חסידות · ברסלב · ספרים של תלמידים

ספר ישראל סבא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

ספר ישראל סבא

מקור הטקסט: אור ברסלב

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/ספר-ישראל-סבא/
הקובץ נוצר ב־15 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

ישראל סבא 5
תכן ענינים 5
ספור ההתקרבות 9
תמימות בעבודת השם 23
ענין אמונות כזביות 28
נסיעה לירושלים במסירות נפש 31
הצדיק יש לו הכל! 34
הרב אלפנדרי 37
הרב דב מורשא* 39
התנגדות על ספרי רבנו ז"ל 40
מכתב התראה 42
חתן בלי טלית 42
הדין והמחלקת 43
כבוד הצדיק 47
שבר-ענן 50
מעשה מרב צבי רוזנטל 53
מעשה המדבר 59
יין בפורים 65
חג הפסח בהרחבה גדולה 67
הזקן וולטר מקרמינצ'וק 71
חלום הים 72
חלום הבור ומימי התורה של רבנו 76
שלא לפל 77
העקר הוא האמונה 79
תפלה לזכות לאמונה ורפואה 81
בדבור אחד! 82
געגועים כאלה.. 84
רק בטחון 90
נס הפתק 101
תכן הפתק הקדוש 104
אין שום יאוש בעולם כלל! 107
למעלה מן הטבע 108
הכל תלוי בפרסום שם הצדיק! 112
כח חדש שלא היה מעולם! 114
יתמלא כל העולם 115
על-ידי מכשול 116
מתפרסם בכל העולם 120
מופתים מהקמיע הקדוש 121
הסכמתו של רב משה פיינשטיין 122
יותר מכל הפלאות! 123
חלום הקצין 124
מהפך הכל! 130
להתפלל באמונה 133
בוא אלי 134
לחפש האמת 138
(רבי ישראל נשאל על פי איזה פסק הלכה
ללמד) 141
שויתי ה' לנגדי תמיד 145
פלאות חדשות 145
"ואני רופא אותה" 149
תכן הכתב-יד 150
יתבטלו לגמרי 151
'ספורי מעשיות' 155
הבעטלר, הבעטלר, הבעטלר... 159
אבן-השתיה 161
אל תתיאשו! 163
לבקש ולהתפלל 164
(רבי ישראל נשאל, מהיכן מקבלים לב
לעבודת השם?) 168
ללמד ולקים 168
בשמחה תמיד 172
אמונה ובטחון 177

נחל נובע 181
מעלת האשה 184
תפלה לשדוך הגון 186
תפלה לשלום בית 187
תפלה להולדה בנקל 187
אמונה ובנים 188
שש לירות זהב 190
שמונה עשרה גרוש 191
פרשת 'בראשי חדשכם'* 192
תפלה לפקידת עקרות 192
חנוך הילדים 194
רבי ישראל משוחח בנושא חנוך הילדים
והמשפחה... 194
"יש ענין שנתהפך הכל לטובה!" 198
תפלה לחנוך הילדים 200
'לקוטי תפלות' 201
'ימי מוהרנ"ת' 208
ארץ ישראל 209
רפואות וישועות 223
רק נ נח נחם נחמן מאומן... 225
שושנת יעקב 226
ראש-השנה 230
'אבי הנחל' 235
להיות יהודי 240
העקר והיסוד 243
גדול השם 244
חיות כזה 247
עולם חדש 252
קיגעל וצ'ולנט 256
מעשה הרחלים 257
סגלות ורפואות 257
תפלה תשובה 260
פרנסה ובטחון 261
תקון חצות 264
דם לדום 271
מכתב מרבי ישראל לידידו רב שמואל
הורוויץ 280
תכן המכתב 280
למעלה מהטבע 282
'אשת-חיל' 299
"אשת-חיל מי ימצא"... 300
היסוד היהדות 302
הלכתא כנחמני 304
שתיקה אחת 310
ששים גבורים 316
הולך וגדל 325
גדלתנו ותפארתנו 328
מרדכי ואסתר 333
משמד לרצון 336
להחיות מתים! 344
נקי לגמרי 349
לחם לילדים 353
אנחנו בלבנו כאבן! 359
ילד בן שנה 360
רבי ישראל מסביר סוד כונת הפתק
הקדוש 362
כבר חתמתי את שמי 364
ספריו הקדושים 364
נ נח נחם נחמן מאומן 367
'ספורי מעשיות' 368
'לקוטי מוהר"ן' 369
'לקוטי תפלות' 369
'תקון הכללי' 371

ישראל סבא

נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן

תכן ענינים

סִפּוּר הַהִתְקָרְבוּת
הַפְּגִישָׁה עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר
תְּמִימוּת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם
עִנְיַן אֱמוּנוֹת כְּזְבִיוֹת
נְסִיעָה לִירוּשָׁלַיִם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ
הַצַּדִּיק יֵשׁ לוֹ הַכֹּל!
הָרַב אֶלְפַּנְדְּרִי
הָרַב דֹּב מְוָרְשָׁא
הִתְנַגְּדוּת עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל
חָתָן בְּלִי טַלִּית
הַדַּיָּן וְהַמַּחֲלֹקֶת
כְּבוֹד הַצַּדִּיק
שֶׁבֶר-עָנָן
מַעֲשֶׂה מֵרַב צְבִי רוֹזְנְטָל
מַעֲשֶׂה הַמִּדְבָּר
נְגוּנִים וּתְפִלַּת רֹאשׁ-הַשָּׁנָה
יַיִן בְּפוּרִים
חַג הַפֶּסַח בְּהַרְחָבָה גְּדוֹלָה
הַזָּקֵן וַולְטֶר מִקְרַמִינְצִ'וּק
חֲלוֹם הַיָּם
חֲלוֹם הַבּוֹר וּמֵימֵי הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ
שֶׁלֹּא לִפְּלֹ
הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה
תְּפִלָּה לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה וּרְפוּאָה, שְׁלֵמָה וְעֵרֶךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל
בְּדִבּוּר אֶחָד!
גַּעְגּוּעִים כְּאֵלֶּה..
אֲבָל רַבֵּנוּ..
רַק בְּטָחוֹן

הַסִּפּוּר שֶׁל גִּיטָע'לֶה
נֵס הַפֶּתֶק
אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!
לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע
הַכֹּל תָּלוּי בְּפִרְסוּם שֵׁם הַצַּדִּיק!
כֹּחַ חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם!
יִתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם
עַל-יְדֵי מִכְשׁוֹל
מִתְפָּרְסֵם בְּכָל הָעוֹלָם
מוֹפְתִים מֵהַקְּמֵיעַ הַקָּדוֹשׁ
הַסְּכָמָתוֹ שֶׁל רַב מִשֶּׁה פַיינְשְׁטַיין
יוֹתֵר מִכָּל הַפְּלָאוֹת!
חֲלוֹם הַקְּצִין
הַפֶּתֶק הַקָּדוֹשׁ וּשְׁאָר כְּתְבֵי רַבֵּנוּ הָעַתִּיקִים
מְהַפֵּךְ הַכֹּל!
לְהִתְפַּלֵּל בֶּאֱמוּנָה
בּוֹא אֵלַי
לְחַפֵּשׂ הָאֱמֶת
שִׂוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד
פְּלָאוֹת חֲדָשׁוֹת
"וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ"
יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי
'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'
אֶבֶן-הַשְּׁתִיָּה
אַל תִּתְיָאֲשׁוּ!
לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל
לִלְמֹד וּלְקַיֵּם
בְּשִׂמְחָה תָּמִיד
אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן
נַחַל נוֹבֵעַ
מַעֲלַת הָאִשָּׁה

תְּפִלָּה לְשִׁדּוּךְ הָגוּן
תְּפִלָּה לְשָׁלוֹם בַּיִת
תְּפִלָּה לְהוֹלָדָה בְּנָקֵל
אֱמוּנָה וּבָנִים
שֵׂשׂ לִירוּת זָהָב
שְׁמוֹנָה עָשְׂרֵה גְּרוּשׁ
פָּרָשַׁת 'בְּרָאשִׁי חָדְשֵׁכֶם'
תְּפִלָּה לִפְקִידַת עֲקָרוֹת
תְּפִלּוֹת לִזְכוּת לְבָנִים הֲגוּנִים וּלְהִנָּצֵל מִצַּעַר גִּדּוּל בָּנִים
חִנּוּךְ הַיְלָדִים
"יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה!"
תְּפִלָּה לְחִנּוּךְ הַיְלָדִים
'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'
'יְמֵי מוֹהַרָנַ"ת'
אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת
שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב
רֹאשׁ-הַשָּׁנָה
'אִבֵּי הַנַּחַל'
מִכְתָּב לַנָּשִׂיא שָׁזָר
לִהְיוֹת יְהוּדִי
הָעִקָּר וְהַיְסוֹד
גָּדוֹל הַשֵּׁם
חִיּוּת כָּזֶה
עוֹלָם חָדָשׁ
קִינֶּעל וְצִ'וּלֶנְט
מַעֲשֶׂה הָרְחֵלִים
סְגֻלּוֹת וּרְפוּאוֹת
תְּפִלָּה תְּשׁוּבָה
פַּרְנָסָה וּבִטָּחוֹן
תִּקּוּן חֲצוֹת

דָּם לְדוֹם
מִכְתָּב מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל לִידִידוֹ רַב שְׁמוּאֵל הוּרְוִויץ
לְמַעְלָה מֵהַטֶּבַע
'אֵשֶׁת-חַיִל'
הַיְסוֹד הַיַּהֲדוּת
הִלְכְתָא כְּנַחְמַנִי
שְׁתִיקָה אַחַת
שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים
הוֹלֵךְ וְגָדֵל
גְּדַלְתֵּנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ
מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר
מִשְׁמַד לְרָצוֹן
לְהַחֲיוֹת מֵתִים!
נָקִי לְגַמְרֵי
לֶחֶם לַיְלָדִים
יֶלֶד בֶּן שָׁנָה
רַבִּי יִשְׂרָאֵל מַסְבִּיר סוֹד כַּוָּנַת הַפֶּתֶק הַקָּדוֹשׁ
נַחְמָן זֶה אֲנִי!
כְּבָר חָתַמְתִּי אֶת שְׁמִי
סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים
נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן
'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'
'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן'
'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'
'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'
'אִבֵּי הַנַּחַל'
'תִּקּוּן הַכְּלָלִי'
צַוָּאָה
תִּקּוּן הַכְּלָלִי
מַפְתְּחוֹת כְּתְבֵי-יַד וּמִכְתָּבִים נְדִירִים
(שֶׁחֶלְקָם עֲדַיִן לֹא עָלוּ עַל מִזְבַּח הַדְּפוּס מֵעוֹלָם)

מָפָּה לְציּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל דֹּב אוֹסֶר
חֲתִימָתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר
מִכְתָּב הַתְּרָאָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל
כְּתַב-יַד מִסֵּפֶר 'שְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים'
הַסִּפּוּר שֶׁל גִּיטָּע'לֶה
מָפָּה לְציּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר
הַסְכָּמָתוֹ שֶׁל רַב מֹשֶׁה פַיינְשְׁטֵיין
הַקְדָּמַת הַסֵּפֶר 'חַיֵּי מוֹהַר"ן' מֵרַבִּי נַפְתָּלִי
כְּתַב-יַד יְקַר עֶרֶךְ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, "שִׂוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָּמִיד"
כְּתַב-יַד בְּנוֹשֵׂא הִתְקָרְבוּתוֹ שֶׁל מוֹהַרַנַ"ת זַ"ל
כְּתַב-יַד מִתּוֹרוֹת וּתְפִלּוֹת
חֲתִימַת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ
מִכְתָּב מֵהַצַּדֶּקֶת מָרַת אָדֶל
שַׁעַר הַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'
קֶטַע מֵהַסֵּפֶר 'יְמֵי מוֹהַרַנַ"ת'
מִכְתָּב לַנָּשִׂיא שָׁזָר
כְּתַב-יַד מִתּוֹךְ 'סֵפֶר הַמִּדּוֹת'
עָמוּד מֵהַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'
מִכְתָּב מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר
מִכְתָּב מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל לִידִידוֹ רַב שְׁמוּאֵל הוּרְוִויץ
חֲתִימָתוֹ שֶׁל רַבִּי נַפְתָּלִי
קֶטַע מֵהַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'
מִכְתָּב מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר
כְּתַב יָדוֹ וְחֲתִימָתוֹ שֶׁל רַב שְׁלֹמֹה וָקְסְלֶר
מִכְתָּב מֵ'עָלִים לִתְרוּפָה'
קֶטַע מֵהַסֵּפֶר 'שִׁבְחֵי הָרַ"ן'
צַוָּאָה

ספור ההתקרבות

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר בְּנִגּוּן מְעוֹרֵר,
"קָרֵב יוֹם, קָרֵב יוֹם,
אֲשֶׁר הוּא לֹא יוֹם וְלֹא לָיְלָה.."

סִפּוּר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד, לְמִי שֶׁמַּשִּׂים לֵב בֶּאֱמֶת. וּבְכֵן אֲמַרְתִּי שֶׁרָאוּי וְחָשׁוּב מְאֹד לְסַפֵּר וְלִרְשֹׁם כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלַי מִיּוֹם שֶׁבָּאתִי עַל דַּעְתִּי, כִּי מֵאָז שֶׁבָּאתִי עַל דַּעְתִּי וְעַד שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן אֶחָד. אָז הָיָה הַתְחָלָה וְעִכְּשָׁו זֶה הַהַמְשָׁכָה.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ חָנַן אוֹתִי וְנָתַן לִי נֶפֶשׁ כָּזֶה שֶׁמִּיּוֹם שֶׁבָּאתִי עַל דַּעְתִּי, כְּשֶׁהָיִיתִי עוֹד יֶלֶד קָטָן, הָיָה לִבִּי בּוֹעֵר מְאֹד לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, לִזְכּוֹת לְיִרְאַת שָׁמַיִם וְלֶאֱמוּנָה, וְשֶׁאֲזַכֶּה בַּכֹּל מִכֹּל כֹּל. לְאָהֲבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְיִרְאָה אוֹתוֹ.

עִקַּר הַהִשְׁתּוֹקְקוּת שֶׁלִּי וְכָל הָרְצוֹנוֹת שֶׁלִּי הָיָה לְנַקּוֹת אֶת עַצְמִי מִכָּל תַּאֲווֹת הָעוֹלָם הַזֶּה וְרַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם, אַף-עַל-פִּי שֶׁהָיִיתִי יֶלֶד קָטָן וְלֹא יָדַעְתִּי כְּלוּם, אֲבָל הַנֶּפֶשׁ הִשְׁתּוֹקְקָה מְאֹד בִּרְצוֹנוֹת לִמְסִירוּת נֶפֶשׁ וְלִבִּי הָיָה בּוֹעֵר רַק לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְלֹא לַעֲסֹק בְּאֵיזֶה מְלָאכָה אוֹ עֲבוֹדָה.

אֲנִי זוֹכֵר הַכֹּל, אֲנִי זוֹכֵר עוֹד כְּשֶׁהָיִיתִי יֶלֶד.

כָּל יְמֵי חַיַּי הָיִיתִי יֶלֶד עָנִי, לֹא הָיָה לָנוּ מַה לֶּאֱכֹל לֹא בַּחַגִּים וְלֹא בְּשַׁבָּת. לֹא הָיָה לָנוּ בָּשָׂר - שַׁבָּת בְּלִי בָּשָׂר, הָיָה דָּגִים וּמֵהַדָּגִים הָאֵלֶּה אֲנַחְנוּ חָיִינוּ. הָאֻמָּא שֶׁלָּנוּ הִיא יְדָעָה לְבַשֵּׁל וְהַמַּאֲכָלִים שֶׁלָּהּ הָיוּ יוֹתֵר טוֹבִים מִכָּל מִינֵי בָּשָׂר, וְהָיָה שִׂמְחָה בַּבַּיִת!

הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה כָּל יָמָיו עָנִי גָּדוֹל וְאַחַר-כָּךְ כְּשֶׁהוּא הָיָה בֶּן אַרְבָּעִים נַעֲשָׂה עִוֵּר בִּשְׁתֵּי עֵינָיו וְהָאֻמָּא שֶׁלִּי הִיא קִבְּלָה אֶת זֶה בְּאַהֲבָה, וַאֲנִי הָיִיתִי עוֹד יֶלֶד, יֶלֶד קָטָן.

אוֹי וַוי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...

וַאֲנִי הָיָה לִי גַּעְגּוּעִים לְעַנּוֹת אֶת נַפְשִׁי עוֹד בְּגִיל שֶׁבַע-שְׁמוֹנֶה, וְלַעֲשׂוֹת תַּעֲנִיתִים בְּעֶרֶב רֹאשׁ-חֹדֶשׁ, בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, וּבִזְמַן יְמֵי הַתְּשׁוּבָה. לְמָשָׁל בְּעֶרֶב רֹאשׁ-חֹדֶשׁ רָצִיתִי לְהִתְעַנּוֹת וְאִמִּי הָיְתָה אִמָּא מְסוּרָה מְאֹד וְהִיא הָיָה לָהּ צַעַר גָּדוֹל מְאֹד, "מַה זֶּה אִתְּךָ? אַתָּה עוֹד יֶלֶד קָטָן, מָה, אַתָּה תַּעֲשֶׂה תַּעֲנִית?"

אָז סֵרַבְתִּי לִשְׁמֹעַ לָהּ, וַאֲנִי עָשִׂיתִי תַּעֲנִית בְּכָל עֶרֶב רֹאשׁ-חֹדֶשׁ חֲצִי הַיּוֹם, אֲבָל בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל כָּל הַיּוֹם, וַאֲנִי גָּרַמְתִּי צַעַר גָּדוֹל לְאִמָּא שֶׁלִּי עַל זֶה.

עַל-כָּל-פָּנִים עָבַר עָלַי עוֹד וְעוֹד בְּלִי שִׁעוּר, כִּי זֶה יָדוּעַ שֶׁעַל כָּל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל-דָּבָר. הָיָה לִי הִתְגַּבְּרוּת מְאֹד שֶׁל תַּאֲווֹת עוֹלָם הַזֶּה מִצַּד אֶחָד, וּמִצַּד שֵׁנִי אֲנִי הָיִיתִי יָרֵא שָׁמַיִם וְקָצָתִי בְּחַיַּי, הִרְגַּשְׁתִּי מְרִירוּת גָּדוֹל. אָז חִפַּשְׂתִּי אַנְשֵׁי יִרְאֵי הַשֵּׁם, אַנְשֵׁי אֱמֶת, בֵּין הַחֲסִידִים בַּדְּרָכִים שֶׁאֲנִי גָּדַלְתִּי בֵּיניֵהֶם, אוּלַי אֶמְצָא מָנוֹחַ לְנַפְשִׁי, כִּי עֲדַיִן לֹא יָדַעְתִּי מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּלוּם. אַף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי הָיִיתִי שַׂיָּךְ לַחֲסִידוּת מְסֻיֶּמֶת, אֲבָל אֲנִי חִשַּׁבְתִּי: "אוּלַי אֶמְצָא בְּאֵיזֶה מָקוֹם אַחֵר, אֲנִי מְקֻשָּׁר רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַמָּקוֹם שֶׁאֲנִי אַרְגִּישׁ, שֶׁאֲנִי אֶרְאֶה שֶׁעוֹשֶׂה עָלַי פְּעֻלּוֹת, שֶׁמַּשְׁלִים עָלַי אוֹר הַשֵּׁם".

אֲנִי הָיִיתִי בְּצַעַר וּבְצָרוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד, חִפַּשְׂתִּי עֵצָה אֵיךְ לְהַצִּיל עַצְמִי וְלֹא מָצָאתִי. אוֹי, אוֹי...

נוּ, וַאֲנִי חִפַּשְׂתִּי בְּכָל מִינֵי חֲסִידוּיוֹת שׁוֹנוֹת וְאֵצֶל אַנְשֵׁי יִרְאֵי הַשֵּׁם, לְמָשָׁל הָיָה בִּטְבֶרְיָה אִישׁ אֶחָד מְפֻרְסָם עַד הַיּוֹם, שְׁמוֹ הָיָה רַב הִירְשׁ, רַב צְבִי לִיטְוַואק רוֹזְנְטָל. הוּא הָיָה תַּלְמִיד שֶׁל ה"חָפֵץ חַיִּים' וְהוּא הָיָה הַפֹּאֵר שֶׁל כָּל הָעִיר וְגַם הָיָה הַפֹּאֵר שֶׁל הַיְשִׁיבָה. הוּא הָיָה יָרֵא שָׁמַיִם וְהוּא לָמַד הַרְבֵּה סִפְרֵי מוּסָר, לְמָשָׁל הוּא הָיָה לוֹמֵד בַּסֵּפֶר 'רֵאשִׁית חָכְמָה' בְּהַתְמָדָה גְּדוֹלָה כַּמָּה שָׁעוֹת בְּכָל יוֹם בָּעֲמִידָה וְהָיָה יוֹדֵעַ אֶת כֻּלּוֹ בְּעַל-פֶּה, וַאֲנִי רָאִיתִי וְאָהַבְתִּי אֶת זֶה וַאֲנִי הָיָה לִי עֶרֶךְ גָּדוֹל, "רַב הִירְשׁ, רַב הִירְשׁ, הוּא לוֹמֵד כָּל-כָּךְ 'רֵאשִׁית חָכְמָה'..."

וַאֲנִי חִפַּשְׂתִּי מָקוֹם בִּשְׁבִיל לְהַדְרִיךְ אוֹתִי וּלְהָאִיר בִּי יִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה, אָז נִדְבַּקְתִּי בּוֹ וְהוּא נַעֲשָׂה רַבִּי בִּשְׁבִילִי בְּלִי סֵיָף. אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי אוֹתוֹ וְהוּא רִחֵם עָלַי וְלָמַד אִתִּי 'רֵאשִׁית חָכְמָה' וְזֹהַר, וְהוּא דִּבֵּר אִתִּי בְּעַל-פֶּה בִּכְדֵי שֶׁיִּכָּנֵס בִּי אֱמוּנָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם, וְהָיָה קָשֶׁר גָּדוֹל בֵּינֵינוּ. וְגַם-כֵּן לְבַד הָיָה לִי עוֹד כַּמָּה רָגָעִים כִּי חִפַּשְׂתִּי מְאֹד עֲבוֹדַת הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת.

מֵעִנְיַן הִתְבּוֹדְדוּת עֲדַיִן לֹא יָדַעְתִּי כְּלָל, אֲנִי רָאִיתִי בַּסֵּפֶר 'רֵאשִׁית חָכְמָה' וּבִשְׁאָר סִפְרֵי מוּסָר אֶת הַגֹּדֶל וְהַכֹּחַ שֶׁל הַתְּפִלָּה, בְּוַדַּאי הִתְפַּלַּלְתִּי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוּלָם מֵעִנְיַן הִתְבּוֹדְדוּת לֹא יָדַעְתִּי, רַק יָדַעְתִּי שֶׁתְּפִלָּה זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד. אָז אָמַרְתִּי תְּהִלִּים הַרְבֵּה וְכֵן הַשָּׁלֹשׁ תְּפִלּוֹת שֶׁלִּי שֶׁל יוֹם, הִתְפַּלַּלְתִּי בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, בְּדִבֵּקוּת, בְּיִרְאַת שָׁמַיִם.

וַאֲנִי בִּזְמַן שֶׁבָּאתִי עַל דַּעְתִּי כְּשֶׁהָיִיתִי יֶלֶד קָטָן עוֹד, עוֹד לֹא הָיִיתִי יָכוֹל לְהַגִּיד תְּהִלִּים אֲפִלּוּ, אֲבָל הַלֵּב הָיָה בּוֹעֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְרָצִיתִי מְאֹד, אָהַבְתִּי מְאֹד אֶת לִמּוּד הַתּוֹרָה וּמִצְווֹת וֶאֱמוּנָה. הָיָה לִבִּי מִתְגַּעְגֵּעַ לַעֲבֹד הַשֵּׁם, לִלְמֹד תּוֹרָה וְלִמְסֹר נַפְשִׁי בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְהִתְפַּלַּלְתִּי בְּדִבֵּקוּת, בְּהִתְלַהֲבוּת וּבְתִנּוּעוֹת, וַאֲנִי נִכְנַסְתִּי לְהִתְפַּלֵּל בַּבַּיִת-כְּנֶסֶת שֶׁהָיָה בִּשְׁכֵנוּת עַל-יַד הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ וְשָׁמָּה הָיָה חָסִיד אֶחָד זָקֵן גָּדוֹל וְהוּא הָיָה אָדָם נִכְבָּד וְחָשׁוּב, אָדָם כָּשֵׁר וְאָהַב יִרְאֵי הַשֵּׁם, וְהוּא רָאָה אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלִּי שֶׁהִיא מְשֻׁנָּה מִכָּל הַיְלָדִים, הוּא רָאָה שֶׁאֲנִי מִתְפַּלֵּל בְּכַוָּנָה, בְּדִבֵּקוּת וּבֶאֱמֶת בְּתָמִימוּת, אָז מָצָאתִי חֵן בְּעֵינָיו. הוּא הָיָה מַהֲחָסִידִים שֶׁהֵם לֹא מִתְפַּלְּלִים בְּכֹחַ וְלֹא בְּקוֹל, רַק בְּלַחַשׁ. נוּ, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי הָיָה לִי עֲזוּת וְלֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עֲלֵיהֶם. אָז זֶה הַזָּקֵן בָּא אֵלַי בְּכָל יוֹם וְנָתַן לִי מַטְבֵּעַ חֲשׁוּבָה, הוּא הָיָה מְפֻרְסָם בָּעִיר שֶׁהוּא קַמְצָן כְּזֶה שֶׁהוּא נוֹתֵן נְדָבָה הַמַּטְבֵּעַ הֲכִי קְטַנָּה שֶׁאֶפְשָׁר, חֲתִיכַת פַּח. וְהוּא נָתַן לִי.

כְּשֶׁבָּאתִי הַבַּיְתָה, הֵם הָיוּ עֲנִיִּים, וְנָתַתִּי אֶת הַמַּטְבֵּעַ, אָז הֵם נִתְפַּעֲלוּ מְאֹד, אֲבָל אַחַר-כָּךְ הִפְסַקְתִּי לָתֵת לַבַּיִת וְהִתְחַלְתִּי לֶאֱסֹף מַטְבְּעוֹת בִּשְׁבִיל סִדּוּר. אֲנִי רוֹצֶה לִקְנוֹת סִדּוּר

שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ תִּקּוּן חֲצוֹת וּתְהִלִּים, כָּל מִינֵי סְלִיחוֹת וּמַעֲמָדוֹת, כָּל הַבַּקָּשׁוֹת וְכָל הַתְּפִלּוֹת, 'כָּל-בּוֹ' - שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, אֵיזֶה תְּחִנָּה, אֵיזֶה דָּבָר.

נוּ, וַאֲנִי הָיָה לִי הִשְׁתּוֹקְקוּת וְגַעֲגוּעִים לְסִדּוּר כָּזֶה וַאֲנִי קִבַּלְתִּי כִּמְעַט בְּכָל יוֹם מַטְבֵּעַ חָשׁוּבָה, אָז אֲנִי לָקַחְתִּי אֶת כָּל הַמַּטְבְּעוֹת וְקִבַּצְתִּי שֶׁיִּהְיֶה לִי לִקְנוֹת סִדּוּר. אֲבָל בִּטְבֶרְיָה אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג סִדּוּר כָּזֶה, בִּטְבֶרְיָה הָיָה סִדּוּר רַק בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים לְהִתְפַּלֵּל, וְסִדּוּר כָּזֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רָצִיתִי הָיָה רַק בִּירוּשָׁלַיִם. אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְהָאֻמָּא נָסְעָה לִירוּשָׁלַיִם בִּשְׁבִיל הַכְנָסַת כַּלָּה, וַאֲנִי כְּשֶׁנָּסְעָה, אָמַרְתִּי לָהּ: "אֲנִי אֶסַּפְתִּי כֶּסֶף בִּשְׁבִיל סִדּוּר 'כָּל-בּוֹ'".

וַאֲנִי הָיִיתִי חָבִיב מְאֹד אֵצֶל הָאֻמָּא וְהִיא נָתְנָה לִי הַבְטָחָה שֶׁהִיא תִּקְנֶה לִי סִדּוּר כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹצֶה - 'כָּל-בּוֹ', שֶׁיִּהְיֶה בּוֹ כָּל מַעֲלוֹת. אֲנִי נָתַתִּי לָהּ אֶת הַכֶּסֶף, וְהִיא קִיְּמָה!

הִיא הִשְׁתַּדְּלָה לַעֲשׂוֹת עִם אֵיזֶה קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שֶׁלָּנוּ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ כָּל הַסּוֹחֲרִים הַגְּדוֹלִים שֶׁיֵּשׁ, סִדּוּר כָּזֶה לֹא מַשִּׂיגִים בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת. עַל-כָּל-פָּנִים הִיא הֵבִיאָה לִי סִדּוּר שֶׁהָיָה חִדּוּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. הִיא בָּאָה לִטְבֶרְיָה עִם הַסִּדּוּר. וְהַשִּׂמְחָה שֶׁלִּי...

וְהָלַכְתִּי לְבֵית-הַכְּנֶסֶת עִם הַסִּדּוּר הַזֶּה, וְכֻלָּם קִנְאוּ, מִי שֶׁרָאָה אֶת הַסִּדּוּר הַזֶּה אָמַר: "הוֹ.. סִדּוּר כָּזֶה, מִי יָכוֹל לָבוֹא לְסִדּוּר כָּזֶה!"

מַה, אֵיזֶה שִׂמְחָה הָיָה לִי בְּכָל פַּעַם שֶׁאֲנִי רָאִיתִי אֶת הַסִּדּוּר אֶצְלִי, אֲנִי רָצִיתִי לֶאֱכֹל כָּל הַסִּדּוּר!

יֵשׁ כַּמָּה סִפּוּרִים לְסַפֵּר. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי הָיָה לִי רְצוֹנוֹת חֲזָקִים לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וּלְהַגִּיד הַרְבֵּה תְּהִלִּים וּלְהִתְפַּלֵּל, וְהָיָה לִי מִלְחָמוֹת כְּבֵדוֹת, וְחִפַּשְׂתִּי מָקוֹם הַצָּלָה וְלֹא מָצָאתִי רְפוּאָה לְנַפְשִׁי.

וַאֲנִי זוֹכֵר, בִּטְבֶרְיָה הָיָה אֲוִיר חַם מְאֹד, וְהַחֹם הָיָה כָּל-כָּךְ חָזָק בַּיּוֹם עַד שֶׁבַּלַּיְלָה הָיָה גַּם-כֵּן חַם מְאֹד, כִּי הָאֲבָנִים נִתְחַמְּמוּ מֵהַשֶּׁמֶשׁ, וְכָל הָעִיר הָיוּ יְשֵׁנִים עַל הַגַּגּוֹת. וַאֲנִי נָמַתִּי גַּם-כֵּן, אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי אוֹהֵב לַעֲמֹד שְׁעָתַיִם-שָׁלֹשׁ לִפְנֵי אוֹר הַבֹּקֶר, אֲנִי קַמְתִּי וְיָרַדְתִּי מֵהַגַּג אֶל הַבַּיִת וְהַבַּיִת שֶׁלָּנוּ לֹא הָיָה לוֹ חַלּוֹנוֹת, הָיָה כְּמוֹ מְעָרָה, וְהָיָה הַחֹם נוֹרָא מְאֹד, וְהָיִיתִי כְּמוֹ אֶחָד שֶׁטּוֹבֵל אֶת עַצְמוֹ עִם הַבְּגָדִים בְּמַיִם מֵרֹב זֵעָה.

נוּ, וַאֲנִי סָבַלְתִּי אֶת זֶה וּכְשֶׁיָּצָאתִי מֵהַבַּיִת לֹא יָכֹלְתִּי לִנְשֹׁם, וְעָלִיתִי עַל אֵיזֶה מַדְרֵגוֹת סָמוּךְ לְהַגַּג, אַחֲרֵי חֲצוֹת הַלַּיְלָה הָאֲוִיר קָצַת יוֹתֵר קָרִיר וְאָז עִקַּר הַשֵּׁנָה, עִקַּר הַחִיּוּת. אָז הִרְגַּשְׁתִּי חִיּוּת כָּזֶה, קְרִירוּת, אֲוִיר. וַאֲנִי אָז יָרַדְתִּי לַחֶדֶר וְהָיָה לָנוּ מְנוֹרָה קְטַנָּה וְהִדְלַקְתִּי אוֹתָהּ וְאָמַרְתִּי תְּהִלִּים וְהִתְחַלְתִּי לְהִתְפַּלֵּל. אָז הָאַבָּא רָאָה שֶׁאֲנִי עוֹשֶׂה עָוֶל, כִּי כָּל הַשַּׁבּוּעַ הִדְלַקְתִּי אֶת הַמְּנוֹרָה עַל כַּמָּה שָׁעוֹת, וְהָיָה לָהֶם בַּקְבּוּק נֵפְט שֶׁהִסְפִּיק מִשַּׁבָּת לְשַׁבָּת וּבְכָל יוֹם רִאשׁוֹן צְרִיכִים לִקְנוֹת בַּקְבּוּק נֵפְט, וְהִגִּיעַ שַׁבָּת וְלֹא הָיָה נֵפְט. אָז הֵם אָמְרוּ: "אוֹי,

יִשְׂרָאֵל בָּעֵר עוֹשֶׂה לָנוּ צָרוֹת כָּאֵלֶּה, הוּא הִדְלִיק אֶת הַנֵּפְט וְאֵין לָנוּ לִגְמֹר אֶת הַשָּׁבוּעַ". אוֹי יוֹי יוֹי...

מִבֵּין הַחֲסִידִים הָיָה אִישׁ אֶחָד זָקֵן מְאֹד, הוּא הָיָה תַּלְמִיד חָכָם וְיָרֵא שָׁמַיִם וּבַעַל-מְקֻבָּל, וַאֲנִי הָיִיתִי עוֹסֵק אִתּוֹ שֶׁיְקָרֵב אוֹתִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהוּא הִטָּה אֹזֶן לְכָל הַדִּבּוּרִים שֶׁלִּי וְהוּא הָיָה מִתְפַּלֵּא מְאֹד, "מַה זֶּה, יֵשׁ עוֹד יְלָדִים כְּשֶׁרוֹנִיִּים לוֹמְדֵי תּוֹרָה וְיִרְאֵי הַשֵּׁם וְלֹא שׁוֹמְעִים מֵאַף אֶחָד שֶׁהוּא סוֹבֵל כָּל-כָּךְ מֵהַיֵּצֶר הָרָע". עַל-כָּל-פָּנִים הוּא קִבֵּל אוֹתִי בְּאַהֲבָה, וְהוּא הָיָה גָּר קְצָת רָחוֹק מֵהַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת וְהָיָה נִשְׁאַר אַחֲרוֹן אַחֲרֵי תְּפִלַּת עַרְבִית, וְכִמְעַט בְּכָל לַיְלָה אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה הָלַכְתִּי אִתּוֹ בְּיִחַד לְאַט לְאַט עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְבֵיתוֹ, וְעַל הַדֶּרֶךְ סִפַּרְתִּי לוֹ כָּל הַכְּאֵבִים שֶׁלִּי, כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלַי, וְהוּא רָצָה לַעֲזֹר לִי, הוּא דִּבֵּר אִתִּי מֵאֱמוּנָה, בְּוַדַּאי הָיָה לִי טוֹבָה, אֲבָל שֶׁיְקַח מֵאִתִּי, שֶׁיְאִיר עָלַי אוֹר כָּזֶה שֶׁאֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ - לֹא הָיָה לוֹ.

עַל-כָּל-פָּנִים הָיָה לִי כַּמָּה מַדְרִיכִים, מַאֲמִינִים, שֶׁהֵם לָמְדוּ אִתִּי עַד שֶׁנַּעֲשֵׂיתִי בַּר-מִצְוָה. אַחֲרֵי הַבַּר-מִצְוָה קֵרֵב אוֹתִי מְאֹד אִישׁ אֶחָד חָסִיד זָקֵן שֶׁלִּעֵת זִקְנָה נַעֲשָׂה אַדְמוֹ"ר בִּירוּשָׁלַיִם, הוּא לִמֵּד אוֹתִי זֹהַר וּגְמָרָא וּמִשְׁנָיוֹת וְהוּא הָיָה רַבִּי שֶׁלִּי. וַאֲנִי הָיִיתִי הַרְבֵּה זְמַן בְּבֵיתוֹ וְרָאִיתִי שֶׁכָּל רֶגַע הוּא מְקַדִּישׁ רַק לִלְמוּד הַתּוֹרָה, הוּא הָיָה יָרֵא הַשֵּׁם וּבַעַל מִדּוֹת טוֹבוֹת, אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא מַלְאַךְ הַשֵּׁם צְבָאוֹת!

וַאֲנִי חִפַּשְׂתִּי מְסִירוּת נֶפֶשׁ וְסִפַּרְתִּי לְפָנָיו כַּמָּה אֲנָשִׁים כָּל עֲוֹונוֹתַי, כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלַי, בִּשְׁבִיל שֶׁרְצִיתִי לָצֵאת מֵהַבֹּץ, רָצִיתִי לְהִשְׁתַּנּוֹת, אָז חָשַׁבְתִּי: "אֲנִי אֲגַלֶּה אֶת הַמַּחֲלָה, אָז יֵדְעוּ יוֹתֵר אֵיךְ לַעֲזֹר לִי".

עַל-כָּל-פָּנִים עָבַר עָלַי מַה שֶׁעָבַר עוֹד וְעוֹד וְעוֹד, עַד שֶׁנַּעֲשֵׂיתִי בֶּן שִׁבְעַ-עֶשְׂרֵה שָׁנָה. וְאָז.. הִתְחִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַעֲשׂוֹת עִמִּי נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, רָאִיתִי הַשְׁגָּחָה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁמְּרַחֵם עָלַי וְעוֹזֵר לִי בְּכָל פַּעַם. אֲנִי שָׁמַעְתִּי עַל כָּל מִינֵי חֲסִידוּיוֹת וְרַק עַל הַשֵּׁם בְּרֶסְלֵב לֹא שָׁמַעְתִּי מֵעוֹלָם. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ אֶת הַמַּחֲשָׁבָה וְהַלֵּב, הוּא רָאָה שֶׁאֲנִי מַפְקִיר עַצְמִי וּמְנַבֵּל עַצְמִי בְּפָנֵי בְּנֵי-אָדָם, כְּשֶׁאֲנִי רָאִיתִי אִישׁ אֶחָד זָקֵן יֵרֵא שָׁמַיִם אֲז סִפַּרְתִּי לוֹ כָּל לִבִּי כְּדֵי שֶׁיּוֹצִיא אוֹתִי מֵהַחשֶׁךְ וְהַתַּאֲוֹות. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה אֶת לִבִּי וְהוּא רָצָה לַעֲשׂוֹת אִתִּי חֶסֶד לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ, אֲבָל אֵיךְ? אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ שֶׁיֵּשׁ בְּרֶסְלֵב בָּעוֹלָם, אֵיךְ אֶתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ... אוֹי וַוי, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר בִּפְרוֹטְרוֹט הַכֹּל, אֲבָל הָעִקָּר אַתְחִיל לְסַפֵּר מַה שֶׁעָבַר עָלַי, מַה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְסִבֵּב סִבּוֹת שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

אֲנִי לָמַדְתִּי בִּישִׁיבָה בְּטְבֶרְיָה עַל קֶבֶר רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס, הִיא עוֹמֶדֶת בֵּין הַשְּׁדוֹת וְהֶהָרִים, וַאֲנִי אָהַבְתִּי לָצֵאת לְטַיֵּל בֵּין הֶהָרִים וְהַשְּׂדוֹת עוֹד לִפְנֵי שֶׁהִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ. וּכְשֶׁנַּעֲשֵׂיתִי בֶּן שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה לִי מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת מְאֹד עִם הַיֵּצֶר הָרָע, מָה עוֹשִׂים?

אֲנִי עוֹד לֹא יָדַעְתִּי מֵרַבֵּנוּ, אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שֶׁיָּצָאתִי מֵהַיְשִׁיבָה לְהֶחָצֵר לָקַחַת כּוֹס תֵּה, וּבֶחָצֵר עָמַד פַּח אַשְׁפָּה, וְרָאִיתִי שָׁמָּה שֵׁמוֹת, זֶה הָיָה סֵפֶר יָשָׁן בְּלִי כְּרִיכָה, בְּלִי הַתְחָלָה, בְּלִי סוֹף - שֵׁמוֹת.

נוּ, אֲנִי הָיִיתִי יָרֵא שָׁמַיִם, אָז בִּשְׁבִיל שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַסֵּפֶר בְּבִזָּיוֹן בְּתוֹךְ זֶבֶל, לָקַחְתִּי אֶת הַסֵּפֶר עַל מְנָת לִזְרֹק אוֹתוֹ לַגְּנִיזָה בַּיְשִׁיבָה. טֶרֶם שֶׁזָּרַקְתִּי אֶת הַסֵּפֶר לַגְּנִיזָה רָאִיתִי שֶׁשָּׁם הַסֵּפֶר 'הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ'...

'הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ' - זֶה עָשָׂה עָלַי רֹשֶׁם, אֲנִי הָיָה לִי גַּעְגּוּעִים לְהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשִׁי לְהַשֵּׁם, אָז אוּלַי זֶה טוֹב לְפָנַי, וְגַם-כֵּן אֲנִי הָיִיתִי רָגִיל לִקְרֹא בְּהַרְבֵּה סִפְרֵי מוּסָר, סִפְרֵי חֲסִידוּת, אֲבָל לֹא רָאִיתִי סֵפֶר כָּזֶה שֶׁשְּׁמוֹ 'הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ'. אָז חָשַׁבְתִּי בְּדַעְתִּי: "אוּלַי זֶה טוֹב בִּשְׁבִילִי, אוּלַי זֶה הַשִּׂגָחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּהְיֶה לִי זֶה הַסֵּפֶר". אָז הִתְחַלְתִּי לִקְרֹא, קָרָאתִי דַּף אֶחָד.. וְתֶכֶף רָאִיתִי שֶׁזֶּה בִּשְׁבִילִי טוֹב מְאֹד, שֶׁזֶּה מִן הַשָּׁמַיִם. רָאִיתִי שֶׁזֶּה חֶסֶד מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁזִּכִּיתִי לִמְצֹא זֶה הַסֵּפֶר, כִּי כָּל דִּבּוּר הָיָה בִּשְׁבִילִי וְשֶׁאֲצָלַיִח לִכְבֹּשׁ כָּל הַמִּלְחָמוֹת כָּל מַה שֶּׁאֲנִי סוֹבֵל, אָז לֹא זָרַקְתִּי אֶת הַסֵּפֶר לַגְּנִיזָה וְלָקַחְתִּי אוֹתוֹ וְגָנַבְתִּי אֶת עַצְמִי מֵהַיְשִׁיבָה לְהַשָּׂדֶה בֵּין הֶהָרִים עִם הַסֵּפֶר וְהִתְחַלְתִּי לִקְרֹא בַּסֵּפֶר...

נוּ, מִזְּמַן שֶׁמָּצָאתִי אֶת הַסֵּפֶר הָלַכְתִּי עִמּוֹ לְהִתְבּוֹדֵד וְהִתְפַּלֵּלְתִּי כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁמָּה בְּשֵׂם רַבֵּנוּ אֵיךְ לְהִתְבּוֹדֵד וְאֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל, וְהָלַכְתִּי בַּשָּׂדוֹת, אַף אֶחָד לֹא יָדַע, זֶה כְּמוֹ גְּנֵבָה, גָּנַבְתִּי עַצְמִי בַּשָּׂדוֹת וְהָיָה לִי הִתְבּוֹדְדוּת וְקָרָאתִי בְּהַסֵּפֶר וְקִיַּמְתִּי מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם.

וְרָאִיתִי פַּעַם הָרִאשׁוֹן בְּחַיַּי שֶׁהַכֹּחַ שֶׁל הַסֵּפֶר הַזֶּה - אֵיזֶה כֹּחַ שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, זֶה הוֹרֵג כָּל הַמַּשְׁחִיתִים, כָּל הַמִּזִּיקִים, כָּל מִינֵי מַחֲלוֹת רָעוֹת, כָּל מִינֵי מַעֲשִׂים, כָּל מִינֵי תַּאֲווֹת.

רָאִיתִי עַיִן בְּעַיִן שֶׁאַחֲרֵי הַהִתְבּוֹדְדוּת כְּשֶׁחָזַרְתִּי לַיְשִׁיבָה, הָיִיתִי כְּמוֹ אָדָם חָדָשׁ. הִרְגַּשְׁתִּי בְּעַצְמִי: "אֵיפֹה הֵם כָּל הַמַּשְׁחִיתִים? נֶהֱרְגוּ!"

עַד אָז מֻחֲמַת שֶׁרָצִיתִי לְהַצִּיל עַצְמִי מֵהַיֵּצֶר הָרָע אָז חִפַּשְׂתִּי וְחִפַּשְׂתִּי, וְלַמְרוֹת שֶׁהָיָה לִי יְשׁוּעוֹת, אֲבָל יְשׁוּעָה כָּזוֹ - לִכְבֹּשׁ כָּל הַמִּלְחָמוֹת בְּנֶקֶל, זֶה לֹא הָיָה לִי מֵעוֹלָם.

אֲנִי קָרָאתִי בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר דַּף, שְׁנֵי דַּפִּים, וְתֶכֶף קִיַּמְתִּי מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁמָּה. וְרָאִיתִי פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה מַה שֶּׁלֹּא רָאִיתִי בְּכָל יְמֵי חַיַּי, אֲנִי מְחַפֵּשׂ בַּסְּפָרִים וַאֲנִי רוֹאֶה יְשׁוּעוֹת, אֲבָל דָּבָר כָּזֶה שֶׁהָיָה לִי פֶּלֶא כָּזֶה בְּתוֹךְ הַדִּבּוּרִים שֶׁל זֶה הַסֵּפֶר - לֹא הָיָה לִי מֵעוֹלָם!

נוּ, אָז אֲנִי לָמַדְתִּי הַרְבֵּה בְּהַסֵּפֶר בְּהִתְעוֹרְרוּת, בְּהִתְלַהֲבוּת, אֲבָל לֹא יָדַעְתִּי מִי בַּעַל-מְחַבֵּר הַסֵּפֶר, כִּי זֶה הָיָה שֵׁמוֹת, וְהַדַּפִּים הָיָה אֲצָלִי כְּמוֹ אוֹצָר, אֲנִי סָגַרְתִּי אֶת הַסֵּפֶר בְּתוֹךְ אַרְגָּז וּבְכָל יוֹם הָיָה לִי הַהִנְהָגָה הַזּוֹ וְהָיָה לִי הִתְבּוֹדְדוּת, הָלַכְתִּי עִם הַסֵּפֶר לְתוֹךְ הַשָּׂדֶה וְקָרָאתִי, וְתֶכֶף קִיַּמְתִּי מַה שֶּׁקָּרָאתִי וְרָאִיתִי פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה.. בְּטוּל הַטָּבַע!

רָאִיתִי פְּלָאוֹת גְּדוֹלוֹת שֶׁלֹּא הָיָה לִי מֵעוֹלָם, רָאִיתִי נִסִּים וְנִפְלָאוֹת חֲדָשׁוֹת אֲשֶׁר מִיּוֹם שֶׁבָּאתִי עַל דַּעְתִּי לֹא רָאִיתִי פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה. וְלֹא יָדַעְתִּי מִי בַּעַל-הַמְחַבֵּר שֶׁל הַסֵּפֶר...

פַּעַם אַחַת יָשַׁבְתִּי בַּמִּטָּה וְקָרָאתִי בַּסֵּפֶר וּבָא אֵלַי חָבֵר מֵהַחֲסִידוּת שֶׁלִּי וְרָאָה שֶׁאֲנִי קוֹרֵא בְּהִתְלַהֲבוּת, בְּרִצִינוּת, בְּאַהֲבָה, בְּהִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר, אָז הוּא רָאָה שֶׁהַסֵּפֶר זֶה 'הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ' וְהוּא יָדַע שֶׁזֶּה מִסִּפְרֵי בְּרֶסְלֶב, אָז אָמַר לִי זֶה הֶחָבֵר: "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?! בָּזֶה הַסֵּפֶר אַתָּה קוֹרֵא! אָסוּר לִקְרֹא בְּזֶה הַסֵּפֶר, זֶה מִסִּפְרֵי בְּרֶסְלֶב!"

אֲבָל אֲנִי כְּבָר טָעַמְתִּי הַטַּעַם שֶׁל הַסֵּפֶר וְרָאִיתִי פְּלָאוֹת, אָז נִדְהַמְתִּי וְהִתְרַגַּזְתִּי מְאֹד וְנִכְנַסְתִּי בְּכַעַס גָּדוֹל וְאָמַרְתִּי לוֹ: "זֶה לֹא עִסְקְךָ, רָשָׁע! עַל זֶה הַסֵּפֶר אַתָּה אוֹמֵר שֶׁאָסוּר לִלְמֹד, אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם. זֶה הַסֵּפֶר קֹדֶשׁ קָדָשִׁים וַאֲנִי רוֹאֶה מִמֶּנּוּ פְּלָאוֹת גְּדוֹלוֹת".

אָז הוּא אָמַר לִי: " בְּהֵמָה, אַתָּה בְּהֵמָה, אַתָּה לֹא בֶּן-אָדָם. אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, זֶה מִסִּפְרֵי בְּרֶסְלֶב, אָסוּר לִקְרֹא בָּהֶם. כָּל הָאַדְמוֹ"רִים וְכָל הָעוֹלָם מִתְנַגְּדִים עַל בְּרֶסְלֶב וְאוֹמְרִים שֶׁאָסוּר לִקְרֹא בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב".

אֲנִי שָׁמַעְתִּי הַפַּעַם הָרִאשׁוֹן בְּחַיַּי שֶׁיֵּשׁ בְּרֶסְלֶב בָּעוֹלָם וְשֶׁאָסוּר לִקְרֹא בְּתוֹךְ הַסְּפָרִים, אָז אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי לֹא שׁוֹמֵעַ לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הָאַדְמוֹ"רִים! שֶׁיָּבוֹאוּ כָּל הָאַדְמוֹ"רִים וְכָל הַמְּלָכִים - אֲנִי לֹא אֶשְׁמַע לְאַף אֶחָד, זֶה הַסֵּפֶר טוֹב בִּשְׁבִילִי, אֲנִי רָאִיתִי פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר!"

אָז הוּא אָמַר לִי: "אַתָּה חֲצִפָּן כָּזֶה, עַז פָּנִים כָּזֶה נֶגֶד כָּל אַדְמוֹ"רִים, אָז אַתָּה לֹא בֶּן-אָדָם". אָמַרְתִּי לוֹ: "בִּשְׁבִילִי זֶה טוֹב!"

אָז הוּא אָמַר לִי: "זֶה הַסֵּפֶר שֶׁלִּי וַאֲנִי רוֹצֶה אוֹתוֹ, אֲנִי לֹא צָרִיךְ אוֹתוֹ, אֲנִי רוֹצֶה רַק שֶׁאַתָּה לֹא תִּקְרָא בּוֹ, אֲנִי רוֹצֶה אֶת הַסְּפָרִי!"

לֹא רָצִיתִי לָתֵת לוֹ, אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי זָכִיתִי מִן הַהֶפְקֵר, הַסֵּפֶר הָיָה בְּפַח הָאַשְׁפָּה".

אָז הוּא הִכָּה אוֹתִי וְאָמַר לִי: "אַתָּה עַז פָּנִים כָּזֶה נֶגֶד כָּל הָאַדְמוֹרִי"ם, נֶגֶד הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ, כֻּלָּם אוֹמְרִים שֶׁאָסוּר לִקְרֹא בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב וְאַתָּה רוֹצֶה לִקְרֹא!"

אֲנִי לֹא רָצִיתִי לָתֵת לוֹ בְּשׁוּם אֹפֶן אֶת הַסֵּפֶר, אֲבָל הוּא הָיָה יוֹתֵר חָזָק מִמֶּנִּי וְהוּא הוֹצִיא מִמֶּנִּי אֶת הַסֵּפֶר בְּכֹחַ וְהָלַךְ, וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי יְתוֹם, בְּלִי הַסֵּפֶר, אֲבָל הָיָה לִי רֶוַח שֶׁשָּׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ חֲסִידוּת בָּעוֹלָם שֶׁשְּׁמָהּ בְּרֶסְלֶב וְשֶׁאָסוּר לִלְמֹד בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. וַאֲנִי כְּבָר קָרָאתִי כַּמָּה פְּעָמִים בַּסֵּפֶר וְטָעַמְתִּי הַטַּעַם, אָז מַמָּה שֶׁאֲנִי זָכַרְתִּי הָיִיתִי מַמְשִׁיךְ וְהוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה וְהִתְפַּלַּלְתִּי וְקָרָאתִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּרַחֵם עָלַי כְּמוֹ שֶׁהִתְחִיל לַעֲזֹר לִי וּמָצָאתִי זֶה הַסֵּפֶר

וַאֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁזֶּה פָּעַל עָלַי – כְּךָ שֶׁיִּזְמִין לִי סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב וַחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת חָסִיד בְּרֶסְלֶב!

הַפְּגִישָׁה עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר

אֲנִי גָּרְתִּי בִּטְבֶרְיָה וְלֹא יָצָאתִי מִטְּבֶרְיָה, צָפַת הָיָה קָרוֹב לִטְבֶרְיָה וְכֻלָּם נוֹסְעִים עַל מִירוֹן בֶּאֱלוּל וּבְלַ"ג בָּעֹמֶר. וַאֲנִי הָיִיתִי עָנִי, לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף עַל-כֵּן לֹא נָסַעְתִּי לְצָפַת. אִם הָיִיתִי נוֹסֵעַ לְצָפַת אוּלַי הָיִיתִי שׂוֹמֵעַ עַל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, אֲבָל לֹא יָדַעְתִּי מֵחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. אָז אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּזַמֵּן לִי חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, אֲנִי חִשַּׁבְתִּי: "אוּלַי נִמְצָא בָּעוֹלָם בְּאֵיזֶה מָקוֹם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, אוּלַי בִּירוּשָׁלַיִם". אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי וְהִתְפַּלַּלְתִּי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעָבַר זְמַן רַב וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ קִבֵּל תְּפִלָּתִי וְשָׁלַח לִי לִטְבֶרְיָה אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר!

אֲנִי סַבַלְתִּי וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה פְּלָאוֹת עִמִּי, חֶסֶד עֶלְיוֹן, בְּצָפַת הָיָה גָּר מוֹרִי הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְהוּא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה מַה שֶּׁאֵין בָּעוֹלָם. אֲנִי נִתְגַּדַּלְתִּי בֵּין חֲסִידִים גְּדוֹלִים, מַחֲמִירִים, מְדַקְדְּקִים בַּמִּצְוֹות, אֲבָל רָאִיתִי אֶת הָאִישׁ הַזֶּה - רָאִיתִי שֶׁכֻּלָּם עוֹמְדִים בַּחוּץ, אֵינָם יוֹדְעִים כְּלוּם מֵאֱמוּנָה, מֵהַתּוֹרָה, מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. הֵם כֻּלָּם לוֹמְדִים, אֲבָל רָאִיתִי שֶׁכְּנֶגְדּוֹ - הוּא יָחִיד בָּעוֹלָם, אֵין דֻּגְמָתוֹ!

אֲבָל אֲנִי לֹא הִכַּרְתִּי אוֹתוֹ וְלֹא שָׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ. הוּא הָיָה נִמְצָא בְּמִירוֹן וְלֹא רָצָה לָזוּז מִמִּירוֹן. הוּא עָבַד הַשֵּׁם שָׁמָּה בִּיחִידוּת, לֹא הָיָה שָׁם אַף בְּרִיָּה. הָיָה לוֹ הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי וְהוּא הָיָה שָׁמָּה לְבַד בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְגַם הָלַךְ בֵּין הֶהָרִים לְהִתְבּוֹדֵד וּלְהִתְפַּלֵּל וְעָסַק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ.

הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ הָיְתָה גָּרָה בְּצָפַת וְהוּא הָיָה כָּל הַשָּׁבוּעַ בְּמִירוֹן, בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי הָיָה הוֹלֵךְ מִמִּירוֹן לְצָפַת. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל יֵלֵךְ מִמִּירוֹן לִטְבֶרְיָה לְיִשְׂרָאֵל בֶּעֶר, אֲבָל רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא יָצָא מִמִּירוֹן אֶפִלּוּ שֶׁיִּתְּנוּ לוֹ כָּל הַכֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם, הוּא יַעֲזֹב אֶת מִירוֹן? הוּא יַעֲזֹב עַכְשָׁו מָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה וְיֵלֵךְ לִטְבֶרְיָה, מַה יֵּשׁ לוֹ בְּטְבֶרְיָה? כָּל מָקוֹם שֶׁבָּעוֹלָם - רַק מִירוֹן. נוּ, מִי יֹאמַר שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל יֵלֵךְ לִטְבֶרְיָה?

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָדַע שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא יָזוּז מִמִּירוֹן, מָה עָשָׂה? הוּא שָׁלַח לוֹ מַחֲלָה עַל הַיָּד וְהַכְּאֵבִים נִתְגַּבְּרוּ מִיּוֹם לְיוֹם מִשָּׁעָה לְשָׁעָה, כְּאֵבִים כָּאֵלֶּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר דִּבּוּר אֶחָד, הוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לֹא לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה עֲבוֹדָה. וְהוּא לֹא הָיָה תּוֹלֶה שׁוּם דָּבָר בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, רַק הַכֹּל הַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא, וּכְשֶׁהוּא רָאָה דָּבָר כָּזֶה, אָז הִתְחִיל לַחֲשֹׁב שֶׁאוּלַי רְצוֹן הַבּוֹרֵא שֶׁיֵּלֵךְ לִטְבֶרְיָה. מַה יִּהְיֶה בִּטְבֶרְיָה? בִּטְבֶרְיָה הַמֶּזֶג הָאֲוִיר יוֹתֵר חַם מִמִּירוֹן וּמִצְפַת, הוּא לֹא יִהְיֶה בְּרִיא אֲבָל לֹא יִהְיֶה לוֹ כְּאֵבִים גְּדוֹלִים כָּל-כָּךְ וְיוּכַל לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. אֲבָל אַף-עַל-פִּי שֶׁהָיָה לוֹ כְּאֵבִים עַזִּים כָּאֵלּוּ, הָיָה לוֹ סְפֵקוֹת אִם לַעֲזֹב אֶת

רַבִּי שִׁמְעוֹן וְלֶלֶכְת לִטְבֶרְיָה, אִם לֹא. כִּי הוּא חָשַׁב: "אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה, כְּשֶׁהָאָדָם בְּצָרָה אָז הוּא בּוֹרֵחַ מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאִי לִטְבֶרְיָה? צְרִיכִים לִבְרֹחַ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ עַל רְפוּאָה". אָז כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָדַע בְּבֵרוּר שֶׁרְצוֹן הַבּוֹרֵא שֶׁיֵּלֵךְ לִטְבֶרְיָה - הוּא יִתְעַכֵּב בְּמִירוֹן, וּכְשֶׁיֵּדַע בְּבֵרוּר אָז תֵּכֶף יֵלֵךְ, אֲבָל הוּא לֹא יָדַע.

אָז הָיָה לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת וְהוּא בִּקֵּשׁ הַרְבֵּה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּאִיר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וּבְדַעְתּוֹ מַה לַּעֲשׂוֹת, "אִם רְצוֹן הַבּוֹרֵא שֶׁאֵלֵךְ לִטְבֶרְיָה אֲנִי נוֹסֵעַ תֵּכֶף לִטְבֶרְיָה, אֲנִי רוֹצֶה רַק לָדַעַת אֵיךְ רְצוֹן הַבּוֹרֵא. אִם לֹא, אִם כֵּן, אִם כֵּן; אִם לֹא". אָז הוּא הִתְפַּלֵּל כָּל-כָּךְ עַד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵאִיר עֵינָיו וְסִבֵּב סִבָּה, שֶׁיֵּדַע בְּבֵרוּר כִּי רְצוֹן הַבּוֹרֵא הוּא שֶׁיֵּלֵךְ לִטְבֶרְיָה.

זֶה הָיָה בְּיוֹם רְבִיעִי. רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָם בְּיוֹם חֲמִישִׁי בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם וְהָלַךְ לְבַעַל-הַחֲמוֹרִים וְשָׂכַר חֲמוֹר לִטְבֶרְיָה. הוּא הָיָה יָכוֹל לָלֶכֶת בְּיוֹם רִאשׁוֹן אַחֲרֵי שַׁבָּת. לֹא, מִכַּיָּוָן שֶׁהוּא יָדַע בְּבֵרוּר שֶׁרְצוֹן הַבּוֹרֵא שֶׁיֵּלֵךְ לִטְבֶרְיָה, אָז הוּא תֵּכֶף הָלַךְ מִצְּפַת.

הוֹרֵי הָיוּ עֲנִיִּים וְהֵם הָיוּ טוֹחֲנִים קָפֶה, אֲבָל בְּזְמַן הַמִּלְחָמָה נִגְמַר הַקָּפֶה וְנִשְׁאַרְנוּ בְּלִי פַּרְנָסָה. אִמָּא סִפְּרָה לָבָן אָחִיהָ, בִּנְיָמִין בַּרְזֶל, שֶׁנִּשְׁאַרְנוּ בְּלִי פַּרְנָסָה וְהוּא הִצִּיעַ לָהּ לֶאֱפוֹת לֶחֶם. שָׁאֲלָה אוֹתוֹ אִמָּא: "מֵהֵיכָן אֶקַח קֶמַח?"

אָז הוּא אָמַר לָהּ: "אֲנִי אַגִּיד לְסוֹחֵר הַקֶּמַח שֶׁיִּתֵּן לָךְ כַּמָּה קֶמַח שֶׁאַתְּ צְרִיכָה!" וְכַךְ הָיָה. הִתְחַלְנוּ לֶאֱפוֹת בְּיוֹם רִאשׁוֹן לֶחֶם וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בָּא בַּשָּׁבוּעַ הַזֶּה בְּיוֹם חֲמִישִׁי לִטְבֶרְיָה. וְרַק כְּשֶׁיָּרַד מִן הַחֲמוֹר הוּא הָיָה צָרִיךְ כִּכַּר לֶחֶם לֶאֱכֹל סְעוּדַת לַיְלָה, אָז הוּא פָּגַשׁ אֶת בִּנְיָמִין בַּרְזֶל וּבִקֵּשׁ אוֹתוֹ שֶׁיַּרְאֶה לוֹ אֵיפֹה לִקְנוֹת כִּכַּר לֶחֶם. בִּנְיָמִין בַּרְזֶל יָדַע שֶׁהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי הִתְחִילָה לֶאֱפוֹת לֶחֶם לִמְכִירָה, אָז הוּא הֵבִיא אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֲלֵינוּ...

אֲנַחְנוּ הָיִינוּ חֲמִשָּׁה אַחִים בַּבַּיִת וְכִמְעַט כֻּלָּם הָיוּ יוֹתֵר מִבָּנִים מִמֶּנִּי, וְהָיְתָה הַשְׂגָּחָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב סִבָּה שֶׁאֲנִי לָקַחְתִּי אֶת הַכִּכַּר לֶחֶם וְהוֹצֵאתִי וְנָתַתִּי לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְתֵכֶף שֶׁרָאִיתִי אוֹתוֹ אָז נִבְהַלְתִּי מְאֹד מֵהַצּוּרָה שֶׁלּוֹ וּמֵהַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ, עוֹד לֹא רָאִיתִי אָדָם כָּזֶה, הַחֵן שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה הָיָה עַל פָּנָיו וְעַל כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ. אֲנִי נִבְהַלְתִּי וְהִתְרַגַּשְׁתִּי מְאֹד, חָשַׁבְתִּי: "אוּלַי זֶה הַשְׂגָּחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוּלַי זֶה הָאִישׁ יִהְיֶה לִי טוֹבָה מִמֶּנּוּ, יִהְיֶה לִי יְשׁוּעָה מִמֶּנּוּ, אֶצְלוֹ אֶמְצָא כָּל מַה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ". אָז חָשַׁבְתִּי: "זֶה הָאִישׁ הוּא צַדִּיק נִסְתָּר, וְאֶצְלוֹ אֲנִי אֶמְצָא מַה שֶׁאֲנִי מְחַפֵּשׂ - אֱמוּנָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם". אֲבָל חָשַׁבְתִּי: "אֵיךְ אֶפְשָׁר לִי לִהְיוֹת קָשֶׁר אִתּוֹ?" אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא צַדִּיק נִסְתָּר מֵהַל"ו צַדִּיקִים. צַדִּיק נִסְתָּר יָכוֹל לַעֲשׂוֹת קְפִיצַת-הַדֶּרֶךְ וּמָחָר הוּא יִהְיֶה בִּירוּשָׁלַיִם וַאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ כְּלוּם.

אֲנִי חוֹשֵׁב כָּכָה, וְהוּא נָתַן אֶת הַיָּד בְּתוֹךְ הַכִּיס וְהוֹצִיא כֶּסֶף לְשַׁלֵּם לִי בְּעַד הַלֶּחֶם וְאָמַר: "אוּלַי אֶפְשָׁר לִי לֶאֱכֹל הַלֶּחֶם אֶצְלְכֶם בַּבַּיִת?"

אָז אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֶת מַחֲשַׁבְתִּי וְאֶת רְצוֹנִי - אֲנִי חוֹשֵׁב אֵיךְ יִהְיֶה לִי קָשֶׁר אִתּוֹ וְהוּא שׁוֹאֵל אוֹתִי: "אוּלַי אֶפְשָׁר לִי לֶאֱכֹל אֶצְלְכֶם אֶת הַלֶּחֶם.."

נוּ, אֲבָל רָאִיתִי שֶׁזֶּה דָּבָר רָחוֹק כִּי הָאַבָּא לֹא יִסְכִּים עַל זֶה, לֹא מֻחָמַת שֶׁהוּא לֹא רוֹצֶה, רַק מֻחָמַת שֶׁכְּבָר לֵיל-חֲמִישִׁי וּצְרִיכִים לְהָכִין חַלָּה וְלֶאֱפוֹת לֶחֶם וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת לַיְלָה, לִקְרֹא קְרִיאַת שְׁמַע וְלִישֹׁן וְלָקוּם, וְגַם-כֵּן הַבַּיִת קָטָן וְאֵין לָנוּ מָקוֹם אֲפִלּוּ לֶאֱכֹל. וְגַם-כֵּן הַהוֹרִים שֶׁלִּי הָיוּ עֲנִיִּים גְּדוֹלִים וְהָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה עִוֵּר, סַגִּי-נְהוֹר, וְהַבַּיִת הָיָה כְּמוֹ הַמְעָרָה שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן, אֵין מָקוֹם אֵיפֹה לְשָׁבֶת, חָשַׁבְתִּי: "הָאַבָּא יִגְעַר בִּי וִיבַזֶּה אוֹתִי - מַה אַתָּה שׁוֹאֵל שְׁאֵלָה כָּזוֹ? וַאֲנִי בְּעַצְמִי אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהַכְנִיס אוֹרֵחַ בְּלִי רְשׁוּת הָאַבָּא". אֲבָל בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה לִי קֶשֶׁר עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִתְחַזַּקְתִּי מְאֹד בְּכָל כֹּחִי וְאָמַרְתִּי שֶׁיִּהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, אֲפִלּוּ אִם הוּא יַכֶּה אוֹתִי וִיבַזֶּה אוֹתִי אֲנִי אֶשְׁאַל אֶת הָאַבָּא, יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, אֲנִי אֶשְׁאַל אוֹתוֹ! אָז אֲנִי שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ: "אַבָּא, קַח אֶת הַכֶּסֶף בְּעַד הַלֶּחֶם, וְהָאִישׁ הַזֶּה מְבַקֵּשׁ, הוּא רוֹצֶה לֶאֱכֹל אֶת הַלֶּחֶם אֶצְלֵנוּ בַּבַּיִת.."

אָז הָאַבָּא אָמַר לִי: "כֵּן, כֵּן, כֵּן, אַדְרַבָּא, נִשְׁאַר לָנוּ אֵיזֶה חֵלֶק מֵהַתַּבְשִׁיל, עֲדָשִׁים וְאֹרֶז, אָז תֵּתֵּן לוֹ. הוּא יֹאכַל לֶחֶם לְבַד?"

אָז כְּשֶׁהָאַבָּא אָמַר לִי כֵּן, רָאִיתִי שֶׁזֶּה יִשּׁוּעָה בִּשְׁבִילִי, הַשְׁגָּחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע שֶׁיִּהְיֶה לִי קֶשֶׁר עִם הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה. רָאִיתִי אֶת הַהַשְׁגָּחָה מִכָּל צַד, זֶה הַשְׁגָּחָה עֶלְיוֹנָה וְחֶסֶד גָּדוֹל.

וְכָכָה הָיָה. הֵם עָשׂוּ לַיְלָה, בֵּרְכוּ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְקָרְאוּ קְרִיאַת שְׁמַע וְשָׁכְבוּ לִישֹׁן עַל הָרִצְפָּה עִם הַיְלָדִים, וַאֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַרְנוּ בְּיַחַד לְבַד. הוּא יָשַׁב עַל-יַד הַדֶּלֶת עַל אֵיזֶה מַדְרֵגָה שֶׁל הַבַּיִת וַאֲנִי נָתַתִּי לוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהוּא עָשָׂה נְטִילַת-יָדַיִם וּבִרְכַּת הַמּוֹצִיא. וּכְשֶׁשָּׁמַעְתִּי אֶת הַבְּרָכָה מִפִּיו 'עַל נְטִילַת-יָדַיִם' וְ'הַמּוֹצִיא' בְּיִרְאָה וּבִדְבֵקוּת כָּזוֹ, רָאִיתִי שֶׁזֶּה נָכוֹן, זֶה צַדִּיק קָדוֹשׁ, צַדִּיק נִסְתָּר. כִּי הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ הָיָה קָדוֹשׁ, הָיָה כְּמוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, כְּמוֹ תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עַכְשָׁו - כָּכָה הוּא הָיָה מְדַבֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּאִלּוּ אֵין בַּבַּיִת אֲנָשִׁים, רַק הוּא וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. רָאִיתִי פֶּלֶא, אֲנִי גָּדַלְתִּי בֵּין חֲסִידִים, בֵּין לוֹמְדֵי תּוֹרָה וְיִרְאֵי הַשֵּׁם, אֲבָל בָּרְכָה כָּזוֹ עוֹד לֹא שָׁמַעְתִּי. וְגַם-כֵּן פָּנִים וְצוּרָה כָּזֶה כְּמוֹ שֶׁהָיָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא רָאִיתִי.

אָז נָתַתִּי לוֹ אֶת מַה שֶׁנִּשְׁאַר מֵהַסְּעוּדָה שֶׁלָּנוּ כְּדֵי שֶׁיֹּאכַל, אָז הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי לֹא אוֹכֵל שׁוּם דָּבָר, רַק לֶחֶם וְתֶה, בְּלִי סֻכָּר". אֲבָל תֵּה לֹא הָיָה לָנוּ וְלֹא הָיָה לָנוּ מְכוֹנַת נַפְט, רַק עֲשִׁירִים הָיָה לָהֶם מְכוֹנַת נַפְט, אֲבָל עֲנִיִּים הִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּפָחָמִים, וּפֶחָם זֶה מְלָאכָה

שֶׁצְּרִיכִים לִלְמֹד אֵיךְ לַעֲשׂוֹת אֵשׁ, וְזֶה לָקַח זְמַן עַד שֶׁזָּכִיתִי וְהִצְלַחְתִּי וְעָשִׂיתִי אֵשׁ וְעָשִׂיתִי תֵּה. וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁהוּא בְּרֶסְלֶבֶר, אֲנִי יָדַעְתִּי רַק שֶׁהוּא צַדִּיק נִסְתָּר, וַאֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְהִתְאַפֵּק, אָז בְּאֶמְצַע הָעֲבוֹדָה שֶׁעָשִׂיתִי אֶת הָאֵשׁ, בְּכָל פַּעַם נִכְנַסְתִּי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי לוֹ בְּלַחַשׁ, בְּסוֹד, בָּאָזֶן: "רַבִּי יִשְׂרָאֵל, תֵּדְעוּ שֶׁאַתֶּם בָּאתֶם לְטְבֶרְיָה בִּשְׁבִילִי, כִּי אֲנִי נִמְצָא בְּמַצָּב קָשֶׁה מְאֹד, מִתְגַּבְּרִים עָלַי הַיֵּצֶר הָרָע וְעוֹד, וַאֲנִי רוֹצֶה מְאֹד לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת וְיֵשׁ עָלַי מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת, וַאֲנִי מְחַפֵּשׂ בְּכָל יְמֵי חַיַּי מָקוֹם שֶׁיַּדְרִיכוּ אוֹתִי וְיַאִירוּ בִּי אוֹר הַשֵּׁם וְשֶׁאֶזְכֶּה לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת. אָז אֲנִי בָּטוּחַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁלַח אֶתְכֶם לְטְבֶרְיָה וְאַתֶּם בָּאתֶם לְטְבֶרְיָה בִּשְׁבִילִי. וּבְכֵן אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶתְכֶם שֶׁלֹּא תַּעַזְבוּ אוֹתִי!"

וְהוּא שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, וְרָאִיתִי שֶׁהוּא מְרֻגָּשׁ כָּל-כָּךְ, כִּי רָאָה עַיִן בְּעַיִן שֶׁהַשְׁגָּחַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיָּבוֹא לְטְבֶרְיָה, כִּי תֵּכֶף שֶׁיֵּרֵד מֵהַחֲמוֹר וּבָא לְטְבֶרְיָה הוּא הִגִּיעַ יָשָׁר לְבֵיתִי וְהוּא שׁוֹמֵעַ דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה. הוּא הָיָה צָרִיךְ לִנְסֹעַ עוֹד קֹדֶם לְטְבֶרְיָה, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָדַע בְּבֵרוּר שֶׁהוּא צָרִיךְ לִנְסֹעַ הוּא לֹא רָצָה לָזוּז מִמִּירוֹן וְהָיָה לוֹ סְפֵקוֹת, עַכְשָׁו רָאָה שֶׁזֶּה הָיָה בְּכַוָּנָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיֵּצֵא מִמִּירוֹן. וְגַם-כֵּן אֲנִי רָאִיתִי בְּעֵינַי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל - רָאִיתִי מַה זֶּה בֶּרֶסְלֶבֶר!

אֲנִי רָאִיתִי אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ וְהָעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ וְהַשִּׂבְתָּא שֶׁלּוֹ, הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלּוֹ, הָרְצוֹנוֹת שֶׁלּוֹ וְכָל מַה שֶּׁסָּבַל בִּשְׁבִילִי. הוּא בָּא לְטְבֶרְיָה וּמָצָא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֶר, אָז הוּא כְּבָר שָׂכַח שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִשְׁפָּחָה בְּצְפַת וְשֶׁיֵּשׁ מִירוֹן וְהִשְׁלִיךְ הַכֹּל רַק בִּשְׁבִילִי. וּמֵהַלַּיְלָה הַזּוֹ זָכִינוּ לְהִתְקַשֵּׁר בְּקֶשֶׁר כָּזֶה שֶׁהָיָה חִדּוּשׁ נוֹרָא...

אוֹי וַוי מַה שֶּׁהָיָה, מַעֲשֶׂה כָּזֶה זֶה דָּבָר פֶּלֶא מְיֻחָד שֶׁאֵין דֻּגְמָתוֹ.

אַחַר-כָּךְ הָלַכְנוּ וְהוּא אָמַר לִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לִהְיוֹת בְּאֵיזֶה בֵּית-כְּנֶסֶת לְהַגִּיד חֲצוֹת וְלוֹמַר תִּהִלִּים וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְבּוֹדֵד. נוּ, הָלַכְתִּי אִתּוֹ לְבֵית-כְּנֶסֶת וְעַל הַדֶּרֶךְ דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ וְסִפַּרְתִּי לוֹ אֶת הָעִנְיָן שֶׁלִּי וְהוּא שָׁמַע הַכֹּל, וַאֲנִי רָצִיתִי לוֹמַר וּדוּי דְּבָרִים לְפָנָיו וְהוּא לֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ וְאָמַר שֶׁאָסוּר, רַק בְּכָלְלִיּוּת. אָז דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ וּבָכִיתִי לְפָנָיו כִּי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁיֵּשׁ אֶצְלוֹ רְפוּאוֹת בִּשְׁבִילִי וְשֶׁלֹּא יַעֲזֹב אוֹתִי וְיֵלֵךְ לְמִירוֹן.

וַאֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ מִבֵּית-כְּנֶסֶת לְבֵית-כְּנֶסֶת, וְכֻלָּם הָיוּ סְגוּרִים וְלֹא יָדַעְתִּי אֵיפֹה הַמַּפְתֵּחַ, אָז נָפַל בְּדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ רַק בֵּית-כְּנֶסֶת אֶחָד שֶׁל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהָיוּ לִפְנֵי מֵאָה שָׁנָה, מִתְקוּפַת תַּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, רַבִּי אַבְרָהָם קַלִיסְקֶר וְזִקְנוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ - רַבִּי נַחְמָן הוֹרִיזֶנְקֶר, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עַל שְׁמוֹ, וְכָל שְׁאָר הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים. הֵם בָּנוּ אֶת הַבֵּית-כְּנֶסֶת וְהִשְׁתַּדְּלוּ שֶׁיִּהְיֶה בְּמָקוֹם קָרוֹב לְהַיָּם כְּדֵי שֶׁיּוּכְלוּ לִטְבֹּל וּלְהִתְפַּלֵּל מָתַי שֶׁרוֹצִים. אֲבָל בַּחֹרֶף, כְּשֶׁהָיָה חֹרֶף קָשֶׁה וְהַרְבֵּה גְּשָׁמִים, הָיָה הַמַּיִם מַגִּבִּיהִים עַצְמָם לְמַעְלָה וְהַיָּם הָיָה נִכְנָס לְתוֹךְ הַבֵּית-כְּנֶסֶת הַזּוֹ עַד גֹּבַהּ חֲצִי הַשֻּׁלְחָנוֹת וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְפַּלֵּל, אָז לָקְחוּ הַסְּפָרִים

וְהַכֹּל וְהִשְׁאִירוּ הַשֻּׁלְחָנוֹת בַּבַּיִת-הַכְּנֶסֶת וְהַבַּיִת-כְּנֶסֶת הָיָה פָּתוּחַ עַד חֹדֶשׁ נִיסָן, עַד שֶׁיָּרְדוּ הַמַּיִם.

אָז אֲנַחְנוּ נִכְנַסְנוּ לַבַּיִת-כְּנֶסֶת הַזֹּאת לְתוֹךְ 'הַיָּם' וְעָלִינוּ עַל שֻׁלְחָן וְלָמַדְנוּ תּוֹרָה ז' חֵלֶק ב' בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' - 'כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם'. וְהוּא לָמַד אִתִּי אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת כָּל הַלַּיְלָה, וְזָכִיתִי לִזֶּה שֶׁכָּל יְמֵי חַיַּי לֹא הִרְגַּשְׁתִּי טַעַם תּוֹרָה, טַעַם יִרְאַת שָׁמַיִם כְּמוֹ הַלַּיְלָה הַזֹּאת שֶׁלָּמַד אִתִּי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הַזֹּאת 'כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם'. וַאֲנַחְנוּ הָיִינוּ בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת וְלָמַדְנוּ כָּל הַלַּיְלָה, וְלֹא הִרְגַּשְׁתִּי כְּלָל שֶׁכְּבָר צְרִיכִים לִישֹׁן.

וְהוּא הָיָה 'עָשִׁיר', הָיָה לוֹ נֵרוֹת וְנַפְרוּרִים שֶׁהָיָה יָקָר עֶרֶךְ, וְהוּא הִדְלִיק נֵר וְלָמַד אִתִּי בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' עַד קְרוֹב לְאוֹר הַבֹּקֶר, עַד שֶׁשָּׁמַעְתִּי הַקּוֹל בְּכִיָּה שֶׁל הָאִמָּא שֶׁלִּי שֶׁבָּכְתָה מְאֹד כְּמוֹ אַחֲרֵי נִפְטָר, "בְּנִי, בְּנִי, בְּנִי". הִיא רָאֲתָה שֶׁכְּבָר קָרוֹב לְאוֹר הַיּוֹם וַאֲנִי לֹא נִמְצָא, אָז הִיא חָשְׁבָה: "מִי יוֹדֵעַ מַה קָּרָה?"

הִיא הָלְכָה מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת לְבֵית-כְּנֶסֶת לְחַפֵּשׂ אוֹתִי בִּבְכִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְלֹא מָצְאָה אוֹתִי, הַבָּתֵּי-כְּנֶסֶת הָיוּ סְגוּרִים, אָז הִיא בָּכְתָה מְאֹד וְקוֹלָהּ נִשְׁמַע בְּכָל הָעִיר. טְבֶרְיָה הָיָה עִיר קְטַנָּה וְכָל הָעִיר בָּאוּ, וְהֵם חָשְׁבוּ שֶׁמִּשֶּׁהוּ נִפְטַר. הַשְּׁכֵנִים מֵהַסְּבִיבָה בָּאוּ בַּבֹּקֶר וְשָׁאֲלוּ: " מַה, מַה הַבְּכִיּוֹת וְהַצְּעָקוֹת, מַה קָּרָה?"

אָז הִיא סִפְּרָה לָהֶם: "בָּא אֵיזֶה בֶּן-אָדָם וְקָנָה לָחֶם אֶצְלֵנוּ וְהוּא אָכַל אֶת הַלֶּחֶם בְּבֵיתֵנוּ, וְהוּא לָקַח אֶת יִשְׂרָאֵל בֶּעָר וְהָלַךְ כָּל הַלַּיְלָה אִתּוֹ וְנֶעֱלַם. אֲנִי קַמְתִּי לְעֲבוֹדָה, וְיִשְׂרָאֵל בֶּעָר אֵינֶנּוּ!" וְהֵם לֹא יָדְעוּ מִי זֶה. וְזֶה הָיָה תְּחִלַּת הַמִּלְחָמָה וְהַתּוּרְכִים הָיוּ פִּרְאֵי-אָדָם, הֵם רַק רָאוּ אֵיזֶה בֶּן-אָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, אָז לָקְחוּ אוֹתוֹ לַצָּבָא. אָז הִיא חָשְׁבָה "אוּלַי.. אֲנִי יֵשׁ לִי יָדַיִם וְרַגְלַיִם אָז אוּלַי לָקְחוּ אוֹתִי לַצָּבָא".

הִיא בָּכְתָה וְהָיָה כָּל הָעִיר רוֹעֶשֶׁת וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי, אָז אָמַרְתִּי לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל: "אוֹי וַוי, זֶה כְּבָר אַחֲרֵי חֲצוֹת הַלַּיְלָה וְהָאִמָּא שֶׁלִּי מְחַפֶּשֶׂת, מְבַקֶּשֶׂת אוֹתִי".

אָז יָצָאתִי מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת וְהָלַכְתִּי לְאִמָּא וְאָמַרְתִּי לָהּ: "מַה זֶּה הַבְּכִיָּה?"

אָז אָמְרָה לִי: "מַה זֶּה עָשִׂיתָ? אֵיפֹה הָלַכְתָּ כָּל הַלַּיְלָה? עַל-כָּל-פָּנִים אַתָּה יוֹדֵעַ עַכְשָׁו צְרִיכִים לְזָרֹק לָאַשְׁפָּה כָּל הַבָּצֵק כָּל הַחַלָּה וְכָל הַלֶּחֶם".

נוּ, וּמֵהַלַּיְלָה הַזּוֹ נַעֲשָׂה רַעַשׁ בִּטְבֶרְיָה: "הַלַּיְלָה הַזֶּה נַעֲשָׂה יִשְׂרָאֵל בֶּעָר בְּרֶסְלֶבֶר!"

בַּבֹּקֶר שֶׁהָלַכְתִּי לְבֵית-כְּנֶסֶת וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה בַּבַּיִת-כְּנֶסֶת וַאֲנִי דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ וְלָמַדְנוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ וּגְמָרָא וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ, פּוֹסְקִים, אָז תֵּכֶף נַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בִּטְבֶרְיָה וְיָצָא לִי שֵׁם שֶׁאֲנִי נַעֲשֵׂיתִי בְּרֶסְלֶבֶר.

נוּ, עָבַר עָלַי מַחֲלֶקֶת, מִלְחָמָה גְּדוֹלָה, וְהָאַבָּא וְהָאִמָּא וְהַקְרוֹבִים וְהַמִּשְׁפָּחָה וְכָל הַיִּשִׁיבָה, כֻּלָּם אָמְרוּ: "אוֹי וַוי רַחֲמָנוּת גָּדוֹל, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶבֶר, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶבֶר!" כֻּלָּם הִתְנַגְּדוּ.

נוּ, הֵם הָלְכוּ מֵהַיִּשִׁיבָה לְהַהוֹרִים וְסִפְּרוּ לָהֶם: "אַתֶּם יוֹדְעִים, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶבֶר". וְהָאַבָּא וְהָאִמָּא שָׁמְעוּ וְלֹא הִקְפִּידוּ כָּל-כָּךְ, אֲבָל בָּא אֲלֵיהֶם הַגַּבַּאי שֶׁל הַיִּשִׁיבָה וְעוֹד אֲנָשִׁים נִכְבָּדִים, לַמְדָנִים וּבַעֲלֵי-שֵׁם וּפַרְסוּם, וְאָמְרוּ לְהָאַבָּא: "אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּעֶר נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶבֶר!"

אָז אָמַר אַבָּא: "אֲנִי לֹא דּוֹאֵג, אֲנִי מַכִּיר אֶת הַבֵּן שֶׁלִּי, הוּא יִרְא שָׁמַיִם וְהוּא מְקַיֵּם כִּבּוּד אָב הֲכִי בָּעוֹלָם, אֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי אֶשְׁלַח אוֹתוֹ לְאֵשׁ - הוּא יֵלֵךְ, אֵין דַּנְמָתוֹ. אֲנִי לֹא מָדְאָג. אָז כְּשֶׁהוּא יָבוֹא מֵהַיִּשִׁיבָה אֲנִי אַגִּיד לוֹ שֶׁאֲנִי לֹא רוֹצֶה, אָז הוּא לֹא יִהְיֶה בְּרֶסְלֶבֶר. אֵין לִי שׁוּם בְּעָיָה".

אָז הֵם אָמְרוּ: "אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ מַה זֶּה בְּרֶסְלֶבֶר, הוּא לֹא יִשְׁמַע לְךָ, אַתָּה צָרִיךְ מִלְחָמָה כְּבֵדָה".

אָז אָמַר: "אֲנִי לֹא דּוֹאֵג, אֲנִי מַכִּיר אֶת בְּנִי".

אֲנִי בָּאתִי מֵהַיְשִׁיבָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי, אָז אָמַר לִי אַבָּא: "תֵּדַע בְּנִי שֶׁהָיָה אֶצְלִי הַגְּדוֹלִים מֵהַיְשִׁיבָה וְאָמְרוּ לִי שֶׁאַתָּה נַעֲשֵׂיתָ בְּרֶסְלֶבֶר. תֵּדַע בְּנִי, רַחֵם עָלַי, אֲנִי מְבַקֵּשׁ אוֹתְךָ שֶׁלֹּא לְצַעֵר אוֹתִי, אַתָּה שַׂיָּךְ לַחֲסִידוּת אַחֶרֶת, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ רְשׁוּת לִהְיוֹת בְּאֵיזֶה חֲסִידוּת שֶׁאַתָּה רוֹצֶה, רַק בַּקָּשָׁה אַחַת יֵשׁ לִי, אֲנִי לֹא רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה בְּרֶסְלֶבֶר".

אָז זֶה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁעָבַרְתִּי עַל מִצְוַת כִּבּוּד אָב וְאִמָּרְתִּי לוֹ: "אַבָּא, אַתָּה מַכִּיר אוֹתִי, אֲנִי מְקַיֵּם כִּבּוּד אָב, הַכֹּל אֲנִי אֶשְׁמַע לְךָ, רַק הַדָּבָר הַזֶּה - לֹא! בָּזֶה אֲנִי לֹא אֶשְׁמַע לְךָ! מַדּוּעַ? אֵינִי יוֹדֵעַ".

אָז הוּא רָאָה: "אַהָה, הַצַּדֶּק אִתָּם. הֵם אָמְרוּ שֶׁאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה זֶּה בְּרֶסְלֶבֶר, מַה זֶּה! זֶה נוֹרָא מְאֹד, הוּא מְקַיֵּם כָּל יְמֵי חַיָּיו כִּבּוּד אָב בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ וְעַכְשָׁו הוּא אוֹמֵר כָּךְ? זֶה פַּעַם הָרִאשׁוֹן בְּחַיַּי שֶׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ שֶׁלֹּא רוֹצֶה לְקַיֵּם אֶת דִּבּוּרִי".

הָאַבָּא אָמַר לִי: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה בְּרֶסְלֶבֶר בְּשׁוּם אֹפֶן! אֲנִי רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה כְּמוֹ כָּל הָעוֹלָם".

אוֹי, אוֹי, מַה שֶּׁהָיָה עוֹד, מַה שֶּׁהָיָה.. אֶפְשָׁר לְסַפֵּר? כָּל טְבָרְיָה בָּכוּ עָלַי, הָאַבָּא וְהָאִמָּא שֶׁלִּי בָּכוּ: "מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִמֶּנּוּ, מַה זֶּה? אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת חָסִיד לֹא בְּרֶסְלֶבֶר. מַה זֶּה, אֲנַחְנוּ לֹא רוֹצִים בְּרֶסְלֶבֶר!"

הָאַבָּא וְהָאִמָּא וְהַמִּשְׁפָּחָה אָמְרוּ: "זֶה אִי אֶפְשָׁר, זֶה רַק כִּשּׁוּף. בְּרֶסְלֶבֶר זֶה כִּשּׁוּף!"

וְכָכָה הָיָה כֻּלָּם, כָּל הַלּוֹמְדִים וְכֻלָּם צָחֲקוּ: "בְּרֶסְלֶבֶר, בְּרֶסְלֶבֶר, בְּרֶסְלֶבֶר.."

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר אָמַר לְאִמָּא שֶׁלִּי: "זֶה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן לְבַטֵּל. יִשְׂרָאֵל בָּעֶר יִהְיֶה לְעוֹלָם וָעֶד בְּרֶסְלֶב וְכָכָה יִהְיֶה!"

אִמִּי שָׁמְעָה שֶׁהוּא אוֹמֵר כָּךְ, אָז הִיא נָפְלָה וּמֵתָה מִגֹּדֶל הַפַּחַד וְהַשֶּׁבֶר הַגָּדוֹל בְּבֵית רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הִיא נִפְטְרָה. הִיא שָׁמְעָה שֶׁלֹּא יַעֲזֹר שׁוּם כֹּחַ בָּעוֹלָם. אֲנִי אָמַרְתִּי: "אֲנִי אֶהְיֶה בְּרֶסְלֶב כָּל יְמֵי חַיַּי!"

וְאָז נַעֲשָׂה נֵס מֵהַשָּׁמַיִם. אֶחָד מֵהֶחֱבָרָה קְדִישָׁא רָאָה שֶׁהָאִמָּא שֶׁלִּי עָשְׂתָה אֵיזֶה תְּנוּעָה מֵהָעַיִן וְהָיָה סִימַן חַיִּים, הוּא רָאָה שֶׁהָעַיִן לֹא מֵת. אֲבָל הוּא חָשַׁב: "זֶה רַק דְּמְיוֹן".

אָז בָּא עוֹד אֶחָד וְרָאָה גַּם-כֵּן אוֹתוֹ הַדָּבָר, שֶׁהִיא עָשְׂתָה אֵיזֶה תְּנוּעָה בָּעַיִן. נוּ, "עַל-פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דָּבָר!"

הָאֲנָשִׁים אָמְרוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהּ לִהְיוֹת בַּחַיִּים, הַלֵּב הִפְסִיק לִפְעֹל וְכֻלָּם רָאוּ שֶׁהִיא מֵתָה, אֲבָל הִיא אָמְרָה: "לֹא, אֲנִי לֹא מֵתָה.."

וְכָל הַחֲסִידִים וְכָל הָעִיר הָיְה כְּבָר רוֹתֵחַ. מִי הָיָה לוֹ הַגְּבוּרָה לְדַבֵּר עִם חָסִיד בְּרֶסְלֶב אוֹ לִקְרֹא בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב, הוּא פָּחַד. לָמָּה לוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, זֶה לֹא הֶעֱסִק שֶׁלּוֹ. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי לֹא הִשְׁגַּחְתִּי, לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל שׁוּם דָּבָר, לֹא עַל רַבָּנִים גְּדוֹלִים וְלֹא עַל שִׁדּוּךְ, אֲנִי מָסַרְתִּי הַכֹּל רַק מַה שֶׁרָאִיתִי מַה זֶּה רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר.

עַד הַיּוֹם יֵשׁ לִי שֵׁם, יֵשׁ כְּבָר שְׁמוֹנִים שָׁנָה שֶׁנִּתְקָרַבְתִּי לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְכֻלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים כָּאֵלֶּה, וַאֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם קִבַּלְתִּי כָּל הַכַּדּוּרִים, כָּל הַבִּזְיוֹנוֹת וְכָל הַצָּרוֹת בְּאַהֲבָה בִּגְבוּרָה גְּדוֹלָה וְכֻלָּם נִתְבַּטְּלוּ מִזֶּה. הֵם רָאוּ אֶת הַגְּבוּרָה שֶׁלִּי, זֶה לֹא בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, הֵם לֹא הֵבִינוּ אֶת זֶה.

אֲנִי רָאִיתִי מֵרַב אֶחָד גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְלָמַדְתִּי אִתּוֹ. נוּ, הָיָה נֵס, אִם הוּא אוֹמֵר "בְּרֶסְלֶב לֹא", אָז תֵּכֶף צְרִיכִים לַעֲזֹב. אֲבָל אֲנִי רָאִיתִי מַה שֶּׁרָאִיתִי, רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, רַק רָאִיתִי אוֹתוֹ פַּעַם הָרִאשׁוֹן בְּחַיַּי, לֹא יָדַעְתִּי מִי הוּא זֶה, אָז אָמַרְתִּי: "אוֹי וַוי, זֶה הָאִישׁ צַדִּיק נִסְתָּר וַאֲנִי צָרִיךְ אוֹתוֹ מְאֹד, אִם הָיָה לִי אֵיזֶה קֶשֶׁר אִתּוֹ הָיִיתִי זוֹכֶה לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹצֶה".

עֶבֶר מַה שֶּׁעָבַר עָלַי וְעַל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, מַה שֶּׁסָּבַלְנוּ...

הָעִקָּר אֵיךְ סִבֵּב הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבּוֹת, אֵיךְ זָכִיתִי לֵידַע מֵרַבֵּנוּ. רֵאשִׁית כָּל לֹא יָדַעְתִּי מֵרַבֵּנוּ, לֹא יָדַעְתִּי מֵהַשֵּׁם בְּרֶסְלֶב, סִבֵּב שֶׁנּוֹדַע לִי שֶׁיֵּשׁ סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב שֶׁאָסוּר לִקְרֹא בָּהֶם. וַאֲנִי הָיִיתִי יֶלֶד עָנִי וְהָיִיתִי מְדֻכָּא מְאֹד וְגַם-כֵּן אֲנִי לֹא הָיִיתִי כִּשְׁרוֹנִי, לֹא הָיָה לִי מֹחַ לִלְמֹד. עַל-כָּל-פָּנִים מֵהַלַּיְלָה הַזּוֹ וּבְרוּךְ הַשֵּׁם עַד הַיּוֹם אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד. הֵם צָחֲקוּ מִמֶּנִּי כֻּלָּם,

הַגְּדוֹלִים וְכָל הָרַבָּנִים, "הוּא בְּרֶסְלֶב!" אֲבָל אֲנִי צָחַקְתִּי מֵהֶם, נִצַּחְתִּי אֶת כֻּלָּם, אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי וַאֲנִי אֶשְׁאֵר בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לִי מַתָּנָה, לִהְיוֹת עוֹד בָּעוֹלָם הַזֶּה...

תמימות בעבודת השם

אֲנִי מְסַפֵּר כָּל זֶה שֶׁנִּדַּע כַּמָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב הַתְּמִימוּת. אֲנִי לֹא הָיִיתִי לַמְדָן, וְרַק הַתְּמִימוּת בַּלֵּב, אֲהַבְתִּי מְאֹד אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת וְהָאֱמוּנָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם.

אֲנִי בִּזְמַן שֶׁבָּאתִי עַל דַּעְתִּי, בְּגִיל שֵׁשׁ-שֶׁבַע שָׁנִים, אֲהַבְתִּי מְאֹד אֶת הַתּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה, אֲבָל הָיָה לִי מְרִירוּת גָּדוֹל, סָבַלְתִּי מְאֹד מֵהַיֵּצֶר הָרָע, יֵשׁ יֵצֶר הָרָע שֶׁרוֹצֶה רַק הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל הַתַּאֲוֹוֹת. וַאֲנִי הָיִיתִי יָרֵא שָׁמַיִם וְאָהַבְתִּי אֶת הַתּוֹרָה מְאֹד. כְּשֶׁרָאִיתִי בֶּן-אָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ לִלְמֹד בְּסֵפֶר וְהוּא מְדַבֵּר דִּבּוּרִים בְּטֵלִים וְלֹא שׁוֹמֵר אֶת הַזְּמַן, אָז אָמַרְתִּי: "מַה זֶּה, הוּא מְשֻׁגָּע. אִם אֲנִי הָיִיתִי יָכוֹל לִקְרֹא בְּסֵפֶר לֹא הָיִיתִי נָח, לֹא הָיִיתִי בָּטֵל רֶגַע אֶחָד!" וּכְשֶׁרָאִיתִי מְשֻׁהוּ לוֹמֵד וְהוּא תָּמִים וְהוּא אוֹמֵר תְּהִלִּים, אָז חָשַׁבְתִּי: "אָהָהּ! זֶה הָאִישׁ הוּא חוֹשֵׁב עַל הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּי, זֶה הָאִישׁ - אַשְׁרֵי לוֹ, הוּא עוֹסֵק בְּתְהִלִּים וְלוֹמֵד". וַאֲנִי הָיִיתִי מִתְפַּלֵּל בְּהִתְלַהֲבוּת יוֹתֵר מִכָּל הַיְלָדִים. כָּל הַיְלָדִים מִתְפַּלְלִים, אֲבָל אֲנִי סִפַּרְתִּי הַמִּלּוֹת כְּמוֹ שֶׁסּוֹפְרִים כֶּסֶף, וּבְאַהֲבָה וּבִתְמִימוּת. וְגַם-כֵּן עוֹד כְּשֶׁהָיִיתִי יֶלֶד קָטָן אָהַבְתִּי לְצַעֵק בַּתְּפִלָּה, וְרָאִיתִי שֶׁהַחֲסִידִים לִפְנֵי שֶׁהֵם הָיוּ מִתְפַּלְלִים בְּצַעֲקוֹת הֵם הָיוּ שׁוֹתִים תֵּה אוֹ קָפֶה, אָז אֲנִי הִתְחַלְתִּי לִשְׁתּוֹת יוֹתֵר מִכֻּלָּם וְצָעַקְתִּי יוֹתֵר מִכֻּלָּם. אַחַר-כָּךְ רָאִיתִי שֶׁיְּכוֹלִים לִחְיוֹת בְּלִי תֵּה וְקָפֶה.

מַה שֶּׁזָּכִיתִי, מַה שֶּׁרָאִיתִי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל, רָאִיתִי שֶׁהוּא לֹא צָרִיךְ תֵּה, הוּא קָם בַּחֲצוֹת בְּלִי תֵּה בְּלִי קָפֶה.

נוּ, וְגַם-כֵּן עַד הַבַּר-מִצְוָה אֲנִי חִפַּשְׂתִּי רַק לִלְמֹד וּלְקַיֵּם מִצְוֹוֹת וּלְיִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמֶת וֶאֱמוּנָה. אַחַר-כָּךְ בָּאוּ אֵלַי הַמַּשְׂפָּחָה וִידִידִים וְהִשְׁפִּיעוּ עָלַי וְדִבְּרוּ אִתִּי שֶׁנַּעֲשֵׂיתִי בַּר-מִצְוָה אָז אֲנִי צָרִיךְ לִלְמֹד אֵיזֶה מְלָאכָה - חַיָּט אוֹ סַנְדְלָר, וַאֲנִי אָמַרְתִּי: "לֹא, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִלְמֹד מְלָאכָה, אֲנִי רוֹצֶה רַק תּוֹרָה, רַק תּוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם!"

אָז הֵם אָמְרוּ לִי: "אַתָּה צָרִיךְ פַּרְנָסָה וְאַתָּה יֶלֶד, הָאַבָּא לֹא יָכוֹל לָתֵת לְךָ נָדָן וְכֶסֶף, וְגַם-כֵּן אַתָּה צָרִיךְ לְפַרְנֵס אֶת הַבַּיִת".

אָז אָמַרְתִּי: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִלְמֹד שׁוּם מְלָאכָה!"

וַאֲנִי הָיִיתִי עַקְשָׁן גָּדוֹל וְלֹא לָמַדְתִּי מְלָאכָה, אָז אָמְרוּ הֵם לִי: "מֵאֵיפֹה תִּהְיֶה לְךָ פַּרְנָסָה, הַיְשִׁיבָה לֹא נוֹתֶנֶת פַּרְנָסָה, וְאַתָּה לֹא תִּהְיֶה רַב, אַתָּה לֹא כְּשֶׁרוֹנִי".

אָז אָמַרְתִּי: "לֶחֶם וּמַיִם זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַזְמִין לִי".

אָז הֵם אָמְרוּ לִי: "טוֹב, אַתָּה רוֹצֶה לֶאֱכֹל לֶחֶם וּמַיִם, בְּסֵדֶר, אֲבָל הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים הֵם גַּם-כֵּן?"

אָז אָמַרְתִּי: "אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לִי אִשָּׁה כָּזוֹ שֶׁהִיא גַּם-כֵּן תִּסְתַּפֵּק בְּלֶחֶם וּמַיִם". וְאַחַר-כָּךְ כְּשֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְסִפַּרְתִּי לוֹ אֶת הָעִנְיָן, רָאִיתִי שֶׁהוּא הָיָה נֶהֱנֶה מְאֹד מִזֶּה, כִּי עַד אָז לֹא יָדַעְתִּי מִבְּרֶסְלֶב, רַק הַלֵּב שֶׁלִּי הָיָה בּוֹעֵר כָּל-כָּךְ לְאַהֲבָה לַתּוֹרָה, וְהוּא אָמַר לִי: "עָשִׂיתָ טוֹב שֶׁלֹּא לָמַדְתָּ מְלָאכָה!"

וְגַם-כֵּן אֲנִי זוֹכֵר שֶׁהָיִיתִי בֶּן כַּמָּה שָׁנִים אָז הָיִיתִי חוֹלֶה מְאֹד וְהָיָה לִי מִלְחָמָה עִם הַמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁאֲנִי עוֹמֵד לָמוּת.

אוֹי, הָיִיתִי חוֹלֶה מְאֹד וְנַעֲשֵׂיתִי חָלָשׁ מְאֹד, וּמִי שֶׁהוּא חוֹלֶה צְרִיכִים לָתֵת לוֹ אֵיזֶה דָּבָר לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשׁוֹ, חָלָב, וְהָאִמָּא נָתְנָה לִי חָלָב עִם מַיִם. אָמַרְתִּי: "תְּנִי לִי חָלָב".

אֲבָל לֹא הָיָה לָהּ, אָז אָמַרְתִּי לָהּ: "אַתְּ נוֹתֶנֶת לִי חָלָב עִם מַיִם, אֲנִי רוֹצֶה רַק חָלָב!"

אָז הִיא אָמְרָה לִי: "אַתָּה כְּבָר גָּדוֹל, אַתָּה לֹא מִתְבַּיֵּשׁ, מַה זֶּה אַתְּךָ!"

אָז הִתְחַלְתִּי לִבְכּוֹת: "אֲנִי רוֹצֶה חָלָב!"

עַל-כָּל-פָּנִים אַחַר-כָּךְ נַעֲשֵׂיתִי יוֹתֵר טוֹב, אָז אָמַרְתִּי לָאִמָּא: "אֲנִי חָלָשׁ מְאֹד, אֲנִי צָרִיךְ קְצָת בָּשָׂר, מָרָק".

הִיא נָתְנָה לִי שְׁלֹשָׁה מַטְבְּעוֹת, זֶה כְּמוֹ הַיּוֹם שְׁלֹשָׁה גְּרוֹשִׁים. אֲנִי הָלַכְתִּי לַמַּלּוֹן וְהַמְּבַשֶּׁלֶת בִּשְּׁלָה טוֹב, אֲבָל הָאִמָּא נָתְנָה לִי שְׁלֹשָׁה גְּרוֹשׁ לִקְנוֹת מָרָק עִם חֲתִיכַת עוֹף, אֲנִי טָעַמְתִּי אֶת הַמָּרָק, אֲנִי לֹא טָעַמְתִּי בַּבַּיִת מָרָק, אָז הִרְגַּשְׁתִּי טַעַם טוֹב, אֲבָל הִיא נָתְנָה לִי אוּלַי שְׁנֵי פְּעָמִים אוֹ שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים, אֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ שָׁבוּעַ שְׁבוּעַיִם, וְלֹא הָיָה לָנוּ.

אֲנִי חַי בְּנֵס! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶחֱזִיר לִי הַנְּשָׁמָה בְּנִסִּים!

אֲנִי רָאִיתִי כַּמָּה פְּעָמִים נִסִּים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶרְאָה לִי שֶׁהוּא נוֹתֵן לִי בִּשְׂכַר לִחְיוֹת. הָיָה עֲנִיּוּת גָּדוֹל וְהֵם קִבְּלוּ הַכֹּל בְּאַהֲבָה בְּשִׂמְחָה, הָאַבָּא וְהָאִמָּא. אוֹי, אוֹי...

אֲנִי נוֹלַדְתִּי בִּטְבֶרְיָה וְהָיִיתִי הֶכִי גָּרוּעַ מִכָּל הַיְלָדִים, נוֹלַדְתִּי בְּבֵית בַּעֲנִיּוּת כָּזֶה.. יָחִיד בָּעוֹלָם, לֹא הָיָה לִי מַה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ. וְגַם-כֵּן אֲנִי הָיִיתִי יֶלֶד חָלָשׁ, אֲנִי יֵשׁ לִי נִסִּים שֶׁאֲנִי חַי וְגַם-כֵּן נִסִּים אֵיךְ שֶׁאֲנִי נִתְגַּדַּלְתִּי. וּכְשֶׁנַּעֲשֵׂיתִי קְצָת יוֹתֵר גָּדוֹל, כָּל הַיְלָדִים בָּאוּ עַל פֶּסַח עִם בְּגָדִים חֲדָשִׁים, יָפִים, אֲבָל אֲנִי - הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה עִוֵּר וְלֹא הָיָה לָהֶם כֶּסֶף וְלֹא הָיָה לִי בֶּגֶד לְחָג.

נוּ, הָאִמָּא שֶׁלִּי עָשְׂתָה הַבֶּגֶד שֶׁלִּי כְּמוֹ חָדָשׁ, הִיא כִּבְּסָה וְסִידְּרָה אוֹתוֹ וַאֲנִי שָׂמַחְתִּי מְאֹד, וּכְשֶׁבָּאתִי לְבֵית-הַכְּנֶסֶת - כָּל הַיְלָדִים בָּאוּ עִם בְּגָדִים חֲדָשִׁים, וַאֲנִי בָּאתִי לְבֵית-הַכְּנֶסֶת כְּמוֹ כָּל הַיְלָדִים עִם בֶּגֶד יָפֶה מְאֹד, לֹא חָדָשׁ, אֲבָל הָיָה לִי בֶּגֶד כְּמוֹ חָדָשׁ.

וַאֲנִי, הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה עָנִי וְלֹא הָיָה לִי כֶּסֶף, הִתְבַּיַּשְׁתִּי לָבוֹא בְּלִי כֶּסֶף לְהָרַבִּי. מַה, זֶה כָּל הַפַּרְנָסָה שֶׁלּוֹ. בְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ צְרִיכִים לָבוֹא עִם כֶּסֶף, כָּל הַיְלָדִים הֵבִיאוּ כֶּסֶף לְהָרַבִּי, אֲנִי נִתְבַּיַּשְׁתִּי, הָלַכְתִּי לְהָרַבִּי בְּלִי כֶּסֶף, "אֵיךְ בָּאִים בְּלִי כֶּסֶף כַּאֲשֶׁר מַגִּיעַ רֹאשׁ-חֹדֶשׁ?!" אֵין דָּבָר כָּזֶה.

אוֹי הַגֵּיהִנֹּם שֶׁלִּי שֶׁהָלַכְתִּי לַבַּיִת-סֵפֶר לְהָרַבִּי בְּלִי כֶּסֶף, בְּכָל פְּסִיעָה הִרְגַּשְׁתִּי גֵּיהִנֹּם. כָּל הַתַּלְמִידִים בָּאוּ בְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ עִם כֶּסֶף, רַק אֲנִי בָּאתִי בְּלִי כֶּסֶף. תַּלְמִיד יָחִיד!

הָרַבִּי אָמַר לִי: "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה, מַדּוּעַ אַתָּה בָּא? כָּל הַחֹדֶשׁ אֲנִי מְצַפֶּה עַל רֹאשׁ-חֹדֶשׁ וְהָיָה רֹאשׁ-חֹדֶשׁ וּבָאתָ בְּלִי כֶּסֶף. זֶה כָּל הַפַּרְנָסָה שֶׁלִּי, רֹאשׁ-חֹדֶשׁ כָּל הַתַּלְמִידִים מְבִיאִים לִי כֶּסֶף וְיֵשׁ לִי פַּרְנָסָה, וְאַתָּה יֶלֶד יָחִיד שֶׁלֹּא מֵבִיא כֶּסֶף, לֹא הֲבֵאתָ כֶּסֶף!"

יֵשׁ כְּבָר יוֹתֵר מִמֵּאָה שָׁנִים וַאֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה כְּמוֹ עַכְשָׁו. הוּא אָמַר לִי: "מַדּוּעַ בָּאתָ רֹאשׁ-חֹדֶשׁ בְּלִי כֶּסֶף? מַה זֶּה? תַּגִּיד לְהָאַבָּא, בְּרֹאשׁ-חֹדֶשׁ צְרִיכִים לְהָבִיא כֶּסֶף!"

וַאֲנִי - הָיָה לִי דָּבָר גָּדוֹל, הַטַּעַם שֶׁלִּי הָיָה טַעַם גֵּיהִנֹּם, אֵיךְ אֲנִי הוֹלֵךְ לְחֶדֶר לְהָרַבִּי בְּלִי כֶּסֶף, אֲנִי לֹא הָיָה לִי. אֲנִי בָּאתִי לְמָחֳרַת גַּם-כֵּן בְּלִי כֶּסֶף...

וְכֵן הָיָה הַמַּעֲשֶׂה, אֲנִי נוֹלַדְתִּי וְהָיָה לִי אַהֲבָה לַעֲזוֹר לָעֲנִיִּים וְאָהַבְתִּי מְאֹד מִצְוָה, וְאַף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא יָדַעְתִּי אֲבָל הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁמִּצְוַת צְדָקָה זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, זֶה מִצְוָה קְדוֹשָׁה מְאֹד וְזֶה נוֹרָא מְאֹד.

בְּטְבֶרְיָה הָיָה אִישׁ זָקֵן גָּדוֹל שְׁמוֹ הָיָה הָרַב יוֹסֵף נַחַ. וְהוּא הָיָה עָנִי וְהָיָה לוֹ אִשָּׁה וְהָיָה לָהֶם חֶדֶר עַל-יְדֵי בְּאֵיזֶה חָצֵר, וְהוּא הָיָה מַחֲזִיר עַל הַפְּתָחִים. יֵשׁ עֲנִיִּים שֶׁלֹּא מַחֲזִירִים עַל הַפְּתָחִים, הֵם עֲנִיִּים אֲבָל נוֹתְנִים לָהֶם בְּכָבוֹד אֵיזֶה מַטְבֵּעַ, אֵיזֶה צְדָקָה, אֲבָל הוּא הָיָה מַחֲזִיר עַל הַפְּתָחִים, וַאֲנִי רָאִיתִי שֶׁהוּא מַחֲזִיר עַל הַפְּתָחִים, אָז הָיָה לִי רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עָלָיו, "מִי יוֹדֵעַ אִם יֵשׁ לוֹ מָה לֶאֱכֹל אֵיזֶה חֲתִיכַת לֶחֶם". אֲנִי זוֹכֵר עַד הַיּוֹם הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ - יוֹסֵף נַחַ, שְׁנֵי שֵׁמוֹת, זֶה הָיָה בְּפָרָשַׁת נֹחַ.

וַאֲנִי נוֹלַדְתִּי בְּבַיִת עִם עֲנִיּוּת כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, וְהַחֲתִיכַת לֶחֶם הָיָה אוֹצָר. נוּ, אֲנִי הָיִיתִי יֶלֶד טוֹב, אָז בַּבֹּקֶר שֶׁהָלַכְתִּי לַחֶדֶר לִלְמֹד, אָז הָאִמָּא נָתְנָה לִי פְּרוּסַת לֶחֶם שֶׁיִּהְיֶה לִי לֶאֱכֹל עַד הַצָּהֳרַיִם, אוּלַי אֶהְיֶה רָעֵב, וְהִיא נָתְנָה לִי כַּמָּה טִפּוֹת שֶׁמֶן עַל הַלֶּחֶם וַאֲנִי שָׂמַחְתִּי מְאֹד, לָקַחְתִּי אֶת הַלֶּחֶם וּבִקַּשְׁתִּי אוֹתָהּ: "אִמָּא, תְּנִי עוֹד כַּמָּה, שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה טִפּוֹת".

וְזֶה הָיָה יוֹם חֲמִישִׁי, אָז הִיא צָעֲקָה עָלַי: "אֲנִי צְרִיכָה אֶת הַשֶּׁמֶן בְּשַׁבִּיל שַׁבָּת, כָּל הַשַּׁבָּת הוּא הַשֶּׁמֶן. אִם אֲנִי אֶתֵּן לְךָ עוֹד טִפָּה אָז לֹא יִהְיֶה מַסְפִּיק שֶׁמֶן לַצ'וּלֶנְט, וְאַתָּה רוֹצֶה עוֹד טִפָּה? אַל תְּדַבֵּר כְּלוּם. זֶה מַסְפִּיק!"

נוּ, אָז אֲנִי רָצִיתִי לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וָחֶסֶד, לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף, אָז לָקַחְתִּי אֶת הַפְּרוּסָת הַלֶּחֶם, וּכְשֶׁהָלַכְתִּי בַּבֹּקֶר לַחֶדֶר שֶׁלּוֹמְדִים הַיְלָדִים, אָז אַף אֶחָד לֹא יָדַע, וַאֲנִי הָלַכְתִּי לְהַיְהוּדִי הַזָּקֵן הַזֶּה וְהוּא לֹא הָיָה בַּבַּיִת, וְחִפַּשְׂתִּי וְהָלַכְתִּי אֵלָיו וְנָתַתִּי לוֹ וְהוּא לָקַח מִמֶּנִּי, וַאֲנִי הָיִיתִי כָּל-כָּךְ שָׂמֵחַ שֶׁזָּכִיתִי לַעֲשׂוֹת מִצְוַת צְדָקָה - נָתַתִּי לוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל.

אֲנִי רָצִיתִי לְקַיֵּם מִצְוַת צְדָקָה, לְרַחֵם עַל עָנִי, אָז אֲנִי הָלַכְתִּי וְנָתַתִּי לוֹ בְּשִׂמְחָה אֶת הַלֶּחֶם עִם הַטִּפּוֹת שֶׁמֶן זַיִת. אֲנִי נָתַתִּי לוֹ, אֲנִי חִשַּׁבְתִּי שֶׁאֲנִי עָשִׂיתִי צְדָקָה גְּדוֹלָה, הוּא וְאִשְׁתּוֹ הֵם יֹאכְלוּ. וְזֶה הָיָה בְּיוֹם רִאשׁוֹן, וַאֲנִי כְּבָר הִתְחַלְתִּי לִלְמֹד חֲמָשׁ, אָז הַמִּנְהָג שֶׁל הָרַבִּי הָיָה שֶׁבְּיוֹם רִאשׁוֹן הוּא הָיָה מְסַפֵּר לַתַּלְמִידִים: "יְלָדִים, אַתֶּם יוֹדְעִים, הַשָּׁבוּעַ הוֹלֵךְ הַפָּרָשַׁת נֹחַ". הוּא אָמַר אֶת זֶה כַּמָּה פְּעָמִים כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁזֶּה פָּרָשַׁת 'נֹחַ', אָז הֵם שָׁמְעוּ שֶׁהַשָּׁבוּעַ צָרִיכִים לִלְמֹד פָּרָשַׁת נֹחַ. אַחַר-כָּךְ הוּא סִפֵּר לָהֶם כַּמָּה רָאשֵׁי פְּרָקִים מֵהַלִּמּוּד שֶׁצְּרִיכִים, כַּמָּה סִפּוּרִים מֵהַפָּרָשַׁת נֹחַ, כַּמָּה גֹּדֶל הַתֵּיבָה, כְּדֵי שֶׁבַּשִּׁעוֹת הַלִּמּוּד הֵם כְּבָר יֵדְעוּ אֵיזֶה דְּבָרִים.

נוּ, הִגִּיעַ זְמַן הָאֲכִילָה. כָּל הַתַּלְמִידִים בָּאוּ לַחֶדֶר עִם לֶחֶם וְעִם שֶׁמֶן זַיִת וַאֲנִי לֹא הָיָה לִי לֹא לֶחֶם וְלֹא שֶׁמֶן זַיִת, אֲנִי נָתַתִּי לְהֶעָנִי הַזֶּה וְהָיִיתִי רָעֵב מְאֹד וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהַכְנִיס בְּלִבִּי אֶת הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבֶּר הָרַבִּי, אֲנִי הָיִיתִי בַּשֻּׁלְחָן אֲבָל הָיִיתִי רָעֵב וְלֹא יָדַעְתִּי כְּלָל מַה שֶּׁהוּא מְדַבֵּר. מַה לַּעֲשׂוֹת, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְקַבֵּל, אֲנִי רָעֵב. הָיָה כּוֹאֵב לִי הָרֹאשׁ מְאֹד, אֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לֶאֱכֹל וְאֵין לִי. וַאֲנִי הָיִיתִי בְּטֶבַע גּוּף חָלָשׁ, וּמִגֹּדֶל הַחֲלִישׁוּת לֹא שָׁמַעְתִּי כְּלָל מַה שֶּׁהוּא מְסַפֵּר שֶׁהַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת נֹחַ. וְהוּא רָצָה לְדַעַת אֵיזֶה יְלָדִים טוֹבִים וְאֵיזֶה יְלָדִים לֹא טוֹבִים, אָז פִּתְאוֹם הוּא עָמַד וְשָׁאַל אֶת יֶלֶד זֶה: "תַּגִּיד, אֵיזֶה פָּרָשָׁה הַשָּׁבוּעַ?" וּכְשֶׁהַיֶּלֶד יָדַע שֶׁהַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת נֹחַ אָז הוּא יֶלֶד טוֹב. אֲבָל הָיוּ יְלָדִים שֶׁלֹּא זָכְרוּ וְהָיוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל זְמַן שֶׁיִּזְכְּרוּ שֶׁפָּרָשַׁת נֹחַ. אָז הוּא הִסְתַּכֵּל עַל כָּל הַתַּלְמִידִים וְהוּא הִבְחִין בִּי שֶׁאֲנִי לֹא שׁוֹמֵעַ כְּלָל וְלֹא יוֹדֵעַ כְּלָל, כְּאִלּוּ אֲנִי לֹא נִמְצָא. הוּא בָּא אֵלַי, "יִשְׂרָאֵל בֶּער, תַּגִּיד לִי, אֵיזֶה פָּרָשָׁה הַשָּׁבוּעַ?" אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי כְּלוּם, כְּאִלּוּ אֲנִי לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּאִלּוּ אֲנִי בִּמְדִינָה אַחֶרֶת.

נוּ, הוּא מְחַכֶּה וּמְצַפֶּה אוּלַי אֲנִי אֶזְכֹּר, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם. הוּא חִכָּה וְחִכָּה עַל תְּשׁוּבָה..

וְאֵין תְּשׁוּבָה, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ!

אָז הוּא שָׁאַל אוֹתִי: "אֵיפֹה הָיִיתָ! לֹא הָיִיתָ פֹּה בִּכְלָל! בְּאֵיזֶה עוֹלָם הָיִיתָ! מַה זֶּה, אֲנִי מְדַבֵּר וַאֲנִי נוֹתֵן כָּל הַכֹּחַ שֶׁלִּי וְאַתָּה לֹא שׁוֹמֵעַ?"

אָז הוּא הִכָּה אוֹתִי, "יִשְׂרָאֵל בֶּער, תַּגִּיד אֵיזֶה פָּרָשָׁה אֲנַחְנוּ!"

אֲנִי לֹא שׁוֹמֵעַ, הָרֹאשׁ הָיָה כּוֹאֵב לִי וְלֹא שָׁמַעְתִּי מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר כְּלָל. אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי כְּלָל אִם פָּרָשַׁת נֹחַ, אִם יֵשׁ נֹחַ, אִם יֵשׁ תּוֹרָה, אִם יֵשׁ פָּרָשָׁה, לֹא יָדַעְתִּי כְּלוּם.

נוּ, נוּ, הָיָה לִי גֵּיהִנֹּם, הָיִיתִי יֶלֶד קָטָן וְהָיָה לִי כְּבָר שְׁנֵי פְּעָמִים גֵּיהִנֹּם...
וְהָרִבִּי הָיָה כַּעֲסָן. הוּא הָיָה בְּכַעַס גָּדוֹל עָלַי, וְהוּא הָיָה זָקֵן וַאֲנִי הָיִיתִי יֶלֶד, הוּא הִכָּה אוֹתִי בְּאַכְזָרִיּוּת כָּזֶה, "מַה זֶּה, אֲנִי מְדַבֵּר בְּחִנָּם, אֲנִי אוֹמֵר כַּמָּה פְּעָמִים כָּכָה שֶׁהַשְׁבוּעַ פָּרָשַׁת נֹחַ וְאַתָּה לֹא יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ אֵיזֶה דִּבּוּר אֶחָד. אַתָּה לֹא מֵשִׂים לֵב, לֹא מְקַבֵּל וְלֹא יוֹדֵעַ, כְּאִלּוּ לֹא הָיִיתָ פֹּה, כְּאִלּוּ אֵין רַבִּי. מַה זֶּה, אֵיפֹה הָיִיתָ!"
אֲנִי רָאִיתִי שֶׁאֲנִי צָרִיךְ אֶת הַלֶּחֶם כִּי אֲנִי מְקַבֵּל מַכּוֹת וְהָיָה לִי צַעַר, וְגַם-כֵּן הָיָה לִי בּוּשָׁה גְּדוֹלָה שֶׁאֲנִי תַּלְמִיד אֶחָד שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ כְּלוּם. אֲנִי הִתְבַּיַּשְׁתִּי בִּפְנֵי כָּל הַתַּלְמִידִים, הוּא לֹא הִכָּה אַף יֶלֶד אֶחָד - רַק אֶת יִשְׂרָאֵל בֶּעָר. הוּא כָּל-כָּךְ הִכָּה אוֹתִי בְּאַכְזָרִיּוּת, וְהַבְּזָיוֹנוֹת הֵבִיאוּ לִי יוֹתֵר צַעַר מֵהַמַּכּוֹת. אֲנִי הָיִיתִי תָּמִיד בְּיִסּוּרִים וּבִפְחָדִים גְּדוֹלִים שֶׁמָּא יִשְׁאַל הָרַבִּי אֵיזֶה פָּרָשָׁה. נוּ, מַה יִּהְיֶה? אֲנִי אֲקַבֵּל צְעָקוֹת וּמַכּוֹת. אוֹי, כְּשֶׁהוּא שָׁאַל אֵיזֶה פָּרָשַׁה הַשָּׁבוּעַ, אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁאֲנִי מְאַבֵּד הַלֵּב, שֶׁאֲנִי מְאַבֵּד כָּל הַחַיִּים, כִּי לֹא יָדַעְתִּי מַה הוּא מְדַבֵּר. אוֹי, אוֹי...
אָמַרְתִּי: "מֵהַיּוֹם אֲנִי כְּבָר לֹא אֶתֵּן אֶת הַלֶּחֶם, אִם לֹא - אֲנִי אֲקַבֵּל מַכּוֹת, אֲנִי לֹא אֵדַע אִם הַשָּׁבוּעַ פָּרָשַׁת נֹחַ". אַף-עַל-פִּי-כֵן, נָתַתִּי עוֹד פַּעַם לֶעָנְי הַזֶּה אֶת הַלֶּחֶם.
וְהָיָה אֶצְלִי כָּל הַיַּהֲדוּת, הַכָּל מַה שֶּׁשָּׁמַעְתִּי מֵעָנְין רוּחָנִי, מֵעָנְין אֱמוּנָה, מֵעָנְין הַתּוֹרָה - קִבַּלְתִּי יְדִיעוֹת חֲדָשׁוֹת מַה שֶּׁלֹּא יָדַעְתִּי מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵהַתּוֹרָה, אֲנִי שׁוֹמֵעַ שֶׁיֵּשׁ תּוֹרָה וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָז הָיָה לִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה.
וַאֲנִי הָיִיתִי פָּשׁוּט מְאֹד וְהָיָה לִי רָצוֹן חָזָק לִהְיוֹת אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת, לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת וְלִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל. בִּפְרָט שֶׁהִתְחִיל הַשָּׁנִים שֶׁל אַחֲרֵי בַּר-מִצְוָה, הִתְחִיל הַמִּלְחָמָה שֶׁל חַטֹּאת נְעוּרִים, מַחֲשָׁבוֹת, וְלֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה. נוּ, נוּ, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר...
הָיָה לִי מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת וְהָיָה לִי כָּל פְּגָם כָּלְשֶׁהוּ מֵהַמַּחֲשָׁבָה, הָיָה אֶצְלִי כְּמוֹ הָאִישׁ הַכִּי רָשָׁע שֶׁבָּעוֹלָם. וּמָצָאתִי לִי מָקוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַתּוֹרָה. דַּוְקָא מַה שֶּׁעָבַר עָלַי - זֶה הֵבִיא אוֹתִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנִי הִתְגַּבַּרְתִּי, לָחַמְתִּי וְאָמַרְתִּי: "אֲנִי אוֹהֵב אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אֲנִי רוֹצֶה לַעֲבֹד הַשֵּׁם!"
אוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...
אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי בְּבֵית-כְּנֶסֶת, אֲבָל אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי בְּהִתְלַהֲבוּת בֶּאֱמוּנָה וּבֶאֱמֶת, וַאֲנִי הָיִיתִי יָחִיד בָּזֶה, וְהָיִיתִי נִרְאֶה כְּמוֹ מְשֻׁגָּע, הָיִיתִי צוֹעֵק מַמָּשׁ עַד לֵב-הַשָּׁמַיִם. כֻּלָּם צָעֲקוּ, כִּי כָּל מִי שֶׁצָּעַק יוֹתֵר הוּא הָיָה חָסִיד יוֹתֵר, הָיָה יוֹתֵר חָשׁוּב, וַאֲנִי צָעַקְתִּי יוֹתֵר מִכֻּלָּם, אֲבָל אֲנִי לֹא הִתְכַּוַּנְתִּי בִּשְׁבִיל חֶשְׁבּוּת אוֹ בִּשְׁבִיל אֵיזֶה פְּנִיָּה, רַק אֲנִי - הַלֵּב שֶׁלִּי הָיָה בּוֹעֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַאֲנִי צָעַקְתִּי בְּקוֹלוֹת כָּאֵלּוּ...

וְעַל-יָדִי יָשַׁב זָקֵן גָּדוֹל, הָיָה לוֹ זָקֵן יָפֶה, שְׁמוֹ רַב קְהָת, וַאֲנִי יָשַׁבְתִּי עַל-יָדוֹ וְצָעַקְתִּי: "הוֹדוּ לַשֵּׁם כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ".

וְהוּא אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה הָיָה צוֹעֵק עָלַי וּבוֹכֶה: "מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי, אַתָּה רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת לִי חֵרֵשׁ וַאֲנִי לֹא אֶשְׁמַע כְּלוּם, מַדּוּעַ אַתָּה צוֹעֵק בְּקוֹלוֹת כָּאֵלּוּ, אַתָּה תַּהֲרֹג אוֹתִי, אַתָּה תַּהֲרֹג אוֹתִי, זֶה לֹא צְעָקָה, זֶה בִּשְׁבִיל לַהֲרֹג!"

הוּא הָיָה בֶּן-תּוֹרָה וְיִרֵא שָׁמַיִם, אֲבָל הוּא לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל אֶת הַצְּעָקוֹת, הוּא הָיָה סוֹבֵל מִזֶּה צַעַר גָּדוֹל. הַהַקְפָּדָה שֶׁלּוֹ וְהַכַּעַס שֶׁלּוֹ אֲנִי זוֹכֵר כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד עַכְשָׁו אֶצְלִי וְצוֹעֵק עָלַי: "מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי!"

ענין אמונות כזביות

מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר, מִי יָכוֹל לְתָאֵר...

וְלֹא הָיָה לִי מִי שֶׁיְּדַבֵּר אִתִּי מִי שֶׁיְּחַנֵּךְ אוֹתִי, הָיִיתִי תָּמִיד בְּעַצְבוּת, שְׁבוּר, אֲבָל זֶה הָיָה טוֹבָה גְּדוֹלָה, כִּי הָיִיתִי שָׁבוּר וְזֶה הִקְרִיב אוֹתִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַתּוֹרָה, זֶה הָיָה לְטוֹבָה. וְהִתְגַּעְגַּעְתִּי, הָיָה לִי גַּעְגּוּעִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

וַאֲנִי הִתְבַּיַּשְׁתִּי, אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁרַק אֲנִי יֵשׁ לִי יֵצֶר הָרָע, שֶׁרַק אֲנִי יֵשׁ לִי תַּאֲוֹות וְכֻלָּם נְקִיִּים, אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה שֶּׁיֵּשׁ אֵצֶל אֲחֵרִים. אָז אָמַרְתִּי: "כָּל הַתַּאֲוֹות וְכָל הַצָּרוֹת הַכֹּל, אֲנִי גָּרוּעַ יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, מִכֻּלָּם". אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁאֲחֵרִים יֵשׁ לָהֶם גַּם-כֵּן יֵצֶר הָרָע, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה לִי נִסִּים שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ, וְזָכִיתִי לְהָבִין לִרְאוֹת וּלְהַרְגִּישׁ, שֶׁזֶּה הַיַּהֲדוּת, שֶׁזֶּה הַתּוֹרָה!

אֲבָל לֹא הָיָה לִי מִי שֶׁיְּדַרְדֵּךְ אוֹתִי, לֹא הָיָה לִי אֶת רַבֵּנוּ, לֹא יָדַעְתִּי מַרְבֵּנוּ, אַחַר-כָּךְ שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב - אָז יָדַעְתִּי, אֲנִי יָדַעְתִּי אָז מַה שֶּׁאֲנִי יוֹדֵעַ עַכְשָׁו? אֲבָל כָּל יְדִיעָה שֶׁזָּכִיתִי לְהַרְגִּישׁ הָאֱמֶת, הִרְגַּשְׁתִּי: "הוֹ.. זֶה אֱמֶת כָּזֶה - אֵין כָּמוֹהוּ!"

כִּי כְּשֶׁנִּתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם, וִירוּשָׁלַיִם הִיא עִיר שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, גְּאוֹנִים, צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, אֲבָל עַל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אוֹמְרִים כְּאִלּוּ הֵם רְשָׁעִים וְנִכְנָעִים. אֲבָל כָּל דִּבּוּר שֶׁשָּׁמַעְתִּי מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הִרְגַּשְׁתִּי אֱמֶת כָּזֶה.. רָאִיתִי וְהֵבַנְתִּי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לִי חָכְמָה וְשֵׂכֶל לְהָבִין. אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַב נַפְתָּלִי כֹּהֵן, הוּא הָיָה חָכָם גָּדוֹל וּמַשְׂכִּיל, וְהָיָה בַּנַּאי, הָיָה יָכוֹל לִבְנוֹת בָּתִּים גְּדוֹלִים וְהוּא בָּנָה בֵּית-כְּנֶסֶת. אֲנִי שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ שְׁאֵלוֹת מַה לַּעֲשׂוֹת עִם הַיֵּצֶר הָרָע, וְהוּא אָהַב לְדַבֵּר אִתִּי, הוּא רָאָה אֶת הַתְּמִימוּת וְהָאֱמֶת שֶׁלִּי, אָז הוּא אָהַב אוֹתִי מְאֹד. אֲבָל הָיָה בֵּינֵינוּ מֶרְחָק גָּדוֹל, הוּא הָיָה כְּבָר זָקֵן וְהָיָה בֶּן-תּוֹרָה וַאֲנִי פָּשׁוּט. וְהוּא דִּבֵּר אִתִּי, הוּא לֹא אָהַב לְדַבֵּר הַרְבֵּה אֲבָל הָיָה בְּהַדְּבּוּרִים שֶׁלּוֹ חָכְמָה קְדֻשָּׁה וְהוּא

הִכְנִיס בִּי רוּחַ חָדָשׁ - זֶה עִנְיַן רַבֵּנוּ. הוּא הֵאִיר בִּי אוֹר גָּדוֹל לֵידַע מַה זֶּה אֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת וּמַה זֶּה רַבֵּנוּ.

עַד שֶׁזָּכִיתִי לֵידַע לְהָבִין עִנְיַן הָאֱמוּנוֹת הַכָּזְבִיּוֹת, כִּי אִם לֹא הָיִיתִי מֵבִין הָיָה לִי צָרָה גְּדוֹלָה בְּהַלֵּב, יֵשׁ בְּלִבִּי פְּגָם, מוּם. נוּ, מָה עוֹשִׂים? וּבָרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁשָּׁמַעְתִּי מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּירוּשָׁלַיִם הָיָה לִי לְנֶחָמָה וִישׁוּעָה, יְשׁוּעָה וְנֶחָמָה.

הָאֱמֶת הוּא נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם - וְנַהֲפֹךְ הוּא, אָמַרְתִּי עַל עַצְמִי: "מִי אַתָּה, מָה אַתָּה יוֹדֵעַ, מָה אַתָּה מֵבִין?" אֲבָל הָאֱמֶת - לֹא, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְצַמְצֵם עַצְמוֹ לְיִשְׂרָאֵל בָּעֶר גַּם-כֵּן . הָיִיתִי שָׂמֵחַ בְּחֶלְקִי שֶׁזָּכִיתִי לְהַרְגִּישׁ לִרְאוֹת וּלְהָבִין, שֶׁזֶּה אֱמֶת, וְזֶה שֶׁקֶר!

זֶה הָיָה בִּזְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם הָיוּ מְשֻׁקָּעִים בְּהַשֶּׁקֶר, וַאֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת לְהֶפֶךְ מִכֻּלָּם, וְלֹא הִשְׁפִּיעַ עָלַי שֶׁהֵם רַבִּים וְהֵם גְּדוֹלִים בַּתּוֹרָה. לֹא.. הָאֱמֶת הוּא חָזָק, הוּא גִּבּוֹר חָזָק מְאֹד כְּזֶה שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ!

כָּל דִּבּוּר שֶׁמַּעְתִּי מֵאַנְשֵׁי רַבֵּנוּ, רַבִּי נָתָן בַּעֲלָהּ הַשֵּׁנִי שֶׁל גִּיטֶעלֶ"ה שֶׁנִּשָּׂא אוֹתָהּ אַחֲרֵי הַפְּטִירָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, הַתְּמִימוּת שֶׁלּוֹ, הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ, הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ, הַפָּנִים שֶׁלּוֹ, אֲנִי רָאִיתִי שֶׁכֻּלָּם הֵם לֹא כְּלוּם עִם הַתּוֹרָה שֶׁלָּהֶם עִם הַכֹּל לְעוּמַת רַבִּי נָתָן, שֶׁזֶּה עוֹבֵד הַשֵּׁם.

וַאֲנִי הָיִיתִי בִּירוּשָׁלַיִם וְקִבַּלְתִּי מִזֶּה דִּבּוּר, מִזֶּה דִּבּוּר, וְזֶה הָיָה נִכְנָס בְּלִבִּי וּבָאתִי לִטְבֶרְיָה עִם סְחוֹרָה חֲדָשָׁה, עִם נִגּוּנִים חֲדָשִׁים וְיִשְׂרָאֵל בֶּעֱר חָדָשׁ, זֶה לֹא יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר שֶׁמִּקֹּדֶם, אָז כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל בֶּעֱר הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם.

וְזֶה הָיָה נֵס מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, אֲנִי הָיִיתִי נוֹלָד אֶצְלָם וְיָדַעְתִּי שֶׁזֶּה יִרְאֵי שָׁמַיִם, כֻּלָּם הָיָה לָהֶם פִּרְסוּם וְשֵׁם שֶׁל שֶׁקֶר שֶׁהֵם יִרְאֵי הַשֵּׁם, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לִי חָכְמָה וְשֵׂכֶל וְהִבְחַנְתִּי וְיָדַעְתִּי וְרָאִיתִי וְהֵבַנְתִּי הָאֱמֶת.

לוּלֵא הַמַּחֲלֹקֶת, לוּלֵא הַהִתְנַגְּדוּת - לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ מַרַבֵּנוּ, מִכְּלוּם. מַה שֶּׁעֵינַי רָאוּ דָּוְקָא עַל-יְדֵי הַהִתְנַגְּדוּת, דָּוְקָא עַל-יְדֵי מַחֲלֹקֶת זָכִיתִי לֵידַע דְּבָרִים כָּאֵלֶּה. אִם לֹא הָיָה מַחֲלֹקֶת לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ, עַל-יְדֵי מַחֲלֹקֶת נוֹדַע מַה זֶּה רַבֵּנוּ, מַה זֶּה בָּרֶסְלֶב. זֶה עָשָׂה אוֹתִי בָּרֶסְלֶב - הַמַּחֲלֹקֶת, הַמִּתְנַגְּדִים. זֶה דָּוְקָא, דָּוְקָא זֶה קֵרֵב אוֹתִי, כֵּן.

אֲנִי רוֹצֶה לְדַבֵּר, לְסַפֵּר, אֲבָל זֶה לֹא מַשִּׂיגִים, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר, מִי יָכוֹל לְתָאֵר לְשַׁעֵר רַק מַה שֶּׁרָאִיתִי, בִּפְרָט מַה שֶּׁלֹּא רָאִיתִי לְגַמְרֵי, זֶה הָיָה מַתָּנוֹת טוֹבוֹת, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲנִי הֵבֵאתִי לָכֶם מַתָּנָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - מַחֲלֹקֶת! כָּל הָעוֹלָם יַחְלְקוּ עָלַי, וְאָז מִי שֶׁיִּתְקָרֵב אֵלַי - יִהְיֶה מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי!"

זֶה הָיָה מַתָּנָה כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. עַכְשָׁו תִּתֵּן כָּל הַכֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה - אֵין, עֵבֶר הַזְּמַן. אֲבָל גַּם הַיּוֹם עוֹד לֹא בָּא מָשִׁיחַ, הָאֱמֶת עוֹד לֹא כָּל-כָּךְ מִתְגַּלֶּה, אֲבָל הָעוֹלָם מַתְחִילִים לִשְׁמֹעַ וּלְהָבִין עִנְיַן רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן.

וְכָל יְמֵי חַיָּיו הָיָה יְרֵאִים מְפַחֲדִים לִנְגֹּעַ בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב, וְעַכְשָׁו יְכוֹלִים לִקְנוֹת בְּכָל מָקוֹם סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. אֲנִי הָיָה לִי קֻשְׁיוֹת עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "אִם הָיָה נִתְגַּלֶּה הָאֱמֶת הָיָה כְּבָר עוֹלָם מְתֻקָּן. מָתַי יִהְיֶה זֶה, אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁתִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה, אֵיךְ אֶפְשָׁר?"

וְעַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה מִלְּפָנַי שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְעַד עַכְשָׁו, אֲנִי רוֹאֶה כֹּחַ כָּזֶה שֶׁהָעוֹלָם הֵם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ. הָיָה רָאוּי שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִתְרַחֲקוּ מִבְּרֶסְלֶב כִּי כָּל הַגְּדוֹלִים הָיוּ מִתְנַגְּדִים, וְנַעֲשָׂה פֶּלֶא כָּזֶה...

אוֹי מַה שֶּׁאֲנַשֵּׁי רַבֵּנוּ סָבְלוּ, הֵם סָבְלוּ עַל הַדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ, הֵם הֵכִינוּ לַמַּשִׁיחַ, אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר, אֲבָל הַשֶּׁקֶר זֶה מְסַמֵּא עֵינַיִם, מְעַוֵּר עֵינַיִם, וּמְחַלְּלִים מְבַזִּים אֶת הָאֱמֶת. אֲבָל כְּבָר כְּשֶׁנִּכְנַס רַבֵּנוּ לְאוּמָן הוּא אָמַר לְרַבִּי נָתָן: "אַף-עַל-פִּי-כֵן, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גּוֹמֵר תָּמִיד כִּרְצוֹנוֹ!"

אוֹי אוֹי בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי הָיִיתִי רָצוּץ וְשָׁבוּר בְּהַכְנָעָה, אֲבָל הַלֵּב בִּפְנִים הָיָה הָאֱמֶת בּוֹעֵר כְּאֵשׁ לֶהָבָה. זֶה הָיָה נס!

הָיָה בִּטְבֶרְיָה מֵהַחֲסִידִים, וְהֵם כְּשֶׁמְּשָׁהוּ עוֹשֶׂה מַעֲשִׂים טוֹבִים אֵיזֶה דָּבָר טוֹב, צְדָקָה וָחֶסֶד, אָז הוּא חָשׁוּב בָּעִיר מְאֹד וְהֵם נוֹתְנִים לוֹ שֵׁם שֶׁל צַדִּיק. כֻּלָּם מְצַחֲקִים, הוּא לֹא הָיָה מְצַחֵק, הוּא הָיָה נֶחְשָׁב לְ'עוֹבֵד הַשֵּׁם' וְ'אִישׁ כָּשֵׁר', אָז הוּא לֹא הָיָה מְצַחֵק. אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן בְּלִבּוֹ הוּא לֹא הִתְנַגֵּד עַל בְּרֶסְלֶב. כִּי הוּא לֹא יָכוֹל לְשַׁנּוֹת הָעוֹלָם, רַק הָאֱמֶת יָכוֹל נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם.

אוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...

פַּעַם אַחַת אַדְמוֹ"ר גָּדוֹל שֶׁל חֲסִידוּת מְפֻרְסָמֶת הִגִּיעַ לִישִׁיבַת 'רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס', אֵיפֹה שֶׁאֲנִי לָמַדְתִּי. הוּא בָּא וְנִכְנַס לַמְּעָרָה וְכָל הַחֲסִידִים שֶׁהָיוּ אִתּוֹ כֻּלָּם רָאוּ אֵיךְ הָרַבִּי נִמְצָא בַּמְּעָרָה "וּמִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁהוֹלֵךְ שָׁם בַּמְּעָרָה.."

וְכֻלָּם יָצְאוּ לְקָרָאתוֹ לִכְבוֹדוֹ, וַאֲנִי לֹא יָצָאתִי. בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָיָה לִי עֲזוּת דִּקְדֻשָּׁה...

אֲנִי רָאִיתִי, הָיוּ זְקֵנִים, גְּדוֹלִים, בַּעֲלֵי-מְקֻבָּלִים, הָיָה לָהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וַאֲנִי הָלַכְתִּי אֲלֵיהֶם, אָז עוֹד לֹא יָדַעְתִּי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. פַּעַם אַחַת אֲנִי הָלַכְתִּי לָרַב לֵישְׁקֶה, הוּא הָיָה זָקֵן, הוּא הָיָה יוֹתֵר גָּדוֹל מִכֻּלָּם וְהוּא אָהַב אוֹתִי. וַאֲנִי נִכְנַסְתִּי לַבַּיִת שֶׁלּוֹ וְהוּא קִבֵּל אוֹתִי בְּאַהֲבָה, אֲבָל הוּא הָיָה מִתְנַגֵּד לִבְרֶסְלֶב. וְזֶה הָיָה אַחֲרֵי שֶׁכְּבָר זָכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְקִבַּלְתִּי כָּל מִינֵי בְּזָיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת-דָּמִים, אָז רַב לֵישְׁקֶה אָמַר לִי: "אִם אַתָּה מַרְגִּישׁ

שֶׁזֶּה מַכְנִיס בְּךָ יִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה וְקִיּוּם הַתּוֹרָה - אַל תִּשְׁמַע לְשׁוּם רַב וְלֹא לְשׁוּם אָדָם בָּעוֹלָם!"

כָּכָה הוּא אָמַר לִי, אֲבָל בְּלַחַשׁ, לֹא לִפְנֵי כֻּלָּם. זֶה הָיָה עַל-יַד הַיָּם כִּנֶּרֶת, עַל-יַד הַמְּקוֹמָה, וְהָיָה רַק אֲנִי וְהוּא. הוּא לֹא אָמַר לִי שֶׁאֲנִי לֹא אֲגַלֶּה שֶׁהוּא דִּבֵּר אִתִּי כָּכָה, רַק הוּא אָמַר אֶת זֶה לֹא בִּפְנֵי אֲנָשִׁים, הוּא יָדַע שֶׁאֲנִי לֹא אֲגַלֶּה, מָה אֲנִי אַרְוִיחַ מִזֶּה?

בָּרוּךְ הַשֵּׁם זֶה הָיָה לִי חִזּוּק גָּדוֹל, כִּי הוּא הָיָה מְשֻׁלָּהֶם, מִצַּד הַמִּתְנַגְּדִים. אֲבָל הָיָה לוֹ אֵיזֶה נְקֻדַּת אֱמֶת, הוּא הִכִּיר בִּי שֶׁאֲנִי מְחַפֵּשׂ אֶת הָאֱמֶת אָז הוּא אָמַר לִי דְּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.

זֶה הָיָה לִי נִסִּים וְנִפְלָאוֹת יוֹתֵר מִיְּצִיאַת מִצְרַיִם, אֵיךְ שֶׁזָּכִיתִי לָצֵאת מִכֻּלָּם. וְהִתְגַּבַּרְתִּי בְּכֹחַ, בִּגְבוּרָה, שֶׁכֻּלָּם נָפְלוּ מִזֶּה. הֵם רָאוּ אֶת הַגְּבוּרָה שֶׁלִּי - אֹז הֵם נָפְלוּ!

הֵם כֻּלָּם הָיוּ נֶגְדִּי וְסַבַלְתִּי שִׁפְלוּת וּבְזָיוֹנוֹת כָּאֵלֶּה, אֲבָל זֶה הָיָה מַתָּנוֹת טוֹבוֹת, מַתָּנוֹת טוֹבוֹת...

נסיעה לירושלים במסירות נפש

אוֹי וַוי כַּמָּה אֲנִי אָהַבְתִּי אֶת בְּרֶסְלֶב, אֲנִי מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי לִנְסֹעַ מִטְּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם בִּזְמַן שֶׁאֵין לִי כֶּסֶף וְאֵין לִי לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, אֵין לִי בֶּגֶד בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים. אֲנִי נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם, וְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ כֻּלָּם עֲנִיִּים. נוּ, אֵצֶל עֲנִיִּים אֶפְשָׁר לְקַבֵּל כֶּסֶף? אֶפְלוּ לֹא הַרְבֵּה, אֲבָל הֵם עֲנִיִּים.

אֲנִי סָבַלְתִּי.. מָה, אִם אֵין כֶּסֶף אֵין לֶחֶם, אֲנִי הוֹלֵךְ לַחֲנוּת וְהַמּוֹכֵר הוּא לֹא נוֹתֵן לִי, אִם אֲנִי רָעֵב אוֹ לֹא זֶה לֹא עֵסֶק שֶׁלּוֹ, "אַתָּה רוֹצֶה לֶחֶם - כֶּסֶף!" אֲנִי לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף.

וְגַם-כֵּן מַיִם לֹא הָיָה לִי. בִּירוּשָׁלַיִם הָיָה דְּחַק גָּדוֹל בְּמַיִם, הַיּוֹם יֵשׁ מַעְיָנוֹת, אֲבָל אָז הָיָה מַעְיָן אֶחָד בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם. אָז הָיָה שְׁנֵי מִינֵי מַיִם - מַיִם לִנְטִילָה וּמַיִם לִשְׁתִיָּה. בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת לֹא קוֹנִים לִשְׁתִיָּה, קוֹנִים בְּזוֹל מַיִם לִנְטִילָה. לֹא הָיָה לִי מַיִם לִשְׁתּוֹת, לֹא לֶחֶם וְלֹא מַיִם.

נוּ, רָאִיתִי שֶׁנָּסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם, הִסְתַּכַּלְתִּי עָלַי, "מַה, אֵיךְ אַתָּה נוֹסֵעַ? לְמִי אַתָּה נוֹסֵעַ? מַה תַּעֲשֶׂה שָׁמָּה? לֹא יִהְיֶה לְךָ לֶאֱכֹל לֶחֶם אֶפְלוּ". וַאֲנִי לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל זֶה, אֲנִי מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי, אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ מֵרַב נַפְתָּלִי אֵיזֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ וְכֵן מִזֶּה וּמִזֶּה.

כָּל פַּעַם הָיָה סִבּוֹת אֲחֵרוֹת וְנִסִּים אֲחֵרִים עַל הַנְּסִיעָה. מַה, כְּשֶׁאֵין כֶּסֶף אֶפְשָׁר לִנְסֹעַ? לְחֵיפָה וְלִירוּשָׁלַיִם צְרִיכִים כֶּסֶף לְשַׁלֵּם בִּשְׁבִיל הַסָּעוֹת וּבִשְׁבִיל לֶחֶם.

אֲבָל אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל רָשׁוּם, יֵשׁ חֶשְׁבּוֹן!

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא רוֹאֶה אֶת הַלֵּב שֶׁלִּי, הוּא רָאָה שֶׁאֲנִי נוֹסֵעַ בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ לִשְׁמֹעַ אֵיזֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ, אָז כּוֹתֵב לִי: "תַּלְמִידִי הַיָּקָר!"

אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי חַי וְסַבַלְתִּי חֶרְפַּת רָעָב. גַּם מַיִם לֹא הָיָה לִי. נְסִיעָה כָּזוֹ זֶה יָחִיד בָּעוֹלָם!

פַּעַם אַחַת אֲנִי פָּגַשְׁתִּי אֶת רַב אַלְטֶר שׁוֹחֵט, הוּא הָיָה בַּעַל-שֵׁם כָּזֶה שֶׁהוּא צַדִּיק, שֶׁהוּא גָּדוֹל, שֶׁהוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם, שֶׁהוּא עוֹשֶׂה צְדָקָה וָחֶסֶד. אָז אֲנִי הָיִיתִי רוֹצֶה לִנְסֹעַ לִירוּשָׁלַיִם אֲבָל בְּלִי כֶּסֶף אִי אֶפְשָׁר לִנְסֹעַ, אָז רָאִיתִי אֶת רַב אַלְטֶר, חָשַׁבְתִּי: "אוּלַי הוּא יַעֲזֹר לִי". אָז אָמַרְתִּי: "רַב אַלְטֶר, יֵשׁ לִי בַּקָּשָׁה מִמְּךָ".

"מַה יֵּשׁ?"

"אֲנִי צָרִיךְ הַלְוָאָה חֲצִי לִירָה".

אָז הוּא מִסְתַּכֵּל עָלַי כְּמוֹ עַל מְשֻׁגָּע, "מַה הוּא מְדַבֵּר, אֲנִי עָשִׁיר, אֲנִי בַּנָּקָאִי, אֲנִי יֵשׁ לִי חֲצִי לִירָה? בַּבַּנְק יֵשׁ חֲצִי לִירָה, אֲבָל אֶצְלִי יֵשׁ רַק גְּרוֹשִׁים. מַה הוּא אוֹמֵר, הַלְוָאָה חֲצִי לִירָה?" הוּא אָמַר לִי: "עָזֹב אוֹתִי. אֵיךְ יֵשׁ לְךָ עַזּוּת כָּזֶה לְבַקֵּשׁ מִמֶּנִּי חֲצִי לִירָה?"

נוּ, אֲנִי נִתְבַּיַּשְׁתִּי מְאֹד, אָמַרְתִּי לוֹ: "אִם אִי אֶפְשָׁר לְךָ, אַל תִּתֵּן".

אֲבָל הַבַּקָּשָׁה שֶׁלִּי, הוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לְהוֹצִיא אֶת זֶה מִלִּבּוֹ, הוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לִשְׁכֹּחַ, אֲנִי אָמַרְתִּי בְּכֹחַ, בְּתֹקֶף: "אֲנִי צָרִיךְ חֲצִי לִירָה!" שֶׁיִּלְוֶה לִי חֲצִי לִירָה.

הוּא חָשַׁב: "מָתַי הוּא יַחֲזִיר לִי? יָכוֹל לִהְיוֹת חֲצִי לִירָה?! יָכוֹל לִהְיוֹת גְּרוֹשׁ, שְׁנֵי גְּרוֹשׁ, חֲמִשָּׁה גְּרוֹשׁ, אֲבָל לֹא חֲצִי לִירָה".

בַּסּוֹף, לֹא נָתַתִּי לוֹ מְנוּחָה, בְּכָל פַּעַם שֶׁהוּא רָאָה אוֹתִי: "מָה עָשִׂיתָ, מַדּוּעַ עָשִׂיתָ כָּכָה? אֲנִי לֹא יָכוֹל לָנוּחַ!"

הוּא אָמַר לִי שֶׁהוּא יִתְיַשֵּׁב, אַחַר-כָּךְ הוּא רָאָה אוֹתִי בַּשּׁוּק וְקָרָא אוֹתִי וְאָמַר לִי: "אֲנִי אֶתֵּן לְךָ חֲצִי לִירָה. מָחָר מָחָרַתַיִם, אֲנִי אֶתֵּן לְךָ חֲצִי לִירָה".

נוּ, נוּ, הַשִּׂמְחָה שֶׁלִּי.. יֵשׁ לִי כְּבָר כֶּסֶף לְהַנְסִיעָה לִירוּשָׁלַיִם לִנְסֹעַ. אֲבָל לֹא נָסְעוּ יָשָׁר מִטְּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם, מִקֹּדֶם הָיוּ צְרִיכִים לִנְסֹעַ לְחֵיפָה וּמֵחֵיפָה לִירוּשָׁלַיִם. מִטְּבֶרְיָה לְחֵיפָה עָלָה חֲצִי לִירָה, אֲבָל מֵחֵיפָה לִירוּשָׁלַיִם עוֹד פַּעַם לֹא הָיָה לִי...

בְּחֵיפָה הָיָה גָּר רַב אֶחָד שֶׁהוּא הָיָה מַכִּיר אֶת רַבֵּנוּ, וְכָל חֵיפָה אָהַב אוֹתוֹ. הוּא גָּזַז כָּל הַשְּׂעָרוֹת בְּמָקוֹם הַבָּלוֹרִית, לֹא הִשְׁאִיר שְׂעָרוֹת כְּמוֹ כֻּלָּם, זֶה יָחִיד בְּחֵיפָה. וְגַם הֶחָלָב שֶׁלּוֹ הָיָה יָחִיד בְּחֵיפָה, הֵם הִרְגִּישׁוּ טַעַם גַּן-עֵדֶן בֶּחָלָב שֶׁלּוֹ. אֲנִי בָּאתִי אֵלָיו וְאִשְׁתּוֹ לֹא רָצְתָה אוֹרְחִים, הִיא אָמְרָה לוֹ: "אוֹרְחִים - תִּקַּח אוֹתוֹ לְבֵית-מָלוֹן. אֲנִי לֹא יְכוֹלָה, אֵין לִי כֹּחַ, אֲנִי לֹא רוֹצָה אוֹרְחִים". הָיָה כָּכָה. הוּא הָלַךְ אִתִּי לְבֵית-מָלוֹן, עָשָׂה לִי מִטָּה וּמַה לֶּאֱכֹל וּמַה לִּישֹׁן.

בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה הוּא הָלַךְ לְהַכְפָּר כְּדֵי שֶׁיַּעֲמֹד בְּבֵית-הַחֲלִיבָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה חָלָב עַכּוּ"ם, חָלָב גּוֹי, וַאֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ. נוּ, הָיָה לוֹ כַּמָּה פַּחִים עִם חָלָב, הוּא לָקַח פַּח אֶחָד וַאֲנִי לָקַחְתִּי פַּח אֶחָד וַאֲנַחְנוּ הָלַכְנוּ שְׁנֵינוּ וְדִבַּרְנוּ מֵרַבֵּנוּ מִבֵּית לְבֵית.

אוֹי, רוֹאִים שֶׁהָאָדָם קָשֶׁה לוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה. אִם הָיָה נוֹתֵן לִי כֶּסֶף שֶׁיִּהְיֶה לִי בִּשְׁבִיל לֶחֶם, בִּשְׁבִיל לִשְׁלֹחַ הַבַּיְתָה אֵיזֶה דָּבָר, הָיָה לוֹ כֶּסֶף הַרְבֵּה. הַמַּתָּנָה שֶׁלּוֹ הָיָה הַמָּלוֹן וַאֲכִילָה וַחֲצִי לִירָה, זֶה הוּא נָתַן לִי, וַחֲצִי לִירָה.

רָאִיתִי חֲבֵרִים חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב מִפּוֹלַנְיָה, חָבֵר אֶחָד הָיָה לוֹ בֵּית-חֲרשֶׁת וְהוּא הָיָה עָשִׁיר וְהוּא הֵרִים אֶת עֵינָיו, הוּא נָתַן לִי לִישֵׁן, נָתַן לִי לֶאֱכֹל, אֲבָל כֶּסֶף - זֶה הוּא הָיָה קַמְצָן עַל כֶּסֶף. וְרָאִיתִי שֶׁמִּי שֶׁאֵין לוֹ זְכָיָה - אָז לֹא נוֹתְנִים לוֹ לְקַיֵּם הַמִּצְוֹת צְדָקָה. אִם הָיָה נוֹתֵן לִי כַּמָּה לירוֹת לְהָבִיא הַבַּיְתָה שֶׁיִּהְיֶה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל. מַה חִפַּשְׂתִּי? חִפַּשְׂתִּי אֵיזֶה דָּבָר מְיֻתָּר? לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, בֶּגֶד בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים.

אַיי אַיי אַיי, אִם הָיָה נוֹתֵן, הוּא הָיָה צָרִיךְ לָתֵת לִי בְּהַרְחָבָה גְּדוֹלָה צְדָקָה וְכֶסֶף, הָיָה לוֹ כֶּסֶף וְהוּא הָיָה מְרוּוַח, וְלֹא נָתַן. הַנְּתִינָה שֶׁלּוֹ הָיָה עֲשָׂרָה גְּרוֹשׁ, כָּכָה הוּא נָתַן לִי. מַה, בִּשְׁבִיל מָה הוּא עוֹבֵד, בִּשְׁבִיל מִי, בִּשְׁבִיל מָה? אֲבָל אֵין שֵׂכֶל. מַה שֶּׁהוּא מְרוּוַח וְיֵשׁ לוֹ כֶּסֶף, אֵין לוֹ מֶמְשָׁלָה עַל עַצְמוֹ עַל הַכֶּסֶף. כָּכָה הוּא. וְגַם-כֵּן בְּגָלַל שֶׁאֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לַעֲבֹר בְּדַרְכּוֹ כָּזֶה לִרְאוֹת מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי.

הֵם יָדְעוּ שֶׁאֲנִי יָחִיד בָּעוֹלָם!

אֲנִי לֹא הִרְהַרְתִּי עַל זֶה, אֲנִי לֹא הִקְפַּדְתִּי עָלָיו, לֹא הָיָה לִי קְפֵדָה בַּלֵּב מַדּוּעַ הוּא מַעֲלִים עַיִן, כָּכָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג הָעוֹלָם, מִי שֶׁאֵין לוֹ זְכָיָה אָז נוֹתְנִים לוֹ הַכֶּסֶף, "אַל תִּתֵּן לְיִשְׂרָאֵל בָּעֵר, רַק עֲשָׂרָה גְּרוֹשׁ".

וַאֲנִי אַף-עַל-פִּי-כֵן אֲנִי לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל זֶה, עַל-כָּל-פָּנִים הוּא אֵין לוֹ אֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת, הוּא לֹא מַאֲמִין בָּאַדְמוֹ"רִים, וּבָזֶה אֲנִי הָיִיתִי אִתּוֹ בְּיַחַד קָרוֹב מְאֹד. הוּא כָּמוֹנִי, הוּא רָחוֹק, הוּא לֹא מַאֲמִין בֶּאֱמוּנוֹת כָּזְבִיּוֹת. אֲבָל זֶה לֹא מַסְפִּיק...

וְכָכָה הָלַכְתִּי לְ'שַׁעֲרֵי חֶסֶד' לְדַבֵּר מַרְבֵּנוּ עִם זֶה וְעִם זֶה. אִם הָיִיתִי אוֹמֵר שֶׁאֲנִי סוֹבֵל עֲנִיּוּת - נוּ, בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ הַרְבֵּה עֲנִיִּים.

אוֹי מִי יוֹדֵעַ, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר, מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר דְּבָרִים כְּאֵלֶּה. הָיִיתִי יָכוֹל לִהְיוֹת מְשֻׁגָּע אוֹ גַּנָּב אוֹ דָּבָר כָּזֶה. אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּמֹּחַ דָּבָר כָּזֶה, יֵשׁ יֶלֶד וְאֵין לוֹ בֶּגֶד וְאֵין לוֹ לֶחֶם וְלֹא נַעַל לָרַגְלַיִם וְלֹא שִׁלַּמְתִּי בַּעֲדָם אֶת הַכֶּסֶף שֶׁל הַחִנּוּךְ שֶׁל הַבַּיִת-סֵפֶר וְזָרְקוּ אוֹתָם בְּכָל חֹדֶשׁ מִן הַחֶדֶר שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ עַד שֶׁיָּבִיאוּ כֶּסֶף. נוּ, מִי כֵּן יָכוֹל לְהָבִין אֶת זֶה, אֵיזֶה צַעַר זֶה? מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר אֶת הַצַּעַר וְהַכְאֵב וְהַבּוּשָׁה, מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר. עַכְשָׁו אֲנִי מְסַפֵּר וַאֲנִי מְצַחֵק וַאֲנִי בְּשִׂמְחָה, אֲבָל אָז מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר אֶת הַלֵּב שֶׁלִּי, אֶת הַצַּעַר וְהַשִּׁבָּרוֹן לֵב שֶׁהָיָה לִי?

אוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם יוֹדֵעַ הָאֱמֶת, כַּמָּה שֶׁאֲנִי אֲסַפֵּר עוֹד לֹא מַגִּיעַ לִכְפִי שֶׁהָיָה! וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי לֹא הִכְנַעְתִּי עַצְמִי לְהַשָּׁקֵר. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי הָיִיתִי חָזָק, אֲנִי צָחַקְתִּי מִכֻּלָּם. אֲנִי הָיִיתִי גִּבּוֹר חָזָק וְלֹא הִכְנַעְתִּי עַצְמִי לְכֻלּוּם!

אֲנִי גָּרַתִּי בִּטְבֶרְיָה וְלֹא הָיָה לִי פַּרְנָסָה, וַאֲנִי נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם בִּשְׁבִיל לִשְׁמֹעַ אֵיזֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ. אֲנִי נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם וְהָיִיתִי שָׁמָּה שָׁמֵחַ. וְחָזַרְתִּי מִירוּשָׁלַיִם, וּמָצָאתִי אֶת הַבַּת שֶׁלִּי חוֹלָה כָּל-כָּךְ רָחוֹק מִן הַחַיִּים, בְּחֹלִי כָּזֶה.. אָז אִשְׁתִּי אָמְרָה לִי: "אַתָּה גָּרַמְתָּ לָהּ אֶת זֶה! הִיא הִתְנַגְּעָה אַחֲרֶיךָ וְנִכְנְסָה לְמַחֲלָה כָּזֶה, הִיא הִתְנַגְּעָה אַחֲרֵי הָאַבָּא שֶׁלָּהּ", וּבָרוּךְ הַשֵּׁם הִיא הִבְרִיאָה...

הצדיק יש לו הכל!

הָיָה בִּטְבֶרְיָה מַעֲשֶׂה מֵהַנִּפְטָר. מַעֲשֶׂה כָּזֶה...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, כְּשֶׁרָצִיתִי לַחֲזֹר הַבַּיְתָה מִירוּשָׁלַיִם לִטְבֶרְיָה לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף. בִּשְׁבִיל מַה נָּסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם, בִּשְׁבִיל כֶּסֶף? אָז אֲנִי נִכְנַסְתִּי לְבֵית-כְּנֶסֶת וְהָיְתָה שָׁמָּה מְרִפֶּסֶת וְהָיָה יוֹשֵׁב שָׁמָּה נִפְטָר אֶחָד, נִפְטָר, מֵת, כֵּן. אָז אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֶפְשָׁר לְדַבֵּר אִתּוֹ, אָמַרְתִּי לוֹ: "מַדּוּעַ אַתָּה כָּל-כָּךְ בְּעַצְבוּת? מַה זֶּה אִתְּךָ, אָסוּר לִהְיוֹת כָּכָה!"

אָז הוּא אָמַר לִי: "לֵךְ מִמֶּנִּי, לֵךְ מִמֶּנִּי, אַל תְּדַבֵּר אִתִּי, אַתָּה לֹא יָכוֹל לַעֲזֹר לִי, לֵךְ מִמֶּנִּי! אֲנִי רוֹצֶה לָמוּת, אֲנִי מְחַכֶּה בְּכָל רֶגַע לְהוֹצִיא הַנְּשָׁמָה, מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי, לֵךְ, לֵךְ!"

הוּא לֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ, הוּא הָיָה לִיטְאִי. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "תְּסַפֵּר לִי מַה יֵּשׁ לְךָ".

אָז אָמַר: "מַה יִּהְיֶה אִם אֲנִי אֲסַפֵּר, אַתָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בֹּרֶג? אֲנִי חָסֵר לִי בֹּרֶג. אֲנִי חָרֵשׁ, אֲנִי לֹא שׁוֹמֵעַ וְאֵין לִי פְּרָנְסָה. מָה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת, אֲנִי אֵין לִי שׁוּם עֵצָה, רַק לְאַבֵּד אֶת עַצְמִי". אֲבָל הוּא הָיָה יָרֵא שָׁמַיִם וְלֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת כָּךְ.

הוּא הָיָה לוֹ קָרוֹב מִשְׁפָּחָה עִם אֵיזֶה חֲנוּת, אָמַר לוֹ הַקָּרוֹב מִשְׁפָּחָה: "שֵׁב בַּחֲנוּת, אִם אֶחָד יִרְצֶה קִילּוֹ סֶכָּר, תִּתֵּן לוֹ קִילּוֹ סֶכָּר".

טוֹב, הוּא יָשַׁב בַּחֲנוּת וְנִכְנַס אֶחָד שֶׁרָצָה קִילּוֹ סֶכָּר, אָז הוּא הָלַךְ לְהָבִיא לוֹ אֶת הַסֶּכָּר וְהוּא שָׁכַח מַה הַקּוֹנֶה רָצָה. הוּא לֹא יוֹדֵעַ אִם מֶלַח, אִם סֶכָּר, וְהוּא מִתְבַּיֵּשׁ לַחֲזֹר וְלִשְׁאֹל אֶת הָאִישׁ מַה הוּא רוֹצֶה. עַל-כָּל-פָּנִים אֵין לוֹ בְּרֵירָה, אָז הָלַךְ וְשָׁאַל אֶת הַקּוֹנֶה: "מָה אַתֶּם רוֹצִים?"

"אֲנַחְנוּ רוֹצִים סֶכָּר".

הוּא הָלַךְ לְהָבִיא סֶכָּר, עַד שֶׁהָלַךְ לְהָבִיא אֶת הַסֶּכָּר, הוּא שָׁכַח שׁוּב פַּעַם מַה הוּא צָרִיךְ לְהָבִיא.

בָּא אֶחָד וְאָמַר לוֹ: "תֵּתֵן לִי לֶחֶם", אָז הוּא הֵבִיא לוֹ דַּג מָלוּחַ. "מַה זֶּה? אֲנִי רוֹצֶה לֶחֶם, לֹא דַּג מָלוּחַ!"

"כֵּן, טוֹב, אֵין בְּעָיוֹת, אֲנִי אָבִיא לֶחֶם". טוֹב, הוּא הָלַךְ וְהֵבִיא סֵכָּר. הוּא שָׂכַח, לֹא יָדַע מַה לָּתֵת.

הוּא שׁוֹאֵל אוֹתִי: "דָּבָר כָּזֶה יֵשׁ לוֹ תְּקָוָה? אֲנִי אֵין לִי שׁוּם עֵצָה - רַק לְאַבֵּד עַצְמִי. אֲנִי אֶעֱשֶׂה מִצְוָה וַאֲנִי אֲאַבֵּד אֶת עַצְמִי. עֲזֹב אוֹתִי, אַל תְּדַבֵּר אִתִּי".

הוּא לֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ, הוּא אָמַר: "לֵךְ מִמֶּנִּי. אַתָּה רוֹצֶה לַעֲזֹר לִי, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר, יֵשׁ לְךָ בְּרָגִים?"

אָז אָמַרְתִּי לוֹ: "אֵין לִי בְּרָגִים, אֲבָל יֵשׁ לִי צַדִּיק כָּזֶה שֶׁאַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה עַל-יָדוֹ!"

אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי יֵשׁ לִי צַדִּיק כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְךָ!"

הוּא בִּקֵּשׁ אוֹתִי בְּתַחֲנוּנִים: "עֲזֹב אוֹתִי, אֲנִי רוֹצֶה לָמוּת, עֲזֹב אוֹתִי. אֲנִי מְצַפֶּה מְחַכֶּה מָתַי תֵּצֵא הַנְּשָׁמָה וְאַתָּה לֹא נוֹתֵן לִי אֶת זֶה. מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי, אַתָּה רוֹצֶה שֶׁאֲנִי אֵלֵךְ לְטִבֶּרְיָה?"

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי לֹא עָזַבְתִּי אוֹתוֹ, אָמַרְתִּי לוֹ בְּכָל עֵת וְהוּא שָׁמַע אֶת זֶה, עַד שֶׁהוּא הִתְחִיל לְקַבֵּל וּלְהַאֲמִין בָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ רְפוּאָה, וְהוּא הִתְחִיל לַחֲשֹׁב, "אוּלַי זֶה טוֹב..", וְהִתְחִיל לִרְקֹד!

הָיָה נִסִּים אֵיךְ הוּא בָּא אִתִּי לְטִבֶּרְיָה, הָלַכְנוּ בְּיַחַד לְטִבֶּרְיָה וַאֲנִי הֵבֵאתִי הַבַּיְתָה בְּמָקוֹם הַכֶּסֶף - הֵבֵאתִי אוֹרֵחַ מִירוּשָׁלַיִם, וְהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל.

נוּ, אֲנִי הֵבֵאתִי אוֹתוֹ לַבַּיִת שֶׁלִּי, זֶה הָיָה הַ'כֶּסֶף' שֶׁלִּי שֶׁהֵבֵאתִי מִירוּשָׁלַיִם, וְזֶה הָיָה לֹא רַק לְיוֹם אֶחָד, הוּא הָיָה בְּבֵיתִי זְמַן רַב, וְאִשְׁתִּי אָמְרָה לִי: "מַה נַּעֲשֶׂה, אֵין לִי לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, אֵיךְ נִתֵּן לוֹ אֹכֶל?"

עַל-כָּל-פָּנִים הוּא הָיָה אֶצְלִי זְמַן רַב וְאָכַל וְשָׁתָה. אֲנַחְנוּ שָׁרְנוּ בְּשַׁבַּת קֹדֶשׁ כָּל הַלַּיְלָה, רָקַדְנוּ וְשָׂמַחְנוּ. וְכָל טִבֶּרְיָה כְּבָר יָדְעָה שֶׁאֲנִי הֵבֵאתִי אוֹרֵחַ, הֵם שָׁמְעוּ הָרְקוּדִים שֶׁלָּנוּ, שֶׁל הַנִּפְטָר וְשֶׁלִּי. וּלְבַסּוֹף הָיָה לוֹ רְפוּאָה בִּשְׁלֵמוּת! הֵבֵאתִי אוֹתוֹ לְטִבֶּרְיָה וּבְטִבֶּרְיָה הוּא קִבֵּל רְפוּאָה, רְפוּאָה כָּזֶה.. כְּאִלּוּ יָחִיד בַּדּוֹר!

אוֹי יוֹי יוֹי, כַּמָּה טוֹב שֶׁאֲנִי מְסַפֵּר אֶת זֶה, עַל-כָּל-פָּנִים שֶׁיִּשָּׁאֵר בָּעוֹלָם. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם הַנִּפְטָר הוּא חַי, אִם הוּא נִמְצָא בָּעוֹלָם הַזֶּה אוֹ בָּעוֹלָם הַבָּא, עַכְשָׁו אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיפֹה הוּא נִמְצָא...

הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה מְפֻרְסָם בְּטֶבֶרְיָה, הַנִּפְטָר הוּא הָיָה שָׁכֵן שֶׁלִּי וְהוּא סִפֵּר לְכֻלָּם בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה בִּירוּשָׁלַיִם אֶת הַמַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁעָשִׂיתִי. הוּא הָיָה לוֹ רְפוּאָה וְהוּא הִתְחַתֵּן אַחֲרֵי שִׁדּוּךְ טוֹב וְהָיָה לוֹ בָּנִים וְהָיָה לוֹ פַּרְנָסָה טוֹבָה. אֲנִי הִכַּרְתִּי אוֹתוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְאֶת בָּנָיו.

זֶה הַמַּעֲשֶׂה הוּא כְּמוֹ שֶׁל הַתֹּם מֵהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'. כָּכָה הַ'נִּפְטָר' הוּא קִבֵּל אֶת הַדִּבּוּרִים שֶׁלִּי, וְהוּא נַעֲשָׂה הַסּוֹכֵן הֶכִי גָּדוֹל בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁל אַחַת הַחֶבְרוֹת הֶכִי גְּדוֹלָה בָּאָרֶץ. הוּא הָיָה פּוֹעֵל נֶאֱמָן, אֶז הַסּוֹחֵר שֶׁל הַחֶבְרָה אָמַר לְהַבַּעַל-הַבַּיִת: "אִישׁ נֶאֱמָן כָּזֶה לֹא רָאִיתִי בְּחַיַּי", אֶז אָמַר הַבַּעַל-הַבַּיִת: "אֲנִי צָרִיךְ אִישׁ כָּזֶה". וְהוּא לָקַח אוֹתוֹ וְהוּא נַעֲשָׂה הַסּוֹכֵן הֶכִי גָּדוֹל בִּירוּשָׁלַיִם, הַסּוֹכֵן הָרִאשִׁי!

אֲנִי לֹא מְסַפֵּר גֻּזְמָאוֹת, כָּכָה הָיָה. הוּא בְּעַצְמוֹ צָחַק מִזֶּה, אֵיךְ נַעֲשָׂה דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם? אֲנִי יָצָאתִי לַמִּרְפֶּסֶת, רָאִיתִי נִפְטָר, נִבְהַלְתִּי מְאֹד, הִתְחַלְתִּי לְדַבֵּר עִם הַנִּפְטָר: "מַה זֶּה אִתְּךָ!"

זֶה הָיָה נֵס אֵיךְ הוּא שָׁמַע אֵלַי, חָשַׁבְתִּי: "אֵין מַה לְדַבֵּר אִתּוֹ", וְגַם-כֵּן אֲנִי לֹא הִבְטַחְתִּי לוֹ שֶׁהוּא יִהְיֶה בָּרִיא, אָמַרְתִּי לוֹ: "אוּלַי", וְהוּא הָיָה כָּל-כָּךְ מָסוּר, אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ בְּכָל לֵב וְזֶה נִכְנַס בְּלִבּוֹ. הַדִּבּוּרִים עָשׂוּ פְּעֻלּוֹת וְהוּא קִבֵּל אֶת הַדִּבּוּרִים שֶׁלִּי וְהוּא נַעֲשָׂה בָּרִיא, כֵּן.

הוּא שָׁאַל אוֹתִי: "יֵשׁ לְךָ בְּרָגִים?"

הַצַּדִּיק יֵשׁ לוֹ הַכֹּל!

אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי יוֹדֵעַ מִצַּדִּיק כָּזֶה שֶׁיִּהְיֶה לְךָ רְפוּאָה", הוּא קִבֵּל אֶת זֶה - וְנַעֲשָׂה רְפוּאָה.

הוּא הָיָה מַמָּשׁ כְּמוֹ נִפְטָר. הוּא הָיָה אֶצְלִי זְמַן רַב וּבְכָל יוֹם מְחַכֶּה מְצַפֶּה מָתַי יָבוֹא מַלְאַךְ הַמָּוֶת, מַלְאַךְ הַמָּוֶת לֹא רוֹצֶה לָבוֹא. וַאֲנִי רִקַּדְתִּי אִתּוֹ בַּבַּיִת שֶׁלִּי. אֵיךְ נַעֲשָׂה דָּבָר כָּזֶה, זֶה הָיָה מַעֲשֶׂה נוֹרָא שֶׁאֲנִי לֹא הֶאֱמַנְתִּי שֶׁהוּא יִתְרַצֶּה לִשְׁמֹעַ.

אוֹי, הָיָה בִּטֶבֶרְיָה שַׂבָּת שְׂמָחָה כָּזוֹ, כָּל טֶבֶרְיָה פָּחֲדוּ מֵהַנִּפְטָר שֶׁהֵבֵאתִי, אֲנִי הֵבֵאתִי לִטֶבֶרְיָה נִפְטָר, וְהֶחֱיֵיתִי אוֹתוֹ...

הוּא רָאָה אֶת כָּל הַ'כְּבוֹד' שֶׁיֵּשׁ לִי בִּטֶבֶרְיָה, הוּא הָיָה לִיטָאִי וְהוּא הֶאֱמִין בָּרַבָּנִים הַלִּיטָאִים, אֲבָל הוּא הָיָה גִּבּוֹר וְחָזָק מְאֹד בְּרִבֵּנוּ וְלֹא שָׁמַע לְכָל הַמִּתְנַגְּדִים וּלְכָל טֶבֶרְיָה, אָז כָּל טֶבֶרְיָה יָדְעוּ שֶׁהֵבֵאתִי עוֹד חָסִיד בְּרֶסְלֶב. הָיָה אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קְרָדוֹנֶר, אָז הֵבֵאתִי עוֹד אֶחָד.

אֲנִי נָתַתִּי לוֹ בְּכָל פַּעַם סֵפֶר אַחֵר לִלְמֹד, נָתַתִּי לוֹ הַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אָמַרְתִּי לוֹ שֶׁיֵּשֵׁב וְיִרְאֶה אֶת זֶה בְּכָל לֵב, וְכָל יָמָיו הוּא אָמַר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הַרְבֵּה וְהוּא נַעֲשָׂה צַדִּיק עַל-יְדֵי הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' עוֹשֶׂה צַדִּיקִים!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא רוֹצִים לָדַעַת, הֵם חוֹשְׁבִים: "מַה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'? מַה יִּהְיֶה עִם הַגְּמָרָא.."

הרב אלפנדרי

וַאֲנִי הָיִיתִי הַגָּרוּעַ מִכֻּלָּם. אֲנִי הָיִיתִי פָּשׁוּט, אִישׁ פָּשׁוּט וְגָרוּעַ מִכֻּלָּם.
בְּצָפַת הָיָה זָקֵן גָּדוֹל, קָרְאוּ לוֹ בְּשֵׁם הָרַב אֶלְפַנְדְּרִי. הוּא הָיָה גָּאוֹן עוֹלָמִי, גָּאוֹן הָעוֹלָם, גָּאוֹן הַדּוֹר. צַדִּיק קָדוֹשׁ וְיָרֵא שָׁמַיִם גָּדוֹל. הוּא הָיָה אִישׁ אֱמֶת וְגִבּוֹר כֹּחַ.. הוּא הָיָה תַּקִּיף מְאֹד נֶגֶד הָרַבָּנִים שֶׁהוּא הֵבִין שֶׁהֵם לֹא בְּסֵדֶר, אֲז הוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל זֶה שֶׁהֵם רַבָּנִים, הוּא אָמַר הֶאֱמֶת, הוּא אָמַר לָרַבָּנִים גְּדוֹלִים שֶׁהֵם לֹא שָׁוִים כְּלָל.
הוּא הָיָה קָם בְּכָל לַיְלָה בַּחֲצוֹת וְהָיָה בּוֹכֶה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד בְּדְמָעוֹת עַל הַחֻרְבַּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. עַד הַיּוֹם הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ גָּדוֹל מְאֹד, הוּא עָשָׂה סְפָרִים הַרְבֵּה וְהוּא הָיָה אָדָם מְפֻרְסָם בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבְכָל הָעוֹלָם.
וְהוּא בַּחֹרֶף הָיָה בָּא לִטְבֶרְיָה בִּשְׁבִיל לַעֲשׂוֹת אַמְבַּטְיוֹת בְּחַמֵּי-טְבֶרְיָה, אָז מֵהַיְשִׁיבָה נָתְנוּ לוֹ חֶדֶר בְּרַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס, וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי בַּיְשִׁיבָה עַל הָרַב אֶלְפַנְדְּרִי שֶׁהוּא אָדָם גָּאוֹן גָּדוֹל וְחָכָם גָּדוֹל וְיֵרֵא שָׁמַיִם גָּדוֹל. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁהוּא נִמְצָא אֵצֶל הַסְּפָרַדִּים אָז הָלַכְתִּי אֵלָיו, זֶה הָיָה כְּבָר אַחֲרֵי שֶׁנִּעֲשֵׂיתִי בְּרֶסְלֶבֶר, אַחֲרֵי הַפְּטִירָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר.
אֲנִי נִכְנַסְתִּי אֵלָיו וְדִבַּרְתִּי עִמּוֹ מֵרַבֵּנוּ וְרָאִיתִי שֶׁהוּא מַחֲזִיק מְאֹד מֵרַבֵּנוּ בְּלִי שִׁעוּר, אָז יָרַדְתִּי מֵהַיְשִׁיבָה וְאָמַרְתִּי לְרַב אֶלְפַנְדְּרִי: "אֲנִי יֵשׁ לִי בַּקָּשָׁה מִמְּךָ, אֲנִי רוֹצֶה לִזְכּוֹת לְשַׁמֵּשׁ אוֹתְךָ". הוּא הָיָה מֵבִין, הוּא רָאָה שֶׁזֶּה בְּלֵב שָׁלֵם, אָז הוּא נָתַן לִי רְשׁוּת לְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ. אֲנִי הוֹצֵאתִי לוֹ אֶת הַנַּעֲלַיִם וְסִדַּרְתִּי לוֹ אֶת הַמִּטָּה וְהֵבֵאתִי לוֹ תֵּה, אֲנִי שִׁמַּשְׁתִּי אוֹתוֹ, כֵּן.
טוֹב, עָבַר כַּמָּה יָמִים, וַאֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי פַּעַם אֵצֶל הַסְּפָרַדִּים, וַאֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי אֵצֶל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מַה זֶּה תְּפִלָּה, וְגַם אָמַרְתִּי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וּתְהִלִּים בְּדְמָעוֹת, בְּהִתְעוֹרְרוּת, בְּהִתְפָּאֲרוּת. וְהוּא שָׁמַע בְּהַחֶדֶר שֶׁלּוֹ שֶׁאָמַרְתִּי תְּפִלָּה אַחַת מִ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אָז כְּשֶׁגָּמַרְתִּי אֶת הַתְּפִלָּה וּבָאתִי לְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ, שָׁאַלְתִּי אוֹתוֹ מַה הוּא צָרִיךְ, מַה הוּא רוֹצֶה? כּוֹס תֵּה, כּוֹס קָפֶה? אֵיזֶה דָּבָר שֶׁהוּא צָרִיךְ. הוּא לֹא יָדַע שֶׁאֲנִי בְּרֶסְלֶבֶר, רַק הוּא שָׁמַע הַקּוֹל שֶׁל הַתְּפִלָּה, אָז הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי לֹא צָרִיךְ כְּלוּם, לֹא אַתָּה תְּשַׁמֵּשׁ אוֹתִי. אֲנִי רוֹצֶה לְשַׁמֵּשׁ אוֹתְךָ - זֶה אֲנִי רוֹצֶה!"
הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵרַבִּי נַחְמָן גְּדוֹלוֹת שֶׁהוּא גָּאוֹן גָּדוֹל, אֲבָל מַה שֶּׁאֲנִי שׁוֹמֵעַ מִמְּךָ.. לֹא יָדַעְתִּי מִזֶּה כְּלוּם! עַכְשָׁו אֲנִי צָרִיךְ לִהְיוֹת הַשַּׁמָּשׁ שֶׁלְּךָ, אֲנִי לֹא רוֹצֶה שֶׁתְּשַׁמֵּשׁ אוֹתִי, אֲנִי צָרִיךְ לְשַׁמֵּשׁ אוֹתְךָ!"

הוּא קָרָא לִי רַבִּי, אֲנִי הָרַבִּי שֶׁלּוֹ. הוּא הָיָה גָּאוֹן עוֹלָמִי וַאֲנִי עַם-הָאָרֶץ, וְהוּא אָמַר לִי: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה כְּלוּם, אֲנִי רוֹצֶה לָקוּם בְּפָנֶיךָ!"

וַאֲנִי יָרַדְתִּי אֵלָיו כָּל יוֹם אֲבָל לֹא זָכִיתִי לְשַׁמֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי הוּא לֹא רָצָה בְּשׁוּם אֹפֶן. אֲנִי הָיִיתִי בֶּן עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ, וְהוּא הָיָה אִישׁ זָקֵן וְגָאוֹן כָּזֶה.. וַאֲנִי פָּשׁוּט, אֲנִי אַבְרֵךְ פָּשׁוּט.

הָיָה קָשֶׁר בֵּינֵינוּ וְרָאִיתִי שֶׁהוּא מְדַבֵּר אִתִּי עַל כַּמָּה דְּבָרִים, וַאֲנִי כִּוַּנְתִּי לְדַעְתּוֹ. וְהוּא הָיָה לוֹ אֵיזֶה דְּבָרִים שֶׁהוּא הָיָה צָרִיךְ לְהִתְיַעֵץ עִם אֵיזֶה בֶּן-אָדָם, אָז הוּא הִתְיַעֵץ אִתִּי, וַאֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ הָאֱמֶת. אָז הוּא הֵבִין שֶׁאֲנִי אִישׁ אֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת.

וְסִפַּרְתִּי לוֹ שֶׁאֲנִי מֵחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, סִפַּרְתִּי לוֹ מַה שֶּׁאֲנִי סוֹבֵל, וְהוּא אָמַר לִי: "חֲסִיד בְּרֶסְלֶב זֶה דָּבָר יָקָר מְאֹד, זֶה דָּבָר חָשׁוּב מְאֹד!"

וְהוּא הִתְעַנְיֵן וְשָׁאַל אוֹתִי: "אֵיךְ הַפִּרְנָסָה, יֵשׁ לְךָ פִּרְנָסָה?"

אָז סִפַּרְתִּי לוֹ: "אֲנִי בֶּן-יְשִׁיבָה, אֲנִי לְמַדְתִּי בַּיְשִׁיבָה, וְאַחֲרֵי שֶׁנִּגְעַשְׂיתִי חֲסִיד בְּרֶסְלֶב הֵם לֹא רָצוּ לְהַחֲזִיק אוֹתִי בַּיְשִׁיבָה". אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן הֵם לֹא יָכְלוּ לִדְחוֹת אוֹתִי, כִּי אֲנִי לוֹמֵד שָׁמָּה מִזְמַן הַבַּר-מִצְוָה. נוּ, אָז סִפַּרְתִּי לוֹ שֶׁהַחַיִּים שֶׁלִּי כָּכָה, בְּדֹחַק גָּדוֹל, וְסִפַּרְתִּי לוֹ שֶׁהֵם נוֹתְנִים לִי פָּחוֹת מִכָּל בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי חֲסִיד בְּרֶסְלֶב, וְהוּא יָדַע שֶׁהֵם מִתְנַגְּדִים. אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי מִמֶּנּוּ שֶׁיְּדַבֵּר אִתָּם שֶׁיִּתְּנוּ לִי לֶחֶם בִּשְׁבִיל יְלָדִים קְטַנִּים. אָז הוּא שָׁמַע אֶת זֶה, וּבְעוֹד אֵיזֶה יָמִים בָּאוּ לְבַקְּרוֹ הָרַבָּנִים שֶׁל הָאַשְׁכְּנַזִּים וְרָצוּ לָקַחַת אוֹתוֹ לְבַקֵּר בְּהַיְשִׁיבָה שֶׁלָּהֶם, אֲצֶל רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס שֶׁל הָאַשְׁכְּנַזִּים. וְהֵם בָּאוּ אֵלָיו בְּכָבוֹד וּבְהַעֲרָצָה, הֵם הָיוּ שִׁלְשָׁה, הָיָה הָרַב וְהַגַּבַּאי שֶׁל הַיְשִׁיבָה וְעוֹד בֶּן-אָדָם אֶחָד. וְהֵם דִּבְּרוּ אִתּוֹ וְהוּא שָׁאַל אוֹתָם: "מַדּוּעַ אַתֶּם נוֹתְנִים לְאִישׁ הַזֶּה פְּחוֹת פִּרְנָסָה?"

הוּא הָיָה אִישׁ חָזָק, אִישׁ אֱמֶתִּי, הוּא בִּקֵּשׁ מֵהֶם שֶׁיִּרְחֲמוּ, שֶׁיִּתְּנוּ לִי הוֹסָפָה, לָתֵת לִי לֶחֶם לַיְלָדִים לֶאֱכֹל, אָמַר: "אֲנִי רוֹצֶה שֶׁתִּתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל בָּעִר שֶׁיִּהְיֶה לֶחֶם לַיְלָדִים קְטַנִּים, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם לֶחֶם".

אָז הֵם אָמְרוּ לוֹ: "הוּא אִישׁ יָקָר, אִישׁ כָּשֵׁר, הוּא בֶּן-אָדָם עוֹבֵד הַשֵּׁם, אֲבָל הוּא אוֹמֵר תָּמִיד תְּהִלִּים, תְּפִלּוֹת, זֶה לֹא בֶּן-יְשִׁיבָה. יְשִׁיבָה זֶה רַק לְמָדָן. הוּא לֹא שׁוֹמֵר הַזְּמַן שֶׁל הַיְשִׁיבָה, הוּא הוֹלֵךְ בֵּין הֶהָרִים. מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ נוֹתְנִים לוֹ זֶה רַק מִצַּד הַחֶסֶד שֶׁאֲנַחְנוּ מְרַחֲמִים עָלָיו".

אָז הוּא הִתְרַגֵּז עֲלֵיהֶם וְאָמַר לָהֶם שֶׁהַתְּהִלִּים שֶׁלִּי יוֹתֵר חָשׁוּב אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵהַלַּמְדָנִים שֶׁלָּכֶם!

הֵם אָמְרוּ: "אֲנַחְנוּ נוֹתְנִים לְכָל יִשְׂרָאֵל, רַק לִבְרֶסְלֶב - לֹא!"

"מַה, יִשְׂרָאֵל בֵּער? אָסוּר לָתֵת לוֹ עֵזְרָה, הוּא לוֹמֵד סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב בְּתוֹךְ הַיְשִׁיבָה, הוּא לוֹמֵד בְּכָל הַיּוֹם 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. אָסוּר לְרַחֵם עָלָיו! אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא לוֹמֵד סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב? לֹא נִתֵּן לוֹ כְּלוּם!"

אֲנִי לֹא הָיִיתִי נִכְלָל, לֹא הָיִיתִי בֶּן-יְשִׁיבָה, הַמְנַהֵל הַגָּדוֹל אָמַר לְהָרַב אֶלְפַנְדְּרִי: "אֲנַחְנוּ הַכֹּל נִשְׁמָע לְךָ, רַק זֶה – לֹא. אֲנַחְנוּ מִתְבַּיְשִׁים מִמֶּנּוּ. אֲנַחְנוּ לֹא רוֹצִים אוֹתוֹ, שֶׁיֵּלֵךְ מִכָּאן!"

הֵם אָמְרוּ שֶׁלֹּא יִתְּנוּ אֲבָל הֵם פָּחֲדוּ מִמֶּנּוּ, הוּא הָיָה אִישׁ חָזָק וְהוּא לֹא הִתְבַּיֵּשׁ אֲפִלּוּ לִפְנֵי הַקְּדוֹשִׁים הַגְּדוֹלִים, הוּא הָיָה שָׁם גָּדוֹל וְהָיָה גָּאוֹן בַּתּוֹרָה וְחָסִיד, אָז הֵם נָתְנוּ חֲצִי לִירָה לְחֹדֶשׁ. אוֹי יוֹי יוֹי יוֹי...

פַּעַם אַחַת הָרֹאשׁ שֶׁל הַמִּזְרָחִי הִגִּיעַ לַיְשִׁיבָה וְרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בֶּער עִם 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', אָז הוּא שָׁאַל לְהַגַּבָּאִים: "כָּאן זֶה יְשִׁיבַת בְּרֶסְלֶב?"

"חַס-וְשָׁלוֹם, מָה אַתָּה מְדַבֵּר!"

אָז הוּא אָמַר לָהֶם: "הַלְוַאי שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִהְיֶה בְּרֶסְלֶב!"

הרב דב מורשא*

אֲנִי רָאִיתִי אֶת הָרַב דֹּב מִוּרְשָׁא, הוּא הָיָה גָּאוֹן כָּזֶה וְלֹא שָׁמְעוּ אוֹתוֹ. הוּא הָיָה חָסִיד בְּרֶסְלֶב, הוּא הִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ עַל-יְדֵי הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הוּא בָּא לְרַבִּי נָתָן בִּצְפָת (רַבִּי נָתָן מֵהָעִיר טִירָאוּוִיצָע שֶׁבְּרוּסְיָה) בִּשְׁבִיל לְכַבֵּד אוֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב, אָז הוּא הָלַךְ לְהָאָרוֹן וְהוֹצִיא סֵפֶר וְזֶה הָיָה הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'. הוּא רָאָה חֲתִיכַת מַעֲשֶׂה מֵהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', אָז הוּא אָמַר תֵּכֶף שֶׁזֶּהוּ פֶּלֶא חָדָשׁ שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. כֵּן, כָּכָה הוּא אָמַר, הָרַב דֹּב מִוּרְשָׁא, הוּא רָאָה שֶׁזֶּה פֶּלֶא עֶלְיוֹן שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם!

הוּא הֵבִין מֵעַצְמוֹ, הוּא רָאָה רַק חֲתִיכַת מַעֲשֶׂה, אָז הוּא כְּבָר אָמַר: "הַגְּאֻלָּה כְּבָר בָּאָה!"

הוּא רֹאשׁ-גָּאוֹן, רֹאשׁ-גָּדוֹל, אֲבָל מִשֶּׁהִכִּיר אֶת רַבֵּנוּ אָז נִפְתַּח לְפָנָיו הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְהַתּוֹרוֹת וְהַמַּעֲשִׂיּוֹת. הוּא אָמַר לִי: "אִם לֹא הָיָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עוֹשֶׂה אֶת הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הוּא הָיָה גַּם-כֵּן חִדּוּשׁ!"

הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי שׂוּם לְמוּד לֹא קָשֶׁה לִי, רַק אִם אֲנִי לוֹמֵד 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', אֲנִי מֻכְרָח לַעֲשׂוֹת חֲגוֹרָה וְלַחֲגֹר אֶת הָרֹאשׁ, אִם לֹא - יִהְיֶה מִתְפּוֹצֵץ". כָּכָה הוּא אָמַר לִי, "אִם לֹא - יִתְפּוֹצֵץ הָרֹאשׁ", לֹא יוּכַל לִחְיוֹת, כֵּן.

הוּא הָיָה שָׁם חֲגוֹרָה עַל הָרֹאשׁ, אִם לֹא - לֹא יָכוֹל לִלְמֹד 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן'. הוּא הָיָה גָּאוֹן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, הוּא הָיָה הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַגְּאוֹנִים, שֶׁל כָּל הַגְּאֻלָּה, שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. הוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ לִלְמֹד כָּל הַתּוֹרָה, הַכֹּל הָיָה אֶצְלוֹ בִּלְבּוֹ. הוּא הָיָה עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְעִמָּדִי, הוּא מַמָּשׁ נָתַן כָּל חַיָּיו. וְגַם רַב שְׁמוּאֵל הוּרְבִּיץ לִמַּד אֶצְלוֹ בְּחִנָּם, בְּלֹא כֶּסֶף. אֲנִי

דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, כְּמוֹ חֲבֵרִים, דִּבַּרְנוּ כַּמָּה זְמַן, הוּא הָיָה מְכַבֵּד אוֹתִי, הוּא הָיָה כְּבָר זָקֵן גָּדוֹל וְהוּא קָם לְפָנַי וְנָתַן לִי כָּבוֹד גָּדוֹל. הָיֵינוּ יְדִידִים כְּמוֹ גּוּף אֶחָד. הוּא קִבֵּל אוֹתִי כְּאִלּוּ אֲנִי הָיִיתִי הָרַב דֹּב מִוּרְשָׁא...

*מוּבָא בַּסֵּפֶר 'יְמֵי שְׁמוּאֵל' מֵרַב שְׁמוּאֵל הוּרְבִיץ, חֵלֶק א' סְעִיף נ"ב, מִגֹּדֶל מַעֲלַת צַדְּקָתוֹ הִתְלַהֲבוּתוֹ וּבְדִבְקוּתוֹ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם שֶׁל הָרַב הַגָּאוֹן דֹּב מִוּרְשָׁא. וְכֵן נֶאֱמַר כִּי מִגֹּדֶל הַחֲרִיפוּת שֶׁאִימֵּץ אֶת מֹחוֹ יֶתֶר עַל הַמִּדָּה בְּעֵת שֶׁלָּמַד בַּסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', נַעֲשָׂה סָמָא לְמֶשֶׁךְ כְּשֶׁבַע שָׁנִים.

הָרַב דֹּב מִוּרְשָׁא קִדֵּשׁ שֵׁם רַבֵּנוּ בַּרַבִּים בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ בִּתְקוּפַת הַמַּחֲלֹקֶת, וְחִזֵּק וְתָמַךְ אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת.

התנגדות על ספרי רבנו ז"ל

אִישׁ חָשׁוּב מְאֹד הָיָה בִּטְבֶרְיָה, הוּא הָיָה מְפֻרְסָם וְהָיָה לַמְדָן, וַאֲנִי הָיִיתִי שְׁכֵנִים אִתּוֹ בַּיְשִׁיבָה, וְהוּא הָיָה כְּמוֹ אַדְמו"ר שֶׁל הַחֲסִידִים. הֵם בָּאוּ אֵלָיו בְּכָל פַּעַם לְטִבֶּרְיָה. הָיָה לוֹ שֵׁם גָּדוֹל פִּרְסוּם גָּדוֹל. וַאֲנִי נִכְנַסְתִּי אֵלָיו וְהָיָה אֶצְלוֹ אֵיזֶה חֲסִידִים, אֲנִי קָרָאתִי לוֹ בִּשְׁמוֹ, לֹא קָרָאתִי אוֹתוֹ בְּשֵׁם 'רַבִּי', וְאָמַרְתִּי לוֹ: "מַה יִּהְיֶה מִמְּךָ, בַּסּוֹף אַתָּה תִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב. תִּלְמַד 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' אָז תֵּדַע מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב".

הוּא אָהַב אֶת בְּרֶסְלֶב כְּנַפְשׁוֹ, הוּא קִנֵּא אוֹתִי, וַאֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "נוּ, מָתַי תִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב?" וְהֵם יָדְעוּ כְּבָר שֶׁהוּא אוֹהֵב אֶת בְּרֶסְלֶב.

אָז הוּא הִתְחִיל לְבַכּוֹת: "מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, מַדּוּעַ אֲנִי לֹא גִּבּוֹר, אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת גִּבּוֹר כָּמוֹךָ!" הוּא אָמַר: "לֹא רַק כֶּסֶף, אֲנִי רוֹצֶה לִלְמֹד תּוֹרָה". הוּא הָיָה מְכֻבָּד, וְאִם הוּא הָיָה בְּרֶסְלֶב אָז הָיוּ מְגָרְשִׁים אוֹתוֹ. הוּא הָיָה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְהוּא הָיָה חָסִיד מְשֻׁלָּהֶם וְהָיָה נֶגְדָּם, הוּא אָמַר: "לֹא, לֹא, רַק בְּרֶסְלֶב!"

פַּעַם אַחַת הוּא רָאָה מַה שֶּׁאֲנִי סוֹבֵל, אָז הוּא הָיָה לוֹ קִנְאָה עָלַי, אָז הוּא לָקַח מִמֶּנִּי סֵפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְנִכְנַס לַחֶדֶר שֶׁלּוֹ בַּיְשִׁיבָה וְלָמַד בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', וְאַחַר-כָּךְ הוּא יָשַׁב בַּפֶּתַח שֶׁל הַבַּיִת-כְּנֶסֶת וְלָמַד. אָז נַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בַּיְשִׁיבָה: "הוּא לוֹמֵד בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'!" אָמְרוּ לוֹ: "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה?"

"אֲנִי רוֹצֶה לִלְמֹד רַק סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה!"

אָז סִפְּרוּ לְהָרַב וּלְהַגְּבָאִים שֶׁל הַיְשִׁיבָה, אָז הֵם אָמְרוּ לוֹ: "טוֹב, אַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב, אַתָּה יָכוֹל לִהְיוֹת. רַק תֵּדַע שֶׁאַתָּה תְּקַבֵּל מַשְׂכֹּרֶת כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל בָּעֶר. תִּשְׁאַל אוֹתוֹ כַּמָּה הוּא מְקַבֵּל, הוּא מְקַבֵּל שְׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ. אַתָּה תְּקַבֵּל שְׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל בָּעֶר".

אָז הוּא אָמַר לִי: "אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהִתְקַיֵּם, גַּם אֲנִי מְקַבֵּל עֶשְׂרִים לִירוֹת לְחֹדֶשׁ וְלֹא מַסְפִּיק לִי, מָה אֲנִי יַעֲשֶׂה עִם שְׁתֵּי לִירוֹת. אָז אִי אֶפְשָׁר", וּבְכָל פַּעַם שֶׁרָאָה אוֹתִי הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי מְקַנֵּא אוֹתְךָ, אֲנִי לֹא יָכוֹלְתִּי לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן".

וַאֲנִי הָיָה לִי שְׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ וְרַקַּדְתִּי כָּל הַלַּיְלָה, וְנָסַעְתִּי לְמִירוֹן וְלִירוּשָׁלַיִם, וְהָיָה לִי חַיִּים טוֹבִים...

אָח שֶׁלּוֹ שֶׁהָיָה חוֹלֶה, אֲנִי הָלַכְתִּי לְבַקֵּר אוֹתוֹ, אָז אָמַרְתִּי לוֹ: "אִם יֵשׁ בְּךָ חַס-וְשָׁלוֹם אֵיזֶה פְּגָם, אֵיזֶה מַחֲלֶקֶת עַל רַבֵּנוּ - תַּשְׁלִיךְ אֶת זֶה!"

וַאֲנִי הֵבֵאתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה סְפָרִים, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַמְכֻתָּבִים 'עָלִים לִתְרוּפָה' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', וְאָמַרְתִּי לוֹ: "אִם תַּעֲסֹק בְּאֵלֶּה הַשְּׁלֹשָׁה סְפָרִים אָז הַמַּחֲלָה תֵּלֵךְ וְאַתָּה תִּחְיֶה שָׁנִים רַבּוֹת".

וְאִשְׁתּוֹ יָשְׁבָה בַּשֻּׁלְחָן וְשָׁמְעָה. אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ: "תַּעֲשֶׂה מַה שֶּׁאוֹמֵר יִשְׂרָאֵל בֶּעָר, שֶׁיּוֹתֵר לֹא תִּהְיֶה מִתְנַגֵּד עַל בְּרֶסְלֶב".

הוּא אָמַר לִי: "טוֹב, אֲנִי יַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁאַתָּה אָמַרְתָּ לִי, אֲנִי אֶשְׁמֹר מְאֹד לִלְמֹד בְּכָל יוֹם בְּהַשְּׁלֹשָׁה סְפָרִים הָאֵלֶּה, רַק שֶׁאֲנִי אֶחְיֶה".

וְכָכָה הָיָה, הוּא הָיָה לַמְדָן גָּדוֹל, הָיָה לוֹ מֹחַ טוֹב, מֹחַ גָּדוֹל, וְהוּא אָמַר לִי שֶׁזֶּה רְפוּאָה, שֶׁזֶּה מְחַיֶּה אוֹתוֹ, הוּא לָמַד בְּכָל יוֹם הַרְבֵּה בְּהַשְּׁלֹשָׁה סְפָרִים וְהוּא מָצָא חִיּוּת בְּכָל יוֹם יוֹם וְהוּא רָאָה שֶׁהוּא מְקַבֵּל רְפוּאָה, הוּא הָיָה חַי וְקַיָּם, בָּרִיא, בָּרִיא לְגַמְרֵי!

אַחַר-כָּךְ בָּא הָאָח הַשְּׁלִישִׁי שֶׁלּוֹ לְבַקֵּר אוֹתוֹ וְרָאָה הַשְּׁלֹשָׁה סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב בְּבֵיתוֹ בָּאָרוֹן, הוּא יָדַע שֶׁאֲנִי מְטַפֵּל בּוֹ, אָז אָמַר: "הוֹ, מַה זֶּה, הוּא נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע, הוּא נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב? אֲנִי אַרְאֶה לוֹ, אֲנִי אֶקַּח אֶת הַסְּפָרִים". אָז הוּא לָקַח אֶת הַסְּפָרִים, וְהַחוֹלֶה חַי יוֹם אֶחָד.. וְנִפְטַר! הוּא בְּלִבּוֹ הָיָה לוֹ הִתְנַגְּדוּת וְהוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר, אָז הוּא קִבֵּל הַתְקָפַת לֵב וְנִפְטַר בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם. זֶה הַדָּבָר יָדוּעַ לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה וּלְכָל הָעִיר. וְהָאָח הַשְּׁלִישִׁי הָיָה בּוֹכֶה כָּל יָמָיו: "מָה עָשִׂיתִי, מָה עָשִׂיתִי!"

אֲנִי כַּמָּה שָׁנִים אָמַרְתִּי לַאָח שֶׁלּוֹ שֶׁלִּקַּח אֶת הַסְּפָרִים: "תֵּן לִי אֶת הַשְּׁלֹשָׁה סְפָרִים, תֵּן לִי אֶת הַסְּפָרִים", וְהוּא לֹא רָצָה, הוּא לֹא נָתַן לִי...

פַּעַם אַחַת אֲנִי זוֹכֵר שֶׁרָצִיתִי לַעֲבֹד וְהָיִיתִי בַּדֶּרֶךְ בַּמִּדְבָּר, וַאֲנִי הָלַכְתִּי וְהָיָה בּוֹר גָּדוֹל וְהָיָה שָׁמָּה נָחָשׁ גָּדוֹל וְעָב מְאֹד, אָמַרְתִּי: "אוּלַי זֶה חֶבֶל, לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת נָחָשׁ גָּדוֹל כָּזֶה".

אֲנִי יָרַדְתִּי, וְהָיָה לְיַד הַבּוֹר נָחָשׁ!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי יָצָאתִי וְנִצַּלְתִּי וְהָלַכְתִּי מִשָּׁם. וְהַנָּחָשׁ, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מָה הָיָה אִתּוֹ, אֲנִי חוֹשֵׁב.. עָב כָּזֶה צָרִיךְ לֶאֱכֹל.

הוּא גַּם-כֵּן נִפְטַר, כְּמוֹ הַנָּחָשׁ...

מכתב התראה

מָצָאנוּ לְנָכוֹן לְהָבִיא תַּצְלוּם שֶׁל מִכְתָּב הַתְּרָאָה שֶׁשָּׁלְחוּ רָאשֵׁי הַיְשִׁיבָה בִּטְבֶרְיָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל דֹּב אוֹדֶסֶר, אוֹדוֹת 'הַתַּעֲמוּלָה' כְּבָיְכוֹל שֶׁהָיְתָה בְּעֵת עִסְקוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ תּוֹךְ כְּדֵי מְסִירוּת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה.

חתן בלי טלית

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר. כַּמָּה שֶׁאֲנִי אֲסַפֵּר עוֹד לֹא, אִי אֶפְשָׁר לְהַרְגִּישׁ מַה שֶׁעָבַר עָלַי. אֲנִי לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף וְהָיִיתִי צָרִיךְ לְחַתֵּן אֶת הַבַּת שֶׁלִּי. נוּ, יָכֹלְתִּי לְחַתֵּן אוֹתָהּ רַק עִם סַבָּל מִן הַשּׁוּק, אֲבָל אָדָם כָּזֶה כְּמוֹ שְׁמוּאֵל מִי יִתֵּן לִי לְחָתָן בִּשְׁבִיל הַבַּת שֶׁלִּי?

הַהוֹרִים וְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל שְׁמוּאֵל חִפְּשׂוּ שִׁדּוּכִים בִּשְׁבִילוֹ, וְהֵם הָיוּ רַבָּנִים גְּדוֹלִים וַעֲשִׁירִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שֵׁם עוֹלָמִי, וּשְׁמוּאֵל בְּעַצְמוֹ הָיָה מֻהֲחָסִידִים הַלַּמְדָנִים וְהָיָה לוֹ שֵׁם גָּדוֹל, הוּא הָיָה בַּעַל-מֹחַ גָּדוֹל, וְכָל הָרַבָּנִים וְכָל הָעֲשִׁירִים שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם רָצוּ אֶת שְׁמוּאֵל בִּשְׁבִיל הַבַּת שֶׁלָּהֶם, וְהוּא לֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ. הוּא רָאָה זֶה זֶה, זֹאת זֹאת, אָז לֹא נִרְאֶה בְּעֵינָיו כָּל הַשִּׁדּוּכִים. כֻּלָּם רָצוּ אֶת שְׁמוּאֵל לֶחָתָן, עֲשִׁירִים עִם כֶּסֶף הַרְבֵּה, רַבָּנִים מְפֻרְסָמִים, הֵם רָצוּ לָתֵת לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁלָּהֶם וְהוּא לֹא רָצָה.

שְׁמוּאֵל הוּא לָמַד אֵצֶל רַב אֶחָד וְאוֹתוֹ הָרַב רָאָה שֶׁשְּׁמוּאֵל הוּא גָּאוֹן, אָז הָרַב הָיָה לוֹ יַלְדָּה מְלֻמֶּדֶת וְהוּא רָצָה אֶת שְׁמוּאֵל בִּשְׁבִיל הַבַּת שֶׁלּוֹ וְשֶׁשְּׁמוּאֵל יִהְיֶה רֹאשׁ-יְשִׁיבָה אֶצְלוֹ, אֲבָל שְׁמוּאֵל לֹא רָצָה שׁוּם שִׁדּוּךְ.

פַּעַם אַחַת קָרוֹב שֶׁל שְׁמוּאֵל הָיָה בַּבַּיִת שֶׁלִּי וְהוּא יָדַע שֶׁיֵּשׁ לִי בַּת לְחַתֵּן, אָז הוּא אָמַר לִי: "אוּלַי שְׁמוּאֵל זֶה יִהְיֶה שִׁדּוּךְ טוֹב בִּשְׁבִילְכֶם?"

אֲנִי מִסְתַּכֵּל עָלָיו, הוּא לֹא מַכִּיר אוֹתִי וְלֹא יוֹדֵעַ שֶׁאֵין לִי אֵיךְ, "מַה, שְׁמוּאֵל?"

עֲשִׁירִים שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם, רַבָּנִים שֶׁל כָּל הָאָרֶץ רוֹצִים לָתֵת לוֹ כֶּסֶף הַרְבֵּה וְהוּא דִּבֵּר עִם הַבַּחוּרָה, "לֹא בִּשְׁבִילִי!"

אָמְרוּ לוֹ: "יִשְׂרָאֵל בָּעֶר יֵשׁ לוֹ בַּת, אוּלַי זֶה?"

פַּעַם אַחַת הוּא רָאָה אֶת הַבַּת שֶׁלִּי וְדִבֵּר אִתָּהּ, אָז בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה הוּא בָּא הַבַּיְתָה לְהָאַבָּא וּלְהָאִמָּא וְאָמַר: "אַבָּא, אַתֶּם יוֹדְעִים שֶׁאֲנִי אֲבַשֵּׂר לָכֶם בְּשׂוֹרָה טוֹבָה. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי מָצָאתִי כַּלָּה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לִי כַּלָּה".

אָז הָיָה שִׂמְחָה בַּבַּיִת, "שְׁמוּאֵל יֵשׁ לוֹ כְּבָר כַּלָּה!"

אַחַר-כָּךְ שָׁאֲלוּ: "מִי זֹאת הַכַּלָּה? אֵיזֶה עָשִׁיר?"

"הַבַּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בָּעִר, מֵחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב".
"אוֹי וַוי"...
כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁאֲנִי עָנִי כָּזֶה מִכָּל יְרוּשָׁלַיִם, וְשִׁמוּאֵל לֹא רוֹצֶה רַבָּנִים שֶׁל עֲשִׁירִים, הוּא רָצָה אֶת הַבַּת שֶׁלִּי, אָז הָאִמָּא אָמְרָה לוֹ: "מָה אַתָּה עוֹשֶׂה, הַבַּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בָּעִר מִמֵּאָה שְׁעָרִים, הוּא אֵין לוֹ כְּלוּם כֶּסֶף וַאֲנַחְנוּ גַּם-כֵּן עֲנִיִּים, אֲנַחְנוּ לֹא יְכוֹלִים, אֵיךְ תַּעֲשֶׂה חֲתוּנָה?"
"אוֹי, מַדּוּעַ שְׁמוּאֵל הוּא רוֹצֶה עָנִי, וְעוֹד יִשְׂרָאֵל בָּעִר, הוּא מֵהָעֲנִיִּים הַקָּשִׁים מְאֹד, מֵהָעֲנִיִּים הַגְּדוֹלִים מְאֹד, אֵין לוֹ לֶחֶם לֶאֱכֹל".
"זֶה הַכַּלָּה שֶׁלִּי!"
לְפָנַי הַחֻפָּה הַמְּנָהֵג הוּא שֶׁלַּכַּלָּה נוֹתְנִים אֵיזֶה מַתָּנָה וְלֶחָתָן נוֹתְנִים טַלִּית גָּדוֹל. אֲנִי לֹא הָיָה לִי טַלִּית, אָז אָמַרְתִּי: "אֲנִי אֵין לִי טַלִּית". וְהֶחָתָן הָיָה בְּלִי טַלִּית...
שְׁמוּאֵל הוּא הָיָה אֵצֶל רַבֵּנוּ, הוּא אָמַר: "כְּמוֹ רַבֵּנוּ - אֵין בָּעוֹלָם!" הוּא אָמַר שֶׁהָעִנְיָן הַזֶּה כְּמוֹ נַחְמָן מֵאוּמַן זֶה דָּבָר מְיֻחָד וְלֹא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, זֶה חָדָשׁ. כֵּן, כָּכָה אָמַר שְׁמוּאֵל. שְׁמוּאֵל לֹא רָצָה שׁוּם שֵׁם, שׁוּם חֲשִׁיבוּת, שׁוּם פִּרְסוּם. הוּא הָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת מְכֻבָּד, מְפֻרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם, וְהוּא בָּרַח מִזֶּה, הוּא לֹא רָצָה.
שְׁמוּאֵל הוּא שָׁאַל אוֹתִי: "מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר?"
אָמַרְתִּי לוֹ: "אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר!"

הדין והמחלקת

וְכֵן הָיָה מַעֲשֶׂה עִם אֶחָד הָרַבָּנִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיָה הַדַּיָּן שֶׁל טְבֶרְיָה. הַדַּיָּן הָיָה בֶּאֱמֶת כְּשֵׁרוֹנִי מְאֹד, בַּעַל-מֹחַ וְיָדַע הַפְּרְדֵּ"ס. הוּא הָיָה חָכָם, מֵבִין, בַּעַל-רַחֲמִים, מִדּוֹת טוֹבוֹת. נו, אֲבָל הָיָה לוֹ חֶשְׁבּוֹנוֹת יוֹתֵר כִּי הוּא יָרֵא שָׁמַיִם, הוּא לָמְדָן גָּדוֹל וְלָמְדָן לֹא מְחַפֵּשׂ מִצְווֹת, הוּא חוֹשֵׁב שֶׁהָעִקָּר הַתַּכְלִית רַק לִלְמֹד וְלִלְמֹד וְלִלְמֹד. אֲבָל הַדַּיָּן הָיָה חָסִיד וְיָרֵא שָׁמַיִם וְהָיָה אוֹהֵב גַּם-כֵּן מִצְווֹת כְּמוֹ אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, צְדָקָה וָחֶסֶד, לֹא רַק גְּאוֹנוּת וְחָכְמָה. הַדַּיָּן הָיָה לוֹ שְׁנֵיהֶם.
טְבֶרְיָה זֶה עִיר קְטַנָּה, אָז הוּא הִכִּיר אוֹתִי וַאֲנִי נָשָׂאתִי חֵן בְּעֵינָיו, הוּא יָדַע שֶׁאֲנִי יֵשׁ לִי אַבָּא עָנִי וְעִוֵּר, אָז הוּא לָקַח אוֹתִי לְבֵיתוֹ וְלָמַד אִתִּי וְקֵרֵב אוֹתִי מְאֹד, וְהוּא הָיָה לִי כְּמוֹ אַבָּא. וְהוּא דִּבֵּר אִתִּי מֵעִנְיַן חֲסִידוּת וְאַדְמוּרִי"ם וַאֲנִי קִבַּלְתִּי מִמֶּנּוּ הַרְבֵּה, וַאֲנִי חָשַׁבְתִּי עַל הַדַּיָּן שֶׁאֵין יוֹתֵר גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בָּעוֹלָם, הוּא מַמָּשׁ מַלְאָךְ. אֲנִי רָאִיתִי אֶת הַמִּדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁלּוֹ, אֲנִי תָּמִיד הָיִיתִי אִתּוֹ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה.
הוּא רָאָה שֶׁאֲנִי לֹא כְּשֵׁרוֹנִי, אֲבָל הָאֱמֶת שֶׁלִּי וְהַלֵּב שֶׁלִּי - הוּא אָהַב אוֹתִי מְאֹד, וְהוּא כִּבֵּד אוֹתִי וְלָמַד אִתִּי וְקֵרֵב אוֹתִי אַף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי לֹא כְּשֵׁרוֹנִי וְהוּא הָיָה לַמְדָן גָּדוֹל. הָיָה אַהֲבָה

גְּדוֹלָה בֵּינֵינוּ, הוּא אָהַב אוֹתִי כְּמוֹ בֵּן שֶׁלּוֹ. אֲנִי הָיִיתִי בְּבֵיתוֹ יוֹתֵר מֵהַבַּיִת שֶׁלִּי. אֲנִי בָּאתִי אִתּוֹ, הִתְפַּלַּלְתִּי אִתּוֹ וְיָשַׁנְתִּי אֶצְלוֹ וְלָמַדְתִּי אִתּוֹ בַּלַּיְלָה, הָיָה בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר כָּזֶה.. אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי יֶלֶד פָּשׁוּט, וְהַדַּיָּן הָיָה גָּאוֹן וְגָדוֹל וְחָכָם, וַאֲנִי כְּמוֹ יְתוּשׁ נֶגְדּוֹ.

הַדַּיָּן הָיָה לוֹ שְׁתֵּי בָּנוֹת, אַחַת הָיְתָה שָׂרָה וְאַחַת פֵּיגָה. שָׂרָה הָיְתָה הַקְּטַנָּה וּפֵיגָה הָיְתָה הַיְּוֹתֵר גְּדוֹלָה. הֵם הָיוּ כְּמוֹ אֲחָיוֹת שֶׁלִּי, שָׂרָה וּפֵיגָה. וַאֲנִי בָּאתִי לַדַּיָּן, הֵם נָתְנוּ אֹכֶל בַּבֹּקֶר, בַּצָּהֳרַיִם, אָז הֵם הֵבִיאוּ גַּם-כֵּן בִּשְׁבִילִי לֶאֱכֹל. אֲנִי הָיִיתִי כְּמוֹ בֵּן, בֵּן יָחִיד. אַחַר-כָּךְ שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ...

וַאֲנִי הָיִיתִי בַּעֲנִיּוּת גְּדוֹל וְהָאִשָּׁה שֶׁלִּי הָיְתָה אֵצֶל הַהוֹרִים שֶׁלָּהּ וַאֲנִי הָיִיתִי אֵצֶל הַהוֹרִים שֶׁלִּי וְלֹא הָיָה לִי פַּרְנָסָה. נו, אֲנִי הָיִיתִי בֶּן-בַּיִת אֶצְלוֹ, וְהוּא רָאָה שֶׁאֲנִי נִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, לִבְרֶסְלֶב, וְהוּא רָאָה שֶׁאֲנִי לֹא גָּר עִם הָאִשָּׁה, אֵין לִי דִּירָה, אֵין לִי פַּרְנָסָה, אֵין לִי בֶּגֶד שֶׁל שַׁבָּת וְאֵין לִי כְּלוּם. לֹא כֶּסֶף וְלֹא גַּאֲוָה וְלֹא תּוֹרָה.. וַאֲנִי שָׂמֵחַ!

הוּא לֹא הֵבִין אֶת זֶה, "מַה זֶּה עִם יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר, הוּא לֹא בָּעוֹלָם הַזֶּה!"

הוּא הֵבִין שֶׁאֵין לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל, הוּא הָיָה חָכָם, הוּא הָיָה לַמְדָן, אָז הוּא הֵבִין אֶת זֶה, אֲנִי לֹא אָמַרְתִּי לוֹ. הוּא שָׁאַל אוֹתִי: "מִי נוֹתֵן לְךָ אֹכֶל?"

אָז אָמַרְתִּי לוֹ: "הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְפַרְנֵס אוֹתִי".

אָז הוּא הָיָה בַּעַל-רַחֲמִים, הוּא אָמַר: "לֶחֶם מַגִּיעַ לוֹ, בְּלִי לֶחֶם? אֲנִי צָרִיךְ לָתֵת לֶחֶם".

הוּא הָלַךְ אֵצֶל אַחַד הַחֲסִידִים שֶׁהָיָה אוֹפֶה לֶחֶם וְאָמַר לוֹ: "תִּתֵּן עַל חֶשְׁבּוֹנִי לְיִשְׂרָאֵל בֶּעֱר כָּל יוֹם כִּכַּר לֶחֶם. בְּכָל רֹאשׁ-חֹדֶשׁ תִּתֵּן לִי חֶשְׁבּוֹן וַאֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ". כָּכָה הָיָה.

אַחַר-כָּךְ הוּא הָיָה בַּלָּשׁ. אֲנִי יָשַׁבְתִּי בֶּחָצֵר שֶׁלּוֹ וְהָיָה לִי מִטְבָּח קָטָן, בַּעַל-הַמִּטְבָּח רָצָה לְהַשְׁכִּיר אֶת הַמִּטְבָּח וְלֹא הָיָה לוֹ אַף אֶחָד, אָז אֲנִי בָּאתִי אֵלָיו: "כַּמָּה אַתָּה רוֹצֶה לְהַשְׁכִּיר לִי עַל הַמִּטְבָּח?"

אָז הוּא אָמַר לִי אֵיזֶה סְכוּם קָטָן. טוֹב, אֲנִי לָקַחְתִּי, אֲבָל אֵין לִי גַּם אֶת הַסְּכוּם הַקָּטָן. אָמַרְתִּי לוֹ: "אַל תִּדְאַג, אֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ".

וַאֲנִי מָצָאתִי מֵהַסּוֹחֲרִים אֵיזֶה תֵּבָה שְׁבוּרָה וְלָקַחְתִּי בְּתוֹךְ הַמִּטְבָּח וְהָיָה לִי אֵיזֶה תֵּבָה בִּשְׁבִיל שֻׁלְחָן. אֲנִי בְּעַצְמִי יָשַׁבְתִּי עַל הָרִצְפָּה וְנָתַתִּי אֵיזֶה סְמַרְטוּטִים עַל הָרִצְפָּה וְאָמַרְתִּי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', תְּהִלִּים. הַדַּיָּן רָאָה אֶת הַ'דִּירָה' שֶׁלִּי, אֶת הַמִּטְבָּח, וְאֵיךְ אֲנִי עוֹסֵק בְּ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְאֵין לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהָאִשָּׁה בִּצְפָּת אֵצֶל הַהוֹרִים שֶׁלָּהּ וַאֲנִי שָׂמֵחַ, "מַה זֶּה, אֵיזֶה חַיִּים זֶה, מַה זֶּה?" אָז הוּא לֹא הֵבִין אֶת זֶה מֵהֵיכָן אֲנִי לוֹקֵחַ אֶת זֶה.

עַל-כָּל-פָּנִים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְהִשְׁכִּין שֶׁל בַּעַל-הַמִּטְבָּח שֶׁהָיָה גָּר עַל-יַד הַדַּיָּן יָצָא לְדִירָה אַחֶרֶת, אָז הַדַּיָּן יָדַע שֶׁאֲנִי אֵין לִי דִּירָה וְאֵין לִי אִשָּׁה וְאֵין לִי כְּלוּם, אָז הוּא שָׂכַר

בְּשָׁבִילִי אֶת הַדִּירָה מִבַּעַל-הַמִּטְבָּח שֶׁהָיָה בַּעַל-הַבַּיִת שֶׁל כָּל הֶחָצֵר וְהוּא בָּא אֵלַי וְאָמַר לִי שֶׁהוּא שָׂכַר לִי דִּירָה, "תִּכְתֹּב לְאִשְׁתְּךָ שֶׁתָּבוֹא".

אָמַרְתִּי לוֹ: "טוֹב, דִּירָה יֵשׁ קִירוֹת, אֲבָל אֵין שֻׁלְחָן אֵין לִי כִּסֵּא אֵין לִי שׁוּם דָּבָר. וּמַה, אֵיךְ אֲנִי אֶכְתֹּב לָהּ שֶׁתָּבוֹא?"

אָז הוּא הִכָּה אוֹתִי וְאָמַר לִי: "זֶה לֹא עִסְקְךָ, אֲנִי אֶתֵּן לְךָ דִּירָה וְרָהִיטִים. יִהְיֶה לְךָ כִּסְאוֹת וְיִהְיֶה לְךָ שֻׁלְחָן וּמִטָּה. תִּכְתֹּב שֶׁתָּבוֹא!"

וְכָכָה הָיָה. בְּטְבֶרְיָה הָיָה נַגָּר מְצֻיָּן וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁהוּא בְּרֶסְלֶב, הוּא נִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי. הוּא שָׁמַע שֶׁאֲנִי סוֹבֵל אָז הוּא הָיָה מִתְקָרֵב אֵלַי, וְהוּא הָיָה גִּבּוֹר וְחָכָם, אָז אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא מַתְחִיל לְהִתְלוֹצֵץ מִמֶּנִּי וְשֶׁאֲצָלוֹ הָיָה חֲסִידוּת מִן צְחוֹק. אֲבָל הוּא סִפֵּר לִי אֵיךְ שֶׁהוּא נִתְקָרֵב: "אֲנִי בְּרֶסְלֶב. אֲנִי רָאִיתִי זוֹג שֶׁבָּאוּ מֵרוּסְיָה וְהֵם קָמוּ בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְאָמְרוּ חֲצוֹת וְהֵם קֵרְבוּ אוֹתִי לִבְרֶסְלֶב".

אָז הַדַּיָּן הֵבִיא אֶת זֶה הַנַּגָּר שֶׁהָיָה מֻמְחֶה גָּדוֹל בְּנַגָּרוּת, וְהָיָה לוֹ בַּמַּחְסָן כַּמָּה כִּסְאוֹת שְׁבוּרִים וְהוּא עָשָׂה לִי כִּסְאוֹת וְשֻׁלְחָן. זֶה רָהִיטִים הָיָה חִדּוּשׁ בְּטְבֶרְיָה, וַאֲנִי הָיָה לִי כִּסְאוֹת וְשֻׁלְחָן.

הַבָּנוֹת שֶׁל הַדַּיָּן, הֵם רָאוּ שֶׁהוּא מִשְׁתַּעֲשֵׁעַ אִתִּי וְהוּא אָהַב אוֹתִי אַף-עַל-פִּי שֶׁאֲנִי הָיִיתִי פָּשׁוּט, וְגַם-כֵּן הוּא בְּעַצְמוֹ לֹא יָדַע מַה זֶּה, מַדּוּעַ הוּא אוֹהֵב אוֹתִי. וְהַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ הֵם בָּאוּ וַאֲנִי הֵבֵאתִי אֶת אִשְׁתִּי, לֹא הָיָה לָהּ בֶּגֶד לְשַׁבָּת, לֹא הָיָה לָהּ שִׂמְלָה, אָז אָמְרוּ לוֹ הַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ: "הֵבֵאתָ אֶת הָאִשָּׁה, אֵין לָהּ נַעֲלַיִם וְאֵין לָהּ שִׂמְלָה וְאֵין לָהּ כְּלוּם. צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת. בָּאָה הָאִשָּׁה בְּלִי בֶּגֶד בְּלִי נַעֲלַיִם". אָז נוֹדַע לוֹ שֶׁאֵין לָהּ כְּלוּם.

בְּטְבֶרְיָה הַמַּכְתֵּר שֶׁל הָעִיר הָיָה שְׁמוֹ יַעֲקֹב. יַעֲקֹב הוּא הָיָה סַנְדְּלָר מֻמְחֶה, כְּמוֹ הַנַּגָּר הָיָה בְּנַגָּרוּת - הוּא הָיָה בַּנַּעֲלַיִם. וְעָמְדוּ בַּתּוֹר אֶצְלוֹ, הוּא לֹא מְקַבֵּל כָּל אֶחָד, הָיָה הַרְבֵּה כֶּסֶף. הוּא עָבַד כָּל-כָּךְ עַל כָּל נַעַל וְהַנַּעַל הָיָה חָזָק וְיָפֶה, שְׁנֵיהֶם. אָז הַדַּיָּן שָׁלַח לִי לְיַעֲקֹב, הוּא הַנַּגָּר הֲכִי מֻבְחָר שֶׁבְּטְבֶרְיָה. נוּ, אָז לֹא הָיָה חֲנֻיּוֹת וְלֹא הָיָה מוּכָן, כְּשֶׁצְּרִיכִים נַעֲלַיִם הָיוּ צְרִיכִים לַעֲמֹד בַּתּוֹר וְלִיקַח מִדָּה וְלַעֲשׂוֹת לְפִי הַמִּדָּה, הָיוּ צְרִיכִים לְחַכּוֹת שְׁבוּעַיִם-שְׁלֹשָׁה בַּתּוֹר. אֲנִי הָלַכְתִּי, וְאִשְׁתִּי אֵין לָהּ נַעֲלַיִם, זֶה צְרִיכִים תּוֹר, צְרִיכִים כַּמָּה שָׁבוּעוֹת, מַה יִּהְיֶה?

אָז אֲנִי בָּאתִי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי לוֹ: "הַדַּיָּן אָמַר שֶׁתִּתֵּן לִי זוֹג נַעֲלַיִם, הַמִּסְפָּר זֶה וְזֶה". אָז הוּא אָמַר: "יֵשׁ לִי הַמִּסְפָּר שֶׁלָּהּ מוּכָן, לֹא צְרִיכִים לְחַכּוֹת". אָז הוּא נָתַן לִי הַנַּעֲלַיִם וְהָיָה יָפִים וְטוֹבִים מְאֹד לְפִי הַמִּדָּה שֶׁלָּהּ, אָז בְּשַׁבָּת הַשֵּׁנִי אִשְׁתִּי הָיָה לָהּ כְּבָר בָּרוּךְ הַשֵּׁם נַעֲלַיִם.

עַל-כָּל-פָּנִים בָּאוּ הַבָּנוֹת שֶׁל הַדַּיָּן וְאָמְרוּ לוֹ: "אֵין לָהּ שִׂמְלָה עַל שַׁבָּת, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת לָהּ שִׂמְלָה". אָז הַדַּיָּן שָׁלַח אוֹתִי לְאֵיזֶה סוֹחֵר שֶׁל שְׁאֵרִיּוֹת בַּד וְהַסּוֹחֵר בָּחַר חֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה מַסְפִּיק בַּד בִּשְׁבִיל לְהָכִין שִׂמְלָה. וְאִשְׁתִּי הָיְתָה תּוֹפֶרֶת וְהִיא תָּפְרָה וְהָיָה לָהּ גַּם שִׂמְלָה עַל שַׁבָּת.

הַדַּיָּן, הוּא שָׁמַע אֶת הַ'שָּׁלוֹם עֲלֵיכֶם' שֶׁלִּי וְ'אֵשֶׁת-חַיִל' וַ'אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין'.. אָז הוּא נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי! הוּא אָמַר: "מַה זֶּה, יִשְׂרָאֵל בֶּער הוּא לֹא לַמְּדָן וְלֹא יוֹדֵעַ מַה זֶּה שַׁבָּת, לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם, אֵיךְ זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת?"

הוּא סִפֵּר אֶת הַלֵּב שֶׁלּוֹ לְהַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ: "יִשְׂרָאֵל בֶּער, יִשְׂרָאֵל בֶּער, יִשְׂרָאֵל בֶּערְ!"

הוּא הָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא אָהַב אוֹתִי, גַּם הַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ הֵם הֶעֱרִיכוּ אֶת הַדַּיָּן וְיָדְעוּ שֶׁהוּא לַמְּדָן גָּדוֹל בַּעַל-מֹחַ גָּדוֹל, אֲבָל הוּא אָמַר לָהֶם: "אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל בֶּער, אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַשַּׁבָּת שֶׁלּוֹ אֵיךְ הוּא שָׂמֵחַ וּבְקִשְׁי יֵשׁ לוֹ אֹכֶל לְשַׁבָּת, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ הוּא חַי".

הָיָה הַצָּנָה נוֹרָא, הַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ הֵם שָׁמְעוּ אֶת הַהִתְנַגְּדוּת שֶׁלּוֹ, וְהֵם שָׁמְעוּ אֶת הַשַּׁבָּתִים שֶׁלִּי, הַזְּמִירוֹת וְהַשִּׂמְחָה, וְהֵם רָאוּ שֶׁאֵין לִי כְּלוּם, אָז הֵם עָשׂוּ לוֹ צָרוֹת לַדַּיָּן, "מַה זֶּה, מַדּוּעַ בְּרֶסְלֶב לֹא מָצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ? אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם כָּזֶה, הוּא תָּמִיד שָׂמֵחַ, מַה זֶּה? אֵיךְ מִתְנַגְּדִים עַל יְהוּדִי כָּזֶה שֶׁהוּא אוֹמֵר 'אֵשֶׁת-חַיִל' כָּזֶה. אֶפְשָׁר לִהְיוֹת מִתְנַגֵּד?!"

הוּא הָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל, וְהוּא הָיָה כָּל-כָּךְ מְשֻׁקָּע בַּהִתְנַגְּדוּת.. נוֹרָא. וַאֲנִי כְּנֶגְדּוֹ כְּלוּם, יַתּוּשׁ, כְּלוּם לְגַמְרֵי. הוּא הָיָה מְבֻלְבָּל, הוּא רוֹאֶה בְּעֵינַיִם זֶה הַשַּׁבָּת שֶׁלִּי וְהַשַּׁבָּת שֶׁלּוֹ וְאֵיךְ אֶפְשָׁר לִהְיוֹת מִתְנַגֵּד? הָיָה לוֹ צָרוֹת, אֲנִי עָשִׂיתִי לוֹ מַחֲלַת-לֵב...

הָיָה חֲסִידִים שֶׁהֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים הֲכִי גְּדוֹלִים, וַאֲנִי עָשִׂיתִי לָהֶם צָרוֹת כָּאֵלֶּה.. וְהָיָה לְיִשִׁיבָה שֶׁלָּהֶם שֵׁם יוֹתֵר מִכָּל הַיְשִׁיבוֹת אֲפִלּוּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם. וְהֵם נָתְנוּ לִי שְׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ בְּמָקוֹם עֲשָׂרָה, שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה, חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לִירוֹת, הֵם נָתְנוּ לִי שְׁתֵּי לִירוֹת. אָז הֵם אָמְרוּ שֶׁהֵם נוֹתְנִים לִי רַק בִּשְׁבִיל "רַחֲמָנוּת שֶׁיֵּשׁ לוֹ יְלָדִים קְטַנִּים וְהוּא צָרִיךְ לְפַרְנֵס. אֲבָל הוּא לֹא בֶּן-יְשִׁיבָה, הוּא לֹא לוֹמֵד גְּמָרָא. הוּא לוֹמֵד 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וּתְהִלִּים, זֶה בֶּן-יְשִׁיבָה?"

אֲבָל הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' וְהַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהַתְּהִלִּים זֶה עָשָׂה לָהֶם צָרוֹת גְּדוֹלוֹת...

וְהַבַּת שֶׁל הַדַּיָּן שָׂרָה, מַה שֶּׁהִיא רָאֲתָה מַה שֶּׁהַדַּיָּן אוֹמֵר: "אֲנִי מִתְבַּטֵּל לְיִשְׂרָאֵל בֶּער. אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַשַּׁבָּת שֶׁלּוֹ, אֶת הַזְּמִירוֹת, הַשִּׂמְחָה שֶׁל שַׁבָּת, וַאֲנִי יֵשׁ לִי פַּרְנָסָה, יֵשׁ לִי כָּל טוּב, וְאֵין לִי שִׂמְחָה. אָז יִשְׂרָאֵל בֶּער צָרִיךְ לִהְיוֹת הָרַבִּי שֶׁלִּי!"

הַיְלָדִים שֶׁלּוֹ יוֹדְעִים אֶת זֶה שֶׁהוּא אָמַר: "רַק בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב".

כְּשֶׁאֲנִי הָלַכְתִּי לְמִירוֹן, אָז הוּא לִוָּה אוֹתִי כְּמוֹ שֶׁמְּלַוִּים גָּאוֹן שֶׁנּוֹסֵעַ מֵהָעִיר, הוּא לִוָּה אוֹתִי רָחוֹק, בְּאַהֲבָה כָּזֶה, בְּשִׂמְחָה כָּזֶה.. אֲבָל אַף אֶחָד לֹא יָדַע, רַק אֲנִי וְהוּא.

אִשְׁתִּי הָיְתָה בְּצָפַת וַאֲנִי הָיִיתִי בִּטְבֶרְיָה וְלֹא הָיָה לָנוּ מַלְבּוּשִׁים, בְּגָדִים, לֹא הָיָה לָנוּ דִּירָה, כְּלוּם. וְהַדַּיָּן הוּא נָתַן לִי דִּירָה וְרָהִיטִים, שֻׁלְחָן, כִּסְאוֹת. הוּא הָיָה לוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ בִּשְׁבִילִי, הוּא הָיָה לוֹ מִלְחָמוֹת עִם הַגַּבָּאִים שֶׁל הַיְשִׁיבָה, הֵם מִתְנַגְּדִים, וְהוּא אָמַר שֶׁצְּרִיכִים לְהַכְנִיס אוֹתִי לַיְשִׁיבָה וּצְרִיכִים לָתֵת לִי הוֹסָפָה וְהָיָה תָּמִיד בְּמִלְחָמָה אִתָּם, הַכֹּל הַדַּיָּן. וְהוּא הָיָה מִתְנַגֵּד, וּכְשֶׁהוּא דִּבֵּר נֶגֶד רַבֵּנוּ לֹא כָּל-כָּךְ בְּכָבוֹד.. עָמַדְתִּי מֵהַכִּסֵּא וְסָגַרְתִּי הַדֶּלֶת בִּדְפִיקָה גְּדוֹלָה, "לֹא, אַל תְּדַבְּרוּ אִתִּי יוֹתֵר! אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִרְאוֹת אוֹתְךָ! אֲנִי לֹא רוֹצֶה שׁוּם קֶשֶׁר אִתְּכֶם!"

אָז הוּא רָאָה דָּבָר כָּזֶה, הוּא נִשְׁאַר כְּמוֹ יֶלֶד, "מַה זֶּה, מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, אָדָם שֶׁנּוֹתֵן לוֹ רָהִיטִים וְדִירָה וְהוּא מְדַבֵּר כָּכָה?" אָז הוּא נִשְׁאַר יוֹשֵׁב...

אַחַר-כָּךְ אֲנִי לֹא נִכְנַסְתִּי בַּלַּיְלָה הַזֶּה אֵלָיו, וְהוּא הָיָה דַּרְכּוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְתִיקִין וְהוּא לֹא הָיָה לוֹ מְנְיָן, הַחֲסִידִים שֶׁלּוֹ הָיוּ מִתְפַּלְּלִים לִפְנֵי חֲצוֹת הַיּוֹם, בְּשָׁעָה תֵּשַׁע, עֶשֶׂר. הוּא לֹא הִסְתַּכֵּל עַל זֶה וְהוּא לֹא חִכָּה לָהֶם, הוּא הָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל עִם הַסְּפָרַדִּים. וּבִזְמַן שֶׁהוּא הִתְפַּלֵּל הָיָה שְׂרָפָה, אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה הוּא בָּא וּמָצָא הַשְׂרָפָה וְהַבַּת שֶׁלּוֹ מְסַפֶּרֶת לוֹ שֶׁהָיָה לוֹ נֵס שֶׁהִיא לֹא נִשְׂרְפָה, כֵּן.

עַל-כָּל-פָּנִים אָז הוּא אָמַר לָהּ: "אֱהָהּ.. זֶה הָיָה לִי עֹנֶשׁ עַל יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר, הָיָה לִי וִכּוּחִים עִם יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר וְהוּא נַעֲשָׂה בְּרוּגָז, אָז בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאַתְּ נִשְׁאַרְתְּ בַּחַיִּים"

אָז הִיא אָמְרָה לוֹ: "אֲנִי אוֹמֶרֶת לְךָ, אֲנִי שׁוֹמַעַת הַוִּכּוּחִים וַאֲנִי רוֹאָה שֶׁהַצַּדִּק אִתּוֹ!"

אוֹי וַוי מַה שֶׁהָיָה.. יֵשׁ הַרְבֵּה סִפּוּרִים, הַרְבֵּה עִנְיָנִים נֶעֱלָמִים מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר. אוֹי, עַכְשָׁו אֲפִלּוּ אִם תִּתֵּן אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה מַעֲשֶׂה כָּזֶה, הַדַּיָּן וְיִשְׂרָאֵל בֶּעֱר וְהַוִּכּוּחִים - אֵין. אָז הָיְתָה כָּכָה תְּקוּפָה כָּזוֹ...

כבוד הצדיק

אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קֶרְדּוֹנֶר הָיִינוּ בִּצְפַת וְסָבַלְנוּ מְאֹד. הָיָה סַכָּנָה גְּדוֹלָה מִמִּתְנַגְּדֵי בֶּרֶסְלֶב שֶׁרָצוּ לַהֲרֹג, לְהַשְׁמִיד. הֵם לָקְחוּ סַכִּין גָּדוֹל וְאָמְרוּ: "אֲנַחְנוּ נִשְׁחֹט אֶת כָּל חֲסִידֵי בֶּרֶסְלֶב!"

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם הִצִּיל אוֹתָנוּ מִיָּד הַגּוֹיִים, מֵהַיְהוּדִים, וְנִשְׁאַרְנוּ בַּחַיִּים. אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וְיוֹם הָיָה לָנוּ נִסִּים אֲחֵרִים, אֲנַחְנוּ הָיִינוּ חַיִּים בְּנִסִּים, לֹא בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. נִסִּים שֶׁאֲנִי חַי, נִסִּים שֶׁאֲנִי יוֹשֵׁב פֹּה...

חוֹתְנִי הוּא רָצָה לַהֲרֹג אוֹתִי וְאֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל עַל שֶׁאֲנַחְנוּ נַעֲשִׂים בֶּרֶסְלֶב. הוּא הָיָה צָרִיךְ לִשְׁחֹט אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל.

הַגּוֹיִים - רוֹצְחֵי יִשְׂרָאֵל. וְחוֹתְנִי הוּא הָיָה לוֹ שְׁנֵי יְדִידִים עֲרָבִיִּים, הֵם קָנוּ בְּהֵמוֹת וְהָיָה לוֹ קֶשֶׁר אִתָּם, וְהֵם הָיוּ יְכוֹלִים לַהֲרֹג הַרְבֵּה יְהוּדִים. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה הוֹלֵךְ תָּמִיד בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה בַּשְּׁדוֹת בְּהִתְבּוֹדְדוּת לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמִירוֹן, וְחוֹתְנִי אָמַר לוֹ שֶׁהוּא יַהֲרֹג אוֹתוֹ. חוֹתְנִי נָתַן לָעֲרָבִים כֶּסֶף וְאָמַר לָהֶם שֶׁיַּהַרְגוּ אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הֵם יִמְצְאוּ אוֹתוֹ עַל הַדֶּרֶךְ וְהֵם יַהַרְגוּ אוֹתוֹ וְלֹא יֵדַע שׁוּם אָדָם מִזֶּה. אֲנִי לֹא אוֹמֵר סְתָם. אֲבָל הַגּוֹיִים פָּחֲדוּ, לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם דָּבָר, הוּא נִצַּל.

פַּעַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִכְנַס לְאֵיזֶה בַּיִת וְחוֹתְנִי הָיָה שָׁם וְהָיָה יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא כָּבֵד שֶׁל בַּרְזֶל. רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִכְנַס הַבַּיְתָה וְחוֹתְנִי קָם וְלָקַח אֶת הַכִּסֵּא, הוּא הָיָה גִּבּוֹר, הוּא רָצָה לָתֵת אֶת הַכִּסֵּא שֶׁל בַּרְזֶל לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בָּרֹאשׁ. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם וְהָיָה נֵס שֶׁבַּעַל-הַבַּיִת הִסְפִּיק לֶאֱחֹז אֶת הַכִּסֵּא וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַר בַּחַיִּים. בַּעַל-הַבַּיִת לֹא רָצָה, הוּא אָמַר: "לֹא בְּבֵיתִי". וְהוּא הֶחֱזִיר אֶת הַכִּסֵּא שֶׁחוֹתְנִי לֹא יַכֶּה אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל. אֲבָל חוֹתְנִי הִכָּה אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁיַּעֲזֹב אוֹתִי, הוּא אָמַר שֶׁהוּא יַהֲרֹג אוֹתוֹ אִם לֹא אֶעֱזֹב אֶת הַבַּת שֶׁלּוֹ, "הַקָּם לְהָרְגְךָ - הַשְׁכֵּם לְהָרְגוֹ. אַתָּה הוֹרֵג אֶת הַבַּת שֶׁלִּי - אֲנִי הוֹרֵג אוֹתְךָ!"

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה. חוֹתְנִי הֶחֱזִיק אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּזָּקָן, לֹא רָצָה לַעֲזֹב אֶת הַזָּקָן, וְהוּא תָּלַשׁ לוֹ חֲצִי זָקָן. הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל מְאֹד לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל הָיָה לְחוֹתְנִי עֹנֶשׁ נוֹרָא מְאֹד, בַּשְּׁנִיָּה הַזֹּאת הוּא נִפְטַר!

אֲנִי הָיִיתִי אֵצֶל חוֹתְנִי, הוּא סָבַל, בְּיוֹם רְבִיעִי אוֹ חֲמִישִׁי הוּא תָּלַשׁ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל אֶת הַזָּקָן, בְּיוֹם חֲמִישִׁי וּבְלֵיל שִׁשִּׁי הוּא נַעֲשָׂה חוֹלֶה וְאָמַר שֶׁהוּא מַרְגִּישׁ לֹא כָּל-כָּךְ טוֹב, וּבְשַׁבָּת קֹדֶשׁ בַּבֹּקֶר הוּא נָפַח הַנְּשָׁמָה וְנִפְטַר. אֲנִי זוֹכֵר אֶת הַהַלְוָיָה שֶׁלּוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. הָאִשָּׁה שֶׁלּוֹ נִשְׁאֲרָה אַלְמָנָה צְעִירָה עִם עֶשֶׂר יְלָדִים, גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים. אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם עָזַרְתִּי לָהֶם מַה שֶּׁאֶפְשָׁר. הוּא מֵת וְנִשְׁאֲרוּ יְתוֹמִים...

וְזֶה.. אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה, הָאָדָם מֵת וְהִשְׁאִיר עֶשְׂרָה יְתוֹמִים קְטַנִּים וְהֵם עָבְדוּ בְּחִנָּם אֵצֶל הָעֲשִׁירִים. יְלָדִים קְטַנִּים סָבְלוּ בְּלִי שִׁעוּר מֵהָאַבָּא שֶׁלָּהֶם שֶׁהוּא בִּזָּה אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל. הוּא סָבַל, הוּא וְהַבָּנִים וְהַיְתוֹמִים, כָּל הַמִּשְׁפָּחָה סָבְלוּ מִזֶּה. מַה שֶּׁהֵם סָבְלוּ מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר... הוּא לֹא יָדַע שֶׁזֶּה כָּל-כָּךְ חָמוּר, הוּא הָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל עַל בֶּרֶסְלֶב וְהוּא בִּזָּה וְצִעֵר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְאֹד, אָז הוּא סָבַל צָרוֹת גְּדוֹלוֹת בְּגַלַּל זֶה. רָאִיתִי אֶת הַסּוֹף שֶׁלּוֹ, שֶׁל חוֹתְנִי. וְזֶה הִזִּיק לְכָל הַבְּנָיָן, לְכָל הַבָּתִּים, רַחֲמָנָא לִצְלַן, קְלָלוֹת כָּאֵלּוּ...

אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, אַיי יַי יַי.. מַה שֶּׁאֲנִי רָאִיתִי בְּעֵינַי, מַה זֶּה בִּזָּיוֹן עַל כְּבוֹד שֶׁל הַצַּדִּיק. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁלֵּם תֵּכֶף, הוּא מְשַׁלֵּם טוֹב. בְּעֵינַי רָאִיתִי מַה שֶּׁסּוֹבְלִים כְּשֶׁעוֹשִׂים רָעָה

לְהַצַּדִּיק. כְּשֶׁעוֹשִׂים בִּזָּיוֹן וּמַה שֶּׁמְּצַעֲרִים אֶת הַצַּדִּיק, הוֹ.. רַחֲמָנָא לִצְלַן, הוּא יוֹתֵר גָּרוּעַ מִכָּל הָעֲבֵרָה שֶׁבַּתּוֹרָה, מִן הַכֹּל!

אֵין יוֹתֵר רַע מֵהִתְנַגְּדוּת עַל הַצַּדִּיק. רַחֲמָנָא לִצְלַן, זֶה סוֹבְלִים מִזֶּה בָּעוֹלָם הַזֶּה, בָּעוֹלָם הַבָּא - תָּמִיד!

אֲנִי חָשַׁבְתִּי אוּלַי חוֹתְנִי יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, אֲבָל אֲנִי לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ לִשְׁתֹּק, רַק הָיִיתִי צָרִיךְ לְהִתְקוֹטֵט וּלְהִתְגָּרֵשׁ. אֲנִי לֹא עָשִׂיתִי כָּךְ, מַה שֶּׁחוֹתְנִי עָשָׂה אֲנִי שָׁתַקְתִּי, בִּשְׁבִיל זֶה אֲנִי סוֹבֵל מְאֹד. כְּבוֹד הַצַּדִּיק - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַקְפִּיד עַל זֶה יוֹתֵר מֵהַכֹּל! אֶפִלּוּ בְּשׁוֹגֵג!

כְּבוֹד הַצַּדִּיק, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַקְפִּיד מְאֹד מְאֹד. אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעֲבֵרָה שֶׁבַּתּוֹרָה, כְּבוֹד הַצַּדִּיק...

אֲנִי נִתְקָרַבְתִּי מִלִּפְנֵי הַחֲתוּנָה לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, וְאַחֲרֵי הַחֲתוּנָה אֲנִי וְאִשְׁתִּי לֹא הָיָה לָנוּ דִּירָה אָז הָיִינוּ אֵצֶל חוֹתְנִי, וְהוּא הָיָה מְקֹרָב לְהַמִּתְנַגְּדִים הַגְּדוֹלִים, הָיָה לוֹ רַב - אֲבָל רָשָׁע, אָז הוּא הָיָה מִתְנַגֵּד כָּזֶה. הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה חָתָן בְּרֶסְלֵב, אֲנִי לֹא רוֹצֶה".

אָמַרְתִּי לוֹ: "מַה זֶּה עִסְקְךָ? זֶה לֹא דָּבָר שַׁיָּךְ לְךָ. אֵיזֶה חֲסִידוּת שֶׁאֲנִי רוֹצֶה אֲנִי אֶהְיֶה".

אָז אָמַר לִי: "כֵּן, תִּהְיֶה, אֲבָל בְּרֶסְלֵב - לֹא!"

אֲנִי הָיָה לִי תְּקִיעַת-כַּף עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל לַיְלָה וְשֶׁכָּל יוֹם צְרִיכִים לְהִתְרָאוֹת, פַּעַם בַּיּוֹם וּפַעַם בַּלַּיְלָה. אִם לִלְמֹד בְּיַחַד, אִם לֹא, אֲבָל צְרִיכִים לְהִתְרָאוֹת. וְאֵיךְ, מַה יִּהְיֶה? אָסוּר הָיָה לָנוּ לְדַבֵּר בְּיַחַד, לִהְיוֹת בְּיַחַד, לִלְמֹד בְּיַחַד.

נוּ, פַּעַם אַחַת חוֹתְנִי סָגַר אֶת הַדֶּלֶת בְּלַיְל שַׁבָּת וְלֹא נָתַן לִי לָצֵאת, הוּא לֹא יָדַע מֵהַתְּקִיעַת-כַּף אֲבָל הוּא לֹא רָצָה שֶׁאֵלֵךְ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֲנִי חָשַׁבְתִּי: "הַלַּיְלָה אֲנִי לֹא אֵלֵךְ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְלֵיל-שַׁבָּת".

עַל-כָּל-פָּנִים בַּחֲצִי הַלַּיְלָה הוּא לֹא יָדַע, הוּא חָשַׁב שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל כְּבָר יָשֵׁן וַאֲנִי צָרִיךְ לִישֹׁן, אָז הוּא פָּתַח אֶת הַבַּיִת וְנָתַן לִי לָצֵאת, אֲבָל הוּא שָׁמַר עָלַי וְהוּא רָאָה שֶׁאֲנִי בּוֹרֵחַ, אָז הוּא הֵבִין שֶׁאֲנִי בּוֹרֵחַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, אָז הוּא הָלַךְ אַחֲרַי. וַאֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הִתְרָאִינוּ, וּכְשֶׁאֲנִי חָזַרְתִּי חוֹתְנִי חָזַר אַחֲרַי וְהֵכָּה אוֹתִי וְהֵבִיא אוֹתִי עַל כְּלָבִים...

מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, מִי רָאָה דָּבָר כָּזֶה, הוּא וְאִשְׁתּוֹ הִכּוּ אֶת אִשְׁתִּי מַכּוֹת רֶצַח שֶׁתִּתְגָּרֵשׁ, "מַה, בְּרֶסְלֵב יִהְיֶה לַבַּת שֶׁלִּי? אָסוּר לְקַחַת אוֹתָם, אָסוּר לִרְאוֹת אוֹתָם. מַה זֶּה, הָעוֹלָם הֶפְקֵר! אַתְּ יוֹדַעַת מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב? תִּתְגָּרֵשׁ!"

וְהִיא אָמְרָה: "לֹא, זֶה לֹא.."

שבר-ענן

אֲנִי מְסַפֵּר דָּבָר נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר וַאֲנִי לֹא מְגַזֵּם, אַדְרַבָּא, כָּל מַה שֶׁאֲנִי מְסַפֵּר אֵינוֹ טִפָּה מִן הַיָּם. אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר, זֶה דָּבָר רוּחָנִי. זֶה אֱמֶת כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר...

אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קֶרְדוֹנֶר אֲנַחְנוּ יָצָאנוּ מִיַּבְנִיאֵל, הַמּוֹשָׁבָה עַל-יַד טְבֶרְיָה, זֶה הָיָה חֹרֶף, וַאֲנַחְנוּ הִתְחַלְנוּ לָלֶכֶת אַחֲרֵי הַצָּהֳרַיִם מֵאֵיזֶה מוֹשָׁבָה וְהָיָה אָוִיר טוֹב מְאֹד, הָיָה גֶּשֶׁם אֲבָל בִּזְמַן שֶׁהָלַכְנוּ הָיָה שֶׁמֶשׁ. וּפִתְאֹם יָרַד מַבּוּל, שֶׁבֶר-עָנָן, וְנִשְׁפַּךְ מַיִם.. שִׁטָּפוֹן!

וְנַעֲשָׂה לַיְלָה וְחשֶׁךְ כְּזֶה, לֹא רוֹאִים אֵיפֹה לָלֶכֶת. אִם לְכָאן, אִם לְכָאן. מִיר זָענען גיִוועזן אין דִּיא בְּלָאטָע ("אֲנַחְנוּ הָיִינוּ בַּבֹּץ") עוֹד לֹא עָבַר עָלַי דָּבָר כָּזֶה. כִּי אָז לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה הָיָה פֹּה הַתּוּרְכִים וְהָיָה פֹּה סַכָּנוֹת, עַרָבִים הָיוּ רוֹצְחִים וְגוֹזְלִים. זַיי הָאבּין גִּירוֹיבְט אוּן גִּיהַארְגָּעט. בַּיי נַאכְט אִיז דָּא ווִידֶער אַזָא מִין שִׁטָּפוֹן, מִיר זָענען גִיְוועזן בִּיז אַרֶצִי אִין דִּיא בְּלָאטָע. אוּן דִּיא בְּלָאטָע אִיז גֶעוֶוען אַזוֹי ווִיא אַ-קְלֶעפּ ("הֵם חָמְסוּ שָׁדְדוּ וְרָצְחוּ. בַּלַּיְלָה שׁוּב הָיָה כָּזֶה מִין שִׁטָּפוֹן. אֲנַחְנוּ הָיִינוּ עַד פֹּה בְּתוֹךְ הַבֹּץ (מַרְאֶה עַד מָקוֹם הַבֶּרֶךְ), וְהַבֹּץ הָיָה דָּבִיק"). וְהַבֹּץ הָיָה כְּמוֹ דֶּבֶק, וְאִם הוֹצֵאנוּ אֵיזֶה רֶגֶל זֶה הָיָה מַמָּשׁ נֶס. הָיָה דֶּבֶק, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא? כָּכָה הוֹצֵאנוּ רֶגֶל וְהִמְשַׁכְנוּ לָלֶכֶת. עַל-כָּל-פָּנִים רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם נַעֲשָׂה חוֹלֶה, הוּא קִבֵּל מַחֲלַת בֶּטֶן, מַחֲלַת קֶבָה. וַאֲנִי פַּעַם הָרִאשׁוֹן בְּחַיַּי שֶׁהָיִיתִי בַּמִּדְבָּר, בַּחשֶׁךְ, בַּשִּׁטָּפוֹן, וְאֵין יוֹדְעִים אֵיפֹה לָלֶכֶת וְאֵיךְ יוֹצְאִים מֵהַבֹּץ. חשֶׁךְ כָּזֶה וּבֹץ כָּזֶה.. אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר.

בְּקִצּוּר, אֲנַחְנוּ עָשִׂינוּ מְסִירוּת נֶפֶשׁ לְהַגִּיעַ לְאֵיזֶה מָקוֹם, כִּי הָיִינוּ יְכוֹלִים לָמוּת מֵהַקּוֹר. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת עָלֵינוּ וְכָכָה הָלַכְנוּ, עָבַר זְמַן רַב, הָלַכְנוּ בַּבֹּץ וְלֹא רָאִינוּ שׁוּם תִּקְוָה אֵיךְ נִזְכֶּה לְהַגִּיעַ לִמְקוֹם יִשּׁוּב. אֲנַחְנוּ בַּחשֶׁךְ, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה לָלֶכֶת, אִם לְכָאן אִם לְכָאן. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה לָלֶכֶת...

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנַחְנוּ שְׁנֵינוּ הִתְחַזְּקְנוּ וְכָכָה הִגַּעְנוּ. פִּתְאֹם רָאִיתִי מֵרָחוֹק אֵיזֶה נֵר. אָז לֹא הָיָה חַשְׁמַל, רַק מְנוֹרוֹת נֵפְט. אֲבָל דֶּרֶךְ הַחֲלוֹנוֹת רָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ אוֹר בַּבַּיִת, אָז אָמַרְתִּי שָׁזֶה מָקוֹם יִשּׁוּב. אֲבָל אֵיךְ מַגִּיעִים לְשָׁמָּה...

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלֵינוּ וְהִגַּעְנוּ כְּבָר לְהַבַּיִת. הָאִכָּר רָאָה אֶת הַבֹּץ שֶׁלָּנוּ אָז הוּא הִכְנִיס אוֹתָנוּ לְהַבַּיִת וַאֲנַחְנוּ נִכְנַסְנוּ לַחֶדֶר. כָּל הַחֶדֶר נַעֲשָׂה בֹּץ וּמַיִם, אָז אָמַרְנוּ לוֹ: "אֲנַחְנוּ צְרִיכִים קְצָת תֵּה לְחַמֵּם אֶת הַבֶּטֶן, לְחַמֵּם אֶת הָרַגְלַיִם".

אָז הוּא אָמַר: "יֵשׁ לִי תַּנּוּר, בַּתַּנּוּר יֵשׁ קוּמְקוּם גָּדוֹל, אֲנַחְנוּ נִתֵּן לָכֶם תֵּה כַּמָּה שֶׁאַתֶּם רוֹצִים".

בְּחַסְדֵי הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ תֵּה, יֵשׁ לָנוּ חֶדֶר כְּבָר, אֲנַחְנוּ בַּיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַחֶדֶר. הִתְפַּלַּלְנוּ עַרְבִית.. כְּאִלּוּ לֹא קָרָה כְּלוּם. כְּאִלּוּ לֹא הָיָה בֹּץ, כְּאִלּוּ לֹא הָיָה מַה שֶּׁהָיָה, אַף-עַל-פִּי שֶׁהָיִינוּ עֲיֵפִים וּתְשׁוּשִׁים בְּיוֹתֵר. כֵּן, הַשֵּׁם עוֹשֶׂה חֶדָשׁוֹת, נַעֲשֵׂינוּ חֲדָשִׁים. אֲבָל אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁעַכְשָׁו אֲנִי כָּל-כָּךְ יָגֵעַ וַאֲנִי כָּל-כָּךְ אִישׁ חָלָשׁ, כּוֹאֵב לִי כָּל הַגּוּף, כּוֹאֵב לִי כָּל הָאֵבָרִים, שֶׁיִּתְּנוּ לִי רַק לִשְׁכַּב, חָשַׁבְתִּי: "הַלְוַאי שֶׁיִּתְּנוּ לִי מָקוֹם לִשְׁכַּב חֹדֶשׁ, אוּלַי אֲנִי אוּכַל לָזוּז עִם אֵיזֶה אֵיבָר, לֹא יִתְּנוּ לִי כְּלוּם - אֲנִי רוֹצֶה רַק לִשְׁכַּב".

אָכַלְנוּ בַּלַּיְלָה אֵיזֶה דָּבָר, אֲבָל אֲנִי רָצִיתִי לִרְאוֹת אֶת הַמִּטָּה, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לֹא לֶאֱכֹל וְלֹא לִשְׁתּוֹת, אֲנִי רוֹצֶה מִטָּה רַק. אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי אֶת בַּעַל-הַבַּיִת: "אֲנִי רוֹצֶה לִשְׁכַּב", אָז הוּא נָתַן לִי אֶת הַמִּטָּה שֶׁלִּי וַאֲנִי שָׁכַבְתִּי כְּמוֹ מֵת. אוֹי, אוֹי...

וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, רַבִּי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי שֶׁהָלַךְ לִישׁוֹן עַל הַמִּטָּה הָיָה לוֹ כַּמָּה דִּבּוּרִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...

כָּכָה נוֹתְנִים הַנְּשָׁמָה? צְרִיכִים לְהִתְוַדּוֹת, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַנְּשָׁמָה צְרִיכָה לָצֵאת. וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל סוֹף-כָּל-סוֹף אַחֲרֵי שֶׁגָּמַר הַוִּדּוּי וְהַקְּרִיאַת שְׁמַע - כְּאִלּוּ לֹא קָרָה כְּלוּם. הַקְּרִיאַת שְׁמַע הָיָה בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ כָּזֶה, "שְׁמַע יִשְׂרָאֵל.. וְאָהַבְתָּ.."

נוּ, אָז אֲנִי חָשַׁבְתִּי: "הַלַּיְלָה הַזֶּה אִי אֶפְשָׁר לָקוּם בַּחֲצוֹת. אַחֲרֵי שְׁטָפוֹן כָּזֶה אֵיךְ אֶפְשָׁר לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה? הַלַּיְלָה הַזֶּה - אֵין חֲצוֹת".

אֲבָל הוּא הָיָה גִּבּוֹר, אַרְיֵה. הוּא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהָבִין בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע אֵיךְ הוּא קָם, כָּל הָאֵיבָרִים הָיוּ מַמָּשׁ שְׁבוּרִים וַעֲיֵפִים כָּל-כָּךְ, וְהוּא קָם וְהִתְחִיל לַעֲשׂוֹת תִּקּוּן חֲצוֹת...

אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת הַחֲצוֹת, אֲבָל לֹא יָכֹלְתִּי לָזוּז עִם אֵיבָר, אֲנִי רָצִיתִי לָצֵאת, אֵיךְ אֶפְשָׁר לִישׁוֹן כְּשֶׁיֵּשׁ חֲצוֹת כָּזֶה, אֵיךְ אֶפְשָׁר לִישׁוֹן? אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לָזוּז עִם אֵיבָר, אָז אֲנִי שָׁכַבְתִּי, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי שָׁמַעְתִּי הַחֲצוֹת...

סוֹף-כָּל-סוֹף הִתְגַּבַּרְתִּי בְּכָל הַכֹּחַ וְיָצָאתִי מֵהַמִּטָּה וְקַמְתִּי, "יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה!"

עַל-כָּל-פָּנִים רַבִּי יִשְׂרָאֵל יָשַׁב, הָיָה שֻׁלְחָן, אֲנִי נִגַּשְׁתִּי לַשֻּׁלְחָן וְנָפַל עָלַי פַּחַד, רָאִיתִי פָּנִים כְּזֶה.. שֶׁהוּא בּוֹעֵר כָּאֵשׁ!

אֲנִי נִגַּשְׁתִּי לַשֻּׁלְחָן, אֲבָל טֶרֶם שֶׁהִגַּעְתִּי לַשֻּׁלְחָן.. הָיָה רְעִידַת אֲדָמָה!

הַשֻּׁלְחָן וְהָרִצְפָּה כֻּלָּה - רָעֲדוּ! הָרִצְפָּה הָיָה רוֹעֶדֶת וְהַשֻּׁלְחָן הָיָה רוֹעֵד וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה רוֹעֵד. הוּא הָיָה רוֹעֵד וְהַשֻּׁלְחָן וְהָרִצְפָּה הָיָה גַּם-כֵּן רוֹעֲדִים מֵהָרַעֲדָה שֶׁלּוֹ...

אַחַר-כָּךְ הִגִּיעַ זְמַן הַתְּפִלָּה...

וְהוּא עָשָׂה הֲכָנָה לְהַתְפִּלָּה, וְאַחֲרֵי חֲצוֹת כָּזֶה הוּא עָשָׂה תְּפִלָּה כָּזֶה, שֶׁכָּל הַכְּפָר, כָּל הַמּוֹשָׁבָה לֹא יָכְלוּ לָלֶכֶת. כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ עֲבוֹדָה, אִכָּרִים, וְכֻלָּם הָיוּ סְבִיב הַבִּנְיָן שֶׁלָּנוּ מֵהַקוֹלוֹת שֶׁל תְּפִלַּת הַשַּׁחֲרִית שֶׁלּוֹ. הֵם רַק עָמְדוּ וְשָׁמְעוּ אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, כֵּן.

אֲנִי זוֹכֵר אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִתְפַּלֵּל, הוּא הִגִּיעַ לַבְּרָכוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, "לָאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ, לַמֶּלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמְרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ מָרוֹם וְקָדוֹשׁ, פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת, עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת", כָּל דִּבּוּר הִכְנִיס בְּלִבִּי אוֹרוֹת כְּאֵלּוּ. וַאֲנִי עָמַדְתִּי עַל-יַד הַדֶּלֶת וְהָיָה פַּחַד. נָפַל עָלַי יִרְאָה וּפַחַד גָּדוֹל. אָז אֲנִי נִתְקָרַבְתִּי לְהַדֶּלֶת וְהֶחֱזַקְתִּי בְּהַדֶּלֶת, לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲמֹד מֵרִבּוּי הָאוֹר, לֹא יָכֹלְתִּי! אֲנִי יָכוֹל לִגְוֹעַ בַּחֲדָר. אָז אָמַרְתִּי: "אֲנִי אֶעֱמֹד עַל-יַד הַדֶּלֶת, בְּרֶגַע שֶׁאֲנִי אַרְגִּישׁ שֶׁקָּרוֹב לִיצִיאַת הַנְּשָׁמָה, בְּרֶגַע שֶׁלֹּא אוּכַל בְּשׁוּם אֹפֶן לְסַבֵּל, אֲנִי יָכוֹל לִגְוֹעַ, אָז אֲנִי אַסְפִּיק לָצֵאת". כָּכָה הָיָה. אֲנִי לֹא מְסַפֵּר גְּזֵמָאוֹת. אֲנִי עָמַדְתִּי מוּכָן לָצֵאת, בִּזְמַן שֶׁאִי אֶפְשָׁר כְּבָר בְּשׁוּם אֹפֶן, אָז אֲנִי אַסְפִּיק לָצֵאת. עָמַדְתִּי עַל-יַד הַדֶּלֶת...

וְזֶה אֲנִי לֹא מְשַׁקֵּר, אֲנִי לֹא מְגַזֵּם. מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר זֶה אֱמֶת כָּזֶה שֶׁאֵין לָנוּ הַשְׁגָּה. אֲנִי עוֹד לֹא - אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר אֵיךְ זֶה הָיָה. אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם שָׁמַעְתִּי הַרְבֵּה פְּעָמִים הַתְּפִלָּה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְהִרְגִּישׁוּ שֶׁזֶּה דָּבָר לֹא רָגִיל. הוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ לִלְחֹם עִם הַגַּאֲוָה שֶׁלֹּא תִּקְרַב אֵלָיו. הוּא הָיָה נָקִי מִכָּל הַתַּאֲוֹוֹת. זֶה רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה. וְהוּא הָיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה עִם גּוּף, הוּא הָיָה מְדַבֵּר עִם הָעוֹלָם כְּאִלּוּ הוּא אֶחָד מִבְּנֵי-הָעוֹלָם.

נוּ, וְהַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁל הַדִּירָה אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה נִכְנַס אֲלֵינוּ, וְהָיָה לוֹ כַּמָּה חֲדָרִים וְשָׁמָּה הָיָה עוֹד חֶדֶר עִם שֻׁלְחָן, כִּסָּאוֹת, וְהוּא נָתַן עַל הַשֻּׁלְחָן כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ בַּבַּיִת. הָיָה רָעָב, אֲבָל הֵם הָיָה לָהֶם כָּל-טוּב, זֵיתִים, בֵּיצִים, גְּבִינָה, שַׂמֶּנֶת, חֶמְאָה, שֻׁלְחָן גָּדוֹל עִם כָּל-טוּב שֶׁבָּעוֹלָם, אִכָּר יֵשׁ לוֹ כָּל טוּב. וְהוּא נִכְנַס אֲלֵינוּ וְאָמַר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּהַכְנָעָה כְּמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, בְּיִרְאָה: "אֲנִי מְבַקֵּשׁ אֶת כְּבוֹדְךָ שֶׁתִּכָּנְסוּ לֶאֱכֹל".

טוֹב, אֲנַחְנוּ נִכְנַסְנוּ וְהָיָה כָּל מִינֵי מַאֲכָלִים שֶׁבָּעוֹלָם עַל הַשֻּׁלְחָן, אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לוֹ שֶׁהוּא לֹא רוֹצֶה, הוּא לֹא צָרִיךְ, רַק תֵּה וְלֶחֶם. אָז הָאִכָּר אָמַר: "אֶצְלִי כָּשֵׁר, אֵין מַה לְדַאֹג. זֵיתִים - כָּשֵׁר, בֵּיצִים - כָּשֵׁר, הַכֹּל כָּשֵׁר. חָלָב - כָּשֵׁר, אֲנִי לֹא גּוֹי, אֲנַחְנוּ כְּשֵׁרִים. הַכֹּל כָּשֵׁר".

אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לוֹ: "לֹא, לֹא, אֲנִי לֹא צָרִיךְ יוֹתֵר".

כְּשֶׁרָאִיתִי דָּבָר כָּזֶה.. אֲנִי הָיָה לִי חֲלִישׁוּת הַדַּעַת, "אֵיךְ אֲנִי נִרְאֶה בָּעוֹלָם הַזֶּה!"

וְאָז הָיָה הָעוֹלָם לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם, אָז הָיָה הָעוֹלָם חֲזָקִים מְאֹד בֶּאֱמוּנָה, בִּתְפִלָּה, בְּיִרְאַת שָׁמַיִם, בַּחֲסִידוּת. לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם. אֲבָל אֲנִי רָאִיתִי אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל.. אָז נִתְבַּטְּלוּ אֶצְלִי כָּל הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ בְּטֶבֶרְיָה שֶׁרָדְפוּ אוֹתִי אַחַר-כָּךְ.

פַּעַם אַחַת בְּחַיַּי רָאִיתִי 'פּוּרִים' כָּזֶה (צוֹחֵק)...

כֵּן, הַיְלָדִים וְהַיְלָדוֹת הָיָה לָהֶם שַׁרְווּלִים קְצָרִים, אָז הֵם הָלְכוּ עִם הַמַּגָּבוֹת לְכַסּוֹת אֶת הָרֹאשׁ וְהַיְדַיִם בְּיִרְאָה וְפַחַד. יְלָדוֹת קְטַנּוֹת שֶׁל בַּת-מִצְוָה אוֹ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, הֵם יְכוֹלִים לָלֶכֶת עִם הַשְּׂיעָרוֹת בְּלִי כִּסּוּי רֹאשׁ, הַיַּלְדָּה לֹא צְרִיכָה לְכַסּוֹת אֶת הָרֹאשׁ. אֲבָל הֵם לֹא יָדְעוּ, אָז הֵם כִּסּוּ אֶת הָרֹאשׁ עִם מַגָּבוֹת וְגַם-כֵּן קָשְׁרוּ אֶת הַכִּסּוּי רֹאשׁ עִם שְׁרוֹכִים, שֶׁלֹּא יִפֹּל חַס-וְשָׁלוֹם, וְגַם-כֵּן עַל הַיְדַיִם. הָיָה יָפֶה לִרְאוֹת דָּבָר כָּזֶה...

מעשה מרב צבי רוזנטל

רַב צְבִי רוֹזְנְטַל הוּא הָיָה תַּלְמִיד מֻבְהָק שֶׁל ה'חָפֵץ חַיִּים'. הוּא בָּא לִטְבֶרְיָה וַאֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן נֶעֱלָם מְאֹד מֵהָעוֹלָם, "אִם אַתָּה תַּכְנִיס אֶת מֹחֲךָ וְלִבְּךָ לְהַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ, יִהְיֶה נַעֲשֶׂה עִמְּךָ עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי!"

אָמַרְתִּי לוֹ: "רַב צְבִי, יֵשׁ הַיּוֹם סֵפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה!"

אָז הוּא הִתְחִיל לִלְמֹד וְהוּא נַעֲשָׂה חָסִיד בְּרֶסְלֶב, אֲהָהּ! חָסִיד בְּרֶסְלֶב? הָאִשָּׁה וְהַחֹתֶן וְהַמִּשְׁפָּחָה, כֻּלָּם אָמְרוּ: "מַה זֶּה, בְּרֶסְלֶב!"

הוּא אָמַר לָהֶם: "אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב.."

בִּזְמַן שֶׁנִּתְקָרֵב רַב צְבִי רוֹזְנְטַל לְרַבֵּנוּ אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שֶׁכָּכָה הָיָה הַשְׁגָּחָה, הוּא יָצָא מִבֵּיתוֹ לְהִתְפַּלֵּל וְתִיקִין בְּיוֹם שִׁשִּׁי וְלֹא חָזַר כָּל הַיּוֹם. הוּא רָאָה שֶׁהוּא בְּסַכָּנָה, אָז הוּא לָקַח אֶת הַטַּלִּית וְהַתְּפִלִּין וְהָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל, אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה הוּא הָיָה רָגִיל לָבוֹא חֲזָרָה הַבַּיְתָה, לֶאֱכֹל, לִשְׁתּוֹת, אָז הַפַּעַם הוּא לֹא חָזַר הַבַּיְתָה.

נוּ, כָּל הַמִּשְׁפָּחָה הָיוּ מְחַכִּים בְּכָל רֶגַע, "עַתָּה יָבוֹא, עַתָּה יָבוֹא. אֵיךְ אֶפְשָׁר, הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא חוֹזְרִים?" הוּא הִשְׁאִיר אֶת חוֹתְנוֹ וְאֶת אִשְׁתּוֹ וְגַם-כֵּן הָיָה לוֹ יְלָדִים קְטַנִּים, וְהוּא הָלַךְ לִירוּשָׁלַיִם...

הַכֹּלָל, בָּאוּ כָּל הָעִיר אֵלַי שֶׁאֲנִי אֲסַפֵּר לָהֶם אֵיפֹה רַב צְבִי. אֲנִי אַגִּיד שֶׁהוּא הָלַךְ לִירוּשָׁלַיִם? אָז אָמַרְתִּי: "אֵיננִי יוֹדֵעַ".

שׁוֹאֲלִים בְּהַמִּשְׁטָרָה: "אֵיפֹה רַב צְבִי?" וְהַמִּשְׁטָרָה לֹא יוֹדְעִים. אִשְׁתּוֹ חִפְּשָׂה בְּכָל הַבָּתֵּי-כְּנֶסֶת וְהוּא אֵיננוּ, בָּאָה הַשַּׁבָּת וְהוּא אֵיננוּ...

נוּ, נוּ.. הָיָה רַעַשׁ בְּכָל הָעִיר, "רַב צְבִי רוֹזְנְטָל הָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא חָזַר, מַה שֶּׁעוֹשִׂים הַבְּרֶסְלֶבִים. בְּיוֹם שִׁשִּׁי עֶרֶב שַׁבָּת לָקְחוּ אֶת רַב צְבִי, יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה וִילָדִים קְטַנִּים, וְהוּא נֶעֱלָם. מִי יוֹדֵעַ אֵיפֹה הוּא".

כַּמָּה אֲנָשִׁים אָמְרוּ שֶׁהַבְּרֶסְלֶבִים שָׁלְחוּ אוֹתוֹ לְאוּמַן, כִּי עִיקָּר אֶצְלָם אוּמַן, "הוּא כְּבָר חָסִיד בְּרֶסְלֶב", אֲחָדִים אָמְרוּ: "אוּלַי הוּא בְּצָפַת, אוּלַי בִּירוּשָׁלַיִם". עַל-כָּל-פָּנִים לֹא יָדְעוּ הֵיכָן הוּא, אֲבָל זֶה יָדוּעַ - שֶׁרַב הִירֵשׁ נֶאֱבַד נֶעֱלָם וְאֵינֶנּוּ.

הֵם שָׁלְחוּ עֶרֶב שַׁבָּת שֶׁהוּא יוֹם שִׁשִּׁי סְמוּךְ לְהַדְלָקַת נֵרוֹת, גְּבוֹר אֶחָד מִגִּבּוֹרֵי טְבֶרְיָה שֶׁיּוֹדֵעַ לִרְכֹּב עַל סוּס כְּמוֹ אֲוִירוֹן, הוּא נָסַע לִצְפַת, יֵשׁ לָרַב צְבִי מִשְׁפָּחָה שָׁמָּה, אָז הֵם חָשְׁבוּ שֶׁאוּלַי בִּשְׁבִיל שֶׁהָיָה מַחֲלֹקֶת בַּבַּיִת אָז הוּא הָלַךְ לִצְפַת. הֵם שָׁלְחוּ אֶת הַגִּבּוֹר לִצְפַת וְהוּא נָסַע וְהִסְפִּיק לַחֲזוֹר לִטְבֶרְיָה וּלְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא בְּקֶר בְּכָל הָאֵזוֹר וְאֵצֶל הַמִּשְׁפָּחָה, וְרַב צְבִי אֵינֶנּוּ...

נוּ, נוּ.. הָיָה כָּל הָעִיר רַעַשׁ כָּזֶה, "הַבְּרֶסְלֶבִים, הַבְּרֶסְלֶבִים שָׁלְקְחוּ אֶת רַב הִירֵשׁ מֵהַמִּשְׁפָּחָה בְּיוֹם שִׁשִּׁי, הוּא הָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל וְאֵינֶנּוּ". עַל-כָּל-פָּנִים הֵם הִדְלִיקוּ נֵרוֹת לִכְבוֹד שַׁבָּת וְרַב צְבִי אֵינֶנּוּ, אֵינֶנּוּ וְאֵינֶנּוּ. הָיָה בּוֹכִים הַיְלָדִים וְהַמִּשְׁפָּחָה, "אֵיזֶה שַׁבָּת זֶה, אֵיפֹה רַב צְבִי?"

וְאִשְׁתּוֹ וְהָאִמָּא שֶׁלִּי וְאִשְׁתִּי גַּם-כֵּן, הֵם הָלְכוּ לְבֵית רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְזָרְקוּ אֲבָנִים, "אֵיפֹה רַב צְבִי, אֵיפֹה רַב צְבִי!"

הָיָה לוֹ שַׁבָּת לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל.. שָׁבְרוּ אֶת כָּל הַכֵּלִים שֶׁלּוֹ, לֹא הִשְׁגִּיחוּ עַל חִלּוּל שַׁבָּת. שָׁבְרוּ אֶת הַכַּד שֶׁל מַיִם שֶׁנִּכְנַס בּוֹ שְׁלֹשָׁה-אַרְבַּע פַּחִים מַיִם - שָׁבְרוּ. כָּל הָאֲבָנִים שֶׁל טְבֶרְיָה זָרְקוּ לְעֵבֶר רַבִּי יִשְׂרָאֵל. נוּ, בַּלַּיְלָה מַכְרִחִים לִישֵׁן, אָז הֵם עָשׂוּ הַפְסָקָה וְהָלְכוּ לִישֵׁן, אֲבָל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם כֻּלָּם קָמוּ וְהָלְכוּ בִּבְכִיּוֹת: "אֵיפֹה רַב צְבִי, מַה זֶּה, הַבְּרֶסְלֶבִים עוֹשִׂים צָרוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁיְּכוֹלִים לָמוּת. מַה זֶּה!"

עַל-כָּל-פָּנִים הֵם כְּבָר בְּיוֹם שִׁשִּׁי הָלְכוּ לַמַּכְתֵּר, וְהַמַּכְתֵּר הוּא חִפֵּשׂ דְּבָרִים כָּאֵלֶּה כִּי הוּא אוֹהֵב כֶּסֶף, הוּא יוֹכֵל לְקַחַת מֵהַמִּשְׁפָּחוֹת שֶׁל רַב צְבִי וְיִשְׂרָאֵל בֶּער כֶּסֶף, אָז יִהְיֶה מִזֶּה מִסְחָר טוֹב. אָז הוּא אָמַר לְאִשְׁתּוֹ: "עַל הַבְּרֶסְלֶבִים הַכֹּל לְהַאֲמִין. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהֵם שָׁלְחוּ אוֹתוֹ לְאוּמַן. הוּא לֹא בִּירוּשָׁלַיִם, הוּא לֹא בִּצְפַת, הֵם שָׁלְחוּ אוֹתוֹ לְאוּמַן". הָאַנְגְּלִים הָיָה בַּמִּלְחָמָה עִם תּוּרְכִיָּה: "נוּ, זֶה רְגוּל. אֵצֶל הַבְּרֶסְלֶבִים לֹא שַׁיָּךְ מִלְחָמָה".

עַל-כָּל-פָּנִים הָאִמָּא שֶׁלִּי וְאִשְׁתִּי וְהַמִּשְׁפָּחָה הֵם בָּאוּ לְבֵית-הַסֹּהַר וְרָאוּ אוֹתִי דֶּרֶךְ הַחֲלוֹנוֹת, אָמְרוּ לִי: "מַה נִּשְׁמָע? אַתָּה יָצָאתָ בְּאֶמְצַע הַתְּפִלָּה".

נוּ, עָבַר אֵיזֶה כַּמָּה שָׁעוֹת עַד שֶׁבָּא הַפָּקִיד הַגָּדוֹל הַמּוֹשֵׁל עַל הַשּׁוֹטְרִים וְעַל הַכֹּל, וְהוּא כְּבָר יָדַע שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָבֵר טוֹב - זֶה הַמֻּכְתָּר, מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר לַמֻּכְתָּר הוּא עוֹשֶׂה. וְהוּא הַמְסוּר - הַמֻּכְתָּר, הוּא כְּבָר יָדַע מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת. אָז הַמֻּכְתָּר בָּא וְהוֹצִיא אוֹתִי מִבֵּית-הַסֹּהַר לְהַקְצִין הַגָּדוֹל, הָיֶעְדְנַראל, וְהוּא דִּבֵּר בְּתַקִּיפוּת, הוּא גֶּנֶרָל, הוּא אָמַר לִי: "תַּגִּיד אֵיפֹה רַב צְבִי!"

קֹדֶם הִשְׁכִּיבוּ אוֹתִי עַל הָרִצְפָּה וְהֵרִימוּ אֶת הָרַגְלַיִם לְמַעְלָה, וְלָקְחוּ חֶבֶל וְקִשְׁרוּ אֶת הַיָּדַיִם, הָיָה בַּרְזֶלִים חֲזָקִים. וְהָיָה שׁוֹטֵר אֶחָד מִצַּד זֶה, וְשׁוֹטֵר אֶחָד מִצַּד זֶה, וְהָרַגְלַיִם הָיוּ לְמַעְלָה, וְאָמְרוּ לִי: "אִם תַּגִּיד אֵיפֹה רַב צְבִי - טוֹב. אִם לֹא.. אָז תָּמוּת! אֲנַחְנוּ נַכֶּה לְךָ מַכּוֹת רָצַח!" וְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי שׁוֹמְעִים אֵיךְ הוּא מְדַבֵּר אִתִּי, וְהֵם פָּחֲדוּ שֶׁאִם יַכּוּ אוֹתִי אָז אֲנִי אָמוּת. מָה, שׁוֹטְרִים עֲרָבִיִּים הֵם נוֹתְנִים מַכּוֹת רָצַח. הָיָה בְּכִיּוֹת, הָאִמָּא שֶׁלִּי וְאִשְׁתִּי. הֵם קָשְׁרוּ אוֹתִי וְשָׂכְבְתִּי עִם הָרַגְלַיִם לְמַעְלָה וְהֵם הֶחֱזִיקוּ אֶת הַמַּקְלוֹת, וְהַקְצִין אָמַר לִי: "תַּגִּיד אֵיפֹה רַב צְבִי!"

אָמַרְתִּי: "אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהוּא הָלַךְ לִירוּשָׁלַיִם".

אָז אָמַר לִי: "תֵּדַע, אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ שָׁלִיחַ, חַיָּל, אִם לֹא יִמְצְאוּ אוֹתוֹ אָז נָמִית אוֹתְךָ, אַתָּה תָּמוּת. נַכֶּה אוֹתְךָ עַד הַמָּוֶת, תַּגִּיד אֱמֶת!"

אָז אָמַרְתִּי: "זֶהוּ אֱמֶת. זֶה הַשֵּׁם יוֹדֵעַ".

אָז עָזְבוּ אוֹתִי, וְשָׁלְחוּ בְּשַׁבָּת לְהַדֶּרֶךְ לִירוּשָׁלַיִם לְחַפֵּשׂ אֶת רַב צְבִי...

אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיִינוּ בְּסַכָּנָה, הֵם אָמְרוּ עָלֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מְרַגְּלִים. רוּסְיָה הָיָה בְּמִלְחָמָה עִם הַתּוּרְכִים, וְהַתּוּרְכִים אָמְרוּ שֶׁאֲנַחְנוּ שָׁלַחְנוּ אֲנָשִׁים לְרוּסְיָה, אֲנַחְנוּ הָיִינוּ בְּסַכָּנַת מְרַגְּלִים. הָיָה נִסִּים מֵהַשָּׁמַיִם. עַל-כָּל-פָּנִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת הֵם מָצְאוּ אֶת רַב צְבִי בַּעֲפוּלָה וְאָמְרוּ לוֹ: "תֵּדַע שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּעֶר וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבֵית-הַסֹּהַר וְהֵם בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה. תַּחֲזֹר אִתָּנוּ, אֲנַחְנוּ נַקֵּם אוֹתְךָ לְאוֹטוֹ". הוּא שָׁמַע שֶׁזֶּה סַכָּנָה, אָז הוּא חָזַר אִתָּם וְהֵם חָזְרוּ לִטְבֶרְיָה בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת. אֲבָל הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי רָצְתָה שֶׁיִּשְׁחְרְרוּ אוֹתִי מֵהַבֵּית-סֹהַר שֶׁאֲלֵךְ הַבַּיְתָה, וְהַחֹק הָיָה: בַּלַּיְלָה לֹא נוֹתְנִים לְשׁוּם בֶּן-אָדָם לָצֵאת, אִם הוּא בְּבֵית-הַסֹּהַר הוּא מֻכְרָח לְחַכּוֹת עַד הַבֹּקֶר. בַּלַּיְלָה אֵין שִׁחְרוּרִים!"

אֲבָל הַמֻּכְתָּר וְזֶה הַקְצִין הֵם יָדְעוּ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, וְהֵם שִׁחְרְרוּ אוֹתִי בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת בַּלַּיְלָה...

אֲבָל שָׂכַחְתִּי מֵהַשְּׁלִשָּׁה עֲשִׂירִים שֶׁל טְבֶרְיָה...

אוֹי, הֵם כְּבָר הָיוּ מֵהַצִּיּוֹנִים הַחֲדָשִׁים וְהֵם עָשׂוּ צְחוֹק מִכָּל הַיַּהֲדוּת וְהַתּוֹרָה, אֲבָל אַף-עַל-פִּי כֵן הֵם יִלִידֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם הָיָה לוֹ תַּחֲנַת קֶמַח וְהוּא הָיָה חָשׁוּב וְהָיָה אִישׁ חָכָם. הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ, הָאַבָּא וְהַסָּבָא הָיוּ חֲסִידִים, אָז הוּא לָבַשׁ אֶת הַשְּׁטְרַיְמְל

כָּכָה בַּצַּד לְפִי הַמּוֹדָה, וְהוּא הָלַךְ עִם הַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ עוֹד שְׁנַיִם. הוּא לֹא הָיָה זָקֵן, אֲבָל נֶגְדָּם הוּא הָיָה זָקֵן מֵהֶם. וּשְׁמוֹ הָיָה יִשְׂרָאֵל בֶּן זַלְמָן, זוּנִינְס.

וְהַשְּׁנַיִם, אֶחָד הָיָה בַּעַל בֵּית-מֶרְקַחַת הֲכִי גָּדוֹל בִּטְבֶרְיָה, הוּא הָיָה פֶּלֶא אֲפִלּוּ בִּירוּשָׁלַיִם, וְהוּא יָדַע אֶת הַמְּלָאכָה טוֹב, מֻמְחֶה גָּדוֹל. זֶה הַשֵּׁנִי.

וְהַשְּׁלִישִׁי הָיָה לֵיבֶּל, אַרְיֵה, הוּא הָיָה סוֹחֵר עֵצִים הֲכִי גָּדוֹל בִּטְבֶרְיָה.

אָז אֵלּוּ הַשָּׁלֹשָׁה הָיוּ חֲבֵרִים וְהִתְלוֹצְצוּ מֵהַיַּהֲדוּת, כְּמוֹ הֶחָכָם שֶׁל הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', וְהָיָה אֶצְלָם צְחוֹק, "הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל". הֵם הָלְכוּ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת, אֲבָל זֶה מִן הַצַּנָּה, מִן צְחוֹק, כָּכָה הֵם הָלְכוּ לְבֵית-כְּנֶסֶת.

טוֹב, הֵם הָלְכוּ לַבַּיִת-כְּנֶסֶת, וְהַבַּיִת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה בֵּין כָּל הַבָּתֵּי-כְּנֶסֶת וְהֵם רָאוּ רַעַשׁ גָּדוֹל, כָּל הָעִיר רָעַשׁ. וְגַם-כֵּן הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי וְשֶׁל רַב צְבִי הָיוּ לְיַד בֵּית רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהָיָה צְעָקוֹת וּבְכִיּוֹת, וְהֵם בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּחַיֵּיהֶם שָׁמְעוּ רַעַשׁ כָּזֶה, הֵם לֹא רָאוּ בָּעוֹלָם קְבוּץ גָּדוֹל כָּזֶה, אָז שָׁאֲלוּ: "מַה זֶּה הָרַעַשׁ, מַה יֵּשׁ פֹּה, זֶה בֵּית-כְּנֶסֶת, מִתְפַּלְּלִים. מַה יֵּשׁ, מַה קָּרָה?"

"אַתָּה לֹא שָׁמַעְתָּ, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר נַעֲשָׂה חֲסִיד בְּרֶסְלֶב".

"נוּ שָׁמַעְנוּ, מַה יֵּשׁ?"

"הֵם לָקְחוּ אֶת רַב צְבִי וְהוּא נֶעֱלַם, הוּא הָלַךְ בְּיוֹם שִׁשִּׁי לְהִתְפַּלֵּל וְלֹא חָזַר".

הֵם שָׁמְעוּ חֲדָשׁוֹת כְּאֵלֶּה, כָּזוֹ מִן הַצַּנָּה, אָז הֵם הָלְכוּ לְהַדֶּלֶת שֶׁל בֵּית רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הָיָה סָגוּר, הוּא סָגַר אֶת הַדֶּלֶת. הוּא הִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית, מִן תְּפִלָּה כָּזֶה, הוֹ.. אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ, אֲבָל שָׁמַעְתִּי שֶׁאָמְרוּ שֶׁזֶּה הָיָה בּוֹקֵעַ רְקִיעִים, שֶׁזֶּה הָיָה תְּפִלָּה כָּזֶה...

כִּי הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי וְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁל רַב צְבִי עָמְדוּ עַל-יַד הַדֶּלֶת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְגַם מָרְדְּכַי הַמֻּכְתָּר עָמַד עִם שׁוֹטְרִים שָׂמָה, וְהֵם חִכּוּ שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל יִגְמֹר הַתְּפִלָּה וְאָז הֵם יִקְחוּ אוֹתוֹ לַחוּץ. בַּחוּץ הֵם יְכוֹלִים לָקַחַת אוֹתוֹ, מֵהַבַּיִת אָסוּר לָקַחַת אוֹתוֹ, אֲבָל מֵהַחוּץ אֶפְשָׁר. כָּכָה הָיָה הַחֹק.

עַל-כָּל-פָּנִים אֵלּוּ הַשָּׁלֹשָׁה חִכּוּ עַל-יַד הַדֶּלֶת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל וּמָצְאוּ אֶת מָרְדְּכַי, אֶת הַמֻּכְתָּר. וְהֵם שָׁמְעוּ אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל.. נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד! הֵם לֹא שָׁמְעוּ מֵעוֹלָם מִן תְּפִלָּה כָּזֶה. הוֹ.. אָז הֵם הִתְעוֹרְרוּ בֶּאֱמֶת לִמְסֹר הַלֵּב עַל הַיַּהֲדוּת.

וְכֻלָּם, יִשְׂרָאֵל זֶה מֵהַתַּחֲנַת קֶמַח, וְאֵלּוּ הַשְּׁנַיִם אָמְרוּ לְמָרְדְּכַי לַמֻּכְתָּר: "לֵךְ מִכָּאן!" הֵם הָיוּ חֲבֵרֶ'ה, הוּא פָּחַד מֵהֶם, הֵם לֹא אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים, הֵם אָמְרוּ לוֹ לָלֶכֶת - אָז הוּא תֵּכֶף הָלַךְ. וְהֵם נִשְׁאֲרוּ, הֵם לֹא הָלְכוּ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לְהִתְפַּלֵּל, הֵם חִכּוּ עַד שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל גָּמַר הַשְּׁמוֹנֶה

עֶשְׂרֵה שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁל שַׁבָּת, וְהֵם דָּפְקוּ עַל הַדֶּלֶת וְדִבְּרוּ עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל, "אֲנַחְנוּ שָׁלַחְנוּ אֶת מָרְדְּכַי הַמֻּכְתָּר שֶׁיֵּלֵךְ מִכָּאן. אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְדַבֵּר אִתְּךָ".

אָז הוּא פָּתַח הַדֶּלֶת וְהֵם נִכְנְסוּ, הֵם הָיוּ פִּקְחִים, חֲכָמִים, אֲבָל הֵם נִתְבַּטְּלוּ נֶגֶד הַתְּפִלָּה שֶׁהָיָה שָׁמָּה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל. וְהֵם שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ כַּמָּה שְׁאֵלוֹת וְהוּא הֵשִׁיב לָהֶם עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן, עַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן. הוּא הֵשִׁיב לְכֻלָּם. וְהֵם הִתְפַּעֲלוּ, מֵעוֹלָם לֹא שָׁמְעוּ דִּבּוּרִים כְּאֵלֶּה. הֵם שָׁאֲלוּ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הַשְּׁטוּתִים שֶׁלָּהֶם, "מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב וּשְׁאָר הַחֲסִידֵיוֹת וְכָלָם, הַדְּתִיִּים.. מַה יֵּשׁ לָכֶם מֵהַצַּדִּיקִים, מֵהָרְשָׁעִים..", הֵם שָׁאֲלוּ בִּצְחוֹק, וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל עָנָה לָהֶם בֶּאֱמֶת, בְּחָכְמָה, הוּא נָתַן לָהֶם תְּשׁוּבָה מַסְפִּיק. וְהֵם נִתְבַּטְּלוּ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְאָהֲבוּ אוֹתוֹ עַל כָּל מַה שֶּׁדִּבְּרוּ אִתּוֹ, וְהֵם נִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ וְתָמְכוּ אוֹתוֹ.

בְּיוֹם רִאשׁוֹן אֲנִי פָּחַדְתִּי, אוּלַי הַמֻּכְתָּר רוֹצֶה כֶּסֶף, הוּא יָבוֹא עוֹד הַפַּעַם וְיִקַּח אוֹתִי לַבֵּית-סֹהַר, "כֶּסֶף, אֵיפֹה רַב צְבִי?" כֶּסֶף, הָעִיקָּר כֶּסֶף. אָז רָאִיתִי מָקוֹם לְיַד בֵּית-הַכְּנֶסֶת, מָקוֹם סָתוּר, מָקוֹם שֶׁלֹּא רוֹאִים, אֲנִי הָיִיתִי שָׁמָּה כָּל הַיּוֹם לְיַד בֵּית-הַכְּנֶסֶת, אוּלַי יָבוֹא מָרְדְּכַי הַמֻּכְתָּר עִם הַשׁוֹטְרִים אָז אַף אֶחָד לֹא יֵדַע אֵיפֹה אֲנִי, אָז הוּא יָכוֹל לְחַפֵּשׂ. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי הָיִיתִי שָׁמָּה עַד מִנְחָה, בְּמִנְחָה עָלִיתִי לְבֵית-הַכְּנֶסֶת מִן הַמָּקוֹם שֶׁהָיִיתִי שָׁמָּה, לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה וְלִשְׁמֹעַ קְדֻשָּׁה, אָז בָּא הַזָּקֵן הָרַב קַהַת, וְגַם הָאַבָּא שֶׁל הָאִשָּׁה שֶׁל רַב צְבִי רוֹזְנְטָל הָיָה שָׁם וְהֵם הָיוּ חֲבֵרִים. אָז רַב קַהַת הָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה וְשָׁמַע כִּי הַמִּשְׁטָרָה לְקְחוּ אֶת מָרְדְּכַי, אֶת הַמֻּכְתָּר, לְאִסְטַנְבּוּל, יֵשׁ עָלָיו תְּלוּנָה גְּדוֹלָה שֶׁהוּא מְרַגֵּל. אָז אָמַר רַב קַהַת: "זֶה הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא נָתַן לַמֻּכְתָּר עֹנֶשׁ. הַשֵּׁם נָתַן לוֹ עֹנֶשׁ עַל הַשַּׁבָּת הַזֹּאת". לְקְחוּ אֶת הַמֻּכְתָּר וּמֵאָז הוּא נֶעֱלַם. טְבֶרְיָה לֹא רָאֲתָה אוֹתוֹ יוֹתֵר. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהָרְגוּ אוֹתוֹ, הָיָה תְּלוּנָה שֶׁהוּא מְרַגֵּל...

אָז הָיָה הָאֲנָגְלִים, הֵם הָיוּ בְּמִלְחָמָה עִם תּוּרְכִיָּה, וּפֹה בָּאָרֶץ הָיָה תּוּרְכִיָּה, בְּסוּרְיָה הָיָה תּוּרְכִיָּה, לְבָנוֹן הָיָה תּוּרְכִיָּה, הַכֹּל תּוּרְכִיָּה. וְהַתְּלוּנָה הָיְתָה שֶׁמְּרַדְּכַי מְרַגֵּל, הוּא מְרַגֵּל כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ פֹּה בְּתוּרְכִיָּה, הוּא מוֹסֵר לַשּׁוֹנֵא שֶׁלָּהֶם - לָאֲנָגְלִים. נו, זֶה רִגּוּל. אָז אַחֲרֵי כַּמָּה שָׁעוֹת בָּאוּ הַמִּשְׁטָרָה וְלָקְחוּ אוֹתוֹ לַבֵּית-סוֹהַר וּמִיּוֹם רִאשׁוֹן הַזֶּה וְעַד הַיּוֹם הוּא לֹא חָזַר לֹא לְטְבֶרְיָה וְלֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא הִשְׁאִיר אִשָּׁה וּבָנִים וְלֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה הוּא, אוּלַי הֵם הָרְגוּ אוֹתוֹ, עַל-כָּל-פָּנִים לֹא יוֹדְעִים. טְבֶרְיָה נִשְׁאַר בְּלִי הַמֻּכְתָּר, בְּלִי מָרְדְּכַי. הוּא עָשָׂה שַׁבָּת כָּזֶה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, אָז הָיָה לוֹ יוֹם רִאשׁוֹן כָּזֶה שֶׁלְּקְחוּ אוֹתוֹ לְאִסְטַנְבּוּל וְהוּא לֹא חָזַר בַּחַיִּים.

וְגַם-כֵּן זֶה הַקְּצִין הַגָּדוֹל שֶׁהוֹצִיא אוֹתִי לְהַכּוֹת אוֹתִי מַכּוֹת רֶצַח, הוּא הָיָה גַּם-כֵּן אוֹהֵב כֶּסֶף כְּמוֹ מָרְדְּכַי הַמֻּכְתָּר. הוּא עָשָׂה אֶת הַתְּלוּנָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְרַגְּלִים, שֶׁאֲנַחְנוּ שׁוֹלְחִים

אֲנָשִׁים לְרוּסְיָה, לְאוּמַן. נו, אָז בְּיוֹם רִאשׁוֹן לָקְחוּ אוֹתוֹ לְאִסְטַנְבּוּל, "הוּא מְרַגֵּל". וְלֹא חָזַר עוֹד לִטְבֶרְיָה...

הַסְּפָרַדִּים הֵם עַם בִּפְנֵי עַצְמָם, הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁיֵּשׁ אֵצֶל הָאַשְׁכְּנַזִּים, וְהָאַשְׁכְּנַזִּים לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁיֵּשׁ מִן הַסְּפָרַדִּים, שְׁנֵי דְּתוֹת נִפְרָדוֹת. זֶה סְפָרַדִּים וְזֶה אַשְׁכְּנַזִּים, אַחַת לֹא יוֹדַעַת מֵהַשֵּׁנִי. אֲבָל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַב צְבִי הָיָה כָּל הָעִיר, כָּל הַסְּפָרַדִּים, יָדְעוּ שֶׁקָּרָה דָּבָר כָּזֶה שֶׁרַב צְבִי הָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם שִׁשִּׁי וְלֹא חָזַר.

נו, הָרַעַשׁ הָיָה בְּכָל טְבֶרְיָה אֵצֶל הָאַשְׁכְּנַזִּים וְאֵצֶל הַסְּפָרַדִּים, כֻּלָּם דִּבְּרוּ מִבְּרֶסְלֶב, "מַה זֶּה, זֶה מַעֲשֶׂה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא שָׁמַעְנוּ עֲדַיִן. אֵיךְ עוֹשִׂים דָּבָר כָּזֶה, הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל בְּיוֹם שִׁשִּׁי וְלֹא חוֹזְרִים?"

אוֹי, כְּשֶׁאֲנִי מַזְכִּיר לְעַצְמִי הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַב צְבִי בִּכְנִיסַת שַׁבָּת בְּיוֹם שִׁשִּׁי, אָז אֲנִי נַעֲשֶׂה אָדָם חָדָשׁ. מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, הוֹלְכִים לְהִתְפַּלֵּל וְתִיקִין וְלֹא אוֹמְרִים כְּלוּם, הוּא הוֹלֵךְ לְהִתְפַּלֵּל וְנֶאֱבָד נֶעֱלָם אֵיְנֶנּוּ, מִי שָׁמַע? כֻּלָּם אָמְרוּ: "זֶה רַק מַעֲשֶׂה בְּרֶסְלֶב. הַבְּרֶסְלֶבִים יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת דָּבָר כָּזֶה, כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, בְּכָל הָעוֹלָם אֵין דָּבָר כָּזֶה, רַק בִּבְּרֶסְלֶב יֵשׁ".

אוֹי, הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַב צְבִי רוֹזְנְטַל הוּא מַעֲשֶׂה פֶּלֶא, מַעֲשֶׂה יָפֶה כָּזֶה, לְדוֹר דּוֹר מְסַפְּרִים הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל רַב צְבִי רוֹזְנְטַל. כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ גַּם-כֵּן יְסַפְּרוּ וְיִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מֵרַב צְבִי שֶׁהוֹלֵךְ רַגְלִי לִירוּשָׁלַיִם בְּיוֹם שִׁשִּׁי. זֶה הַמַּעֲשֶׂה צְרִיכִים לְהַדְפִּיס וּלְהַדְבִּיק בְּכָל הָעִיר, לְהוֹדִיעַ שֶׁהָיָה רַב צְבִי רוֹזְנְטַל!

הוּא אָמַר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל: "אֲנִי לֹא יִשְׂרָאֵל בֶּעָר, אֲנִי לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל. נו, אִם-כֵּן אֲנִי מְפַחֵד אוּלַי אֲנִי לֹא אַחְזִיק מַעֲמָד כְּנֶגֶד הַמַּחֲלֹקֶת. הֵם לֹא נוֹתְנִים לִי לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב, אָז אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת לִירוּשָׁלַיִם. בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ גַּם-כֵּן רַב שְׁלֹמֹה וָקְסְלָר וְיֵשׁ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. כָּאן בִּטְבֶרְיָה אֲנִי לֹא יָכוֹל, אֲנִי לֹא גִּבּוֹר, אֲנִי מֻכְרָח לָלֶכֶת לִירוּשָׁלַיִם. אֵין לִי כֹּסֶף - אֲנִי אֵלֵךְ רַגְלִי. בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָרַגְלַיִם שֶׁלִּי חֲזָקִים וְיֵשׁ לִי גּוּף חָזָק, אֲנִי יָכוֹל לְהַגִּיעַ לִירוּשָׁלַיִם בְּרַגְלַי".

(חֵלֶק מִסִּיּוּם הַסִּפּוּר עַל-פִּי גִּרְסָתוֹ שֶׁל רַב שְׁמוּאֵל קְרוֹיְזֶר, חֲתָנוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל)

בְּיוֹם רִאשׁוֹן נִקְרָאָה אֲסֵפָה וּבְמַעֲמַד גְּדוֹלֵי הָרַבָּנִים נֶחְתַּם כְּתָב שֶׁלְּפִיו מִתְחַיֵּב רַב צְבִי שֶׁלֹּא לַעֲמֹד בְּתוֹךְ ד' אַמּוֹת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְנָתַן רַב צְבִי ז"ל תְּקִיעַת-כַּף עַל זֶה. אַחֲרֵי הַמַּעֲשֶׂה בָּא לְיִשִׁיבָה וְאָמַר לִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַה לְסַפֵּר, וְסִפֵּר לִי הַדְּבָרִים בַּחֲשַׁאי. וַאֲנִי נִצְטַעַרְתִּי עַל שֶׁלֹּא הָיִתָה לְרַב צְבִי מְסִירוּת נֶפֶשׁ. נִכְנַסְתִּי לָעִיר וְסִפַּרְתִּי הַדְּבָרִים לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת הוֹצִיא אֲנָחָה מִלִּבּוֹ. לֹא עָבְרוּ יָמִים אֲחָדִים וְסִפְּרוּ שֶׁרַב צְבִי נִכְנַס לְחֶלְשָׁה גְּדוֹלָה עַל הָרֹאשׁ וְהָרוֹפְאִים אָמְרוּ שֶׁהוּא מְסֻכָּן. וְכָל הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הָלְכוּ לְקִבְרֵי צַדִּיקִים

לְהִתְפַּלֵּל לִרְפוּאָתוֹ, וְגַם אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיִינוּ שָׁם וְגַם אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַב צְבִי הָיְתָה שָׁם. כְּשֶׁסִּפַּרְתִּי זֹאת לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לִי: "רוּץ וֶאֱמֹר לָהֶם שֶׁיִּקְרְעוּ מִיַּד הַכְּתָב".

וּבְהֵיוֹת שֶׁעָשָׂה אוֹתִי שָׁלִיחַ, רַצְתִּי מִיָּד לְקַיֵּם שְׁלִיחוּתוֹ, וְשָׁם מָצָאתִי כָּל בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה וְגַם זָקֵן מֻפְלָג אֶחָד, רַב קְהַת שְׁמוֹ. וּכְשֶׁשָּׁמַע שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר כֵּן, אָמַר לְחוֹתַן רַב צְבִי: "שְׁמַע בְּקוֹלוֹ וּקְרַע אֶת הַכְּתָב", אֲבָל חוֹתְנוֹ לֹא רָצָה בְּשׁוּם פָּנִים וְאֹפֶן.

בַּלַּיְלָה אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַב צְבִי בַּחֲלוֹם, אֲנִי הָלַכְתִּי לַמְקָוֶה וְהוּא בָּא וְהוּא סִפֵּר לִי שֶׁהוּא קִבֵּל מִכְתָּב שֶׁלֹּא יְדַבֵּר אִתִּי, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּרֶסְלֶב, הוּא נָתַן תְּקִיעַת-כַּף. אָז אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "מָה עָשִׂיתָ! מַדּוּעַ עָשִׂיתָ זֹאת?"

הוּא אָמַר לִי: "הַתְּקִיעַת-כַּף לֹא חָל עַד שֶׁיֵּעָשֶׂה זֹאת בֶּאֱמֶת. זֶה כְּמוֹ שֶׁאֶחָד יַעֲשֶׂה נֶדֶר שֶׁיְּחַלֵּל שַׁבָּת, אָז זֶה לֹא חָל עָלָיו".

הוּא אָמַר שֶׁעַכְשָׁו הוּא לֹא יִשְׁמַע לָרַב וְיִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, הוּא הִתְחָרֵט, הוּא חָתַם אֲבָל הוּא עָבַר עַל הַחֲתִימָה. אַחַר-כָּךְ הוּא הָלַךְ אִתִּי לַמְקָוֶה וּבָאוּ אֲנָשִׁים וְרָאוּ אוֹתָנוּ יַחַד, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם נִצַּלְנוּ מֵהֶם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם.

אַחַר-כָּךְ רָאִיתִי שֶׁזֶּה חֲלוֹם, לֹא הָיִינוּ בְּכֹלַל בַּמְקָוֶה, רַק שָׁמַעְתִּי הַבְּכִיּוֹת שֶׁל אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַב צְבִי שֶׁבָּכְתָה: "רַב צְבִי נִפְטַר! רַב צְבִי נִפְטַר!" הוּא חַי כַּמָּה יָמִים, וְקִבֵּל מַחֲלָה.. וְהוּא מֵת. הוּא הָיָה גִּבּוֹר, גִּבּוֹר! הוּא אָמַר שֶׁאֲפִלּוּ אִם הוּא יָמוּת - הוּא יִהְיֶה בְּרֶסְלֶב...

מעשה המדבר

אוֹי, מַה שֶּׁהָיָה בַּמִּדְבָּר...

אֲנִי יָשַׁבְתִּי עַל הַגְּמָל, וְעָבַר לְפָנָיו עֲגָלָה וְהוּא נִפְחַד מְאֹד, אָז הוּא קָם בְּכַעַס גָּדוֹל וַאֲנִי לֹא הֶחֱזַקְתִּי עַצְמִי וְהוּא זָרַק אוֹתִי עַד הַשָּׁמַיִם. כֻּלָּם אָמְרוּ: "הוּא נִפְטַר, אֵין שׁוּם תִּקְוָה לְחַיָּיו. הוּא נִפְטַר, הוּא קִבֵּל מַכַּת-מָוֶת!"

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה נֵס, זֶה הָיָה בִּזְמַן הַקַּיִץ, בִּזְמַן שֶׁחוֹתְכִים אֶת הַחִטָּה, אֶת הַקְּצִיר, אָז הָיָה הַר עִם תֶּבֶן וַאֲנִי נָפַלְתִּי עַל הָהָר שֶׁל תֶּבֶן וְנִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים. אַחַר-כָּךְ קִבַּלְתִּי מַחֲלָה בָּעֵינַיִם. אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, מַחֲלָה כָּזוֹ.. נִסִּים שֶׁאֲנִי רָאִיתִי כָּל יְמֵי חַיַּי אַחַר-כָּךְ בָּעֵינַיִם. הָעֵינַיִם הָיוּ דַּלְקֶת, לֹא רָאִיתִי בָּעֵינַיִם כְּלוּם, אָז הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה עִוֵּר וַאֲנִי רָאִיתִי שֶׁאֲנִי נַעֲשֵׂיתִי עִוֵּר כְּמוֹ הָאַבָּא שֶׁלִּי. וַאֲנִי נַעֲשֵׂיתִי חָלָשׁ מְאֹד, הָיָה לִי כְּאֵב עֵינַיִם כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְחָיוֹת, לְסַבֵּל. זֶה הָיָה כַּמָּה יָמִים וְאַחַר-כָּךְ עָבַר לִי קְצָת הַמַּחֲלָה, אֲבָל לֹא הָיָה לִי כֹּחַ וְלֹא רָאִיתִי בָּעֵינַיִם. אָמְרוּ לִי שֶׁיֵּשׁ קְבוּצָה שֶׁל עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים שֶׁהֵם נוֹסְעִים לְטְבֶרְיָה. נוּ, אֲבָל לֹא הָיָה לִי כֹּחַ וְלֹא אָכַלְתִּי, הָיִיתִי לֹא בֶּן-אָדָם, רַק נְפָטָר...

כָּכָה הָיָה, הָלַכְתִּי אִתָּם וְהָיָה שָׁמָּה אֶחָד סְפָרַדִּי יְהוּדִי שֶׁהָיָה לוֹ חֲנוּת בִּכְפָר, וַאֲנִי בִּזְמַן שֶׁכָּאַב לִי בָּעֵינַיִם הָיִיתִי אֶצְלוֹ וְהוּא הָיָה לוֹ חֲמוֹר וְהוּא הָלַךְ אִתָּם לִטְבֶרְיָה, אָז אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי מִבַּעַל-הַחֲמוֹר שֶׁיִּתֵּן לִי הַחֲמוֹר לִרְכֹּב עָלָיו, אָז הוּא אָמַר לִי: "יֵשׁ לִי חִטִּים עַל הַחֲמוֹר, אֲנִי לֹא יָכוֹל". אָז בָּאוּ גַּזְלָנִים וְלָקְחוּ אֶת הַחֲמוֹר עִם הַחִטִּים.

אֲנִי אָמַרְתִּי: "אֲנִי רוֹצֶה גַּם-כֵּן טְבֶרְיָה, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לַעֲבֹד, אֲנִי רוֹצֶה לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, אֲנִי רוֹצֶה לַחֲזֹר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר".

הֵם הָיוּ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים וְהֵם הָלְכוּ כֻּלָּם וְעָזְבוּ אוֹתִי וַאֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְהַמְשִׁיךְ לָלֶכֶת, אָז מַה לַּעֲשׂוֹת? וַאֲנִי הָלַכְתִּי עִם אִישֶׁה בֶּגֶד, אָז בָּא עֶרֶבִי וְהוּא חִפֵּשׂ וְלֹא מָצָא כֶּסֶף, אָז הוּא עָזַב אוֹתִי עָרֹם וְלָקַח אֶת הַבְּגָדִים וְהָלַךְ.

טוֹב, הֵם הָלְכוּ, אֲבָל אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְהַמְשִׁיךְ, לֹא יָכֹלְתִּי לָלֶכֶת, לֹא הָיָה לִי נַעֲלַיִם וְהָיִיתִי חוֹלֶה וְהָרַגְלַיִם וְהָעֵינַיִם, עַל-כָּל-פָּנִים הֵם הָלְכוּ וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי. אוֹי, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר...

אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי בְּלִי לֶחֶם בְּלִי מַיִם בְּלִי שׁוּם דָּבָר. נוּ, מַה יָּכוֹל לִהְיוֹת מִזֶּה?

אֲנִי רָאִיתִי אֵיפֹה אֲנִי נִמְצָא, מַה יָּכוֹל לִהְיוֹת מִמֶּנִּי, בַּלַּיְלָה יֹאכְלוּ אוֹתִי אֲרָיוֹת וְחַיּוֹת רָעוֹת וְלֹא יֵדַע מִזֶּה שׁוּם בֶּן-אָדָם. וְצִיַּרְתִּי בְּדַעְתִּי: "הֵם יֹאכְלוּ אוֹתִי, אֲנִי אֶחְיֶה וְהֵם יֹאכְלוּ אֶת הַיָּדַיִם וְהָרַגְלַיִם".

אֲנִי חָשַׁבְתִּי: "מַה, אֵיזֶה צַעַר יִהְיֶה לִי, אֲנִי רוֹצֶה לִרְאוֹת הַמַּטָּה, מֵאֵיפֹה רוֹאִים אוֹתָהּ?" אֵין לִי מַיִם, אֵין לִי לֶחֶם, אֵין לִי כְּלוּם, מַה יָּכוֹל לִהְיוֹת...

אָז רָאִיתִי שֶׁאֲנִי בְּצָרָה כָּזוֹ, אָז אָמַרְתִּי: "פֹּה אֵין מִי שֶׁיִּשְׁמַע, אֲנִי אֶצְעַק עַד הַשָּׁמַיִם, עַד לֵב הַשָּׁמַיִם, אֲנִי אֶצְעַק בְּכָל כֹּחִי עַד שֶׁאֲנִי אָמוּת!"

צָעַקְתִּי צְעָקוֹת כָּאֵלֶּה.. שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ: "אַתָּה רוֹאֶה אֶת הַמַּצָּב שֶׁלִּי מַה יָּכוֹל לִהְיוֹת מִמֶּנִּי, אֲנִי רוֹצֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אֲנִי רוֹצֶה לִחְיוֹת". אָז אָמַרְתִּי: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה כֹּל יָכוֹל. אַתָּה יָכוֹל לַעֲזֹר לִי. אִם תַּעֲזֹר לִי לָצֵאת מִכָּאן בַּחַיִּים.. אָז אֲנִי מַקְדִּישׁ אֶת כָּל יְמֵי חַיַּי רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם!"

וְקִבַּלְתִּי עָלַי נֶדֶר שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְהַתִּיר. יֵשׁ נֶדֶר כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַתִּיר, נֶדֶר עַל-דַּעַת רַבִּים, וַאֲנִי קִבַּלְתִּי עָלַי אוֹתוֹ, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁכָּאן אֲנִי רָחוֹק מֵחַיִּים, אֲבָל אִם אַתָּה תַּעֲזֹר לִי.. אֲנִי מַקְדִּישׁ אֶת כָּל יְמֵי חַיַּי רַק לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם!"

נוּ, נוּ, אֲנִי צָעַקְתִּי...

זֶה בַּיַּעַר שׁוֹמְעִים אֶת הַקּוֹלוֹת רָחוֹק מְאֹד, אָז אֲנִי שָׁמַעְתִּי קוֹלוֹת שֶׁל סוּסִים, שֶׁהַסּוּסִים הוֹלְכִים עִם בָּרֶזֶלִים, אָז אָמַרְתִּי: "אוּלַי זֶה יְשׁוּעָה!"

וְכָכָה הָיָה, זֶה הָיָה יְשׁוּעָה. בָּאוּ שְׁנֵי סוּסִים עִם רוֹכְבִים וְרָאוּ אוֹתִי שֶׁאֲנִי מֻהַדְּמָעוֹת שֶׁל עֵינַיִם הָיָה רָטֹב הַבְּגָדִים, וְהֵם הִתְאַנְּחוּ עַל הַמַּצָּב שֶׁלִּי, אָז הֵם אָמְרוּ לִי: "מָה אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִילְךָ?"

אָמַרְתִּי: "מָה אֲנִי יָכוֹל לְבַקֵּשׁ מֵהֶם, הֵם רוֹאִים אֶת הַמַּצָּב שֶׁלִּי".

הֵם אָמְרוּ שֶׁהֵם הוֹלְכִים לַכְּפָר וְשָׁמָּה הֵם יֹאמְרוּ שֶׁאֲנִי בּוֹרֵחַ מִן הַצָּבָא, אָז חַיָּלִים מֵהַכְּפָר הֵם כְּבָר יִתְפְּסוּ אוֹתִי. אָז הֵם הֶחֱלִיטוּ: "צְרִיכִים לְהָבִיא אוֹתוֹ לַכְּפָר". וְהֵם הָלְכוּ וְלֹא רָאִיתִי אוֹתָם.

נוּ, בָּאוּ חַיָּלִים וְהֵם תָּפְסוּ אוֹתִי וְלֹא רָצוּ לַעֲזֹב אוֹתִי, וְהֵם רָכְבוּ עַל סוּסִים וְאָמְרוּ לִי שֶׁאֲנִי אֵלֵךְ אַחֲרֵיהֶם, אָמַרְתִּי: "מַה, אֲנִי יָכוֹל לָלֶכֶת אַחֲרֵי סוּסִים?" אֲנִי הִלַּכְתִּי עַל אַרְבַּע, לֹא הָלַכְתִּי עַל שְׁנַיִם, הָלַכְתִּי עַל יָדַיִם וְרַגְלַיִם. נוּ, אֲנִי יָכוֹל לָלֶכֶת אַחֲרֵי סוּסִים, מַה זֶּה!

וְהֵם יָשְׁבוּ עַל הַסּוּסִים וְהֵרְאוּ לִי: "כָּכָה תֵּלֵךְ אִתָּנוּ".

נוּ, הָלַכְתִּי אִתָּם, אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהֵם יְחַכּוּ עָלַי, אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהֵם יוֹשְׁבִים עַל הַסּוּסִים וּמְחַכִּים לְצֵאת, וַאֲנִי רָאִיתִי אֶת הַסּוּסִים אִתָּם וַאֲנִי אַחֲרֵיהֶם...

אֲנִי הָלַכְתִּי אַחֲרֵי הַסּוּסִים, אַחַר-כָּךְ הִפְסַקְתִּי לִרְאוֹת הַסּוּסִים, אֲבָל הָיָה לִי שְׁבִיל, אָז הָלַכְתִּי עַל הַשְּׁבִיל הַזֶּה עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לַמָּקוֹם שֶׁרוֹעִים הַבְּהֵמוֹת, עִזִּים. אוֹי, אוֹי, אֵינֶנִּי יָכוֹל לְסַפֵּר הַכֹּל...

אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי שֶׁיִּתְּנוּ לִי מַיִם לִשְׁתּוֹת, אֲנִי הָיִיתִי צָמֵא, אָז הֵם הֵבִיאוּ לִי קֻפְסָא כָּזֶה גְּדוֹלָה עִם לֶבֶן. הוֹי זֶה הָיָה נָס, בְּלִי זֶה הָיִיתִי מֵת. כְּאִלּוּ אֲנִי לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ לֹא לֶאֱכֹל וְלֹא לִשְׁתּוֹת.

אַחַר-כָּךְ בָּא עֶרְבִי עִם סוּס, אֲבָל הָעֶרְבִי הָיָה עָנִי וְלֹא הָיָה לוֹ סוּס טוֹב רַק כֻּלּוֹ הָיָה פְּצָעִים, אָז בִּקַּשְׁתִּי אוֹתוֹ שֶׁיִּתֵּן לִי אֶת הַסּוּס, אָמַרְתִּי: "תֵּן לִי, אַתָּה תָּבוֹא לְצַמַּח שָׁמָּה יֵשׁ לִי מִשְׁפָּחָה עֲשִׁירָה, הֵם יִתְּנוּ לְךָ הַרְבֵּה כֶּסֶף אִם תִּקַּח אוֹתִי", אָז הוּא לָקַח אוֹתִי, אַחַר-כָּךְ הוּא הִתְחָרֵט.

עַל-כָּל-פָּנִים הֵם לָקְחוּ אוֹתִי לִטְבֶרְיָה דֶּרֶךְ הַיָּם וַאֲנִי בָּאתִי הַבַּיְתָה. וְשָׁמָּה בִּטְבֶרְיָה - אֵלּוּ שֶׁהָלְכוּ רַגְלִי הֵם סִפְּרוּ שֶׁבָּאוּ גַּזְלָנִים וְלָקְחוּ מֵאִתָּם כָּל מַה שֶּׁהָיָה לָהֶם, אָז אָמְרוּ לָהֶם שֶׁזֶּה בִּשְׁבִיל שֶׁהֵם הֵנִיחוּ אוֹתִי וְלֹא עָזְרוּ לִי. הֵם סִפְּרוּ לְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי שֶׁאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי, לֹא יוֹדְעִים בְּאֵיזֶה מָקוֹם, אֲנִי לְבַד.

וְהָיָה לִי פְּצָעִים עַל הָרַגְלַיִם, הָלַכְתִּי עַל בֹּץ. הֶרוֹפְאִים בָּדְקוּ לִי אֶת הָרַגְלַיִם וְאָמְרוּ: "אָסוּר לָלֶכֶת לַמָּקוֹם, אִם תֵּלֵךְ לַמָּקוֹם - תָּמוּת".

אֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי, "אֲנִי - לֹא מָקוֹם?!" אָז אֲנִי הָלַכְתִּי לַמָּקוֹם וְרִיחַ שֶׁל הָרַגְלַיִם הָיָה נוֹרָא. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי, אֲנִי סָבַלְתִּי וְסָבַלְתִּי עַד שֶׁעָבְרָה הַמַּחֲלָה עַד שֶׁנִּשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים...

אֲנִי רָאִיתִי הַמַּצָּב שֶׁלִּי אֵיפֹה שֶׁאֲנִי נִמְצָא, אָדָם חוֹלֶה לֹא יָכוֹל לָלֶכֶת, בְּלִי מַיִם, בְּלִי לֶחֶם, מַה יִהְיֶה מִזֶּה? וְגַם-כֵּן חַיּוֹת רָעוֹת. אֲבָל אֲנִי עָשִׂיתִי צְעָקוֹת כָּאֵלּוּ.. אָמַרְתִּי: "אֵין לִי מִמִּי לְהִתְבַּיֵּשׁ, פֹּה אֲנִי יָכוֹל לִצְעֹק". אָז אֲנִי צָעַקְתִּי עַד הַשָּׁמַיִם!

אֲנִי כְּבָר הִתְיָאַשְׁתִּי, אֲבָל אָמַרְתִּי: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה כֹּל יָכוֹל, אִם אַתָּה תּוֹצִיא אוֹתִי בַּחַיִּים מִכָּאן, אָז אֲנִי מַקְדִּישׁ אֶת כָּל יְמֵי חַיַּי רַק לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם".

אוֹי, לֹא זָכִיתִי לְקַיֵּם אֶת הַנֶּדֶר, לֹא זָכִיתִי. הָיָה רָעָב, כֵּן.

הָיָה רַב שֶׁהוּא רָאָה מַה שֶּׁאֲנִי סוֹבֵל וְהוּא הִתִּיר לִי עִם עוֹד רַבָּנִים אֶת הַנֶּדֶר. אֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ, אָז הוּא אָמַר: "אֶפְשָׁר לְהַתִּיר".

אֲבָל רַק זֶה לְבַד, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוֹצִיא אוֹתִי מִמָּקוֹם כָּזֶה, מִמָּקוֹם מָוֶת מָקוֹם כָּזֶה, לֹא הָיָה מִי שֶׁיִּטַפֵּל בִּי, מִי שֶׁיַּעֲזֹר לִי, וְנִצַּלְתִּי. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִצִּיל אוֹתִי. זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּמֹּחַ, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְסַפֵּר הַכֹּל...

וְהַיְשִׁיבָה, אֲנִי הָיָה לִי כְּתָב יָפֶה, אָז הֵם הָיוּ צְרִיכִים לִשְׁלֹחַ מִכְתָּבִים, אָז הֵם בִּקְּשׁוּ אוֹתִי לָבוֹא לִכְתֹּב. נוּ, לִכְתֹּב בַּלַּיְלָה.

אֲנִי יָשַׁבְתִּי בַּבַּיִת-כְּנֶסֶת, יָשַׁבְתִּי בְּדָאבּוֹן גָּדוֹל, "אֲנִי כְּבָר נָתַתִּי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת יְמֵי חַיַּי וַאֲנִי יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב לְהַרְוִיחַ כֶּסֶף, לְהַרְוִיחַ פַּרְנָסָה?" אֲבָל אֲנִי יָשַׁבְתִּי וְכָתַבְתִּי.

פִּתְאוֹם, בְּאֶמְצַע הַכְּתִיבָה, נִכְנַס כֶּלֶב שׁוֹטֶה כָּזֶה שֶׁהָיָה הַמַּיִם הוֹלֵךְ מִפִּיו וְהָעֵינַיִם הָיוּ נוֹרָא מְאֹד, וְהוּא הָיָה רָץ רָץ כָּזֶה מִבִּפְנִים הַבַּיִת-כְּנֶסֶת בְּכֹחַ כָּזֶה, וַאֲנִי יוֹשֵׁב וְרוֹאֶה דָּבָר כָּזֶה, אֲנִי רָאִיתִי שֶׁזֶּה כֶּלֶב שׁוֹטֶה, כַּלֶּבֶת, מַה לַּעֲשׂוֹת?

אָז הָיָה עַל-יָדִי אָרוֹן שֶׁל סְפָרִים, הוֹצֵאתִי הַסְּפָרִים וְנִכְנַסְתִּי בָּאָרוֹן וְהָאָרוֹן הָיָה קָטָן מְאֹד. עַל-כָּל-פָּנִים נִכְנַסְתִּי בָּאָרוֹן וְהַכֶּלֶב בָּא לָאָרוֹן וְלִחֵם אִתִּי, הוּא רָצָה לִפְתֹּחַ וַאֲנִי מַחֲזִיק שֶׁלֹּא יוּכַל לִפְתֹּחַ.

אֲנִי הָיִיתִי פֹּה וְהַכֶּלֶב בָּא לַכִּוּוּן שֶׁלִּי, זֶה הָיָה עַל-יַד הַקֶּבֶר שֶׁל רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס. הַכֶּלֶב בָּא אֵלַי וְרָצָה לִנְשֹׁךְ אוֹתִי, וְרָאִיתִי כְּמוֹ מִי שֶׁהוּא לֹא מַנִּיחַ אֶת הַכֶּלֶב לָלֶכֶת אֶצְלִי. כֵּן, כָּכָה הָיָה.

נוּ, הַכֶּלֶב עָמַד שָׁמָּה לְיָדִי וְהִסְתַּכֵּל עָלַי וַאֲנִי הִסְתַּכַּלְתִּי עָלָיו, אֲבָל הוּא לֹא יָכוֹל לָבוֹא אֵלַי. פִּתְאוֹם הוּא הִתְחִיל לָרוּץ הַחוּצָה וְיָצָא מִן הַבַּיִת-כְּנֶסֶת, אֲבָל אֲנִי פָּחַדְתִּי שֶׁמָּא שֶׁהוּא יָבוֹא, רַצְתִּי לִסְגֹּר הַדְּלָתוֹת.

הַטַּעַם שֶׁלִּי, זֶה הָיָה לִי בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי עָשִׂיתִי נֶדֶר לֹא לַעֲבֹד וַאֲנִי הָיִיתִי יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב.

אוֹי וַוי, אֲנִי רָאִיתִי עוֹד דְּבָרִים פְּלִאִיִּים. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם הִצִּיל אוֹתִי מֵהַכֹּלֶב גַּם-כֵּן. זֶה הָיָה גַּם-כֵּן אוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁל הַמִּדְבָּר שֶׁנִּשְׁאַרְתִּי כָּכָה, אֲנִי בְּיַחַד בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת עִם כָּלֶב שׁוֹטֶה וְהוּא יָכוֹל...

פַּעַם אַחַת אֲנִי הָלַכְתִּי בַּשָּׂדֶה, הִגִּיעַ זְמַן הַמִּנְחָה וְנִפְגַּשְׁתִּי עִם שְׁנֵי עֲרָבִים רוֹצְחִים. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ נִצַּלְתִּי, הֵם הָלְכוּ וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים. אֲנִי לֹא מְסַפֵּר שְׁקָרִים, אֲנִי מְסַפֵּר כְּמוֹ שֶׁהָיָה, שְׁנֵי עֲרָבִים, שְׁנֵי רוֹצְחִים כְּאֵלֶּה, הֵם הָיוּ יְכוֹלִים לַהֲרֹג אוֹתִי בְּרֶגַע, וְנִצַּלְתִּי!

בְּמִירוֹן, פַּעַם בָּא מְחַבֵּל, אֲבָל הָיָה לִי נֵס מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַמְחַבֵּל הָיָה יָכוֹל לַהֲרֹג אוֹתִי וְלֹא הָיָה יוֹדֵעַ אַף אֶחָד אֲפִלּוּ אֵיפֹה אֲנִי. אֲבָל הָיָה נֵס שֶׁהַמְחַבֵּל פְּחַד שֶׁאִם הוּא יִתֵּן לִי יְרִיָּה, אֲז יִשְׁמְעוּ הַיְּהוּדִים אֶת הַיְרִיָּה וְיַחְפְּשׂוּ אוֹתוֹ. הוּא פָּחַד שֶׁאוּלַי יֵשׁ הַרְבֵּה יְהוּדִים שֶׁמְּחַפְּשִׂים מְחַבְּלִים וְהוֹרְגִים אוֹתָם, אֲז הוּא עָשָׂה שְׁתִיקָה וְהָלַךְ לְדַרְכּוֹ עִם הַנֶּשֶׁק וַאֲנִי הָלַכְתִּי לְדַרְכִּי וְנִצַּלְתִּי מֵהַמְחַבֵּל עִם הַנֶּשֶׁק. הוּא הָיָה יָכוֹל לַהֲרֹג אוֹתִי בְּרֶגַע אֶחָד...

וְכֵן פַּעַם אַחַת אֲנִי רָצִיתִי לְהַגִּיעַ מֵהַכֹּתֶל לְמַאה שְׁעָרִים. אֲנִי דִּבַּרְתִּי עִם מִשֶּׁהוּ שֶׁיּוֹדֵעַ אַנְגְּלִית שֶׁיְּדַבֵּר עִם שׁוֹטֵר אַנְגְּלִי, וְהַשּׁוֹטֵר אָמַר שֶׁהוּא יִקַּח אוֹתִי, וְהִתְחַלְנוּ לָלֶכֶת. הַשּׁוֹטֵר הָלַךְ עִם נֶשֶׁק, הוּא שׁוֹטֵר עִם נֶשֶׁק וְהוּא מְפַחֵד, אֲנִי לֹא פָּחַדְתִּי.

טוֹב, אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא יַמְשִׁיךְ לָלֶכֶת אִתִּי - הוּא שׁוֹטֵר, אֲבָל הוּא הָלַךְ אִתִּי לְאֵיזֶה קָפֶה וּפִתְאוֹם הוּא נֶעֱלַם. נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי, בְּלִי שׁוֹטֵר, בְּלִי נֶשֶׁק. זֶה הָיָה עַל-יַד שַׁעַר שְׁכֶם, לֹא רָחוֹק הַרְבֵּה מִמַּאה שְׁעָרִים. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי הִמְשַׁכְתִּי וְנִכְנַסְתִּי לְמַאה שְׁעָרִים.

זֶהוּ נֵס, אֲנִי לֹא מֵבִין אֶת זֶה, אֲז הָיוּ הָעֲרָבִים עוֹשִׂים פְּרָעוֹת. הוּא נִכְנַס אִתִּי לְאֵיזֶה לְקָפֶה וּפִתְאוֹם הוּא נֶעֱלַם, אֲנִי מְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ, וְהוּא הָלַךְ וְהִשְׁאִיר אוֹתִי בַּקָּפֶה, הוּא חָשַׁב שֶׁיָּבוֹאוּ וְיַהַרְגוּ אוֹתִי עֲרָבִים. זֶה הָיָה מַלְכֻּדֶת, הוּא עָשָׂה אֶת זֶה בְּכַוָּנָה.

אֲנִי הָיִיתִי אֶחָד וְהוּא אֶחָד, וְהוּא הָיָה לוֹ נֶשֶׁק, הוּא הָיָה יָכוֹל לַהֲרֹג אוֹתִי, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִצִּיל אוֹתִי מִמֶּנּוּ וּמֵהָעֲרָבִים...

אֲנִי הָיִיתִי הוֹלֵךְ בַּשָּׂדֶה לְהִתְבּוֹדֵד בַּלַּיְלָה וְהָיָה לִי פְּחָדִים, פַּעַם אַחַת אֲנִי הָלַכְתִּי לְהִתְבּוֹדֵד וְרָאִיתִי זְאֵב. זְאֵב הוּא כְּמוֹ כֶּלֶב, אֲבָל הוּא עַז, הוּא חָזָק יוֹתֵר וְגָדוֹל יוֹתֵר, הַפָּנִים שֶׁלּוֹ וְהָעֵינַיִם שֶׁלּוֹ.. נוֹפֵל פַּחַד. כִּי מַרְגִּישִׁים שֶׁהִיא חַיָּה שֶׁיְּכוֹלָה לִטְרֹף. אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהַזְּאֵב הָלַךְ לְדַרְכּוֹ וְלֹא פָּגַע בִּי. אֲנִי הִסְתַּכַּלְתִּי עָלָיו וְהוּא הִסְתַּכֵּל עָלַי, הוּא פָּחַד מִמֶּנִּי וַאֲנִי פָּחַדְתִּי מִמֶּנּוּ, אֲז אֲנַחְנוּ הִסְתַּכַּלְנוּ אֶחָד עַל הַשֵּׁנִי. נוּ, מָה יִהְיֶה פֹּה...

נִגּוּנִים וּתְפִלַּת רֹאשׁ-הַשָּׁנָה

אַיי, הַנִּגּוּנִים שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וִישָׁרִים יַעֲלֹזוּ, וַחֲסִידִים בְּרִנָּה יָגִילוּ.."

אוֹי מַה שֶּׁזֶּה הָיָה, הָיָה נִגּוּנִים כָּאֵלֶּה שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, נִגּוּנִים כָּאֵלֶּה.. זֶה הָיָה יָכוֹל לְהַחֲיוֹת מֵתִים. כָּל הַשָּׁנָה הָיוּ חַיִּים מֵהַנִּגּוּנִים שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. כָּל מִי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ - הָיָה מַתְחִיל לְנַגֵּן נִגּוּנִים שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה.

אֲנַחְנוּ הִתְפַּלַּלְנוּ אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי, וְאַחַר הַתְּפִלָּה עָבַר זְמַן וַאֲנִי כְּבָר אָכַלְתִּי, וְאַחַר הַסְּעוּדָה יָרַדְתִּי לְצִיּוּן רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְהוּא, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, עָמַד לְבַד בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן...

הוּא הָיָה עוֹמֵד בִּרְעָדָה כָּזוֹ, בְּיִרְאָה, בִּדְבֵקוּת כָּזֶה, בְּשִׂמְחָה כָּזֶה, הוּא רָצָה לִרְאוֹת תֵּכֶף אֶת זֶה - "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ".

כָּל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ אֵיפֹה רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהוּא נִמְצָא לְמַטָּה בַּבֵּית-כְּנֶסֶת, אָז הָלַכְתִּי לִשְׁמֹעַ, לִרְאוֹת מַה יֵּשׁ שָׁמָּה. אֲנִי בָּאתִי וְרָאִיתִי שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לָזוּז הָלְאָה, "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ".

אַיי, הוּא אָמַר אֵלֶּה הַדְּבּוּרִים, הוּא טָעַן עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "מָתַי יִהְיֶה זֶה 'וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ'?"

הָיָה רוֹעֵד כָּל כֻּלּוֹ וְגַם כָּל הַבִּנְיָן רָעַד, "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ". בַּצִּיּוּן שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא לֹא הָיָה נִכְנָס עִם נַעֲלַיִם. הָיָה בַּחֹרֶף, בַּקֹּר, כְּשֶׁהָיָה קֹר כָּזֶה.. בְּלִי נַעֲלַיִם, כְּמוֹ בְּקֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וְהוּא הָיָה בּוֹכֶה.. אֲנִי לֹא יָכוֹל לְתָאֵר. יְכוֹלִים לַחֲשֹׁב שֶׁזֶּה שֶׁקֶר, אִי אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה, אֵיפֹה יֵשׁ לַגּוּף כָּל-כָּךְ דְּמָעוֹת, כָּל-כָּךְ קוֹל, אֵיךְ!

אֲבָל אֲנִי רָאִיתִי שֶׁבְּכָל פַּעַם הָיָה יוֹתֵר חָזָק הַבְּכִי, הַדְּמָעוֹת. אַדְרַבָּא, הָיָה מִתְגַּבֵּר.

זֶה הָיָה בַּחֹרֶף, קַר מְאֹד, וְהוּא בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד, וּכְשֶׁהוּא גָּמַר הוּא הָלַךְ מֵהַצִּיּוּן, יָצָא.. כְּמוֹ שֶׁפּוֹתְחִים דֶּלֶת שֶׁל תַּנּוּר, בֵּית-מֶרְחָץ. הָיָה יוֹצֵא חֹם מֵהַצִּיּוּן. וְהַצִּיּוּן הָיָה רָטֹב מֵהַדְּמָעוֹת, וְעַל הַצִּיּוּן הָיָה כְּמוֹ נַחַל, כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹפְכִים מַיִם!

וַאֲנִי עוֹמֵד שָׁם, "אֵיךְ זוֹכִים לָזֶה, אֲנִי רוֹצֶה גַּם-כֵּן לְבְכּוֹת, אֲנִי רוֹצֶה גַּם-כֵּן. מֵאֵיפֹה לוֹקְחִים אֶת זֶה.."

רֹאשׁ-הַשָּׁנָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, מָשִׁיחַ הָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה אִם לֹא הָיוּ מִתְלוֹצְצִים וּמְבַזִּים אֶת בֶּרֶסְלֶב. הוּא הָיָה דּוֹאֵג תָּמִיד עַל יִשְׂרָאֵל. תָּמִיד הָיָה לוֹ צַעַר כָּזֶה עַל יִשְׂרָאֵל, "אֵיפֹה, אֵיפֹה עַם יִשְׂרָאֵל, אֵיפֹה הַתּוֹרָה, אֵיפֹה!"

אֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לָנוּחַ, לֶאֱכֹל וְלִישֹׁן בְּצַעַר בְּצָרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל?

וְהַיּוֹם הוּא מַנְהִיג יִשְׂרָאֵל! לוֹקְחִים כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַכָּבוֹד וְכָל הַגְּדֻלָּה שֶׁל בֶּרֶסְלֶב, וַאֲנִי - אֲנִי הַמַּנְהִיג!

יֵשׁ הַרְבֵּה מַנְהִיגִים אֲבָל זֶה לֹא בֶּרֶסְלֶב, בֶּרֶסְלֶב יֵשׁ מְעַט. אֲבָל זֶה טוֹב, "טוֹב מְעַט לַצַּדִּיק"!

אוֹי, צָרִיךְ לְלֶכֶת לְכָל הַשַּׁקְרָנִים שֶׁיֵּדְעוּ מַה זֶּה. הַמִּתְנַגְּדִים בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָיָה לָהֶם בְּזָיוֹן, הֵם בָּאוּ לִזְרֹק אֲבָנִים, אָז הֵם שָׁמְעוּ אֶת הַתְּפִלּוֹת שֶׁלָּנוּ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְהַנִּגּוּנִים וְהַזְּמִירוֹת, אָז הָלְכוּ בְּלִי אֲבָנִים. נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד...

יין בפורים

רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם הִתְחִיל לִשְׁתּוֹת בַּבַּיִת וְרָקַד בַּבַּיִת, וְאֲנִי רָאִיתִי שֶׁבְּכָל רֶגַע שֶׁעוֹבֵר יוֹתֵר, הוּא יוֹצֵא מִן הָעוֹלָם לְעוֹלָם אַחֵר...

עַל-כָּל-פָּנִים הוּא הִתְחִיל לְלֶכֶת מַהַבַּיִת, מַהַדֶּלֶת לָרְחוֹב, לְהוֹדִיעַ שְׁפּוּרִים, "לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ.. לְהוֹדִיעַ..", אֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ, וְהוּא הָלַךְ כָּל הָרְחוֹב לִמְקוֹם הַמִּתְנַגְּדִים גְּדוֹלִים. הֵם לַצִּים, הֵם מִתְלוֹצְצִים מִבְּרֶסְלֶב. וְשָׁמָּה הוּא הָלַךְ וְנִכְנַס לַבַּיִת וְכֻלָּם יָשְׁבוּ וְשָׁתוּ יַיִן וְסִפְּרוּ מְפוּרִים. וְהוּא נִכְנַס כְּמוֹ לַבַּיִת שֶׁלּוֹ.. וְרָקַד!

אָז הָיָה שָׁמָּה זָקֵן אֶחָד, רַב לֶיְשְׁקֶה, הוּא אָמַר לִי: "אַתָּה מֵבִין הָרְקוּדִים שֶׁלּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל? אַתָּה מֵבִין מַה זֶּה? זֶה רְקוּדִים פְּלָאִיִּים מְאֹד!"

כָּכָה הוּא אָמַר לִי, הָרֹאשׁ, הָרֹאשׁ שֶׁל הַמִּתְנַגְּדִים, הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם! הוּא רָאָה אֶת הָרְקוּדִים שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אָז הוּא נִתְבַּטֵּל!

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא נִכְנַס בֵּין הַמִּתְנַגְּדִים, בֵּין נְחָשִׁים וְעַקָּרְבִּים, וְהוּא עָשָׂה מֵהֶם אַיִן וְאֶפֶס. נוּ, מִי רָאָה דָּבָר כָּזֶה? אֵיךְ הָיָה לוֹ גְּבוּרָה כָּזֶה לְהִכָּנֵס בְּתוֹךְ הַשִּׂמְחָה שֶׁל הַבַּעַל-דָּבָר וּלְהַגִּיד לוֹ וּלְהַרְאוֹת לוֹ: "בֹּא, בֹּא, בֹּא, בֹּא, אֲנִי לֹא מְפַחֵד מִמְּךָ!"

מִי שֶׁרוֹאֶה הָרְקוּד שֶׁלּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל.. נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי!

בְּהֶעְלֵם אֲנִי נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם. אֲנִי הָיִיתִי בְּטְבֶרְיָה, רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִפְטַר וְנִשְׁאַרְתִּי לְבַד. אֶחָד בָּעִיר, אֶחָד! וְצָחַקְתִּי מִכֻּלָּם. אֲנִי רִקַּדְתִּי בְּבֵיתִי וְתָמִיד הָיָה בְּבֵיתִי שִׂמְחָה, נִגּוּנִים וְרְקוּדִים, אֲפִלּוּ לְבַד וּבְשַׁבָּת. וְזֶה הָיָה כֹּחַ כָּזֶה, זֶה הָיָה פֶּלֶא, דְּבַר פֶּלֶא מְרַבְּנוּ. וְגַם-כֵּן כָּל מַה שֶׁעָשִׂיתִי הָיָה קִדּוּשׁ הַשֵּׁם. נָסַעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם, אָז כָּל הָעִיר טְבֶרְיָה כֻּלָּם יוֹדְעִים: "יִשְׂרָאֵל בָּעֵר, לֹא שָׁמַעְנוּ אֶת הַזְּמִירוֹת שֶׁל שַׁבָּת, כַּנִּרְאֶה הוּא הָלַךְ לִירוּשָׁלַיִם".

וּכְשֶׁבָּאתִי אָז הֵם אָמְרוּ: "הוֹ.. יִשְׂרָאֵל בָּעֵר הוּא כְּבָר בָּא מִירוּשָׁלַיִם, הוּא הֵבִיא נִגּוּנִים חֲדָשִׁים".

הֵבֵאתִי לְטְבֶרְיָה אֶת הַחוֹלֶה בְּמַחֲלַת הַשִּׂכְחָה, וְכָל הָעִיר הִתְפַּלְאוּ: "יִשְׂרָאֵל בָּעֵר הֵבִיא לְטְבֶרְיָה אוֹרַח עַל שַׁבָּת. הָאִשָּׁה אֵין לָהּ חֲתִיכַת לֶחֶם, וְאֵיךְ הוּא הֵבִיא אוֹרֵחַ!" כֵּן, אוֹרֵחַ. וְכֵן עוֹד וְעוֹד...

טְבֶרְיָה זֶה לֹא יְרוּשָׁלַיִם, זֶה עִיר קְטַנָּה, כֻּלָּם יָדְעוּ כָּל מַה שֶׁעָבַר. וַאֲנִי הָלַכְתִּי לִירוּשָׁלַיִם וְהֵבֵאתִי בִּמְקוֹם כֶּסֶף - הֵבֵאתִי אוֹרֵחַ. זֶה מַעֲשֶׂה כָּזֶה, זֶה עוֹשֶׂה קִדּוּשׁ הַשֵּׁם. וְהַכֹּל קִדּוּשׁ

הַשֵּׁם, רָקַדְתִּי, שָׂמַחְתִּי, וְהָיִיתִי בְּשִׂמְחָה - הַכֹּל עַל קִדּוּשׁ הַשֵּׁם. זֶה מִמֵּילָא, מֵעַצְמוֹ נַעֲשָׂה קִדּוּשׁ הַשֵּׁם.

הָיָה פּוּרִים בְּלֵיל שִׁשִּׁי וְלֹא הָיָה לִי כֶּסֶף עַל שַׁבָּת. וַאֲנִי הָיִיתִי עִם כֻּלָּם בְּיַחַד, כֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, הָיוּ מְצַחֲקִים עָלַי, וּבִפְרַט בְּפוּרִים, זְמַן צְחוֹק. אֲנִי הָיִיתִי שָׂמֵחַ וְרָצִיתִי לִשְׁתּוֹת, אֲבָל נִגְמַר כְּבָר הַיַּיִן, לֹא הָיָה. אֲבָל אֲנִי, הָרְכוּשׁ שֶׁלִּי הָיָה לִי בַּכִּיס - חֲצִי לִירָה, אָז הָיָה חֲצִי לִירָה רְכוּשׁ גָּדוֹל. אֲבָל זֶה הָיָה כָּל הַשַּׁבָּת. פּוּרִים זֶה הָיָה בְּיוֹם חֲמִישִׁי וּבְיוֹם שִׁשִּׁי צְרִיכִים לִקְנוֹת לְשַׁבָּת. הָיָה לִי חֲצִי לִירָה בַּכִּיס בִּשְׁבִיל שַׁבָּת. אָמַרְתִּי: "אֲנִי רוֹצֶה יַיִן", אֲבָל אֵין יַיִן, כְּבָר נִגְמַר. אָז הוֹצֵאתִי הַחֲצִי לִירָה, וְעָמַדְתִּי, וְנָתַתִּי לָהֶם: "מָה, אֵין יַיִן? קַח חֲצִי לִירָה וְתָבִיא יַיִן!"

כֻּלָּם צָחֲקוּ אֵיךְ הוֹצֵאתִי אֶת הַכֶּסֶף. הָיָה צְחוֹק...

אָז לָקְחוּ מִמֶּנִּי הַחֲצִי לִירָה וַאֲנִי חָשַׁבְתִּי: "מָה עָשִׂיתִי, מַה יִּהְיֶה מָחָר, לֹא יִהְיֶה לִי עַל שַׁבָּת, מַה נָּתַתִּ אֶת הַכֶּסֶף".

וְהֵם לֹא קָנוּ יַיִן, הֵם הֵבִינוּ שֶׁאֲנִי שִׁכּוֹר וְהֵם יָדְעוּ שֶׁאֲנִי עָנִי, הֵם פָּחֲדוּ שֶׁזֶּה כָּל הַשַּׁבָּת שֶׁלִּי חֲצִי לִירָה, אָז הֵם לֹא קָנוּ. לֹא הָיָה יַיִן אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי כְּבָר שִׁכּוֹר...

בַּבֹּקֶר הֵם נָתְנוּ לִי בַּחֲזָרָה אֶת הַנְּיָר, אֶת הַחֲצִי לִירָה שֶׁלִּי: "קַח אֶת הַחֲצִי לִירָה, אַתָּה זוֹכֵר שֶׁנָּתַתָּ חֲצִי לִירָה?" הֵם הָיוּ מִתְלוֹצְצִים, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: "הָעִנְיָן שֶׁלִּי בְּבִזָּיוֹן, אֲבָל בְּכָבוֹד גָּדוֹל!"

הֵם הִתְלוֹצְצוּ אֲבָל זֶה כָּבוֹד גָּדוֹל. הֵם רָאוּ שֶׁאֲנִי לוֹקֵחַ הַחֲצִי לִירָה בִּשְׁבִיל שַׁבָּת וְנוֹתֵן עַל יַיִן בִּשְׁבִיל פּוּרִים. זֶה הָיָה לָהֶם פֶּלֶא: "מִי עוֹשֶׂה דָּבָר כָּזֶה, אִישׁ עָנִי שֶׁכָּל הָרְכוּשׁ שֶׁלּוֹ חֲצִי לִירָה בִּשְׁבִיל שַׁבָּת וְהוּא נוֹתֵן עַל יַיִן?" וְיֵשׁ כְּבָר הַרְבֵּה שָׁנִים וַאֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה כְּמוֹ עַכְשָׁו, אֵיךְ שֶׁהוֹצֵאתִי מֵהַכִּיס אֶת הַחֲצִי לִירָה וְנָתַתִּי לָהֶם בְּלֵב שָׁלֵם, כֵּן: "לְכוּ תְּבִיאוּ יַיִן!"

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַשֵּׁם יְרַחֵם עָלֵינוּ, הַבַּעַל-דְּבָר רוֹצֶה לְהַפִּיל אוֹתָנוּ תָּמִיד וְלִשְׁכֹּחַ וּלְהַשְׁכִּיחַ הַכֹּל. הוּא רוֹצֶה שֶׁאֲנַחְנוּ נַחְשֹׁב עַל עַצְמֵנוּ: "מִי אַתָּה, מָה אַתָּה, מָה אַתָּה מְדַבֵּר", אָז הוּא רוֹצֶה שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר בָּעוֹלָם דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה. זֶה אֶצְלוֹ, אֵצֶל הַבַּעַל-דְּבָר, זֶה סַם הַמָּוֶת, הוּא לֹא מַנִּיחַ אֶת זֶה, כֵּן. אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲנִי לֹא נִגְמַרְתִּי? אֲנִי גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר!"

הוּא הִתְחִיל לַעֲזֹר לָנוּ, לְהוֹצִיאֵנוּ מִן הַחֹשֶׁךְ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, מִן הַתַּאֲוֹת. נוּ, הַבַּעַל-דָּבָר הוּא לֹא רָצָה, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא שׁוֹאֵל אוֹתוֹ, הוּא אָמַר: "גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר!"

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים חַסְדֵי הַשֵּׁם, זֶה בְּהֶעְלֵם, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. מַה שֶּׁזָּכִינוּ בַּדּוֹרוֹת הָאֵלֶּה, מַה שֶּׁזָּכִינוּ.. יְחִידִים בָּעוֹלָם!

כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, יֵשׁ בָּעוֹלָם וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אֲנַחְנוּ יְחִידִים בָּעוֹלָם שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לְדַבֵּר וְלִשְׁמֹעַ דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, אֲפִלּוּ חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב. אֲנַחְנוּ מְיֻחָדִים בָּעוֹלָם...

חג הפסח בהרחבה גדולה

אוֹי, אוֹי, אֵיפֹה כָּל הַנִּגּוּנִים שֶׁלִּי, הָיָה לִי כָּל-כָּךְ נִגּוּנִים וְנִשְׁכְּחוּ...

אַתָּה מַכִּיר אֶת הַנִּגּוּן מֵחַג הַפֶּסַח: "אַדִּיר בִּמְלוּכָה"? "לְךָ וּלְךָ, לְךָ הַשֵּׁם הַמַּמְלָכָה" הַמְּלוּכָה וְהַכְּבוֹד רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. "מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד?" לֹא לָנוּ, לֹא נִקַּח לָנוּ הַכָּבוֹד, הַכָּבוֹד רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ!

אוֹי, מַה שֶּׁרִבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה עַל שִׂמְחָה, עַל נְגִינָה - אֵין בָּעוֹלָם! חֲדָשׁוֹת, חֲדָשׁוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁכֻּלָּם מִתְפַּעֲלִים, "אֵיךְ הוּא יָדַע הָעִנְיָן שֶׁל הַנִּגְינָה?" הַנִּגּוּנִים שֶׁל רַבֵּנוּ - זֶה נוֹרָא מְאֹד, הוּא מְשַׁמֵּחַ כָּל הָעוֹלָם!

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "טוֹב לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמוֹ בְּאֵיזֶה נִגּוּן, לְנַגֵּן אֵיזֶה נִגּוּן".

אוֹי, מַה יִּהְיֶה אִם יִשְׁמְעוּ אֶת הַנְּגִינָה שֶׁל רַבֵּנוּ? כֻּלָּם יִפְּלוּ, יִפְּלוּ וְלֹא יוּכְלוּ לְדַבֵּר וְלֹא יוּכְלוּ לַעֲמֹד. יֵשׁ כָּאן מְנַגְּנִים כָּל-כָּךְ יָפִים שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, אֲבָל הַנְּגִינָה שֶׁל רַבֵּנוּ עוֹלֶה עַל כֻּלָּם, כֻּלָּם מִתְבַּיְּשִׁים!

מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר וּלְתָאֵר מַה זֶּה נְגִינָה? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁכָּל הַבַּעֲלֵי-הַנְּגִינָה לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה נְגִינָה. הֵם בַּעֲלֵי-נְגִינָה מִכָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם מִתְבַּיְּשִׁים מֵהֶם, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה נְגִינָה. הוּא לֹא רַק אוֹמֵר, הוּא מַרְאֶה לָהֶם שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל...

אֲנִי תָּמִיד רָצִיתִי לְהַדְפִּיס וְלֹא הָיָה לִי כֶּסֶף, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם עַכְשָׁו יֵשׁ לִי כֶּסֶף לְהַתְחִיל וְלִגְמֹר.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר נָתַן אֶת נַפְשׁוֹ וְאֶת נַפְשׁ הַבַּיִת שֶׁלּוֹ וְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ לְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס, וְאִם הוּא מָכַר אֵיזֶה סֵפֶר זֶה הָיָה נֶס, מִי קָנָה אֶז סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב?

הָיָה מַעֲשֶׂה, סְפָרְדִי אֶחָד הָיָה סַנְדְּלָר וְהוּא קָנָה מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל סֵפֶר אֶחָד. הַסֵּפֶר מָצָא חֵן בְּעֵינָיו, אָז הוּא נָתַן לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כָּל הַכָּבוֹד שֶׁבָּעוֹלָם, "הוֹ.. סֵפֶר כָּזֶה מַרְשִׁים", וְנָתַן לוֹ כֶּסֶף וְשִׁמַּח אוֹתוֹ וְשָׁמַר אֶת הַסֵּפֶר.

זֶה הַסַּנְדְּלָר הוּא הָיָה כְּמוֹ הַתֹּם מֵהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הַנַּעַל שֶׁלּוֹ הָיָה לוֹ שִׁלְשָׁה קְצָווֹת, וְהוּא שִׂבַּח מְאֹד אֶת הַנַּעַל.

נוּ, אַחַד הָרַבָּנִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל הוּא גַּם-כֵּן נָתַן לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כֶּסֶף.

הָיָה מַעֲשֶׂה: אַחֲרֵי שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל קֵרֵב אוֹתִי הוּא לֹא יָכַל לָלֶכֶת לִצְפַּת לְמִשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ, בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי הָיִיתִי גָּר בִּטְבֶרְיָה וַאֲנִי הָיִיתִי חָתָן בִּצְפַּת. אָז כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַמִּתְנַגְּדִים יַגִּידוּ שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל חָזַר לִצְפַּת בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי הָלַכְתִּי לַצָּבָא. אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל כָּתַב לְאִשְׁתּוֹ שֶׁתִּבּוֹא לִטְבֶרְיָה כִּי הוּא לֹא יָכוֹל לָבוֹא לִצְפַּת, "שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כֶּסֶף תָּבוֹאִי עִם הַיְלָדִים לְחַג הַפֶּסַח". הִיא תֵּכֶף שָׁקְבְּלָה הַמִּכְתָּב הִיא הָלְכָה לְבַעַל-הַחֲמוֹרִים שֶׁרָצָה לִנְסֹעַ לִטְבֶרְיָה, וְהִיא לֹא הָיָה לָהּ אַף פְּרוּטָה בִּשְׁבִיל לְשַׁלֵּם בְּעַד הַחֲמוֹר לִטְבֶרְיָה. הַבַּעַל-הַחֲמוֹר הוּא בָּא לִצְפַּת וְהִיא אָמְרָה לוֹ שֶׁאֵין לָהּ כֶּסֶף כְּלָל, אָז הוּא לָקַח כָּל הַפְּרִיטִים שֶׁל הַבַּיִת שֶׁלָּהּ, הַכְּרִית וּכְלֵי-הַבַּיִת, הַכֹּל לָקַח, "כְּשֶׁתְּבִיאִי כֶּסֶף אֲנִי אַחֲזִיר לָךְ אֶת הַפְּרִיטִים. הַחֲמוֹר הָלַךְ כָּל הַיּוֹם וְצָרִיךְ לֶאֱכֹל, וַאֲנִי גַּם-כֵּן אֲנִי צָרִיךְ לֶאֱכֹל, וְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי הֵם גַּם-כֵּן צְרִיכִים לֶאֱכֹל. כֶּסֶף, תָּבִיאִי לִי כֶּסֶף!"

בִּטְבֶרְיָה הָיָה זוּג מְפֻרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם, אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה כְּבָר מֵאָה שָׁנִים, תָּמִיד הָיָה מַחֲלֹקֶת בֵּינֵיהֶם, כְּשֶׁבָּא הַלַּיְלָה הָיָה מְרִיבוֹת וּצְעָקוֹת גְּדוֹלוֹת בַּבַּיִת שֶׁלָּהֶם. מָה הָיָה הַמַּחֲלֹקֶת? כָּל מַה שֶׁהַבַּעַל אָמַר, הִיא אָמְרָה הָפוּךְ. כָּל מַה שֶׁהוּא אָמַר - הִיא אָמְרָה: "לֹא, לֹא - הָפוּךְ". הַזּוּג הַזֶּה, הָיָה שְׁמוֹ מֹשֶׁה וְאִשְׁתּוֹ הָיָה שְׁמָהּ רָחֵל. אָז הָיָה לוֹ לְמֹשֶׁה בַּיִת גָּדוֹל כְּמוֹ הַתָּם מֵהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', אֲנִי הָלַכְתִּי אֵלָיו וְאָמַרְתִּי לוֹ: "בָּאָה הָאִשָּׁה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל עִם יְלָדִים קְטַנִּים וְהֵם צְרִיכִים מָקוֹם לִישֹׁן, אוּלַי תֵּלֵךְ אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ לְהַבָּנִים שֶׁלָּכֶם, וְתִתֵּן אֶת הַבַּיִת שֶׁלָּכֶם לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וּלְאִשְׁתּוֹ".

הוּא אָמַר לִי: "אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ, מִי לֹא יוֹדֵעַ אֶת זֶה? כָּל מַה שֶׁאֲנִי אוֹמֵר - אִשְׁתִּי אוֹמֶרֶת לְהֵפֶךְ".

הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי לֹא מְדַבֵּר כְּלָל, אַתָּה תֵּלֵךְ וּתְדַבֵּר אִתָּהּ וְתַגִּיד שֶׁאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה לַעֲשׂוֹת". אֲנִי בָּאתִי וְהִסְבַּרְתִּי לְאִשְׁתּוֹ: "יְלָדִים קְטַנִּים נִמְצָאִים בַּשּׁוּק, אֵין לָהֶם מָקוֹם לִישֹׁן וְלֶאֱכֹל. הֵם חֲמִשָּׁה יְלָדִים קְטַנִּים", אָז הִיא פִּחֲדָה וְאָמְרָה: "כֵּן, כֵּן".

אִם הַבַּעַל שֶׁלָּהּ הָיָה אוֹמֵר כֵּן, אָז הִיא הָיְתָה אוֹמֶרֶת: "לֹא, לֹא, לֹא, בְּשׁוּם אֹפֶן, בְּשׁוּם אֹפֶן". אֲבָל כְּשֶׁאֲנִי הָלַכְתִּי וּבִקַּשְׁתִּי, אָז הִצְלַחְתִּי וְהִיא הִסְכִּימָה, הִיא הָלְכָה לְהַבָּנִים שֶׁלָּהּ וְנָתְנָה אֶת הַבַּיִת.

נוּ, הָיָה לָהֶם לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְלַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ בַּיִת גָּדוֹל וּמִטָּה גְּדוֹלָה בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים לְלַיְלָה אֶחָד, וְהָיָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה.

בַּבֹּקֶר אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לִי: "בֹּא אִתִּי, בֹּא אִתִּי". אֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ בְּיַחַד לְרֶב אֶחָד שֶׁהוּא הָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל, וַאֲנִי פָּחַדְתִּי שֶׁהוּא יִזְרֹק אוֹתָנוּ מִן הַבַּיִת, "מָה, בִּשְׁבִיל מָה אִשְׁתְּךָ בָּאָה, מַדּוּעַ לֹא נָסַעְתָּ אַתָּה לִצְפַּת?"

נוּ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא יָכַל לְהַגִּיד לוֹ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשְׁאִיר אוֹתִי פֹּה בִּטְבֶרְיָה לְבַד, אֲפִלּוּ שֶׁהָרַב יָדַע מִזֶּה, הוּא הָיָה לַמְּדָן וְהוּא הֵבִין אֶת זֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִי לִנְסֹעַ לִצְפַּת וּבִשְׁבִיל זֶה רַבִּי יִשְׂרָאֵל הֵבִיא אֶת הַמִּשְׁפָּחָה לְכָאן. רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אָמַר לוֹ שֶׁהוּא כָּתַב לְאִשְׁתּוֹ שֶׁתָּבוֹא, הוּא רַק אָמַר לוֹ: "אִשְׁתִּי בָּאָה לְפֹה עִם הַיְלָדִים לְחַג הַפֶּסַח וַאֲנִי אֵין לִי בַּיִת, אֵין לִי דִּירָה, אֵין לִי כֶּסֶף, אֵין לִי לְשַׁלֵּם לַחֲמוֹר, וְהִיא כְּבָר בָּאָה".

אָז אָמַר לוֹ הָרַב: "לֵךְ לְחַפֵּשׂ וְתִרְאֶה דִּירָה, קֹדֶם כֹּל דִּירָה, שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם אֵיפֹה לִהְיוֹת אֵיפֹה לִישֹׁן. וְתָבוֹא וְתַגִּיד לִי כַּמָּה כֶּסֶף אַתָּה צָרִיךְ שֶׁאֲנִי אֲשַׁלֵּם". כָּכָה הָיָה.

בַּבֹּקֶר רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָלַךְ וְהִצְלִיחַ וּמָצָא דִּירָה יָפָה מְאֹד, טוֹבָה גְּדוֹלָה וּרְחָבָה. טוֹב, הַמַּשְׁכִּיר שָׂמַח מְאֹד וְאָמַר לוֹ: "אֲנִי רוֹצֶה עַל הַדִּירָה לִשְׁנֵי חֲדָשִׁים לְמַפְרֵעַ".

אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לָרַב: "אֲנִי מָצָאתִי דִּירָה, הַדִּירָה טוֹבָה מְאֹד, אֲבָל מָה עִם כֶּסֶף?"

אָז הוּא אָמַר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל: "כֶּסֶף? כַּמָּה כֶּסֶף צָרִיךְ?"

רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לוֹ כָּךְ וְכָךְ שְׁקָלִים, וְהוּא פָּתַח אֶת הַמְּגִירָה וְנָתַן לוֹ אֶת כָּל הַכֶּסֶף מַה שֶּׁצָּרִיךְ עַל הַדִּירָה, "קַח שְׁנֵי חֳדָשִׁים לְמַפְרֵעַ", וְהָיָה כְּבָר דִּירָה בִּשְׁבִיל רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְאִשְׁתּוֹ וְהַיְלָדִים. וְהָרַב הַזֶּה הוּא הָיָה הַמִּתְנַגֵּד הֶכִי גָּדוֹל!

טוֹב, בַּיִת - בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ, אֲבָל מִי יְשַׁלֵּם לְבַעַל-הַחֲמוֹר?

כָּל הָעִיר שָׂמְעוּ הַצְּעָקוֹת שֶׁל בַּעַל-הַחֲמוֹר, אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה כְּמוֹ עַכְשָׁו, צְעָקוֹת בְּקוֹלוֹת כְּאֵלּוּ, "מַה זֶּה, אֲנִי לֹא רָגִיל בָּזֶה, אֲנִי לֹא מֵבִין, לֹא שָׁמַעְתִּי דָּבָר כָּזֶה, הַחֲמוֹר עוֹבֵד כָּל הַיּוֹם, הוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, אֲנִי צָרִיךְ לֶאֱכֹל, מַדּוּעַ לֹא אָמַרְתֶּם לִי שֶׁאֵין לָכֶם כֶּסֶף? מַדּוּעַ נָסַעְתֶּם? אִם אֵין כֶּסֶף אָז לֹא נוֹסְעִים. מַה זֶּה, אֲנִי יָכוֹל לָתֵת בַּהֲקָפָה? מָה, אֲנִי חָנוּת?"

רַבִּי יִשְׂרָאֵל - כְּבָר הָיָה לוֹ כֶּסֶף שְׁנֵי חֳדָשִׁים לְמַפְרֵעַ וְהָיָה לוֹ גַּם-כֵּן לְשַׁלֵּם בִּשְׁבִיל הַחֲמוֹרִים לֶאֱכֹל. וְהָיָה לוֹ גַּם-כֵּן דִּירָה גְּדוֹלָה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הוּא לָקַח כָּל הַכֵּלִים לְהַדִּירָה בַּחֲזָרָה.

אַחַר-כָּךְ הַמַּצּוֹת. זֶה הָיָה שְׁנֵי יָמִים לִפְנֵי חַג הַפֶּסַח וְאֵין לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל מַצּוֹת, מָה עוֹשִׂים? אֲנִי לָמַדְתִּי בְּיִשִׁיבָה וְהִכַּרְתִּי סוֹחֵר אֶחָד שֶׁצָּרִיךְ פַּרְנָסָה, הוּא הָיָה טוֹחֵן וְהָיָה לוֹ קֶמַח כָּשֵׁר לְמִכִּירָה. הוּא אָמַר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל: "כֵּן, יֵשׁ לִי קֶמַח רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ".

אָז אָמַר רַבִּי יִשְׂרָאֵל: "טוֹב תִּתֵּן לִי, אֲבָל כֶּסֶף אֵין לִי עַכְשָׁו, אַחֲרֵי פֶּסַח אֲנִי אֲשַׁלֵּם לָכֶם".

אָז הוּא אָמַר: "אֲנִי מְפַחֵד מִכֶּם!" וְהוּא נָתַן לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כַּמָּה קֶמַח שֶׁהוּא רָצָה.

מִשָּׁמָּה הָלְכְנוּ לְמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ תַּנּוּר, וְהוּא רָאָה אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הוּא שָׂמַח מְאֹד, כִּי הוּא יָדַע שֶׁעַכְשָׁו יִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה.

"אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַצּוֹת"

"טוֹב, אֲנִי אֶתֵּן לְךָ, אֲבָל מָה עִם כֶּסֶף?"

"אֵין עַכְשָׁו, אַחַר-כָּךְ אֲנִי אֶתֵּן לְךָ", אָמַר רַבִּי יִשְׂרָאֵל.

"אֲנִי מְפַחֵד מִכֶּם, אַתֶּם נֶאֱמָן אֶצְלִי, אֲנִי אֶתֵּן בְּלִי כֶּסֶף". כָּכָה הָיָה.
אַחַר חַג הַפֶּסַח הִזְמִין לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִישׁ אֶחָד זָקֵן מִיַּבְנִיאֵל שֶׁאָהַב אֶת בֶּרֶסְלֶב, אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר לוֹ שֶׁהוּא צָרִיךְ מַלְבּוּשׁ חַם וְהוּא צָרִיךְ כֶּסֶף. אָז הָאִישׁ הַזֶּה נָתַן לוֹ מַלְבּוּשׁ חַם, וְגַם-כֵּן הוּא הָיָה לוֹ תַּרְנְגוֹלִים, הוּא לָקַח תַּרְנְגֹלֶת גְּדוֹלָה בְּרִיאָה מְאֹד וְעָשָׂה בִּשְׁבִיל רַבִּי יִשְׂרָאֵל וּבִשְׁבִילִי מָרָק, אָמַר רַבִּי יִשְׂרָאֵל: "אֲנִי לֹא אוֹכֵל, רַק לֶחֶם וְתֵה".
אָמַר לוֹ: "אֶצְלִי כָּשֵׁר, אַל תְּפַחֵד".
אָמַר רַבִּי יִשְׂרָאֵל: "לֹא עַל זֶה, אֲנִי רוֹצֶה רַק לֶחֶם וְתֵה".
"אֲבָל אֲנִי עָשִׂיתִי כְּבָר, בִּשַּׁלְתִּי כְּבָר, הַכֹּל מוּכָן".
נוּ, אִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אָכַל, אֲנִי גַּם-כֵּן לֹא אָכַלְתִּי...
רַבִּי יִשְׂרָאֵל לָקַח הַכֹּל בְּלִי כֶּסֶף - קֶמַח וּמַצּוֹת וְגַם-כֵּן יַיִן, אֲנִי לֹא זוֹכֵר הַכֹּל אֲבָל הוּא שִׁלֵּם הַכֹּל עַל הַפֶּסַח. וַאֲנִי רָאִיתִי נִפְלָאוֹת, הוּא לָקַח כַּמָּה כַּדִּים שֶׁל מַיִם וְשִׁלֵּם הַרְבֵּה כֶּסֶף בִּשְׁבִיל שֶׁהַמַּיִם יִהְיֶה מִלְּפָנֵי פֶּסַח עַד אַחֲרֵי פֶּסַח, כָּל הַחֲמָרוֹת. הַכֹּל מַה שֶּׁרָצָה - הָיָה לוֹ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵבִיא לוֹ הַכֹּל, הָיָה לוֹ הַרְחָבָה גְּדוֹלָה. הוּא עָשָׂה הַכֹּל בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל בָּעֶר, אוּלַי אֲנִי אַצְלִיחַ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ...
אַבָּא שֶׁלִּי - הוּא רָצָה לְלֶכֶת לַמָּקוֹם שֶׁמְּבִיאִים אֶת הַתַּפּוּחֵי אֲדָמָה שֶׁיִּהְיֶה לִכְבוֹד פֶּסַח, וְאָז לֹא הָיוּ הוֹלְכִים לַיְשִׁיבָה וְהוּא רָצָה שֶׁאֲנִי אָבוֹא לַעֲזֹר לוֹ, אֲבָל הוּא לֹא רוֹאֶה אוֹתִי, אֵין לִי זְמַן, אֲנִי הָיִיתִי כָּל הַזְּמַן עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל.
נוּ.. נוּ.. אֲנִי לֹא יָכוֹל לְסַפֵּר הַכֹּל, אֲבָל אַחַר-כָּךְ הָיָה 'שָׁמֵחַ', הַחֲסִידִים הַמִּתְנַגְּדִים הֵם יִשְׁכְּחוּ? הֵם הָלְכוּ עוֹד פַּעַם לְאַבָּא שֶׁלִּי וְאָמְרוּ לוֹ: "הַבֵּן שֶׁלְּךָ הוּא נַעֲשָׂה בֶּרֶסְלֶבֵ!"
הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה עָנִי גָּדוֹל וְגַם עִוֵּר גָּדוֹל בִּשְׁתֵּי עֵינָיו, לֹא רָאָה כְּלוּם. וַאֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "אַבָּא, הַכֹּל אֲנִי אֶשְׁמַע לְךָ, רַק זֶה לֹא. אֲנִי רוֹצֶה רַק בֶּרֶסְלֶבֵ!"
אוֹי וַוי, הָאִמָּא שְׁמָעָה דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, וְאֵיךְ שֶׁהָאַבָּא שֶׁלִּי בּוֹכֶה וּמְבַקֵּשׁ אוֹתִי, אָז הִיא אָמְרָה: "עַצְלָן כָּזֶה שֶׁהוּא רוֹצֶה רַק בֶּרֶסְלֶבֵ", הָאַבָּא וְהָאִמָּא הָיָה לָהֶם צַעַר גָּדוֹל כְּמוֹ שֶׁאֲנִי הָיִיתִי שׁוֹכֵב וּמֵת, כֵּן.
אֲנִי הָיִיתִי חָתָן בְּצָפַת, אָז הָאַבָּא אָמַר לִי: "הַמְּחֻתָּן יִשְׁמַע שֶׁאַתָּה נַעֲשֵׂיתָ בֶּרֶסְלֶבֵ, אָז הוּא יִקַּח אֶת הַבַּת שֶׁלּוֹ וְלֹא יִתֵּן לְךָ אוֹתָהּ", וְכָכָה הָיָה. הַחוֹתֵן שֶׁלִּי הָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל עַל בֶּרֶסְלֶבֵ וְאָמַר לִי: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה בֶּרֶסְלֶבֵ בְּשׁוּם אֹפֶן!"
וַאֲנִי אָמַרְתִּי לְאִשְׁתִּי: "מַה זֶּה, הוּא לָקַח אוֹתִי לְחָתָן, לֹא בִּשְׁבִיל חֲסִידוּת. מַה זֶּה, אֲנִי רוֹצֶה בֶּרֶסְלֶבֵ".

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה כַּמָּה שָׁנִים בִּטְבֶרְיָה, וְכֻלָּם, כָּל הַחֲסִידִים הָיוּ מִתְנַגְּדִים. אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד וַאֲנִי הָלַכְתִּי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל תָּמִיד בְּיַחַד לִשְׁמֹעַ מִפִּיו אֵיזֶה דִּבּוּר, וְהֵם רָאוּ וְאָמְרוּ: "יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר הוֹלֵךְ עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהוּא לוֹמֵד סִפְרֵי בְּרֶסְלֵב. מַה, שָׁמַעְתָּ דָּבָר כָּזֶה? הוּא לֹא שׁוֹמֵעַ לְאַבָּא וְלָנוּ, וְהוּא עַקְשָׁן גָּדוֹל, הוּא רוֹצֶה רַק בְּרֶסְלֵב".

לֹא הָיָה בִּצְפַת חָסִיד בְּרֶסְלֵב וּפִתְאוֹם אֲנִי נַעֲשֵׂיתִי חָסִיד בְּרֶסְלֵב, וְכֻלָּם יָדְעוּ שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל חָסִיד בְּרֶסְלֵב וַאֲנִי לָמַדְתִּי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי סָבַלְתִּי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל, נוּ הָיָה 'שְׁמַח' מְאֹד...

אֲנִי הָיִיתִי עַקְשָׁן גָּדוֹל וְרָצִיתִי רַק בְּרֶסְלֵב, יָשַׁנְתִּי בַּבַּיִת-כְּנֶסֶת, וְלֹא אָכַלְתִּי, לֹא הָיָה לִי לֹא אֹכֶל וְלֹא כֶּסֶף, וְהָאַבָּא הוּא עִוֵּר וְעָנִי וַאֲנִי מְצַעֵר אוֹתוֹ כָּל-כָּךְ. נוּ, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר מַה שֶּׁהָיָה לִי? עַכְשָׁו אֲנִי צוֹחֵק וְאַתֶּם צוֹחֲקִים, אִם אַתֶּם הֱיִיתֶם שָׁמָּה הֱיִיתֶם בּוֹכִים אִתִּי בְּיַחַד...

נוּ, נוּ, יֵשׁ עוֹד וְעוֹד עוֹד, אֲנִי לֹא מְסַפֵּר הַכֹּל, אֵין לִי כֹּחַ, עַד הַיּוֹם יֵשׁ וְיֵשׁ, אֲבָל הָיָה לִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה שֶׁזָּכִיתִי לִרְאוֹת דְּבָרִים כָּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, רָאִיתִי הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁלּוֹ, וְרָאִיתִי שֶׁכֻּלּוֹ אֱמֶת וֶאֱמוּנָה, וְאֵין כָּזֶה בָּעוֹלָם, כֵּן.

אֲנִי הָיִיתִי שָׂמֵחַ מְאֹד, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְנָתַן לִי דָּבָר כָּזֶה, לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל. בָּאתִי אֵלָיו הַבַּיְתָה וְרָאִיתִי שֶׁהוּא מְרַקֵּד, חָשַׁבְתִּי: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה נָתַתָּ לִי חֲסִידִים שֶׁמְּרַקְּדִים.."

הזקן וולטר מקרמינצ'וק

אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵהַזָּקֵן שֶׁהָיָה בְּמִירוֹן, רַב וַולְטֶר מִקְּרַמִינְצ'וּק, הוּא הִתְקָרֵב בִּזְמַן הַמַּחֲלֹקֶת אַחֲרֵי הַבַּר-מִצְוָה, וְכָל יְמֵי חַיָּיו - הָעִנְיָן שֶׁלּוֹ הָיָה חֲצוֹת. הוּא הָיָה זָקֵן גָּדוֹל, בְּמֶשֶׁךְ שִׁבְעִים-שְׁמוֹנִים שָׁנָה הוּא עָשָׂה שְׁמָחוֹת, יֵשׁ יְלָדִים וְיֵשׁ חֲתוּנוֹת, וְכָל הַפָּנִים שֶׁלּוֹ הָיָה מֵאִיר כְּמוֹ תִּינוֹק, הָעֵינַיִם הָיָה כְּמוֹ תִּינוֹק. וְזֶה פֶּלֶא, כִּי מִי שֶׁקָּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, זֶה עֲבוֹדָה קָשָׁה מְאֹד, וְהוּא הָיָה קָם בְּכָל לַיְלָה בְּדִיּוּק בַּחֲצוֹת לַיְלָה.

אֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלַי, מַה שֶּׁאֲנִי סוֹבֵל בִּצְפַת, בִּטְבֶרְיָה, וְהוּא הָיָה גָּר בְּמִירוֹן, הוּא לֹא יָדַע אֲבָל הוּא שָׁמַע מִקֹּדֶם עַל כָּל עִנְיַן רַבֵּנוּ, הָיָה מַעֲשִׂיּוֹת הַרְבֵּה, הָיָה גִּיטִין וְצָרוֹת, מַה שֶּׁסָּבְלוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. וְהוּא שָׁמַע מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ עַל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה עוֹד צָעִיר, וְאָמְרוּ שֶׁאִם הוּא - רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הָיָה בִּזְמַן רַבִּי נָתָן הוּא הָיָה גַּם-כֵּן חִדּוּשׁ. כָּכָה הוּא אָמַר לִי פַּעַם אַחַת רַב וַולְטֶר מִקְּרַמִינְצ'וּק. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה, כֵּן.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה גִּבּוֹר חָזָק, הוּא סָבַל עִנּוּיִים כָּאֵלֶּה בְּכָל רֶגַע עַל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם מַה שֶּׁאֵין לָנוּ שׁוּם מוּשָׂג, זֶה אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת רַק בְּכֹחַ רַבֵּנוּ. הוּא הָיָה נָקִי לְגַמְרֵי מִכָּל הַתַּאֲוֹוֹת!

גַּאֲוָה זֶה עוֹשֶׂה כְּמוֹ חֲזִיר - גַּאֲוָה, כָּבוֹד. הוּא בָּרַח מִזֶּה, הוּא הָיָה אֶפֶס וְאַיִן!
נוּ, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר מַה שֶּׁרָאִיתִי, זֶה דְּבָרִים רוּחָנִיִּים, זֶה בְּלִי שִׁעוּר, בְּלִי סוֹף. הוּא זָכָה רַק עַל-יְדֵי הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁלּוֹ.
אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ בְּכֹחַ רַבֵּנוּ, זֶה סָתוּם וְנֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבּוֹן, אֵיךְ הָיָה רַבִּי נָתָן חַי וְזָכָה לַעֲשׂוֹת 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הַכֹּל בִּשְׁבִילֵנוּ. הוּא רָאָה אֶת כֻּלָּם, כָּל נֶפֶשׁ, וְהוּא הֵכִין לְכָל אֶחָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן!

חלום הים

אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי נָתָן אָמַר שֶׁכָּל מִינֵי שְׁבָחִים שֶׁנִּגִּיד - עוֹד לֹא טִפָּה מִן הַיָּם מִגְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ!
רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אֶת זֶה, אֲנִי אוֹמֵר רַק דִּבְרֵי רַבִּי נָתָן. אֲבָל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה אוֹתִי וְכֵן כָּל אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ צְרִיכִים לְדַבֵּר מֵהֶם, אֲבָל לֹא הַכֹּל, הַכֹּל רַק רַבֵּנוּ. הוּא עָלָה עַל הַכֹּל. הָעִקָּר רַבֵּנוּ!
אוֹי, הַלְוַאי אִם הָיָה אֶמֶת בָּעוֹלָם בְּאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ וְהָיוּ מְדַבְּרִים מִזֶּה וּמְפָרְסְמִים אֶת שֵׁם רַבֵּנוּ, מַה זֶּה רַבֵּנוּ, הָיָה כְּבָר הַגְּאֻלָּה מִזְּמַן, כְּבָר הָעוֹלָם מִתְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ וְהָיָה הַכֹּל מְתֻקָּן. אֲבָל הַשֵּׁקֶר זֶה מַפְרִיד וּמַעֲוִיר אֶת הָעֵינַיִם. אֲבָל אֲנַחְנוּ אָסוּר לָנוּ לְהַרְהֵר אַחֲרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
יָבוֹא זְמַנָּם. תָּבוֹא הַגְּאֻלָּה. יָבוֹא הַזְּמַן שֶׁיַּעֲבִיר הַשֵּׁקֶר מִן הָעוֹלָם וְיִתְגַּלֶּה הָאֱמֶת. רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַאֲמִין וּלְהִתְחַזֵּק בִּתְפִלָּה, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵהַשְׁפָּתַיִם. אִם לִלְמֹד בְּסֵפֶר אוֹ לוֹמַר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מַה שֶּׁכָּתוּב בַּסֵּפֶר - לוֹמַר בַּשְׂפָתַיִם. בְּלִי לָשִׂים לֵב, אֲנִי אוֹמֵר: "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם" כְּמוֹ גֵּר. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְבַטֵּל דַּעְתֵּנוּ וְשִׂכְלֵנוּ לְגַמְרֵי, לֹא לְהַרְהֵר וְלֹא לַחֲשֹׁב, רַק כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן.
אוֹי, אוֹי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הָיָה לוֹ תַּלְמִיד כָּזֶה שֶׁהוּא עָמַד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם - רַבִּי נָתָן. הָיָה רַבִּי כָּזֶה וְתַלְמִיד כָּזֶה, יָחִיד בָּעוֹלָם מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם! וְגַם-כֵּן כָּל הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבֵּנוּ. מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה...
רַבִּי נָתָן, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם אֵיךְ הָיוּ יְכוֹלִים לִחְיוֹת רַבִּי נָתָן וַאֲנָשָׁיו. הָיָה שִׁפְלוּת כָּזֶה, אַכְזָרִיּוּת כָּזֶה, אֲפִלּוּ הַגּוֹיִים - אֵין אַכְזָרִיּוּת כָּזֶה.
אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְאֶת הַזְּקֵנִים שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הֵם הָיָה לָהֶם מְסִירוּת נֶפֶשׁ עַל כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ, זֶה לֹא סְתָם. וַאֲנִי זָכִיתִי לִהְיוֹת חָזָק, גִּבּוֹר חָזָק כָּזֶה, אֲנִי עָמַדְתִּי נֶגֶד גְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ חֲשׁוּבִים וּגְדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָם וּבִירוּשָׁלַיִם. יְרוּשָׁלַיִם הָיָה עִיר שֶׁל גְּאוֹנִים, שֶׁל גְּדוֹלֵי הַתּוֹרָה, וְלֹא כָּל אֶחָד הָיָה חָשׁוּב וּמְפֻרְסָם. וְזֶה פֶּלֶא אֵיךְ אֲנִי הָיִיתִי

לַדַּיָּן כְּמוֹ בֶּן יָחִיד וְהֶחֱזַקְתִּי אוֹתוֹ. הוּא הָיָה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וַאֲנִי הֶעֱרַכְתִּי אוֹתוֹ לְצַדִּיק וְגָאוֹן. יָשַׁנְתִּי אֶצְלוֹ לָמַדְתִּי אִתּוֹ בַּלַּיְלָה וְהָיָה בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר, אַהֲבָה גְּדוֹלָה, וְהוּא אָמַר לִי: "בְּרֶסְלֶב - לֹא!" כַּמָּה הוּא הִכְנִיס בִּי רַעַל עַל בְּרֶסְלֶב, מַה שֶּׁזֶּה אָמַר, זֶה אָמַר, וַאֲנִי הָיָה לִי אֱמוּנָה בְּכֻלָּם, וְאִם הֵם אוֹמְרִים עַל בְּרֶסְלֶב דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה אָז זֶה נֵס אֵיךְ שֶׁאֲנִי הֶחֱזַקְתִּי מַעֲמָד. וְכֵן עוֹד רַב אֶחָד שֶׁהָיָה מְפֻרְסָם מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָם, הָיָה לוֹ שֵׁם שֶׁהוּא גָּאוֹן וְחָכָם, מַשְׂכִּיל וְנָבוֹן כְּזֶה וְצַדִּיק, אִישׁ צַדִּיק, הָיָה לוֹ כָּל הַשֵּׁמוֹת. וְכֻלָּם הֶעֱרִיכוּ אוֹתוֹ וְעָמְדוּ לְפָנָיו כְּמֶלֶךְ. כָּל מַה שֶּׁהוּא אָמַר אָז צָרִיכִים לְקַיֵּם תֵּכֶף, וַאֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי לוֹ כְּלוּם. וְהוּא חָשַׁב: "אֵין אַף אֶחָד מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר שֶׁלֹּא יִשְׁמַע לִי, זֶה רַק יִשְׂרָאֵל בֶּערִי!" זֶה דָּבָר יָדוּעַ וּמְפֻרְסָם.

וַאֲנִי יָדַעְתִּי מִזֶּה, אֲנִי נוֹלַדְתִּי בִּטְבֶרְיָה וְשָׁמַעְתִּי מִזֶּה וְיָדַעְתִּי מִזֶּה. וַאֲנִי עָמַדְתִּי נֶגְדּוֹ וְנַעֲשֵׂיתִי בְּרֶסְלֶב וְנִתְקָרַבְתִּי לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, אָז הָיָה לִי נִסִּים, אִם הֵם אוֹמְרִים שֶׁלֹּא לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב, הָאַבָּא אוֹמֵר שֶׁלֹּא לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב, "מָה, אַתָּה מְשֻׁגָּע, מַה זֶּה, אֵיךְ אֶפְשָׁר?"

וְהֵם רָדְפוּ אוֹתִי עַל שֶׁאֲנִי בְּרֶסְלֶב וְדִבְּרוּ אִתִּי: "בְּרֶסְלֶב, אֲנַחְנוּ שָׁמַעְנוּ מִגְּדוֹלִים מִצַּדִּיקִים קְדוֹשִׁים שֶׁאָסוּר לְהִתְקָרֵב לִבְרֶסְלֶב", וַאֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי לָהֶם. זֶה דְּבַר פֶּלֶא כָּזֶה. אֲנִי הָיִיתִי גִּבּוֹר נֶגְדָּם וְנֶגֶד כָּל הַלַּמְדָנִים. אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל - זָכִיתִי לִגְבוּרָה כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם הַזֶּה גְּבוּרָה כָּזֶה. גְּבוּרָה כָּזֶה אֵיךְ עָמַדְתִּי נֶגֶד גְּדוֹלִים כָּאֵלֶּה, וְגַם נֶגֶד הָאַבָּא וְהָאִמָּא וְנֶגֶד כָּל הַמִּשְׁפָּחָה.

אוֹי יוֹי יוֹי.. זֶה כַּמָּה שֶׁאֲנִי אֲסַפֵּר עוֹד לֹא כְּטִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁהָיָה. אֵינָהּ דּוֹמָה רְאִיָּה לִשְׁמִיעָה.

וַאֲנִי רוֹאֶה, שֶׁזֶּה עִקַּר הוּא הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה. חָכְמָה זֶה גַּם-כֵּן טוֹב, אֲבָל הָעִקָּר הַיְסוֹד, הָעִקָּר הַיְּהָדוּת, עִקַּר הַתּוֹרָה - הוּא הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ, הָרָצוֹן הֶחָזָק!

אֲנִי הָיִיתִי הַגְּרוּעַ שֶׁל כֻּלָּם, אֲבָל נִיצוֹץ אֶחָד מֵהָאֱמֶת עוֹמֵד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, כְּנֶגֶד כָּל הַגְּבוּרוֹת, כְּנֶגֶד כָּל הַכֹּחוֹת. וְגַם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רִמֵּז בָּזֶה וְאָמַר: "תְּנוּ לִבְּכֶם לִי, וַאֲנִי אוֹלִיךְ אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ חָדָשׁ. זֶה דֶּרֶךְ יָשָׁן מְאֹד שֶׁדָּרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ מֵעוֹלָם, אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי".

נוּ, צְרִיכִים לָתֵת אֶת הַלֵּב. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי נָתַתִּי אֶת כָּל חַיַּי וְאֶת לִבִּי, אֶת הָאַבָּא וְהָאִמָּא, כָּל הָעוֹלָם, נָתַתִּי הַכֹּל בִּשְׁבִיל הִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ. זֶה דְּבַר פֶּלֶא מְאֹד...

וְגַם הַחֲלוֹם שֶׁהָיָה לִי אַחֲרֵי הַפְּטִירָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הַחֲלוֹם שֶׁל הַגְּלִים...

הָיִיתִי בַּיָּם וְהָיָה גַּלִּים גְּדוֹלִים כָּאֵלֶּה כְּמוֹ הָרִים. אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהוֹלֵךְ הַר שֶׁל מַיִם - אֲבָל הַר, וְהוּא הָלַךְ בְּכַעַס יָשָׁר אֵלַי, אָמַרְתִּי: "אוֹי וַוי, עוֹד כַּמָּה רְגָעִים הוּא יַגִּיעַ אֵלַי, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, אָז אֲנִי אָמוּת, אֵין שׁוּם תִּקְוָה. אָז אֲנִי אָמוּת!"

וְכָכָה הָיָה. הוּא הָלַךְ בְּכַעַס, בְּחֻפָּזוֹן, הָלַךְ לְהָרֹג אוֹתִי. הוּא נָפַל עָלַי וְהָיִיתִי מְיֻאָשׁ לְגַמְרֵי, אֲבָל רָאִיתִי שֶׁאֲנִי עוֹלֶה עַל הָהָר, שֶׁאֲנִי עוֹלֶה בַּמַּיִם, עוֹלֶה, עוֹלֶה, עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לַסּוֹף וְהוֹצֵאתִי אֶת הָרֹאשׁ וְיָכֹלְתִּי לִנְשֹׁם אֲוִיר וְנִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים.

טוֹב, עָבַר הַגַּל וְנִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים, אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהוֹלֵךְ הַר חָדָשׁ, גַּל חָדָשׁ, הוּא הוֹלֵךְ. מַה יִּהְיֶה עַכְשָׁו, לֹא בְּכָל פַּעַם מִתְרַחֵשׁ נִסִּים, מַה יִּהְיֶה עַכְשָׁו מִמֶּנִּי?

נוּ, אֵיךְ הוּא הוֹלֵךְ, הוּא לֹא שׁוֹאֵל אוֹתִי, הוּא הוֹלֵךְ אֵלַי וְנָפַל עָלַי הַר חָדָשׁ. וְגַם-כֵּן הָיָה נֵס שֶׁעָלִיתִי בַּמַּיִם עַל הָהָר עַד שֶׁהוֹצֵאתִי אֶת הָרֹאשׁ מִן הַמַּיִם וְנִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים. נוּ טוֹב, בָּרוּךְ הַשֵּׁם נִצַּלְתִּי שְׁתֵּי פְּעָמִים, אֲבָל הַיָּם הוּא רוֹעֵשׁ וְהוֹלְכִים גַּלִּים חֲדָשִׁים, "מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, מַה יִּהְיֶה מִזֶּה!" אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי הַסַּכָּנָה מַה שֶּׁיֵּשׁ לִי גַּלִּים כָּאֵלֶּה, הָרִים כָּאֵלֶּה, הָיִיתִי מְיֻאָשׁ, רָאִיתִי הַסַּכָּנָה מַה שֶּׁיֵּשׁ, בְּכָל פַּעַם אֲנִי רוֹאֶה נִסִּים אֲנִי עוֹלֶה עַל הַגַּל, אֲנִי עוֹלֶה בַּמַּיִם עַד שֶׁאֲנִי מַגִּיעַ לַסּוֹף וּמוֹצִיא אֶת הָרֹאשׁ וַאֲנִי נִשְׁאָר בַּחַיִּים, אֲבָל אוּלַי עַכְשָׁו מִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיִּהְיֶה עוֹד, רָאִיתִי וְהִרְגַּשְׁתִּי אֶת הַסַּכָּנָה אֵיפֹה שֶׁאֲנִי נִמְצָא. חָלוֹם כָּזֶה...

פִּתְאוֹם, אֲנִי רוֹאֶה בְּנָיִן גָּדוֹל בַּיָּם לֹא רָחוֹק מִמֶּנִּי, בְּנָיִן כָּזֶה, בְּנָיִן גָּדוֹל וְיָפֶה, יֹפִי כָּזֶה.. אָמַרְתִּי: "מַה, אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה, בַּיָּם יֵשׁ בְּנָיִנִים?!" אֲנִי לֹא רָאִיתִי כְּלוּם רַק הַגַּלִּים, וּפִתְאוֹם אֲנִי רָאִיתִי בַּיָּם בְּנָיִן מְפֹאָר וְגָדוֹל. הָיָה לִי תְּמִיהָה: "אֵיךְ אֶפְשָׁר, בַּיָּם אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּנָיִן", אֲבָל אֲנִי רוֹאֶה בְּנָיִן. חָשַׁבְתִּי: "אוּלַי זֶה רֶמֶז עַל שֶׁאֲנִי אֶזְכֶּה לְהִנָּצֵל מֵהַיָּם, כִּי יֵשׁ בְּנָיִן אָז אוּלַי אֲנִי אַגִּיעַ לַבְּנָיִן".

אֲנִי עָשִׂיתִי מַאֲמָצִים גְּדוֹלִים וְלֹא יָכֹלְתִּי לְהַגִּיעַ לְהַבְּנָיִן, אֲנִי הָיִיתִי כְּבָר עַל-יַד הַבְּנָיִן וּבָא גַּל וְהוּא סָחַב אוֹתִי וְנִתְרַחַקְתִּי מֵהַבְּנָיִן, "מַה יִּהְיֶה, אֲנִי יֵשׁ לִי מָקוֹם לְהִנָּצֵל אֲבָל אֲנִי לֹא יָכוֹל, אֵין לִי כֹּחַ לְהַגִּיעַ לְהַבְּנָיִן, אֵין שׁוּם אֶפְשָׁרוּת לְהַגִּיעַ לְהַבְּנָיִן, הוּא עַל-יָדִי וַאֲנִי אִי אֶפְשָׁר לִי לְהַגִּיעַ לְהַבְּנָיִן".

עַד שֶׁזָּכִיתִי, עָשִׂיתִי מַאֲמָץ עֶלְיוֹן כָּזֶה וְהִצְלַחְתִּי לִנְגֹּעַ בְּהַמַּעֲקֶה שֶׁל הַבְּנָיִן. כְּמוֹ רַק שֶׁיָּכֹלְתִּי לְהַחֲזִיק בְּהַמַּעֲקֶה הִרְגַּשְׁתִּי: "עַכְשָׁו בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי יָכוֹל לַעֲלוֹת עַל מַדְרֵגוֹת הַבְּנָיִן, אֵין יָם, אֵין גַּלִּים, אֵין כְּלוּם, עַכְשָׁו אֲנִי יֵשׁ לִי תִּקְוָה!"

נוּ, עָלִיתִי, הָיָה מַדְרֵגוֹת הַרְבֵּה וְהֶחֱזַקְתִּי בְּהַמַּעֲקֶה וְעָלִיתִי בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, כָּל רֶגַע הָיָה שָׁוֶה בְּלִי שִׁעוּר, אֲנִי זָכִיתִי לָצֵאת מִסַּכָּנוֹת כָּאֵלֶּה וַאֲנִי נִמְצָא בַּבְּנָיִן בַּמַּדְרֵגוֹת. עָלִיתִי עַל הַמַּדְרֵגוֹת עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לַסּוֹף, עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְהַדֶּלֶת שֶׁל הַבְּנָיִן. אֲנִי הִגַּעְתִּי לְהַדֶּלֶת שֶׁל הַבְּנָיִן

אָז פָּתַחְתִּי אֶת הַדֶּלֶת וְנִכְנַסְתִּי וְהָיָה פְּרוֹזְדוֹר. מִצַּד אֶחָד הָיָה חֲלוֹנוֹת יָפוֹת וּמִצַּד שֵׁנִי הָיָה קִיר עִם דְּלָתוֹת, אָז אֲנִי עָבַרְתִּי אֶת הַדֶּלֶת הָרִאשׁוֹנָה וְרָצִיתִי לִפְתֹּחַ לִרְאוֹת מַה יֵּשׁ שָׁמָּה, וְלֹא פָּתַחְתִּי, לֹא בְּכַוָּנָה אֲבָל לֹא פָּתַחְתִּי. אָמַרְתִּי: "מַה זֶּה, מַדּוּעַ לֹא פָּתַחְתָּ?"

אָז חָשַׁבְתִּי: "עַכְשָׁו אֲנִי אֶפְתַּח, יֵּשׁ דְּלָתוֹת הַרְבֵּה". אָז הָלַכְתִּי וְגַם-כֵּן הִגַּעְתִּי לְהַדֶּלֶת וְגַם-כֵּן לֹא פָּתַחְתִּי, וְהָיִיתִי בְּכַעַס עָלַי: "מַדּוּעַ לֹא פָּתַחְתָּ?" וְעָבַרְתִּי אֶת הַדֶּלֶת וְכָכָה אֶת כָּל הַדְּלָתוֹת, הָלַכְתִּי וְרָצִיתִי לִפְתֹּחַ וְלֹא פָּתַחְתִּי. זֶה חֲלוֹם כָּזֶה...

עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְהַדֶּלֶת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַבִּנְיָן, זֶה כְּבָר כָּל הַבִּנְיָן. אֲנִי עָבַרְתִּי כָּל הַדְּלָתוֹת עַד שֶׁהִגַּעְתִּי לְהַדֶּלֶת הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַבִּנְיָן שֶׁהָיָה כְּבָר. אֲנִי הִגַּעְתִּי לְהַדֶּלֶת הָאַחֲרוֹנָה אָז פָּתַחְתִּי, פָּתַחְתִּי וְרָאִיתִי חֶדֶר...

יֵּשׁ שָׁמָּה שֻׁלְחָן וְכִסֵּא, וְעַל הַכִּסֵּא יוֹשֵׁב זָקֵן גָּדוֹל, וָזָקֵן - יֹפִי כָּזֶה, לָבָן כָּזֶה, חֵן כָּזֶה.. וְגַם הַצוּרָה שֶׁלּוֹ, הַפָּנִים שֶׁלּוֹ הָיָה חֵן כָּזֶה שֶׁלֹּא רוֹאִים בָּעוֹלָם הַזֶּה מִין חֵן כָּזֶה, מִין מְתִיקוּת כָּזֶה...

אָז הִתְבַּיַּשְׁתִּי מְאֹד, רָאִיתִי זָקֵן כָּזֶה וְרָאִיתִי אֶת הַפָּנִים שֶׁלּוֹ, אָז נִתְבַּיַּשְׁתִּי מְאֹד וְנָפַלְתִּי בְּדַעְתִּי: "אֵיךְ יֵּשׁ לִי מָקוֹם פֹּה לִהְיוֹת בַּחֶדֶר הַזֶּה וְלִרְאוֹת זָקֵן כָּזֶה, אֵיךְ?" רָצִיתִי לָתֵת שָׁלוֹם לְהַזָּקֵן אֲבָל לֹא מָצָאתִי עֹז בְּנַפְשִׁי, "לָתֵת לוֹ שָׁלוֹם, אֲנִי רָחוֹק מִזֶּה, אֲנִי אֵיךְ יֵּשׁ לִי חֵלֶק כָּזֶה לָתֵת לוֹ שָׁלוֹם, אֵיךְ יֵּשׁ לִי הָעַזּוּת לָתֵת שָׁלוֹם לְהַזָּקֵן הַזֶּה?"

עַל-כָּל-פָּנִים הַזָּקֵן הַזֶּה הוֹשִׁיט אֶת הַיָּד וְנָתַן לִי שָׁלוֹם וְלָקַח לִי אֶת הַיָּד וְהֶחֱזִיק אֶת הַיָּד וּבְאַהֲבָה גְּדוֹלָה וּבְנַעֲנוּעַ: "שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם". וְהוּא הִמְשִׁיךְ וְהֶחֱזִיק אוֹתִי בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, הִתְקָרְבוּת כָּזֶה.. אֲנִי לֹא הָיָה לִי עַזּוּת כָּזֶה, אֲבָל הוּא עָשָׂה כָּזֶה, אָז מַה יָּכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת, קִבַּלְתִּי אֶת זֶה. וְנִתְעוֹרַרְתִּי...

אָז אֲנִי זָכַרְתִּי אֶת כָּל הַחֲלוֹם, עַד הַיּוֹם אֲנִי רוֹאֶה אֶת הַפָּנִים שֶׁלּוֹ כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי אָז. בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע חֲלוֹם נִשְׁכָּח, בִּפְרָט צוּרָה. אֲבָל כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי אֶת הַכִּסֵּא עִם הַזָּקֵן וְהַזָּקֵן וְהַתֹּאַר שֶׁל הַפָּנִים, אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹאֶה עַכְשָׁו אֶת זֶה. אָז הָיָה לִי גַּעְגּוּעִים וְהִשְׁתּוֹקְקוּת, "אֲנִי רוֹצֶה לָדַעַת מִי זֶה הָיָה הַזָּקֵן, אֵיזֶה גָּדוֹל, מִי הָיָה הַזָּקֵן שֶׁרָאִיתִי?"

אָז כַּנִּרְאֶה אֲנִי הָיָה לִי גַּעְגּוּעִים, נִרְדַּמְתִּי, וְאָמְרוּ לִי אוֹ שֶׁחָשַׁבְתִּי מַחֲשָׁבָה: "אֲנִי אֶקַּח סֵפֶר וַאֲנִי אֶפְתַּח, אוּלַי אֲנִי אֶמְצָא שָׁמָּה אֵיזֶה רֶמֶז מִי זֶה הַזָּקֵן". וְכָכָה עָשִׂיתִי.

נִתְעוֹרַרְתִּי וְלָקַחְתִּי סֵפֶר וּפָתַחְתִּי, זֶה הָיָה סֵפֶר 'חַיֵּי מוֹהַר"ן' בִּדְפוּס רִאשׁוֹן. פָּתַחְתִּי אֶת הַסֵּפֶר וְנָתַתִּי אֶת הָעֵינַיִם עַל הַסְּעִיף הַזֶּה שֶׁרִבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה: "שֶׁמִּי שֶׁיִּזְכֶּה, אֲנִי אֶתְרָאֶה אֵלָיו בִּדְמוּת זָקֵן!" זֶהוּ, זֶה רָאִיתִי, אָז יָדַעְתִּי כְּבָר שֶׁהַזָּקֵן הוּא רַבֵּנוּ!

חֲלוֹם כָּזֶה...

חלום הבור ומימי התורה של רבנו

אֵיזֶה שִׂמְחָה צָרִיךְ לִהְיוֹת לָנוּ שֶׁזָּכִינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה לִהְיוֹת מְקֹרָבִים לְרַבֵּנוּ, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים! הָיָה כַּמָּה גְּדוֹלִים שֶׁהֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם מָשִׁיחַ, דִּבְּרוּ דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, אֲבָל זֶה לֹא הָיָה נָכוֹן, הֵם טָעוּ. רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - אֶצְלוֹ אֵין שׁוּם טָעוּת! מַה שֶּׁהוּא גִּלָּה זֶה מְבֹרָר.

הַלַּיְלָה נִתְעוֹרַרְתִּי אֲחָרֵי חֲצוֹת וְעָשִׂיתִי נְטִילַת יָדַיִם וְרָצִיתִי לַעֲסֹק בְּסֵפֶר תְּהִלִּים, אָז רָצִיתִי לִהְיוֹת עֵר, וְנָפַל עָלַי שֵׁנָה וְשָׁכַבְתִּי וְיָשַׁנְתִּי וְהָיָה לִי חֲלוֹם. חֲלוֹם כָּזֶה.. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ נִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים. רָאִיתִי שֶׁהָיָה לִי צַעַר כָּזֶה וּמַה שֶּׁעָבַר עָלַי.. הָיָה נִדְמֶה לִי שֶׁהָיִיתִי בִּירוּשָׁלַיִם וְהִסְתּוֹבַבְתִּי שָׁמָּה בְּאֵיזֶה מְקוֹמוֹת כְּמוֹ מְחוּץ לָעִיר, אָז אָמְרוּ לִי אֲנָשִׁים: "יֵשׁ פֹּה בּוֹר כָּזֶה, הַגֹּדֶל שֶׁלּוֹ וְהָעֲמְקוּת שֶׁלּוֹ הוּא בְּלִי שִׁעוּר!"

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי הָיָה לִי חֵשֶׁק לִרְאוֹת הַבּוֹר הַזֶּה, סוֹבַבְתִּי סוֹבַבְתִּי וּלְבַסּוֹף הָלַכְתִּי לִרְאוֹת אֶת הַבּוֹר וְהִפֶּה שֶׁל הַבּוֹר הָיָה גָּדוֹל וְהָיָה עָמֹק מְאֹד, הַגֹּדֶל וְהָעֲמְקוּת בְּלִי שִׁעוּר. עַל-כָּל-פָּנִים נָפַל פַּחַד רַק לִרְאוֹת אֶת הַגֹּדֶל שֶׁל הַבּוֹר. וְהֶחְלַקְתִּי...

כְּמוֹ שֶׁאֲנִי עָמַדְתִּי עַל-יַד הַבּוֹר, הֶחְלַקְתִּי וְנָפַלְתִּי לְהַבּוֹר, אָז אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ נִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים. אֲנִי רָאִיתִי שֶׁנָּפַלְתִּי בַּבּוֹר וְאֵין לִי שׁוּם תִּקְוָה, בּוֹר כָּזֶה עוֹד רָגַע יִהְיֶה לִי גַּל שֶׁל עֲצָמוֹת. אָז הִרְגַּשְׁתִּי אֶת הַצַּעַר הַזֶּה מַה שֶּׁיִּהְיֶה בְּעוֹד רָגַע, הָיָה לִי צַעַר כָּזֶה, פַּחַד כָּזֶה...

עַל-כָּל-פָּנִים נָפַלְתִּי בַּבּוֹר, אָז נָפַלְתִּי, נָפַלְתִּי.. וְהַבּוֹר הָיָה עִם מַיִם, וַאֲנִי יוֹדֵעַ לָשׂוּט! כְּמוֹ שֶׁהַצַּעַר הָיָה גָּדוֹל מַה שֶּׁיִּדְעְתִּי בְּעוֹד רָגַע מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי גַּל שֶׁל עֲצָמוֹת, כְּשֶׁרָאִיתִי בּוֹר כָּזֶה וְהָיִיתִי בְּסַכָּנָה כָּזוֹ.. נו, אֲנִי נָפַלְתִּי לַמַּיִם וַאֲנִי יוֹדֵעַ לָשׂוּט.

בּוֹר כָּזֶה, עֲמֻקּוּת כָּזֶה וְחֻרְבָּן כָּזֶה - שְׁמָמָה, זֶה דָּבָר שׁוֹמֵם. וְנָפַלְתִּי לַמַּיִם אַחֲרֵי כָּל הַסַּכָּנָה, אַחֲרֵי כָּל הַפַּחַד, אֲנִי לֹא רָאִיתִי אֶת הַמַּיִם אֲבָל נָפַלְתִּי לַמַּיִם. נו, וְרָאִיתִי אֶת הַמָּוֶת וְאֶת הַהַצָּלָה. אֵיךְ בָּא לְכָאן מַיִם? עַל-כָּל-פָּנִים כָּכָה הָיָה. רַק חַס-וְשָׁלוֹם אִם אַף אֶחָד לֹא יֵדַע שֶׁאֲנִי נָפַלְתִּי לַבּוֹר, אָז מַה יוֹעִילוּ הַמַּיִם, כַּמָּה זְמַן אֶפְשָׁר לִחְיוֹת בְּלִי אֹכֶל, שְׁבוּעַ? אִם לֹא יוֹצִיאוּ אוֹתִי - אָז אֲנִי חַי, אֲבָל בְּעוֹד כַּמָּה יָמִים אֲנִי אָמוּת. אֲבָל הָיָה נִדְמֶה לִי שֶׁיֵּשׁ אֲנָשִׁים שֶׁרָאוּ שֶׁנָּפַלְתִּי לַבּוֹר, אָז בְּוַדַּאי הֵם יַעֲשׂוּ תַּחְבּוּלוֹת לְהוֹצִיא אוֹתִי, אָז הָיָה לִי קְצָת נַחַת-רוּחַ, קְצָת בִּטָּחוֹן שֶׁיָּבוֹאוּ וְיוֹצִיאוּ אוֹתִי מֵהַבּוֹר. וְכָכָה נִצַּלְתִּי!

זֶה הַחֲלוֹם - אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם הָיָה לִי עוֹד חֲלוֹם כָּזֶה, צַעַר כָּזֶה בְּהֶרֶגַע שֶׁנָּפַלְתִּי, הַצַּעַר הָיָה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר, "בְּעוֹד רָגַע מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי?" אֲבָל אוֹתוֹ הֶרֶגַע נִסִּים שֶׁלֹּא נִשְׁאַרְתִּי מֵת רַק מֵהַפַּחַד הַזֶּה וְהַצַּעַר הַזֶּה, אֲנִי הָיִיתִי בַּחוּץ וּפִתְאוֹם אֲנִי נָפַלְתִּי לַבּוֹר. וְזֶה עָלָה עַל דַּעְתִּי שֶׁזֶּה הַחֲלוֹם מְרַמֵּז עַל "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָלִי!"

עַל-יְדֵי הַמַּיִם, מַה זֶּה מַיִם? מֵימֵי הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ - זֶה הַמַּיִם. מַיִם זֶה תּוֹרָה, מֵימֵי הַתּוֹרָה. עַל-יְדֵי מֵימֵי הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ - אֲפִלּוּ שְׁנוֹפְלִים לְמָקוֹם כָּזֶה שֶׁאֵין שׁוּם תִּקְוָה.. יֵשׁ תִּקְוָה! נָפַלְתִּי לַמַּיִם!

וְזֶה אֲנִי מְסַפֵּר אֶת זֶה בְּדִבּוּרִים, אֲבָל זֶה אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר אֶת הָרֶגַע שֶׁל הַפַּחַד, שֶׁל הַצַּעַר שֶׁהָיָה לִי מִזֶּה שֶׁרָאִיתִי שֶׁנָּפַלְתִּי לַבּוֹר. אֲנִי נִמְצָא בַּבּוֹר בְּלִי שׁוּם.. אֵין מָקוֹם לֶאֱחֹז. מִי יָכוֹל לְתָאֵר הָרֶגַע הַזֶּה. וְהָיָה לִי הִתְחַזְּקוּת גָּדוֹל מֵהַחֲלוֹם הַזֶּה שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל. אֲנִי כְּבָר נָפַלְתִּי לַבּוֹר בְּלִי שׁוּם תִּקְוָה.. וְיֵשׁ מַיִם!

כָּל הַסִּפּוּרִים הָאֵלֶּה הֵם שַׁיְכִים לַהִתְקָרְבוּת שֶׁלִּי לְרַבֵּנוּ. כָּל זֶה מִזְּמַן שֶׁנּוֹלַדְתִּי הָיָה הֲכָנָה לַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ וְזֶה הָיָה הַכֹּל נִסִּים, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת. נִסִּים וְנִפְלָאוֹת...

שלא לפל

חָסִיד הִגִּיעַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל יַחַד עִם עוֹלֶה חָדָשׁ הַמִּתְקַשֶּׁה בַּשָּׂפָה הָעִבְרִית וּבַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם... הוּא צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ אֵיזֶה אָדָם יָרֵא שָׁמַיִם וְיִלְמְדוּ יַחַד, וּמַה שֶּׁלֹּא יוֹדֵעַ - יִשְׁאַל. כָּל מַה שֶּׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ - שׁוֹאֲלִים. לִפְעָמִים עִנְיָן זֶה, לִפְעָמִים עִנְיָן אַחֵר - שׁוֹאֲלִים.

שֶׁיִּשְׁמַע לְרַבֵּנוּ וְיקַיֵּם, מַה שֶּׁיּוֹדֵעַ יְקַיֵּם, יַאֲמִין וְיקַיֵּם. לְהִתְחַזֵּק, לֹא לִפֹּל וְלֹא לְהָנִיחַ עַצְמוֹ לִפֹּל חַס-וְשָׁלוֹם. לֹא לִפֹּל בְּשׁוּם אֹפֶן. צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר, מִלְחָמָה! בְּוַדַּאי, בְּמִלְחָמָה צְרִיכִים לִהְיוֹת גִּבּוֹר, לְהִתְגַּבֵּר, וְלֹא לִפֹּל. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא נוֹתֵן לָנוּ לִפֹּל בְּשׁוּם אֹפֶן.

שֶׁלֹּא יִתְיָאֵשׁ, שֶׁלֹּא יִפֹּל. שֶׁלֹּא יִפֹּל וְלֹא יֵבוֹשׁ מִשּׁוּם אָדָם, רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ. לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו בְּכָל יוֹם וְיוֹם, לְדַבֵּר אֵלָיו כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים. לְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם וּלְהַאֲמִין בַּשֵּׁם בֶּאֱמֶת, וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעוֹלָם שֶׁאֵין לָהֶם תּוֹרָה וְאֵין לָהֶם מִצְוֹות.

לְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם: "אַבָּא רַחֲמָנִי, אַתָּה רַחֲמָן, רַחֵם עָלַי וְהָאֵר לִי הַדֶּרֶךְ הַטּוֹב אֵיךְ לִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות". זֶה הָעִקָּר, אִם לֹא זֶה - אֵין חַיִּים, אֵין עוֹלָם כְּלָל.

לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁיָּכוֹל, וּלְדַבֵּר כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים וּלְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, לְהִתְפַּלֵּל לְפָנָיו שֶׁיִּתֵּן לוֹ שֵׂכֶל לְהִתְגַּבֵּר וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה תְּפִלָּה וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', כֵּן.

אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן. בִּטָּחוֹן בַּשֵּׁם, "אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ", לִבְטֹחַ בַּשֵּׁם וּלְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ עַל כָּל דָּבָר תָּמִיד, אָז נִזְכֶּה לְכָל טוּב...

אִם אַתָּה תַּמְשִׁיךְ לָלֶכֶת בֶּאֱמֶת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעְזֹר לְךָ וְיִתֵּן לְךָ מַתָּנוֹת טוֹבוֹת. כֵּן, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעְזֹר לוֹ, הָעִקָּר הוּא הָרָצוֹן וְלֹא לִפֹּל, זֶה הָעִקָּר - שֶׁלֹּא יִתְיָאֵשׁ וְלֹא יִפֹּל, רַק יִתְחַדֵּשׁ תָּמִיד, יַתְחִיל מֵחָדָשׁ. שֶׁיִּתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, בְּכָל כֹּחוֹ, שֶׁיִּתְגַּבֵּר בִּגְבוּרָה גְּדוֹלָה. תִּתְפַּלֵּל לַשֵּׁם בְּכָל יוֹם. יִהְיֶה לוֹ הַכֹּל, כָּל הַיְשׁוּעוֹת.

שֶׁלֹּא יִפֹּל, יֵשׁ כְּבָר בָּרוּךְ הַשֵּׁם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ בָּעוֹלָם וְ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' כָּזֶה בָּעוֹלָם, וְתוֹרָה כָּזֶה, תְּפִלָּה כָּזֶה.. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הָאֵלּוּ - שֶׁיִּקָּנֶה, וְגַם-כֵּן 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת' וּ'מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ', 'הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ', אֵלּוּ הַסְּפָרִים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ, הֵם תִּקּוּנִים רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת לְכָל אֶחָד - אֵיךְ שֶׁהוּא, אֵיךְ שֶׁעָבַר עָלָיו. הוּא נוֹתֵן לָנוּ תִּקּוּנִים לְכָל דָּבָר לְכָל יְמֵי חַיֵּינוּ, לָנוּ וּלְזַרְעֵנוּ וּלְכָל אָדָם. הוּא מְתַקֵּן וּמְחַדֵּשׁ - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

הוּא צָרִיךְ לִקְרֹא הַמַּעֲשִׂיּוֹת, מַה שֶּׁזֶּה הַמַּעֲשִׂיּוֹת.. מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁזֶּה כָּל הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלּוּ.. אֵין מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הוּא צָרִיךְ לִשְׁמֹחַ מְאֹד וּלְהוֹדִיעַ גַּם לְהַבָּנִים שֶׁיֵּשׁ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב בָּעוֹלָם. אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתְךָ שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַמִּכְשׁוֹלִים, עַל כָּל הַדְּבָרִים שֶׁהֵם מְרַחֲקִים מִן הָאֱמֶת. שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. שֶׁתִּזְכֶּה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לְכָל טוּב, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לוֹ כָּל הַמַּתָּנוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת בִּמְהֵרָה.

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אִם אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה עַל-יְדֵי לִמּוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ בִּלְבַד)

כֵּן, בְּוַדַּאי.. זֶה הָעִקָּר הַשֹּׁרֶשׁ וְהַיְסוֹד שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. זֶה שֹׁרֶשׁ הַתּוֹרָה וְשֹׁרֶשׁ הַכֹּל, שֹׁרֶשׁ אֱמוּנָה, שֹׁרֶשׁ הַתְּשׁוּבָה וְשֹׁרֶשׁ הַכֹּל. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ, מְחַיֶּה אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, אֶת כָּל הַיְּהוּדִים. הַגּוֹיִים לֹא נֶחֱשָׁבִים לִבְנֵי-אָדָם, זֶה מִין חֲמוֹרִים. הַגּוֹיִים יִפְּלוּ, יִפְּלוּ לָגֶמְרֵי. רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל וּלְהִתְנַעֲנֵעַ לְכָל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ, כִּי כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ וְכָל יִשְׁעֵנוּ וְכָל תִּקְוָתֵנוּ שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל שֶׁנִּכְנַס בְּאֵיזֶה יְהוּדִי - זֶה כָּל הַגְּאֻלָּה שֶׁלּוֹ, הַתִּקּוּן שֶׁלּוֹ.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא רַבִּי כְּזֶה שֶׁמְּדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כְּתוּב בַּסֵּפֶר וְהוּא מְדַבֵּר עִם כָּל הָעוֹלָם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָשׁ כָּל הָעוֹלָם וְהוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. הוּא לוֹמֵד אִתְּךָ וְאִתּוֹ וְעִם כָּל אֶחָד בַּתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, וּמְגַלֶּה וּמֵאִיר לְכָל אֶחָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ וְאֵיךְ הוּא צָרִיךְ לְלֶכֶת. בְּכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ כָּל הַתִּקּוּנִים וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת!

כָּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ כֻּלָּם הֵם מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ דֶּרֶךְ הַשֵּׁם, הֵם מוֹרִים אוֹתָנוּ עַל הַכֹּל. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְרַחֵם עָלָיו וְנוֹתֵן לוֹ תִּקּוּנִים וּתְשׁוּבָה לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כְּמוֹ שֶׁהוּא!

זֶה דָּבָר כָּזֶה חָדָשׁ שֶׁעוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. זֶה פֶּלֶא, פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה בֶּאֱמֶת, וְהָאָדָם הוּא נוֹתֵן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "קַח אֶת הַבָּנִים וְקַח אֶת הַכֹּל, רַק שֶׁאֲנִי אֶזְכֶּה לְדַבֵּר אֵיזֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ". זֶה הַיְשׁוּעָה שֶׁלָּנוּ!

אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה שֶׁהוּא יוֹדֵעַ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ וְיוֹדֵעַ הָרְפוּאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, אֵיךְ לִזְכּוֹת לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מְחַזֵּק אוֹתָנוּ, מְתַקֵּן אוֹתָנוּ, מְרַפֵּא אוֹתָנוּ, מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, הוּא מְחַדֵּשׁ אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּאִלּוּ עַכְשָׁו הוּא נַעֲשֶׂה בַּעַל-תְּשׁוּבָה. וְהָעִקָּר אֱמוּנָה, מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר - צְרִיכִים לְקַיֵּם!

צְרִיכִים אֱמוּנָה, צְרִיכִים אֱמוּנָה בְּרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ. בְּכָל דִּבּוּר שֶׁגְּלָה הוּא מְקָרֵב אוֹתָנוּ, מֵאִיר בָּנוּ וּמְגַלֶּה לָנוּ אֶת הַשֵּׁם וְהַתְּשׁוּבָה וְכָל דָּבָר שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים. רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, לְקַבֵּל בֶּאֱמוּנָה, כָּל מַה שֶׁמְּלַמֵּד אוֹתָנוּ - לְקַיֵּם. לְבַטֵּל דַּעְתּוֹ, לֹא לְחַפֵּשׂ דְּרָכִים וְלֹא לִהְיוֹת 'חָכָם'. לִלְמֹד בִּתְמִימוּת, לְקַבֵּל. כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל - מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ, רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר שֶׁנִּזְכֶּה יַחַד לַעֲסֹק בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ שֶׁהוּא גּוֹאֵל וּמְחַיֶּה כָּל יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אֵיךְ שֶׁהוּא, אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עִנְיָן נוֹרָא, פֶּלֶא נוֹרָא שֶׁעוֹד לֹא הָיָה כָּזֶה בָּעוֹלָם מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם. הוּא כּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד עִם כָּל הָרְפוּאוֹת. זֶה פֶּלֶא שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, פֶּלֶא חָדָשׁ...

העקר הוא האמונה

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ לְהִתְאָרֵחַ בְּבֵיתוֹ שֶׁל חָסִיד שֶׁבִּקֵּשׁ לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה...

"וַיַּאֲמִינוּ בְּהַשֵּׁם וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ", אֲנַחְנוּ רוֹצִים רַק כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים וּמְבִינִים וְלֹא רוֹצִים אֱמוּנָה. אֲבָל הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה, וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הוּא לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּלְהַאֲמִין בְּהַצַּדִּיק - "וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ". אֲנַחְנוּ הַזֶּרַע שֶׁל הַצַּדִּיק. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ דְּרָכִים אֵיךְ לְהַגִּיעַ לֶאֱמוּנָה בְּהַצַּדִּיק, כִּי זֶה הָעִקָּר הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ, הָעִקָּר הַכֹּל.

אוֹי, אוֹי, זֶה לֹא עֵצָה לִשְׂכַּב, לִשְׂכַּב, רַק לְהִסְתּוֹבֵב...

הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר גַּם-כֵּן בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה! דַּאס אִיז אִינְזֶער הָעִקָּר, אִינְזֶער הַתִּקּוּן, אִינְזֶער הָרְפוּאָה, אִינְזֶער הַגְּאֻלָּה, יָא. אֱמוּנָה אִיז אַ-פַאךְ, אַ-פַאךְ" ("זֶה הָעִקָּר שֶׁלָּנוּ, הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ, הָרְפוּאָה שֶׁלָּנוּ, הַגְּאֻלָּה שֶׁלָּנוּ, כֵּן. אֱמוּנָה זֶה אֱמֶנוּת, זֶה אֱמֶנוּת").

וֶאֱמוּנָה הוּא לְהַאֲמִין בְּהַצַּדִּיק - "וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ", וְגַם שֶׁיַּאֲמִין בְּעַצְמוֹ, שֶׁאֲנִי כְּמוֹ שֶׁאֲנִי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתִי וְרוֹצֶה אוֹתִי שֶׁאָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה וְרוֹצֶה שֶׁאֲנִי אֶתְגַּבֵּר וְאֶהְיֶה גִּבּוֹר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה, לֹא לִהְיוֹת שְׁלֶמַזְלְניק (רֹעַ-מַזָּל).

אֱמוּנָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה אוֹתִי וְרוֹצֶה שֶׁיִּהְיֶה לִי אֱמוּנָה בְּהַצַּדִּיק, וּבְעַצְמִנוּ.

לְהַאֲמִין בָּנוּ בְּעַצְמֵנוּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה אוֹתָנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ, כֵּן.

אוֹי, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק לְחַפֵּשׂ אֱמוּנָה, צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְחַזֵּק וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק...

אֱמוּנָה זֶה דָּבָר קַל, מִלָּה אַחַת וְלֹא הַרְבֵּה דְּבָרִים. זֶה לֹא דָּבָר שֶׁיְּכוֹלִים לְהָבִין, זֶה דָּבָר רוּחָנִי - אֱמוּנָה, זֶה תָּלוּי בַּלֵּב. זֶה דָּבָר קַל - אֱמוּנָה, לֹא צְרִיכִים לַעֲמֹל, לְחַפֵּשׂ, צְרִיכִים רַק הַלֵּב שֶׁיִּתְנַעְנַע לְטוֹב, לַחֲזֹר לַטּוֹב, לַתּוֹרָה, לַחֲזֹר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. חַס-וְשָׁלוֹם כָּכָה בְּלִי אֱמוּנָה הוּא בְּלִי חַיּוּת, בְּלִי הַכֹּל, בְּלִי נְשָׁמָה. הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה.

אָנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק מְאֹד לְזָכוֹת לֶאֱמוּנָה. בְּלִי אֱמוּנָה אֵין שִׂמְחָה אֵין חַיּוּת. צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל הַכֹּח לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, זֶה הָעִקָּר הַתִּקּוּן וְהָעִקָּר הַגְּאֻלָּה שֶׁלָּנוּ, הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה!

הָעִקָּר הוּא הָאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ, זֶה הָעִקָּר. הָאֱמֶת, הָאֱמוּנָה. אֵין אֱמוּנָה בְּלִי אֱמֶת, וְאֵין אֱמֶת בְּלִי אֱמוּנָה.

אֲנִי מְיוֹם שֶׁנּוֹלַדְתִּי אֲנִי חָלָשׁ, אֲנִי תָּמִיד הָיִיתִי חָלָשׁ, אֲנִי לֹא רָצִיתִי לֹא לִלְמֹד וְלֹא לְהִתְפַּלֵּל, רַק לִשְׂכַּב. אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת כָּכָה. כְּאִלּוּ מֹשֶׁהוּא עוֹמֵד עַל-יָדִי וְאוֹמֵר לִי: "אַל תַּעֲמֹד, רַק תִּשְׂכַּב". וַאֲנִי אוֹמֵר לוֹ: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִשְׂכַּב, מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי?"

נוּ, כָּל הַיּוֹם כָּכָה - לִשְׂכַּב, זֶה לֹא טוֹב, הַגּוּף צָרִיךְ לְטַיֵּל, לָלֶכֶת, לְהִסְתּוֹבֵב בַּבַּיִת, נַעֲלֶה עַל הַמַּדְרֵגוֹת, לֹא לִשְׂכַּב. אוּלַי יֵשׁ לְךָ זְמַן, נֵלֵךְ קְצָת לְטַיֵּל, אוּלַי נֵלֵךְ לְמִקְוֶה, תִּזְדָּרֵז, צְרִיכִים לְמַהֵר וּלְהִזְדָּרֵז בְּזֶה הָעוֹלָם, כָּל רֶגַע הוּא בְּחֶשְׁבּוֹן...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְדַבֵּר הַרְבֵּה מְזֶה וְגַם מְדַבֵּר הַרְבֵּה מִשִּׂמְחָה. רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן מְחַזְּקִים אוֹתָנוּ וּמְעוֹרְרִים אוֹתָנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְשִׂמְחָה. מַה זֶּה שִׂמְחָה? לִשְׂמֹחַ בְּעַצְמֵנוּ, שֶׁגַּם אֲנִי כְּמוֹ שֶׁאֲנִי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה אוֹתִי שֶׁאֲחַפֵּשׂ דְּרָכִים לַחֲזֹר לַתּוֹרָה, לְקָרְבָּה.

מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם, שִׁירָה שִׂמְחָה, "שִׁירוּ לְהַשֵּׁם כִּי גָּאֹה גָּאָה סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם".

"סוּס וְרוֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם" - סוּס זֶה הַסִּטְרָא-אָחֳרָא.

עֹז, עֹז, "עָזִּי, וְזִמְרָת יָהּ" (הַצַּדִּיק הָאֱמֶת נִקְרָא עֹז).

"וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה" - לְשׁוֹן יְשׁוּעָה.

"דִּרְשׁוּ הַשֵּׁם וְעָזּוֹ, בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד" (שֶׁצְּרִיכִין לְבַקֵּשׁ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַיְנוּ, לִזְכּוֹת לֶאֱמוּנָה שְׁלֵמָה, וְזֶה אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל-יְדֵי שֶׁיִּדְרְשׁוּ וִיבַקְּשׁוּ אֶת הַשֵּׁם וְעָזּוֹ, הַיְנוּ הַצַּדִּיק).

וְזֶה עִקַּר הַתִּקּוּן, לֹא חַס-וְשָׁלוֹם.. לִפֹּל. רַק לִשְׂמֹחַ וּלְהִתְחַזֵּק בְּהַשֵּׁם. וְגַם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲזֹר לְעַצְמֵנוּ. כֵּן, לְחַפֵּשׂ דְּרָכִים אֵיךְ לִחְיוֹת וְלֹא לָמוּת. זֶה מִיתָה אִם שׁוֹכְבִים וְלֹא עוֹשִׂים כְּלוּם, זֶה מִיתָה. כְּשֶׁשּׁוֹכְבִים יָכוֹל לְהִכָּנֵס אֵיזֶה תַּאֲוָה, בִּשְׁבִיל זֶה רַק כְּשֶׁמִּתְעוֹרְרִים מֵהַשֵּׁנָה - תֵּכֶף יִתֵּן מַיִם וְיִרְחַץ הַיָּדַיִם, שֶׁהַטֻּמְאָה תֵּלֵךְ מֵאִתָּנוּ.

נוּ, אוּלַי נֵלֵךְ כְּמוֹ שֶׁהוֹלְכִים וּמְחַפְּשִׂים אֵיזֶה דָּבָר, נֵלֵךְ נְחַפֵּשׂ אֵיךְ זוֹכִים לְתִקּוּן, לִגְאֻלָּה, אֵיךְ זוֹכִים. אוּלַי נֵלֵךְ קְצָת, נַעֲשֶׂה עַצְמֵנוּ שָׂמֵחַ, כְּאִלּוּ אֲנַחְנוּ שְׂמֵחִים. אַף-עַל-פִּי שֶׁהַשִּׂמְחָה רְחוֹקָה מֵאִתָּנוּ, אֲבָל הִיא רְחוֹקָה וְהִיא קְרוֹבָה, הִיא קְרוֹבָה מְאֹד...

אֲהָהּ! מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, יֵשׁ לָנוּ אַבָּא רַחֲמָנִי כָּזֶה שֶׁאוֹהֵב אוֹתָנוּ כָּל-כָּךְ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתָנוּ, מְחַיֶּה אוֹתָנוּ וְאוֹמֵר לָנוּ: "בּוֹאוּ, בּוֹאוּ, בּוֹאוּ. בּוֹאוּ אֵלַי וְיִהְיֶה טוֹב".

אֲנַחְנוּ תָּמִיד נַגִּיד מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְהַגִּיד בַּפֶּה, אָז יִהְיֶה טוֹב. כָּל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ זֶה כְּלִי לְקַבֵּל אוֹר גָּדוֹל, אוֹר פֶּלֶא.

אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה טוֹעֵן טְעָנוֹת, הוּא הָיָה לוֹ טְעָנוֹת אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא דִּבֵּר אִתּוֹ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, כְּמוֹ עִם חָבֵר, כָּכָה הוּא עָשָׂה עִם הַיְּדִים, "אַתָּה אוֹמֵר כָּכָה, יִהְיֶה כָּכָה. נַעֲשֶׂה כְּמוֹ שֶׁאַתָּה רוֹצֶה.."

הוֹי אֱמוּנָה כָּזוֹ, מְסִירוּת נֶפֶשׁ כָּזֶה.. אָז אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ מָקוֹם אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ. הוּא מַשְׁגִּיחַ עָלֵינוּ, הוּא שׁוֹמֵר אוֹתָנוּ, וְהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת וַחֲסָדִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם!

אוֹי יוֹי יוֹי יוֹי.. יֵשׁ לָנוּ חֲדָשׁוֹת כָּאֵלֶּה, נִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, שֶׁהֵם כָּל חַיֵּינוּ. הַנִּסִּים שֶׁיֵּשׁ הַיּוֹם לֹא הָיָה בְּשׁוּם זְמַן, עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. בָּא כְּבָר רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר כָּל.. הַכֹּל, כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַחֲסָדִים וְכָל הַפְּלָאוֹת!

תפלה לזכות לאמונה ורפואה

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מָלֵא רַחֲמִים, עוֹשֶׂה פֶּלֶא, אֲשֶׁר אַתָּה עוֹשֶׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל עֵת, וּכְבָר עָשִׂיתָ עִם יִשְׂרָאֵל נִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת וְנוֹרָאוֹת בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, רַחֵם עָלֵינוּ עַתָּה בַּדּוֹר הַזֶּה בְּצוֹק הָעִתִּים הַלָּלוּ אֲשֶׁר הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה נִפְגָּמָה מְאֹד בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, וְרַבִּים מִבְּנֵי עַמְּךָ נִכְשָׁלוּ, עֲשֵׂה עִמָּנוּ נִפְלָאוֹת וְזַכֵּנוּ לַחְתֹּר וּלְגַלּוֹת הַמַּיִם עֲמֻקִּים שֶׁמֵּהֶם גְּדֵלָה הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וְנִזְכֶּה לְחַפֵּשׂ אֶת עַצְמֵנוּ תָּמִיד בְּכָל עֵת אֵיךְ אָנוּ אוֹחֲזִים בָּאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה, וּלְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה יְתֵרָה בְּכָל עֵת בְּתָם לֵבָב בֶּאֱמֶת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בֶּאֱמֶת. וְנִזְכֶּה לְהַעֲלוֹת הָאֱמוּנָה הַנְּפוּלָה, וּלְתַקֵּן כָּל פְּגָמֵי הָאֱמוּנָה, וְתִתְגַּדֵּל וְתִתְחַזֵּק הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה בְּכָל עֹז וְתַעֲצוּמוֹת, וְנִזְכֶּה לְהַאֲמִין בְּךָ וּבְצַדִּיקֶיךָ הָאֱמִתִּיִּים בֶּאֱמוּנָה חֲזָקָה וּנְכוֹנָה, בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה וּקְדוֹשָׁה, זַכָּה וּנְכוֹנָה צַחָה וְיִשָּׁרָה וּבְרוּרָה, בְּלִי שׁוּם בִּלְבּוּלִים וּמַחֲשָׁבוֹת זָרוֹת כְּלָל. וְנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל חוֹלֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, (וּבִפְרָט לפלוני בן פלונית), אַל נָא רְפָא נָא לוֹ רְפוּאַת הַנֶּפֶשׁ וּרְפוּאַת הַגּוּף, וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמַרְפֵּא לְכָל תַּחֲלוּאָיו וּלְכָל מַכְאוֹבָיו, וּתְבַטֵּל וְתָסִיר כָּל הַמַּכּוֹת הַמַּפְלָאוֹת וַחֳלָיִם רָעִים וְנֶאֱמָנִים מֵעָלָיו וּמֵעַל כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתִשְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם לְכָל אוֹתָן הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר כְּבָר הִפְלֵאתָ אֶת

מַכּוֹתָם וּבָאוּ עֲלֵיהֶם הַמַּכּוֹת הַמַּפְלָאוֹת שֶׁאֵין מוֹעִיל לָהֶם שׁוּם רְפוּאָה בָּעוֹלָם, וְלֹא תְּפִלָּה וּזְכוּת אָבוֹת, וְלֹא שׁוּם קוֹל צְעָקָה וַאֲנָחָה, אֲשֶׁר כָּל זֶה נִמְשָׁךְ מִפְּגַם הָאֱמוּנָה. אָנָּא ה', רַחֵם עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וּלְמַעַן כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים, וַעֲשֵׂה כְּגֹדֶל נִפְלְאוֹתֶיךָ הַנּוֹרָאוֹת, וְתָסִיר מַחֲלָה מִקִּרְבֵּנוּ, וְתִשְׁלַח לָהֶם וְלָנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה בְּתוֹךְ כָּל חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי. (הַמְלַקֵּט וְהַמְסַדֵּר, יִשְׂרָאֵל דֹּב אוֹזֶר)

בדבור אחד!

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים שָׂרִים בְּשִׂמְחָה,
"אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ,
שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה.."
אֲהָהּ! רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ...
אוֹי אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ...
אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת מַחֲלוֹת שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וְהוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת תֵּכֶף, כָּל הַמַּחֲלוֹת! אוֹי, כָּל הַיְשׁוּעוֹת, כָּל מִינֵי רְפוּאוֹת שֶׁלֹּא הָיוּ מֵעוֹלָם!
אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ וְעִם כָּל הָעוֹלָם, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר! הוּא נוֹתֵן לָנוּ בְּדִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, הוּא נוֹתֵן לָנוּ מַתָּנוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן כְּלָל בָּעוֹלָם, וְהַכֹּל לְטוֹבָתֵנוּ, שֶׁיּוּכַל לְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ, לְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ, לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ.
מִי יָכוֹל לְדַבֵּר מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, אוֹי הָרַבִּי הָרַבִּי הָרַבִּי הָרַבִּי...
כָּל הָעוֹלָם יִצְעָקוּ: "הָרַבִּי, הָרַבִּי, הָרַבִּי, הָרַבִּי", כָּל הָעוֹלָם! אוֹי, רַבִּי כָּזֶה...
נְסִים וְנִפְלָאוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם הַזֶּה אוֹר כָּזֶה - אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין, לֹא עַל חִנָּם חִכִּינוּ כָּל-כָּךְ זְמַן עַל מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ. מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יִהְיֶה תַּלְמִיד רַבֵּנוּ! (צוֹחֵק)...
אוֹי וַוי, אוֹי וַוי.. כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל הַגְּאוֹנִים לֹא יוֹדְעִים דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ. אִם הָיוּ יוֹדְעִים טִפָּה מִן הַיָּם, כָּל הָעוֹלָם לֹא הָיָה יָכוֹל לְקַבֵּל אוֹר כָּזֶה שֶׁמְּגַלֶּה לָנוּ אֵיךְ לִחְיוֹת בְּכָל רֶגַע כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ. הַכֹּל כָּתוּב בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל מַה שֶּׁחָסֵר לָהֶם וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ! אִם הוּא כְּבָר יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', יֵשׁ כְּבָר אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא מְרַפֵּא כָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם, בְּדִבּוּר אֶחָד.
אֵין פֶּה לְדַבֵּר מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ. אֲפִלּוּ אִם נְדַבֵּר כָּל יְמֵי הָעוֹלָם - לֹא יַסְפִּיק אֲפִלּוּ עַל דִּבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ. זֶה כֹּחַ כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם וְהוּא יַהֲפֹךְ וְהוּא יְרַפֵּא וִיחַדֵּשׁ.

אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים עֲדַיִן כְּלָל מֵרַבֵּנוּ, אֲנַחְנוּ וְכָל הָעוֹלָם וְכָל הַדּוֹרוֹת הַעֲתִידִים לָבוֹא - עוֹד לֹא מַסְפִּיק לְהַשִּׂיג דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ!

כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ, כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחֲכָמִים, כָּל הַגְּאוֹנִים וְכָל הַגְּדוֹלִים עִם כָּל הַחָכְמָה שֶׁלָּהֶם אֵין לָהֶם אֲפִלּוּ טִפָּה אַחַת מִן הַיָּם הַגָּדוֹל מַה שֶּׁיֵּשׁ בְּדִבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ. לֹא יִהְיֶה לָהֶם זְמַן לְדַבֵּר אֵיזֶה דִּבּוּר, לֹא יַסְפִּיק הַזְּמַן לְשַׁבַּח לְסַפֵּר פְּלָאוֹת שֶׁל דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ. יָם, יָם - לֹא מַסְפִּיק לְהַגִּיד אֲפִלּוּ עַל דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ. וּכְשֶׁהֵם יַרְגִּישׁוּ אֶת זֶה וְיִרְאוּ בְּעֵינֵיהֶם מַה שֶּׁזֶּה כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ, הַ'סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן', הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי עֲצוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מַה שֶּׁזֶּה.. זֶה כֹּחַ וְחָכְמָה כְּזֶה חָדָשׁ שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם כְּלָל. וּכְשֶׁזֶּה יִתְגַּלֶּה - יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ!

יִתְגַּלֶּה לָנוּ עַכְשָׁו בַּדּוֹר הַזֶּה אוֹר פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם כָּזֶה. עָתִיד לָבוֹא לָנוּ פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה מִן הַשָּׁמַיִם, אִישׁ כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, שֶׁזֶּה יָאִיר וְיַבְהִיר לָנוּ כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַחָכְמָה.

לֹא עַל חִנָּם הָיָה הַנִּגּוּנִים שֶׁלָּנוּ "אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ", עַל כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר צְרִיכִים לוֹמַר "אַשְׁרֵינוּ" כָּל יָמֵינוּ וְכָל הָעוֹלָם, אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ כְּבָר אוֹר כָּזֶה בָּעוֹלָם, פֶּלֶא כָּזֶה. אוֹי אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ. אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ... אוֹי וַוי, תּוֹרָה כָּזֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ, תּוֹרָה כָּזֶה בַּנִּגְלֶה וּבַנִּסְתָּר, וְדִבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ - כּוֹלֵל הַכֹּל! בִּשְׁבִיל לְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ, בִּשְׁבִל לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ וּלְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ רְפוּאָה שְׁלֵמָה. מִי יָכוֹל לְסַפֵּר, מִי יָכוֹל לְתָאֵר!

לְמִי יֵשׁ דִּבּוּר לְדַבֵּר מֵאוֹר כָּזֶה שֶׁהוּא רְפוּאָה כָּזוֹ, חָכְמָה כָּזוֹ, שֶׁהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל, כָּל הַכְּפִירָה וְכָל הָרְשָׁעִים הוּא מְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְנַעֲשִׂים צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים. "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה", הַכּוֹפְרִים שֶׁלֹּא רָצוּ לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה וְעָשׂוּ מַה שֶּׁעָשׂוּ, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא מְנַצֵּחַ אוֹתָם, הוּא מֵאִיר בָּהֶם אוֹר כָּזֶה שֶׁהֵם לֹא רוֹצִים שׁוּם תַּאֲוָה, הֵם רוֹצִים רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם. כּוֹפְרִים גְּמוּרִים, כּוֹפְרִים גְּמוּרִים - וְהֵם יִהְיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים. דִּבּוּר אֶחָד מַסְפִּיק לְכָל הָעוֹלָם. דִּבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא מְגַלֶּה, הוּא מְחַדֵּשׁ וּמְרַפֵּא כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הָרְשָׁעִים. אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה... וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כָּל-כָּךְ בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָלֵינוּ, הוּא הִתְפַּלֵּל עָלֵינוּ: "מַה יִּהְיֶה מֵאַחֵינוּ, מַה יִּהְיֶה מֵהֶם!" וְהוּא גִּלָּה אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, אֲפִלּוּ לְחוֹלִים שֶׁאֵין לָהֶם תִּקְוָה, אֵין לָהֶם רְפוּאָה וְשׁוּם תִּקְוָה, וְהוּא בְּדִבּוּר אֶחָד מְחַיֶּה מְרַפֵּא וּמְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם, בְּדִבּוּר אֶחָד! הוּא מְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם עַל-יְדֵי חָכְמָתוֹ וְעַל-יְדֵי כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ!

'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'. דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' זֶה כּוֹלֵל אֶת כָּל הַצַּדִּיקִים וְכָל הַתּוֹרָה. אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר...

אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עַכְשָׁו בָּעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ כְּבָר הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בָּעוֹלָם, הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', מַה שֶּׁזֶּה.. זֶה יִתְגַּלֶּה בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ. יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, לֹא יִהְיֶה בָּעוֹלָם הַכְּפִירָה, יִהְיֶה רַק אֱמוּנָה, אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת.

אוֹי וֵוי, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲסָדִים כְּאֵלֶּה וְנִסִּים וְנִפְלָאוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁלֹּא נִתְגַּלּוּ מֵעוֹלָם. מִי יָכוֹל לְדַבֵּר לְסַפֵּר מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם הַזֶּה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נִמְצָא כְּבָר בָּעוֹלָם, יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר, עוֹלָם חָדָשׁ. אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ...

אִם כָּל הָעוֹלָם יָשִׁירוּ "אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ.." זֶה עוֹד לֹא כְּלוּם. אַשְׁרֵינוּ שֶׁנִּמְצָא כְּבָר בְּדוֹרוֹתֵינוּ הַ'נַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה' - נַ נָח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. בְּכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מְחַיֶּה, מְרַפֵּא וּמְחַדֵּשׁ כָּל יִשְׂרָאֵל, בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ, כָּל הַכּוֹפְרִים וְכָל הָרְשָׁעִים. "יֵשׁ עָנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה" - זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה עוֹד לֹא אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם...

זֶה נִסִּים, כָּל דִּבּוּר שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר זֶה כֻּלּוֹ נִסִּים, נִסִּים חֲדָשִׁים. אֲנִי שׁוֹכֵב פֹּה וּמֹחִי וְלִבִּי בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ, רַק לַחֲשֹׁב מִדִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ - הוּא יָם! כָּל דִּבּוּר. דִּבּוּר אֶחָד הוּא הַיָּם הַגָּדוֹל, יַם הַחָכְמָה, יָם כָּזֶה.. יָם שֶׁל רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת, יָם שֶׁל יְשׁוּעוֹת רְפוּאוֹת חֲדָשׁוֹת כָּאֵלֶּה לֹא הָיָה עֲדַיִן, לֹא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם. עַכְשָׁו יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ!

אֲהָהּ! בְּרֶגַע אֶחָד הוּא מֵאִיר כָּל הָעוֹלָם, מַכְנִיס אֵשׁ בְּכָל הָעוֹלָם! הוּא יָכוֹל לִבְרֹא עוֹלָם חָדָשׁ - בְּרֶגַע אֶחָד!

כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא לְכָל הָעוֹלָם, דִּבּוּר אֶחָד - עַל כָּל הָעוֹלָם! בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ זֶה כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה וּכְלָל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְכָל מַה שֶּׁנִּגְלָה וּמַה שֶּׁעֲתִיד לְהִתְגַּלּוֹת לָנוּ, הַכֹּל בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ. אֲהָהּ! מִי יָכוֹל לְתָאֵר, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר...

לֹא צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ, זֶהוּ יֶשְׁנוֹ כְּבָר, זֶה יֶשְׁנוֹ כְּבָר בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל אֶבֶן וּבְכָל בִּנְיָן וּבְכָל אָדָם. מָלֵא אוֹצָרוֹת, אוֹרוֹת כְּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה.. אֲנַחְנוּ נְקַבֵּל אֶת זֶה.

כָּל הָעוֹלָם יְנַגְּנוּ: "רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ.."

אוֹי אוֹי, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ...

געגועים כאלה..

חָסִיד הִגִּיעַ בְּהִתְלַהֲבוּת לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְסַפֵּר לוֹ מֵהַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ שֶׁהִבְעִיר אֶת לִבּוֹ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, הַסֵּפֶר 'הִשְׁתַּפְּכוּת הַנֶּפֶשׁ'...

אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ לָזֶה שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נִתְגַּלָּה עַכְשָׁו בְּהַחשֶׁךְ הַזֶּה, שֶׁנִּתְגַּלָּה אוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. קָדֻשָּׁה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה לֹא רוֹאִים, לֹא רוֹאִים. עַכְשָׁו הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, אֲנִי רוֹאֶה וּמַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה הַזְּמַן שֶׁל עַכְשָׁו הוּא הַזְּמַן הַנָּכוֹן. הָאוֹר שֶׁיִּהְיֶה זֶה יִהְיֶה אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין לְשַׁעֵר. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד לְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַרְבֵּה שֶׁנִּזְכֶּה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְתַקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם וְנוֹתֵן לָנוּ לֵב חָדָשׁ, כָּל יוֹם לֵב חָדָשׁ.

אֲנִי זוֹכֵר אֵיךְ שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה תָּמִיד מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, יוֹשְׁבִים וּמְדַבְּרִים, כָּכָה הוּא יָשַׁב עִם רַבֵּנוּ וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיַּזְמִין לוֹ אֵיזֶה דָּבָר לַעֲשׂוֹת, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵאִיר לוֹ בְּכָל דִּבּוּר, הֵאִיר לוֹ לְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְעֶזְרָ וְהוּא נַעֲשָׂה חָדָשׁ. רָשָׁע גָּמוּר שֶׁהָיָה מְשֻׁקָּע בְּתוֹךְ כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְנַעֲשָׂה צַדִּיק כָּזֶה, צַדִּיק קָדוֹשׁ כָּזֶה.. לֹא רוֹאִים כָּזֹאת.

אֲנִי לֹא מְסַפֵּר שֶׁקֶר וְלֹא גְּזָמָאוֹת, אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּדָמָעוֹת חַמּוֹת כְּמוֹ אֵשׁ! וְהָיָה כָּל הַחֶדֶר, כָּל הַמָּקוֹם, הָיָה קָדוֹשׁ! הַכֹּל הָיָה רָטֹב מֵהַדְּמָעוֹת שֶׁלּוֹ, הָאָרֶץ וְהַכֹּל, כֵּן. הוּא הָיָה מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּדָמָעוֹת כָּאֵלֶּה, נִסִּים שֶׁהוּא נִשְׁאַר בַּחַיִּים...

אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה בְּעֵינַי, וּמַה שֶּׁרָאִיתִי זֶה לֹא כְּלוּם, אֲפִלּוּ כְּטִפָּה מִן הַיָּם. לֹא רוֹאִים דָּבָר כָּזֶה בְּכָל הָעוֹלָם. כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים שֶׁהֵם צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַלּוֹמְדִים, כָּל הַגְּאוֹנִים, לֹא יוֹדְעִים שֶׁהֵם צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הֵם חוֹשְׁבִים: "מַה, אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מַה יִּהְיֶה לִי מִזֶּה, אֲנִי אֶהְיֶה לַמְדָן מִזֶּה?" הֵם לֹא רָצוּ, הֵם רָצוּ לִהְיוֹת לַמְדָן מְפֻרְסָם בָּעוֹלָם, עִם כָּבוֹד וְכֶסֶף.

זֶה לֹא עַל חִנָּם הָיוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ - אַנְשֵׁי קֹדֶשׁ, זֶה לֹא עַל חִנָּם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָתַן לָנוּ בְּכָל רֶגַע לֵב חָדָשׁ וְדִבּוּרִים כָּאֵלֶּה קְדוֹשִׁים חֲדָשִׁים וּתְשׁוּבָה חֲדָשָׁה. לֹא רוֹאִים דָּבָר כָּזֶה בְּכָל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים - רַק לִלְמֹד, לִהְיוֹת לַמְדָן וּמְפֻרְסָם בָּעוֹלָם, אֲבָל לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ?! רַק רַבֵּנוּ הוּא מוֹדִיעַ לָנוּ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ תִּקֵּן לָנוּ לְדַבֵּר בְּכָל יוֹם לֹא פָּחוֹת מִשָּׁעָה עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. נוּ, דָּבָר זֶה יָדוּעַ בָּעוֹלָם?!

אֲנִי רָאִיתִי, אֲנִי רָאִיתִי אֱמֶת כָּזֶה, מְסִירַת נֶפֶשׁ כָּזֶה.. אֲבָל זֶה מְקֻבָּלִים רַק מֵרַבֵּנוּ. לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - רַק כְּשֶׁיּוֹדְעִים אֶת רַבֵּנוּ!

יֵשׁ הַ'לְקוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לְקוּטֵי תְּפִלּוֹת' כֻּלּוֹ מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כָּל יְהוּדִי מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל. הַ'לְקוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, הוּא מְתַקֵּן אוֹתָנוּ, הוּא מְקָרֵב אוֹתָנוּ לַתּוֹרָה וּלְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. עוֹד לֹא נִשְׁמַע דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם, פֶּלֶא כָּזֶה.

כָּל הָעוֹלָם חוֹשְׁבִים: "מִי שֶׁמְּדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא עִם-הָאָרֶץ, הוּא לֹא יוֹדֵעַ לִלְמֹד, הוּא יוֹדֵעַ רַק לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ".

הוֹי הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.. רְאוּי שֶׁאֲנַחְנוּ נַעֲסֹק בָּזֶה הַרְבֵּה, זוֹכִים לְאוֹרוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁלֹּא נִתְגַּלּוּ עֲדַיִן בָּעוֹלָם! שֶׁנִּזְכֶּה לְהַגִּיד הַרְבֵּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהַרְבֵּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה דִּבּוּרִים שֶׁל מָשִׁיחַ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם...

מַה זֶּה הִתְבּוֹדְדוּת? שִׂיחָה, מֵשִׂיחַ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא מְסַפֵּר מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַה לַּעֲשׂוֹת, אֵיזֶה עֵצָה. אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים בַּתּוֹרָה שֶׁשִּׂיחָה זֶה עִנְיָן שֶׁל מָשִׁיחַ - מֵשִׂיחַ, מִלָּשׁוֹן שִׂיחָה. הָעִנְיָן שֶׁל מָשִׁיחַ הוּא שִׂיחָה, לְדַבֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְפַּלֵּל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל לְבָבוֹ וּבְכָל נַפְשׁוֹ. "וַיֵּצֵא יִצְחָק לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה" - הוּא הָלַךְ, הוּא הָיָה לוֹ שִׂיחָה, הוּא סִפֵּר וְדִבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַכֹּל.

רוֹאִים אֲנַחְנוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לוֹ שֵׁם שֶׁל מָשִׁיחַ מִלָּשׁוֹן שִׂיחָה, שֶׁהוּא דִּבֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד. זֶה מָשִׁיחַ - מֵשִׂיחַ, הוּא מְדַבֵּר תָּמִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...

רַבִּי נָתָן מְפָרֵשׁ וּמְבָאֵר מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ, הוּא נָסַע מִבְּרֶסְלֶב לְאוּמָן אַחַר הַשְּׂרֵפָה, וְעַל הַדֶּרֶךְ הַזֹּאת גִּלָּה רַבֵּנוּ דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת. לְהַגִּיד "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם..", זֶה כָּל הַחָכְמוֹת, הַכֹּל, הַכֹּל, לִבְכּוֹת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד. עִנְיַן שִׂיחָה - זֶה מֵשִׂיחַ, הוּא מְדַבֵּר מְסַפֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, זֶה שִׂיחָה. גַּם הַשֵּׁם 'נַחְמָן' הוּא עִנְיָן שֶׁל נֶחָמָה וְדִבּוּרִים, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, הוּא הִשְׁלִיךְ כָּל הַחָכְמוֹת - רַק תְּפִלָּה!

כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ הַלּוֹמְדִים הַגְּאוֹנִים רְחוֹקִים מִזֶּה, כָּל הָעוֹלָם לֹא רָצוּ לְקַבֵּל, "מַה זֶּה, תְּפִלָּה? מַה יִּהְיֶה מִזֶּה אִם הוּא יַגִּיד רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא, אַבָּא, אַבָּא רַחֲמֵנִי רַחֵם עָלַי.." אֲבָל כְּמוֹ הַלֵּב שֶׁל רַבֵּנוּ - לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, הוּא בּוֹעֵר, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבִּי נָתָן: "בִּבְרֶסְלֶב בּוֹעֵר אֵשׁ, תֵּן אֶת הָאֵשׁ בְּלִבִּי!"

גָּאוֹן כָּזֶה כְּמוֹ רַבֵּנוּ לֹא הָיָה, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ: "חִדּוּשׁ כְּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!" מַה זֶּה הַחִדּוּשׁ? שֶׁהוּא מֵשִׂיחַ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד. אוֹי, אוֹי, בִּבְרֶסְלֶב בּוֹעֵר אֵשׁ, תֵּן אֶת הָאֵשׁ בְּתוֹךְ לִבִּי...

אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל בָּכָה בִּדְמָעוֹת לְרַבִּי שִׁמְעוֹן עַל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, הוּא בָּכָה.. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אִם נִמְצָא בָּאָדָם כָּל-כָּךְ מַיִם, כָּל-כָּךְ דְּמָעוֹת, "אַבָּא רַחֲמָן, אַבָּא רַחֲמַנִי, אַבָּא רַחֲמַנִי, רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, אֲנִי רוֹצֶה לִישֹׁן וְלֶאֱכֹל, מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מִזֶּה, רַחֵם עָלַי שֶׁאֵדַע אֵיךְ לֶאֱכֹל, אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם".

הַדְּמָעוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁבָּכָה עַל הַצִּיּוּן שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן, הָיָה עַל הָאָרֶץ כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹפְכִים פַּח מַיִם, בַּחֹרֶף, בַּקֹּר. הָיָה מָלֵא מַיִם מֵהַדְּמָעוֹת שֶׁהוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּרַחֵם עָלָיו. אֵין לִי שׁוּם לָשׁוֹן לְדַבֵּר עַל זֶה, עַל זֶה שֶׁרַבֵּנוּ וַאֲנָשָׁיו הֵם בָּכוּ שֶׁיִּתֵּן לָהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם, מַה הוּא בִּקֵּשׁ? שֶׁיִּהְיֶה יָחִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא יְדַבֵּר וְיַשִּׂיחַ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. צְרִיכִים בְּכָל יוֹם לְהִתְחַדֵּשׁ וְלוֹמַר הַרְבֵּה תְּפִלּוֹת, אָז יִהְיֶה אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ...

אוֹי, רַק לִשְׁמֹעַ אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם" - מַסְפִּיק לְכָל הַחַיִּים. מִי יָכוֹל לְסַפֵּר עִנְיָנִים כָּאֵלֶּה, בְּאַהֲבָה כָּזוֹ, בִּגְבוּרָה כָּזוֹ, בְּקֶדֶשָׁה כָּזוֹ, אוֹר כָּזֶה.. רַק לִשְׁמֹעַ דִּבּוּר אֶחָד, דִּבּוּר אֶחָד אֵיךְ שָׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא'לֶה אַבָּא'לֶה.." הוּא בִּקֵּשׁ אוֹתוֹ: "אַבָּא'לֶה.. רַחֵם עָלַי, אֲנִי כָּל-כָּךְ רָחוֹק, נִתְרַחַקְתִּי מְאֹד, אֲנִי אִי אֶפְשָׁר לִי לְהִתְפַּלֵּל. אַבָּא, רַחֵם עָלַי..", אֵיזֶה מִן הִתְבּוֹדְדוּת, אֵיזֶה מִן תְּפִלָּה.. אֵין בָּעוֹלָם! רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אֵיךְ הוּא הָלַךְ לַיַּעַר, אַף אֶחָד לֹא יָדַע, וְהוּא בָּכָה וְצָעַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "רַחֵם עָלַי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא'לֶה, אַבָּא'לֶה.." הוּא אָמַר: "אַבָּא'לֶה.." הָיָה אֵשׁ!

אַיי, רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם, הוּא כָּל-כָּךְ בָּכָה: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא'לֶה רַחֵם עָלַי, אֲנִי כָּל-כָּךְ רָחוֹק, אֲנִי לֹא מַרְגִּישׁ טַעַם מֵהַתּוֹרָה, מֵהַתְּפִלָּה. אֲנִי רָחוֹק מְאֹד, רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, אַבָּא'לֶה אַבָּא'לֶה.."

מִי יָכוֹל לִשְׁמֹעַ דְּבָרִים כָּאֵלֶּה שֶׁבָּעֲרוּ כָּאֵשׁ, וְהוּא הָיָה עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּיַחַד וְהָיָה בּוֹכֶה לְפָנָיו: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, אֲנִי לֹא מִתְפַּלֵּל, אֲנִי אוֹכֵל כְּמוֹ שֶׁאֲנִי אוֹכֵל, מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מִמֶּנִּי.." הוּא הָיָה בּוֹכֶה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִפְנֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי, הוּא הָיָה בּוֹכֶה וּמִתְנַעְנֵעַ כָּל-כָּךְ, כָּל הַשֻּׁלְחָן הָיָה רָטֹב מֵהַדְּמָעוֹת, וְגַם הָרִצְפָּה, נַעֲשָׂה בַּבַּיִת כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹפְכִים פַּח מַיִם מֵהַדְּמָעוֹת שֶׁלּוֹ. כֵּן, כָּכָה הָיָה הַלֵּב בּוֹעֵר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

מִי שֶׁרָאָה הַפָּנִים שֶׁלּוֹ בִּזְמַן שֶׁאָמַר "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אַבָּא'לֶה אַבָּא'לֶה.." מִי יָכוֹל לְתָאֵר דְּבֵקוּת כָּזֶה, מְתִיקוּת כָּזֶה, הוּא הָיָה יָחִיד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהוּא דִּבֵּר אִתּוֹ כְּמוֹ עִם אַבָּא רַחֲמָנִי. מִי יָכוֹל לְתָאֵר, מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר גַּעֲגוּעִים כָּאֵלֶּה, חַיִּים כָּאֵלֶּה...

רַב מֶעְנְדֶל לִיטְוַאק הוּא הָלַךְ לְהִתְבּוֹדֵד, וְנָסַע גֶּנֶרָל גָּדוֹל עִם צָבָא וְשָׁמַע אֵיךְ שֶׁרַב מֶעְנְדֶל לִיטְוַאק הָיָה אוֹמֵר: "אַבָּא'לֶה, אַבָּא'לֶה, אַבָּא'לֶה.." אָז הַגֶּנֶרָל עָמַד וְעָמְדוּ כָּל הַחַיָּלִים וְהוּא אָמַר לָהֶם: "שִׁמְעוּ, שִׁמְעוּ מַה שֶּׁאוֹמֵר זֶה, מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה!"

הוּא עָמַד וְהוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לָלֶכֶת הָלְאָה, וְכָל הַחַיָּלִים עָמְדוּ וְשָׁמְעוּ הַקּוֹלוֹת וְהַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל רַב מֶעְנְדֶל לִיטְוַאק, אָז אָמַר הַגֶּנֶרָל הַגָּדוֹל לַצָּבָא: "אִם אֲנִי הָיָה בְּיָדַי, אֲנִי הָיִיתִי נוֹתֵן לוֹ כָּל מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה, הָיִיתִי נוֹתֵן לוֹ כָּל הַכֶּסֶף, כָּל מַה שֶּׁהוּא מְבַקֵּשׁ - הַכֹּל הָיִיתִי נוֹתֵן לוֹ!" וְהָלַךְ...

אוֹי מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, רַק לִשְׁמֹעַ הַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְשֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה וְשֶׁל זֶה, הִתְבּוֹדְדוּת כָּזֶה.. אֵין בָּעוֹלָם מְתִיקוּת כָּזֶה, חַיִּים כָּאֵלֶּה, אֵין בָּעוֹלָם. רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁיֵּשׁ, נִפְלָאוֹת...

אֲהָהּ! רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא אָמַר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר מַה שֶּׁהוּא הִרְגִּישׁ בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הַדְּמָעוֹת יָצְאוּ מֵעֵינַיִם כְּמוֹ מַיִם, וְהוּא הָיָה חָי חַיִּים כָּאֵלֶּה, חַיִּים טוֹבִים, חַיִּים מְתוּקִים כָּאֵלֶּה, חַיִּים שֶׁל בִּטָּחוֹן. הוּא הִתְבּוֹדֵד בְּכָל יוֹם בְּקוֹלוֹת כָּאֵלֶּה, בְּלֵב כָּזֶה.. מִי רוֹאֶה! אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה שְׁנַעֲשָׂה בָּעוֹלָם, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, חִיּוּת כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזוּ, מְתִיקוּת כָּזוּ, חַיִּים כָּאֵלֶּה. "אַתָּה הֶרְאֵיתָ לָדַעַת כִּי הַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים, אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ!" חֲדָשׁוֹת, חֲדָשׁוֹת, חַיִּים חֲדָשִׁים.

אַיי, מַה זֶּה אֱמוּנָה שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה בָּעוֹלָם, יִרְאַת שָׁמַיִם כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה, מְסִירוּת נֶפֶשׁ כָּזֶה, לֹא רוֹאִים וְלֹא יוֹדְעִים כְּלָל מֵהָאוֹר וְהַטּוֹב שֶׁיֵּשׁ לָנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אִם לֹא הָיִינוּ שׁוֹמְעִים וְיוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם כָּזֶה בָּעוֹלָם, אוֹי.. כֻּלָּם לֹא הָיוּ רוֹצִים לְהַרְוִיחַ כֶּסֶף וְהָיוּ רוֹצִים רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם", אֲנָשִׁים הָיוּ נוֹתְנִים כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם, כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ לִשְׁמֹעַ רַק דִּבּוּר אֶחָד שֶׁיָּצָא מִפִּי רַבִּי יִשְׂרָאֵל. כָּךְ וְכָךְ יִהְיֶה.

אוֹי רַק לִרְאוֹת תְּפִלָּה כָּזוֹ, קוֹל כָּזֶה, גַּעֲגוּעִים כָּאֵלֶּה, זֶה לֹא מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, זֶה בְּרֶסְלֶב...

אֲהָהּ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר "שִׁירוּ לַשֵּׁם שִׁיר חָדָשׁ", שִׁיר חָדָשׁ, נוּ, נוּ...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי כָּל שִׂמְחָתִי, אֲנִי שָׂמֵחַ שֶׁזָּכִיתִי לִשְׁמֹעַ דִּבּוּר אֶחָד מֵהַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל. יָם, יָם, יָם הַגָּדוֹל, דִּבּוּר אֶחָד "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם" הָיָה יָם, נַעֲשָׂה יָם.

הָיָה לִי נַס גָּדוֹל, לוּלֵא הָיִיתִי מַכִּיר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיִיתִי מֵת מִזְּמַן! לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ כְּלָל מֵהַחַיִּים כָּאֵלֶּה שֶׁיֵּשׁ כִּבְר, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת'...

אוֹי, אֲנִי זָכִיתִי לְהַכִּיר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, וְרָאִיתִי מַה זֶּה יְהוּדִי וּמַה זֶּה אֱמוּנָה וּמַה זֶּה תְּפִלָּה. אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת הַקּוֹל שֶׁהוּא הָיָה מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנִי זָכִיתִי לִשְׁמֹעַ קוֹל כָּזֶה שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מִזֶּה. קוֹל כָּזֶה, חַיִּים מְתוּקִים כָּאֵלֶּה.. לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם. הוּא טָעַן בַּפֶּה וְעִם הַיָּדַיִם וְהָרַגְלַיִם, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא, אַבָּא יַקִּירִי, אַבָּא רַחֲמָנִי, אַתָּה טוֹב, רַחֵם עָלַי, אֲנִי רָחוֹק מִכָּל וָכֹל, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, אֲנִי לֹא יָכוֹל לִלְמֹד, מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מִמֶּנִּי.."

הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מִזֶּה, כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מֵהָאֱמוּנָה, מֵהַחִיּוּת. יְשֵׁנִים, אוֹכְלִים וִישֵׁנִים, הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים - רַק לִישֹׁן וְלֶאֱכֹל. אֲבָל זֶה יִתְגַּלֶּה, יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִתְגַּלֶּה הַכֹּל. יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִתַּקֵּן כָּל הָעוֹלָם, יְתַקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם, יִהְיֶה

עוֹלָם הַתִּקּוּן. יְהִיֶה עֲבוֹדָה קָשָׁה מְאֹד לַמַּשִׁיחַ, הוּא צָרִיךְ לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם מֵהַפֶּךְ אֶל הַפֶּךְ, "אָז אֶהְפֹּךְ אֶל-עַמִּים שָׂפָה בְּרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם הַשֵּׁם לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד". מָשִׁיחַ יָבוֹא וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹד הַשֵּׁם וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, יִהְיֶה שִׂמְחָה בְּכָל הָעוֹלָם, שִׂמְחָה כָּזֶה שֶׁיִּרְקְדוּ כֻּלָּם. בְּכָל בַּיִת, בְּכָל הָרְחוֹבוֹת, לֹא יִשָּׁמַע - רַק קוֹלוֹת שֶׁל שִׂמְחָה וְרִקּוּדִים.

אוֹי, אוֹי, יֵשׁ יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, לְהַגִּיד "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם"?

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא'לֶה אַבָּא'לֶה, רַחֵם עָלַי, אֲנִי כָּל-כָּךְ רָחוֹק, נִתְרַחַקְתִּי מְאֹד, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, לֹא יָכוֹל לִלְמֹד, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, רַחֵם עָלַי, אַבָּא'לֶה, אַבָּא'לֶה...

אֲבָל רַבֵּנוּ..

רַבִּי יִשְׂרָאֵל שָׂר יַחַד עִם הַחֲבֵרִים בַּסַּכָּה בִּצְפַת, וְאַרְבַּעַת הַמִּינִים בְּיָדָיו...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא הָלַךְ לְאוּמַן מִבֵּית הָאַבָּא שֶׁלּוֹ, הוּא הָלַךְ לְאוּמַן בְּלִי כֶּסֶף. וְהָאַבָּא אָמַר לוֹ: "תֵּן הַנַּעֲלַיִם, תֵּן הַבְּגָדִים, אַתָּה לֹא בֵּן שֶׁלִּי, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְהַכִּיר אוֹתְךָ, לֵךְ מִכָּאן! אַתָּה בְּרֶסְלֵב!"

הָאַבָּא שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל, הוּא הָיָה הַסּוֹחֵר הַגָּדוֹל בָּעִיר, הָיָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל יְרֻשָּׁה גְּדוֹלָה, אֲבָל הָאַבָּא לֹא נָתַן כְּלוּם לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, הוּא אָמַר לוֹ: "אַתָּה לֹא בֵּן שֶׁלִּי, אַתָּה בְּרֶסְלֵב, אַתָּה לֹא תְּקַבֵּל יְרֻשָּׁה כְּלוּם!" אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַר בְּלִי יְרֻשָּׁה, הוּא לֹא בֵּן שֶׁלּוֹ, הוּא בְּרֶסְלֵב...

אֲנִי גַּם-כֵּן, הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה עִוֵּר, וְהָיָה בַּבַּיִת עֲנִיּוּת גָּדוֹל, וְהֵם בָּכוּ שְׁנֵיהֶם, הָאַבָּא וְהָאִמָּא: "אַל תִּהְיֶה בְּרֶסְלֵב, תְּרַחֵם עָלֶיךָ וְעָלֵינוּ וְאַל תִּהְיֶה בְּרֶסְלֵב, מִי יִקַּח אוֹתְךָ לְחָתָן? לֹא, שׁוּם אִשָּׁה מִשּׁוּם אָדָם לֹא יִקַּח בְּרֶסְלֵב. לֹא תִּתְחַתֵּן, אַתָּה תָּמוּת בָּחוּר, בְּלִי בָּנִים בְּלִי אִשָּׁה, מַה יִּהְיֶה מִמְּךָ! לֹא, אַל תִּהְיֶה בְּרֶסְלֵב". וַאֲנִי אָמַרְתִּי: "רַק בְּרֶסְלֵב, אֲנִי לֹא רוֹצֶה - רַק בְּרֶסְלֵב!"

הָאִמָּא שֶׁלִּי נִפְטְרָה, קִבְּלָה חֲלָשׁוּת, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה נִסִּים אֵיךְ שֶׁחָזְרָה לַחַיִּים.

"לֹא יִהְיֶה לְךָ אִשָּׁה, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ בָּנִים וְלֹא כֶּסֶף", אָז הַיּוֹם יֵשׁ לִי אִשָּׁה, וְיֵשׁ לִי בָּנִים, וְיֵשׁ לִי כֶּסֶף...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ חֶדֶר, יֵשׁ מִטָּה, יֵשׁ לָנוּ אָרוֹן וְיֵשׁ הַכֹּל, הַבְּרֶסְלֵבִים כָּבְשׁוּ הַיּוֹם אֶת כָּל הָעוֹלָם. מָשִׁיחַ עוֹד לֹא בָּא? הוּא יָבוֹא בְּקָרוֹב, זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד. מַה זֶּה קָרוֹב? מָאתַיִם שָׁנָה גַּם-כֵּן קָרוֹב, מֵאָה שָׁנָה גַּם-כֵּן קָרוֹב. אֲנַחְנוּ סָבַלְנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים שָׁנָה, אָז מֵאָה שָׁנָה לֹא בָּא בְּחֶשְׁבּוֹן? אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם כְּבָר יוֹדְעִים שֶׁרַבֵּנוּ הוּא הַגְּאֻלָּה. הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' הוּא כְּבָר הַגְּאֻלָּה, הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא הַגְּאֻלָּה, הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' זֶה הַגְּאֻלָּה, כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא אוֹר הַגְּאֻלָּה.

יֵשׁ בָּעוֹלָם כְּמוֹ הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'? יֵשׁ בָּעוֹלָם כְּמוֹ הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'? 'שֶׁבַע בָּעטְלֶ'רְס' יֵשׁ עוֹד בָּעוֹלָם? רוֹאִים בָּעוֹלָם עוֹד מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ?! כָּל הָעוֹלָם אוֹמְרִים וְיוֹדְעִים שֶׁמַּעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה אֵין בָּעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא סוֹד כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, לֹא הָיָה. אֲנַחְנוּ קִבַּלְנוּ הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה וְהָיָה צַדִּיקִים כָּאֵלֶּה, אֲבָל רַבֵּנוּ.. פֶּלֶא כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

הָיָה כְּבָר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְכָל הַצַּדִּיקִים, אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, אֲבָל רַבֵּנוּ...

רַבִּי נָתָן יָשַׁב פַּעַם בְּהַסֵּכָּה שֶׁלּוֹ וְהוּא הָיָה גָּאוֹן, הוּא יָדַע הַשֵּׁמוֹת שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֲמִתִּיִּים, וְהוּא הִתְחִיל לַחֲשֹׁב וְאָמַר: "בַּתְּחִלָּה הָיָה אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ..", הוּא גִּלָּה עַל כֻּלָּם: "זֶה הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה, וְזֶה הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה שֶׁהוּא גִּלָּה פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה, אֲבָל רַבֵּנוּ..", וְכֵן הוּא הָיָה חוֹשֵׁב עַל כָּל הַצַּדִּיקִים וְאֵצֶל כֻּלָּם לְבַסּוֹף אָמַר: "אֲבָל רַבֵּנוּ.."

"זֶה הָיָה פֶּלֶא כָּזֶה חִדּוּשׁ כָּזֶה, וְזֶה הָיָה פֶּלֶא כָּזֶה חִדּוּשׁ כָּזֶה, אֲבָל רַבֵּנוּ.. הוּא 'נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה', עַכְשָׁו יֵשׁ 'נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה'!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עָלָה עַל כָּל הַגְּדוֹלִים, עַל הַכֹּל. וְהָאֱמֶת שֶׁלּוֹ - אֵין אֱמֶת כְּמוֹ זֶה, אֵין חָכָם כְּמוֹ זֶה! כָּל דְּבָרָיו, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל הַתּוֹרָה!

הוּא יִתַּקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הַפּוֹשְׁעִים וְכָל הָרְשָׁעִים, כָּכָה הוּא אָמַר, לֹא אֲנַחְנוּ. הוּא יִתַּקֵּן יִתַּקֵּן וְיִתְקַן, חָדָשׁ. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אֲבָל הוּא עוֹשֶׂה חָדָשׁ! הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי, בְּכָל רֶגַע הוּא חָדָשׁ וְעוֹשֶׂה אוֹתָנוּ חָדָשׁ! הוּא אָמַר: "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!" נוּ, הוּא חִפֵּשׂ כָּבוֹד וּפִרְסוּם? כַּמָּה שֶׁאָמַר עוֹד לֹא מַגִּיעַ אֲפִלּוּ לְאֵיזֶה חֵלֶק מִזֶּה...

רק בטחון

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר פָּסוּק מִתְּהִלִּים,

"בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ, בָּךְ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ,

אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ, בְּךָ בָּטְחוּ וְלֹא-בוֹשׁוּ.."

אֲנִי יוֹדֵעַ, אֲנִי יוֹדֵעַ, אוּלַי אֲנִי חוֹלֶה, אֲנִי מְשֻׁגָּעָה, אֲבָל צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת חִיּוּת וְהִתְעוֹרְרוּת הַלֵּב, מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם.

כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ, מַה שֶּׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ, צְרִיכִים לְקַיֵּם כְּמוֹ שֶׁהוּא מְלַמֵּד וּמְגַלֶּה לָנוּ. הוּא אוֹמֵר: "לָקוּם חָצוֹת!" הֵאִיר בָּנוּ לָתֵת כָּל נַפְשֵׁנוּ עַל זֶה.

אֱמוּנָה, אִם הוּא אוֹמֵר חֲצוֹת - זֶה הָרְפוּאָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, בָּעוֹלָם הַבָּא, תָּמִיד!

אִם הוּא אוֹמֵר: "תְּהִלִּים!" כָּל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַיֵּם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, לֹא לִשְׁמֹעַ לְשׁוּם אֶחָד!

אי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ, כִּי כָּל דִּבּוּר הוּא מַמָּשׁ כָּל חַיּוּתֵנוּ וְחַיּוּת שֶׁל כָּל אָדָם שֶׁבָּעוֹלָם. אָז אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל אֶת זֶה בְּכָל נַפְשֵׁנוּ בְּכָל מְאֹדֵנוּ. אֵין תֵּרוּץ! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כּוֹתֵב כָּכָה כִּי זֶה כָּל חַיּוּתֵנוּ. אִם הוּא אוֹמֵר: "חֲצוֹת!" קָשֶׁה, אֲבָל צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי עֲצוֹת לְקַיֵּם אֶת זֶה, לְקַיֵּם חֲצוֹת, לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה. בִּפְרָט אֲנַחְנוּ, יֵשׁ לָנוּ מְקוֹמוֹת כָּאֵלֶּה, יְעָרוֹת וְשָׂדוֹת.

אִם הוּא אוֹמֵר "הִתְבּוֹדְדוּת! לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ", צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לְקַבֵּל אֶת זֶה, לְקַיֵּם אֶת זֶה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ. הוּא אוֹמֵר: "בְּכָל יוֹם שָׁעָה אַחַת הִתְבּוֹדְדוּת, בְּכָל יוֹם". נוּ, זֶה צְרִיכִים אָנוּ לָנוּ לְקַיֵּם אֶת זֶה. אִם לֹא מְקַיְּמִים אֶת זֶה...

צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לִבְכּוֹת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַלְוַאי שֶׁנִּזְכֶּה לָזֶה, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם!"

אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קְרְדוֹנֶר, כַּמָּה הוּא נָתַן אֶת כָּל הַכֹּחוֹת שֶׁלּוֹ לְקַיֵּם דִּבְרֵי רַבֵּנוּ. הוּא קָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְלָקַח הַנַּעֲלַיִם בְּיָדוֹ בְּאֵיזֶה סְמַרְטוּט, שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ הַשְּׁכֵנִים שֶׁהוּא הוֹלֵךְ, וְהוּא הָלַךְ עִם הַגַּרְבַּיִם כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁמַע שׁוּם אָדָם. אַף אֶחָד לֹא שָׁמַע וְלֹא יָדַע לֹא בִּזְמַן שֶׁהוּא הָלַךְ וְלֹא בִּזְמַן שֶׁהוּא חָזַר. הוּא הָלַךְ לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמָקוֹם מְיֻחָד מִחוּץ לָעִיר...

כָּל הָעוֹלָם עוֹשִׂים צְחוֹק מִזֶּה: "מַה זֶּה, מַה יִּהְיֶה לוֹ מִזֶּה?" בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אִשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ זָכִינוּ לִהְיוֹת בְּחֶלְקוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ לִהְיוֹת יְהוּדִים. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹחַ תָּמִיד בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, תָּמִיד לִשְׂמֹחַ שֶׂיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה. כֵּן, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ בַּלַּיְלָה לָקוּם בַּחֲצוֹת וְלָלֶכֶת לַיַּעַר. הוּא אוֹמֵר: "חֲצוֹת", אָז צְרִיכִים לָתֵת הַכֹּל - חֲצוֹת!

וְרָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הוּא הָיָה גִּבּוֹר וְלִחֵם מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת עַל חֲצוֹת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "בָּזֶה תְּלוּי כָּל חַיּוּתֵנוּ!" צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לְהַרְגִּישׁ כְּאִלּוּ חְלִילָה רוֹצִים לָקַחַת לָנוּ אֶת כָּל הַחַיִּים, וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל שֶׁלֹּא יִקְחוּ חַס-וְשָׁלוֹם, לֹא לָתֵת.

הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא זֶה שְׁנֵי דְּבָרִים הֲפוּכִיִּים, אוֹ זֶה אוֹ זֶה. כָּל מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, לְנֶצַח נְצָחִים. זֶה כָּל חַיּוּתֵנוּ! זֶה צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל זֶה וְלֹא לִשְׁמֹעַ לְשׁוּם קוֹל בָּעוֹלָם...

וּפִתְאוֹם, הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה תִּקּוּן חֲצוֹת. הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ, 'שַׁעֲרֵי צִיּוֹן'. בָּא רַבֵּנוּ וְאָמַר שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֶה, לָקוּם בַּחֲצוֹת.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא אוֹר שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה - יָכוֹל לִזְכּוֹת. לֹא מֻתָּים אִם קָמִים בַּחֲצוֹת לַיְלָה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "חֲצוֹת!" צְרִיכִים לִלְמֹד וְלָקוּם בַּחֲצוֹת בְּלִי שׁוּם תֵּרוּץ.

הוּא יָדַע שֶׁצְּרִיכִים אֲנַחְנוּ אֶת זֶה. אֶפִלּוּ אִם לֹא זָכִיתִי, אָז אַתְחִיל עַכְשָׁו, הַיּוֹם, מֵחָדָשׁ. אֲבָל לֹא לִישׁן חָלִילָה, לִשְׁכֹּחַ דָּבָר כָּזֶה שֶׁבָּזֶה תָּלוּי כָּל חִיּוּתֵנוּ!?

וְכָל הָעוֹלָם רוֹצִים לִישׁן וְלֶאֱכֹל, לֶאֱכֹל וְלִישׁן, שֶׁזֶּהוּ הַחַיִּים, לֹא יוֹדְעִים יוֹתֵר. אֲנַחְנוּ בְּעַצְמֵנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא וּמְלַמֵּד וְגִלָּה לָנוּ 'חֲצוֹת לַיְלָה'. תָּלוּי בָּזֶה הַכֹּל, כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, הַכֹּל! זֶהוּ! כֵּן.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁזָּכִיתִי לִרְאוֹת כַּמָּה מְסִירוּת נֶפֶשׁ הָיָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּחֲצוֹת. הַגּוּף רוֹצֶה אֶת הַמִּטָּה וְלִישׁוֹן, בָּא רַבֵּנוּ - "לֹא, בַּיַּעַר!"

אֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ שֵׂכֶל, "מַה יִּהְיֶה לוֹ בַּחֲצוֹת לַיְלָה, יִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה? מַה יִּהְיֶה לוֹ מִזֶּה, יִהְיֶה לוֹ כֶּסֶף?"

אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת גְּדוֹלָה תִּקְּנוּ לָנוּ שְׁלֹשָׁה תְּפִלּוֹת - שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית. בָּא רַבֵּנוּ וְנָתַן לָנוּ גַּם חֲצוֹת. וַחֲצוֹת קָשֶׁה יוֹתֵר מִכֻּלָּם! וְהָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה זֶה, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁצְּרִיכִים לְקַיֵּם אֶת זֶה. חֲצוֹת! 'שַׁעֲרֵי צִיּוֹן'! תְּהִלִּים!

תְּהִלִּים, תְּפִלּוֹת, וְהִתְבּוֹדְדוּת, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים. צְרִיכִים לְהָבִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ כָּל דִּבּוּר כָּל תְּפִלָּה מֵאִתָּנוּ, וְרוֹצֶה לַעֲזֹר וְעוֹזֵר וְהַכֹּל. תְּפִלָּה! זֶה דָּבָר חָדָשׁ שֶׁל מָשִׁיחַ, זֶה דָּבָר חָדָשׁ שֶׁכָּל הָעוֹלָם מְצַחֲקִים מִזֶּה, "מָה, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ?!" כָּל הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִזֶּה לְגַמְרֵי!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', זֶה לִמּוּדִים שֶׁל מָשִׁיחַ. אֵיךְ זוֹכִים לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, אֵיךְ זוֹכִים לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם!

מָשִׁיחַ הוּא יַכְנִיס בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, מָשִׁיחַ יִהְיֶה תַּלְמִיד רַבֵּנוּ...

'חֲצוֹת' לוֹמַר בַּלַּיְלָה בַּיַּעַר שֶׁאַף אֶחָד לֹא יֵדַע. שֶׁנִּזְכֶּה לָקוּם בַּחֲצוֹת וְלוֹמַר תְּהִלִּים וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם. מַה זֶּה, הַכֹּל לֹא כְּלוּם, כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הָאֲכִילָה לֹא כְּלוּם. הֶבֶל, הֶבֶל וְרִיק.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ עַל כָּל יוֹם, כָּל יוֹם וְכָל רֶגַע הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ כְּשֶׁבָּא לְאוּמַן אַחֲרֵי שֶׁזָּכָה לְמַה שֶׁזָּכָה, שָׁמְעוּ אֶת הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא טָעַן עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא בָּכָה: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי.." כְּאִלּוּ עוֹד לֹא טָעַם טַעַם יְהוּדִי. וְגַם הָיָה בָּעוֹלָם עוֹד אֵיזֶה אֲנָשִׁים שֶׁהֵם הָלְכוּ בְּדַעַת רַבֵּנוּ וְזָכוּ לָקוּם בַּחֲצוֹת וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם. הָאֲנָשִׁים הָאֵלּוּ - הֵם, הֵם הָעוֹלָם, הֵם חַיִּים חַיִּים טוֹבִים.

צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לִבְכּוֹת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד שֶׁנִּזְכֶּה לְהִטָּהֵר וּלְשַׁבֵּר הַתַּאֲווֹת. זֶה תָּלוּי בָּנוּ בְּלִבֵּנוּ, כַּמָּה שֶׁרוֹצִים וּמִתְפַּלְּלִים - כָּכָה זוֹכִים לָזֶה.

אֲבָל כָּל הָעוֹלָם לֹא כְּלוּם, עִם כָּל הַתַּאֲוֹוֹת עִם כָּל הַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם. הָעִקָּר רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם. כָּל הָעוֹלָם מִתְנַגְּדִים לִבְרֶסְלֶב, אַף אֶחָד לֹא רָצָה לָקַחַת בְּרֶסְלֶבֶר לֶחָתָן. מַה יִּהְיֶה, הַבַּת שֶׁלּוֹ תִּסְבֹּל עֲנִיּוּת? הַהוֹרִים הָיוּ אוֹמְרִים לַבַּת שֶׁלָּהֶם: "מַה, רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם? אִם הוּא יֵלֵךְ לַיַּעַר מֵאֵיפֹה יִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה, מֵאֵיפֹה יִהְיֶה לוֹ מַה לֶּאֱכֹל? בִּשְׁבִיל מָה הוּא עוֹבֵד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה חַיִּים?! בְּלִי כֶּסֶף זֶה חַיִּים?!"

"מַה זֶּה, הַבַּת שֶׁלִּי תִּתְחַתֵּן עִם בְּרֶסְלֶבֶ?"

הַתְּשׁוּבָה הִיא ה'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' – זֶהוּ עִקַּר הַחַיִּים! ה'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הַתּוֹרָה. אֲבָל הַתּוֹרָה מַה הִיא? הָעִקָּר הוּא הַצַּדִּיקִים הַדְּבֵקִים בַּתּוֹרָה, וְהָעִקָּר הוּא הַצַּדִּיק שֶׁבְּכָל הַצַּדִּיקִים, שֶׁל כֻּלָּם! הוּא נָתַן לָנוּ עַל-יְדֵי רַבִּי נָתָן תּוֹרָה כָּזוֹ...

מִשֶּׁהוּ סִפֵּר לִי שֶׁרָאָה בְּאוּמָן אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ...

הֵם לָקְחוּ סִדְּרִין גָּדוֹל וְכִסּוּ עַצְמָם וְהִדְלִיקוּ נֵרוֹת, כְּאִלּוּ הֵם כְּבָר בָּעוֹלָם הַבָּא, כְּאִלּוּ כְּבָר אַחַר פְּטִירָה. הֵם צִיְּרוּ לְעַצְמָם מַה שֶּׁיִּהְיֶה בַּקֶּבֶר.

אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל הַחַיּוּת שֶׁלּוֹ הַכֹּל הָיָה נִמְשָׁךְ מֵהַחִפּוּשׂ אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם. יֶתֶר הָעוֹלָם מְחַפְּשִׂים כֶּסֶף וְכָבוֹד, בְּלִי כְּלוּם. הֶבֶל שָׁוְא הֶבֶל.

הָיָה לוֹ כִּיס, אֵיזֶה כִּיס לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְנָתַן אֶת הַנַּעֲלַיִם בְּאֵיזֶה סְמַרְטוּט, בְּאֵיזֶה מַגֶּבֶת בְּהַכִּיס, וְעָבַר כָּל הַמָּקוֹם שֶׁיְּשֵׁנִים שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ הַחֲבֵרִים הַשְּׁכֵנִים, וְהָלַךְ לַיַּעַר. כָּל הָעוֹלָם יָשְׁנוּ, רַק רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָלַךְ לַיַּעַר...

הוּא זִמֵּר אֵיזֶה נִגּוּן וְהָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד רַבִּי יִשְׂרָאֵל. רִקּוּדִים עָשׂוּ גַּם בַּיַּעַר, נִגּוּן וְרִקּוּדִים, כֵּן. הוּא מָצָא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֵר בִּטְבֶרְיָה, הוּא בָּא מִצְּפַת לְטִבֶרְיָה וּמָצָא אוֹתִי שָׂמֵחַ וּבָא לַבַּיִת שֶׁלָּנוּ וְקָנָה לֶחֶם לֶאֱכֹל, וְזֶה הָיָה הַתְּחָלַת הַגְּאֻלָּה שֶׁל עַכְשָׁו.

מַה זֶּה, אֵיזֶה עוֹלָם זֶה, בִּשְׁבִיל מָה כָּל זֶה? כָּל הָעוֹלָם רוֹדְפִים אַחַר כֶּסֶף וְכָבוֹד. מַה יִּהְיֶה מִזֶּה? הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם. לֹא יִשָּׁאֵר כְּלוּם מֵהַשָּׁנָה, מֵהָאֲכִילָה, מֵהַכֶּסֶף, מַה זֶּה!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל בְּעִנְיַן הַנְהָגַת-הַבַּיִת וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם).

אִם רוֹצִים בֶּאֱמֶת - יוֹדְעִים הַכֹּל! יֵשׁ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - יֵשׁ כְּבָר עוֹלָם. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אִם לֹא הָיָה לָנוּ חַס-וְשָׁלוֹם 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'...

'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' - זֶה אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ!

אִם רוֹצִים אֱמֶת, אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לָנוּ מַלְאָךְ שֶׁל אֱמֶת וְהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ עַל כָּל דָּבָר עַל כָּל יוֹם תָּמִיד. הַמַּלְאָךְ תָּמִיד נִמְצָא בַּלֵּב וְהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ הַכֹּל!

מַלְאָךְ, מַלְאָךְ...

כָּכָה שָׁמַעְתִּי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם, שֶׁהָעוֹלָם הָיוּ אֻצָּל רַבֵּנוּ וְדִבְּרוּ יַחַד כָּל הַיּוֹם: "פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה", בָּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְאָמַר: "פַּרְנָסָה? רַק בִּטָּחוֹן!" שׁוֹיִן (מַסְפִּיק), כְּבָר הוּא נָתַן לְכֻלָּם פַּרְנָסָה.

כָּל אֶחָד צוֹעֵק: "פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה".

מַה, מַה כָּל-כָּךְ קָשֶׁה, "פַּרְנָסָה – רַק בִּטָּחוֹן!"

רַק בִּטָּחוֹן...

אֲנִי רָאִיתִי בָּאוּ אוֹרְחִים מִירוּשָׁלַיִם וְלֹא הָיָה לָהֶם כֶּסֶף, אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל נָתַן לָהֶם צְדָקָה בְּכֶסֶף. אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי, רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא סִפֵּר לִי. יֵשׁ לוֹ יְלָדִים וְהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לוֹ אֵיזֶה כְּסָפִים, הוּא לָקַח אֶת הַכֶּסֶף, הוּא הָיָה לוֹ יְלָדִים קְטַנִּים בַּבַּיִת שֶׁצְּרִיכִים לֶאֱכֹל, הוּא לֹא חָשַׁב כְּלָל עַל הַיְלָדִים שֶׁלּוֹ, הוּא חָשַׁב לוֹ אֵיךְ לְקַיֵּם מִצְוָה, הוּא הָלַךְ לְחַפֵּשׂ אֵיזֶה מִצְוָה עַד שֶׁמָּצָא.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר עִם הָאוֹרֵחַ הַזֶּה וְהֵבִין שֶׁאֵין לוֹ אֲפִלּוּ סְעוּדָה אַחַת, אֵין לוֹ כְּלוּם, הוּא עָנִי, אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה לוֹ כֶּסֶף הַרְבֵּה וְנָתַן כָּל הַכֶּסֶף לְאִישׁ הַזֶּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ לֶאֱכֹל. וְהָאִישׁ הַזֶּה חָשַׁב שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא מִילְיוֹנֶר, הוּא עָשִׁיר גָּדוֹל, הוּא נוֹתֵן לוֹ כָּל-כָּךְ כֶּסֶף, אָז הָאִישׁ הַזֶּה שָׁאַל אוֹתִי: "תַּגִּיד לִי, רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא עָשִׁיר? הוּא נָתַן לִי הַרְבֵּה כֶּסֶף. נוּ, וְאֵיךְ אִם לֹא עָשִׁיר, אֵיךְ יִתֵּן אִם אֵין לוֹ?"

אָמַרְתִּי לוֹ, דִּבַּרְתִּי לוֹ אֵיזֶה עָשִׁיר הוּא...

הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה שְׁמוֹ מֹשֶׁה וְהוּא בָּא לְטֶבֶרְיָה, הוּא הָיָה אוֹרֵחַ, גֵּר, וְהוּא לֹא יָדַע כְּלָל מִי הוּא רַבִּי יִשְׂרָאֵל. עַל-כָּל-פָּנִים הָאִישׁ הַזֶּה הָיָה לַמְדָן, הוּא לָמַד בְּהַיְשִׁיבָה הַגְּדוֹלָה בְּ'מֵאָה שְׁעָרִים', אָז אָמַר: "אִם-כֵּן, אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת גַּם-כֵּן בְּרֶסְלֶב, זֶה חַיִּים, חַיִּים טוֹבִים. מַה, רַק לִלְמֹד?" הָאִישׁ הַזֶּה רוֹצֶה לִהְיוֹת כְּמוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל.

אַחַר-כָּךְ אֲנַחְנוּ חָזַרְנוּ לִירוּשָׁלַיִם, הָאִישׁ הַזֶּה גַּם-כֵּן הָיָה גֵּר בִּירוּשָׁלַיִם וְהָיָה לוֹ דִּירָה, וְהוּא נָתַן אֶת הַבַּיִת שֶׁלּוֹ וְהַכֹּל מַה שֶׁיֵּשׁ אָצְלוֹ לִבְרֶסְלֶב. הוּא נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב כְּזֶה.. וְהוּא צָחַק מֵהַלּוֹמְדִים, מִכֻּלָּם.

זֶה דָּבָר חָדָשׁ, הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, הָעוֹלָם יוֹדְעִים רַק לִלְמֹד גְּמָרָא, אֲבָל קִיּוּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות?!

בַּתְּחִלָּה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בָּא לְטֶבֶרְיָה, הוּא מָצָא אוֹתִי, אֲנִי מָצָאתִי אוֹתוֹ, אֲנִי הָיִיתִי כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ פֹּה, בְּיַחַד, בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה, בֶּאֱמֶת. פִּתְאוֹם.. נֶעֱלַם!

"אֵיפֹה רַבִּי יִשְׂרָאֵל?" אֲנִי מְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת, בְּכָל הַיְעָרִים, אֲנִי חִפַּשְׂתִּי, "אֵיפֹה רַבִּי יִשְׂרָאֵל?"

חִפַּשְׂתִּי וְחִפַּשְׂתִּי.. עַד שֶׁרָאִיתִי מֵרָחוֹק אִישׁ. יֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא מִסְתּוֹבֵב כָּכָה מִפֹּה לְפֹה, וּמִפֹּה לְפֹה. וְרָאִיתִי אֵיךְ שֶׁהוּא מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ מָה הוּא אוֹמֵר עַל זֶה, עַל זֶה. הוּא לֹא אָמַר לִי שֶׁהוּא הוֹלֵךְ לְהִתְבּוֹדֵד, הוּא הָלַךְ. אֲבָל אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי, "מַה זֶּה, אֵיפֹה הוֹלֵךְ?"

וְחִפַּשְׂתִּי, חִפַּשְׂתִּי, חִפַּשְׂתִּי.. עַד שֶׁרָאִיתִי מֵרָחוֹק אָדָם מִסְתּוֹבֵב אַחַת הֵנָּה וְאַחַת הֵנָּה, וְהוּא הוֹלֵךְ עִם אֶחָד וּמְדַבֵּר אִתּוֹ, מְיַעֵץ אִתּוֹ, כֵּן. כְּמוֹ גַּנָּב, פִּתְאוֹם נֶעֱלַם, לֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה הוּא. כָּכָה צְרִיכִים לִהְיוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְסַפֵּר בְּהַמַּעֲשִׂיּוֹת: "אֵצֶל זֶה נֶעֱלַם בֵּן, אֵצֶל זֶה נֶעֱלַם חָתָן, אֵצֶל זֶה נֶעֱלַם מַה שֶּׁנֶּעֱלַם", לֹא יָדְעוּ אֵיפֹה הֵם. נֶעֱלַם, נֶאֱבְדוּ! עַד שֶׁאָמְרוּ: "יֵשׁ בַּעַל-תְּפִלָּה שֶׁהוּא הוֹלֵךְ וּמְדַבֵּר 'הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם'. הוּא לוֹקֵחַ אוֹתָם לַיַּעַר וְשָׁמָּה הֵם אוֹמְרִים רַק 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וּתְהִלִּים וּמִתְבּוֹדְדִים וְלוֹמְדִים וְעוֹבְדִים הַשֵּׁם תָּמִיד".

אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מֵהִתְבּוֹדְדוּת, לֹא יָדַעְתִּי, זֶה הָיָה יוֹם אוֹ יוֹמַיִם עַד שֶׁכְּבָר נִתְקָרַבְתִּי אֲבָל לֹא יָדַעְתִּי הַכֹּל, לֹא יָדַעְתִּי. אֲנִי תָּמִיד עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל, פִּתְאוֹם נֶעֱלַם, הוּא אֵינֶנּוּ, נֶאֱבַד!

וְהִתְחַלְתִּי לְחַפֵּשׂ וְלֹא מָצָאתִי. חִפַּשְׂתִּי וְחִפַּשְׂתִּי וְחִפַּשְׂתִּי.. עַד שֶׁרָאִיתִי מֵרָחוֹק מֵאֵיזֶה יַעַר מִסְתּוֹבֵב אָדָם מִפֹּה לְפֹה, מִפֹּה לְפֹה, כַּנִּרְאֶה שֶׁעִם עוֹד אֶחָד, הוּא מְדַבֵּר אִתּוֹ וְשׁוֹאֵל אוֹתוֹ: "מָה אַתָּה אוֹמֵר, מַה לַּעֲשׂוֹת? אוּלַי כָּכָה, כָּכָה?"

אֲנִי נִתְקָרַבְתִּי, אֲנִי רָאִיתִי הוּא לֹא רוֹצֶה מִמֶּנִּי כְּלוּם, "אִם יֵשׁ לְךָ שֵׂכֶל - תֵּלֵךְ אִתִּי לַיַּעַר. אִם אַתָּה לֹא רוֹצֶה יְעָרוֹת - לֵךְ, לֵךְ לְחַפֵּשׂ כֶּסֶף".

אוֹי, אוֹי רַבִּי נָתָן, רַבִּי נָתָן.. הוּא הִשְׁלִיךְ כָּל הָעוֹלָם לְגַמְרֵי, אֶת הָאַבָּא וְהַמִּשְׁפָּחָה - רַק רַבֵּנוּ. וְהוּא זָכָה לְמַה שֶּׁזָּכָה, הוּא זָכָה שֶׁעַל-יָדוֹ אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ. אִם לֹא הָיָה רַבִּי נָתָן בָּעוֹלָם לֹא הָיִינוּ יוֹדְעִים כְּלָל מֵרַבֵּנוּ. לוּלֵא רַבִּי נָתָן לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ כְּלָל, אִם הוּא לֹא הָיָה מְגַלֶּה טִפָּה מִן הַיָּם אֶת מַה שֶּׁהוּא רָאָה. רַבִּי נָתָן עָשָׂה הַמִּכְתָּבִים - 'עָלַיִם לְתִרוּפָה', וְהַ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וְהוּא הוֹדִיעַ לָנוּ שֶׁיֵּשׁ רַבִּי בָּעוֹלָם.

אִם יֵשׁ לְךָ שֵׂכֶל תִּקְנֶה הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְתַגִּיד הַרְבֵּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְתִמְצָא חִיּוּת, חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיִּים שֶׁנִּקְרָא חַיִּים!

זֶה הַחַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁמְּחַפְּשִׂים רַק כֶּסֶף. לֹא, לֹא, כְּמוֹ כְּלוּם. מַה, כֶּסֶף יִשָּׁאֵר וְהוּא יִפָּטֵר. שְׁנֵי דְּבָרִים אֵין לָהֶם קִיּוּם: הַכֶּסֶף וְהָאָדָם. אוֹ כֶּסֶף אוֹ אָדָם!

מָה, אַתָּה רוֹצֶה כֶּסֶף? לֵךְ לְחַפֵּשׂ כֶּסֶף. כָּל הָעוֹלָם רוֹצִים כֶּסֶף וְכָל הָעוֹלָם מְחַפְּשִׂים כֶּסֶף, לֵךְ עִם כָּל הָעוֹלָם. אֶצְלִי לֹא תִּמְצָא כֶּסֶף...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא לֹא הָיָה לוֹ חֲתִיכַת לֶחֶם לֶאֱכֹל וְהוּא הָיָה שָׂמֵחַ, "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד". הוּא עָשָׂה כָּל אֶחָד בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה. הָיָה לוֹ פִּנְקָס וְהוּא רָשַׁם הַכֹּל מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ הַכְנָסָה, וְנָתַן חֹמֶשׁ בְּכָל חֹדֶשׁ מֵהַכֶּסֶף שֶׁנָּתַן לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. נוּ, לֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף, כְּשֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה לֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף, הוּא אָמַר: "אֲנִי יֵשׁ לִי דְּאָגָה עִם חוֹבוֹת?! הַחֹמֶשׁ שֶׁלִּי הוּא יְשַׁלֵּם הַכֹּל".

כְּשֶׁהוּא בְּחוֹב - "הַחֹמֶשׁ יְשַׁלֵּם!"

פַּעַם הוּא הִתְלוֹנֵן בְּפָנַי, הוּא כְּבָר כָּל-כָּךְ בְּחוֹב לְהַחֹמֶשׁ, הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל, הוּא חַיָּב כֶּסֶף הַרְבֵּה לְהַחֹמֶשׁ, הוּא אָמַר: "יֵשׁ לִי חֹמֶשׁ, חֹמֶשׁ שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם כָּל הַחוֹבוֹת. הַחֹמֶשׁ הוּא עָשִׁיר גָּדוֹל".

הוּא הָלַךְ כְּמוֹ הָיָה לוֹ חוֹב שֶׁל כֶּסֶף, הוּא חִפֵּשׂ אוּלַי יַזְמִין לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵיזֶה מִצְוָה, הוּא הָלַךְ לְחַפֵּשׂ, הוּא מָצָא בְּכָל פַּעַם. וְנַעֲשׂוּ מְקָרְבִים לָרַבָּנוּ, "אִם יֵשׁ לוֹ חֲסִידִים כָּאֵלֶּה.. אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִהְיוֹת לַמְּדָן, אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת בְּרֶסְלֶב!"

הוּא הָיָה לוֹ פִּנְקָס קָטָן וְהוּא הָיָה סוֹחֵר גָּדוֹל, הוּא רָשַׁם כָּל פְּרוּטָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַזְמִין לוֹ וְכָל הַכְנָסָה וְהוֹצָאָה וְהוּא עָשָׂה חֶשְׁבּוֹן כַּמָּה הוּא כֶּסֶף הוּא חַיָּב, וְהָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ.

הוּא רָקַד וְהוּא נִגֵּן, וְהוּא הָיָה שָׂמֵחַ כְּאִלּוּ יֵשׁ לוֹ כָּל הַכֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם.

הָיָה לוֹ אַרְבַּע בָּנוֹת וּבֵן יָחִיד. הַבֵּן יָחִיד הָיָה שְׁמוֹ מָרְדְּכַי. הַבֵּן יָחִיד הוּא הָיָה יֶלֶד קָטָן, אֲבָל הוּא נִתְגַּדֵּל, נִתְגַּדֵּל, וְנִתְגַּדֵּל, וְנַעֲשָׂה בַּר-מִצְוָה.

וְזֶה הַבֵּן יָחִיד הָיָה לוֹ אָחוֹת יוֹתֵר קְטַנָּה, הִיא הָיְתָה צַדֶּקֶת צְנוּעָה כָּזֶה.. שֶׁאֵין לְדַבֵּר, אֵין דְּבוּרִים לְדַבֵּר. הִיא חָשְׁבָה שֶׁאֲנִי אָח. אֶסְתֵּר שְׁמָהּ הָיָה.

הוּא הַבֵּן יָחִיד הָיָה לוֹ שְׁמוֹ מָרְדְּכַי, וְגַם הָיָה לוֹ בַּת שֶׁשְּׁמָהּ אֶסְתֵּר. וְהִיא הָיְתָה צַדֶּקֶת כָּזֶה.. כְּמוֹ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה.

אַיי, הָיָה לָהּ כְּבָר בַּת שֶׁבַע-שְׁמוֹנֶה שָׁנִים, וְהִיא הָיְתָה צְנוּעָה כָּל-כָּךְ, טוֹבָה כָּל-כָּךְ...

לֹא רָאִיתִי צְנִיעוּת כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה.. שֶׁהֵם הָיוּ קְשׁוּרִים אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הָיָה לָהֶם בַּבַּיִת מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר, מַלְאָכִים קְדוֹשִׁים!

וּמָרְדְּכַי נַעֲשָׂה אַחַר בַּר-מִצְוָה, הָיָה חוֹלֶה.. וְנִפְטַר. וְגַם-כֵּן אֶסְתֵּר, אֶסְתֵּר נִפְטְרָה!

וּמָרְדְּכַי.. נִפְטַר שְׁלֹשָׁה יָמִים לִפְנֵי רַבִּי יִשְׂרָאֵל. וְהוּא יָדַע שֶׁהוּא נִפְטַר, וְגַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִפְטַר. וְכֻלָּם נִפְטְרוּ, מֵתוּ. וְגַם לֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל. וְהוּא וְהַיְלָדִים הָיוּ שְׂמֵחִים וּמְרַקְּדִים שֶׁיֵּשׁ רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם...

פַּעַם אַחַת רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה בַּבַּיִת, הוּא הָלַךְ לַדֶּרֶךְ וְהִשְׁאִיר בַּיִת בְּלִי כֶּסֶף בְּלִי לֶחֶם וְיֵשׁ אִשָּׁה וִילָדוֹת וִילָדִים. הוּא הִשְׁאִיר לִי הַבַּיִת רֵיק, אֵין כֶּסֶף וְאֵין פֹּה כְּלוּם, וַאֲנִי בָּחוּר, הָיִיתִי בָּחוּר, אֲנִי הָיִיתִי בַּבַּיִת כְּמוֹ יֶלֶד, וְהוּא עָזַב אוֹתִי בַּבַּיִת.

נוּ, וַאֲנִי הָיִיתִי שָׁמָּה וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל אֵינֶנּוּ, אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לִסְבֹּל, הֵם הָיוּ חֲמִשָּׁה יְלָדִים וְרוֹצִים לֶאֱכֹל וַאֲנִי אֵין לִי לֹא כֶּסֶף וְלֹא לֶחֶם, וְלֹא הָיָה לָהֶם. אֲנִי הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל וְאָמַרְתִּי: "מַדּוּעַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא נוֹתֵן לִי כֶּסֶף בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים?" אָז הָלַכְתִּי לְבַקֵּשׁ נְדָבוֹת, לְבַקֵּשׁ שֶׁיְּרַחֲמוּ בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה לִי לֶחֶם לְתֵת לַיְלָדִים. הָלַכְתִּי מֵחָנוּת לַחֲנוּת, הִתְבַּיַּשְׁתִּי מְאֹד, וְכֻלָּם אָמְרוּ: "מָה, בַּבֹּקֶר יֵשׁ כֶּסֶף? מָה, אַתָּה מְשֻׁגָּע! עוֹד לֹא מָכַרְתִּי כְּלוּם, יֵשׁ לִי כֶּסֶף? עֲדַיִן אֵין לִי עַכְשָׁו כֶּסֶף".

נוּ, קִבַּלְתִּי צַעַר גָּדוֹל, אֲנִי צָרִיךְ לְקָנוֹת בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, "מַה זֶּה, מַה יִּהְיֶה עִם הַיְלָדִים?" אָז הָלַכְתִּי לְחַפֵּשׂ עוֹד, מָצָאתִי אִישׁ אֶחָד וּבְנוֹ שֶׁהָיָה לָהֶם חֲנוּת שֶׁל סְחוֹרָה לִמְכֹּר, אֲבָל עַכְשָׁו בַּבֹּקֶר לֹא מוֹכְרִים, אֵין כֶּסֶף בַּבֹּקֶר.

הֵם בָּאוּ מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת, וַאֲנִי נִכְנַסְתִּי, אֲנִי הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל, פָּחַדְתִּי שֶׁהוּא יִקַּח אוֹתִי בְּכַעַס וְיִזְרֹק אוֹתִי לַחוּץ. אֲנִי הָלַכְתִּי אֵלָיו, אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "יֵשׁ לִי בַּיִת עִם יְלָדִים קְטַנִּים, אֲנִי צָרִיךְ לִקְנוֹת".

הוּא שָׁמַע, הוּא הָלַךְ לְהַקֻּפָּה וְנָתַן לִי כֶּסֶף הַרְבֵּה בִּשְׁבִיל כָּל הַחֲנֻיּוֹת, מַסְפִּיק לִקְנוֹת אֹכֶל טוֹב לַיְלָדִים, וַאֲנִי נַעֲשֵׂיתִי שָׂמֵחַ מְאֹד מִזֶּה שֶׁיֵּשׁ לִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם בִּשְׁבִיל לָתֵת לַיְלָדִים אֵיזֶה לֶחֶם וְשֶׁמֶן. הוּא לֹא מַכִּיר אוֹתִי, הַשְׁגָּחָה מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...

אֲבָל רַבִּי יִשְׂרָאֵל כְּאִלּוּ אֵין לוֹ יְלָדִים, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ כְּלוּם. הַיְלָדִים אֵין לָהֶם מִמָּה לֶאֱכֹל וְהוּא הָלַךְ לְמִירוֹן וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי עִם הַיְלָדִים. יֵשׁ לוֹ יִשְׂרָאֵל בָּעֶר, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר יֶשְׁנוֹ, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר יִקָּנֶה, יִרְאֶה כֶּסֶף וְיִקָּנֶה בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים. פִּרְנָסָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ: "רַק בִּטָּחוֹן"...

אַחֲרֵי הַפְּטִירָה אֲנִי רָאִיתִי אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל...

אֲנִי הָלַכְתִּי אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה לְהַגִּיד לָהּ שַׁבָּת שָׁלוֹם, מַה רוֹצִים הַיְלָדִים, מַה נִּשְׁמָע. הִיא קִבְּרָה כָּל הַיְלָדִים וְגַם הַבֵּן יָחִיד - מָרְדְּכַי, הוּא הָיָה הַגָּדוֹל, הוּא גַּם-כֵּן מֵת.

כְּשֶׁחָזַרְנוּ מֵהַקְּבוּרָה, מֵהַבַּיִת-הַקְּבָרוֹת, כָּל הַיְלָדִים נִפְטְרוּ וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן נִפְטַר. הִיא אָמְרָה לִי: "יִשְׂרָאֵל בָּעֶר, מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל זֶה, יִשְׂרָאֵל בָּא, וְעָשָׂה לִי קִדּוּשׁ, וְהָלַךְ! רָאִיתָ בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה?"

"הוּא בָּא וְעָמַד עַל-יַד הַשֻּׁלְחָן, וְרָקַד, וְעָשָׂה לִי קִדּוּשׁ, וְהָלַךְ!"

הִיא סִפְּרָה לִי שֶׁהוּא בָּא וְעָשָׂה לָהּ קִדּוּשׁ וְיוֹתֵר אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ. זֶה הָיָה אַחֲרֵי הַקְּבוּרָה, הוּא בָּא וְעָשָׂה קִדּוּשׁ לָאִשָּׁה. הוּא יָדַע שֶׁהוּא נִפְטָר, אָז מִי יַעֲשֶׂה קִדּוּשׁ? אָז הוּא עָשָׂה קִדּוּשׁ, וְהָלַךְ. אִם הָיִיתָ שָׂמָה, הָיִיתָ שׁוֹתֶה אֶת כָּל הַיַּיִן שֶׁל הַקִּדּוּשׁ...

אֲנַחְנוּ הָיִינוּ תָּמִיד בְּיַחַד אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן, וְרָאִיתִי אֶת הַבְּכִיָּה שֶׁלּוֹ שֶׁהָיָה כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹפְכִים פַּח מַיִם מֵהַדְּמָעוֹת שֶׁלּוֹ...

אַחֲרֵי כַּמָּה שָׁנִים שֶׁהָיִינוּ בְּיַחַד וְסָבַלְנוּ מַה שֶׁסָּבַלְנוּ...

כֻּלָּם אָמְרוּ שֶׁאִם הָיָה בִּזְמַן רַבֵּנוּ הָיָה חִדּוּשׁ!

הוּא עָשָׂה רְקוּדִים עַל הַחֻתוּנָה שֶׁלִּי, הַמְכָנָסַיִם נָפְלוּ וְהוּא רָקַד עִם הַמְכָנָסַיִם בַּיָּד, כֵּן.

וְהוּא רָקַד בְּמִירוֹן, לֵיל-שַׁבַּת אַחֲרֵי הַחֻפָּה, וְהָלַךְ.

אַחֲרֵי הַקְּבוּרָה, אַחֲרֵי הַהַלְוָיָה, הוּא בָּא לַבַּיִת וְעָשָׂה קִדּוּשׁ וְהָלַךְ. הוּא רָקַד אַחֲרֵי הַחֻפָּה, אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה בְּרַשְׁבַּ"י עַל-יַד הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ, הוּא רָקַד. וְגַם-כֵּן הָיָה הָעוֹלָם שָׂבְאוּ מֵהַמִּשְׁפָּחָה, וְהוּא רָקַד עַד שֶׁנָּפְלוּ לוֹ הַמְכָנָסַיִם וְהוּא לֹא יָדַע שֶׁנָּפְלוּ לוֹ הַמְכָנָסַיִם, הוּא עָמַד עַל-יַד הַשֻּׁלְחָן שֶׁעָשָׂה קִדּוּשׁ, וְהוּא אָמַר קִדּוּשׁ, וְאָז הָלַךְ לוֹ...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר בְּרֶסְלֶבֶר, ב"ר יְהוּדָה לַייב זצ"ל, ט' חֶשְׁוָן תרע"ט, בֵּית הָעַלְמִין הַיְשָׁן, טְבֶרְיָה).

הַסִּפּוּר שֶׁל גִּיטָע'לֶה, אִשְׁתּוֹ הַצַּדֶּקֶת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל בֶּן יְהוּדָה הַלֵּוִי קָרְדוֹנֶר זצוק"ל

אֲנִי הִגַּעְתִּי מִחוּץ לָאָרֶץ (בְּרִיסְק) יַלְדָּה קְטַנָּה, אֵינִי זוֹכֶרֶת חוּץ לָאָרֶץ. אֲנִי הִתְחַלְתִּי תֵּכֶף לִקְרֹחַ, הָיִיתִי חוֹלָה כַּמָּה שָׁנִים עַד שֶׁנִּתְרַפֵּאתִי לְגַמְרֵי. אִמָּא שֶׁלִּי שֶׁתִּזְכֹּר אָמְרָה שֶׁהָעוֹלָם הוּא כְּלָל לֹא וְשֶׁצָּרִיךְ לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה. יָשַׁבְנוּ בִּשְׁכֵנוּת עִם הַגָּדוֹל ר' אַבְרָהָם בֶּן ר' נַחְמָן שֶׁעָשָׂה 'בֵּאוּר הַלִּקּוּטִים'. הַגִּיל שֶׁלִּי כְּשֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר בָּא מִחוּץ לָאָרֶץ הָיָה 13 שָׁנָה וְהַגָּדוֹל ר' אַבְרָהָם בֶּן ר' נַחְמָן אָמַר שֶׁאֶקַח אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל לְבַעַל, אֲנִי לֹא רָצִיתִי אָז לִשְׁמֹעַ כִּי עֲדַיִן הָיִיתִי יַלְדָּה. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה צָרִיךְ לִנְסֹעַ לְחוּץ לָאָרֶץ לָתֵת גֵּט לְאִשְׁתּוֹ כִּי הִיא לֹא יָכְלָה לָלֶדֶת יְלָדִים, וְהוּא לָקַח אוֹתִי, הָיִיתִי אָז בַּת 15 שָׁנָה. ר' אַבְרָהָם הָיָה הַשַּׁדְּכָן וַאֲנִי הִתְחַתַּנְתִּי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. נָסַעְתִּי עַל הַחֲמוֹרִים תִּשְׁעָה יָמִים כִּי לֹא הָיוּ אוֹטוֹבּוּסִים, אֲנִי הִגַּעְתִּי לְמִירוֹן לִבְכוֹת שָׁם, לֹא הָיוּ לִי מִרְצָפוֹת בַּבַּיִת וְלֹא הָיוּ מִטּוֹת, הַמִּטּוֹת הָיוּ שְׁקָעִים שֶׁבַּקִּירוֹת וְזֶה הָיָה טוֹב מְאֹד בַּשְּׁבִילִי. הָיִיתִי מְבַשֶּׁלֶת סִיר מָרָק, עַד שֶׁהִתְבַּשֵּׁל הַמָּרָק לָקַח הַרְבֵּה מְאֹד זְמַן. כְּשֶׁהָיוּ רְקוּדִים לְאַחַר הָאֹכֶל הָיָה נָחְמָד מְאֹד, זֶה הָיָה קוֹמְפוֹט טָעִים. עַד הַיּוֹם אֶפְשָׁר לְהַחֲיוֹת אֶת עַצְמְךָ עִם קוֹמְפוֹט.

אַחַר-כָּךְ הִתְחִילָה הַמִּלְחָמָה (מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁפָּרְצָה בְּתִשְׁעָה בְּאָב שְׁנַת תרע"ד) עִם הָאַנְגְּלִים, וְלֹא הָיָה אֹכֶל וְלֹא קָצַת מַיִם חַמִּים שֶׁאֶפְשָׁר לְהַחֲיוֹת יֶלֶד, הָיָה צָרִיךְ

לָלֶכֶת הָלוֹךְ וְשׁוֹב אַרְבַּע שָׁעוֹת בְּלִי אֹכֶל וּבְלִי מַיִם בִּשְׁבִיל יְלָדִים קְטַנִּים וַעֲזוּבִים, וְהָיִיתִי הוֹלֶכֶת אוּלַי אֶמְצָא אֵיזֶה מָקוֹם לְחַמֵּם קְצָת מַיִם. בְּאוֹתָם יָמִים הָיוּ גוֹזְלִים וְרוֹצְחִים אֲנָשִׁים לְאוֹר הַיּוֹם, הָעוֹלָם הָיָה הֶפְקֵר, לֹא הָיָה לָנוּ מַנְהִיג שֶׁיַּרְאֶה לָנוּ אֶת הַדֶּרֶךְ הַיְשָׁרָה אֵיךְ לְנַהֵג בְּנַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת. הָעִקָּר, צָרִיךְ לְהַחֲזִיק רַק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵיךְ שֶׁלֹּא הוֹלֵךְ וְצָרִיךְ לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה וְלוֹמַר "גַּם זוּ לְטוֹבָה", כִּי כָּל מַה שֶּׁהַשֵּׁם נוֹתֵן - הַכֹּל טוֹב.

אַחַר-כָּךְ הוּא (רַבִּי יִשְׂרָאֵל) נָסַע לִטְבֶרְיָה לִבְכוֹת, בֵּינְתַיִם הוּא כְּבָר שָׁמַע שֶׁהָאַנְגְּלִים נִכְנְסִים, אָז הוּא אָמַר שֶׁתִּהְיֶה אֶפִּיקוֹרְסוּת גְּדוֹלָה עַל הָעוֹלָם וְשֶׁהוּא חַיָּב לִהְיוֹת נָע וָנָד. הוּא רָצָה לְבַטֵּל הַגְּזֵרָה מֵעַל הַיְּהוּדוּת, אָז אֲנִי הִתְיַשַּׁבְתִּי בְּבֵית קְטַנְטַן וְהוּא בְּכָל מָקוֹם שֶׁשָּׁהָה בּוֹ בְּיוֹם לֹא נִשְׁאַר בַּלַּיְלָה. אַחַר-כָּךְ הוּא רָאָה שֶׁהַגִּיעָה מַחֲלָה גְּדוֹלָה שֶׁהָאָדָם חַי 24 שָׁעוֹת וְלֹא יוֹתֵר, וַאֲנִי אָז חָלִיתִי בְּחוֹלִירָע, וְהוּא בִּקֵּשׁ עָלַי וְנַעֲשֵׂיתִי בְּרִיאָה.

אַחַר-כָּךְ מֵתוּ אֶצְלִי הַיְלָדִים וְאַחַר-כָּךְ הוּא מֵת כַּעֲבוֹר שְׁלֹשָׁה יָמִים. לִפְנֵי שֶׁנַּעֲשָׂה חוֹלֶה הוּא אָמַר שֶׁהוּא יִהְיֶה כַּפָּרָה עַל הָעִיר עִם יְלָדָיו, וְהוּא נַעֲשָׂה חוֹלֶה בְּמַחֲלַת הַחוֹלִירָע וְלָקְחוּ אוֹתוֹ לְבֵית-הַחוֹלִים בְּשַׁבָּת לִפְנוֹת עֶרֶב, לֹא נָתְנוּ לְאַף אֶחָד מֵהָאֲנָשִׁים לְהִכָּנֵס אֵלָיו, רַק אֲנִי הִתְגַּנַּבְתִּי דֶּרֶךְ הַחֲלוֹן, אָז הוּא אָמַר: "תְּנִי לִי מְעַט מַיִם עַל הַיָּדַיִם, אֲנִי אֶלְמַד תּוֹרָה. אֵינִי דּוֹאֵג שֶׁאֲנִי מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ עִם זָקֵן וּפָאוֹת וְהַיְסוּרִים יְכַפְּרוּ לִי עַל הָעֲוונוֹת, וַאֲנִי מְאֹד שָׂמֵחַ".

אַתְּ יְכוֹלָה לְתָאֵר לְעַצְמֵךְ אֵיךְ חָיִיתִי דֶּרֶךְ כָּל הַצָּרוֹת שֶׁלִּי, רַק שֶׁהָרַבִּי (רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב) חִזֵּק אוֹתִי וְהוּא הוֹצִיא אוֹתִי מִכָּל הַצָּרוֹת וְהוּא גַּם עַכְשָׁו יוֹצִיא אוֹתִי. אֲנִי גַּם נִשְׁאַרְתִּי אַחַת לְבַד וְאַחַר-כָּךְ הִתְיַשַּׁבְתִּי בַּהַכְנָסַת אוֹרְחִים עִם נָשִׁים סְפָרַדִּיּוֹת, הָיוּ לִי צָרוֹת גְּדוֹלוֹת, לֹא הָיָה לִי אֲפִלּוּ מַה לִּלְבֹּשׁ. הַהַכְנָסַת אוֹרְחִים נָתְנוּ לְכֻלָּן שְׂמָלוֹת לִלְבֹּשׁ רַק לִי לֹא נָתְנוּ וְאוֹתִי זָרְקוּ מִכָּל הַמַּדְרֵגוֹת. אֲנִי בָּכִיתִי מְאֹד, אָז הָאִישׁ הַזֶּה נַעֲשָׂה חוֹלֶה מְאֹד וְהוּא כְּבָר עָמַד לָמוּת, הוּא שָׁלַח לִקְרֹא לִי שֶׁאֶמְחֹל לוֹ וְהוּא גַּם נַעֲשָׂה בָּרִיא. הוּא נָתַן לִי שְׂמָלוֹת וְזָהָב וְהוּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה. וְהוּא נַעֲשָׂה בָּרִיא, וְהוּא נָתַן הַרְבֵּה צְדָקָה, בַּכֶּסֶף שֶׁנָּתַן לִי הֶעֱמַדְתִּי מַצֵּבָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְלַיְלָדִים שֶׁלִּי.

הַיְלָדִים שֶׁלִּי מְפֻזָּרִים בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - בִּצְפַת שׁוֹכְבִים שְׁנַיִם, בִּטְבֶרְיָה שׁוֹכְבִים שְׁנַיִם, בִּירוּשָׁלַיִם שׁוֹכְבִים שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ לִי עִם ר' נָתָן.

כָּל הָעִנְיָן שֶׁלִּי הָיָה שֶׁהַבַּעַל-דָּבָר זוֹרֵק אוֹתְךָ לְתוֹךְ הַיָּם. הָיִיתִי כָּל הַיּוֹם בְּקִבְרֵי צַדִּיקִים וּבָכִיתִי שֶׁאֶזְכֶּה שֶׁתִּהְיֶה לִי דַּעַת נְקִיָּה שֶׁאֲקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, הַתְּפִלּוֹת רִפְּאוּ אוֹתִי וְהָרַבִּי רִפֵּא אוֹתִי.

הָיִיתִי צָרִיכָה לְקַבֵּל חֲלִיצָה וְלִנְסֹעַ לְחוּץ לָאָרֶץ, הַהוֹרִים שֶׁלִּי חָיוּ עֲדַיִן, הֵם הָיוּ עֲנִיִּים, לֹא הָיָה לָהֶם כֶּסֶף, וַאֲנִי לֹא רָצִיתִי לִנְסֹעַ לְחוּץ לָאָרֶץ. נָסַעְתִּי לְמִירוֹן אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאִי וּבִקַּשְׁתִּי הַרְבֵּה שֶׁלֹּא אֶצְטָרֵךְ לִנְסֹעַ לְחוּץ לָאָרֶץ, לֹא הָיָה לִי כֹּחַ, הָיִיתִי שְׁבוּרָה לְגַמְרֵי. אֲנִי סִפַּרְתִּי הַכֹּל לְרַבִּי שִׁמְעוֹן. וְהוּא, רַבִּי שִׁמְעוֹן, עָזַר לִי בְּכֹחַ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, צָרִיךְ לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה. אַחַר-כָּךְ לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף לִנְסֹעַ הַבַּיְתָה, כַּאֲשֶׁר רָצִיתִי לִנְסֹעַ הַבַּיְתָה נָתְנוּ לִי זָהָב לִנְסֹעַ הַבַּיְתָה וְאֵינִי יוֹדַעַת מִי. בָּאתִי הַבַּיְתָה לְאַבָּא שֶׁלִּי, אֲז הוּא אָמַר לִי שֶׁכְּבָר נוֹשַׁעְתִּי שֶׁלֹּא אֶצְטָרֵךְ לִנְסֹעַ לְחוּץ לָאָרֶץ. הוּא פָּגַע יְהוּדִי וְהַיְהוּדִי אָמַר: "תֵּן לִי הַכְּתֹבֶת שֶׁל הָאָח שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל". וְאָז נָתַתִּי לוֹ הַכְּתֹבֶת וְהוּא כָּתַב לַבֵּן שֶׁלּוֹ שֶׁיְּחַפֵּשׂ אֶת הָאָח וְחִפְּשׂוּ אוֹתוֹ, אָז הוּא כָּתַב שֶׁהָאָח נֶהֱרַג בַּמִּלְחָמָה. כָּךְ הָרְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַנְהִיג, דֶּרֶךְ בָּהּ אָדָם רוֹצֶה לֵילֵךְ מוֹלִיכִין אוֹתוֹ, אֲנִי לֹא רָצִיתִי לִנְסֹעַ מִירוּשָׁלַיִם.

דִּבְּרוּ אִתִּי שִׁדּוּכִים טוֹבִים וַאֲנִי רָצִיתִי רַק בֶּרֶסְלָבֶר, בְּנוֹ שֶׁל ר' פִּנְחָס יְשַׁעְיָה לֹא הָיְתָה לוֹ שׁוּם פַּרְנָסָה וַאֲנִי הִצְטָרַכְתִּי לְחַפֵּשׂ פַּרְנָסָה. הוּא הָיָה מְבֻגָּר מִמֶּנִּי בְּהַרְבֵּה וַאֲנִי לֹא הִשְׂגַּחְתִּי, וַאֲנִי לֹא רָצִיתִי לָצֵאת מִדֶּרֶךְ הָרַבִּי, הָרַבִּי רִפָּא אוֹתִי מִכָּל הַצָּרוֹת. כָּל הָרוֹפְאִים אָמְרוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ לוֹ יְלָדִים, וְעִם תְּפִלָּה פְּעַלְתִּי בַּקָּשָׁה לִשְׁנֵי יְלָדִים לְשָׁנִים מְעֻטּוֹת.

וּבְכֵן עָלֶיךָ לָדַעַת שֶׁאֵלֶּה חֲבָלֵי מָשִׁיחַ, וְשֶׁשּׁוֹרֵר חֹשֶׁךְ גָּדוֹל, צָרִיךְ לִזְכּוֹת לַבֹּקֶר, כְּמוֹ שֶׁבִּקֵּשׁ דָּוִד הַמֶּלֶךְ: כְּמוֹ שֶׁהַשּׁוֹמֵר מְצַפֶּה שֶׁיִּהְיֶה יוֹם, כָּךְ יֵשׁ לָנוּ צִפִּיּוֹת לְאוֹר הַשְּׂכִינָה. וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת בְּגַשְׁמִיּוּת וּבְרוּחָנִיּוּת צָרִיךְ לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה, נַעֲשִׂים נְקִיִּים מֵהָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁלֹּא נָבוֹא בְּחֶרְפָּה לָעוֹלָם הַבָּא, חֲזָקָה וְחִזְקִי עַצְמֵךְ. כְּשֶׁעָבְרוּ שֶׁבַע הַמֵּימוֹת אֲנִי תָּמִיד כּוֹפַפְתִּי אֶת הָרֹאשׁ עַד שֶׁחָלְפוּ הַגַּלִּים. הָרַבִּי אוֹמֵר: כְּשֶׁבָּאוֹת הַצָּרוֹת צָרִיךְ לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַחֲזִיק עַצְמֵנוּ חָזָק כִּי אֵלֶּה חֲבָלֵי מָשִׁיחַ. הָיוּ הַרְבֵּה תַּנָּאִים שֶׁלֹּא רָצוּ לִחְיוֹת אֶת מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, כִּי כְּשֶׁצָּרָה אַחַת תֵּלֵךְ תָּבוֹא צָרָה שְׁנִיָּה. יִהְיוּ מַחֲלוֹת רָעוֹת, רַק בַּאֲשֶׁר יִהְיוּ מְנֻקִּין מֵהַיְסוּרִים יִזְכּוּ לִרְאוֹת אֶת הַגְּאֻלָּה.

אֲנִי סוֹבֶלֶת כְּבָר חָמֵשׁ שָׁנִים בֶּחָזֶה וְיוֹצֵא מִמֶּנִּי דָּם. בַּזְּמַן הָאַחֲרוֹן חָלִיתִי בְּכַמָּה מַחֲלוֹת, וַאֲנִי מְצַפָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיּוֹצִיא אוֹתִי מֵהַצָּרָה. הַדָּקְטוֹרִים מְיָאְשִׁים אוֹתִי, וַאֲנִי מְצַפָּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא הוֹצִיא אוֹתִי מִכָּל הַצָּרוֹת וְהוּא יוֹצִיא אוֹתִי מִצָּרוֹת אֵלֶּה גַּם.

חֲזָק! צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה. הָרְבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵינוֹ עוֹשֶׂה צָרוֹת סְתָם. כָּךְ צָרִיךְ רַק לְהִתְחַזֵּק וּלְקַוּוֹת שֶׁהַכֹּל לְטוֹבָה. הַחֲזִיקִי עַצְמֵךְ תָּמִיד בֶּאֱמוּנָה. הָרַבִּי הוֹלֵךְ לְפָנֵינוּ הוּא יִהְיֶה מֵלִיץ יֹשֶׁר בִּשְׁבִילֵנוּ. צָרִיךְ לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ חָזָק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, צָרִיךְ לְהַחֲזִיק בְּיַחַד

לְבַקֵּשׁ שֶׁהַבַּעַל-דָּבָר לֹא תִּהְיֶה לוֹ אֶחיזָה בָּנוּ. הָעִקָּר הוּא תְּפִלָּה. אֲנִי עֲדַיִן לֹא רָאִיתִי שׁוּם יוֹם טוֹב לְנֶגֶד עֵינַי, רַק צָרוֹת.

צָרִיךְ לְבַקֵּשׁ שֶׁהֶאֱמוּנָה תִּתְחַזֵּק וְזֶהוּ עִקַּר הַתְּפִלּוֹת, וְכָל הָעוֹלָם הוּא כְּלָל לֹא, זֶה כְּמוֹ בַּחֲלוֹם. הָעִקָּר צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה שֶׁהוּא יְהוּדִי. כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ יֵדְעוּ שֶׁכָּל הַצָּרוֹת הָיוּ כֻּלָּן לְטוֹבָה.

וּבְכֵן אֵינִי מְאַחֶלֶת לְאַף אֶחָד, יֵשׁ לִי עַכְשָׁו מַחֲלָה שֵׁשׁ שָׁנִים וְהַיְסוּרִים שֶׁלִּי גְּדוֹלִים מְאֹד, אֶלָּא שֶׁהַבִּטָּחוֹן שֶׁלִּי גָּדוֹל מְאֹד. וְעִקַּר מַה שֶּׁבָּאִים צָרוֹת עַל אֲנָשִׁים הוּא שֶׁצָּרִיךְ לוֹמַר "גַּם זוּ לְטוֹבָה". נִבְרָאִים לָעוֹלָם הַזֶּה לִסְבֹּל רַק צָרוֹת, חַזְקִי עַצְמֵךְ תָּמִיד וֶהֱיִי מְרֻצָּה כִּי כָּל הַצָּרוֹת שֶׁעוֹבְרוֹת עַל אֲנָשִׁים הֵן כֻּלָּן לְטוֹבָה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן אֶת מַתָּנַת הַצָּרוֹת, מִסְתָּמָא מַגִּיעַ לִי. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וּלְחַזֵּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁכָּל מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה זֶה טוֹב, מִתְנַקִּים מֵהָעוֹלָם הַזֶּה כְּדֵי שֶׁאֶפְשָׁר לְהַחֲזִיק עַצְמוֹ בֶּאֱמוּנָה הָאֱמִתִּית. שִׂימִי אֶת עַצְמֵךְ בְּתוֹךְ הָאֱמוּנָה. קַבְּלִי אֶת הַיְסוּרִים בְּאַהֲבָה, כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ יִסְפְּרוּ אֶת כָּל הַצָּרוֹת.

נס הפתק

קְבוּצַת אֲנָשִׁים הִגִּיעָה לִירוּשָׁלַיִם, לִרְאוֹת אֶת הַפֶּתֶק הַקָּדוֹשׁ וְלִשְׁמֹעַ אֶת סִפּוּרוֹ מִפִּי רַבִּי יִשְׂרָאֵל...

הַמַּעֲשֶׂה הָיָה בִּשְׁנַת תרפ"ב, וְשִׁשִּׁים שָׁנָה הָיָה לְגִמְרֵי בְּסוֹד. רַק הַיְלָדִים שֶׁלִּי סִפַּרְתִּי לָהֶם הָעִנְיָן, וְגַם-כֵּן הָיוּ אֲחָדִים יְחִידֵי סְגֻלָּה שֶׁהָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים וַחֲבֵרִים שֶׁלִּי, כְּמוֹ רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר - אֲנִי סִפַּרְתִּי לָהֶם וְהֵם קִבְּלוּ אֶת זֶה. אֵיךְ אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת זֶה? זֶה לְמַעְלָה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. נוּ, וְהֵם קִבְּלוּ אֶת זֶה.

הָעִנְיָן הָיָה, אֲנִי מֻכְרָח לְסַפֵּר בְּקִצּוּר, בְּתַמְצִית. הָיָה מַעֲשֶׂה כָּזֶה - זֶה הָיָה שְׁנָתַיִם וַחֲצִי אַחֲרֵי שֶׁנִּפְטַר רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, אֲנִי נִכְשַׁלְתִּי, נִכְשַׁלְתִּי וְנָפַלְתִּי. זֶה הָיָה בְּיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז, זֶה צוֹם חֲמוּר שֶׁל אַרְבַּע תַּעֲנִיתִים, לִפְנֵי תִּשְׁעָה בְּאָב וּזְמַן הַחֻרְבָּן. וַאֲנִי הָיִיתִי רָגִיל לְהִתְעַנּוֹת בְּכָל הַתַּעֲנִיתִים, בְּכָל שֵׁנִי וַחֲמִישִׁי, בְּכָל עֶרֶב רֹאשׁ-חֹדֶשׁ, וְגַם-כֵּן אֲנִי עָשִׂיתִי תַּעֲנִית בְּכָל יוֹם וְיוֹם מֵחֲצוֹת לַיְלָה עַד אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה לֹא טָעַמְתִּי אֲפִלּוּ מַיִם, כְּמוֹ שֶׁנָּהַג מוֹרִי הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. אֲנִי רָאִיתִי שֶׁאֲפִלּוּ בְּאָב, חוּץ מֵהַתַּעֲנִיּוֹת שֶׁל 'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה מִתְעַנֶּה, וְגַם-כֵּן אֲנִי, הָיִיתִי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֲנִי עָשִׂיתִי גַּם-כֵּן כָּךְ וְהָיִיתִי נִזְהָר כָּל תַּעֲנִית. וְדַוְקָא בְּיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז שֶׁהוּא תַּעֲנִית חֲמוּר מֵאַרְבַּע תַּעֲנִיתִים נָפַלְתִּי וְנִכְשַׁלְתִּי.

הִגִּיעַ שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז וְהָיָה נִדְמֶה לִי שֶׁאֲנִי לֹא מַרְגִּישׁ טוֹב, שֶׁאֲנִי מֻכְרָח לְבַטֵּל אֶת הַתַּעֲנִית. אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי עַצְמִי חָלָשׁ וְלֹא כָּל-כָּךְ טוֹב, אֲבָל לֹא חַס-וְשָׁלוֹם בְּאֹפֶן חָמוּר. אָז

הַבַּעַל-דָּבָר הִתְגַּבֵּר עָלַי בַּבֹּקֶר בְּיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמָּז, "אַתָּה חָלָשׁ מְאֹד, אַתָּה צָרִיךְ לֶאֱכֹל, עַכְשָׁו! לִפְנֵי הַתְּפִלָּה!"

עַל-כָּל-פָּנִים יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לְסַפֵּר הַכֹּל, אֲנִי לֹא שָׁתִיתִי מַיִם מֵחֲצוֹת לַיְלָה עַד אַחַר הַתְּפִלָּה, לֹא אָכַלְתִּי וְלֹא שָׁתִיתִי. וְעַכְשָׁו בָּא אֵלַי הַבַּעַל-דָּבָר וְאָמַר לִי: "אַתָּה צָרִיךְ לֶאֱכֹל לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, אַתָּה חָלָשׁ כָּל-כָּךְ".

אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְהִתְגַּבֵּר, אֲנִי שָׁמַעְתִּי לוֹ, לֹא רָצִיתִי, אֲבָל אָכַלְתִּי...

נוּ, אֲנִי אָכַלְתִּי, אֲבָל כְּמוֹ שֶׁאוֹכְלִים חַס-וְשָׁלוֹם דְּבָרִים מְזִיקִים, אֲנִי אָכַלְתִּי אֲבָל זֶה הָיָה בְּלֹא יָדַיִם וּבְלֹא רַגְלַיִם, אֲבָל אָכַלְתִּי. עַל-כָּל-פָּנִים נִכְשַׁלְתִּי. יְרִידָה, יְרִדְתִּי יְרִידָה גְּדוֹלָה וְאָכַלְתִּי בַּבֹּקֶר. אַחֲרֵי הָאֲכִילָה בֵּרַכְתִּי בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְהִלַּכְתִּי לְמִקְוֶה וּלְהִתְפַּלֵּל אַחֲרֵי הַסְּעוּדָה. נוּ, יְכוֹלִים לְהָבִין אֵיךְ הָיָה הַתְּפִלָּה וּבְאֵיזֶה מַצָּב אֲנִי הָיִיתִי אַחֲרֵי דָּבָר כָּזֶה - לֶאֱכֹל לִפְנֵי הַתְּפִלָּה.

וְזֶה הָיָה מֵעִיק עָלַי וְהָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל, אֲנִי לֹא רָצִיתִי לִחְיוֹת, אֲנִי כִּמְעַט שֶׁיָּצָאתִי מֵהַדַּעַת, הָיִיתִי שָׁבוּר מְאֹד וְנָפַלְתִּי לְעַצְבוּת כָּזֶה שֶׁלֹּא יָכֹלְתִּי לְדַבֵּר וּלְהִתְרָאוֹת בִּפְנֵי אֲנָשִׁים, רַק שָׁכַבְתִּי וְלֹא דִּבַּרְתִּי כְּלוּם. נָפַלְתִּי לְעַצְבוּת כָּזֶה.. שֶׁלֹּא הָיָה אֶפְשָׁר לְהִסְתַּכֵּל בְּפָנַי מִגֹּדֶל הַפַּחַד, כָּל מִי שֶׁרָאָה אוֹתִי הָיָה נוֹפֵל עָלָיו פַּחַד!

וַאֲנִי הָלַכְתִּי לַיְשִׁיבָה וְשָׁכַבְתִּי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת, זֶה הָיָה גַּם יְשִׁיבָה וְגַם בֵּית-הַכְּנֶסֶת, שָׁכַבְתִּי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת כְּמוֹ מֵת חֲמִשָּׁה יָמִים. בַּבַּיִת אֲנִי הָיִיתִי בְּיוֹם שִׁשִּׁי וּבְיוֹם שַׁבָּת, בַּיְשִׁיבָה הָיִיתִי בְּיוֹם רִאשׁוֹן וּבְיוֹם שֵׁנִי, שְׁלִישִׁי, רְבִיעִי, עִם שְׁנֵי יָמִים זֶה שִׁשָּׁה יָמִים. אֲנִי שָׁכַבְתִּי כְּמוֹ מֵת, לֹא מְדַבֵּר וְלֹא אוֹכֵל. רַק הִתְפַּלַּלְתִּי, לֹא אָכַלְתִּי וְלֹא דִּבַּרְתִּי, הָיִיתִי כְּמוֹ מֵת!

וּבְיוֹם רְבִיעִי בָּעֶרֶב, זֶה הָיָה כְּבָר בְּכ"ג בְּתַמָּז, נִכְנַס לִי מַחֲשָׁבָה, אֲנִי בָּכִיתִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּרַפֵּא אוֹתִי, שֶׁיְּקַח מִמֶּנִּי אֶת הָעַצְבוּת, מָתַי שֶׁשָּׁמַעְתִּי שֶׁכָּל בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה מְצַחֲקִים וְאוֹמְרִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּעֶר הַבְּרֶסְלֶבֶר הוּא חוֹלֶה וְהוּא נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע, הֵם כֻּלָּם כָּל הָעִיר טְבֶרְיָה הָיוּ מִתְנַגְּדִים. זֶה בֵּית-כְּנֶסֶת וְהָיוּ שָׁם בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה, וּמִי שֶׁנִּכְנַס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת רָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֶר שׁוֹכֵב בְּעַצְבוּת כָּזֶה, וְהֵם הָיוּ רְגִילִים שֶׁאֲנִי הָיִיתִי תָּמִיד מְרַקֵּד וְשָׂמֵחַ. וְהֵם הָיָה לָהֶם קָשֶׁה: "אֵיךְ יִשְׂרָאֵל בָּעֶר שָׂמֵחַ, מִמַּה הוּא שָׂמֵחַ? אֵין לוֹ פַּרְנָסָה וְאֵין לוֹ לֶחֶם לַיְלָדִים". אָז הֵם חָשְׁבוּ: "עַכְשָׁו זֶה לֹא יִשְׂרָאֵל בָּעֶר שֶׁהָיָה, זֶה יִשְׂרָאֵל בָּעֶר מְשֻׁגָּע, וְכָכָה הוּא הַסּוֹף שֶׁל כָּל הַבְּרֶסְלֶבִים. כִּי הֵם הוֹלְכִים עַל חֲצוֹת לַיְלָה לִשְׂדוֹת וְלַיְעָרוֹת וְלִפְעָמִים הֵם נִפְחָדִים מְאֵיזֶה כֶּלֶב, מְאֵיזֶה חַיָּה, מְאֵיזֶה גּוֹי, אָז סוֹף-כָּל-סוֹף הֵם נַעֲשִׂים מְשֻׁגָּעִים. כֵּן, זֶה הַסּוֹף שֶׁלָּהֶם".

כֻּלָּם רָצוּ לְהִשְׁתַּמֵּט מִמֶּנִּי וְאָמְרוּ שֶׁיָּצָאתִי מִדַּעְתִּי וַאֲנִי כְּבָר מְשֻׁגָּע. וַאֲנִי הָיִיתִי בְּעַצְבוּת נוֹרָאָה, וְזֶה שֶׁהֵם אָמְרוּ עַל בְּרֶסְלֶב כָּךְ, מִזֶּה הָיָה לִי עַצְבוּת עוֹד יוֹתֵר בְּלִי שִׁעוּר, כִּי אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁאֲנִי הַגּוֹרֵם לְכָל זֶה שֶׁהֵם מְדַבְּרִים כָּכָה, אָז חָשַׁבְתִּי: "מַה זֶּה, עַצְבוּת כָּזֶה?! אֲפִלּוּ אִם עוֹבְרִים עַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּה, אֲבָל לִהְיוֹת בְּעַצְבוּת כָּזֶה? עָשִׂיתִי עֲבֵרָה, אֲבָל יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, מַה זֶּה הַדִּכָּאוֹן הַזֶּה!"

הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל, אֲנִי נָפַלְתִּי לְמַחֲלַת נֶפֶשׁ, הָיִיתִי בְּדִכָּאוֹן, הָיָה קָשֶׁה לִי מְאֹד וְלֹא רָצִיתִי לִחְיוֹת...

הַכֹּל, שֶׁכֻּלָּם צָחֲקוּ מִמֶּנִּי. וַאֲנִי לָמַדְתִּי בִּישִׁיבַת רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס בִּטְבֶרְיָה, אָז הָלַכְתִּי לְצִיּוּן רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס בְּצָפַת הֶרִים הַיּוֹם וְאָמַרְתִּי לְרַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס: "כֻּלָּם מְצַחֲקִים מִמֶּנִּי וְאֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, אֲנִי נִכְשַׁלְתִּי וְנָפַלְתִּי וְאֵין לִי שׁוּם עֵצָה אֵיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אֵיךְ עוֹשִׂים דָּבָר כָּזֶה וְלֹא מִתְבַּיְּשִׁים, בְּתַעֲנִית שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם תַּעֲנִית בַּגְּמָרָא וְהַדִּין, וַאֲנִי נִכְשַׁלְתִּי, נָפַלְתִּי וְאָכַלְתִּי לִכְנֵי הַתְּפִלָּה". אֲנִי הִתְבַּיַּשְׁתִּי וְנָפַלְתִּי כָּל-כָּךְ וְלֹא מָצָאתִי שׁוּם מָקוֹם אֵיךְ לְחִיוֹת וְאֵיךְ לַעֲשׂוֹת. "מָה עָשִׂיתִי!" אֲנִי הָיִיתִי יָכוֹל לָמוּת מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה מִגֹּדֶל הַנְּפִילָה...

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל וְגַם לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲבֹד הַשֵּׁם, הָיִיתִי בַּחֹשֶׁךְ, אֲנִי הָיִיתִי בְּעַצְבוּת כָּזֶה מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁיּוֹצְאִים מִן הַדַּעַת. הָיִיתִי חוֹלֶה נֶפֶשׁ וְהָיִיתִי מְדֻכָּא מְאֹד וּבָכִיתִי לְהַשֵּׁם עַל זֶה שֶׁאֲנִי גּוֹרֵם חִלּוּל הַשֵּׁם, בְּזִיּוֹן לִבְרֶסְלֶב. אָז הָיָה לִי הִתְבּוֹדְדוּת וְהִתְפַּלַּלְתִּי וּבָכִיתִי לְפָנָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת שֶׁיְּרַחֵם עָלַי וְשֶׁיְּרַפֵּא אוֹתִי וְשֶׁיְּקַח מִמֶּנִּי הַדִּכָּאוֹן, הָעַצְבוּת, הַמַּחֲלָה. שֶׁלֹּא יוּכְלוּ לוֹמַר הַמִּתְנַגְּדִים עַל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב כָּךְ וְשֶׁלֹּא יִהְיֶה חִלּוּל הַשֵּׁם, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רְאֵה הַמַּצָּב שֶׁלִּי. אֱמֶת - אָכַלְתִּי, עָשִׂיתִי מַה שֶּׁעָשִׂיתִי, אֲבָל אֲנִי רוֹצֶה תְּשׁוּבָה, תְּרַפֵּא אוֹתִי וְתוֹצִיא אוֹתִי מֵהַמַּצָּב הַזֶּה, מֵהָעַצְבוּת הַזֹּאת, כִּי אֲנִי גּוֹרֵם חִלּוּל הַשֵּׁם לִבְרֶסְלֶב. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תְּרַפֵּא אוֹתִי שֶׁאוּכַל לָצֵאת מִן הָעַצְבוּת.."

וַאֲנִי הָיִיתִי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת וְהַחֶדֶר שֶׁלִּי הָיָה לְיַד בֵּית-הַכְּנֶסֶת, אוּלַי נִרְדַּמְתִּי, וְנִכְנַס לִי מַחֲשָׁבָה תַּקִּיפָה כְּמוֹ מִי שֶׁנִּכְנָס בָּרֹאשׁ שֶׁלִּי, בִּפְנִים הַמֹּחַ שֶׁלִּי, וְאוֹמֶרֶת לִי הַמַּחֲשָׁבָה בְּתֹקֶף: "תִּכָּנֵס לַחֶדֶר שֶׁלְּךָ וְתִפְתַּח אֶת אֲרוֹן הַסְּפָרִים וְתִתֵּן יָדְךָ עַל אֵיזֶה סֵפֶר שֶׁהוּא, לֹא תְכַוֵּן לְסֵפֶר מְסֻיָּם, רַק תַּנִּיחַ אֶת הַיָּד עַל סֵפֶר וְתוֹצִיא אוֹתוֹ, וְתִפְתַּח אוֹתוֹ בַּמָּקוֹם שֶׁתִּפְתַּח.. וְשָׁמָּה תִּמְצָא דְּבָרִים טוֹבִים שֶׁתּוּכַל לְהַחֲיוֹת עַצְמְךָ, שָׁמָּה תִּמְצָא רְפוּאָה לְנַפְשְׁךָ!"

אָז אֲנִי רָצִיתִי רְפוּאָה, וְהִתְפַּלַּלְתִּי, אָז חָשַׁבְתִּי: "הַמַּחֲשָׁבָה שֶׁלִּי זֶה דָּבָר רָצִינִי? טוֹב, אַף-עַל-פִּי-כֵן מַה יֵּשׁ לִי לְהַפְסִיד, אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת זֶה וְנִרְאֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה מִזֶּה".

עָשִׂיתִי כֵּן, נִכְנַסְתִּי מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת לַחֶדֶר שֶׁלִּי וְפָתַחְתִּי אֶת הָאָרוֹן וְעָשִׂיתִי כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ לִי, נָתַתִּי אֶת יָדִי עַל אֵיזֶה סֵפֶר, זֶה הָיָה סֵפֶר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' חֵלֶק רִאשׁוֹן שֶׁל רַבִּי נָתָן, וְהוֹצֵאתִי אוֹתוֹ וּפָתַחְתִּי אוֹתוֹ, וְהָיָה שָׁם זֶה הַפֶּתֶק...

תכן הפתק הקדוש

מְאֹד הָיָה קָשֶׁה לִי לְרֶדֶת אֵלֶיךָ
תַּלְמִידִי הַיָּקָר לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי
מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי
*מַיין פַּייעֶריל וֶוועט טְרִיקְעֶן בֵּיז
מְשִׁיחַ וֶוועט קוּמֶען חָזַק וֶאֱמַץ
בַּעֲבוֹדָתֶךָ
נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן
וּבָזֶה אֲגַלֶּה לְךָ סוֹד וְהוּא:
מָלֵא וְגָדִישׁ מְקוֹם לְקַו פצפצי-ה
וּבְחִזּוּק עֲבוֹדָה תְּבִינֵהוּ, וְסִימָן
יז בְּתַמּוּז יֹאמְרוּ שֶׁאֵינְךָ מִתְעַנֶּה
*(האש שלי תוקד עד ביאת המשיח)

אֲבָל לֹא יָדַעְתִּי מַה שֶּׁזֶּה, זֶה הַנְּיָר זֶה רְפוּאָה? מָה, חָסֵר נְיָרוֹת? חָשַׁבְתִּי: "נְיָר בַּסֵּפֶר, יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁזֶּה סִימָן בִּשְׁבִיל לֵידַע אֵיפֹה אֲנִי לוֹמֵד", אָז לֹא שַׂמְתִּי לֵב לָזֶה, רָאִיתִי חֲתִיכַת נְיָר וְקָרָאתִי רַק בַּתּוֹרָה שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְחַדֵּשׁ בַּמָּקוֹם שֶׁפָּתַחְתִּי, בְּאֹרַח חַיִּים בְּחֵלֶק א' דַּף ק"ה, "אוּלַי אֲנִי אֶמְצָא שָׁמָּה דִּבּוּרִים שֶׁהֵם יַעֲזְרוּ לִי", אָז קָרָאתִי וּבְוַדַּאי הֶחֱיִיתִי אֶת נַפְשִׁי, אֲבָל אַחַר-כָּךְ רָאִיתִי שֶׁאֵין לִי שׁוּם תִּקְוָה לִרְפוּאָה, כִּי עָשִׂיתִי כָּךְ וְכָךְ, עָשִׂיתִי הַכֹּל וְלֹא מָצָאתִי רַק חֲתִיכַת נְיָר וְלֹא עָזַר לִי הַתּוֹרָה, עָזַר לִי עַל הַמָּקוֹם, אֲבָל תֵּכֶף שֶׁנִּמְרְתִּי לִקְרֹא - חָזְרָה הַמַּחֲלָה כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה וְלֹא רָאִיתִי שׁוּם רְפוּאָה וְלֹא הָיָה לִי כְּלוּם. אָז נָפַלְתִּי בְּדַעְתִּי, חָשַׁבְתִּי שֶׁאֵין לִי שׁוּם תִּקּוּמָה, שׁוּם תַּקָּנָה, וְנִתְיָאַשְׁתִּי...

רָצִיתִי לָקַחַת אֶת הַסֵּפֶר וְלִסְגֹּר וּלְהַחֲזִיר אֶת הַסֵּפֶר לְהָאָרוֹן, "לֹא מָצָאתִי רְפוּאָה, אָז מַה לַּעֲשׂוֹת?" טֶרֶם שֶׁסָּגַרְתִּי אֶת הַסֵּפֶר הִבְחַנְתִּי וְרָאִיתִי שֵׁשׁ שׁוּרוֹת כְּתוּבוֹת עַל הַנְּיָר...

רַק הִתְחַלְתִּי לִקְרֹא, וְתֵכֶף רָאִיתִי מַה שֶּׁזֶּה, שֶׁזֶּה פֶּלֶא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם!

הִתְחַלְתִּי לִקְרֹא וְרָאִיתִי מַה שֶּׁכָּתוּב, "תַּלְמִידִי הַיָּקָר.." וְקָרָאתִי וְקָרָאתִי אוֹתוֹ עַד שֶׁנִּמְרְתִּי לִקְרֹא אֶת הַמִּכְתָּב כֻּלּוֹ עַד הַסּוֹף, וְכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁקָּרָאתִי.. נִכְנַס בִּי, הִרְגַּשְׁתִּי וְרָאִיתִי פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר. כְּמוֹ שֶׁהָיִיתִי מְקֻדָּם בְּעַצְבוּת כָּזֶה - כָּכָה קִבַּלְתִּי שִׂמְחָה

מִזֶּה הַפֶּתֶק, שִׂמְחָה כָּזֶה שֶׁהַעֲצָבוּת לֹא הָיָה לָהּ שׁוּם עֶרֶךְ נֶגֶד הַשִּׂמְחָה. לֹא רוֹאִים שִׂמְחָה כָּזוֹ בָּעוֹלָם הַזֶּה, רַק בָּעוֹלָם הַבָּא. שִׂמְחָה כָּזוֹ שֶׁאֵין בָּעוֹלָם הַזֶּה שִׂמְחָה כָּזוֹ!

וְהִתְחַלְתִּי לְנַגֵּן נִגּוּנִים כָּאֵלֶּה שֶׁל שִׂמְחָה וְלִרְקֹד וְלִמְחֹאת כַּפַּיִם, פָּנִים כָּאֵלֶּה שֶׁל שִׂמְחָה.. וְכֻלָּם, כָּל בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה, שָׁמְעוּ שֶׁאֲנִי נַעֲשֵׂיתִי שָׂמֵחַ. וְהֵם לָמְדוּ בַּיְשִׁיבָה וְאָמְרוּ: "הוֹ, הַמְשֻׁגָּע נַעֲשָׂה שָׂמֵחַ", הֵם אָמְרוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּעֵר כְּבָר הוּא בְּסֵדֶר גָּמוּר, אַחֲרֵי עַצְבוּת כָּזֶה הוּא בְּשִׂמְחָה כָּזֶה, אָז הוּא מְשֻׁגָּע לְכָל יְמֵי חַיָּיו, "יֵשׁ גּוּשְׁפַּנְקָא - הוּא מְשֻׁגָּע! לֹא יַעֲזֹר לוֹ שׁוּם בֵּית-חוֹלִים וְלֹא שׁוּם רְפוּאָה".

אָז נִכְנַסְתִּי לַחֶדֶר וְהִתְחַלְתִּי לִרְקֹד בַּחֶדֶר שֶׁלִּי, וְכֻלָּם נִכְנְסוּ לַחֶדֶר שֶׁלִּי וְרָאוּ דָּבָר כָּזֶה שֶׁאֲנִי מְרַקֵּד וְשָׂמֵחַ, אֲנִי לֹא שׁוֹאֵל אוֹתָם, אֲנִי מְרַקֵּד וְשָׂמֵחַ כָּזֶה, הֵם נִתְבַּטְּלוּ. אָז הֵם רָאוּ אֶת הָרִקּוּדִים וְהַשִּׂמְחָה, הֵם הוֹצִיאוּ אוֹתִי מֵהַחֶדֶר לְהֶחָצֵר וְעָשׂוּ כָּל בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה עִגּוּל, וַאֲנִי הָיִיתִי בָּאֶמְצַע וְרָקַדְתִּי. וְכֻלָּם שָׂמְחוּ כָּל-כָּךְ וְכֻלָּם הִתְלוֹצְצוּ מִמֶּנִּי, "הַמְשֻׁגָּע הוּא מְרַקֵּד.." טוֹב, הֵם עָמְדוּ זְמַן רַב, הֵם עָמְדוּ כַּמָּה שָׁעוֹת עַד קָרוֹב לַחֲצוֹת לַיְלָה וְהֵם נַעֲשׂוּ עֲיֵפִים, אָז אָמְרוּ: "הוּא לֹא נַעֲשָׂה עָיֵף, הוּא יְעַיֵּף אוֹתָנוּ, אֲנַחְנוּ עֲיֵפִים יְגֵעִים כְּבָר, אֲנַחְנוּ לֹא יְכוֹלִים לַעֲמֹד, אֵין לָנוּ כֹּחַ יוֹתֵר, צְרִיכִים לִישֹׁן", אָז הֵם הָלְכוּ וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי כְּמַעַט כָּל הַלַּיְלָה וְרָקַדְתִּי לְבַדִּי...

אֲנִי קִבַּלְתִּי חֹתָם שֶׁל שִׁגָּעוֹן, שֶׁל מְשֻׁגָּע, אָז בְּיוֹם חֲמִישִׁי נִכְנְסוּ כָּל הַיְשִׁיבָה לָעִיר, כָּל אֶחָד לַבַּיִת-כְּנֶסֶת שֶׁלּוֹ, וְסִפְּרוּ בְּשׂוֹרָה טוֹבָה, הֵם הוֹצִיאוּ עָלַי קוֹל בְּכָל הָעִיר שֶׁ"הַבֶּרְסְלֶב נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע, אֲבָל מְשֻׁגָּע כָּזֶה שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ, לֹא יִהְיֶה לוֹ שׁוּם תְּרוּפָה!" עַל-כָּל-פָּנִים קִבַּלְתִּי שֵׁם בְּכָל הָעִיר שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּעֵר הַבֶּרְסְלֶבֶר נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע. וְהַדַּיָּן הָלַךְ לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה, אָז הוּא שָׁמַע שֶׁכֻּלָּם אוֹמְרִים שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּעֵר הַבֶּרְסְלֶבֶר נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע כָּזֶה. הֵם סִפְּרוּ עַל הָעַצְבוּת וְהַשִּׂמְחָה, הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה עַצְבוּת וּמַה זֶּה שִׂמְחָה, אֲבָל הֵם סִפְּרוּ שֶׁנַּעֲשֵׂיתִי מְשֻׁגָּע כָּזֶה. וַאֲנִי הָיִיתִי שָׂכִן שֶׁל הַדַּיָּן כְּמוֹ חֶדֶר עַל-יַד חֶדֶר, הוּא נָתַן לִי אֶת הַחֶדֶר, הוּא נָתַן לִי הַכֹּל. אָז הוּא הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל, אֲנִי הָיִיתִי אִתּוֹ בְּיַחַד בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ אַבָּא וּבֵן, הוּא אָהַב אוֹתִי כְּמוֹ בֵּן יָחִיד, הָיָה לוֹ שִׁתֵּי בָּנוֹת וַאֲנִי הָיִיתִי הַבֵּן הַשְּׁלִישִׁי, וַאֲנִי הָיִיתִי יוֹתֵר חָבִיב אֶצְלוֹ מֵהַבָּנוֹת שֶׁלּוֹ!

בְּנֵי-יִשְׂיבָה הִרְגִּישׁוּ אֶת זֶה, הֵם יָדְעוּ שֶׁהוּא אוֹהֵב אוֹתִי, אֲבָל אַחַר-כָּךְ שֶׁנַּעֲשֵׂיתִי בֶּרְסְלֶב וְהוּא הָיָה מִתְנַגֵּד וְהוּא אָמַר לִי: "תִּזָּהֵר מְאֹד, בֶּרְסְלֶב - לֹא!" וַאֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי לוֹ, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן הָאַהֲבָה בֵּינֵינוּ לֹא נִתְקַלְקְלָה, וְאַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא הָיָה מִתְנַגֵּד הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל, "חָבָל, יִשְׂרָאֵל בָּעֵר נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע". אָז הוּא הָיָה דּוֹאֵג מְאֹד, "אָסוֹן כָּזֶה.. נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע".

אָז הַדַּיָּן שָׁמַע אֶת זֶה וְכֻלָּם מְסַפְּרִים כָּךְ וְ"עַל פִּי שְׁנַיִם עֵדִים יָקוּם דָּבָר", אָז הָיָה לוֹ צַעַר גָּדוֹל, הוּא חָשַׁב: "יִשְׂרָאֵל בֶּעֶר לֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ לִי אָז הוּא נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע, מָה עוֹשִׂים עַכְשָׁו?" אָז הוּא הָלַךְ הַבַּיְתָה לִרְאוֹת אֶת ה'מְשֻׁגָּע', לִרְאוֹת אֵיךְ הַמַּצָּב, לְדַבֵּר אִתּוֹ. וְהוּא נִכְנַס אֵלָיו בְּפַחַד שֶׁלֹּא אַכָּה אוֹתוֹ, מְשֻׁגָּע יָכוֹל גַּם-כֵּן לְהַכּוֹת. אָז הוּא נִכְנַס וְהִתְחִיל לְדַבֵּר אִתּוֹ, וְדִבַּרְתִּי אִתּוֹ, וְהוּא הִרְגִּישׁ וְרָאָה שֶׁאֵנִי לֹא מְשֻׁגָּע!

אָז הוּא רָאָה בָּעֵינַיִם וְהוּא הֵבִין וְרָאָה בְּבֵרוּר גָּמוּר שֶׁאֲנִי לֹא מְשֻׁגָּע אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה מֵאָה עֵדִים. אָז הוּא מְסַפֵּר לִי שֶׁבְּכָל הָעִיר קִבַּלְתִּי שֵׁם שֶׁל מְשֻׁגָּע, "אֲנִי רוֹצֶה לָדַעַת, כֻּלָּם מְסַפְּרִים שֶׁאַתָּה מְשֻׁגָּע, הָיִיתָ בְּעַצְבוּת כָּזֶה וְאַחַר-כָּךְ שִׂמְחָה כָּזֶה, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאַתָּה לֹא מְשֻׁגָּע, תְּסַפֵּר לִי כָּל הַמַּעֲשֶׂה מֵהָעַצְבוּת וְהַשִּׂמְחָה, מַה קָּרָה, מַה זֶּה הָיָה אִתְּךָ!"

אָז סִפַּרְתִּי לוֹ אֶת הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמָּז, מַה שֶּׁהָיָה, וְהֶרְאֵיתִי לוֹ שֶׁהוֹצֵאתִי מֵהָאָרוֹן סֵפֶר וְהָיָה שָׁמָּה חֲתִיכַת נְיָר וְזֶהוּ הַחֲתִיכַת נְיָר.

הוּא שָׁמַע כָּל הַמַּעֲשֶׂה, וְקָרָא אֶת הַנְּיָר, אָז הוּא הִתְחִיל לִצְחֹק צְחוֹק כָּזֶה שֶׁלֹּא רוֹאִים בָּעוֹלָם צְחוֹק כָּזֶה, בְּקוֹלוֹת כָּאֵלּוּ, בִּצְחוֹק כָּזֶה שֶׁהָיָה לוֹ נס, הוּא הֶחֱזִיק אֶת הַמַּעַיִם שֶׁלּוֹ שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִגֹּדֶל הַצְּחוֹק...

הוּא הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ, לַמְדָן גָּדוֹל וִירֵא שָׁמַיִם, וְהוּא לֹא צָחַק שׁוּם פַּעַם, אֲנִי הָיִיתִי כַּמָּה שָׁנִים בְּבֵיתוֹ כְּמוֹ בַּבַּיִת שֶׁלִּי וְלֹא רָאִיתִי אַף פַּעַם שֶׁהוּא צוֹחֵק. יֵשׁ לוֹ בָּנוֹת וּמְסַפְּרִים אֵיזֶה דָּבָר, אֲבָל לֹא רָאִיתִי אוֹתוֹ צוֹחֵק. וְהוּא שָׁמַע אֶת הַמַּעֲשֶׂה הַזּוֹ.. הִתְחִיל לִצְחֹק צְחוֹק כָּזֶה שֶׁשָּׁמְעוּ אֲפִלּוּ כָּל הַשְּׁכֵנִים אֶת הַצְּחוֹק. וְשָׂרָה, הַבַּת שֶׁלּוֹ, הִיא גָּרָה אַחֲרֵי הַחֲתוּנָה גַּם-כֵּן בִּשְׁכֵנוּת וְהִיא שָׁמְעָה אֶת הָאַבָּא שֶׁלָּה צוֹחֵק, הִיא הִכִּירָה אֶת הַקּוֹל שֶׁלּוֹ, הִיא לֹא הֵבִינָה, הִיא לֹא שָׁמְעָה כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ שֶׁהָאַבָּא שֶׁלָּה יִצְחַק. אָז הִיא בָּאָה עַל הַדֶּלֶת וְהוּא הָיָה מַחֲזִיק אֶת הַמַּעַיִם שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִגֹּדֶל הַצְּחוֹק, וְהִיא עָמְדָה וְרָאֲתָה, אָז הִיא אָמְרָה: "אַבָּא, תַּפְסִיק, מַה זֶּה אִתְּךָ, אַתָּה יָכוֹל לָמוּת. מֵעוֹלָם לֹא רָאִיתִי צְחוֹק מִמְּךָ, מַה זֶּה, מַה קָּרָה?"

אָז הוּא צָחַק עוֹד יוֹתֵר, הוּא רָאָה שֶׁהוּא בְּסַכָּנָה, הָיָה יָכוֹל לָצֵאת כָּל הַבֶּטֶן, הוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לְדַבֵּר, אָז הוּא הֶרְאָה לָהּ עִם הַיָּד שֶׁתֵּלֵךְ, "אִם הִיא תַּעֲמֹד כָּךְ וּתְדַבֵּר עוֹד, אֲנִי יָכוֹל לִצְחֹק יוֹתֵר. לְכִי, לְכִי.."

וְהִיא הֵבִינָה שֶׁהוּא לֹא יָכוֹל לְדַבֵּר וְהוּא בְּסַכָּנָה, אָז הִיא הָלְכָה וְהִפְסִיקָה לִשְׁאֹל, הָלְכָה... אוֹי, צְחוֹק כָּזֶה לֹא שָׁמַעְתִּי עַד עַכְשָׁו, עוֹד לֹא שָׁמַעְתִּי צְחוֹק כָּזֶה. וְהוּא הָיָה מִתְנַגֵּד גָּדוֹל, אָז הוּא אָמַר לִי: "יִשְׂרָאֵל בֶּעֶר, אַתָּה מַאֲמִין שֶׁזֶּה נָפַל מִן הַשָּׁמַיִם? מָה אַתָּה חוֹשֵׁב?"

אָמַרְתִּי לוֹ: "כֵּן".

אָמַר לִי: "אִם-כֵּן, אֲנִי אַרְאֶה לְךָ שֶׁאַתָּה טוֹעֶה! אֲנִי אַרְאֶה לְךָ מִי שֶׁכָּתַב אֶת זֶה".

אָז אָמַרְתִּי לוֹ: "טוֹב, תַּרְאֶה לִי מִי שֶׁשָּׂם אֶת זֶה".
אָז אָמַר: "אֲנִי אַרְאֶה לְךָ".
אָז הוּא הָלַךְ וְהִבְחִין וְעָשָׂה בְּדִיקוֹת עִם כָּל בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה הַ'מַּמְחִים', שֶׁיְּכוֹלִים לַחֲשֹׁב עֲלֵיהֶם שֶׁיִּעֲשׂוּ דָּבָר כָּזֶה, וְגַם אֲפִלּוּ הַפְּשׁוּטִים, כָּל הַיְשִׁיבָה, הוּא בָּחַן וּבָדַק וְחָקַר, וְאַף אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁמָּה בְּהַפֶּתֶק, לֹא יָדְעוּ כְּלָל מִזֶּה. אָז הוּא הִתְבַּיֵּשׁ בְּפָנַי, אָז הוּא סִפֵּר לִי: "אֲנִי חָקַרְתִּי וְלֹא מָצָאתִי אַף אֶחָד. אִם-כֵּן, יִשְׂרָאֵל בָּעֵר יֵשׁ לוֹ פֶּתֶק, יֵשׁ לוֹ מִכְתָּב מֵרַבִּי נַחְמָן, אָז מֵעַכְשָׁו אֲנִי מְבַטֵּל אֶת כָּל הַהִתְנַגְּדוּת שֶׁלִּי עַל בְּרֶסְלֶב!"
וְהוּא הָיָה מִתְנַגֵּד נוֹרָא כָּזֶה.. שֶׁהָיָה פַּחַד, הַשֵּׁם יַצִּילֵנוּ. אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְדַבֵּר מַה שֶּׁהוּא דִּבֵּר. הוּא הָיָה הָאַדְמוֹ"ר שֶׁלָּהֶם וְהֵם כֻּלָּם מִתְנַגְּדִים וְהוּא אָמַר לָהֶם: "אַתֶּם רוֹצִים, לֹא רוֹצִים, תַּעֲשׂוּ מַה שֶּׁאַתֶּם רוֹצִים. אֲנִי לֹא מִתְנַגֵּד. בִּטַּלְתִּי אֶת הַהִתְנַגְּדוּת עַל בְּרֶסְלֶב. מַה יֵּשׁ, הוּא קִבֵּל מִכְתָּב מֵרַבִּי נַחְמָן!"
אָז אָמְרוּ כֻּלָּם: "כֵּן, מִמִּכְתָּב נַעֲשָׂה שָׁמֵחַ כָּל-כָּךְ? אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה הַרְבֵּה מִכְתָּבִים". אָז מָצָאתִי בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁלִּי מִכְתָּבִים. הֵם רָאוּ שֶׁאֵין שִׂמְחָה וְאֵין עֲצֻבוּת (צוֹחֵק)...
הַדַּיָּן הוּא זָכָה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שֶׁהוּא בִּטֵּל אֶת הַהִתְנַגְּדוּת אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא הָיָה לוֹ יְרֻשָּׁה מִגְּדוֹלִים וּגְאוֹנִים שֶׁיֵּשׁ סְפָרִים מֵהֶם, כֵּן. וְהוּא בִּטֵּל אֶת הַהִתְנַגְּדוּת וְאָמַר: "הַתּוֹרָה הִיא לֹא בַּשָּׁמַיִם!"
הוּא קִבֵּל הַפֶּתֶק - מַה שֶּׁאֲנִי מוֹצִיא מִפִּי זֶה תּוֹרַת מֹשֶׁה, קָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ וְקָדוֹשׁ! וְהוּא נַעֲשָׂה אַחֲרֵי זֶה אַדְמוֹ"ר בִּירוּשָׁלַיִם...

אין שום יאוש בעולם כלל!

יֵשׁ בְּהַפֶּתֶק כֹּחַ שֶׁל הִתְחַזְּקוּת שֶׁהוּא מֵרִים אָדָם מִתַּחְתִּית הַיְּרִידָה לְתַכְלִית הָעֲלִיָּה. אֲנִי מָצָאתִי בְּהַסֵּפֶר אֶת הַפִּתְקָא, הָיָה מַשְׁמַע מֵהַפִּתְקָא שֶׁעֲדַיִן יֵשׁ לִי תִּקְוָה!
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה וְצָעַק בְּקוֹל גָּדוֹל: "אוֹי, אוֹי, אוֹי.. אַל תִּתְיָאֲשׁוּ, אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!" אַף-עַל-פִּי שֶׁאָכַלְתִּי קֹדֶם הַתְּפִלָּה וְעָשִׂיתִי דָּבָר כָּזֶה, אֲפִלּוּ אֲנִי יֵשׁ לִי תִּקְוָה עֲדַיִן.
נוּ, אֲנִי לָקַחְתִּי אָז זֶה עָלַי, "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", אֲנִי לָקַחְתִּי כֹּחַ מִזֶּה לַעֲמֹד כְּנֶגֶד הַחשֶׁךְ הַזֶּה, כְּנֶגֶד הַצָּרָה הַזּוֹ, אָכַלְתִּי לִפְנֵי הַתְּפִלָּה. אַף-עַל-פִּי שֶׁעָשִׂיתִי דָּבָר כָּזֶה, אַף-עַל-פִּי-כֵן "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", תַּתְחִיל מֵעַתָּה מֵחָדָשׁ לִהְיוֹת יְהוּדִי.
הַמַּשְׁמָעוּת שֶׁל הַפֶּתֶק הוּא הִתְחַזְּקוּת גָּדוֹל כָּזֶה לְכָל אֶחָד, לְקַבֵּל פֶּתֶק מֵאֵת רַבֵּנוּ זֶה פֶּלֶא שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה מֵעוֹלָם, זֶה חִדּוּשׁ גָּדוֹל וְנוֹרָא כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ: "חִדּוּשׁ כְּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם". 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' מָלֵא הִתְחַזְּקוּת, כָּל הַתּוֹרוֹת יֵשׁ בָּהֶם רַק הִתְחַזְּקוּת: לֹא

לְהִתְיַאֵשׁ וּלְהַתְחִיל בְּכָל רֶגַע מֵחָדָשׁ. נו, וַאֲנִי יוֹדֵעַ מִזֶּה, אֲנִי לוֹמֵד אֶת זֶה, אֲנִי הָלַכְתִּי עִם זֶה, וּפִתְאוֹם נִפְסַק מִמֶּנִּי כָּל הַכֹּחַ הַזֶּה עַל-יְדֵי הַנְּפִילָה, עַל-יְדֵי הָאֲכִילָה שֶׁל שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמָּז וְלֹא עָזַר לִי שׁוּם דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ. וַאֲנִי נָפַלְתִּי בְּחֹשֶׁךְ כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה לִי שׁוּם רְפוּאָה, וְזֶה הַפֶּתֶק הָיָה לִי רְפוּאָה, אָמְרוּ לִי: "תִּפְתַּח אֶת הַסֵּפֶר וְשָׁמָּה תִּמְצָא רְפוּאָה לְנַפְשְׁךָ", וּמֵאָז הָלְכָה הַמַּחֲלָה לְגַמְרֵי וְהָרְפוּאָה נִמְשֶׁכֶת כָּל יְמֵי חַיַּי!

זֶה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר לְסַפֵּר, הָעִנְיָן שֶׁל הָעַצְבוּת שֶׁהָיָה לִי וְהַשִּׂמְחָה כָּזֶה, וְהָיָה לִי רְפוּאָה - הֵפֶךְ הָעַצְבוּת. וְזֶה גָּרַם לִי חַיִּים חֲדָשִׁים, חַיִּים שֶׁל שִׂמְחָה תָּמִיד כָּל יְמֵי חַיַּי. כְּשֶׁקִּבַּלְתִּי מַכָּה - תֵּכֶף לָקַחְתִּי אֶת הַפֶּתֶק וְנִתְבַּטֵּל הַכֹּל וְנַעֲשָׂה שִׂמְחַ. בְּכָל פַּעַם שֶׁעָבַר עָלַי מַה שֶּׁעָבַר, בְּגוּף, בְּנֶפֶשׁ, הַנְּפִילוֹת, הַיְרִידוֹת, אָז תֵּכֶף לָקַחְתִּי אֶת הַפֶּתֶק וְקָרָאתִי אוֹתוֹ - אָז כְּבָר הָיָה רְפוּאָה. רָאִיתִי שֶׁנַּעֲשָׂה עִנְיָן אַחֵר, שֶׁנַּעֲשָׂה שִׁיר חָדָשׁ. וְהוּא כְּמוֹ חָדָשׁ אֲצְלִי, הוּא מְנַחֵם אוֹתִי, מְרַפֵּא אוֹתִי מִכָּל הַמַּחֲלוֹת בְּגוּף וְנֶפֶשׁ, וְזֶהוּ.

הַפֶּתֶק זֶה מְסֻגָּל מְאֹד לְכָל אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה צָרָה וְצָרִיךְ לִישׁוּעָה. שֶׁיְּשִׁיר בְּשִׂמְחָה נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, וּלְכַוֵּן, הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ - שֶׁנִּזְכֶּה הָעִקָּר לְהִתְקָרֵב לְהַתּוֹרָה, לְהָאֱמוּנָה הָאֲמִתִּית. יֵשׁ אֱמוּנוֹת הַרְבֵּה, גַּם לַגּוֹיִים יֵשׁ לָהֶם אֱמוּנוֹת, אֲבָל הַכֹּל שֶׁקֶר. אֱמוּנָה אֲמִתִּית זֶה עִנְיָן מְיֻחָד...

למעלה מן הטבע

אוֹי וָוי, אוֹי וָוי, אֵין לִי כֹּחַ וְאֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר מִזֶּה, זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מֵעוֹלָם. רַק רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וְכָל עִנְיָנָיו הֵם פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיוּ עֲדַיִן מֵעוֹלָם!

זֶה הַנֶּפֶשׁ שֶׁמִּתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זֶה פֶּלֶא, וְהַפֶּתֶק זֶה פֶּלֶא אַחֵר, הַכֹּל פְּלָאוֹת, כָּל דַּף מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ הוּא פֶּלֶא, לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה דְּבָרִים כָּאֵלֶּה, חָכְמוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁיְּכוֹלִים לִחְיוֹת בְּלִי אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, כֵּן. וְהוּא עוֹסֵק בִּשְׁבִילֵנוּ בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ גַּם עַכְשָׁו כְּמוֹ בְּחַיָּיו וְיוֹתֵר, לְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מֵעָוונוֹת, מִמְּקוֹמוֹת רְחוֹקִים, מִמְּקוֹמוֹת מְטֻנָּפִים, מִמְּקוֹמוֹת נְמוּכִים כְּאֵלֶּה. וְהוּא הֵכִין תִּקּוּנִים, רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת לְכָל אֶחָד בְּכָל עֵת בְּכָל צָרָה וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא. לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, דָּבָר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה. וְכֵן זֶה הַפֶּתֶק הוּא פֶּלֶא שֶׁעוֹלֶה עַל כָּל הַפְּלָאוֹת. זֶה פֶּלֶא כָּזֶה אֵיךְ הוּא כָּתַב אֶת זֶה וְחָתַם אֶת זֶה, לִפְנֵי שִׁשִּׁים שָׁנָה זֶה כְּבָר הָיָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה מֵאָז שֶׁנִּסְתַּלֵּק רַבֵּנוּ.

עַל-כָּל-פָּנִים מַה שֶּׁרָאִיתִי וְהֵבַנְתִּי מֵהַפֶּתֶק בִּזְמַן שֶׁרָאִיתִי אוֹתוֹ אֲנִי לֹא יָכוֹל לְסַפֵּר, יְכוֹלִים לְהָבִין מֵהַשִּׂמְחָה - מִמַּה שֶּׁהִרְגַּשְׁתִּי בַּלֵּב. אֲבָל אֲפִלּוּ אִם הָיִיתִי יָכוֹל לְדַבֵּר - מַה שֶּׁהִרְגַּשְׁתִּי וּמַה שֶּׁיֵּשׁ בָּזֶה אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר, אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר.

נוּ, אֲנִי מְסַפֵּר כְּמוֹ שֶׁהָיָה וְגַם-כֵּן עוֹד לֹא הַכֹּל. אֲנִי הֶרְאֵיתִי אֶת זֶה בִּירוּשָׁלַיִם לְבַעֲלֵי-מְקֻבָּלִים גְּדוֹלִים וְהֵם הִשְׁתּוֹמְמוּ וְהִתְרַגְּשׁוּ מִזֶּה כָּל-כָּךְ, זֶה נוֹרָא מְאֹד, זֶה לִמּוּדִים כְּאֵלֶּה, נַחַת כָּזֶה וְהִתְגַּלּוּת אֱלֹקוּת כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם!

רוֹאִים בָּזֶה בְּלִי חֻקִירוֹת, בְּלִי חָכְמוֹת, רוֹאִים שֶׁזֶּה אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן. רוֹאִים שֶׁזֶּה לֹא בֶּן-אָדָם כָּתַב אֶת זֶה, לֹא הַלָּשׁוֹן וְלֹא הַכְּתָב. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי לֹא צָרִיךְ לְהָבִיא עֵדִים, לֹא צְרִיכִים לְהַסְכָּמוֹת, זֶהוּ עֵד עַל עַצְמוֹ, הַפֶּתֶק עֵד לְעַצְמוֹ. כְּשֶׁרוֹאִים אֶת זֶה - רוֹאִים שֶׁזֶּה נַס מֵהַשָּׁמַיִם, רוֹאִים שֶׁזֶּה לֹא מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם. לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע! רַק לִרְאוֹת הַחֲתִימָה שֶׁל רַבֵּנוּ עִם נְקֻדּוֹת, הוּא כּוֹתֵב וְחוֹתֵם: נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמָן - זֶה הַחֲתִימָה!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּחַיָּיו הוּא חָתַם אֶת שְׁמוֹ עַל מִכְתָּבָיו 'נַחְמָן', בְּלִי נְקֻדּוֹת. וּפֹה כָּתוּב 'נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמָן', עִם נְקֻדּוֹת. כָּל הָעוֹלָם יוֹדְעִים: 'רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב', אֲבָל כָּאן הוּא חָתַם 'מֵאוּמָן', כִּי הוּא שׁוֹכֵן בָּעִיר אוּמַן שֶׁבְּרוּסְיָה. כַּנִּרְאֶה שֶׁהַפֶּתֶק נִבְרָא וְנַעֲשָׂה שָׁמָּה בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא. כָּכָה כָּתוּב בְּהַפֶּתֶק.

וְגַם-כֵּן הוּא גִּלָּה שֶׁאֲנִי לֹא עָשִׂיתִי תַּעֲנִית בְּשַׁבָּעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז. אַף אֶחָד לֹא יָדַע - רַק אֲנִי לְבַדִּי. אֲנִי אֶעֱשֶׂה חִלּוּל הַשֵּׁם - יַגִּידוּ שֶׁחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב אֵינָם מִתְעַנִּים בְּשַׁבָּעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז? זֶה הָיָה לִי צַעַר כָּזֶה, אֲנִי יָכֹלְתִּי לָמוּת מִגֹּדֶל הַצַּעַר. אָז הוּא בָּא אֵלַי: "אַתָּה תָּמוּת?! לֹא, אַתָּה תַּלְמִידִי הַיָּקָר! עָלֶיךָ אָמַרְתִּי: 'מִיין פַּייעֶרל וועט טְלִיעֶן בִּיז מָשִׁיחַ וועט קוּמֶען', אַתָּה צָרִיךְ לְהַאֲמִין. אַל תִּפְחַד, חֲזַק וֶאֱמַץ בַּעֲבוֹדָתְךָ!"

הַפֶּתֶק הוּא כֻּלּוֹ פֶּלֶא. מִי יָכוֹל לַחֲשֹׁב שֶׁאֲנִי הַתַּלְמִיד הַיָּקָר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה פֶּלֶא, פֶּלֶא, פֶּלֶא, פֶּלֶא, פֶּלֶא שֶׁאֵין לְשַׁעֵר. עַכְשָׁו אֲנִי מַשִּׂיג וּמֵבִין מַה זֶּה הַפִּרוּשׁ שֶׁל זֶה. אָז אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְהָבִין "תַּלְמִידִי הַיָּקָר", אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי חָזָק בָּזֶה מְאֹד וּבָרוּךְ הַשֵּׁם זֶהוּ אֱמֶת. בָּרוּךְ הַשֵּׁם זֶהוּ גַּם-כֵּן פֶּלֶא מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁגַּם אֲנִי יָכוֹל לְהַשִּׂיג בָּזֶה דִּבּוּרִים פְּלִאִיִּים כְּאֵלֶּה וְסוֹדוֹת נוֹרָאוֹת כָּאֵלֶּה, אוֹרוֹת כְּאֵלֶּה, אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין...

"מְאֹד הָיָה קָשֶׁה לִי לָרֶדֶת אֵלֶיךָ", 'לָרֶדֶת אֵלֶיךָ' רוֹאִים בִּירִידָה, כָּל הַשִּׁוּרוֹת יָשָׁר. נוּ, נָפַלְתִּי לְגַמְרֵי, "אֲנִי תַּלְמִידִי הַיָּקָר?" הָיָה קָשֶׁה לִי לְקַבֵּל אֶת זֶה, אֲנִי הָיִיתִי לְמַטָּה מִכֻּלָּם, לֹא הָיָה לִי שׁוּם מֹחַ וְשׁוּם שֵׂכֶל, "מַה, אֲנִי? מִי אֲנִי, מָה אֲנִי?" וְאִם אֵצֶל רַבִּי נַחְמָן הָיָה קָשֶׁה לָרֶדֶת אֵלַי, זֶה יְרִידָה חַס-וְשָׁלוֹם.. זֶה נוֹרָא מְאֹד, אֲנִי צָרִיךְ לַחְפֹּר קֶבֶר וְלִקְבֹּר עַצְמִי בַּחַיִּים מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה. וְתֵכֶף אַחֲרֵי הַיְרִידָה הַזּוֹ הוּא מְחַיֶּה אוֹתִי, הוּא מְחַזֵּק אוֹתִי, הוּא מַעֲלֶה אוֹתִי מֵעִמְקֵי הַתְּהוֹם לְרֹאשׁ גְּבֹהֵי מְרוֹמִים - "תַּלְמִידִי הַיָּקָר". הוּא כּוֹתֵב לִי בַּמָּקוֹם שֶׁלֹּא צְרִיכִים לִכְתֹּב, בָּאֶמְצַע הַשּׁוּרָה, הוּא מַפְסִיק וְכוֹתֵב לִי "תַּלְמִידִי הַיָּקָר".

'תַּלְמִידִי' בְּעַצְמוֹ לֹא מַסְפִּיק? בִּשְׁבִיל מָה "תַּלְמִידִי הַיָּקָר"? הָיָה יָכוֹל לִכְתֹּב: 'לְךָ אֵלֶיךָ לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ'. לֹא, הוּא כּוֹתֵב לִי "תַּלְמִידִי הַיָּקָר"!

"לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ", דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.. אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִתְפַּלֵּל, לֹא יָכוֹל לְהוֹצִיא שׁוּם דָּבָר קָדֵשָׁה מִפִּי, אֲנִי רָחוֹק כָּל-כָּךְ, וְהוּא כּוֹתֵב לִי: "תַּלְמִידִי הַיָּקָר". וּמַה הוּא צָרִיךְ לֶהֱדֶת כָּל-כָּךְ לְהַגִּיד לִי שֶׁ"נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ", אֲנִי לֹא נֶהֱנֵיתִי כְּלָל, וְהוּא נֶהֱנָה! וּמַדּוּעַ כָּתוּב "לְהַגִּיד לְךָ", וְלֹא כָּתוּב "לְהוֹדִיעַ לְךָ", אוֹ "לְגַלּוֹת לְךָ"?

לֹא.. 'לְהַגִּיד' זֶה מַשְׁמָעוּת שֶׁל פָּנִים אֶל פָּנִים! הוּא מְדַבֵּר אִתִּי כְּמוֹ אִישׁ אֶל חֲבֵרוֹ: "לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ", אַתָּה יוֹדֵעַ מִזֶּה? זֶה חֲדָשׁוֹת!

וּמַה לְהַגִּיד? "לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ", זֶה שֶׁאַתָּה מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹב וּמַאֲמִין בְּרַבֵּנוּ.

"נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ" - זֶה הָעַצְבוּת, הַשִּׁבְרוֹן לֵב שֶׁהָיָה לִי עַל הָעֲבֵרָה שֶׁלֹּא עָשִׂיתִי תַּעֲנִית בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז.

"מֵעֲבוֹדָתֶךָ", אֲנִי לֹא הִרְגַּשְׁתִּי אֵיזֶה עֲבוֹדָה, אֵיזֶה פָּנִים יֵשׁ לִי?

"נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ" זֶה דָּבָר אֶחָד, "וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי" זֶה עוֹד דָּבָר, זֶה שְׁנֵי דְּבָרִים, אַתָּה יָכוֹל לְהִתְחַזֵּק, "חֲזַק וֶאֱמַץ בַּעֲבוֹדָתֶךָ".

"וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי", עָלֶיךָ - עָשִׂיתָ דָּבָר כָּזֶה וְאַתָּה כְּמוֹ שֶׁאַתָּה, "עָלֶיךָ אָמַרְתִּי". מָה אָמַרְתִּי עָלֶיךָ? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר בְּחַיָּיו לִפְנֵי מֵאָה שְׁמוֹנִים שָׁנָה שִׂיחָה: "הָאֵשׁ שֶׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ", כָּכָה כָּתוּב בְּהַסֵּפֶר 'חַיֵּי מוֹהֲר"ן'. וּפֹה הוּא מְגַלֶּה בַּפֶּתֶק: "מַה שֶּׁאָמַרְתִּי אָז, שֶׁ'הָאֵשׁ שֶׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ' - זֶה אָמַרְתִּי עָלֶיךָ!" שֶׁעַל-יָדִי יִהְיֶה מֵאִיר הָאוֹר עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, "עָלֶיךָ אָמַרְתִּי אֶת זֶה. נוּ, אַתָּה תִּהְיֶה בְּעַצְבוּת כְּשֶׁאֲנִי אוֹמֵר לְךָ כָּכָה?" נוּ, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, כָּכָה כָּתוּב. וַאֲנִי חָי, זֶה לֹא הֶפְקֵר. אֲנִי חָי בְּנַסִּים גְּדוֹלִים. אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֲנִי הָיִיתִי כְּבָר סָמוּךְ מְאֹד לַקֶּבֶר וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הֶחֱזִיר אוֹתִי עוֹד פַּעַם לָעוֹלָם הַזֶּה. הִתְחַזְּקוּת, "חֲזַק וֶאֱמַץ!" אֲנִי נָפַלְתִּי בְּדַעְתִּי לְנַמְרֵי, וְהוּא אוֹמֵר לִי: "חֲזַק וֶאֱמַץ בַּעֲבוֹדָתֶךָ!" "חֲזַק וֶאֱמַץ" - זֶה הָעִנְיָן שֶׁלּוֹ, זֶה הָרְפוּאָה שֶׁלּוֹ, "חֲזַק וֶאֱמַץ", שְׁתֵּי מִלִּים, "חֲזַק וֶאֱמַץ". הוּא נוֹתֵן לָנוּ רְפוּאוֹת, הָרְפוּאָה - "חֲזַק וֶאֱמַץ בַּעֲבוֹדָתֶךָ".

כַּמָּה פְּעָמִים רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הִזְהִיר אוֹתָנוּ מְאֹד לִהְיוֹת חָזָק וֶאֱמַץ. אִם לֹא - חַס-וְשָׁלוֹם לֹא טוֹב, רַק חָזָק וֶאֱמַץ. הַבַּעַל-דָּבָר רוֹצֶה רַק לְהַפִּיל, זֶה מִלְחָמָה, מִלְחָמָה גְּדוֹלָה. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַאֲמִין בְּדִבְרֵי הַצַּדִּיק. נוּ, אִם הוּא אוֹמֵר "חֲזַק וֶאֱמַץ", צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לְקַיֵּם! לְהַאֲמִין! לְקַבֵּל! רַק חָזָק וֶאֱמַץ!

וּבְפַשְׁטוּת, אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ הֵם חַיִּים וְקַיָּמִים לָעַד, כָּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הֵם כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה, כְּלָלִיּוּת כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, כָּל הַיְהוּדִים! כָּל הַתּוֹרוֹת וְכָל הַשִּׂיחוֹת וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. עִנְיַן רַבֵּנוּ הוּא לֹא לְאָדָם אֶחָד, אֶלָּא לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. אָז גַּם הַפֶּתֶק הוּא כְּלָלִיּוּת, "מְאֹד הָיָה קָשֶׁה לִי לָרֶדֶת אֵלֶיךָ" מַה זֶּה "אֵלֶיךָ"? לֹא רַק אֵלַי, הַכַּוָּנָה לְכָל הָעוֹלָם, אֵלֶיךָ וְאֵלֶיךָ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. כָּל הַפֶּתֶק הוּא נִכְתָּב לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וּמְדַבֵּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד!

"לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ, תַּלְמִידִי הַיָּקָר" - זֶה נִכְתָּב בְּלִי שֵׁם, זֶה לְכָל אֶחָד שֶׁלּוֹמֵד סִפְרֵי רַבֵּנוּ בֶּאֱמֶת. אִם אֶחָד פִּתְאוֹם מִתְעוֹרֵר לַעֲבֹד הַשֵּׁם, לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְלַחֲזֹר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם - זֶה 'תַּלְמִידִי' וְזֶה 'נֶהֱנֵיתִי מְאֹד'. "אַתָּה רוֹצֶה לְהִתְקָרֵב אֵלַי? אֲנִי נֶהֱנֶה מְאֹד מִזֶּה, זֶה עוֹלֶה שַׁעֲשׁוּעִים גְּדוֹלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ".

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כְּבָר יוֹדֵעַ אֵיךְ לַעֲזֹר לָנוּ וְאֵיךְ לְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מֵהַחֹשֶׁךְ וְאֵיךְ לְהָאִיר בָּנוּ אוֹר הַשֵּׁם וְהַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה. עוֹד לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם!

גַּם-כֵּן הַשִּׁוּרוֹת, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בַּחֲתִימָה הוּא עַל הַשִּׁוּרָה הַשְּׁבִיעִית - זֶה שַׁבָּת. הַצַּדִּיק הוּא בְּחִינַת שַׁבָּת!

אַחַר-כָּךְ: "וּבָזֶה אֲגַלֶּה לְךָ סוֹד וְהוּא מָלֵא וְגָדִישׁ מִקָּו לָקָו פצפצי-ק", זֶה סוֹד נוֹרָא, זֶה עִנְיָנִים נִסְתָּרִים מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה. זֶה סוֹד, וְגַם-כֵּן זֶה לֹא סְתָם סוֹד, הוּא סוֹד כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה וְאִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר. עַל-כָּל-פָּנִים רַק בְּדֶרֶךְ כְּלָל, הַמַּשְׁמָעוּת מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהַסְבִּיר, לְהָבִין, לְדַבֵּר מִזֶּה הַסּוֹד, שֶׁצְּרִיכִים לְמַלְאוֹת כָּל הָעוֹלָם בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ כְּמוֹ יוֹתֵר מִמִּלּוּי, "מָלֵא וְגָדִישׁ מִקָּו לָקָו", לְמַלְאוֹת הָעוֹלָם בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ מִסּוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ.

"מָלֵא וְגָדִישׁ", "מָלֵא" - לֹא רַק מָלֵא, גַּם-כֵּן "וְגָדִישׁ". אֲבָל יֵשׁ עוֹד יוֹתֵר מִמָּלֵא וְגָדִישׁ - "מִקָּו לָקָו".

"מִקָּו לָקָו" זֶה עִנְיַן נֶעֱלָם כָּזֶה שֶׁהוּא יוֹתֵר מִדַּרְכִּי, יוֹתֵר מִ'מָּלֵא וְגָדִישׁ'.

וְגַם-כֵּן "מָלֵא וְגָדִישׁ מִקָּו לָקָו" הוּא מָלֵא נְקֻדּוֹת, נְקֻדּוֹת הַרְבֵּה. נוּ, אֲנִי לֹא מֵבִין הַכֹּל. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כּוֹתֵב: "בְּחִזּוּק עֲבוֹדָה תְּבִינֵהוּ", אִם אֲנִי אֲחַזֵּיק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם - "תְּבִינֵהוּ".

"פצפצי-ק", רַק זֹאת הַמִּלָּה הִיא בִּכְתִיבָה רְגִילָה שֶׁהוּא כָּתַב. קֹדֶם הָיָה אוֹתִיּוֹת רַשׁ"י, אָז לֹא יוֹדְעִים שֶׁזֶּה כָּתַב-יָדוֹ, וְכָאן אוֹתִיּוֹת רְגִילוֹת שֶׁכּוֹתְבִים בָּהֶם, מַכִּירִים שֶׁזֶּה כְּתַב-יָדוֹ. רַק לִרְאוֹת הַסּוֹד הַזֶּה וְהַלָּשׁוֹן הַזֶּה בְּהַפֶּתֶק, רוֹאִים שֶׁזֶּה רַבֵּנוּ, "מָלֵא וְגָדִישׁ מִקָּו לָקָו פצפצי-ק".

וְגַם-כֵּן 'פצפצי-ק' זֶה הַשֵּׁם שֶׁל הַמַּלְאָךְ שֶׁמְּמֻנֶּה עַל הַתְּקִיעַת שׁוֹפָר שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה עַל-פִּי הָאֲרי"י הַקָּדוֹשׁ. אָז זֶה גַּם-כֵּן יֵשׁ לוֹ שַׂיָכוּת לְזֶה הַפֶּתֶק, כִּי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁהָעִקָּר אֶצְלוֹ הוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא נָתַן לְרַבֵּנוּ מַתָּנָה, רַבֵּנוּ הוּא יוֹדֵעַ מַה זֶּה רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. וְעִקַּר הַגְּאֻלָּה תָּלוּי בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִזְהִיר מְאֹד לָבוֹא אֵלָיו עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה!

נִזְכָּר בְּהַפֶּתֶק שֶׁאֲנִי יֵשׁ לִי יְדִיעוֹת בְּעִנְיַן רֹאשׁ-הַשָּׁנָה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם...

זֶה יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר, זֶה סוֹד. זֶה סוֹד גַּם-כֵּן מִמֶּנִּי, אֲנִי מַשִּׂיג אֵיזֶה אוֹר, אֵיזֶה נִיצוֹץ, אֲבָל מִי יָכוֹל לְהָבִין דִּבְרֵי רַבֵּנוּ? נוּ, אִם הָיִינוּ זוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ בֶּאֱמֶת וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת, אָז כָּל אֶחָד הָיָה זוֹכֶה לְפִי בְּחִינָתוֹ לְהַשִּׂיג בָּזֶה. זֶה יָם, זֶה נַחַל נוֹבֵעַ, הוּא נוֹבֵעַ וְנוֹבֵעַ, זֶה סוֹד, זֶה כָּל הַסּוֹדוֹת הָעֶלְיוֹנוֹת...

וְעַכְשָׁו, אַחֲרֵי כָּל הַפֶּתֶק, הַחֲתִימָה נַ נַח, הוּא מַגִּיד לִי הַסִּימָן שֶׁרַק אֲנִי יָדַעְתִּי מִזֶּה, בְּכָל הַפֶּתֶק לֹא כָּתוּב לְמִי הוּא כּוֹתֵב אֶת זֶה, אֲבָל רַק לְבַסּוֹף הוּא מְגַלֶּה: "סִימָן י"ז בְּתַמּוּז יֹאמְרוּ שֶׁאֵינְךָ מִתְעַנֶּה. אַתָּה יוֹדֵעַ מַה שֶּׁהָיָה י"ז בְּתַמּוּז, אָכַלְתָּ לִפְנֵי הַתְּפִלָּה". נוּ, זֶה הַסִּימָן אֲנִי יָדַעְתִּי טוֹב...

"י"ז בְּתַמּוּז", רַק "בְּתַמּוּז" יֵשׁ נְקֻדּוֹת, שְׁוָא, פַּתַח - "בְּתַמּוּז". זֶה מַשְׁמָעוּת שֶׁצְּרִיכִים לָשִׂים לֵב לָזֶה, אַל תִּתְיָאֵשׁ מִמַּה שֶּׁהָיָה בְּי"ז בְּתַמּוּז, יוֹדְעִים בַּשָּׁמַיִם מִזֶּה, מְדַבְּרִים מִזֶּה, אוֹמְרִים שֶׁאֵינְךָ מִתְעַנֶּה; עַל-יְדֵי י"ז בְּתַמּוּז נַעֲשָׂה הַפֶּתֶק הַזֶּה וְנַעֲשָׂה הַכֹּל.

וְגַם-כֵּן עוֹד, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְדַבֵּר מִכָּל הָעִנְיָן הַזֶּה מַה שֶּׁאֲנִי רוֹאֶה בָּזֶה, "וְסִימָן י"ז בְּתַמּוּז יֹאמְרוּ שֶׁאֵינְךָ מִתְעַנֶּה", זֶה מַשְׁמַע שֶׁהַפֶּתֶק נִכְתַּב עוֹד לִפְנֵי שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז. בְּיוֹם שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז זֶה יוֹם תַּעֲנִית קָשֶׁה מְאֹד כְּמוֹ תִּשְׁעָה בְּאָב, וְזֶה "סִימָן י"ז בְּתַמּוּז".

"סִימָן י"ז בְּתַמּוּז" - זֶה מַסְפִּיק. הַסִּימָן הַזֶּה אַף אֶחָד לֹא יָדַע מַה שֶּׁעָשִׂיתִי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז, שׁוּם נִבְרָא, זֶה הָיָה בְּסוֹד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת. וְזֶה סִימָן שֶׁלֹּא יָדַע מִזֶּה שׁוּם בֶּן-אָדָם, רַק אֲנִי בְּעַצְמִי וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יָדְעוּ מִזֶּה, זֶה הַסִּימָן...

הכל תלוי בפרסום שם הצדיק!

כְּפִי הַנִּכְתָּב רוֹאִים חֲדָשׁוֹת, הִתְגַּלּוּת חָדָשׁ בָּעוֹלָם!

נַ נַח, בַּזְּמַן שֶׁמָּצָאתִי אֶת זֶה וְקָרָאתִי אֶת זֶה, זֶה שִׂמַּח אוֹתִי, אֲבָל לֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה, רָאִיתִי שֶׁזֶּה פֶּלֶא כָּזֶה, שֶׁזֶּה אוֹר גָּדוֹל, אֲבָל לֹא יוֹתֵר, שׁוּם פְּרָטִים. אֲנִי קָרָאתִי אֶת זֶה כְּמוֹ יֶלֶד קָטָן שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ כְּלוּם, "נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן", לֹא יָדַעְתִּי יוֹתֵר, רַק מַה שֶּׁכָּתוּב. וְהַיּוֹם אַחֲרֵי שִׁשִּׁים שָׁנָה נוֹדַע לִי שֶׁזֶּה הַפֶּתֶק.. הוּא הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הַגְּאֻלָּה! כִּי בָּזֶה נִגְלָה חֲדָשׁוֹת בָּעוֹלָם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה בָּזֶה הַפֶּתֶק הִתְגַּלּוּת חָדָשׁ!

כָּתוּב בַּזּוֹהַר שֶׁלְּעָתִיד יִתְגַּלֶּה שִׁיר שֶׁל חֶסֶד, פְּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע, וְעַל-יְדֵי זֶה יַחֲזֹר כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, וְיִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ. כָּכָה כָּתוּב בַּזּוֹהַר!

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גַּם-כֵּן מְדַבֵּר מִזֶּה בְּהַתּוֹרָה בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', וְגַם הוּא בְּעַצְמוֹ גִּלָּה אֶת זֶה בְּהַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, הוּא דִּבֵּר שֶׁיֵּשׁ שִׁיר יָפֶה כָּזֶה, פָּשׁוּט, כָּפוּל, מְשֻׁלָּשׁ, מְרֻבָּע. וְגַם-כֵּן יֵשׁ בָּזֶה עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת, עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת זֶה עֲשָׂרָה מִינֵי נְגִינָה שֶׁגִּלָּה עַל תִּקּוּן פְּגַם הַבְּרִית. זֶה בְּהַשִּׁיר הַזֶּה כָּלוּל הַכֹּל בְּיַחַד, כֵּן. נוּ, צְרִיכִים סִימָנִים יוֹתֵר מִזֶּה?

וּפֹה רוֹאִים בְּפֵרוּשׁ, בְּבֵרוּר, שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה כָּאן שֶׁהוּא הָעִקָּר, וּמְגַלֶּה אֶת זֶה לְכָל הָעוֹלָם, גַּם לַיְּהוּדִים וְגַם לַגּוֹיִים. כִּי הוּא זֶה, הוּא בְּעַצְמוֹ זֶה הַשִּׁיר שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד, עִם נְקֻדּוֹת: נַ נָחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן!

נַ - זֶה פָּשׁוּט, אוֹת אַחַת.

נַח - זֶה כָּפוּל, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת.

נַחְמָ - זֶה מְשֻׁלָּשׁ.

נַחְמָן - זֶה מְרֻבָּע.

מֵאוּמַן - זֶה הַמָּקוֹם שֶׁהוּא נִמְצָא, הוּא מֵאוּמַן.

הַשֵּׁם נַחְמָן הוּא אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, זֶה שֵׁם הוי"ה, הוּא כָּלוּל בְּהַשֵּׁם שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ י ק ו ק, זֶה אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. י' - פָּשׁוּט, יה' - כָּפוּל, יהו' - מְשֻׁלָּשׁ, הוי"ה - מְרֻבָּע. שֵׁם הַשֵּׁם י ק ו ק מְשֻׁתָּף עִם הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ!

כָּכָה רַבֵּנוּ כָּתַב בְּהַתּוֹרָה ח' חֵלֶק ב', הוּא מְגַלֶּה: "שֵׁם הַשֵּׁם מְשֻׁתָּף בְּשֵׁם הַצַּדִּיק. אִם שֵׁם הַצַּדִּיק מִתְפָּרְסֵם בָּעוֹלָם - מִתְפָּרְסֵם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּעוֹלָם". זֶה הַכֹּל תְּלוּי בְּפִרְסוּם שֵׁם הַצַּדִּיק!

וּפֹה הוּא חוֹתֵם שֶׁהוּא זֶה הַצַּדִּיק שֶׁל הַשִּׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, הוּא בְּעַצְמוֹ - הוּא זֶה הַשִּׁיר. עַל-יְדֵי הַפִּרְסוּם שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - יִתְגַּלֶּה וְיִתְקַדֵּשׁ שֵׁם הַשֵּׁם.

עוֹד לֹא הָיָה פֶּלֶא כָּזֶה בָּעוֹלָם מִשּׁוּם צַדִּיק! נַ נָחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן זֶה דָּבָר חָדָשׁ, זֶה חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי. רַק נַ נָחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן - מַסְפִּיק, זֶהוּ הַכֹּל. זֶה כָּל הָעוֹלָם, זֶה כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ וְכָל יִשְׂרָאֵל, זֶה כָּל הַחָכְמוֹת וְכָל.. הַכֹּל! כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, הַכֹּל בְּדִבּוּר אֶחָד!

רַק שֶׁיִּתְפָּרְסֵם שְׁמוֹ בְּכָל הָעוֹלָם, זֶהוּ הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ - נַ נָחְ, זֶהוּ כּוֹלֵל בּוֹ כָּל הַגְּאֻלָּה וְכָל הַיְשׁוּעוֹת כָּלוּל בָּזֶה הַשֵּׁם, כִּי הָעִקָּר תְּלוּי בְּרַבֵּנוּ. הָעִקָּר הַגְּאֻלָּה, עִקַּר בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ תְּלוּי בְּקִרְבַת הַצַּדִּיקִים. שֶׁיֵּדְעוּ הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים כְּאֵלֶּה - רַבֵּנוּ וְתַלְמִידָיו, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וַאֲנָשָׁיו. זֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה תְּלוּי בָּזֶה. זֶה מַתָּר לְהוֹדִיעַ, לְפָרְסֵם לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, כֵּן.

כָּל הָעוֹלָם לֹא יָדַע מִנַּ נַחְ, לֹא דַּבַּר בְּשׁוּם סֵפֶר מִזֶּה, מֵעוֹלָם לֹא הָיָה שׁוּם צַדִּיק שֶׁחָתַם חֲתִימָה כְּזֶה שֶׁל פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע. זֶה פֶּלֶא כָּזֶה.. רַק הוּא בְּעַצְמוֹ גִּלָּה אֶת עַצְמוֹ - שֶׁזֶּה נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן.

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גַּם-כֵּן בְּחַיָּיו לֹא חָתַם כָּכָה, זֶה נִכְתַּב בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְדַבֵּר מֵהַשִּׁיר הַזֶּה, אֲבָל לֹא יָדַעְנוּ מִזֶּה, זֶה רַק בְּהַפֶּתֶק הַזֶּה. וְכָאן הוּא מְגַלֶּה בְּפֵרוּשׁ לְפָנֵי כָּל הָעוֹלָם: נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, הוּא בְּעַצְמוֹ זֶה הַשִּׁיר שֶׁיַּחֲזִיר כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ... רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - בִּזְמַן שֶׁהוּא בָּא לָעוֹלָם, אֲז הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל כָּל הַגְּאֻלָּה אֶצְלוֹ, בּוֹ תָּלוּי כָּל הַגְּאֻלָּה. כֵּן, כָּל הַגְּאֻלָּה בִּכְלָלִי בִּפְרָטִי לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ תָּלוּי בּוֹ. אֲבָל לְגַלּוֹת בְּפֵרוּשׁ שֶׁאֲנִי הוּא - זֶה רַק בְּהַפֶּתֶק הַזֶּה!

כח חדש שלא היה מעולם!

רַבִּי נַחְמָן הוּא הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם. בּוֹ וּבִשְׁמוֹ נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה, שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְשֶׁל הַכֹּל. וְזֶה מְסֻגָּל לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה וּלְכָל הַיְשׁוּעוֹת. צְרִיכִים לְהָבִין שֶׁזֶּה מְסֻגָּל, כִּי הוּא הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַגְּאֻלָּה וְהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל, לְהַחֲזִירָם לְהוֹצִיאָם מִמְּקוֹמוֹת כְּאֵלּוּ.. כָּל אֶחָד מֵהֵיכָן שֶׁנִּפַּל לְשָׁם. לְהוֹצִיא כָּל אֶת הָעוֹלָם מֵהַצָּרוֹת. הַצָּרוֹת הֵם הַתַּאֲווֹת וְהַכְּסָף וְתַעֲנוּגֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְלֹא צְרִיכִים אֶת הַכֹּל, צְרִיכִים לֶאֱכֹל חֲתִיכַת לֶחֶם. בִּשְׁבִיל מָה כָּל הַכֶּסֶף וְהַבִּנְיָנִים?

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם. הוּא מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הוּא אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הוּא כָּל הַצַּדִּיקִים! בְּחִיר הַבְּרִיאָה!

נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן - כָּלוּל בָּזֶה כָּל הַצַּדִּיקִים וְכָל הַתּוֹרָה! זֶה דָּבָר קַל לְהַגִּיד, וּמִי שֶׁאוֹמֵר נַ נַחְ, אָז הוּא מַחֲזִיק, הוּא נִכְנָס בְּהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַבְּרִיאָה, בְּהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְשֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, נִכְנָסִים בְּעוֹלָם אַחֵר!

רַק כְּשֶׁמַּזְכִּירִים שֵׁם רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, כָּכָה כְּמוֹ שֶׁחָתוּם בַּחֲתִימָה בַּפֶּתֶק הַזֶּה - נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה מַמְתִּיק כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַדִּינִים וְכָל הָעֲוונוֹת וְכָל הַנְּפִילוֹת וְכָל הַכְּפִירוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. זֶה מַסְפִּיק לְהַחֲרִיב כָּל הַסִּטְרָא-אָחֳרָא, כָּל הַחשֶׁךְ, הַכֹּל, מְהַפֵּךְ הַכֹּל! שֶׁזֶּה כֹּחַ כָּזֶה.. כֹּחַ חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם!

נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, הוּא מְשַׁמֵּחַ הַכֹּל, יְשַׂמַּח כָּל הָעוֹלָם, רַק אֶת הַגּוֹיִים לֹא. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בַּתּוֹרָה בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' שֶׁהַגּוֹיִים אֵינָם בְּנֵי-אָדָם כְּלָל, רַק חֲמוֹרִים. יֵשׁ מֵהֶם שֶׁיּוֹדְעִים מְלֶאכֶת הַחֶשְׁבּוֹן וְעוֹד וְעוֹד, אֲבָל אוֹמֵר רַבֵּנוּ שֶׁכֻּלָּם בְּהֵמוֹת, חֲמוֹרִים,

הֵם לֹא בְּנֵי-אָדָם, רַק עַם יִשְׂרָאֵל הֵם בְּנֵי-אָדָם. זֶה נִכְתַּב בַּסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁהֵם חֲמוֹרִים.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה, נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן, בִּשְׁבִיל מִי הוּא גִּלָּה אֶת זֶה אִם לֹא בִּשְׁבִילֵנוּ? הוּא גִּלָּה אֶת זֶה בִּשְׁבִיל גּוֹיִים? בִּשְׁבִיל בְּהֵמוֹת, בִּשְׁבִיל חֲמוֹרִים? הוּא גִּלָּה אֶת זֶה בִּשְׁבִילֵנוּ! הַגּוֹיִים אֵין לָהֶם כֵּלִים לְהָבִין וּלְדַבֵּר מִזֶּה, אוּלַי יִהְיֶה לָהֶם אֵיזֶה נְגִיעָה בָּעֶלְמָא, הַגּוֹי אֵין לוֹ כְּלוּם, הֵם לֹא בְּנֵי-אָדָם, הֵם כְּמוֹ בְּהֵמָה, פְּטוּרָה מֵהַכֹּל. בְּנֵי-אָדָם זֶה רַק אֲנַחְנוּ - יְהוּדִים. כָּל הַגּוֹיִים - בְּהֵמוֹת! כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ. הַגּוֹיִים לֹא מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה. לֹא צְרִיכִים לְדַבֵּר אִתָּם, לֹא צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לָהֶם מֵהַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ.

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל כַּמָּה פְּעָמִים צְרִיכִים לְהַגִּיד נַ נַח?)

תָּמִיד, בְּלִי סוֹף, בְּלִי קֵץ.

(כָּל הַזְּמַן?)

כֵּן.

נַ נַח, זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ, זֶה פּוֹתֵחַ כָּל הַשְּׁעָרִים, כָּל הַשַּׁעֲרֵי רַחֲמִים, כָּל הַשַּׁעֲרֵי תְּפִלָּה, כָּל הַשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה, כָּל הַתּוֹרָה!

הָעִקָּר הוּא נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן! נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן זֶה כָּל הָעוֹלָם, זֶה כָּל הַתּוֹרָה, כָּל הַחָכְמוֹת. זֶה עִנְיָן סוֹדִי.. סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם!

יִכְתְּבוּ - נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן!

יתמלא כל העולם

זֶה כְּבָר מוּכָן וּמְזֻמָּן, זֶה יֹפִי כָּזֶה שֶׁאֵין לְהַעֲלוֹת עַל הַדַּעַת, יֹפִי כָּזֶה.. כֻּלָּם יַדְפִּיסוּ אֶת זֶה, כָּל הַבָּתֵּי-דְּפוּס. סֵפֶר זֶה עוֹלֶה כֶּסֶף, הַכְּרִיכָה וְהַהוֹצָאוֹת - אֲבָל הַפֶּתֶק זֶה לֹא עוֹלֶה כֶּסֶף, רַק חֲתִיכַת נְיָר, כַּמָּה כְּבָר יָכוֹל לַעֲלוֹת נְיָר, זֶה צְלוּם, כַּמָּה זֶה כְּבָר עוֹלֶה? יִהְיֶה הַרְבֵּה שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם פַּרְנָסָה מִזֶּה, הֵם יַדְפִּיסוּ וְיִמְכְּרוּ. מִלְיוֹנִים, יַדְפִּיסוּ מִילְיוֹנִים וְיִמְכְּרוּ, מִי לֹא יִקְנֶה אֶת זֶה? כֻּלָּם יִקְנוּ אֶת זֶה, כָּל אֶחָד יִקְנֶה הַרְבֵּה בִּשְׁבִיל כָּל הַיְלָדִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם וּבִשְׁבִיל הָאִשָּׁה, יְלָדִים קְטַנִּים יִקְנוּ אֶת זֶה. גַּם הָרַבָּנִים - הֵם בְּעַצְמָם יִקְנוּ בִּשְׁבִיל הַבָּנִים שֶׁלָּהֶם. כָּל הָעוֹלָם יִקְנֶה אֶת זֶה!

מִילְיוֹנִים, לְהַדְפִּיס מִילְיוֹנִים בְּכָל יוֹם וְלִמְכֹּר, כָּל הָעוֹלָם יִקְנוּ אֶת זֶה, בְּכָל בַּיִת, בְּכָל מָקוֹם, יִתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם יִקְנוּ!

יִהְיֶה רַעַשׁ בְּכָל הָעוֹלָם, יִהְיֶה רַעַשׁ, "יֵשׁ לְךָ הַצְלוּם שֶׁל הַפֶּתֶק? הוֹ.. כַּמָּה זֶה עוֹלֶה, אֲנִי רוֹצֶה לִקְנוֹת!"

יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת עִם תַּרְגּוּם, יִהְיֶה הַלָּשׁוֹן בְּאַנְגְּלִית אוֹ בְּצָרְפָתִית, כָּכָה יוּכְלוּ לְהָבִין טוֹב. רַק צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה אֶחָד שֶׁיְּדַפֵּיס וְיֵלֵךְ לִמְכֹּר אֶת זֶה בְּכָל בַּיִת. מִי שֶׁיַּעֲסֹק בָּזֶה וְיֵלֵךְ וְיִמְכֹּר הוּא יִמְכֹּר הַרְבֵּה מְאֹד. כֵּן, כָּל אֶחָד יִקְנֶה בְּזוֹל, כָּל אֶחָד יִקְנֶה דְּבַר פֶּלֶא כָּזֶה. יְכוֹלִים גַּם-כֵּן לַעֲשׂוֹת אֶת הַפֶּתֶק עִם זָהָב. לֹא צְרִיכִים זָהָב - זֶה בְּעַצְמוֹ זָהָב.

יְכוֹלִים לְשַׁלֵּם לַמַּמְשָׁלָה שֶׁלֹּא יִתְּנוּ לָאֲחֵרִים לְהַדְפִּיס - רַק לְבַעַל-הַפֶּתֶק. צְרִיכִים רְשָׁיוֹן, יֵשׁ זְכֻיּוֹת עַל זֶה רַק לְבַעַל-הַפֶּתֶק!

צְרִיכִים לְהַדְפִּיס עוֹד וְעוֹד מִן הַמִּכְתָּב, לְמַלְאוֹת כָּל הָעוֹלָם עִם פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ. רוֹאִים בָּעֵינַיִם פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. זֶה עוֹד יוֹתֵר גְּבוֹהַּ מִ'בָּרוּךְ שֶׁאָמַר'. עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם פֶּלֶא כְּזֶה.

צְרִיכִים לְהַדְפִּיס כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ לְחֵלֶק לְכָל אֶחָד, זֶה צָרִיךְ כָּל אֶחָד. זֶה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּכָל מָקוֹם, בְּכָל הָרְחוֹבוֹת, בְּכָל חֲנוּת, בְּכָל בַּיִת, בְּכָל דָּלֶת. יֵשׁ דָּלֶת - צָרִיךְ נַ נָחְ!

צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה מָלֵא כָּל הָעוֹלָם בְּנַ נָחְ!

זֶה חָשׁוּב מְאֹד, צְרִיכִים לִמְכֹּר, לְמַכֹּר, לְהַפִּיץ, שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל בַּיִת, בְּכָל בֵּית-כְּנֶסֶת, בְּכָל יְשִׁיבָה. זֶה צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה כְּמוֹ מַיִם, שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל מְדִינָה, בְּכָל מָקוֹם, בְּכָל הָעוֹלָם יִהְיֶה אֶת זֶה, כֵּן.

יֵשׁ הַיּוֹם חֲבֵרִים שֶׁהֵם עוֹשִׂים שְׁלָטִים עִם הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. הֵם יוֹדְעִים הַמְּלָאכָה, יוֹדְעִים טוֹב אֵיךְ לְחַבֵּר וְלַעֲשׂוֹת. זֶהוּ נִגּוּן שֶׁל פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, יִהְיֶה זְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם יַעֲשׂוּ נַ נַחְ. כֵּן, בְּכָל הַשְּׁוָקִים בְּכָל מָקוֹם אֵיפֹה שֶׁיֵּלֵךְ - יְזַמְּרוּ נִגּוּן נַ נַחְ, כִּי כָּל הַנִּגּוּנִים סוֹבֵב נַ נַחְ, כָּל הַנִּגּוּנִים שֶׁבָּעוֹלָם!

וַאֲנַחְנוּ מְשׁוֹרְרִים אֶת זֶה, מְנַגְּנִים אֶת זֶה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּחֲתִימָה: נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. כְּשֶׁיָּבוֹא הַגְּאֻלָּה כֻּלָּם יִשְׂמְחוּ וְיִפְאֲרוּ וְיִשּׁוֹרְרוּ וְיֹאמְרוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ נַ נַחְ. אוֹי אַשְׁרֵינוּ...

על-ידי מכשול

וְזֶה הַפֶּתֶק הִגִּיעַ אֵלַי בְּדֶרֶךְ נֵס מְלֻבָּשׁ בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע, וְהוּא בָּא לָעוֹלָם עַל-יְדֵי מִכְשׁוֹל. יֶשְׁנוֹ פָּסוּק בַּתּוֹרָה: "וְהַמִּכְשֹׁלָה הַזֹּאת תַּחַת יָדֶךָ", עַל-יְדֵי הַמִּכְשֹׁלָה נַעֲשִׂים פְּלָאוֹת. בִּפְרָט רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מַכְנִיס, הוּא מְהַפֵּךְ כָּל הָרְחוֹקִים וְכָל הַפּוֹשְׁעִים וְכָל הָעוֹלָם, מְהַפֵּךְ כֻּלָּם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אֲנִי אָכַלְתִּי לִפְנֵי הַתְּפִלָּה בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז, אִם אֲנִי חַי זֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת. אֲנִי כְּבָר הָיִיתִי יָכוֹל לָמוּת מֵרֹב צַעַר.

אִם לֹא הָיִיתִי אוֹכֵל לִפְנֵי הַתְּפִלָּה בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז לֹא הָיָה פֶּתֶק וְלֹא הָיָה שׁוּם דָּבָר...

אוֹי וַוי, יֵשׁ בְּחִירָה, אֲנַחְנוּ הָיִינוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים - יֵשׁ בַּחֹשֶׁךְ הַזֶּה פֶּלֶא כְּזֶה, מִכְתָּב כָּזֶה. הָעוֹלָם צוֹחֲקִים מֵאִתָּנוּ, "מַה, הֵם טִפְּשִׁים, הֵם מַאֲמִינִים בִּדְבָרִים כָּאֵלֶּה?" אֲבָל יֵשׁ צַדִּיק כָּזֶה, רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן שֶׁהוּא כֻּלּוֹ נֵס. כָּל דִּבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּיו, כָּל מַה שֶׁגִּלָּה בְּכָל עִנְיָנָיו, בְּכָל תֵּיבָה שֶׁמַּדְפִּיסִים, וְכָל נֶפֶשׁ שֶׁמִּתְקָרֶבֶת אֵלָיו - זֶה הַכֹּל נוֹגֵעַ לַגְּאֻלָּה, כִּי הוּא עִקַּר הַגְּאֻלָּה. וְזֶה מֻרְמָז בְּזֶה הַמִּכְתָּב: נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן - הוּא הַגְּאֻלָּה, זֶה הַשִּׁיר שֶׁל חֶסֶד שֶׁיִּתְנַגֵּן לֶעָתִיד, הוּא זֶה הַשִּׁיר.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, צְרִיכִים שֶׁיִּתְפַּשְׁטוּ וְיִתְגַּלּוּ הַחָכְמָה שֶׁלּוֹ, הַדַּעַת שֶׁלּוֹ, הַפְּלָאוֹת, הָאוֹר הַפֶּלֶא שֶׁהוּא גִּלָּה בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר, וְזֶה יָבִיא אֶת כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יְקַבְּלוּ חָכְמָה שֶׁכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה הֶבֶל וָרִיק. אַף-עַל-פִּי שֶׁגַּם עַכְשָׁו מַרְגִּישִׁים אֶת זֶה, אֲבָל יִהְיֶה לָהֶם כֹּחַ, יִהְיֶה לָהֶם חָכְמָה, יִהְיֶה לָהֶם כֹּחַ לְהִתְגַּבֵּר וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת וְלַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, אֲפִלּוּ הַגּוֹיִים. כִּי רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן - בּוֹ תָּלוּי כָּל הַגְּאֻלָּה וְהַתִּקּוּן שֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כָּכָה הוּא אָמַר.

כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ וְעַל בָּנָיו שֶׁיִּקְנֶה סִפְרֵי רַבִּי נַחְמָן וְיַעֲסֹק בָּהֶם וִיקַיֵּם אוֹתָם, אָז יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

כִּי עַכְשָׁו כָּל בְּנֵי-הָאָדָם שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם וְעוֹשִׂים מִסְחָרִים וְכוֹתְבִים וּמְדַבְּרִים וְכָל אֶחָד עוֹשֶׂה מַה שֶּׁעוֹשֶׂה, אֲבָל הֵם כְּמוֹ בְּהֵמוֹת כָּאֵלּוּ עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם, כִּי אֵין לָהֶם אֶת הַדַּעַת הָאֲמִתִּית. וַאֲנַחְנוּ גַּם-כֵּן, בִּזְמַן שֶׁאֲנַחְנוּ חַס-וְשָׁלוֹם נוֹפְלִים וּמַשְׁלִיכִים אֶת הַדַּעַת מֵהַעִקָּר הַתַּכְלִית, מַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְנוֹפְלִים חַס-וְשָׁלוֹם - זֶה גַּם-כֵּן נוֹפְלִים לִבְהֵמוּת.

זֶה אוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּתוֹרָה ז' חֵלֶק ב': "כִּי עִקַּר הָאָדָם הוּא הַדַּעַת, וּמִי שֶׁאֵין בּוֹ דַּעַת אֵינוֹ מִן הַיִּשּׁוּב וְאֵינוֹ מְכֻנֶּה בְּשֵׁם אָדָם כְּלָל, רַק הוּא בְּחִינַת חַיָּה בְּדִמּוּת אָדָם", וּמִי שֶׁזּוֹכֶה לֶאֱחֹז עַצְמוֹ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ, אָז הוּא מְקַבֵּל אֶת הַדַּעַת הָאֲמִתִּית וְנַעֲשֶׂה מִבְּהֵמָה - אָדָם. עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ, אִם כָּל הָעוֹלָם יַחֲזִיקוּ בְּרַבֵּנוּ, אָז כָּל הָעוֹלָם יֵצֵא מִבְּחִינַת בְּהֵמָה - לְאָדָם. כָּל הָעוֹלָם הֵם יֵדְעוּ שֶׁהֵם צְרִיכִים לְהִתְהַפֵּךְ וְלִהְיוֹת אָדָם. יִהְיֶה הָעוֹלָם מְמֻלָּא מִבְּנֵי-אָדָם, לֹא מִבְּהֵמוֹת.

הָעִקָּר הָאָדָם הוּא הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית, לֹא הַחָכְמוֹת הַחִיצוֹנִית, חָכְמוֹת הָעוֹלָם הֵם חֹשֶׁךְ. הָעִקָּר הוּא חָכְמַת הַתּוֹרָה, חָכְמוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מַה זֶּה הַדַּעַת? לָדַעַת שֶׁהַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים. הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, עִקַּר עֲבוֹדָתוֹ - לְהַכְנִיס אוֹתָנוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַתּוֹרָה, זֶה עִקַּר עֲבוֹדָתוֹ. הָעִקָּר הַחַיִּים הוּא רַק הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה. וְהָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מַכְנִיס בָּנוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, לֶאֱמוּנָה, לֶאֱמֶת, לְכָל טוּב. לְכָל הַתִּקּוּנִים שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים - כְּמוֹ

שֶׁאֲנַחְנוּ. הוּא גִּלָּה חָכְמָה כָּזֶה שֶׁכָּל הָעוֹלָם יַשְׁלִיכוּ כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְכָל הַכֶּסֶף וְיַעַסְקוּ רַק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה לְתַכְלִית, לְשֵׁם שָׁמַיִם - לֹא לְשֵׁם פַּרְנָסָה וְלֹא לְשֵׁם כָּבוֹד וְלֹא לְשֵׁם פְּרִסּוּם וַחֲשִׁיבוּת.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - לְמוּד סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים זֶה כָּל חַיֵּינוּ, כָּל חִיּוּתֵנוּ!

זֶה דָּבָר קַל שֶׁכָּל אֶחָד יִקְנֶה אֶת הַסְּפָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן וְיִקְרָא בָּהֶם, וְיִשְׁתַּדֵּל שֶׁגַּם הַבָּנִים וְכָל הַמַּכִּירִים וְכָל הַמִּשְׁפָּחָה וְכֻלָּם יִקְרְאוּ רַק בְּסִפְרֵי רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, אָז יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי. כִּי עַכְשָׁו הָעוֹלָם הוּא עוֹלָם שֶׁל שֶׁקֶר, עוֹלָם שֶׁל שְׁטוּת, זֶה הַכֹּל הֶבֶל. רוֹאִים שֶׁכָּל הַתַּאֲוֹוֹת אֵין לָהֶם שׁוּם מַמָּשׁוּת, אִם הָאָדָם אוֹכֵל וּמִתְעַנֵּג מִזֶּה הָעוֹלָם, אָז כַּמָּה זֶה? יֵשׁ לוֹ תַּעֲנוּג רֶבַע שָׁעָה, זֶה הַכֹּל. וְאַחֲרֵי רֶבַע שָׁעָה - אֵין תַּאֲוָה. אָז מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה שֵׂכֶל, כְּדַאי בִּשְׁבִיל רֶבַע שָׁעָה לְהַפְסִיד אוֹר כָּזֶה, טוֹב כָּזֶה, עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הַגֵּיהִנֹּם. אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵי עוֹלָמוֹת: עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא. עוֹלָם הַבָּא - אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים שֶׁיֵּשׁ עוֹלָם הַבָּא, אֲבָל עוֹלָם הַזֶּה - אֵיננוּ בִכְלָל. הָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הַגֵּיהִנֹּם!" כָּל מִי שֶׁרוֹדֵף אַחַר הָעוֹלָם הַזֶּה, אַחַר הַתַּאֲוֹוֹת, אֵין לוֹ שׁוּם חַיִּים כְּלָל. וְכָל הָעוֹלָם טוֹעִים וְלֹא יוֹדְעִים מֵחַיֵּיהֶם וְלֹא יוֹדְעִים כְּלָל עַל מָה הֵם חָיִים, בִּשְׁבִיל מָה לִחְיוֹת וְלִסְבֹּל הַגֵּיהִנֹּם שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, בִּשְׁבִיל כַּמָּה שָׁנִים? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פַּעַם אַחַת הֶחֱזִיק אֶחָד וְאָמַר לוֹ: "בִּשְׁבִיל תַּעֲנוּג שֶׁל רֶבַע שָׁעָה תַּפְסִיד עוֹלָם הַזֶּה וְעוֹלָם הַבָּא? תֶּאֱנַח אוֹתוֹ, תְּקִיא אוֹתוֹ!" כֵּן, כָּכָה אָמַר רַבֵּנוּ, מַפְסִידִים גַּם עוֹלָם הַזֶּה, אֵין לָהֶם חַיִּים, אֵין לָהֶם כְּלוּם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁבְּכָל אָדָם יֵשׁ טוֹב, וְזֶה הַטּוֹב אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא מְעַט מְאוֹד, אֲבָל זֶה הַטּוֹב יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לַהְפֹּךְ אֶת הָאָדָם. בְּכָל אֶחָד יֵשׁ נְקֻדָּה טוֹבָה כָּזֶה שֶׁאֵין בַּחֲבֵרוֹ, וְזֶה הַטּוֹב בְּכֹחַ רַבֵּנוּ הוּא יָכוֹל לְהִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל. רַק הָעִקָּר שֶׁיֵּדַע וְיָבִין וְיַשִּׂיג שֶׁכָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, הַכֶּסֶף וְהַבִּנְיָנִים וְכָל הַתַּעֲנוּגִים וְכָל הָעֲוֹונוֹת וְכָל הַתַּאֲוֹוֹת הֵם הֶבֶל וְרִיק, אֵין לָהֶם שׁוּם מַמָּשׁוּת כְּלָל!

יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה לְהוֹדִיעַ, שֶׁרוֹאִים בְּבֵרוּר גָּמוּר שֶׁכָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה שֵׂכֶל אֱמִתִּי, הוּא מֵבִין שֶׁכָּל הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל הַכָּבוֹד וְכָל הַכֶּסֶף וְכָל הַתַּאֲוֹוֹת, הֵם אֶפֶס וְאַיִן וְאֵינָם לֹא כְּלוּם, הַכֹּל עוֹבֵר כְּהֶרֶף עַיִן, זֶה פּוֹרֵחַ כְּצֵל עוֹבֵר, זֶה אֵין בּוֹ שׁוּם מַמָּשׁ, זֶה הַכֹּל לֹא כְּלוּם. וְאֲפִלּוּ בַּזְּמַן שֶׁחַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה, אָז כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְכָל הַתַּעֲנוּגִים זֶה רַק רֶבַע שָׁעָה, וְאַחֲרֵי זֶה כְּבָר אֵיפֹה הַתַּאֲוֹוֹת? אֵינָם!

מִי שֶׁמְּחַפֵּשׂ אֱמֶת וְהוּא יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה שֵׂכֶל אֱמִתִּי, אָז הוּא צָרִיךְ לְהָבִין וּלְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּבֵּר בְּכָל הַכֹּחוֹת לִקְרֹא בְּכָל יוֹם בְּפַשְׁטוּת, בִּפְשִׁיטוּת עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, וְהָעִקָּר הוּא סִפְרֵי רַבֵּנוּ,

בִּפְרָט הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהַתּוֹרוֹת שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם. זֶה כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם, כִּי זֶה דְּבַר פֶּלֶא כָּזֶה, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם וְזֶהוּ יְסוֹד הַגְּאֻלָּה. עַל-יְדֵי כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא יָכוֹל לְהַחֲזִיר כָּל אָדָם בְּכָל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, לֶאֱמוּנָה, בִּפְשִׁיטוּת, וְהָעִקָּר הוּא הָאֱמֶת.

אוֹי, אוֹי, יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה לְסַפֵּר, לְדַבֵּר וּלְהוֹדִיעַ שֶׁכָּל הָעוֹלָם טוֹעִים - בְּלִי רַבֵּנוּ, בְּלִי רַבֵּנוּ הָעוֹלָם הוּא תֹּהוּ וָבֹהוּ. כָּךְ אוֹמֵר רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ: "בִּלְעָדֵי הָעוֹלָם תֹּהוּ וָבֹהוּ!" וְ"הָעוֹלָם" זֶה מַשְׁמָע כָּל מִינֵי בְּנֵי-אָדָם. יֵשׁ לַמְּדָנִים וְיֵשׁ יְשִׁיבוֹת וְיֵשׁ תּוֹרָה, אֲבָל בְּלִי רַבֵּנוּ אֵין לָהֶם יְסוֹד, אֵין לָהֶם שֹׁרֶשׁ, אֵין לָהֶם כֹּחַ, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. בְּלִי רַבֵּנוּ - כָּל הָעוֹלָם תֹּהוּ וָבֹהוּ!

וּפֹה בְּהַפְתָּקַת מְגִלָּה רַבֵּנוּ בְּפֵרוּשׁ בְּבֵרוּר גָּמוּר לְכָל הָעוֹלָם: נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, שֶׁאֲנִי הוּא זֶה הַשִּׁיר! בֹּא אֵלַי - וְתִהְיֶה נַעֲשֶׂה אָדָם!

עַכְשָׁו יֵשׁ בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה, רַק אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁעוֹד לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁלּוֹ שֶׁיִּתְגַּלֶּה, אֲבָל זֶה יִתְגַּלֶּה. כְּשֶׁיַּגִּיעַ הַזְּמַן בְּדִיּוּק - יִתְגַּלֶּה גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, יִתְגַּלֶּה אֵיךְ אֲנַחְנוּ עַבְדֵי הַשֵּׁם, "בָּנִים אַתֶּם לְהַשֵּׁם אֱלֹקֵיכֶם".

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר" כַּנִּרְאֶה, אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהוּא עֲדַיִן לֹא גָּמַר, אֲבָל הוּא גָּמַר, "גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר!" מַה שֶּׁהוּא יִגְמֹר זֶה אֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ שׁוּם תְּפִיסָה בָּזֶה כְּלָל, הוּא יִגְמֹר אֶת שֶׁלּוֹ, הוּא בָּא לָעוֹלָם לְהוֹצִיא הָאָדָם מֵהֶעָוונוֹת וּלְהַכְנִיסוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, שֶׁזֶּה עִקַּר הַחַיִּים, בְּלֹא זֶה אֵין שׁוּם חַיִּים כְּלָל.

מַסְפִּיק דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ וְהוּא מְנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם. הוּא מְצַחֵק מֵהֶם וְהֵם מְבִינִים שֶׁהֵם בְּטָעוּת, עַל מַה הֵם עוֹבְדִים כָּל-כָּךְ וְרוֹדְפִים כָּל-כָּךְ, בִּשְׁבִיל מִי, בִּשְׁבִיל מָה? אִם חַיִּים אֲפִלּוּ אֶלֶף שָׁנִים זֶה דְּבָר שֶׁסּוֹף-כָּל-סוֹף נִכְלֶה, בִּפְרָט אֲנַחְנוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ חַיִּים חֲמִשִּׁים אוֹ שִׁשִּׁים שָׁנָה וְגַם-כֵּן חֲצִי מֵהַזְּמַן יְשֵׁנִים, וּבִשְׁבִיל מָה חַיִּים, בִּשְׁבִיל מָה כָּל הָעֲבוֹדָה? אַחֲרֵי חֲמִשִּׁים-שִׁשִּׁים שָׁנָה נִכְנָסִים לַבַּיִת-חוֹלִים וְאַחַר-כָּךְ נִכְנָסִים לַמִּקְרֵר וְאַחַר-כָּךְ לַקֶּבֶר. כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הָעֲבוֹדָה מַשְׁאִירִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, וּבִשְׁבִיל מָה עָבַד חֲמִשִּׁים שָׁנָה? הוּא רַק חָשַׁב תָּמִיד מַחֲשָׁבוֹת בַּלֵּב מֵאֵיפֹה לוֹקְחִים כֶּסֶף, כֶּסֶף, כֶּסֶף, כֶּסֶף. מַה זֶּה, שִׁגָּעוֹן! זֶה מַמָּשׁ שִׁגָּעוֹן!

אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר - רָאִיתִי אִישׁ אֶחָד בָּעוֹלָם. וַאֲנִי רָאִיתִי גְּדוֹלִים מִטְּבֶרְיָה, וְגַם-כֵּן בָּאתִי לִירוּשָׁלַיִם וְרָאִיתִי גְּדוֹלִים, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עַיִן מְיֻחָד. מַה שֶּׁרָאִיתִי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל, רָאִיתִי שֶׁזֶּה הַבְּחִינָה הִיא בְּחִינָה מְיֻחֶדֶת, הוּא הֶחֱזִיק בְּהַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד אָז הוּא הָיָה אָדָם מִבְּחִינַת לֶעָתִיד. הוּא הָיָה סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם, הוּא הָיָה צוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם. אֲנִי רָאִיתִי בֶּן-אָדָם אֶחָד מִכָּל הָעוֹלָם שֶׁהוּא הָיָה נוֹרְמָלִי. אֲנִי רָאִיתִי אָדָם אֶחָד – רַק אוֹתוֹ!

כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּרַבֵּנוּ. אֲנִי כְּבָר רָאִיתִי אֶת הַגְּאֻלָּה, רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְרָאִיתִי אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם אַחֲרֵי בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, מַה שֶּׁיִּהְיֶה. הַשִּׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע זֶה רָאִיתִי בְּחַיָּי. אֲנִי רָאִיתִי בֶּן-אָדָם מִן הַשָּׁמַיִם, מֵעוֹלָם הַבָּא, כֵּן. הוּא הָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה עִם עֵינַיִם וְעִם רַגְלַיִם, אֲבָל הַנְּשָׁמָה שֶׁלּוֹ הָיְתָה בָּעוֹלָם הַבָּא. הַלֵּב שֶׁלּוֹ וְהַחָכְמָה, הַדַּעַת - הָיָה בַּשָּׁמַיִם.

מִי שֶׁרוֹצֶה אָז הוּא זוֹכֶה לִרְאוֹת, לְהַרְגִּישׁ, אֶת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. לֹא צְרִיכִים לְחַכּוֹת עַד שֶׁיָּבוֹא, זוֹכִים עַכְשָׁו לִרְאוֹת, נַעֲשָׂה בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל - רָאִיתִי כְּבָר בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ...

מתפרסם בכל העולם

אוֹי יוֹי יוֹי, פְּלָאוֹת הַשֵּׁם כָּאֵלֶּה, מִכְתָּב כָּזֶה, לֹא שָׁמַעְנוּ, אִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס לַמּוֹחַ נֶס כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה בַּדּוֹר הַחֹשֶׁךְ הַזֶּה. וְכֵן וַדַּאי, אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה שֶׁהָיָה נִסִּים, אֲנַחְנוּ לֹא רוֹאִים, אֲבָל מַאֲמִינִים בְּנִיסִים שֶׁכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה, הַנִּסִּים שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם וְעוֹד נִסִּים, נִסִּים, נִסִּים. אֲבָל כָּל הַנִּסִּים הָיוּ רַק זְמַנִּיִּים, וְזֶה הַנֵּס שֶׁל הַפֶּתֶק הוּא חַי וְקַיָּם. וְזֶה פֶּלֶא, אֵיךְ הוּא נִמְצָא בָּעוֹלָם חֲתִיכַת נְיָר דַּק שִׁשִּׁים שָׁנָה, מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה שֶׁחֲתִיכַת נְיָר יִהְיֶה לוֹ קִיּוּם שִׁשִּׁים שָׁנָה? אֲפִלּוּ עַל הָאָדָם עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, בִּפְרָט הַפֶּתֶק הָיָה בְּסַכָּנוֹת בְּמָקוֹמוֹת שֶׁיְּכוֹל הָיָה לֶלֶכֶת לְאִבּוּד, וְהוּא חַי וְקַיָּם!

כָּל הַפֶּתֶק הוּא נֵס כָּזֶה, אֵיךְ שֶׁהוּא נִבְרָא וְאֵיךְ הוּא בָּא לָעוֹלָם וְאֵיךְ יֵשׁ לוֹ קִיּוּם. אֲנִי פָּתַחְתִּי אֶת הַסֵּפֶר וְהוּא הָיָה שָׁמָּה אֵיפֹה שֶׁפָּתַחְתִּי, אֲנִי רָאִיתִי תֵּכֶף אֶת הַנְּיָר וּמִזֶּה הַנְּיָר נַעֲשָׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה...

אֲנַחְנוּ שׁוֹמְעִים וְרוֹאִים דָּבָר כָּזֶה, הַכֹּל הוּא לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, יֵשׁ מֵאַיִן. זֶה לֹא מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם, מִי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת כָּזֹאת חֲתִימָה? פֶּלֶא כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, זֶה רַק מֵרַבֵּנוּ!

אַיי, אֲנִי מָצָאתִי אֶת זֶה בְּנִסִּים כָּאֵלֶּה, בְּפִלְאוֹת כָּאֵלֶּה, בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְרָאִיתִי מַה שֶּׁרָאִיתִי. זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מֵעוֹלָם. הַמּוֹחַ לֹא יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת זֶה. רוֹאִים הַשְׁגָּחָה כָּזוֹ, בְּעֵינַיִם רוֹאִים פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. אֲבָל שִׁשִּׁים שָׁנָה הַפֶּתֶק הָיָה לְנֶמְרֵי בְּסוֹד. הוּא הָיָה בָּעוֹלָם, אֲבָל הוּא הָיָה אָצְלִי בְּלִי פִּרְסוּם, רַק אֲנִי הֶחֱזַקְתִּי עַצְמִי בָּזֶה. לֹא הָיָה שׁוּם מַחֲשָׁבָה שֶׁיִּתְפַּרְסֵם, כִּי הִרְגַּשְׁתִּי שֶׁהָעוֹלָם רְחוֹקִים מֵאֱמוּנָה וְהֵם לֹא יָבִינוּ וְהֵם יִתְלוֹצְצוּ מִבְּרֶסְלֶב, אָז לֹא פִּרְסַמְתִּי אֶת זֶה. וְלִפְנֵי שָׁלֹשׁ שָׁנִים הִתְחַלְתִּי לְגַלּוֹת וּלְפַרְסֵם, כִּי אָמַרְתִּי שֶׁצְּרִיכִים לְפַרְסֵם פְּלָאוֹת הַשֵּׁם, שֶׁהַפֶּתֶק יָכוֹל לַעֲשׂוֹת נִסִּים מְלֻבָּשׁ בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב סִבּוֹת וְהִרְגַּשְׁתִּי לְפַרְסֵם אוֹתוֹ בְּכָל הָעוֹלָם, שֶׁיְּקַבֵּל מִי שֶׁיְּקַבֵּל; מִי שֶׁלֹּא יְקַבֵּל - לֹא יְקַבֵּל. צְרִיכִים לְפַרְסֵם!

וְגַם-כֵּן הַמִּכְתָּב מִלִּפְנֵי שִׁשִּׁים שָׁנָה הָיָה הֶכְנָה לְעַכְשָׁו, שִׁשִּׁים שָׁנָה הָיָה בְּסוֹד, הוּא הָיָה חָי בְּלִי פִּרְסוּם, הָיָה יָשֵׁן, בְּלִי שׁוּם דָּבָר, לֹא עָשָׂה כְּלוּם, וְאַחֲרֵי שִׁשִּׁים שָׁנָה הוּא נִתְעוֹרֵר לְאַט לְאַט וְאוֹמֵר: "הִנְנִי, אֲנִי בָּאתִי עַכְשָׁו, בָּאתִי לְתַקֵּן הָעוֹלָם!"

פִּתְאוֹם הוּא מִתְעוֹרֵר, הוּא מִתְפָּרְסֵם בְּכָל הָעוֹלָם, בָּעִתּוֹנִים, בָּרַדְיוֹ, בַּטֶּלֶוִיזְיָה, כֻּלָּם. יֵשׁ בַּמֶּמְשָׁלָה וְיֵשׁ חַבְרֵי-כְּנֶסֶת וְיֵשׁ עִתּוֹנָאִים, וְאַף אֶחָד לֹא הִתְנַגֵּד. עִתּוֹנָאִי אֶחָד לֹא מִזְמַן אָמַר לִי: "יֵשׁ בְּהַפֶּתֶק סִימָנִים בְּרוּרִים עַל הַגְּאֻלָּה!"

וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁזֶּה נֵס, אֵיךְ הֵם לֹא מִתְלוֹצְצִים בַּכְּנֶסֶת מֵהַפֶּתֶק. הֵם קִבְּלוּ אֶת זֶה וּבָלְעוּ אֶת זֶה וְלֹא מְדַבְּרִים (צוֹחֵק)...

מופתים מהקמיע הקדוש

נוּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַחֲמִים גְּדוֹלִים. אֲנַחְנוּ - אֲנִי וְהַחֲבֵרִים שֶׁלִּי, רָאִינוּ הַרְבֵּה מוֹפְתִים מֵהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן. בַּזְּמַן הָאַחֲרוֹן עָשִׂינוּ קְמֵיעוֹת מֵהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, וְזֶה מְסֻגָּל לָאָדָם לְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁצָּרִיךְ. זֶה שְׁמִירָה!

(חָסִיד מְסַפֵּר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כִּי הוּא הֶחְלִיט לִכְתֹּב קְמֵיעוֹת עִם הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ נַ נַח נַחְמָן נַחְמָן מֵאוּמַן)

הוֹ.. מַסְפִּיק, הַכֹּל!

עוֹד לֹא הָיָה קְמֵיעוֹת כָּאֵלּוּ בָּעוֹלָם!

בְּעֵת צָרָה, כְּשֶׁהָאָדָם סוֹבֵל אֵיזֶה צָרָה, שֶׁיַּגִּיד בַּפֶּה חוּץ מֵהַקְּמֵיעַ, שֶׁיַּגִּיד: נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן. זֶה דָּבָר קַל לְהַגִּיד נַ נַח, וְזֶה עוֹזֵר בְּכָל עֵת צָרָה, בְּכָל זְמַן. וְגַם-כֵּן שֶׁכָּל הַחַיָּלִים שֶׁהוֹלְכִים לַמִּלְחָמָה בְּמָקוֹם סַכָּנָה - שֶׁיַּגִּידוּ רַק נַ נַח, שֶׁהַחַיָּל יַגִּיד בְּנִגּוּן נַ נַח.

הַקְּמֵיעַ הוּא דָּבָר גָּדוֹל. אֲנָשִׁים רַבִּים רוֹאִים פְּלָאוֹת נוֹרָאוֹת, חוֹלִים שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם תִּקְוָה - וְהָיָה לָהֶם רְפוּאָה עַל-יְדֵי הַפֶּתֶק הַזֶּה. אִמְרוּ נַ נַח!

הָיָה מַעֲשֶׂה: תִּינֹקֶת בַּת שָׁנָה וְחֲצִי נָפַל עָלֶיהָ קוֹמְקוּם מַיִם שֶׁהָיָה רוֹתֵחַ עַל הָאֵשׁ, וְנָפַל עָלֶיהָ, עַל הַפָּנִים שֶׁלָּהּ. נוּ, לָקְחוּ אוֹתָהּ לַבֵּית-חוֹלִים בְּלִינְסוֹן וְהָרוֹפְאִים רָאוּ אוֹתָהּ, הָיָה לָהֶם צַעַר גָּדוֹל, הִיא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה, אֶפְלוּ אִם הִיא תֵּצֵא מִן הַסַּכָּנָה אֵיזֶה פָּנִים יִהְיֶה.

הַהוֹרִים שֶׁלָּהּ רָאוּ אֶת הַצָּרָה וְהֵם לֹא יָדְעוּ כְּלָל מַה לַּעֲשׂוֹת. הָיָה לָהֶם אֵיזֶה קְרוֹבַת מִשְׁפָּחָה שֶׁהָיָה לָהּ קְמֵיעַ, הִיא נָתְנָה אֶת הַקְּמֵיעַ שֶׁלָּהּ עַל הַתִּינֹקֶת, וְעָבַר יוֹמַיִם.. וְהִיא נִתְרַפְּאָה, הָלְכָה הַכְּוִיָּה, כְּאִלּוּ הִיא נוֹלְדָה עַכְשָׁו מֵחָדָשׁ!

הָאַבָּא וְהָאִמָּא כֻּלָּם יוֹדְעִים, הַמִּשְׁפָּחָה וְהָרוֹפְאִים גַּם-כֵּן. הָרוֹפֵא שֶׁטִּפֵּל בָּהּ הוּא הִשְׁתַּגַּע, הוּא אָמַר לָהֶם: "מָה עֲשִׂיתֶם, מַה?"

אָז סִפְּרוּ לוֹ מֵהַקָּמַיע, אָז הוּא לָקַח אֶת הַקָּמַיע, וְעַד הַיּוֹם הוּא לֹא רוֹצֶה לְהַחֲזִיר אֶת הַקָּמַיע...

הָיָה נַס. גּוֹיָה אַחַת הָלְכָה לָלֶדֶת, אָז הַיֶּלֶד לֹא רָצָה לָצֵאת, אָז הָיְתָה שָׁמָּה אִשָּׁה יְהוּדִיָּה וְהִיא אָמְרָה לָהּ שֶׁתַּגִּיד נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן...

וְהִיא אָמְרָה, וְתֵכֶף נוֹלַד הַיֶּלֶד!

הָיָה מַעֲשֶׂה, זֶה הָיָה בָּעִתּוֹן בַּאֲמֶרִיקָה. כּוּשִׁית אַחַת שֶׁהָיְתָה חֲבֵרָה בָּאוֹ"ם הִיא רָצְתָה לִרְאוֹת אֶת הַבֵּן שֶׁלָּהּ וְהִיא הָיְתָה מְגֹרֶשֶׁת וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁרוּת. אָז אָמְרוּ לָהּ שֶׁתַּגִּיד נַ נַחְ, אָז הִיא אָמְרָה. הִיא אָמְרָה נַ נַחְ.. וְהוּא בָּא. מָחַר-מָחֳרָתַיִם הוּא בָּא!

נַ נַחְ יְכוֹלִים כָּל הָעוֹלָם לְשַׁיר וּלוֹמַר וּלְהַגִּיד, נַ נַחְ.

הַמְקֻבָּלִים שֶׁעוֹשִׂים קְמִיעוֹת זֶה עִנְיָן שֶׁל כֶּסֶף, הֵם לוֹקְחִים כֶּסֶף, זֶה לֹא כְּלוּם, לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ, הוּא הַיְסוֹד שֶׁל הַכֹּל - שֶׁל הַתּוֹרָה ,שֶׁל הַתְּשׁוּבָה, שֶׁל הַכֹּל, שֶׁל כָּל הַתְּקוּנִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, בָּעוֹלָם רָאוּ מֵהַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ, מְנַ נַחְ, נִסִּים הַרְבֵּה. חוֹלִים שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם שׁוּם רְפוּאָה, חוֹלִים שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם רְפוּאָה, וְעַל-יְדֵי שֶׁאָמְרוּ נַ נַחְ - נַעֲשָׂה לָהֶם רְפוּאָה. רְפוּאָה וִישׁוּעָה לַנֶּפֶשׁ וְלַגּוּף וּלְהַכֹּל!

נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת...

הסכמתו של רב משה פיינשטיין

יֵשׁ בִּבְרֶסְלֶב שֶׁהֵם אוֹמְרִים עַל הַפֶּתֶק מַה שֶּׁאוֹמְרִים, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְהַגִּיד, אֲבָל הֵם אוֹמְרִים כָּכָה. יֶשְׁנוֹ רַב מִפֶּרֶסָם מְאֹד בִּבְרֶסְלֶב, אֲבָל הוּא שַׁקְרָן. הוּא רָצָה לְבַטֵּל אֶת הַפֶּתֶק בִּשְׁבִיל גַּאֲוָה. אֲנִי מַכִּיר אוֹתוֹ טוֹב, אִם אֲנִי אוֹמֵר שַׁקְרָן אֲנִי לֹא אוֹמֵר סְתָם. אֲנִי חַס-וְשָׁלוֹם לֹא אַגִּיד עַל שׁוּם בַּר-יִשְׂרָאֵל, בִּפְרָט עַל אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ. אֲבָל הוּא פֶּחָד שֶׁהַכְּבוֹד שֶׁלּוֹ יִפָּגַע, אָז הוּא חָשַׁב: "מַה זֶּה, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר קִבֵּל מִכְתָּב מֵרַבֵּנוּ, וְאֵיפֹה אֲנִי, אֲנִי יֵשׁ לִי שֵׁם וּפְרִסּוּם כָּזֶה", אָז הוּא אוֹמֵר שֶׁמִּשֶּׁהוּ נָתַן אֶת זֶה בְּתוֹךְ הַסֵּפֶר (צוֹחֵק)...

עַל-כָּל-פָּנִים מִי שֶׁמְּקַבֵּל - מְקַבֵּל; מִי שֶׁלֹּא רוֹצֶה לְקַבֵּל - לֹא יְקַבֵּל. לֹא מַכְרִיחִים. אֲנִי מָצָאתִי אֶת זֶה בְּנִסִּים כָּאֵלֶּה, בְּהַשְׁגָּחָה פְּרָטִית, וְרָאִיתִי מַה שֶּׁרָאִיתִי. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי נִצָּלְתִּי מֵהַפִּרְסוּם וְהַכָּבוֹד, לֹא נִכְנַס בִּי אֵיזֶה הִתְפָּאֲרוּת, אֵיזֶה גַּדְלוּת, אֲנִי הָיִיתִי שָׁפֵל בְּתַכְלִית הַשִּׁפְלוּת, זֶה רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שִׁפְלוּת כָּזֶה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְנַקֶּה אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי גַּאֲוָה, מִכָּל מִינֵי תַּאֲווֹת, וְהוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ, יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם. כָּכָה הוּא אָמַר. אֲהָהּ! רַבִּי כָּזֶה, רַבִּי כָּזֶה...

אֲנִי יוֹדֵעַ, אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ הָאֱמֶת שֶׁחַס-וְשָׁלוֹם אֲנִי לֹא חָשׁוּד לְשַׁקֵּר, מַה יִּהְיֶה לִי מִזֶּה? חַס-וְשָׁלוֹם אֵין מַה לַחֲשֹׁב עַל זֶה. אֲנִי לֹא אַגִּיד דָּבָר שֶׁאֵינוֹ, שֶׁקֶר אֲנִי שׂוֹנֵא

וְלֹא יָכוֹל לִסְבֹּל הָרִיחַ שֶׁלּוֹ. לֹא הִמְצֵאתִי מִלְּבִּי וּמֹחִי הַפִּתְקָא, לֹא חָשַׁבְתִּי עַל זֶה, זֶה הָיָה מֵאֵת הַשֵּׁם מִן הַשָּׁמַיִם.

הַפֶּתֶק אֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֱמֶת! אֱמֶת רַק אֱמֶת! בְּלִי שׁוּם שֶׁקֶר! אָסוּר לְזַלְזֵל בָּזֶה. לְהַאֲמִין, לֹא לְזַלְזֵל, לְהַאֲמִין!

כֻּלָּם, כָּל הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִזֶּה. אֲנִי לֹא אַסְכִּים לְזַלְזֵל בָּזֶה. לְהִזָּהֵר לְזַלְזֵל בָּזֶה. הָעוֹלָם מְזַלְזְלִים בָּזֶה, הֵם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל. יַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁכֻּלָּם יִרְאוּ הָאֱמֶת. צְרִיכִים אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה מִי הוּא, הוּא נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, הוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, יְתַקֵּן כֻּלָּם. אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַצְמוֹ, כִּי אֲפִלּוּ בְּהַתִּקּוּנִים יֵשׁ גַּם-כֵּן חִלּוּקִים, הָעוֹלָם לֹא הֶפְקֵר, לַעֲשׂוֹת חַס-וְשָׁלוֹם מַה שֶּׁרוֹצֶה וְאַחַר-כָּךְ יִרְצֶה כָּבוֹד וּפִרְסוּם?

וְזֶה נַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שֶׁפַּיינְשְׁטַיין נָתַן הַסְכָּמָתוֹ. בְּלִי זֶה הָיוּ מַחֲרִיבִים אוֹתָנוּ, כֵּן. עַכְשָׁו שֶׁיֵּשׁ הַסְכָּמָה, הֵם מִתְרַגְּזִים וְהֵם אוֹמְרִים מַה שֶּׁאוֹמְרִים, אֲבָל לֹא בְּאֹפֶן כָּזֶה - לְהַשְׁמִיד. בָּא פַּיינְשְׁטַיין וְנָתַן הַמְלָצָה, וְזֶה עִנְיָן גָּדוֹל, זֶה "גָּמַרְתִּי וְאָגְמַרְ!"

הֵם אוֹמְרִים מַה שֶּׁאוֹמְרִים אֲבָל לֹא כָּל-כָּךְ בְּרַעַשׁ וּבְתַקִּיפוּת, רַק בַּחֲלִישׁוּת. מַה, אֵיךְ אֶפְשָׁר לִצְעֹק? פַּיינְשְׁטַיין נָתַן הַסְכָּמָה! אִם לֹא זֶה לֹא הָיָה לָנוּ כְּלוּם! הֵם עָמְדוּ עָלֵינוּ בְּכָל מִינֵי תַּחְבּוּלוֹת לְהַשְׁמִיד אוֹתָנוּ, לִמְחֹק אוֹתָנוּ, "מַה זֶּה, פֶּתֶק, מַה זֶּה!"

עַל-כָּל-פָּנִים הוּא צוֹעֵק פַּיינְשְׁטַיין, אֲבָל מִי שׁוֹמֵעַ לוֹ...

רַב מֹשֶׁה פַּיינְשְׁטַיין הוּא כְּבָר הָיָה בְּדַרְכּוֹ, הוּא הָיָה לִיטָאִי, אֲנִי לֹא הִכַּרְתִּי אוֹתוֹ וְהוּא לֹא הִכִּיר אוֹתִי, רַק נָתְנוּ לְהַבִּין שֶׁלּוֹ הַמִּכְתָּב, אָז הוּא בָּא לְהָאַבָּא שֶׁלּוֹ וְהֶרְאָה לוֹ אֶת הַמִּכְתָּב. אָז הָאַבָּא, רַב מֹשֶׁה פַּיינְשְׁטַיין, אָמַר לוֹ: "זֶה.. אַל תִּצְחַק מִזֶּה! זֶה פֶּלֶא, פֶּלֶא גָּדוֹל!"

וְאָז רַב מֹשֶׁה פַּיינְשְׁטַיין הוּא רָצָה לִרְאוֹת אֶת הַפֶּתֶק הַמְקוֹרִי וְהָאִישׁ הַזֶּה שֶׁמָּצָא אוֹתוֹ. הַפֶּתֶק מַזְכִּיר אוֹתָנוּ שֶׁיֵּשׁ גּוֹאֵל, שֶׁיֵּשׁ מָשִׁיחַ. אֲבָל הַיְּהוּדִים שֶׁלֹּא מַאֲמִינִים הֵם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל הַגְּאֻלָּה. אֲבָל רוֹאִים עַכְשָׁו שֶׁהִגִּיעַ יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ. זֶה רַק הַתְחָלָה, יָבוֹאוּ וְיָבוֹאוּ וְיָבוֹאוּ וְיָבוֹאוּ, אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, הַתּוֹרָה יַעֲלֶה וְיַעֲלֶה וְיַעֲלֶה, כֻּלָּם יַעַסְקוּ רַק בַּתּוֹרָה שֶׁל רַבִּי נַחְמָן - 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'.

נוּ, אוּלַי יִהְיֶה בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ הַשָּׁנָה? (צוֹחֵק)...

יותר מכל הפלאות!

וְהַפֶּתֶק זֶה הַתְחָלַת הַגְּאֻלָּה. כֵּן, זֶהוּ פְּסִיעָה טוֹבָה שֶׁזְּמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד, וְזֶה הַחֲתִיכַת נְיָר - זֶה יִכְבֹּשׁ כָּל הָעוֹלָם. רוֹאִים דְּבַר פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא נִשְׁמַע בָּעוֹלָם. זֶה פֶּלֶא, פֶּלֶא גָּדוֹל,

זֶה דָּבָר פָּלָא כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת זֶה, אִי אֶפְשָׁר.. יוֹתֵר מִכָּל הַפְּלָאוֹת! זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

עִנְיַן הַנַּ נָח - לֹא יָדַעְנוּ מִזֶּה, לֹא נִתְגַּלָּה בְּשׁוּם מָקוֹם, זֶה הָיָה סוֹד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת, לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה, רַק בְּהַפֶּתֶק! חֲתִימָה כָּזוֹ שֶׁחָתוּם קוֹל מֵרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן לֹא הָיָה עֲדַיִן מִבְּרִיאַת הָעוֹלָם!

בְּהַחֲתִימָה הוּא מְגַלֶּה לְכָל הָעוֹלָם שֶׁהַשִּׁיר פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע שֶׁעָשׂוּי לְהִתְגַּלּוֹת בְּעֵת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, הַשִּׁיר שֶׁיְּחַזִּיר כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, הוּא בַּעַל-הַפֶּתֶק, הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, מַה שֶּׁחָתַם עַצְמוֹ - נַ נָח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁהוּא מְגַלֶּה לָנוּ שֶׁהוּא זֶה הַשִּׁיר שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד - הוּא זֶה הַשִּׁיר!

כָּל תּוֹרָה מִ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְכָל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, אָז זֶה הַשִּׁיר שֶׁעַל-יָדוֹ יִהְיֶה תִּקּוּן הָעוֹלָם. הַשִּׁיר הַזֶּה: פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מֻרְבָּע, זֶה אֲנִי בְּעַצְמִי, נַחְמָן!

אֵיזֶה נַחְמָן? מֵאוּמָן!

אֲנִי כְּבָר אָמַרְתִּי: "וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי"!

אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת, אֲנִי בַּעַל-הַפֶּתֶק, וְהַפֶּתֶק זֶה לְבַד. וְזֶה חֲתִיכַת נְיָר, מַה זֶּה, מֵאֵיפֹה בָּא? פֶּתֶק מִן הַשָּׁמַיִם, פֶּתֶק כָּזֶה.. מִי שָׁמַע כָּזֶה, מִי רָאָה כָּזֶה? עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה!

יֵשׁ כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁשּׁוֹאֲלִים: "הוּא יָרַד מִן הַשָּׁמַיִם? הַפֶּתֶק, אֵיזֶה גָּוֶן הָיָה לוֹ? הָיָה לַחוּת, אֵיזֶה גָּוֶן?"

יֵשׁ לוֹ כָּל הַגְּוָנִין!

הַפֶּתֶק זֶה מִפְלָאוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ, עוֹלֶה עַל כָּל הַפְּלָאוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ! זֶהוּ נֵס כָּזֶה.. לְפָנַי כִּמְעַט מְאתַיִם שָׁנָה מִפְּטִירַת רַבֵּנוּ, הוּא כְּבָר נִפְטַר וְהוּא מְדַבֵּר אִתִּי: "תַּלְמִידִי הַיָּקָר". כָּכָה קִבַּלְתִּי בַּמִּכְתָּב.

הַפֶּתֶק זֶה לֹא רַק פֶּלֶא שֶׁהָיָה, הַפֶּתֶק הוּא נִמְצָא, הוּא לֹא נִפְסָק!

הַפֶּתֶק בְּכָל יוֹם אֶהְיֶה חָדָשׁ! לֹא כְּמוֹ שֶׁהוּא בָּא כְּבָר שִׁשִּׁים שָׁנָה, הוּא אֶהְיֶה חָדָשׁ בְּכָל יוֹם. הַפֶּתֶק בְּכָל יוֹם אֶהְיֶה חָדָשׁ...

חלום הקצין

הַלַּיְלָה הָיָה לִי חֲלוֹם, הַחֲלוֹם הָיָה בִּטְבֶרְיָה וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר בָּא אֵלַי מֵחֶבְרוֹן לְטִבֶרְיָה וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: "יִשְׂרָאֵל בָּעֵר נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב וְזֶה סַכָּנָה לְכָל הָעוֹלָם, צְרִיכִים לַהֲרֹג אוֹתוֹ וְאֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר!"

וּפִתְאוֹם בָּא אֵלַי לַחֶדֶר קְצִין גָּדוֹל וְהוּא הָיָה עִם הַרְבֵּה קְצִינִים תַּחְתָּיו, וּבָא אֵלַי זֶה הַקָּצִין הַגָּדוֹל וְהֶרְאָה לִי בְּאֶצְבַּע וְאָמַר לִי בְּנַאֲוָה גְּדוֹלָה: "תֵּן אֶת הַפֶּתֶק!"

אָמַרְתִּי לוֹ: "מַדּוּעַ, מַה יֵּשׁ, מַה נּוֹרָא כָּל-כָּךְ, מָה אַתָּה מְפַחֵד כָּל-כָּךְ מֵהַפֶּתֶק?"

"מָה אַתָּה שׁוֹאֵל, תֵּן אֶת הַפֶּתֶק!"

אָמַרְתִּי לוֹ: "לָמָּה אַתָּה רוֹצֶה אֶת הַפֶּתֶק, מַה יֵּשׁ בַּפֶּתֶק?"

אָז הוּא אָמַר לִי: "אַתָּה שׁוֹאֵל מַה יֵּשׁ לְפַחֵד? אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁזֶּה, אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ מַה שֶּׁהַפֶּתֶק יָכוֹל לַעֲשׂוֹת, הוּא יְשַׁגַּע אֶת כָּל בְּנֵי-בָּרָק וְ אֶת כָּל הָעוֹלָם. קֹדֶם הוּא יְשַׁגַּע אֶת כָּל בְּנֵי-בָּרָק, וְאַחַר-כָּךְ יְשַׁגַּע אֶת כָּל הָעוֹלָם! הוּא יְשַׁגַּע אֶת כָּל הָעוֹלָם, הוּא יַהֲרֹג אֶת כָּל הָעוֹלָם וּבְנֵי-בָּרָק!"

בְּנֵי-בָּרָק הָיָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה שֶׁל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְכָל בְּנֵי-בָּרָק הָיוּ מִתְנַגְּדִים עַל בֶּרֶסְלֶב, כָּל הָעוֹלָם הָיוּ מִתְנַגְּדִים. אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ, לֹא זוֹכֵר אֵיפֹה נָתַתִּי אֶת זֶה".

אָז הוּא אָמַר לִי: "אֱהֶה! אַתָּה לֹא זוֹכֵר? יֵּשׁ לִי דַּי חַיָּלִים, הֵם יְחַפְּשׂוּ עַד שֶׁיִּמְצְאוּ אוֹתוֹ. נְחַפֵּשׂ בְּכָל מָקוֹם!"

אָז אֲנִי פָּחַדְתִּי שֶׁאוּלַי הֵם יִקְחוּ אֶת הַפֶּתֶק, הָיָה לִי פַּחַד גָּדוֹל, צַעַר גָּדוֹל, מָה אֲנִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת? "חַס-וְשָׁלוֹם מִי יוֹדֵעַ, אוּלַי הֵם יִמְצְאוּ.."

אָז נִזְכַּרְתִּי שֶׁאַחַד הַחֲסִידִים בָּא אֵלַי בְּתְחִלַּת הַלַּיְלָה וּבִקֵּשׁ מִמֶּנִּי שֶׁאֶחְמֹל עָלָיו וְאֶתֵּן לוֹ עַל הַלַּיְלָה אֶת הַפֶּתֶק, הוּא רוֹצֶה לְהִתְחַזֵּק וְלִהְיוֹת שָׂמֵחַ, "רַבִּי יִשְׂרָאֵל, תֵּן לִי רַק הַלַּיְלָה לִקְרֹא וְלִרְאוֹת אֶת הַפֶּתֶק", אָז אֲנִי נָתַתִּי לוֹ לַלַּיְלָה אֶחָד אֶת הַפֶּתֶק וְהוּא הָלַךְ. אָז בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָיָה לִי קְצָת מְנוּחָה, הַפֶּתֶק לֹא בִּבְנֵי-בָּרָק וְלֹא פֹּה, הוּא אֵצֶל הֶחָסִיד בַּבַּיִת וְלֹא יוֹדֵעַ מִזֶּה שׁוּם אֶחָד, רַק אֲנִי. אִם-כֵּן הֵם יְכוֹלִים לְחַפֵּשׂ.

נוּ, נוּ, אֲנִי הָיִיתִי חָזָק, אֲנִי הָיִיתִי בָּטוּחַ שֶׁהֵם לֹא יִמְצְאוּ, הַקָּצִין לֹא יוֹדֵעַ כְּלַל מֵהֶחָסִיד שֶׁבִּקֵּשׁ אֶת הַפֶּתֶק, אָמַרְתִּי לְעַצְמִי: "הֶחָסִיד הוּא לָקַח אֶת הַפֶּתֶק וְהֵם לֹא יוֹדְעִים. עַכְשָׁו הוּא יָכוֹל לְחַפֵּשׂ בְּכָל מָקוֹם". אָז הֵם הָלְכוּ הַרְבֵּה קְצִינִים עִם הַרְבֵּה חַיָּלִים לְחַפֵּשׂ אֶת הַפֶּתֶק.

הוֹי, כְּשֶׁנִּזְכַּרְתִּי שֶׁהַפֶּתֶק הוּא אֵצֶל הֶחָסִיד בַּבַּיִת שֶׁלּוֹ הָיָה לִי שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, הֵם יְחַפְּשׂוּ וְיחַפְּשׂוּ, אָז שֶׁיְּחַפְּשׂוּ...

הַפֶּתֶק הַקָּדוֹשׁ וּשְׁאָר כִּתְבֵי רַבֵּנוּ הָעַתִּיקִים

וְהַפֶּתֶק הוּא כֻּלּוֹ פֶּלֶא מַה שֶּׁאֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג. אִם רוֹאִים אֶת הַפֶּתֶק בְּצִלּוּם, רוֹאִים שֶׁזֶּה לֹא פָּשׁוּט, מַרְגִּישִׁים שֶׁזֶּה לֹא פָּשׁוּט. הוּא הָיָה מוּנָח בָּאָרוֹן וְאַחַר-כָּךְ עָבַר עָלָיו סַכָּנוֹת גְּדוֹלוֹת כָּאֵלּוּ.. הוּא הָיָה בְּפוֹלִנְיָה, וְזֶה הָיָה לִפְנֵי מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה. הֵם שָׁמְעוּ מִזֶּה,

אָז הֵם בִּקְשׁוּ מִמֶּנִּי לִשְׁלֹחַ לָהֶם שֶׁהֵם יוּכְלוּ לִרְאוֹת אֶת הַפֶּתֶק. וְהֵם הַפּוֹלָנִים, דָּבָר שֶׁלֹּא נִרְאֶה לָהֶם הָיוּ קוֹרְעִים אֶת זֶה וְקוֹרְאִים לִי: "אַל תִּהְיֶה שׁוֹטֶה, אַתָּה מְחַלֵּל הַשֵּׁם, אֵיךְ בַּדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה נִסִּים כָּאֵלֶּה, בַּדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ, בַּחֹשֶׁךְ הַזֶּה?"

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהוֹדוֹת לַשֵּׁם שֶׁהֵם הֶחֱזִירוּ אוֹתוֹ וְקִבַּלְתִּי אֶת זֶה בַּחֲזָרָה מֵהַדֹּאַר. זֶה הָיָה נֵס, נֵס.

הֵם קִבְּלוּ. אִם לֹא, אָז הָיוּ קוֹרְעִים אֶת זֶה. כֵּן, הֵם הָיוּ אַנְשֵׁי אֱמֶת. וְעַכְשָׁו אֲנִי מַרְגִּישׁ, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁעָשִׂיתִי שְׁגִיאָה כָּזֶה.. זֶה הָיָה מַמָּשׁ שִׁגָּעוֹן, אֵיךְ שָׁלַחְתִּי אֶת זֶה בַּדֹּאַר לְפוֹלַנְיָה. אֲבָל אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְסָרֵב לַחֲבֵרִים כָּאֵלֶּה, אָז שָׁלַחְתִּי אֶת זֶה, וְהִיא נֵס שֶׁקִּבַּלְתִּי אֶת זֶה בַּחֲזָרָה וְהוּא נִמְצָא חַי, הוּא נִמְצָא בָּעוֹלָם. וְאָז לֹא הָיָה אֶפְשָׁר צִלּוּם, כְּאִלּוּ לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, כְּלוּם. אִם חָלִילָה לֹא הָיִיתִי מְקַבֵּל אֶת זֶה בַּחֲזָרָה.. לֹא הָיָה, כְּאִלּוּ כְּלָל לֹא הָיָה בָּעוֹלָם! עַכְשָׁו, אֶפְלוּ חַס-וְשָׁלוֹם אִם הַמְּקוֹרִי לֹא יִתְקַיֵּם, עַל-כָּל-פָּנִים יֵשׁ צִלּוּמִים, הַצִּלּוּם זֶה אוֹתוֹ דָּבָר, רוֹאִים מַמָּשׁ הָאוֹתִיּוֹת כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַפֶּתֶק.

הַצִּלּוּם הוּא כְּמוֹ הַמְּקוֹרִי!

עַכְשָׁו בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָעוֹלָם כְּבָר יוֹדְעִים שֶׁיֵּשׁ מִכְתָּב, יֵשׁ צִלּוּם, מְדַבְּרִים מִזֶּה. צְרִיכִים לָקַחַת אֲוִירוֹן שֶׁיִּפְרַח בְּכָל הָעוֹלָם וְיַרְאֶה לְכָל הָעוֹלָם אֶת הַפֶּתֶק וּבַעַל-הַפֶּתֶק!

הַפֶּתֶק הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי, אֲנִי רוֹאֶה פְּלָאוֹת שֶׁמִּקֹּדֶם לֹא זָכִיתִי לִרְאוֹת מַה שֶּׁזֶּה, אֲבָל בְּכָל יוֹם חָדָשׁ שֶׁבָּא, אֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַרְאֶה לִי מַה שֶּׁזֶּה, אוֹי וֵוי וֵוי...

חֲבָל , חֲבָל, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, אִם אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים טִפָּה מִן הַיָּם מַרְבֵּנוּ - הָיֵינוּ מַפְקִירִים עַצְמֵנוּ עַל כָּל רֶגַע לֹא לְהוֹצִיא הָעֵינַיִם וְהָרֹאשׁ מִדִּבְרֵי רַבֵּנוּ. צְרִיכִים לִהְיוֹת בָּקִי בָּהֶם. זֶהוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, כָּל תֵּיבָה, כָּל עִנְיָן, כָּל תּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ.

כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הַתּוֹרוֹת, הַשִּׂיחוֹת וְהַ'חַיֵּי מוֹהַר"ן'. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר כָּל רֶגַע שֶׁאֲנַחְנוּ חַיִּים, לְשִׂים כָּל כֹּחֵנוּ וּמֹחֵנוּ וְלִבֵּנוּ בְּהַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', בְּהַ'לִּקּוּטֵי עֲצוֹת', וְשֶׁזֶּה יִהְיֶה מוּנָח בְּכָל אֵבָרִים, בְּכָל הַמֹּחַ, בַּלֵּב, בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם! לֹא בִּשְׁבִיל...

וּבָכֵן, הָעִקָּר לְהוֹצִיא מִזֶּה שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לִהְיוֹת דְּבוּקִים בְּדִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבֵּנוּ, אֲבָל בֶּאֱמוּנָה. יְכוֹלִים לִלְמֹד וְלִהְיוֹת עִוֵּר, לֹא רוֹאֶה כְּלוּם. אִם לוֹמְדִים בִּשְׁבִיל גַּאֲוָה, "אֲנִי בְּרֶסְלֶב, אֲנִי בָּקִי בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן'", זֶה כָּבוֹד גָּדוֹל. אֲבָל צְרִיכִים לִלְמֹד לֹא בִּשְׁבִיל כָּבוֹד, רַק בִּשְׁבִיל לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְקַיֵּם דְּבָרָיו. הָעִקָּר לִלְמֹד בִּשְׁבִיל שֶׁנֵּדַע לִלְחֹם - תַּכְסִיסֵי מִלְחָמָה, אֵיךְ לִלְחֹם וּלְנַצֵּחַ, לְהַכְנִיעַ אֶת הָרַע.

יֵשׁ עֲדַיִן עִנְיָנִים פְּלָאִיִּים נֶעֱלָמִים מְאֹד, אֲבָל לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם כָּל אֶחָד, כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לִלְמֹד יָכוֹל לִקְרֹא בְּכָל בֵּית-כְּנֶסֶת, זֶה סִימָנִים עַל הַגְּאֻלָּה. אֲנַחְנוּ מְאֻשָּׁרִים, אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ כְּבָר כָּל הַתִּקּוּנִים וְהָרְפוּאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁאָנַחְנוּ צְרִיכִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד, עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ נַחְמָן, רַק רַבֵּנוּ נַחְמָן!

אוֹי, אֲנַחְנוּ שׁוֹמְעִים דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, אָז צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ, לְהַכְנִיס בְּלִבֵּנוּ אֶת דִּבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים, הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ וְהַתְּפִלּוֹת וְהַהֲלָכוֹת. יֵשׁ סֵפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת'...

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִלְמֹד בַּסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן'. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת בְּקִי בְּזֶה שֶׁיְּכוֹלִים לְהַגִּיד בְּעַל-פֶּה יָשָׁר וְהָפוּךְ. אֲפִלּוּ הָפוּךְ - כָּל-כָּךְ בְּקִיאוּת צְרִיכִים עַל זֶה. כִּי זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ, כָּל דִּבּוּר הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ! כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ - אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד!

אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ בְּלִי שִׁעוּר. אֵיךְ נַעֲשָׂה רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדּוֹנֶר וְאֵיךְ נַעֲשׂוּ כָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, כָּל אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ וְאַנְשֵׁי רַבִּי נָתָן שֶׁהָיוּ קְדוֹשִׁים כָּאֵלֶּה, אַנְשֵׁי אֱמֶת כָּאֵלּוּ? וְאֵיךְ אִם לֹא עַל-יְדֵי הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' וְהַשִּׂיחוֹת שֶׁהָיָה לָהֶם. רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדּוֹנֶר זָכָה רַק עַל-יְדֵי הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'!

עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְהַ'לִּקּוּטֵי עֵצוֹת' וְ'חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן', עוֹד לֹא. אֲנַחְנוּ זוֹכִים, הַכֹּל מוּכָן - 'חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן' וְ'עָלִים לִתְרוּפָה'. הָיָה מְכֻתָּבִים מֵ'עָלִים לִתְרוּפָה', אֲבָל הָיָה אֵצֶל רַבִּי יִצְחָק, הַבֵּן שֶׁל רַבִּי נָתָן, כְּתַב-יָד. נוּ, וַאֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'עָלִים לִתְרוּפָה' וְ'חַיֵּי מוֹהֲרַ"ן' וְ'יְמֵי מוֹהֲרַנַ"ת' וְעוֹד. כֵּן, מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ...

אֲנִי זוֹכֵר לִפְנֵי שְׁמוֹנִים שָׁנָה, רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר, הוּא הָיָה לוֹ דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה עַל רַבֵּנוּ, אֲבָל לֹא נִתְגַּלָּה, וְהָיָה עוֹד הַרְבֵּה כְּתָבִים שֶׁלֹּא זָכִינוּ, אֲנִי רָאִיתִי, הָיָה מַעְיָנוֹת, כֵּן. בִּזְמַן רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר, לִפְנֵי מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה, הֵם הָיוּ אֵצֶל רַב שְׁמוּאֵל הוּרְבִיץ, הָיָה כְּתָבִים מֵרַבִּי נָתָן, הָיָה שֶׁהִלַּךְ לְאַבּוּד...

הָיָה לִי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' בִּכְתַב-יָד שֶׁל רַבִּי נָתָן וְגַם-כֵּן הָיָה לִי הַרְבֵּה כְּתָבִים שֶׁהֵם הָיוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת עַכְשָׁו רַעַשׁ בְּכָל הָעוֹלָם. הָיָה חָסִיד אֶחָד שֶׁהוּא הָיָה שׁוֹחֵט בַּאֲמֶרִיקָה, הוּא הָיָה לִפְנֵי יוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים שָׁנָה, וְהָיוּ אִתּוֹ עוֹד כַּמָּה אַבְרֵכִים וַחֲסִידִים שֶׁל פּוֹלַנְיָה, וְהוּא בָּא אֵלַי וְאָמַר לִי שֶׁהוּא רוֹצֶה לִרְאוֹת אוֹתִי.

טוֹב, הֵם נָסְעוּ אֵלַי לְמִירוֹן וּבִקְּשׁוּ אוֹתִי לָתֵת לָהֶם אֶת הַכְּתָבִים לְהִתְעוֹרְרוּת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. וַאֲנִי, יִשְׂרָאֵל בָּעֶר, חָשַׁבְתִּי: "חָסִיד בְּרֶסְלֶב הוּא מְבַקֵּשׁ כְּתָבִים לְהִתְעוֹרְרוּת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וַאֲנִי לֹא אֶתֵּן לוֹ?" אָז נָתַתִּי לוֹ אֶת הַכְּתָבִים וְהֵם לֹא הֶחֱזִירוּ לִי אֶת הַכְּתָבִים. אֲנִי הִלְוֵיתִי לְךָ, מַדּוּעַ לֹא תַּחֲזִיר לִי בַּחֲזָרָה?

זֶה הָיָה כְּתַב-יַד שֶׁל רַבִּי נַפְתָּלִי, חֲבֵרוֹ שֶׁל רַבִּי נָתָן, זֶה הָיָה כְּמוֹ 'חַיֵּי מוֹהַר"ן' שֶׁכָּתַב רַבִּי נַפְתָּלִי, אֲבָל הָיָה שָׁמָּה סוֹדוֹת נוֹרָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא נִתְגַּלּוּ בָּעוֹלָם, וְאִם הָיָה נִמְצָא עַכְשָׁו הָיוּ מַדְפִּיסִים. כָּל מַה שֶּׁרַבִּי נָתָן הֵבִיא בְּ'חַיֵּי מוֹהַר"ן' זֶה סוֹדוֹת שֶׁאֶפְשָׁר הָיָה לְגַלּוֹת בָּעוֹלָם, אֲבָל בַּכְּתָבִים הָאֵלֶּה הָיָה סוֹדוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת בָּעוֹלָם, זֶה הָיָה סוֹדוֹת גְּדוֹלוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לְהַרְעִישׁ כָּל הָעוֹלָם.. וְנֶעֱלָם!

הָיָה לָהֶם תְּאוּנַת דְּרָכִים עִם הָאוֹטוֹ שֶׁלָּהֶם וְהַכְּתָב הָיָה אִתָּם. הֵם נִצְּלוּ בְּנֵס, וְהַכְּתָב נֶעֱלָם...

וְגַם-כֵּן הָיָה לִי כְּתָבִים מִכְּתַב-יַד שֶׁל רַבִּי נָתָן, כְּתָבִים עַל מַה שֶּׁסָּבְלוּ אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָרְדִיפוֹת שֶׁסָּבְלוּ. אֲנִי זוֹכֵר אֵיזֶה סִפּוּר: הָיָה לִפְנֵי חַג הַפֶּסַח בְּאֵיזֶה שָׁנָה, וּבָאוּ לְבֶרֶסְלֶב הָרַבֵּה חַיָּלִים, הָיָה כַּמָּה גְּדוּדִים. נוּ, וְאָז הָיָה הָעִיר מְחֻיֶּבֶת לְהַחֲזִיק כָּל הַחַיָּלִים שֶׁל רוּסְיָה בַּבָּתִּים שֶׁל הַיְּהוּדִים, הָעֲשִׁירִים וְהָעֲנִיִּים, בְּכָל בַּיִת - חַיָּלִים.

וְהַמִּתְנַגְּדִים מָצְאוּ דָּבָר טוֹב עַל חֲסִידוּת בְּרֶסְלֶב - הֵם נָתְנוּ שׁוֹחֵד לַגֶּנֶרָל וְלָאֲנָשִׁים הַגְּדוֹלִים, שֶׁיִּתְּנוּ חַיָּלִים בְּבֵית רַבִּי נָתָן. וְזֶה הָיָה קָרוֹב לְפֶסַח, צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת פֶּסַח, לְנַקּוֹת אֶת הַבַּיִת מֵחָמֵץ.

טוֹב, הַמִּתְנַגְּדִים הֵם עָשׂוּ מַה שֶּׁעָשׂוּ, לָתֵת הָרַבֵּה חַיָּלִים דַּוְקָא בְּבֵית רַבִּי נָתָן, וּבֵית רַבִּי נָתָן סָבְלוּ מִזֶּה, הוֹלֵךְ חַג הַפֶּסַח וּצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת חַג הַפֶּסַח וְאֵיךְ? יֵשׁ חַיָּלִים, אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּלוּם. הַמִּתְנַגְּדִים נָתְנוּ שׁוֹחַד. בְּרוּסְיָה הָעִקָּר זֶה שׁוֹחַד.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּגֹדֶל חַסְדּוֹ לְמַעַן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עָשָׂה נֵס, פִּתְאוֹם הִגִּיעָה פְּקֻדָּה לַחַיָּלִים שֶׁיֵּלְכוּ מִבֶּרֶסְלֶב. אָז כָּל הַחַיָּלִים הָלְכוּ מִבֶּרֶסְלֶב, לֹא רַק מִבֵּית רַבִּי נָתָן, הֵם הָלְכוּ מִכָּל בֶּרֶסְלֶב...

גַּם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הִדְפִּיס וְהָיָה יֹפִי כָּזֶה הַדְּפוּס שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, כְּרִיכָה כָּזֶה וּנְיָר כָּזֶה לֹא רוֹאִים יֹפִי כָּזֶה. אֲנִי הָלַכְתִּי לַחֲנוּת וְהָיָה לִי אֵיזֶה גְּרוּשִׁים, אֵיזֶה פְּרוּטוֹת, נָתַתִּי לְמוֹכֵר. בָּרוּךְ הַשֵּׁם שִׁלַּמְתִּי לוֹ וְהוּא נָתַן לִי אֶת הַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְאָמַר: "מָתַי שֶׁיִּהְיֶה לְךָ הַכֶּסֶף - תָּבִיא", כָּכָה הָיָה, הוּא נָתַן לִי.

אֵיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וַאֲנִי מָצָאתִי סֵפֶר כָּזֶה מֵהַדְּפוּס שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, יֹפִי כָּזֶה וּכְרִיכָה כָּזֶה.. וְהַמּוֹכֵר נָתַן לִי, הוּא הֵבִין שֶׁאֲנִי צָרִיךְ מְאֹד אֶת זֶה הַסֵּפֶר וְהָיָה לוֹ מִלְחָמָה חֲזָקָה בַּלֵּב, אִם הוּא מוֹכֵר לִי אֶת הַסֵּפֶר - אֵין אַחֵר. הוּא הָיָה יָכוֹל לְהַרְוִיחַ הַרְבֵּה כִּי לֹא הָיָה לְהַשִּׂיג, אָז לֹא הִדְפִּיסוּ, כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁלֹּא מַדְפִּיסִים סִפְרֵי בֶּרֶסְלֶב כִּי לֹא קוֹנִים. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מִי יַגִּיד 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'?

גַּם-כֵּן הָיָה לִי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' מִכַּמָּה דְּפוּסִים מִחוּץ לָאָרֶץ, הָיָה כָּל-כָּךְ יֹפִי הַדְּפוּס. יֹפִי כָּזֶה, חֵן כָּזֶה, הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה...

הָיָה לִי כַּמָּה סְפָרִים, שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה סְפָרִים, אֲבָל אֲנִי קָנִיתִי וְנָתַתִּי וְלֹא נִשְׁאַר לִי אֶחָד. נָתַתִּי מַתָּנָה לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, לְבַר-מִצְוָה, לְחָתָן וּלְעוֹד אֲרוּעִים. נָתַתִּי מַתָּנוֹת וַאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי בְּלִי. אֲנִי אָהַבְתִּי אֶת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, "מַה, יֵשׁ לוֹ בַּר-מִצְוָה וַאֲנִי לֹא אֶתֵּן לוֹ מַתָּנָה?" כֶּסֶף אֵין לִי, אָז לָקַחְתִּי סֵפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וְנָתַתִּי אוֹתוֹ...

יֶשְׁנוֹ מַעְיָן אֶחָד, מַעְיָן כָּל-כָּךְ מָתֹק, אֲנִי הָיִיתִי שָׁמָּה עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְהַמַּיִם כָּל-כָּךְ טוֹבִים, הַמַּיִם הֵם כְּמוֹ מַיִם מִגַּן-עֵדֶן. וְגַם הוּא נוֹתֵן פֵּרוֹת כָּאֵלּוּ כָּל-כָּךְ טְעִימִים שֶׁאֵין בָּעוֹלָם כָּל-כָּךְ טוֹבִים וּמְתוּקִים כְּאֵלֶּה, יֵשׁ לָהֶם כָּל הַטְּעָמִים שֶׁבָּעוֹלָם. וַאֲנִי הָלַכְתִּי שָׁמָּה, וְאַחַר-כָּךְ עָבַרְתִּי בְּוָאדִי עַמּוּד וְנֶאֱבַד מִמֶּנִּי הַסֵּפֶר 'מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ'. בְּוָאדִי עַמּוּד - שָׁמָּה יֵשׁ הַרְבֵּה מַעְיָנוֹת.

הַצַּעַר שֶׁלִּי.. אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר, אִם נֶאֱבַד אֵין לִקְנוֹת, לֹא מַדְפִּיסִים, נֶעֱלַם לִי הַסֵּפֶר אֵיפֹה שֶׁיֵּשׁ מַעְיָנוֹת וּמַיִם. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי בָּכִיתִי כָּל-כָּךְ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי שֶׁמָּצָאתִי אוֹתוֹ בַּמַּיִם. הַסֵּפֶר הָיָה עַל אֵיזֶה אֶבֶן וְהָיָה מַיִם. אֲנִי כְּבָר נִתְיָאַשְׁתִּי.. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי שֶׁמָּצָאתִי אוֹתוֹ.

אוֹי מִי יָכוֹל לְסַפֵּר, מִי יָכוֹל לְתָאֵר הַשִּׂמְחָה שֶׁלִּי כְּשֶׁאֲנִי זָכִיתִי לִמְצֹא אֶת הַסֵּפֶר 'מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ'...

בַּזְּמַן שֶׁהָיִיתִי בֶּן-יְשִׁיבָה אֲנִי הָיָה לִי חָבֵר שֶׁלָּקַח אֶת כָּל הַסְּפָרִים שֶׁלִּי, סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן - 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְעוֹד סְפָרִים, וְנָתַן אוֹתָם בְּאֵיזֶה תֵּיבָה, וְהָיָה חָלוֹן גָּבוֹהַּ מְאֹד עַל-יַד הַגַּג לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְהוּא נָתַן בַּחֲלוֹן הַזֶּה אֶת הַתֵּיבָה עִם הַסְּפָרִים. וַאֲנִי הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל, אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֵיפֹה הַסְּפָרִים, אֲנִי רַק יָדַעְתִּי שֶׁאֵין לִי. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְחֵם עָלַי שֶׁהוּא גָּדוֹל, אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי אֵיפֹה הַסְּפָרִים, אֲנִי רַק יָדַעְתִּי שֶׁאֵין לִי. וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְחֵם עָלַי שֶׁהוּא גִּלָּה לִי שֶׁהוּא עָשָׂה כָּכָה, וְהוּא לָקַח סֻלָּם גָּדוֹל וְהוֹרִיד אֶת הַסְּפָרִים וְנָתַן לִי אֶת הַתֵּיבָה עִם הַסְּפָרִים בַּחֲזָרָה, וְהוּא בְּקֹשׁ סְלִיחָה שֶׁהוּא עָשָׂה זֹאת וְצַעַר אוֹתִי.

הוּא לֹא הָיָה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה כִּי הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל, אֲנִי צָרִיךְ בְּכָל יוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ. הוּא רָאָה בְּעֵינָיו שֶׁאֲנִי הָיִיתִי יָחִיד נֶגֶד כָּל הַיְשִׁיבָה וַאֲנִי הָיִיתִי חָזָק מְאֹד וְהוּא אָהַב אוֹתִי מְאֹד. הָיֵינוּ כֻּלָּם חֲבֵרִים, אֲבָל הֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים עַל בְּרֶסְלֶב, אֲבָל אַף-עַל-פִּי כֵן הָיָה בֵּינֵינוּ יְדִידוּת וְאַהֲבָה.

אֲבָל אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר הַזְּמַן מְאֹד!

חָשׁוּב כָּל רֶגַע לֹא רֶגַע, לֹא לְאַבֵּד אַף רֶגַע. רַק תָּמִיד לִהְיוֹת שָׁקוּעַ בַּמֹּחַ, בְּהַלֵּב, בְּהַדְּבּוּרִים שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָהֶם כְּמוֹ הַנְּשִׁימָה, כָּל דִּבּוּר. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים, אֵין לָנוּ שׁוּם הַשָּׂגָה מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לָנוּ. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר כָּל רֶגַע, כָּל יוֹם וְכָל רֶגַע לִהְיוֹת דָּבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבְהַצַּדִּיק.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה יוֹתֵר. יוֹתֵר וְיוֹתֵר בְּמִסְירַת נֶפֶשׁ!
לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְפַּלֵּל בְּדְמָעוֹת בְּכָל לֵב, בְּכָל כֹּחַ: "רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, יֵשׁ 'לְקוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה בָּעוֹלָם, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, מַדּוּעַ אֲנִי רָחוֹק כָּל-כָּךְ.."
וְגַם-כֵּן אֲנַחְנוּ לֹא שׁוֹמְרִים אֶת הַזְּמַן, לֹא שׁוֹמְרִים הַתּוֹרָה, זֶה הָעִקָּר בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנַחְנוּ רְחוֹקִים מֵרַבֵּנוּ. בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא מַחֲשִׁיבִים, אֲנַחְנוּ לֹא מַכְנִיסִים בְּלִבֵּנוּ אֶת כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל ה'לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְה'לְקוּטֵי הֲלָכוֹת' וְכָל שְׁאָר הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבֵּנוּ. אִם הָיִינוּ זוֹכִים לָזֶה הָיִינוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים וְהָיִינוּ לוֹמְדִים הָרְבֵּה גְּמָרָא וְהָיִינוּ מְבִינִים, הָיָה מֵאִיר בָּנוּ הַגְּמָרָא, מַה שֶּׁיֵּשׁ. לֹא כְּמוֹ שֶׁל עַכְשָׁו, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, לֹא יוֹדְעִים גְּמָרָא. הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁהֵם גְּאוֹנִים וְהֵם אוֹמְרִים חַס-וְשָׁלוֹם עַל בֶּרֶסְלֶב כָּל מִינֵי דְּבָרִים. נוּ, נוּ, יָבוֹא הַזְּמַן...
בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה וּמְדַבְּרִים דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה שֶׁכָּל הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִזֶּה לְגַמְרֵי. אֲבָל יָבוֹא הַזְּמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם יֵדְעוּ מִזֶּה וְיַסְפִּרוּ וְיַדַּבְּרוּ מִזֶּה. יִהְיֶה יְשִׁיבוֹת הַרְבֵּה שֶׁיִּלְמְדוּ לֹא בִּשְׁבִיל כָּבוֹד, רַק בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּכְבוֹד הַשֵּׁם, "מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד? הַשֵּׁם צְבָאוֹת - הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד!"
יִהְיֶה יְשִׁיבוֹת רַק לְמוּד סִפְרֵי רַבֵּנוּ!
יֵשׁ 'לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן', בָּרוּךְ הַשֵּׁם אַשְׁרֵינוּ! יֵשׁ 'לְקוּטֵי תְּפִלּוֹת' - אַשְׁרֵינוּ! וְיֵשׁ 'שִׂיחוֹת הָר"ן' וְיֵשׁ 'לְקוּטֵי עֵצוֹת' - אַשְׁרֵינוּ! הַכֹּל - אַשְׁרֵינוּ! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִשְׁאִיר הַכֹּל, מִבְּחִנָּתֵנוּ זֶה גַּם-כֵּן נִסִּים. נִסִּים גְּדוֹלִים מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ עֲדַיִן...

מהפך הכל!

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים שָׂרִים בְּשִׂמְחָה מִמִּשְׁפְּטֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ,
"יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.."
הוֹי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גִּלָּה חָכְמָה כְּזֹאת, חָכְמָה חֲדָשָׁה שֶׁעוֹלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת. וְהוּא מְשַׁבֵּר וּמְבַטֵּל כָּל הַתַּאֲוֹוֹת, מְהַפֵּךְ הַכֹּל!
עַכְשָׁו יֵשׁ בָּעוֹלָם הַחָכְמָה שֶׁגִּלָּה וְהִמְשִׁיךְ רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, שֶׁיִּהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, עוֹלָם שֶׁל אֱמוּנָה, שֶׁל אֱמֶת. כָּל הָעוֹלָם יַשְׁלִיכוּ כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְלֹא יוּכְלוּ לְהָרִיחַ הָרֵיחַ שֶׁל הַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁל תַּאֲוֹוֹת. בָּא לָעוֹלָם עַכְשָׁו הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מַכֶּה אֶת הָרֶע עַד עָפָר, "מַשְׁפִּיל גֵּאִים עַד עָפָר", כָּל הָעֲוֹונוֹת שֶׁל הַגַּאֲוָה, "וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים עֲדֵי מָרוֹם". הוּא מְהַפֵּךְ תֵּכֶף, מֵהֵפֶךְ אֶל הֵפֶךְ, הוּא מְהַפֵּךְ!
אֲהָהּ! יֵשׁ לָנוּ אַבָּא רַחֲמָנִי שֶׁנּוֹתֵן לָנוּ הַכֹּל, רַק אֲנַחְנוּ מְקַלְקְלִים עַל-יְדֵי הַתַּאֲוֹוֹת. אֲבָל יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יָרַד בִּשְׁבִיל הָעוֹלָם, הוּא אָמַר:

"בִּשְׁבִילִי, אֲנִי לֹא צָרִיךְ לֶרֶדֶת לָזֶה הָעוֹלָם, רַק בִּשְׁבִילְכֶם, בִּשְׁבִיל לְתַקֵּן אֶתְכֶם, לְלַמֵּד אֶתְכֶם, לְגַלּוֹת לָכֶם דְּבָרִים טוֹבִים שֶׁהֵם טוֹב בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא".

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כָּל עִקַּר תִּקּוּנֵנוּ. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים תִּקּוּן, הוּא מְנַקֶּה כָּל הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד, מִכָּל הַתַּאֲווֹת. וְהוּא מְתַקֵּן אוֹתָנוּ בְּתִקּוּנִים כָּאֵלֶּה, בְּחָכְמָה כָּזֶה כְּאִלּוּ לֹא עָשִׂינוּ שׁוּם חֵטְא, נִהְיֶה נְקִיִּים. וְהוּא מֵאִיר לְכָל אֶחָד אוֹר פָּלֵא כָּזֶה.. הַתְּשׁוּבָה. אֵין בָּעוֹלָם דְּבוּרִים כָּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא גְּאֻלָּה לָנוּ וּלְזַרְעֵנוּ תָּמִיד.

הַחָכְמָה הַזֹּאת עוֹד לֹא יָרְדָה לָעוֹלָם, זֶה לְמַעְלָה מִן הָעוֹלָם, זֶה עִקַּר כָּל שִׂמְחָתֵנוּ, כָּל חִיּוּתֵנוּ. זֶה כֹּחַ כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. חָדָשׁ, הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָנוּ חָדָשׁ. תִּקּוּנִים כָּאֵלֶּה עוֹד לֹא הָיוּ בָּעוֹלָם...

עַכְשָׁו זְמַן הַגְּאֻלָּה, צָרִיךְ לָבוֹא לָעוֹלָם אוֹר כָּזֶה שֶׁכֻּלָּם יַשְׁלִיכוּ כָּל הַתַּאֲווֹת וְיִדְרְשׁוּ אֵיךְ לְנַקּוֹת עַצְמֵנוּ מִן הָעֲווֹנוֹת, מִן הַתַּאֲווֹת. זֶה יָבוֹא. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הִמְשִׁיךְ וְגִלָּה אוֹר כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה בָּעוֹלָם שֶׁיָּבִיא כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַתּוֹרָה לֶאֱמֶת.

הַלֵּב וְהַמֹּחַ זֶה פְּנִימִיּוּת, וְהַחָכְמָה הִיא חָכְמָה חֲדָשָׁה שֶׁהוּא מֵאִיר לָאָדָם כֹּחַ וְחָכְמָה כָּזֶה שֶׁכָּל אֶחָד יַשְׁלִיךְ אֶת כָּל הַתַּאֲווֹת וְלֹא יוּכְלוּ לִסְבֹּל הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַתַּאֲווֹת. הָאָדָם יִבְרַח מִזֶּה כְּמוֹ מֵאֵשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְבַטֵּל הַגַּאֲוָה וְהַכָּבוֹד וְהָעֲבֵרוֹת בִּמְקוֹמוֹת הַטֻּמְאָה, הוּא מְהַפֵּךְ אֶת הַכֹּל. נַעֲשֶׂה מֵהֶם אַיִן וְאֶפֶס, מִכָּל הַתַּאֲווֹת! הוּא מְהַפֵּךְ אֶת הָאָדָם וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ לְגַמְרֵי מֵהֶפֶךְ אֶל הֵפֶךְ.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְנַקֶּה אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי גַּאֲוָה, מִכָּל מִינֵי תַּאֲווֹת, וְהוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ, יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם. הוּא מְהַפֵּךְ כָּל הַתַּאֲווֹת וְכָל הַגְּבוּרוֹת שֶׁל הַיֵּצֶר הָרָע, שֶׁל הַטֻּמְאָה. הוּא מוֹצֵא לָהֶם קֶבֶר וְהֵם נִכְנָסִים בַּקֶּבֶר וְלֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת כְּלוּם.

הַטֻּמְאָה וְהַחשֶׁךְ יִתְבַּטְּלוּ וְיִשְׁתַּבְּרוּ וְיִהְיֶה קֶבֶר וְיִקָּבְרוּ. הוּא יְהַפֵּךְ, הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל. אֲהָהּ! רַבִּי כָּזֶה, רַבִּי כָּזֶה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר, אִם הָאָדָם חַס-וְשָׁלוֹם נָפַל לְמָקוֹם שֶׁנָּפַל, אָז בְּרֶגַע אֶחָד הוּא יוֹצֵא מֵהֵפֶךְ אֶל הֵפֶךְ, רַק שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה עוֹד, שֶׁיִּשְׁמֹר מֵעַכְשָׁו הַזְּמַן שֶׁל הַתְּפִלִּין, וְלֹא לְדֹאג. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלָיו, כִּי כְּשֶׁאוֹמְרִים "חָטָאנוּ, אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ.."., וּמִתְוַדִּים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה רַבֵּנוּ, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם חָטָאתִי, אָשַׁמְתִּי, בָּגַדְתִּי..", אָז הוּא נַעֲשֶׂה כֹּחַ לְהֵפֶךְ וְהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל, הַכֹּל לַקְּדֻשָּׁה.

נָפַלְתָּ! אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל. יֵשׁ כְּבָר צַדִּיק שֶׁהוּא גִּלָּה 'אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל', אָז יִהְיֶה לְהֵפֶךְ. תַּשְׁלִיךְ עַצְמְךָ עַל הַצַּדִּיק הַזֶּה שֶׁהוּא גִּלָּה "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", אָז כְּבָר תֵּצֵא מִן הַטֻּמְאָה.

חֲלִילָה וְחַס נָפַלְתָּ - תַּתְחִיל מֵעַכְשָׁו, מֵהָרֶגַע הַזּוֹ, מֵחָדָשׁ!
מַה יֵּשׁ, טִנּוּף? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יֵשׁ לוֹ חֹמֶר שֶׁהוּא מַכְנִיעַ הַטִּנּוּף וְהָרֵיחַ רַע שֶׁל הַתַּאֲוֹוֹת וְנַעֲשֶׂה עִנְיָן אַחֵר. הוּא מְהַפֵּךְ! אַתָּה קִלְקַלְתָּ, וְהוּא מְתַקֵּן (צוֹחֵק)...
אֲנִי מַרְגִּישׁ מַה שֶּׁיִּהְיֶה, יִהְיֶה אוֹר כָּזֶה בָּעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁהָיָה הִתְגַּבְּרוּת הַחֹשֶׁךְ וְהַתַּאֲוֹוֹת וְהַטֻּמְאָה, אַדְרַבָּא יִהְיֶה כֹּחַ יוֹתֵר, הוּא יְבַטֵּל וְיִשַּׁבֵּר כָּל הָרָע, כָּל הַטֻּמְאָה. רַק הָרָע הוּא הִשְׁתְּרֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם וְקָשֶׁה מְאֹד לְשַׁבְּרוֹ, קָשֶׁה מְאֹד. אֲבָל יִהְיֶה עִנְיָן אַחֵר, עִנְיָן חָדָשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה חָכְמָה כָּזֹאת, 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי עֵצוֹת' כָּזֶה, שֶׁהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. גַּם הַיְלָדִים יִתְהַפְּכוּ כֻּלָּם לְקָדְשָׁה וְיִרְצוּ רַק אֱמֶת, אֱמֶת וֶאֱמוּנָה. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָדַעַת וּלְהַאֲמִין שֶׁאֲנַחְנוּ שֶׁכְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא כְּבָר נָתַן לָנוּ אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עַכְשָׁו בִּזְמַן הַגְּאֻלָּה.
יֵשׁ כְּבָר עֵצוֹת מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא קִבֵּל מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ! יָבוֹא זְמַן שֶׁהָעוֹלָם יָנוּסוּ מִן הַבּוֹץ, מִן הַתַּאֲוֹוֹת. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא הֶבֶל, הוּא אֶפֶס וְאַיִן, אַיִן! כָּל הַחַיִּים יִהְיֶה - הָעִקָּר לַעֲבֹד הַשֵּׁם. יִהְיֶה עוֹלָם הָפוּךְ, יִהְיֶה עוֹלָם שֶׁל עוֹלָם הַבָּא, עוֹלָם שֶׁל אֱמוּנָה, עוֹלָם שֶׁל אֱמֶת. זֶה בָּא לָעוֹלָם אֲבָל זֶה צָרִיךְ זְמַן עַד שֶׁיִּתְבַּשֵּׁל. זֶה יָבוֹא לְאַט לְאַט, לֹא בְּפַעַם אַחַת, זֶה דָּבָר קָשֶׁה מְאֹד. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. מְהַפֵּךְ הַכֹּל!
יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, עוֹלָם שֶׁל אֱמֶת, שֶׁל אֱמוּנָה...
אִם הָאָדָם רוֹצֶה בֶּאֱמֶת, אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְזַמִּין לוֹ אִשָּׁה וִילָדִים טוֹבִים וְנַעֲשֶׂה הַכֹּל לְהֵפֶךְ, כֵּן.
לְכָל בְּנֵי-אָדָם שֶׁצְּרִיכִים עֶזְרָה - אָז רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עוֹזֵר לָנוּ. בְּיָדוֹ כָּל הַחָכְמוֹת הָאֱמִתִּיּוֹת אֵיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה וְאֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת. לְהַכְנִיס בָּנוּ בְּלִבֵּנוּ כָּל הַיְשׁוּעוֹת, כָּל הָעֵצוֹת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בָּא לְעֶזְרָתֵנוּ, הוּא נוֹתֵן הַכֹּל. אֲבָל בֶּאֱמֶת! אִם אֵין אֱמֶת - אֵין כְּלוּם!
אֱמֶת; לֹא בִּשְׁבִיל לַעֲשׂוֹת כֶּסֶף, תַּאֲוֹוֹת, כָּבוֹד, פִּרְסוּם - זֶה שֶׁקֶר!
אֲנִי רָאִיתִי הָעוֹלָם כֻּלּוֹ וְכָל הַמִּינִים מִכָּל הַמִּינִים, יָדַעְתִּי רַק טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁזֶּה, שֶׁהַחֹשֶׁךְ יִתְבַּטֵּל, הַטֻּמְאָה תִּתְבַּטֵּל. וְרָאִיתִי הַכֹּחַ שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל וְנַעֲשֶׂה עִנְיָן אַחֵר, נַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ.
בָּרוּךְ הַשֵּׁם, צְרִיכִים לִזְכֹּר אֶת הַמַּתָּנוֹת וְהַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִתָּנוּ וְעִם כָּל הָעוֹלָם. זֶה חֲסָדִים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא נִתְגַּלּוּ מֵעוֹלָם. זֶה יַעֲלֶה וְיָגִיעַ לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל. מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ זְכִינוּ לָדַעַת מֵרַבֵּנוּ, פֶּלֶא שֶׁל הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִזְכֶּה לְתַקֵּן הַכֹּל, כָּל הָעַוָּונוֹת - בְּכֹחַ רַבֵּנוּ, הוּא יָאִיר בּוֹ הַדֶּרֶךְ הָאֱמֶת אֵיךְ לִהְיוֹת יְהוּדִי. בַּגְּאֻלָּה יִתְגַּלֶּה

לְכָל אֶחָד מֵהַיְהוּדִים, לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, יִתְגַּלֶּה אוֹר כָּזֶה שֶׁכָּל הָעֲבֵרוֹת יִהְיוּ מְצוּוֹת, "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה!"

הַסּוֹף שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם קְדוֹשִׁים, בַּעֲלֵי-אֱמוּנָה, יִהְיֶה אֱמֶת כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, מַה שֶּׁאֵין הָעוֹלָם יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה אֱמֶת וּמַה זֶּה תּוֹרָה. יִהְיֶה בָּעוֹלָם רַק אוֹר שֶׁל חָכְמָה וֶאֱמוּנָה בֶּאֱמֶת, עוֹלָם שֶׁל חָכְמַת רַבֵּנוּ שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם...

להתפלל באמונה

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְחַזֵּק בִּתְפִלָּה חָסִיד שֶׁסָּבַל יִסּוּרִים בְּגוּפוֹ...

אוּלַי לֹא צְרִיכִים לְסַפֵּר, אֲבָל חָסְדֵי הַשֵּׁם וְנִפְלְאוֹתָיו צְרִיכִים לְדַבֵּר. אֲנִי סָבַלְתִּי עַל הַפֶּה מְאֹד, הַחֲנִיכַיִם וְהַשִּׁנַּיִם, סָבַלְתִּי מְאֹד כְּאֵבִים גְּדוֹלִים, הָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל. וַאֲנִי חִזַּקְתִּי עַצְמִי לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם לַשֵּׁם, הִתְפַּלַּלְתִּי וְהִתְפַּלַּלְתִּי וְהִתְפַּלַּלְתִּי.. עַד שֶׁאֲנִי רוֹאֶה שֶׁהֵם הָלְכוּ. הַיִּסּוּרִים הָלְכוּ וְאֵינָנִי יוֹדֵעַ אֵיפֹה הָלְכוּ, אֲבָל הָלְכוּ מִמֶּנִּי, כֵּן.

הָיָה לִי צַעַר, צַעַר גָּדוֹל, לֹא יָכֹלְתִּי לִסְבֹּל הַכְּאֵבִים. הִתְפַּלַּלְתִּי בְּכָל יוֹם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְלֹא רָאִיתִי שִׁנּוּי. הַיּוֹם, עַכְשָׁו, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ כָּל הַתְּפִלּוֹת וְלָקַח מִמֶּנִּי אֶת כָּל הַיִּסּוּרִים. אֲנִי יָכוֹל לֶאֱכֹל וַאֲנִי לֹא סוֹבֵל. הַשִּׁנַּיִם וְהַחֲנִיכַיִם וְהַפֶּה כֻּלּוֹ, הַכֹּל בְּסֵדֶר, בָּרוּךְ הַשֵּׁם.

לִפְנֵי כַּמָּה יָמִים אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי לֹא טוֹב, אָז אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי לְהַשֵּׁם שֶׁיִּשְׁלַח לִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם נַעֲשָׂה שִׁנּוּי. אֲנִי רַק הִתְפַּלַּלְתִּי: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַבָּא רַחֲמָנִי רַחֵם עָלַי וְתִמְחֹל לִי עַל עֲוֹנוֹתַי וְתַעֲזֹר לִי לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה". בְּרֶגַע אֶחָד הוּא מְרַפֵּא כָּל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים!

הַכְּאֵבִים וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ זֶה הַמְתָּקָה גְּדוֹלָה. אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים, זֶה לְטוֹב. זֶה בִּשְׁבִיל לְרַחֵץ קְצָת הָעוֹלָם הַזֶּה. צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת, אָז תִּרְאֶה יְשׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת!

עוֹשִׂים בְּרָכָה: "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה". הוּא שׁוֹמֵעַ קוֹל תְּפִלָּתֵינוּ, וְסוֹף-כָּל-סוֹף יִהְיֶה יְשׁוּעָה! אֲבָל לֹא, אָסוּר לָנוּ לְהַרְהֵר מַדּוּעַ לֹא רוֹאִים.

זֶה הָעִקָּר - אֱמוּנָה. לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם!

לְהִתְפַּלֵּל שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן רְפוּאָה, שֶׁיִּתֵּן כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים. אֱמוּנָה זֶה רְפוּאָה וְכָל טוּב. בְּכָל יוֹם לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת, בֶּאֱמוּנָה.

אֲנִי מְסַפֵּר אֶת זֶה לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם בְּכָל יוֹם עַל כָּל דָּבָר. לְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם בֶּאֱמוּנָה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתֵנוּ! הַיִּסּוּרִים הָלְכוּ מִמֶּנִּי...

בוא אלי

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר נִגּוּן שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן,
"בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה, בְּךָ רַבֵּנוּ נִשְׂמְחָה,
בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ.."
הוֹי, אִם הָיִינוּ מַרְגִּישִׁים טִפָּה מִן הַיָּם אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׂמֹחַ. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְרַמֵּז לָנוּ בִּרְמָזִים קְצָרִים, מְרַמֵּז לָנוּ: שִׂמְחָה, שִׂמְחָה, שִׂמְחָה, שִׂמְחָה. רְקוּדִים, רְקוּדִים, רְקוּדִים.
רַבִּי אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן הוּא עֲשָׂה נִגּוּנִים, הוּא הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ צַדִּיק, אִישׁ אֱמֶת, אֱמֶת בָּרוּר, לֹא שֶׁקֶר. הוּא עָשָׂה בְּכָל פַּעַם נִגּוּן אַחֵר. זֶה הַנִּגּוּן שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן, הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה הַנִּגּוּן הָיָה קַיָּם. לֹא, רַבִּי אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן הוּא גִּלָּה אֶת הַנִּגּוּן הַזֶּה. הֵבִיאוּ נִגּוּן חָדָשׁ וְהוּא שָׁמַע אֶת הַנִּגּוּן, אָז הוּא לָקַח אֶת הַנִּגּוּן, "זֶה טוֹב בִּשְׁבִיל לְנַגֵּן 'בְּךָ רַבֵּנוּ נִשְׂמְחָה'", וְהוּא הוֹסִיף אֶת הַמִּלִּים וְעַד הַיּוֹם נִשְׁאָר הַנִּגּוּן וְכָל הָעוֹלָם מְנַגְּנִים עַכְשָׁו "בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה", הֵם יוֹדְעִים שֶׁזֶּה הַנִּגּוּן הוּא שֶׁל בְּרֶסְלֶב!
הוּא הִכְנִיס חִיּוּת לָרְחוֹקִים, חָפְשִׂיִּים. הוּא הִכְנִיס בָּהֶם אוֹר גָּדוֹל. אֲפִלּוּ שֶׁאֲנַחְנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ, אֲבָל בְּרַבֵּנוּ - "בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה". זֶה מַשְׁמָעוּת הַרְבֵּה, אֲנַחְנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ - אֵין לָנוּ שׁוּם תִּקְוָה, שׁוּם תִּקָּנָה, שׁוּם רְפוּאָה, אֵין רְפוּאָה! מַה, לְמַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה יֵשׁ רְפוּאָה? אֲבָל הוּא, רַבִּי אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן, הוּא מָצָא שֶׁרַבֵּנוּ יָכוֹל לְרַפְּאוֹת כָּל הַמַּחֲלוֹת, אָז הוּא לָקַח אֶת זֶה הַנִּגּוּן וְהוּא הֵאִיר בְּלִבֵּנוּ אוֹר גָּדוֹל שֶׁיֵּשׁ רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, אָז כְּבָר יְכוֹלִים לִשְׂמֹחַ - "נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ!"
אִם לֹא - הָיָה כָּל הָעוֹלָם חֲרָבָן! הָיָה מִתְמַלֵּא כָּל הָעוֹלָם בִּכְפִירָה וְלֹא הָיָה אֱמוּנָה בָּעוֹלָם. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ הוּא מַכְנִיס אֱמוּנָה בְּכָל הָעוֹלָם, מַכְנִיס תִּקּוּנִים בְּכָל הָעוֹלָם, רְפוּאוֹת בְּכָל הָעוֹלָם, יְשׁוּעוֹת בְּכָל הָעוֹלָם, לְכָל אֶחָד. בּוֹא אֵלַי, רַק בּוֹא אֵלַי.. לְאוּמָן!
אוֹי, אֲנַחְנוּ מִצַּד אֶחָד נָפַלְנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מְאֹד, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה לָנוּ אֶת זֶה, הוּא גִּלָּה שֶׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם אֶפִּיקוֹרְסוּת, כְּפִירָה. זֶה חַס-וְשָׁלוֹם יוֹתֵר גָּרוּעַ מִן הַכֹּל - אֵין אֱמוּנָה, כְּפִירָה. אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁמַּכְרִחַ לָרֶדֶת לְזֶה הָעוֹלָם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה הָרוֹפֵא! הוּא יָכוֹל לְהָאִיר בָּנוּ אֱמוּנָה וּתְשׁוּבָה וּרְפוּאוֹת, לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ.
בְּכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא יָכוֹל לִכְבֹּשׁ כָּל הָעוֹלָם!
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא רַק מְחַזֵּק אוֹתָנוּ, מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, "אִם אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְקַלְקֵל, תַּאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְתַקֵּן". מִי מְתַקֵּן? רַבֵּנוּ! הוּא גִּלָּה אֶת זֶה, "קִלְקַלְתָּ? בֹּא אֵלַי - אֲנִי אֲתַקֵּן!"

הַלּוֹמְדִים הֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַק גַּאֲוָה וְכָבוֹד וְכֶסֶף, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא רַק אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן. וְהוּא רוֹפֵא אוֹתָנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ, רַק בּוֹא אֵלַי, אֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתְךָ...

אֵיךְ כָּאן אֲנַחְנוּ זְכִינוּ לְיוֹתֵר מִכָּל הַדּוֹרוֹת, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, הוּא הָיָה בַּשָּׁמַיִם, אֲבָל פֹּה הוּא הָיָה רָחוֹק מְאֹד. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, הוּא רָאָה מַחֲלוֹת כְּאֵלֶּה כְּמוֹ בְּדוֹרוֹת הָאֵלּוּ וְרַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָם, "בְּךָ רַבֵּנוּ נָגִילָה, בְּךָ רַבֵּנוּ נִשְׂמְחָה".

לוּלֵא רַבֵּנוּ, אֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁאֲנִי חַס-וְשָׁלוֹם לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ כְּלוּם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מִן הַתּוֹרָה, מִן הַחַיִּים הָאֲמִתִּיִּים. אוֹי, רַק בֹּא אֵלַי, תִּתְקָרֵב אֵלַי, אֲנִי עָשִׂיתִי 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', בִּשְׁבִילְךָ, פְּלָאוֹת כְּאֵלּוּ, מְתִיקוּת כָּזֶה, בְּכָל שִׂיחָה הוּא כּוֹלֵל כָּל הַתּוֹרָה!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר אֶת זֶה. מָה, אֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּר דִּבּוּרִים כְּאֵלֶּה? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁזֶּה אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן!

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כָּבַשׁ כָּל הָעוֹלָם, נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה תּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, מִי יָדַע מִזֶּה בָּעוֹלָם? שׁוּם צַדִּיק לֹא גִּלָּה אֶת זֶה, לֹא יָדַע מִזֶּה. לֹא רָשׁוּם בְּשׁוּם גְּמָרָא מַה זֶּה נַ נַחְ. רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ גִּלָּה אֶת זֶה, שֶׁהוּא נַחְמָן, זֶה פֵּרוּשׁ נַ נַחְ נַחְמָן, תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוּת!

שׁוּם צַדִּיק לֹא יָדַע מִזֶּה, מַה זֶּה נַחְמָן, עַכְשָׁו רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה לָנוּ מַה זֶּה נַחְמָן - נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן, בָּזֶה תָּלוּי כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הָאֱמוּנָה וְכָל הָאֱמֶת וְכָל הָאוֹרוֹת!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בְּעַצְמוֹ גִּלָּה זֶה, עוֹד לֹא הָיָה שׁוּם הִתְגַּלּוּת מִזֶּה בָּעוֹלָם, עַכְשָׁו הוּא בְּעַצְמוֹ גִּלָּה מִי הוּא זֶה - נַ נַחְ נַחְמָן, אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי? אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן... יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', עַכְשָׁו הִגִּיעַ זְמַן הַגְּאֻלָּה, הִתְחִיל לְהִתְעוֹרֵר קְצָת פִּרְסוּם רַבֵּנוּ. מִשֶּׁהוּא שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, פֶּתֶק מִן הַשָּׁמַיִם? לֹא שָׁמַעְנוּ אִם יֵשׁ בָּעוֹלָם פֶּתֶק כָּזֶה, "עָלַיִךְ אָמַרְתִּי". נוּ, זֶה דָּבָר חָדָשׁ, נִגּוּן חָדָשׁ בָּעוֹלָם - נַ נַחְ. כָּל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שׁוֹאֲלִים "מַה זֶּה נַ נַחְ?" הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה - שֶׁהוּא זֶה נַ נַחְ!

כֻּלָּם יִתְפַּלְּאוּ: "מַה זֶּה נַ נַחְ?" כָּל הַחָכָמִים, הַחִילּוֹנִיִּים, הַחִילּוֹנִיִּים כָּל הָעוֹלָם, לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה - נַ נַחְ. וּלְאַט לְאַט הֵם יֵדְעוּ, הֵם יִשְׁאֲלוּ: "מַה זֶּה, אֲנִי רוֹצֶה לָדַעַת מַה זֶּה נַ נַחְ, אֵיזֶה נִגּוּן זֶה?" וּכְשֶׁהֵם יֵדְעוּ וְיִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ, יִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ!

יֵשׁ חָדָשׁ, כָּל הָעוֹלָם שׁוֹאֵל: "מַה זֶּה נַ נַחְ, עוֹד לֹא שָׁמְעוּ נִגּוּן כָּזֶה". הַלּוֹמְדִים, הַחֲסִידִים, הֵם מַקְשִׁים: "מַה זֶּה, מַה זֶּה נַ נַחְ?"

יְרוּשָׁלַיִם, מֵאָה שְׁעָרִים וְכָל הָעוֹלָם יִשְׁאֲלוּ: "אֲנַחְנוּ רוֹצִים לָדַעַת מַה זֶּה נַ נַחְ, יֵשׁ לְךָ נִגּוּן כָּזֶה, נִגּוּן פֶּלֶא כָּזֶה, מַה זֶּה?"

זֶה נִגּוּן עוֹלָמִי - נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶה "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", הַנִּגּוּן הַזֶּה הוּא בְּלִי סוֹף. כָּל הָעוֹלָם מְשׁוֹרְרִים אֶת זֶה, כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ גּוֹיִים מְשׁוֹרְרִים אֶת זֶה. רוֹאִים שֶׁכָּל הָעוֹלָם מְקַבְּלִים אֶת הַנִּגּוּן הַזֶּה, אֲנָשִׁים בָּאִים וּמְסַפְּרִים: "שָׁמַעְנוּ נִגּוּן כָּזֶה, נַ נַחְ", מִתְמַלֵּא כָּל צָרְפַת וְכָל אַנְגְלִיָה בְּנַ נַחְ. אִיטַלְיָה, סִין, וְכָל הַמְּדִינוֹת, הֵם יִשְׁאֲלוּ: "מַה זֶּה נַ נַחְ?" אֵין לָהֶם שׁוּם שְׁאֵלָה לִשְׁאֹל, רַק עַל נַ נַחְ: "מַה זֶּה נַ נַחְ?"

זֶה הַנִּגּוּן, אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה נִגּוּן נַ נַחְ? זֶה נִגּוּן שֶׁהוּא מְסֻגָּל לְרַפְּאוֹת כָּל הַמַּחֲלוֹת, הוּא יָכוֹל לְכָל דָּבָר!

כֵּן, כֵּן, נַ נַחְ, לְהַגִּיד בִּתְמִימוּת, בִּפְשִׁיטוּת, בֶּאֱמוּנָה. נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶה קַל מְאֹד לְהַגִּיד. הֵם רוֹאִים בְּעֵינֵיהֶם מַחֲלָה כָּזֶה שֶׁאֵין לָהּ רְפוּאָה, סַרְטָן, סַרְטָן כָּזֶה.. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר לַמַּחֲלָה: "תֵּלְכִי מִכָּאן!" אָז הַחוֹלֶה נַעֲשֶׂה חָדָשׁ!

"מַה זֶּה, מַה קָּרָה, אֵיפֹה הָלְכָה הַמַּחֲלָה?"

וַאֲנַחְנוּ מְשׁוֹרְרִים נַ נַחְ...

אֲנִי רָאִיתִי מַה זֶּה, רָאִיתִי רַבָּנִים מְפֻרְסָמִים; וְרָאִיתִי אֶחָד, בֶּן-אָדָם אֶחָד - רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר!

רָאִיתִי מַה זֶּה הָעוֹלָם, וּמַה זֶּה בְּרֶסְלֶב. רָאִיתִי אֶת שְׁנֵיהֶם, זֶה וְזֶה, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנִי חַי וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כָּבַשׁ אֶת כֻּלָּם, אֶת כָּל הָעוֹלָם. בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ הוּא כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַטּוֹב, הַכֹּל!

אֲנַחְנוּ, כַּמָּה שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ - כָּכָה הַיֵּצֶר הָרָע הוֹלֵךְ וּמִתְרַחֵק וְנֶעֱלָם! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוֹרֵג אוֹתוֹ עִם כָּל הַחַיָּלִים שֶׁלּוֹ.

אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת בְּעֵינַי וּבְלִבִּי, וּמַה שֶּׁזָּכִיתִי לִרְאוֹת וְלִשְׁמֹעַ פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, תְּפִלָּה כָּזוֹ, עֲבוֹדַת הַשֵּׁם כָּזֶה, אֱמוּנָה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה.. לֹא רוֹאִים, מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם לֹא הָיָה כָּזֶה. רַק עַכְשָׁו מַתְחִיל לְהִתְגַּלּוֹת - נַ נַחְ!

עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ קְרוֹבִים וּסְמוּכִים אֶל הַגְּאֻלָּה, עַד הַיּוֹם הַגְּאֻלָּה הָיְתָה "מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ", הַיּוֹם הוּא מִשְׁתַּנֶּה. עַד הַיּוֹם הָיָה הַדִּבּוּר: "מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ", וְהַיּוֹם הוּא נַ נַחְ! (צוֹחֵק)...

נָשִׁיר וְנִרְקֹד וְנַעֲשֶׂה בְּכֹחַ כָּל מִינֵי שִׂמְחָה, וְלֹא מַסְפִּיק עַל דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ. זֶהוּ כֹּחַ כָּזֶה, זֶה חָדָשׁ, מָשִׁיחַ יִהְיֶה חָדָשׁ. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵבִיא אֶת מָשִׁיחַ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה לוֹ בֵּן אֶחָד שֶׁהָיָה מָשִׁיחַ וְקָרָא אוֹתוֹ בַּבְּרִית מִילָה, נָתַן לוֹ אֶת הַשֵּׁם 'שְׁלֹמֹה אֶפְרַיִם'. הוּא הָיָה

מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד וּמָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. מַה זֶּה שְׁלֹמֹה? שֶׁלּוֹ מֹה זֶה מָשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, וְאֶפְרַיִם זֶה מָשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף. וְהַבֵּן נִפְטַר...

אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יְתַקֵּן הַכֹּל, הוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ, אֶת כָּל הָעוֹלָם, הוֹ.. מַה שֶּׁיִּהְיֶה, אֵיזֶה עוֹלָם יִהְיֶה כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כָּתַב גְּלָה הַקֵּץ, יֵשׁ סֵפֶר אֶצְלֵנוּ מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהַשֵּׁם שֶׁלּוֹ 'מְגִלַּת סְתָרִים', בּוֹ גִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּאֵיזֶה שָׁנָה, בְּאֵיזֶה חֹדֶשׁ וּבְאֵיזֶה יוֹם יָבוֹא מָשִׁיחַ, וְאֵיךְ יִהְיֶה הַבִּיאָה שֶׁלּוֹ וּמַה יִּהְיֶה כְּשֶׁיָּבוֹא, הַכֹּל. זֶה סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם, זֶה סוֹד נוֹרָא מְאֹד, סוֹד הַגְּאֻלָּה. דְּבָר שֶׁהָיָה בְּסוֹד, לֹא הָיָה מְפֻרְסָם, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה בַּסֵּפֶר וְשׁוּם אָדָם לֹא יוֹדֵעַ, רַק רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה הַכֹּל, וְאִם הוּא גִּלָּה - אָז זֶה הֲלָכָה כְּרַבִּי נַחְמָן. אֲבָל זֶה נֶעֱלָם מֵאִתָּנוּ, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. זֶה נִכְתָּב - גַּם-כֵּן טוֹב, זֶה נִכְתָּב בְּרֵאשִׁי תֵּיבוֹת, כָּל סֵדֶר בִּיאַת הַגּוֹאֵל, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה וְרַבִּי נָתָן כָּתַב אֶת זֶה. יֵשׁ אֵצֶל הַחֲבֵרִים שֶׁל רַבֵּנוּ, הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבֵּנוּ, אֶת הַסֵּפֶר בְּקִצּוּר. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי יוֹדֵעַ מִזֶּה שֶׁיֵּשׁ סֵפֶר שֶׁשְּׁמוֹ 'מְגִלַּת סְתָרִים'.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְרַבִּי נָתָן הֵם יָדְעוּ הַכֹּל, אֲבָל אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַק רַבִּי נָתָן הוּא שָׁמַע מֵרַבֵּנוּ הַסּוֹד הַזֶּה מָתַי יָבוֹא מָשִׁיחַ וְאוּלַי עוֹד אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם, לֹא יוֹתֵר. אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ וְגַם הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבִּי נָתָן גַּם-כֵּן לֹא יוֹדְעִים טִפָּה מִן הַיָּם. זֶה אֲנִי יוֹדֵעַ - בְּחֹדֶשׁ נִיסָן יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה, הוּא יָבוֹא בְּחֹדֶשׁ נִיסָן. הַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת: "בְּנִיסָן נִגְאֲלוּ, וּבְנִיסָן נִגָּאֲלִין", הַגְּאֻלָּה שֶׁלָּנוּ הָיְתָה בְּנִיסָן וְגַם עַכְשָׁו יִהְיֶה בְּנִיסָן. אֲבָל הַיּוֹם וְהַשָּׁנָה לֹא יוֹדֵעַ. אֲבָל כָּתוּב בְּהַפְּתָק: "וְעָלַיִךְ אָמַרְתִּי מַיִן פַּייעֶרל וָועט טְלִיעֶן בִּיז מָשִׁיחַ וָועט קוּמֶען (הָאֵשׁ שֶׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ)". זֶה פֶּלֶא כְּזֶה "וְעָלַיִךְ אָמַרְתִּי", בְּכָל הַמִּכְתָּבִים שֶׁל רַבֵּנוּ לֹא נִכְתַּב "עָלַיִךְ אָמַרְתִּי". עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם מִכְתָּב כָּזֶה "וְעָלַיִךְ אָמַרְתִּי?" זֶה פֶּלֶא נוֹרָא מְאֹד.

נוּ, "בִּיז מָשִׁיחַ וָועט קוּמֶען", אֲנִי מַכְרִחַ לִהְיוֹת עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. כָּל הַחֲבֵרִים שֶׁלִּי כְּבָר עֶשְׂרִים שָׁנָה שָׁמָּה בָּאָרֶץ, כֻּלָּם, לֹא נִשְׁאַר - רַק אֲנִי לְבַדִּי. אֲנִי מַכְרִחַ לְחַכּוֹת עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁמִּתְפַּלְּאִים: "מַה הוּא עוֹשֶׂה כָּאן? לֵךְ כְּבָר, אַתָּה לֹא מִשָּׁלָנוּ, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׁמָּה, שָׁמָּה הַמָּקוֹם שֶׁלְּךָ, מָה אַתָּה עוֹשֶׂה כָּאן?"

נוּ, זֶה הַתֵּרוּץ: בְּהַמִּכְתָּב שֶׁל רַבֵּנוּ כָּתוּב "עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ", אָז אֲנִי מְחַכֶּה עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, בִּשְׁבִיל זֶה אֲנִי פֹּה, לֹא שָׁמָּה. נְחַכֶּה ונִרְאֶה!

אֲנִי רוֹאֶה שֶׁזֶּה לֹא הֶפְקֵר, עַכְשָׁו הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לִי בַּמִּכְתָּב: "וְעָלַיִךְ אָמַרְתִּי הָאֵשׁ שֶׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ", כַּנִּרְאֶה בָּזֶה שֶׁאֲנִי אֶהְיֶה בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ, אֲנִי אֶחְיֶה! אֲנִי אֶחְיֶה עַד שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ! אַחַר-כָּךְ אֲנִי גַּם-כֵּן אֶחְיֶה. אָז אֲנִי צָרִיךְ לִהְיוֹת עַד הַסּוֹף, מָשִׁיחַ יָבוֹא וִיקַבֵּל אֶת הַמִּכְתָּב...

לחפש האמת

חָסִיד הִגִּיעַ לְבַקֵּשׁ אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל לְדַבֵּר מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בִּפְנֵי אֲנָשִׁים...

אֲנִי בֶּאֱמֶת לֹא מֵהַסּוּג הַזֶּה לָבוֹא אֵלַי לְבַקֵּשׁ בַּקָּשׁוֹת וּלְהַרְצוֹת. אֲנִי לֹא אוֹהֵב לַעֲשׂוֹת פְּרָסוּם...

אֲנַחְנוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ, אֲנַחְנוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מִכָּל וְכֹל, זֶה הָאֱמֶת. נוּ, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֲמָן, "חַסְדֵי הַשֵּׁם כִּי לֹא תַמְנוּ", אֲפִלּוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ אֲפִלּוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ, אִם אֲנַחְנוּ מְבַקְּשִׁים אֱמֶת, לֹא כָּבוֹד, לֹא רוֹצִים כָּבוֹד וְלֹא רוֹדְפִים אַחַר הַכָּבוֹד, אָז הַשֵּׁם עוֹזֵר אֲפִלּוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ.

אָז אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לִמְסֹר עַצְמֵנוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּעֲזֹר לָנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְדַבֵּר דִּבְרֵי חֵן, דִּבְרֵי אֱמוּנָה, כִּי אֲנַחְנוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי. זֶה הַכֹּל בְּחֶסֶד, הַכֹּל בְּנֵס וְהַכֹּל בְּחֶסֶד, זֶה הָאֱמֶת.

אֲפִלּוּ אֲנַחְנוּ הַגְּדוֹלִים, שֶׁנִּדְמֶה לָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹצִים לִפְעֹל פְּעֻלּוֹת טוֹבוֹת, אִם אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים הָעִנְיָן שֶׁלָּנוּ בְּדֶרֶךְ כְּמוֹ בְּדֶרֶךְ רְגִילָה, לְדַבֵּר יָפֶה: "טוֹב, לְהִתְרָאוֹת. טוֹב, תּוֹדָה רַבָּה..", אֲבָל הָעִקָּר הוּא שֶׁהַלֵּב יִבְעַר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. צְרִיכִים לַחֲשֹׁב: "אוּלַי כְּשֶׁאֲנִי אֶתְרָאֶה עִם אָדָם זֶה אוֹ אָדָם זֶה, אוּלַי יֵצֵא מִזֶּה טוֹבָה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ".

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי רוֹאֶה, כְּשֶׁאֲנִי נִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְנַעֲשֵׂיתִי חָסִיד בְּרֶסְלֶב, בָּאָה אֵלַי כָּל הָעִיר טְבֶרְיָה: "מָה, אַתָּה מְשֻׁגָּע, בְּרֶסְלֶב?! צְרִיךְ חֲסִידוּת אַחֶרֶת, אֲבָל לֹא בְּרֶסְלֶב". וַאֲנִי סָבַלְתִּי אֶת כָּל הַשִּׁקְרָנִים, לֹא יָכֹלְתִּי לִסְבֹּל אוֹתָם. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶרְאָה לִי סְחוֹרָה טוֹבָה, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, וְהוּא זָכָה וְהֵאִיר בִּי דְּבָרִים יְקָרִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, אֵין בָּעוֹלָם כְּמוֹ זֶה!

אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָיָה לִי שֵׂכֶל וְהֵבַנְתִּי שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא טוֹב מְאֹד, וְהוּא הָיָה לוֹ כָּל-כָּךְ שִׂמְחָה כְּשֶׁהוּא רָאָה שֶׁאֲנִי נִמְשָׁךְ אַחֲרֵי בְּרֶסְלֶב, הוּא בָּא לִטְבֶרְיָה בִּשְׁבִילִי וְנַעֲשָׂה בֵּינֵינוּ דָּבָר גָּדוֹל, אֲנִי אָהַבְתִּי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל אָהַב אוֹתִי. הָיָה בֵּינֵינוּ חַיִּים טוֹבִים, דְּבָרִים יְקָרִים מְאֹד - בְּרֶסְלֶב. אֲנִי אָהַבְתִּי מְאֹד אֶת בְּרֶסְלֶב, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד. הָאַבָּא שֶׁלִּי לֹא יָדַע שֶׁאֲנִי בְּרֶסְלֶב, לֹא שָׁמַעְתִּי לוֹ, "בִּשְׁבִיל מָה, שֶׁיַּחֲזִיק בְּמַה שֶׁהוּא מַחֲזִיק וַאֲנִי יֵשׁ לִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם דְּבָרִים יְקָרִים".

הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאַתָּה בְּרֶסְלֶב, אֲנִי אֵין לִי נַחַת מִזֶּה. בְּרֶסְלֶב? מִי רוֹצֶה בְּרֶסְלֶב? אֲנִי רוֹצֶה שֶׁתִּהְיֶה חֲסִידוּת אַחֶרֶת, אֲנִי לֹא אוֹהֵב בְּרֶסְלֶב".

אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "אַבָּא, תִּשְׁמַע מַה שֶׁאֲנִי מְדַבֵּר אִתְּךָ, רַק בְּרֶסְלֶב!"

הוּא לֹא רָצָה, אֲבָל אֲנִי הִסְבַּרְתִּי לוֹ שֶׁזֶּה דָּבָר טוֹב, וְהִצְלַחְתִּי. אֲנִי לֹא רָצִיתִי לַעֲזֹב אוֹתוֹ, "אַבָּא, תִּרְאֶה, תִּרְאֶה כַּמָּה בְּרֶסְלֶב טוֹב". וְכָכָה הָיָה.

הַהִתְנַגְּדוּת הָיָה חָזָק מְאֹד וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה שֶּׁזֶּה, אֲנִי רַק יָדַעְתִּי שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל בָּא לִטְבֶרְיָה וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל. הַיּוֹם כְּשֶׁאֲנִי מוֹצֵא אִישׁ אֶחָד שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּרֶסְלֶב, אָז אֲנִי עָשִׁיר גָּדוֹל שֶׁמָּצָאתִי אִישׁ כָּזֶה. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתָנוּ וְנוֹתֵן לָנוּ בְּכָל עֵת תְּמִיד מַתָּנוֹת טוֹבוֹת, מַתָּנוֹת כָּאֵלּוּ.. דְּרָשָׁה גִּישַׁאנְק. כָּל אֶחָד יָכוֹל לִזְכּוֹת בְּכָל מָקוֹם וּבְכָל עֵת.

וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא פָּתַח לִי כָּל הַשְּׁעָרִים, עַל-יָדוֹ זָכִיתִי לְהָבִין וּלְרְאוֹת דְּבָרִים פְּלָאִיִּים...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא מָצָא בַּבֵּית-כְּנֶסֶת בְּאֵיזֶה סְטֵטְל 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', וְעַל-יְדֵי זֶה נִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ וְנַעֲשָׂה רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. אֲנִי זוֹכֵר אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁלִּי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל הַזְּמַן, כָּל הַשָּׁנִים, תָּמִיד, מַמָּשׁ לֹא יָכוֹלְתִּי רֶגַע אֶחָד בְּלִי רַבִּי יִשְׂרָאֵל, לֹא יָכוֹלְתִּי לִחְיוֹת בְּלִי רַבִּי יִשְׂרָאֵל. כִּי הָיָה בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר כָּזֶה וְאַהֲבָה כָּזֶה שֶׁהוּא מְיֻחָד בָּעוֹלָם, קֶשֶׁר כָּזֶה זֶה לֹא דָּבָר רָגִיל.

אֲנִי כָּל כַּוָּנָתִי לֹא הָיָה בִּשְׁבִיל לָתֵת כָּבוֹד לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל כַּוָּנָתִי הָיָה לְחַפֵּשׂ אוֹלַי אֲנִי אֶמְצָא אֵיזֶה אוֹר, אוּלַי הוּא יָכוֹל לְהָאִיר בִּי אֵיזֶה אוֹר אֵיזֶה חִיּוּךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת, זֶה הָעִקָּר. וְגַם-כֵּן הוּא - אוֹתוֹ הַדָּבָר. וְזֶה הָיָה הָעִנְיָן שֶׁלָּנוּ. הוּא לֹא חִפֵּשׂ לְהִתְעַלּוֹת עָלַי, הָעִנְיָן שֶׁלּוֹ הָיָה רַק בִּשְׁבִיל שֶׁאוּלַי הוּא יַצְלִיחַ לְהָאִיר בִּי אֵיזֶה נִיצוֹץ מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁיִּהְיֶה לִי טוֹבָה בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. זֶה הָיָה עִקַּר כַּוָּנָתֵינוּ וְעִקַּר הַקֶּשֶׁר שֶׁלָּנוּ. בִּשְׁבִיל זֶה הִצְלַחְנוּ. זָכִינוּ לְקֶשֶׁר כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ קִיּוּם, כְּבָר יֵשׁ שְׁמוֹנִים שָׁנָה מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהָעִנְיָן שֶׁלּוֹ לֹא נִפְסַק. אֲבָל הַהִתְחָלָה הָיָה מִזֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שֶׁנַּעֲשָׂה קֶשֶׁר בֵּין רַבִּי יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי. הוּא בָּא מֵאוּמָן לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא בָּא אֵלַי לְמִירוֹן, אֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לִנְסֹעַ אֲלֵיו, אֲבָל הוּא בָּא אֵלַי. הוּא הָיָה הָרִאשׁוֹן שֶׁקֵּרֵב אוֹתִי וְעוֹד נְפָשׁוֹת לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְנַעֲשָׂה מַחֲלֹקֶת גְּדוֹלָה. הוּא הִתְחִיל לְקָרֵב אֲנָשִׁים לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הַרְבֵּה קֹדֶם לִפְנֵי שֶׁהִתְחִיל לְקָרֵב אוֹתִי, וְזֶה הָיָה עִקַּר הָעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ, עִקַּר הַמַּטָּרָה שֶׁלּוֹ, לְהַשְׁאִיר בָּעוֹלָם הַזֶּה הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ, לְהַכְנִיס אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ בָּאֲנָשִׁים וְאֵלּוּ הָאֲנָשִׁים יְסַפְּרוּ לְחַבְרֵיהֶם וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָם אַחֵר. וְזֶה הָיָה עִקַּר הַכַּוָּנָה שֶׁלּוֹ, לֹא לְהַרְאוֹת שֶׁהוּא גָּדוֹל וְשֶׁיִּהְיֶה מְפֻרְסָם וְהָאֲנָשִׁים יֹאמְרוּ: "רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא רַבִּי כָּזֶה..", אַדְרַבָּא, מִצַּד זֶה הוּא הָיָה צָנוּעַ כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם צְנִיעוּת כָּזֶה. הוּא הָיָה צָנוּעַ כָּזֶה שֶׁאַף אֶחָד לֹא יָדַע מִמֶּנּוּ. הוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהוּא עָבַד הַשֵּׁם בְּכָל כֹּחוֹ בְּכָל נַפְשׁוֹ וּמְאוֹדוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "בְּכָל לְבָבְךָ בְּכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאוֹדֶךָ", הוּא לֹא רַק אָמַר כָּכָה כְּמוֹ שֶׁרְגִילִים לוֹמַר.

אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם, אֲנִי רָאִיתִי בְּעֵינַי אָדָם כָּזֶה שֶׁהוּא מָסַר אֶת לִבּוֹ לְרַבֵּנוּ וְהוּא כֻּלּוֹ הִפְקִיר עַצְמוֹ רַק לְהַדְפִּיס וּלְקָרֵב נְפָשׁוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְרָאִיתִי מַה

שֶׁזֶּה, מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר. גְּבוּרָה כָּזֶה.. אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם גְּבוּרָה כָּזֶה כְּמוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא עָבַד הַשֵּׁם עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ, הוּא הָיָה מְדֻבָּק וּמְקֻשָּׁר לְרַבֵּנוּ וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵאִיר בּוֹ. הוּא הָיָה מְקֻשָּׁר לְרַבֵּנוּ עַד שֶׁכָּל עוֹבְדֵי הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת - חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, אָמְרוּ עָלָיו: "מִי יָכוֹל לְהִדָּמוֹת לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל!" אֲפִלּוּ מִצַּד הַמִּתְנַגְּדִים שֶׁהָיָה לָהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם, כֻּלָּם אָמְרוּ שֶׁהוּא אִישׁ פֶּלֶא. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה עוֹבֵד הַשֵּׁם כָּזֶה, מַה שֶּׁלֹּא רוֹאִים בָּעוֹלָם. הָיָה לוֹ מְסִירַת נֶפֶשׁ כָּזֶה שֶׁלֹּא הֵבִינוּ אֵיךְ יֵשׁ כֹּחַ לְאָדָם, אֵיךְ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ כָּזֶה! הוּא הָיָה יָחִיד בָּעוֹלָם!

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָלַךְ בְּכָל יוֹם לַמְּקוָה שֶׁל צְפַת - מְקוָה הָאֲרִ"י, וְהַמְּקוָה הָיְתָה קָרָה חַמָּה כְּמוֹ אֵשׁ, כָּכָה הָיָה הַקְּרִירוּת. וְהוּא הָלַךְ לַמְּקוָה בַּחֹרֶף, בְּצְפַת, הַמְּקוָה הוּא כְּמוֹ לְהִכָּנֵס לְמַיִם רְתוּחִים, כֵּן. וְהוּא נִכְנַס, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ, אֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ וְרָאִיתִי הַמְּקוָה הַזּוֹ וְרָאִיתִי שֶׁהוּא נִכְנַס לַמְּקוָה כְּמוֹ שֶׁאֲנִי שׁוֹתֶה אֵיזֶה כּוֹס שֶׁל שְׁתִיָּה, בְּלִי שׁוּם תְּנוּעָה שֶׁקָּשֶׁה לוֹ...

וְגַם-כֵּן אֲנַחְנוּ, אִם אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהַצְלִיחַ, אָז אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ אֱמֶת. בְּכָל עִנְיָן - רַק אֱמֶת. צְרִיכִים לוֹמַר לְעַצְמֵנוּ: "אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת אַרְבַּע אַמּוֹת אוֹ יוֹתֵר, בִּשְׁבִיל שֶׁאוּלַי עַל-יְדֵי זֶה אֶזְכֶּה לִשְׁמֹעַ אֵיזֶה דִּבּוּר שֶׁזֶּה יִהְיֶה לִי טוֹבָה לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ". זֶה עִקַּר הַחִיּוּת, לֹא כְּמוֹ שֶׁרְגִילִים לִנְסֹעַ לְאַדְמוֹ"ר...

הוֹי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַלְוַאי שֶׁנִּזְכֶּה לִמְצֹא אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמִתִּי. אֲבָל אִם מְחַפְּשִׂים - מוֹצְאִים, אִם מְחַפְּשִׂים בֶּאֱמֶת. עִנְיָן רַבֵּנוּ הוּא רַק אֱמֶת. כָּל הַצַּדִּיקִים הָיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי אֱמֶת, אֲבָל יֵשׁ אַדְמוֹ"ר וְיֵשׁ אַדְמוֹ"ר. הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא תַּכְלִית הַשְּׁלֵמוּת שֶׁאֵין שְׁלֵמוּת אַחֲרֶיהָ. עִנְיָן רַבֵּנוּ הוּא אֱמֶת זַךְ וְצַח כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם אֱמֶת כָּזֶה!

הָעִנְיָן הַקֶּשֶׁר שֶׁלָּנוּ עִם רַבֵּנוּ זֶה רַק אֱמֶת, כְּמוֹ שֶׁהָיִיתִי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל. מַה שֶּׁאֲנִי זָכִיתִי לְהַכִּיר וּלְדַבֵּק בְּרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדּוֹנָר זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר יוֹתֵר זְמַן, אֲנִי רוֹאֶה בְּיוֹתֵר שֶׁזֶּה הָעִנְיָן שֶׁלָּנוּ, הַקֶּשֶׁר שֶׁלִּי וְשֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, זֶה הָיָה עִנְיָן פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁזֶּה הָיָה הַתְחָלַת הַגְּאֻלָּה. הוּא הָיָה אִישׁ פֶּלֶא, הוּא הָיָה כֻּלּוֹ לְהַשֵּׁם, כֻּלּוֹ אֱמֶת. הוּא הָיָה דְּבוּק בְּרַבֵּנוּ בֶּאֱמוּנָה כָּזוֹ, בְּאוֹר כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא רוֹאִים בָּעוֹלָם כָּזֶה. אֲנִי לֹא מָצָאתִי - רַק הוּא לְבַדּוֹ!

הוֹי הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מִי שֶׁאוֹמֵר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - אָז הוּא מוֹצֵא הָאֱמֶת!

אֱמוּנָה כָּזְבִית זֶה לֹא כְּלוּם, זֶה לֹא אֱמֶת. אֱמוּנָה שֶׁל שֶׁקֶר זֶה מָוֶת, אָז זֶה לֹא כְּלוּם, לֹא שָׁוֶה כְּלוּם, אַדְרַבָּא זֶה מַזִּיק, זֶה לֹא כְּלוּם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "לִפְנֵי בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, בַּדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים, יִהְיֶה שְׁתֵּי קְלִפּוֹת", כָּכָה אָמַר רַבֵּנוּ.

"קְלִפָּה אַחַת.. הַכְּפִירָה". לֹא לְהַאֲמִין בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְווֹת, בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. כְּפִירָה זֶה קְלִפָּה אַחַת.

"וּקְלִפָּה שְׁנִיָּה זֶה אֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת"...

יֵשׁ שְׁתֵּי קְלִפּוֹת - כְּפִירָה וֶאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת. אֲבָל שְׁנֵיהֶם הֵם קְלִפּוֹת, זֶה בְּחִינַת עֲמָלֵק, זֶה אֵין לוֹ כְּלוּם, זֶה לֹא יוֹצֵא מִזֶּה כְּלוּם, אַדְרַבָּא זֶה מַזִּיק. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא אֱמוּנָה, אֱמוּנָה צָחָה כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, שֶׁרַק הוּא יָכוֹל לְהַכְנִיס בִּלְבֵּנוּ הַתַּכְלִית הָאַחֲרוֹן, הָאֱמֶת. שֶׁהָעִקָּר הוּא לַעֲבֹד הַשֵּׁם בְּלִי כְּבוֹד וּפִרְסוּם. כִּי עִם כְּבוֹד וּפִרְסוּם - אָז אֵין כְּלוּם!

(רבי ישראל נשאל על פי איזה פסק הלכה ללמד)

שֻׁלְחָן עָרוּךְ. לִלְמֹד כְּדֵי לָדַעַת אֵיךְ הַדִּין, אֵיךְ הַהֲלָכָה, אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם. יֵשׁ אַרְבַּע טוּרִים שֶׁל הָרַמְ"א וְגַם-כֵּן ה'בֵּית יוֹסֵף', הוּא הָיָה סְפָרַדִּי, הוּא עָשָׂה הֲלָכָה בִּשְׁבִיל הַסְּפָרַדִּים וְנָסַח הַתְּפִלּוֹת. כָּל אֶחָד יִתְנַהֵג כְּמוֹ שֶׁהוּא רָגִיל מֵהָאַבָּא וְהָאִמָּא וְהַסַּבָּא.

הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ, זֶה הָעִקָּר לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ, זֶה הָעִקָּר - סִפְרֵי רַבֵּנוּ! גַּם הַגְּמָרָא - קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, תּוֹרַת הַשֵּׁם, הַתּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, הַשַּׁ"ס. יֵשׁ זְמַן עַל הַכֹּל, כְּשֶׁהָאָדָם רוֹצֶה בֶּאֱמֶת אָז נִכְנָס בָּרָכָה, הוּא זוֹכֶה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, וְהוּא זוֹכֶה לְכָל דָּבָר. כָּל אֶחָד כְּפִי הָרְצוֹן, אִם רוֹצִים אָז יְכוֹלִים לַעֲבֹר עַל כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְדַבֵּר מַה יֵּשׁ לִלְמֹד - הַשַּׁ"ס וְהַמִּדְרָשִׁים וְהַתּוֹרָה. אֲבָל אִם יֵשׁ רָצוֹן בֶּאֱמֶת, רָצוֹן חָזָק. הָעִקָּר הוּא הָאֱמֶת, לְחַפֵּשׂ בֶּאֱמֶת, לֹא בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ וְלֹא בִּשְׁבִיל שֵׁם וְכָבוֹד וְכֶסֶף. רַק בֶּאֱמֶת, בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְדַעַת אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. זֶה כָּל הַתּוֹרָה.

אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, תְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים.. אֲבָל אָסוּר לָנוּ לִפֹּל, יְכוֹלִים לְהַתְחִיל מֵעַכְשָׁו, מֵעַכְשָׁו, מֵעַכְשָׁו, כָּל רֶגַע. לְהִתְחַדֵּשׁ, לְהַגִּיד לְעַצְמוֹ: "אֲנִי לֹא מֻכְרָח לְהִשָּׁאֵר כָּכָה, אֲנִי יָכוֹל לְהַתְחִיל מֵעַכְשָׁו, כְּבָר אֲנִי עָנִי חָדָשׁ, אָדָם חָדָשׁ, כֵּן".

וְהָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ!

ה'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', ה'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' זֶה ה'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. ה'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' זֶה ה'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. ה'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', ה'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', כָּל דִּבּוּר שֶׁיּוֹצֵא מִפִּי רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְרַבִּי נָתָן זֶה חַמָּה וּלְבָנָה, יוֹם וָלַיְלָה, שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ. וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַלְבָּנָה, אֵין לָנוּ קִיּוּם בְּלִי הַלְבָּנָה, כָּל חִיּוּתֵנוּ מֵהַלְבָּנָה, כָּל הַפְּרוֹת וְכָל הַצְּמָחִים וְכָל הַלֶּחֶם. אִם לֹא הַלְבָּנָה - אֵין לָנוּ כְּלוּם. הַלְבָּנָה זֶה הַתַּלְמִיד, זֶה יְהוֹשֻׁעַ, זֶה רַבִּי נָתָן!

אוֹ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אוֹ רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם אֵיפֹה אֲנַחְנוּ, אִם הָיִינוּ זוֹכִים לוֹמַר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי עֵצוֹת' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', זֶה הַכֹּל, כָּל תִּקָּוֵתֵנוּ וְכָל חִיּוּתֵנוּ וְכָל הַיַּהֲדוּת שֶׁלָּנוּ וְהַכֹּל. וְזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ לֹא מַשִּׂיגִים, אֲבָל הַכֹּל תָּלוּי בְּיָדֵינוּ. הַכֹּל תָּלוּי בְּיָדֵינוּ, כְּפִי שֶׁאֲנַחְנוּ מוּכָנִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְחַפֵּשׂ הָאֱמֶת!

הָעִקָּר הוּא אֱמֶת, הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ. לֹא חַס-וְשָׁלוֹם לִהְיוֹת תָּקוּעַ בְּכָבוֹד וּפִרְסוּם וְהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶה הַכֹּל לֹא כְּלוּם, לֹא שָׁוֶה כְּלוּם.

יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר, אֲנִי רָאִיתִי אֱמֶת, אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל וַאֲנִי גָּדַלְתִּי בֵּין גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל, בֵּין גְּדוֹלֵי תּוֹרָה, בֵּין לַמְדָנִים גְּדוֹלִים, בֵּין מְפָרְסָמִים בְּכָל הָעוֹלָם, וְהֵם הָיוּ מְלָכִים, מַמָּשׁ מְלָכִים, הָיָה לָהֶם כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַכָּבוֹד שֶׁבָּעוֹלָם וַאֲנִי לֹא הָיִיתִי נֶחֱשָׁב נֶגֶדָּם לִכְלוּם, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּחַר בִּי.

הֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, בִּפְרָט כְּשֶׁזָּכִיתִי לְהַכִּיר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, כֻּלָּם, כָּל גְּדוֹלֵי הַתּוֹרָה הָיוּ רוֹדְפִים אוֹתִי וּמְבַזִּים אוֹתִי, "מַה זֶּה, בְּרֶסְלֶב! מָה אַתָּה עוֹשֶׂה, אַתָּה לוֹמֵד בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב?"

וַאֲנִי לָמַדְתִּי בַּיְשִׁיבָה וַאֲנִי קִדַּשְׁתִּי אֶת הַשֵּׁם, אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד, יָחִיד, הֲכִי גָּרוּעַ וַהֲכִי קָטָן, וַאֲנִי עָשִׂיתִי לָהֶם מַחֲלַת לֵב לְכָל הַגְּדוֹלִים הָאֵלּוּ. אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי כְּלוּם, אֲנִי רַק חִפַּשְׂתִּי וְהָלַכְתִּי בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ, הִתְפַּלַּלְתִּי כְּמוֹ שֶׁרָאִיתִי, כְּמוֹ שֶׁרִבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מִלַּמֵּד אוֹתָנוּ מַה זֶּה תְּפִלָּה, אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַכֹּחַ, בְּכָל לֵב.

וּבְוַדַּאי הֵם הָיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים וְהֵם הָיוּ לוֹמְדִים תּוֹרָה וְרָצוּ, אֲבָל לֹא הָיָה לָהֶם כֵּלִים, כִּי הֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, אָז לֹא הָיָה לָהֶם כְּלוּם. אֲבָל בֶּאֱמֶת, אִם הֵם הָיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים בֶּאֱמֶת, אָז הֵם הָיוּ בּוֹרְחִים מֵאֱמוּנוֹת כְּזָבִיּוֹת לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהָיוּ זוֹכִים לִרְאוֹת אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ וְלֹא הָיוּ מִתְנַגְּדִים. כְּמוֹ הַדַּיָּן, בַּסּוֹף הוּא בִּטֵּל אֶת הַהִתְנַגְּדוּת, הוּא הָיָה אִישׁ כָּשֵׁר וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלָיו וְהוּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה גְּדוֹלָה בְּחַיָּיו.

הַדַּיָּן הוּא הָיָה אַדְמוֹ"ר וְהַתַּלְמִידִים שֶׁלּוֹ הֵם כֻּלָּם הָיוּ מְשֻׁקָּעִים מִדּוֹר לְדוֹר בַּהִתְנַגְּדוּת, וַאֲפִלּוּ שֶׁהוּא אָמַר שֶׁהוּא כְּבָר לֹא מִתְנַגֵּד - בָּזֶה הֵם לֹא הִסְתַּכְּלוּ עָלָיו. בִּדְבָרִים אֲחֵרִים הֵם כֵּן הֶחֱשִׁיבוּ אֶת דַּעְתּוֹ, אֲבָל בְּזֶה הֵם עָשׂוּ מַה שֶּׁהֵם רָצוּ. הֵם אָמְרוּ: "מִי אַתָּה! הָיָה גְּדוֹלִים כָּאֵלֶּה וְהֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים לְבְרֶסְלֶב, וּפִתְאוֹם אַתָּה לֹא מִתְנַגֵּד?!"

אֲבָל אִם הוּא הָיָה זוֹכֶה, אִם הוּא הָיָה מְחַפֵּשׂ אֱמֶת.. מַה זֶּה אֱמֶת? שֶׁהַתּוֹרָה לֹא בִּשְׁבִילִי, לֹא בִּשְׁבִיל הַכָּבוֹד שֶׁלִּי, אֲנִי לוֹמֵד לֹא בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם שֶׁלִּי וְלֹא בִּשְׁבִיל כָּבוֹד וּפַרְנָסָה וְכֶסֶף. אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת מַה זֶּה הָעוֹלָם שֶׁל גְּדוֹלֵי תּוֹרָה וַחֲסִידוּת וְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם, וּמַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, מַה שֶּׁזֶּה. וְהָיָה לִי נִסִּים, אֲנִי לָמַדְתִּי אֶצְלָם וַאֲנִי רָאִיתִי שֶׁהֵם הָיוּ גְּדוֹלֵי תּוֹרָה וְהֵם הָיוּ

הָרַבָּנִים שֶׁלִּי, אֲבָל הֵם הָיוּ רוֹדְפִים אַחַר הַכָּבוֹד וְאַחַר הַכֶּסֶף שֶׁל הָעוֹלָם, וַאֲנִי זָכִיתִי לְהַבְחִין וּלְהַשִּׂיג וּלְהָבִין אֵיפֹה הָאֱמֶת וְאֵיפֹה הַשֶּׁקֶר, רָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ אֱמֶת אֶחָד בָּעוֹלָם: רַק בְּרֶסְלֶב!

אֵצֶל הָעוֹלָם כָּל זְמַן שֶׁחַיִּים אָז יוֹדְעִים שֶׁהַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם, אֲבָל כָּל זְמַן שֶׁהָאָדָם חַי הוּא רוֹצֶה כֶּסֶף, כֶּסֶף וְכָבוֹד, וְאִי אֶפְשָׁר לָצֵאת מִזֶּה רַק עַל-יְדֵי הַבַּעַל-תְּפִלָּה. כְּמוֹ שֶׁכּוֹתֵב רַבֵּנוּ בַּ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', שֶׁרַק הַבַּעַל-תְּפִלָּה הוּא מוֹצִיא מִכֶּסֶף וּמֵהַתַּאֲווֹת וּמִכָּל הָעַוְונוֹת, זֶה עִקַּר הַתִּקּוּן - הַבַּעַל-תְּפִלָּה.

זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הָאֱמֶת כְּשֶׁהוּא נוֹתֵן מַתָּנוֹת הוּא נוֹתֵן לְמִי שֶׁהוּא מִתְגַּעְגֵּעַ, לְמִי שֶׁהוּא בּוֹכֶה וּמִתְגַּעְגֵּעַ, אָז רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נוֹתֵן לוֹ אֶת הַמַּתָּנוֹת, הוּא בָּא לַחֲתוּנָה וְהוּא נוֹתֵן מַתָּנוֹת. כְּמוֹ בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַ'שִּׁבְעָה בָּעטְלֶיְרס', שֶׁבַּחֲתוּנָה הַיְלָדִים הָיוּ בּוֹכִים וּמִתְגַּעְגְּעִים וְרוֹצִים אֶת הַבָּעטְלֶיר (הַקַּבְצָן), "אֵיךְ לוֹקְחִים בְּכָאן הַבָּעטְלֶיר, אִם הוּא הָיָה כָּאן עַל הַחֲתוּנָה, שֶׁבַע בְּרָכוֹת, הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד.."

מַה זֶּה שִׂמְחָה? כֶּסֶף אוֹ כָּבוֹד? מַה זֶּה שִׂמְחָה?

הַשִּׂמְחָה הוּא רַק אֱמֶת זַךְ וְצַח!

יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם הַכֹּל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים, אֲבָל זֶה בְּיָדֵינוּ. מִצִּדּוֹ, מִצַּד רַבֵּנוּ, הוּא מוּכָן לָתֵת לָנוּ כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ. אֶפְשָׁר לִזְכּוֹת אֲפִלּוּ יוֹתֵר מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֲבָל זֶה הַכֹּל בְּיָדֵינוּ, כְּפִי הָרָצוֹן, כְּפִי מַה שֶּׁמּוּכָנִים לְהַקְרִיב אֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהָעִקָּר הוּא לֹא לְהִשְׁגִּיחַ וּלְהִסְתַּכֵּל עַל הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, עַל כָּל הָעוֹלָם, צְרִיכִים לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל הָאֱמֶת. הָאֱמֶת הוּא רַק לִזְכּוֹת לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת, בִּתְמִימוּת. אֲבָל אֵיךְ אֲנַחְנוּ מִתְפַּלְּלִים, אֵיךְ הַתְּפִלָּה שֶׁלָּנוּ וְגַם-כֵּן כָּל הָעַוְונוֹת שֶׁלָּנוּ, זֶה עוֹד לֹא מַגִּיעַ אֲפִלּוּ לְטִפָּה מִן הַיָּם מִמַּה שֶׁרוֹצֶה רַבֵּנוּ. אֲבָל אָסוּר לָנוּ לִפֹּל, וְלֹא לַחֲשֹׁב: "אֲנִי כְּבָר שָׁקוּעַ הֵיכָן שֶׁאֲנִי שָׁקוּעַ וַאֲנִי רָגִיל כָּכָה וַאֲנִי לֹא יָכוֹל לְהִשְׁתַּנּוֹת", לֹא!

לְפִי דִּבְרֵי רַבֵּנוּ כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהִשְׁתַּנּוֹת מֵהֵפֶךְ אֶל הֵפֶךְ, מִמָּוֶת לְחַיִּים. יְכוֹלִים לְהִשְׁתַּנּוֹת וְזֶה לֹא רַק מִמָּחָר, אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּנּוֹת בְּכָל רֶגַע בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, "וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית", לֹא רַק בְּכָל יוֹם - אֶלָּא תָּמִיד!

תָּמִיד זֶה כָּל הַיּוֹם, כָּל רֶגַע הוּא שֶׁל הַיּוֹם, אָז בִּשְׁבִיל מָה צְרִיכִים לִכְתֹּב "בְּכָל יוֹם תָּמִיד"? בְּכָל יוֹם זֶה תָּמִיד.

הַתְּשׁוּבָה הִיא, שֶׁבְּכָל יוֹם יֵשׁ הַרְבֵּה רְגָעִים, אָז אֶפְשָׁר לְהִשְׁתַּנּוֹת בְּכָל רֶגַע, תָּמִיד, בְּכָל יוֹם. "מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית", בְּרֵאשִׁית זֶה רֹאשׁ-בַּיִת, הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם. הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם זֶה הַצַּדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

נוּ, כְּפִי שֶׁאֲנַחְנוּ מְחַפְּשִׂים הָאֱמֶת וְיוֹדְעִים וְרוֹאִים הָאֱמֶת כְּמוֹ שֶׁהוּא - שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הֶבֶל לֹא כְּלוּם, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם: "לֹא עַל צַדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים", בִּשְׁבִילֵנוּ - אֲנַחְנוּ רְחוֹקִים, עוֹמְדִים בַּחוּץ לְגַמְרֵי.

"מַה אָנוּ, מַה חַיֵּינוּ, מַה חַסְדֵנוּ, מַה צִדְקוֹתֵינוּ, מַה יְשׁוּעָתֵנוּ..", כְּלוּם!

"מַה כּוֹחֵנוּ, מַה גְּבוּרָתֵנוּ? מַה נֹּאמַר לְפָנֶיךָ, הֲלֹא כָּל הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ, וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ", זֶה הַכֹּל הֶבֶל!

"כָּל הַגִּבּוֹרִים - כְּאַיִן לְפָנֶיךָ", כְּלוּם.

"וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם - כְּלֹא הָיוּ", אַנְשֵׁי הַשֵּׁם - מְפֻרְסָמִים בְּשֵׁם גָּדוֹל "כְּלֹא הָיוּ", זֶה הֶבֶל, כְּלוּם!

"וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל", נְבוֹנִים, מַה זֶּה נְבוֹנִים? "נְבוֹנִים - כִּבְלִי הַשְׂכֵּל".

"כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ", בְּלִי הַצַּדִּיק הוּא תֹּהוּ וָבֹהוּ!

"וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ", הֶבֶל.

"לְבַד הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה", הָאֱמֶת הַזֶּה - רַק הַנְּשָׁמָה הַטְּהוֹרָה הִיא הַנְּשָׁמָה הִיא טְהוֹרָה מִכָּל הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. הַנְּשָׁמָה מִתְרַחֶקֶת מִכָּל הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא רוֹצֶה אוֹתָם, וְכָל הָעוֹלָם שְׁקוּעַ בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְהַשְׁלִיךְ אֶת זֶה.

נוּ, וְהָעִקָּר אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַחֵם עַל עַצְמֵנוּ לְחַפֵּשׂ אֶת רַבֵּנוּ, יֵשׁ הַכֹּל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, בְּכָל רֶגַע. הַתִּקּוּנִים, מַה זֶּה הַתִּקּוּנִים? שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְחַדֵּשׁ, מֵעַכְשָׁו, בְּכָל רֶגַע, כֵּן. לֹא לְהִתְיָאֵשׁ, לֹא לְהִתְבַּלְבֵּל, לְהַשְׁלִיךְ עַצְמֵנוּ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אֲנִי, כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם אֲנִי מַפְקִיר אֶת עַצְמִי וְאֶת כָּל הָעִנְיָנִים שֶׁל הַיְלָדִים שֶׁלִּי, שֶׁל הַדּוֹרוֹת וְשֶׁל הַנְּכָדִים - הַכֹּל עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הִשְׁלִיךְ הַכֹּל עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לוֹמַר "אֲנִי מַשְׁלִיךְ", אֲבָל צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ, מַמָּשׁ בְּכָל יוֹם תָּמִיד, בְּכָל יוֹם לוֹמַר: "אֲנִי מַשְׁלִיךְ עַצְמִי עָלֶיךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְשֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל כִּרְצוֹנְךָ!" זֶה הָעִקָּר הַיְשׁוּעָה, זֶה עִקַּר הַתְּשׁוּבָה, זֶה עִקַּר הַכֹּל. לֹא בְּשִׁבְילִי כִּי אֵז זֶה לֹא כְּלוּם. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְהַרְחִיק כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל הַבְּלֵי עוֹלָם הַזֶּה מִלִּבֵּנוּ, זֶה הַכֹּל הֶבֶל, הֶבֶל!

אוֹי אוֹי.. הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה אֱמֶת, אֲבָל זֶה אֱמֶת כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִם אֲנָשִׁים כִּי הֵם שְׁקוּעִים בְּמַה שֶׁהֵם שְׁקוּעִים וְלֹא חוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה הֶבֶל. הֵם חוֹשְׁבִים: "אַתָּה בְּרֶסְלֶב אַתָּה מְשֻׁגָּע, מָה אַתָּה אוֹמֵר, אַתָּה אוֹמֵר שֶׁהַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם, כָּבוֹד לֹא כְּלוּם, אַתָּה מְשֻׁגָּע" הֵם לֹא יְכוֹלִים לְהָבִין אֶת זֶה. כָּכָה הוּא הָעוֹלָם, יֵשׁ עוֹלָם וְיֵשׁ רַבֵּנוּ!

הַאִם אַתָּה רוֹצֶה לִהְיוֹת שָׁקוּעַ בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה? נוּ, מִי מַכְרִיחַ אוֹתְךָ? אִם יֵשׁ לְךָ שֵׂכֶל תִּבְרַח לְמָקוֹם שֶׁצְּרִיכִים לְהַצִּיל אֶת עַצְמְךָ. וְאִם הָאָדָם לֹא חוֹשֵׁב עַל זֶה וְהוּא מְרַחֵם עַל הַיְלָדִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם כָּל הַכָּבוֹד שֶׁבָּעוֹלָם וְכָל הַכֶּסֶף וְיֹרֶשֶׁה, אָז זֶה כְּלוּם, לֹא שָׁוֶה כְּלוּם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "עוֹלָם הַבָּא אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים שֶׁיֶּשְׁנוֹ, אֲבָל עוֹלָם הַזֶּה - אֵין כְּלָל!"

הָעוֹלָם הַזֶּה - אֵין כְּלָל...

שויתי ה' לנגדי תמיד

כְּתֹב-יַד יְקָר עֲרֶךְ נִמְצָא בֵּין כְּתָבָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וּכְפִי הַנִּרְאֶה נָהַג רַבִּי יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת עִמּוֹ וּלְקַיֵּם עַל-יָדוֹ בְּשִׁעַת הַלִּמּוּד אֶת הַפָּסוּק "שִׁוִּיתִי ה' לְנֶגְדִּי תָמִיד", וְכֵן אֶת הַתּוֹרוֹת הַמְרֻמָּזוֹת בְּדֶרֶךְ הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה.

כָּךְ לְמָשָׁל נִתָּן לְהַבְחִין כִּי רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְחַלֵּק אֶת הַמִּלָּה 'תָּמִיד' לִשְׁתַּיִּים: 'תָּם', בְּחִינַת יַעֲקֹב בְּחִינַת עֲלִיָּה, וְ'יָד' בְּחִינַת עֵשָׂו בְּחִינַת יְרִידָה. דְּהַיְנוּ שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לִרְאוֹת אֶת הַטּוֹב וְהֶחֱסֵד שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֵּין בַּעֲלִיָּה וּבֵין בִּירִידָה, וּלְהִתְחַזֵּק, וְכוּ'. וְעַל-פִּי דֶּרֶךְ זֶה תּוּכַל לְקַיֵּם "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", וְכוּ'.

וְהַמְעַיֵּן יוּכַל לִמְצֹא דִּבְרֵי הִתְעוֹרְרוּת וְהִתְחַזְּקוּת לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם מִמִּכְתָּב קָדוֹשׁ זֶה, כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ.

פלאות חדשות

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת קֹדֶשׁ,

מְשׂוֹרְרִים מִשִּׁירֵי בֶּרֶסְלֶב...

כְּשֶׁרוֹאִים פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה, מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה, שִׂיחוֹת כְּאֵלֶּה.. מַרְגִּישִׁים שֶׁהָעִקָּר הַיְשׁוּעָה רַבִּי נַחְמָן!

מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם וְאֵין כְּמוֹהֶם. מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁל 'בַּעַל-תְּפִלָּה' וְ'שֶׁבַע בֶּעטְלֶירס', וְכָל מַעֲשֶׂה בְּכָל סִפּוּר הוּא קַבָּלָה חֲדָשָׁה שֶׁלֹּא נִתְגַּלְתָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם. סוֹדוֹת הַתּוֹרָה כְּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וְכָל זֶה - בִּשְׁבִילֵנוּ. אֲנַחְנוּ חוֹלִים כָּאֵלּוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רְפוּאוֹת כָּאֵלּוּ חֲדָשִׁים - רַק רַבֵּנוּ!

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק, לֹא לִפֹּל, וּלְהִתְחַדֵּשׁ וּלְהִתְחַזֵּק וְלִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ תָּמִיד. לֹא בִּשְׁבִיל בְּקִיאוּת, רַק בִּשְׁבִיל לַעֲבֹד הַשֵּׁם בָּזֶה. עִם כָּל תּוֹרָה, עִם כָּל מַעֲשֶׂה, מִכָּל שִׂיחָה מֵרַבֵּנוּ, זֶה שֹׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה.

זֶה לֹא אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים אֶת זֶה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה, וְאִם הוּא אָמַר, אָז "הִלְכְתָא כְּרַב נַחְמָן, וְהִלְכְתָא כְּרַב נַחְמָן, וְהִלְכְתָא כְּנַחְמָנִי". הוּא אָמַר, הוּא גִּלָּה אֶת זֶה. הוּא יָדַע שֶׁאֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ שׁוּם מָקוֹם שֶׁיּוּכַל לַעֲזֹר לָנוּ, רַק הוּא בְּעַצְמוֹ.

הָרַבִּי הוּא אֱמֶת, 'רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ, הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁל כָּל הָעוֹלָם!

הוּא גִּלָּה בָּעוֹלָם חָכְמָה כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, "כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ", חָכְמָה כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. חָכְמָה קְדוֹשָׁה כָּזֶה, קְדֻשָּׁה עֶלְיוֹנָה כָּזֶה עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלְּתָה בָּעוֹלָם. רַבֵּנוּ הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ הוּא אוֹמֵר שֶׁמָּשִׁיחַ יִהְיֶה יוֹתֵר גָּדוֹל מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, מִכָּל הַצַּדִּיקִים. זֶה בְּכִתְבֵי הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ. הוֹי מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה...

אוֹי וֵוי, אִם הָיִינוּ זוֹכִים הָיִינוּ יְכוֹלִים לְהִתְחַדֵּשׁ וְלִהְיוֹת בְּנֵי-אָדָם. לֹא כְּמוֹ הָעוֹלָם עַכְשָׁו, זֶה לֹא עוֹלָם. זֶה כָּל הָעוֹלָם רָצִים וְהוֹלְכִים, מִסְתּוֹבְבִים, אֲבָל זֶה לֹא בְּנֵי-אָדָם, יֵשׁ לָהֶם יָדַיִם וְרַגְלַיִם וּפֶה, הַכֹּל, וְזֶה מִין בְּהֵמוֹת כְּאֵלֶּה. כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּהַתּוֹרָה 'כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם' (תּוֹרָה ז' חֵלֶק ב'). הַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת: "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה אֶלָּא אִם כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ-שְׁטוּת", רוּחַ-שְׁטוּת זֶה הֵפֶךְ הַחָכְמָה, הֵפֶךְ הַדַּעַת. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לָצֵאת מֵהָעִוָּונוֹת, זֶה עִקַּר הַיִּסּוּרִים וְעִקַּר הַצַּעַר. אֵין יִסּוּרִים יוֹתֵר גָּדוֹל מֵעָוֹון.

מֵאַיִן בָּאִים לָעֲוונוֹת? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁזֶּה לֹא שַׁיָּךְ לְיִשְׂרָאֵל, רַק לַגּוֹיִים. עֲוונוֹת, תַּאֲוות - זֶה רַק לַהַגּוֹיִים. אֲנַחְנוּ - "אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים", אָז אֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים חַס-וְשָׁלוֹם לִפֹּל לַעֲוונוֹת וְלַעֲשׂוֹת עֲוונוֹת? זֶה לֹא שַׁיָּךְ לָנוּ, זֶה לֹא שֶׁלָּנוּ, זֶה רַק חֶסֶר הַדַּעַת. אֲנַחְנוּ לֹא שַׁיָּךְ לָנוּ הֵפֶךְ הַדַּעַת, "אַתָּה הָרְאֵתָ לָדַעַת כִּי הַשֵּׁם הוּא הָאֱלֹקִים".

וְעַכְשָׁו זְמַן קְרֵבַת הַגְּאֻלָּה, אָז רוֹאִים אֲנַחְנוּ אֵיךְ שֶׁהָעוֹלָם שֶׁמְּשֻׁקָּע כָּל-כָּךְ בְּהַתַּאֲווֹת, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר הַהֵפֶךְ, שֶׁצְּרִיכִים לָצֵאת מֵהַתַּאֲווֹת. הֵם כֻּלָּם, כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחִילוֹנִיִּים, הֵם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. הֵם הָיוּ צְרִיכִים לִבְרֹחַ מֵרַבִּי נַחְמָן, הֵם הָיוּ צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק, "מַה זֶּה, הוּא אוֹמֵר כֶּסֶף לֹא כְּלוּם, כָּבוֹד לֹא כְּלוּם, רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם?" וְכֻלָּם מַעֲרִיכִים אוֹתוֹ וְאוֹהֲבִים אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים: "רַק רַבִּי נַחְמָן, רַבִּי נַחְמָן, רַבִּי נַחְמָן!"

כֵּן, זֶה דָּבָר יָדוּעַ, מְפֻרְסָם. כָּל הָעוֹלָם הֵם אוֹמְרִים שֶׁצְּרִיכִים לַחֲקֹר הַמַּעֲשִׂיּוֹת, לִרְאוֹת מַה שֶּׁזֶּה. מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. וְגַם-כֵּן הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׂיחוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ, זֶה עִנְיָנִים פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. וְהַכֹּל – בִּשְׁבִילֵנוּ. בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָצֵאת מִבֵּית-אֲסוּרִים, אֲנַחְנוּ מְשֻׁקָּעִים בְּמַה שֶּׁאֲנַחְנוּ מְשֻׁקָּעִים וּצְרִיכִים לָצֵאת מִכָּל זֶה. וְשׁוּם דָּבָר לֹא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ - רַק רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן! כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁהוּא גִּלָּה הוּא כָּל תִּקְוָתֵנוּ וְכָל חִיּוּתֵנוּ וְחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

לֹא כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ חוֹשְׁבִים, אֶפְלּוּ אִם אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים, יֵשׁ בַּתּוֹרָה שְׁנֵי סִמִּים - סַם חַיִּים וְסַם מָוֶת. יְכוֹלִים לִלְמֹד, לִהְיוֹת לָמְדָן גָּדוֹל וְלִלְמֹד לְהֵפֶךְ - בְּלִי הַצַּדִּיק. אֲבָל עִם הַצַּדִּיק זֶה אַחֶרֶת לְגַמְרֵי. הָעִקָּר הַחָכְמָה הִיא הַתּוֹרָה וְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת.

נוּ, נוּ, יָבוֹא הַזְּמַן. כָּל מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מִתְפַּרְסֵם יוֹתֵר בָּעוֹלָם, זֶה הִתְקָרְבוּת הַגְּאֻלָּה. יֵשׁ בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת' אוֹמֵר רַבֵּנוּ: "בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ תָּלוּי בְּקִרְבַת הַצַּדִּיקִים", לְהִתְקָרֵב לַצַּדִּיקִים. מִי הַצַּדִּיקִים? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וַאֲנָשָׁיו. כֵּן, זֶהוּ!

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְבַטֵּל דַּעְתֵּנוּ לְגַמְרֵי נֶגֶד רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, נֶגֶד הַתּוֹרָה, וּלְמִסֹּר נַפְשֵׁנוּ לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, לְהַכְנִיס לַתּוֹרָה, לְהַכְנִיס לָאֱמוּנָה. לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעוֹלָם. הַיּוֹם זֶה עוֹלָם שֶׁל מְשֻׁגָּעִים, שֶׁל רְשָׁעִים, אֲבָל יֵשׁ כְּבָר מְתַקֵּן שֶׁיָּכוֹל לַעֲזֹר, שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא. אָז הָרְפוּאָה וְהַיְשׁוּעָה הוּא רַק רַבֵּנוּ - 'רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', הָרַבִּי, רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל – רָאשֵׁי תֵּבוֹת 'רַבִּי'. רַבֵּנוּ הוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל.

מַה זֶּה רַבִּי? הוּא מְלַמֵּד עִם הַתִּינוֹק, עִם הַיֶּלֶד, וּמוֹדִיעַ עָלָיו מַה זֶּה פַּתַח, מַה זֶּה קָמַץ, מַה זֶּה 'בְּרֵאשִׁית', מַה זֶּה 'בָּרָא'. הוּא מְפַתֵּחַ אוֹתוֹ, הוּא מַכְנִיס בּוֹ רוּחַ, נְשָׁמָה חֲדָשָׁה.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת גִּבּוֹרִים, גִּבּוֹרֵי מִלְחָמָה, לְהִתְגַּבֵּר, לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעוֹלָם, רַק מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לְהַרְגִּישׁ וּלְהָבִין אֵיזֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ. כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא חָכְמָה כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה, טוֹב כָּזֶה חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם!

הָעִקָּר אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְבַטֵּל חָכְמָתֵנוּ וְדַעְתֵּנוּ וְשִׂכְלֵנוּ, לְבַטֵּל לְגַמְרֵי. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן הוּא הַשֹּׁרֶשׁ וְהָעִקָּר שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁל הָאֱמוּנָה, שֶׁל כָּל חִיּוּתֵנוּ. זֶהוּ, וְזֶה יִהְיֶה!

אוֹי וַוי, מַה זֶּה, אֵיפֹה אֲנַחְנוּ, נִמְצָא בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה שֶׁהוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְמָסֹר נַפְשֵׁנוּ לֹא לַעֲזֹב אֶת זֶה, לְהַכְנִיס אֶת זֶה בְּלִבֵּנוּ וְלֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעוֹלָם. מִי זֶה הָעוֹלָם? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הַתּוֹרָה, זֶה הָעוֹלָם. חוּץ מִזֶּה אֵין עוֹלָם.

אוֹי, צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק בְּזֶה, צְרִיכִים לְדַבֵּר בְּזֶה יוֹמָם וָלַיְלָה, לֹא לִישֹׁן וְלֹא לֶאֱכֹל, אֵין לִי זְמַן. צְרִיכִים לְרַחֵם עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל עַצְמֵנוּ וּלְדַבֵּר רַק בְּזֶה. בְּכָל פַּעַם שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לִרְאוֹת עַצְמֵנוּ וּלְדַבֵּר - צְרִיכִים לְדַבֵּר רַק מִזֶּה, כָּל אֶחָד מַה שֶּׁזָּכָה לִמְצֹא בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ אֵיךְ לְתַקֵּן וְאֵיךְ לְהִתְחַדֵּשׁ וְאֵיךְ לְהִתְחַזֵּק, לְדַבֵּר רַק מִזֶּה עִם חֲבֵרִים וְעִם כָּל הָעוֹלָם, כִּי הַשֶּׁקֶר אֵין לוֹ קִיּוּם. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל זֶה וּלְהַכְנִיס בְּלִבֵּנוּ וּבְלֵב זַרְעֵנוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ, וּלְדַבֵּר תָּמִיד רַק בְּזֶה, אֵיךְ זוֹכִים לָצֵאת מֵהָעֲוונוֹת מֵהַתַּאֲווֹת, וְאֵיךְ זוֹכִים לְתַקֵּן הַכֹּל...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל, מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ בְּאֵיזֶה סֵפֶר יַעֲסֹק בִּמְיֻחָד בַּהַתְחָלָה?)

רַק לֹא לַעֲשׂוֹת רָע. רַק לַעֲשׂוֹת הַכֹּל רְצוֹן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אָז כָּל מַה שֶּׁלּוֹמְדִים אֲפִלּוּ מַה שֶּׁלּוֹמְדִים כָּל הַסְּפָרִים, הַכֹּל מֵאִיר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וּמוֹצְאִים בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים, אֵיךְ לִחְיוֹת וְאֵיךְ לְתַקֵּן וְאֵיךְ לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. "רַחֲמָנָא לִבָּא בָּעֵי",

הָעִקָּר הַלֵּב! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "תְּנוּ לִי אֶת לִבְּכֶם, וְאֲנִי אוֹלִיךְ אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ חָדָשׁ". לִבְּכֶם - אֶת הַלֵּב. וְגַם אִם הָאָדָם מְחַפֵּשׂ אֱמֶת, אָז הוּא זוֹכֶה!

מִי שֶׁהוּא מְחַפֵּשׂ אֱמֶת, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵאִיר לוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה הַכֹּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ פּוֹתֵחַ אֶת עֵינָיו וְהוּא רוֹאֶה הָאֱמֶת וְהוּא יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג, מַה לַּעֲשׂוֹת, אֵיךְ לְתַקֵּן הַכֹּל וְאֵיךְ לַחֲזֹר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, לֶאֱמוּנָה, לֶאֱמֶת.

מִי שֶׁרוֹצֶה עַכְשָׁו יֵשׁ לוֹ כְּבָר תּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ וְדִבּוּרִים כָּאֵלּוּ, וְצַדִּיק כָּזֶה שֶׁהוּא מְשַׂנֶּה הַטֶּבַע, מְשַׂנֶּה כָּל הָעוֹלָם. "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה", הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה!

כַּמָּה, כַּמָּה וְכַמָּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹחַ וּלְהוֹדוֹת תָּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַמַּתָּנָה וְהַחֶסֶד הַזֶּה שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עַכְשָׁו בַּחֶשֶׁךְ הַזֶּה בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ, יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - הוּא הָרְפוּאָה עַל הַכֹּל! הוּא מְרַפֵּא, הוּא מְתַקֵּן, הוּא מְחַיֶּה הַכֹּל, כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה, בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע.

מִי שֶׁחָפֵץ חַיִּים, מִי שֶׁרוֹצֶה לְהִסְתַּכֵּן וְלִהְיוֹת עֶבֶד לַשֵּׁם וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת - אָז רַק רַבֵּנוּ הוּא הָרוֹפֵא. זֶה צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לְכָל הָעוֹלָם. וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל הָעוֹלָם הֵם הֵבִינוּ אֶת זֶה, הֵם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ.

אֲנִי רוֹאֶה וַאֲנִי מֵבִין שֶׁאֲנִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַאֲמִין בַּשֵּׁם שֶׁעָשָׂה לִי נֵס, אֲנִי הָיִיתִי אִישׁ יָחִיד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם. הָאַבָּא וְהָאִמָּא וְהַמִּשְׁפָּחָה וְכָל הָעִיר וְכָל הָעוֹלָם. עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים וּמְדַבְּרִים וּמְסַפְּרִים מִפְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, אֲנִי הָיִיתִי אַכְזָרִי כָּל-כָּךְ עַל הָאַבָּא וְהָאִמָּא, הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה לוֹ הַגֵּיהִנֹּם בָּזֶה הָעוֹלָם, הוּא הָיָה עָנִי וְעִוֵּר בְּתַכְלִית הַשִּׁפְלוּת, בְּתַכְלִית הַדְּכָאוֹן, וַאֲנִי הָיִיתִי בְּבֵית כָּזֶה וְיֵשׁ לִי נִסִּים אֵיךְ נִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים בַּעֲנִיּוּת כָּזֶה. הָאַבָּא בָּכָה לְפָנַי וְאָמַר לִי: "אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, בְּנִי, בְּנִי יַקִּירִי, אֲנִי אוֹהֵב אוֹתְךָ, אֲנִי הָאַבָּא שֶׁלְּךָ, אֲנִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁאֲנִי מְדַבֵּר וְאַתָּה עוֹדְךָ צָעִיר, אַתָּה לֹא מֵבִין, רַחֵם עָלַי וְעָלֶיךָ וְאַל תִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב, שׁוּם שִׁדּוּךְ לֹא יִרְצֶה אוֹתְךָ, מִי יִקַּח אוֹתְךָ לְחָתָן, מִי יִקַּח בְּרֶסְלֶב? וְאַתָּה עָנִי, אֵין לְךָ כֶּסֶף, אַתָּה תָּמוּת בָּחוּר, לֹא יִהְיֶה לְךָ לֹא בָּנִים וְלֹא יִהְיֶה לְךָ בַּיִת וְלֹא שׁוּם דָּבָר, לֹא יִהְיֶה לְךָ כְּלוּם. לָמָּה לְךָ בְּרֶסְלֶב, אֲנִי לֹא רוֹצֶה בְּרֶסְלֶב. אוֹי, אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה שֶׁלֹּא תְּרַחֵם עָלַי וְתִהְיֶה בְּרֶסְלֶב? אוֹי, מַה שֶּׁאַתָּה עוֹשֶׂה.."

וְהָאִמָּא בָּכְתָה: "בְּלִי בְּרֶסְלֶב אִי אֶפְשָׁר לְחָיוֹת? מַה זֶּה, מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, יִשְׂרָאֵל בָּעֵר נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב, אֲנִי לֹא רוֹצֶה בְּרֶסְלֶב".

הָאַבָּא וְהָאִמָּא וְהָאַחִים הֵם בָּכוּ אוֹתִי, וַאֲנִי הָיִיתִי אַכְזָרִי עַל הָאַבָּא וְעַל הָאִמָּא וְאָמַרְתִּי: "זֶה לֹא יִשְׁתַּנֶּה וְלֹא יוּכַל שׁוּם חָכָם, שׁוּם גִּבּוֹר לַעֲזֹר לָכֶם, אֲנִי - רַק בְּרֶסְלֶב!"

אֵיךְ אֲנִי הָיִיתִי בְּשִׁפְלוּת בְּבְחִינוֹן כְּזֶה שֶׁמִּי שֶׁהָיָה שָׁם הָיָה קָשֶׁה לוֹ אֵיפֹה אֲנִי, אֵיךְ אֲנִי נִמְצָא בָּעוֹלָם, אֵיךְ אֲנִי חָי. אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר, אֵין דִּבּוּרִים לְתָאֵר מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי רוֹאֶה עַכְשָׁו שֶׁזֶּה טוֹב, זֶה טוֹב מְאֹד, אֲנִי מִתְנַעְנֵעַ וְאוֹמֵר: "הַלְוַאי שֶׁאֲנִי הָיִיתִי סוֹבֵל יוֹתֵר". אֲבָל עַכְשָׁו גַּם אִם אֲנִי מְשַׁלֵּם מִילְיוֹנִים - אֵין, עָבַר הַזְּמַן.

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁהָיָה אִסּוּר לִלְמֹד בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, פָּחֲדוּ לִנְגֹּעַ בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב, אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם יְכוֹלִים לִלְמֹד בְּכָל מָקוֹם, זֶה סִימָנִים שֶׁל הַגְּאֻלָּה.

אֲנִי רָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם גְּבוּרָה כָּזֶה שֶׁאֲנִי יָשַׁבְתִּי בַּיְשִׁיבָה וְלָמַדְתִּי בַּיְשִׁיבָה סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וּתְהִלִּים, וְרָאִיתִי שֶׁאֵין פַּחַד. אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד וְהֵם הָיוּ כֻּלָּם מִתְנַגְּדִים וְרוֹדְפִים, וַאֲנִי הָיָה לִי גְּבוּרָה כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. הֵם הִתְפַּלְּאוּ מְאֹד אֵיךְ אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד.

עַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ נִרְאִים הַשַּׁקְרָנִים, אֵיךְ הֵם נִרְאִים, אֵיפֹה הֵם. לֹא נִשְׁאַר מֵהֶם כְּלָל, רַק סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. זֶה בּוֹרֵא עוֹלָם חָדָשׁ, כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ.

אוֹי וָוי, הַכָּבוֹד וְהַגַּאֲוָה וְהַכֶּסֶף, זֶה מַחֲשִׁיךְ עֵינַיִם וְנוֹפְלִים. אֲבָל מִי שֶׁמְּחַפֵּשׂ אֱמֶת - הוּא לֹא מְפַחֵד מִשּׁוּם דָּבָר, אֵין לוֹ שׁוּם פַּחַד!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנַחְנוּ זָכִינוּ שֶׁיִּתְגַּלֶּה עַכְשָׁו הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, כָּל תּוֹרָה שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה בָּעוֹלָם זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ. כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גִּלָּה לָנוּ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַחֵם עַל עַצְמֵנוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ, לְהוֹדִיעַ לְכֻלָּם, לְכָל הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ, בַּחֹשֶׁךְ הַזֶּה, יֵשׁ כְּבָר אוֹר כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, לְהוֹצִיא אוֹתָנוּ מִן הָעִוָּונוֹת וּמִן הַתַּאֲוֹות וּלְתַקֵּן הַכֹּל...

"ואני רופא אותה"

אוֹי אוֹי אוֹי, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם.. הָעִקָּר הַדִּבּוּרִים שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְגַלּוֹת, לְפָרְסֵם, לְמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל הָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁכָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּרַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב. לִלְמֹד סְפָרָיו. כָּל אוֹת, כָּל תּוֹרָה, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא אוֹר כָּזֶה שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֵלֶיךָ, מְדַבֵּר מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ, כָּל הָעִנְיָנִים שֶׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ, שֶׁעָבְרוּ עָלֶיךָ, שֶׁיַּעַבְרוּ עָלֶיךָ. וְכֵן לָאָדָם הַזֶּה וְכֵן לָאָדָם הַזֶּה, לְכָל אֶחָד וְאֶחָד בִּפְרָטִיּוּת.

רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא הַשֹּׂרֶשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה, הוּא הַשֹּׂרֶשׁ שֶׁל הָאֱמוּנָה, הוּא הַשֹּׂרֶשׁ שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הֵיכָן שֶׁנִּמְצָא - לְאַיֵּזֶה מָקוֹם שֶׁיֵּרֵד. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מוֹצִיא אוֹתוֹ, מְרַפֵּא אוֹתוֹ. מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לִרְפּוֹאוֹת, חוֹלֶה כָּזֶה שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה לְמַחֲלָה כָּזֶה, אֲבָל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא גִּלָּה שֶׁהוּא כֵּן יָכוֹל לִרְפּוֹאוֹת וּלְתַקֵּן הַכֹּל. כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הוּא כְּלָלִיּוּת שֶׁל כָּל אֶחָד

מִישְׂרָאֵל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, הַמַּחֲלוֹת שֶׁלּוֹ וְהָרְפוּאוֹת! לֹא רַק הַמַּחֲלוֹת, הוּא מְתַקֵּן מְטַהֵר וּמְרַפֵּא כָּל הַחוֹלִים, כָּל הַגְּרוּעִים שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם תִּקוּמָה.
אוֹי, אַשְׁרֵינוּ מַה שֶּׁזָּכִינוּ בַּחשֶׁךְ הַזֶּה, בְּהַסְתָּרָה כָּזוֹ, שֶׁאָנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵעְנַיִן רַבֵּנוּ שֶׁהוּא פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא כֵּן יָכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ. אֲנַחְנוּ לְפִי מַעֲשֵׂינוּ אֵין שׁוּם תִּקוּן לְחוֹלִים כָּאֵלֶּה, אֲבָל הָיָה כְּבָר רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן בָּעוֹלָם וְהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן כָּל הַמַּחֲלוֹת שֶׁאֵין שׁוּם מָקוֹם שֶׁיָּכוֹל לְתַקֵּן וּלְרַפְּאוֹת. שׁוּם צַדִּיק לֹא יָכוֹל לַעֲזֹר לָהֶם, אֲבָל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן אָמַר: "וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ!"
זֶה מֵהַסּוֹף שֶׁל הַמַּעֲשִׂיָּה שֶׁל ה'שֶׁבַע בֶּעטֶלֶירס', הַבַּת מַלְכָּה קִבְּלָה כַּדּוּרִים עִם רַעַל וְנָפְלָה חֲלָשׁוּת, "אוֹן אִיךְ הֵיילְ זִיי!" ("וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ!") רַק אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לָכֶם. הַבַּעַל-דָּבָר יָרָה בְּנוּ כָּל מִינֵי רַעַל, כָּל מִינֵי כַּדּוּרִים, וְהַבַּת-מֶלֶךְ נָפְלָה חֲלָשׁוּת, אָז הַבֶּעטֶלֶיר אָמַר: "רַק אֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָהּ!" כְּלוֹמַר: אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, שְׁכִינַת יִשְׂרָאֵל. זֶה הוֹלֵךְ עַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. אֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לְרַפְּאוֹת אֶת עַם יִשְׂרָאֵל - רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא גִּלָּה עַל עַצְמוֹ שֶׁהוּא הַבֶּעטֶלֶיר הַזֶּה, "וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ" (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ)...
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עֶר אִיז אַלֶע בֶּעטֶלֶירס, עֶר אִיז אַ בַּעַל-תְּפִלָּה, עֶר אִיז אַ בֶּעֶרגֶיר ("רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כָּל הַבֶּעטֶלֶירס, הוּא הַבַּעַל-תְּפִלָּה, הוּא הַבֶּעֶרגֶיר"), כָּל הַ'לִּקוּטֵי מוֹהֲר"ן' הוּא רַבֵּנוּ, אֲבָל בְּחָכְמָה גְּדוֹלָה, חָכָם מֵבִין מֵעַצְמוֹ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם, כָּל דָּבָר הוּא מוּעָט מַחֲזִיק אֶת הַמֶּרְבֶּה, מוּעָט - דִּבּוּר אֶחָד, הוּא מַחֲזִיק אֶת כָּל הָעוֹלָם. מֶרְבֶּה זֶה בְּלִי שִׁעוּר, כָּל הָעוֹלָם.
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁהַמְּשִׁיחַ הוּא יְסַפֵּר אֶת הַסּוֹף מֵהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַשִּׁבְעָה בֶּעטֶלֶירס, הוּא הִשְׁאִיר אֶת זֶה לַמְּשִׁיחַ (צוֹחֵק)...

תכן הכתב-יד

בשנת תקס"ב בחודש אלול
זכיתי להתקרב להאדמור הקדוש
הרב האמת מורנו הרב
רבי נחמן זכר צדיק וקדוש לברכה
והוא אחז בידי וקרבני
ברחמים מרובים
ונשא אותי כאשר ישא
האומן את היונק

יתבטלו לגמרי

קְבוּצַת אֲנָשִׁים מְפֻרְסֶמֶת הִגִּיעָה לְהִפָּגֵשׁ עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל...

תַּגִּיד לָהֶם שֶׁאֵין לִי כֹּחַ לְדַבֵּר וְאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בִּשְׁבִיל זֶה, כֻּלָּם יוֹדְעִים שֶׁאֲנִי זָקֵן וַאֲנִי חוֹלֶה!

אֲנִי לֹא יָכוֹל לְדַבֵּר הַרְבֵּה כִּי אֲנִי חוֹלֶה לֹא עֲלֵיכֶם, אֲבָל תֵּדְעוּ כָּכָה: שְׁמִי שֶׁהוּא יוֹצֵא מֵהַדָּת, לֹא שׁוֹמֵר הַתּוֹרָה וְלֹא מַאֲמִין, אֲז זֶה.. זֶה עִנְיָן נוֹרָא מְאֹד. זֶה טוֹעִים כְּאֵלֶּה שֶׁהֵם טָעוּ וְיָצְאוּ מֵהַדָּת, מֵהַתּוֹרָה, מִן הָאֱמוּנָה, שֶׁאֵין לְדַבֵּר אִתָּם. כְּשֶׁלֹּא מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה, אֲז הֵם כְּמוֹ, כְּמוֹ.. אֵין מַה לְדַבֵּר אִתָּם. מִי שֶׁלֹּא מַאֲמִין בַּתּוֹרָה - אֲז לֹא בִּכְלַל יְהוּדִי. אֵין לוֹ לְדַבֵּר מֵמֶּנִּי כְּלוּם!

מִיר זוּכִין נִישְׁט גוֹיִים, מִיר זוּכִין יְהוּדִים ("אֲנַחְנוּ לֹא מְחַפְּשִׂים גּוֹיִים, אֲנַחְנוּ מְחַפְּשִׂים יְהוּדִים"). מִי שֶׁלֹּא מַאֲמִין וְלֹא מְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְלֹא רוֹצֶה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, אֲז הוּא לֹא יְהוּדִי, אֵין לָנוּ שׁוּם עֵסֶק אִתּוֹ, שׁוּם קֶשֶׁר, שׁוּם עֵסֶק אִתּוֹ. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם שֶׁהוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם וְהוּא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. מַה זֶּה, מִי שֶׁלֹּא מַאֲמִין - הוּא גּוֹי!

אֲנִי רוֹצֶה לַעֲזֹר לָכֶם, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר בִּשְׁבִיל שֶׁאַתֶּם נִמְצָאִים בְּמָקוֹם.. בְּמָקוֹם שֶׁל כְּפִירָה (וּמַרְאֶה בְּכַף-יָדוֹ כְּלַפֵּי מַטָּה) .

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת גִּבּוֹרִים, לֹא לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעוֹלָם, לְהִסְתַּכֵּל רַק עַל קִיּוּם הַתּוֹרָה וְלִזְכּוֹת לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. צְרִיכִים לִהְיוֹת גִּבּוֹרִים, חֲזָקִים!

אֲנִי נוֹלַדְתִּי בִּטְבֶרְיָה וַאֲנִי זָכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ בִּזְמַן שֶׁהָיִיתִי קָטָן, בִּזְמַן שֶׁהָיִיתִי צָעִיר. אֲנִי רָאִיתִי אֶת הַכְּתָבִים שֶׁל רַבֵּנוּ, רַק רָאִיתִי אֵיזֶה דְּבָרִים, אֲנִי לֹא דִּבַּרְתִּי עִם שׁוּם אֶחָד, אָמַרְתִּי: "זֶה הָרַבִּי שֶׁלִּי, זֶהוּ!"

בָּאָרוֹן הָיָה לִי סְפָרִים, וְזֶה הַסֵּפֶר 'שִׂיחוֹת הָר"ן' עָשָׂה עָלַי רֹשֶׁם גָּדוֹל, זֶה הָיָה הַשִּׂיחוֹת שֶׁלּוֹ. אֲנִי אָהַבְתִּי אֶת הַסֵּפֶר אַהֲבַת נֶפֶשׁ, אֵין בָּעוֹלָם אַהֲבָה כָּזֶה. וְהָיָה כָּל הָעוֹלָם מִתְנַגְּדִים לְרַבִּי נַחְמָן וַאֲנִי סָבַלְתִּי מִזֶּה, כִּי אֶפִלּוּ בְּנֵי-הַיְשִׁיבָה בְּנֵי-תּוֹרָה הָיוּ מִתְנַגְּדִים עַל רַבִּי נַחְמָן. אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד, רַק אֲנִי לְבַדִּי לָמַדְתִּי בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. וְכָכָה הַיּוֹם כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ וְלֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם סוֹדוֹת כָּאֵלֶּה, עִנְיָנִים כָּאֵלֶּה שֶׁכֻּלָּם יִתְבַּיְּשׁוּ לְהַרְאוֹת פְּנֵיהֶם לְדַבֵּר. אֲבָל הָעִקָּר הוּא שֶׁרַבִּי נַחְמָן הוּא נִמְצָא כְּבָר בָּעוֹלָם וְהָאוֹר שֶׁלּוֹ עוֹשֶׂה פְּעֻלּוֹת גְּדוֹלוֹת בָּעוֹלָם. יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ.

הַיּוֹם, בַּזְּמַן הַזֶּה, יִתְגַּלֶּה קְצָת רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַתּוֹרָה, מִכָּל הַצַּדִּיקִים! עַכְשָׁו נִתְגַּלֶּה רַבִּי נַחְמָן שֶׁהוּא עִנְיָן חָדָשׁ, פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁכָּל הַחֲכָמִים מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי נֶגֶד כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ, כָּל הַחֲכָמִים אֵין לָהֶם שׁוּם.. אֵין לָהֶם, לֹא יוֹדְעִים! זֶה סוֹד! לֹא יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן! מִי יוֹדֵעַ מֵרַבִּי נַחְמָן?! זֶה עִנְיָן חָדָשׁ, תּוֹרָה חֲדָשָׁה וְכֹחַ חָדָשׁ שֶׁהוּא כְּנֶגֶד

כָּל הָעוֹלָם, כְּנֶגֶד כָּל הַחֻכָמִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כֻּלָם לֹא שָׁוִים אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ. זֶה עִנְיָן חָדָשׁ לְגַמְרֵי, זֶה עִנְיָן שֶׁל בֶּרֶסְלֶב.

אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה בֶּרֶסְלֶב, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גְּלָה רַק אֵיזֶה דָּבָר קָטָן, אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם הַגָּדוֹל, אֵיזֶה טִפָּה. הוּא פָּתַח וְגָלָה שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם אֲפִלּוּ מַה זֶּה, לֹא מַכִּירִים וְלֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה רַבִּי נַחְמָן. אִם יִתְגַּלֶּה אֵיזֶה רֶמֶז, אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם בָּעוֹלָם יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן זֶה עִנְיָן סוֹד חָדָשׁ לְגַמְרֵי, וְעַכְשָׁו הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה כָּל הַסּוֹדוֹת וְהַסּוֹד שֶׁל רַבִּי נַחְמָן לְכָל הָעוֹלָם. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, הוּא הָיָה חָכָם פֶּלֶא כְּזֶה שֶׁהוּא יְקָרֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. זֶה עִנְיָן פֶּלֶא וּפֶלֶא וּפֶלֶא בְּלִי שִׁעוּר. פֶּלֶא כְּזֶה.. פֶּלֶא שֶׁל כָּל הַפְּלָאוֹת. פֶּלֶא נוֹרָא מְאֹד שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם וְהוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. הָיָה גְּאוֹנִים, מְפֻרְסָמִים, אֲבָל לֹא יָדְעוּ אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

רַבִּי נַחְמָן הוּא מְהַפֵּךְ כָּל הָעוֹלָם לְגַמְרֵי. רַבִּי נַחְמָן לְהַפֵּךְ מִכָּל הָעוֹלָם. כָּל הַחֻכָמִים כְּלוּם נֶגְדּוֹ!

עִנְיָן רַבִּי נַחְמָן זֶה עִנְיָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר כְּלָל, זֶה עִנְיָן פֶּלֶא שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם וְשֶׁיִּדְעוּ שֶׁלֹּא יוֹדְעִים כְּלוּם. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מִמָּקוֹם גָּבוֹהַּ מְאֹד. בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחֻכָמִים. זֶה כֹּחַ שֶׁעוֹמֵד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם וְיִהְיֶה עִנְיָן חָדָשׁ, יִהְיֶה עִנְיָן הַגְּאֻלָּה שֶׁכֻּלָּם יִתְהַפְּכוּ רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם וְיַשְׁלִיכוּ כָּל הַהִתְאַוּוֹת וְכָל הַשְׁטוּיוֹת. זֶה כֹּחַ כָּזֶה שֶׁאֵין שׁוּם כֹּחַ שֶׁיּוּכַל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד. אוֹר פֶּלֶא כָּזֶה עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם - עַכְשָׁו נִתְגַּלָּה. יִהְיֶה חָדָשׁוֹת, כֵּן.

מִי שֶׁיִּשְׂיֵם עֵינָיו וְלִבּוֹ לְדִבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבִּי נַחְמָן - יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ, דִּבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ מֵהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁלּוֹ, מִן הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מִזֶּה. עוֹד לֹא הָיָה חָכָם כָּזֶה בָּעוֹלָם, עוֹד לֹא הָיָה תּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלּוּ. מִי שֶׁיִּשְׂיֵם לֵב, יֵשׁ עוֹד בָּעוֹלָם 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה? 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה? וְכֵן כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ, מַה זֶּה? מִי שֶׁיִּלְמַד אֵיזֶה עִנְיָן שֶׁל רַבִּי נַחְמָן - יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי!

הוּא גִּלָּה הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', רְאוּי לְכָל הַחֻכָמִים לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי נֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבִּי נַחְמָן. הֵם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא רוֹצִים לָדַעַת מַה זֶּה הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', מַה זֶּה הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', אוֹי מַה שֶּׁזֶּה, מִי יָכוֹל לִזְכּוֹת לְאוֹרוֹת כָּאֵלֶּה? וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נוֹתֵן לָנוּ מַתָּנוֹת, הוּא נוֹתֵן לָנוּ אוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְיֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בָּעוֹלָם, וְיֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וְכָל הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִזֶּה, הֵם מְצַחֲקִים מִזֶּה. כָּל הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִתְבַּטֵּל אֵלָיו לְגַמְרֵי וְלַחֲזֹר לַתּוֹרָה וְלִשְׁמֹר וּלְהַאֲמִין בַּתּוֹרָה. יֵשׁ

כְּבָר בָּעוֹלָם 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הוּא יַעֲשֶׂה אֶת כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים. כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הָרְשָׁעִים - יִהְיוּ צַדִּיקִים!

רַק הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', רַק הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', תּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה.. כֻּלָּם יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי כְּנֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ! הַסְּפָרִים שֶׁלּוֹ, הַתַּלְמִידִים שֶׁלּוֹ, הַקְּדֻשָּׁה שֶׁלּוֹ, הַחָכְמָה שֶׁלּוֹ, זֶה הַכֹּל חָדָשׁ לְגַמְרֵי! אֲפִלּוּ כָּל הַכּוֹפְרִים וְכָל הַגּוֹיִים יִתְקָרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ. יִתְקָרְבוּ כָּל הָעוֹלָם. הוּא יְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל הָרְשָׁעִים, אֶת כָּל הָרְשָׁעִים הוּא מְקָרֵב.

אוֹר כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹרָא מְאֹד, וְהוּא רָאָה וְיָדַע אֶת כָּל הָרְשָׁעִים, אֶת כָּל הַקִּלְקוּלִים, וְהוּא עוֹמֵד וּמְהַפֵּךְ הַכֹּל לְהֶפְךְ. רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב הוּא מֵאִיר בְּכָל הָעוֹלָם לְכָל יִשְׂרָאֵל. יֵשׁ לוֹ בְּכֹחַ לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם מֵהֶפְךְ אֶל הֶפְךְ. הוּא יַהֲפֹךְ הַכֹּל, הוּא יַחֲזִיר כָּל עַם יִשְׂרָאֵל לַתּוֹרָה, לֶאֱמוּנָה, לֶאֱמֶת. כֻּלָּם יִתְהַפְּכוּ לֶאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם וּבַתּוֹרָה. זֶה עִכְּשָׁו מִתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן וְזֶה עִנְיָן שֶׁל מָשִׁיחַ, עִנְיָן שֶׁל הַגְּאֻלָּה. זֶה חֲדָשׁוֹת, חֲדָשׁוֹת...

יֵשׁ עוֹד לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר. יֵשׁ עוֹד, זֶה רַק מַה שֶּׁאֶפְשָׁר לְדַבֵּר בַּפֶּה, אֲבָל יֵשׁ עוֹד וְעוֹד וְעוֹד, אִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר מֵעִנְיָן פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, אֲבָל אֲנִי מְקַוֶּה שֶׁנִּזְכֶּה לְאַט לְאַט לְהוֹדִיעַ בָּעוֹלָם אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם מִגְּדֻלָּתוֹ וְחָכְמָתוֹ וְצִדְקוּתוֹ. בְּקֵרוֹב נֵדַע מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם.

כֻּלָּם לֹא יָדְעוּ כְּלָל מַה זֶּה רַבֵּנוּ, מַה זֶּה הַתּוֹרָה. 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' - דַּף אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה, דַּף אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן'! כָּל דַּף, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ, כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם לֹא שָׁוִים כְּנֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ, כְּנֶגֶד דִּבּוּר אֶחָד שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה, לֹא שָׁוִים כְּלוּם!

מֵהָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַק אֱמוּנָה, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אִם לֹא הָיָה בָּעוֹלָם רַק דַּף אֶחָד מֵהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', דַּף אֶחָד מֵהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', דַּף אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', אָז הָיָה הָעוֹלָם בָּטֵל לְכָלוּם!

דִּבּוּרִים, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.. 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְעוֹד וְעוֹד וְעוֹד. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר...

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַחֵם עַל עַצְמֵנוּ וְלַעֲסֹק תָּמִיד בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', בְּ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. תִּרְאֶה מַה שֶּׁזֶּה, אִם תִּלְמַד אֶת זֶה תִּרְאֶה מַה שֶּׁזֶּה, תִּרְאֶה טִפָּה מִן הַיָּם. יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה נִמְצָא בָּעוֹלָם הַזֶּה אוֹר כָּזֶה. מִי שֶׁזּוֹכֶה לְהַכְנִיס בְּלִבּוֹ אֵיזֶה נִיצוֹץ, אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם מִמַּה שֶּׁהוּא גִּלָּה, זֶה דָּבָר חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם,

עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה כְּמוֹ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. אִם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם - הָיָה הָעוֹלָם כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים אֲמִתִּיִּים!

זֶה עִנְיָן שֶׁאֲפִלּוּ אִם יְדַבְּרוּ כָּל הַזְּמַן רַק מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד לֹא יֵדְעוּ, לֹא יוֹדְעִים. אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד לֹא יוֹדְעִים, זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. וּכְשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ הוּא יְגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, מִי זֶה, מִי הוּא רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן...

יֵשׁ עוֹד וְעוֹד וְעוֹד וְעוֹד, אִי אֶפְשָׁר בְּפַעַם אַחַת לְדַבֵּר, זֶה פְּלָאוֹת, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יוֹדְעִים כְּלוּם, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. יִהְיֶה עוֹד זְמַן שֶׁאֲנִי מְקֻוֶּה לַשֵּׁם, אוּלַי אֶזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר בִּתְפִלּוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ וּלְסַפֵּר מַה זֶּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. יְכוֹלִים לְגַוְּעַ מַגֵּל הַחִיּוּת שֶׁל כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מַעְיָן, הוּא יַם הַחָכְמָה, הוּא מַעְיָן. לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה. 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' - אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מִי יוֹדֵעַ? אֵין הָעוֹלָם יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה רַבֵּנוּ. טִפָּה מִן הַיָּם, אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם לֹא נֵדַע מִי הוּא! הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם מַה זֶּה בְּרֶסְלֵב!

מִי יוֹכֵל לְהַכְנִיס בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה? כֻּלּוֹ חָדָשׁ, כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה. 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' - אֵין!

אַתָּה עִתּוֹנָאי - קַח הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' וְתִרְאֶה מַה שֶּׁזֶּה! תִּתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי! תִּרְאֶה הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', תִּרְאֶה הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', תִּרְאֶה אֶת הַסְּפָרִים שֶׁלּוֹ, תִּרְאֶה אֶת הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ, תַּשְׁפִּיל אֶת עַצְמְךָ לְהֶאֱמֵת. סְתָם לְדַבֵּר?

קַח כָּל הַסְּפָרִים וְתָשִׂים לֵב וְתִקְרָא תָּמִיד וְתִרְאֶה קְצָת מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, זֶה נוֹרָא מְאֹד, זֶה כֹּחַ כָּזֶה שֶׁיָּאִיר כָּל הָעוֹלָם, הוּא יוֹצִיא כָּל הָעוֹלָם מִן הַחֹשֶׁךְ, מִן הַכְּפִירָה, מִכָּל דָּבָר רָע. כּוֹפְרִים כְּאֵלֶּה שֶׁהֵם מְצַחֲקִים מִכָּל הַתּוֹרָה וְהֵם יִהְיוּ דְּתִיִּים, צַדִּיקִים כְּאֵלֶּה, קְדוֹשִׁים כְּאֵלֶּה. אוֹי, אוֹי, אוֹי, אוֹי...

אֲנַחְנוּ רַק מְדַבְּרִים, אֲבָל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא לְגַמְרֵי סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם כֻּלָּם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה רַבֵּנוּ, הוּא אָמַר: "אֲנִי סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם!" כֻּלּוֹ סוֹד שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, זֶה עִנְיָן סוֹד שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם, סוֹד בִּפְנֵי כָּל הַצַּדִּיקִים, סוֹד, סוֹד, סוֹד. סוֹד כָּזֶה.. "חִדּוּשׁ כְּמֹנִי עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!" עוֹד לֹא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה בָּעוֹלָם, חָדָשׁ! זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל הַחֲכָמִים וְכָל הָעוֹלָם כֻּלָּם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה רַבֵּנוּ נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד אִי אֶפְשָׁר לְגַלּוֹת. עִנְיָן רַבֵּנוּ הוּא סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם! סוֹד! כְּלוּם לֹא יוֹדְעִים מִמֶּנּוּ, כָּל הָעוֹלָם! אֱמֶת כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה, תּוֹרָה כָּזֶה...

הוּא הָיָה צַדִּיק וְחָכָם כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה דֻּגְמָתוֹ, שֶׁלֹּא הָיָה כָּמוֹהוּ, וְהוּא הָיָה מְצַחֵק מִכֻּלָּם וְאָמַר עַל עַצְמוֹ: "אֲנִי וְרַבִּי נָתָן מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם!" חָכָם כָּזֶה וְצַדִּיק כָּזֶה - אֵין בָּעוֹלָם! אֵין בָּעוֹלָם!

יֵשׁ עוֹד וְעוֹד וְעוֹד מַה לְדַבֵּר אֲבָל אֲנִי לֹא יָכוֹל לְדַבֵּר, דִּבַּרְתִּי הַרְבֵּה, אֲבָל יִהְיֶה זְמַן שֶׁאֲנִי אֲסַפֵּר מַה שֶׁיֵּשׁ...

הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיָּבוֹא הֲפִיכָה גְּדוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָם. קָרוֹב הַזְּמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִתְקָרֵב לְרַבִּי נַחְמָן, כָּל הָעוֹלָם יִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי נֶגֶד כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ. זֶה יָבוֹא בְּקָרוֹב שֶׁיֵּדְעוּ כֻּלָּם וְיִרְדְּפוּ רַק לֵידַע וּלְהַאֲמִין בַּתּוֹרָה וּבַמְצוֹות.

רַבִּי נַחְמָן הוּא הַכֹּל, כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַחָכְמוֹת!

קָרוֹב הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם דְּבָרִים חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי, יָבוֹא הַזְּמַן שֶׁיִּתְהַפֵּךְ כָּל הָעוֹלָם. זֶה לֹא רָחוֹק, זֶה קָרוֹב, קָרוֹב מְאֹד שֶׁכֻּלָּם יִתְהַפְּכוּ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי...

'ספורי מעשיות'

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְחָסִיד קוֹרְאִים יַחַד מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשְּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת' אֶת הַמַּעֲשֶׂה מִ'שִּׁבְעָה קַבְּצָנִים', וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל מַתְחִיל לְשׁוֹרֵר,

"הוֹי רַבִּי נַחְמָן, הוֹי רַבִּי נָתָן,

צוֹחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם.."

כְּלוּם, אֵין לִי כְּלוּם, הַכֹּל שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַבָּנִים שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַכֶּסֶף שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. מָה אַתָּה רוֹצֶה, מַגִּיעַ לְךָ אֵיזֶה דָּבָר?

בָּאִים בְּטָעוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "הַבָּנִים שֶׁלִּי, הַכֶּסֶף שֶׁלִּי, הַדִּירָה שֶׁלִּי", אֵין לְךָ כְּלוּם. מָה, זֶה שֶׁלְּךָ? מֵאֵיפֹה הֵבֵאתָ אֶת זֶה?

אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר אֵיךְ הוּא הָיָה מְרַקֵּד, אֵיךְ הוּא הָיָה שָׂמֵחַ עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאֵיךְ הוּא הָיָה מוֹדֶה לוֹ מְאֹד עַל כָּל דָּבָר, עַל הַדִּירָה, עַל הַכֶּסֶף, עַל הַיְלָדִים, עַל הַכֹּל. הוּא הוֹדָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ שֶׁנָּתַתָּ לִי בָּנִים, שֶׁנָּתַתָּ לִי כֶּסֶף, שֶׁנָּתַתָּ לִי דִּירָה.."

הוֹי, כַּמָּה טוֹב לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה, כַּמָּה שֶׁזֶּה שָׁוֶה, כָּל רֶגַע אֵין לְשַׁעֵר, כָּל רֶגַע שָׁוֶה מִילְיוֹנִים. זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר מַה שֶּׁשָּׁוֶה כָּל רֶגַע שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אוֹתִי וְנָתַן לִי דִּירָה וְהַכֹּל, נָתַן לִי מַתָּנוֹת כְּאֵלּוּ...

הוֹי, כַּמָּה טוֹב וְכַמָּה נָעִים הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ. כָּל אוֹת, כָּל נְקֻדָּה, כָּל מִצְוָה, זֶה הָעִקָּר הַחַיִּים, הַשִּׂמְחָה הִיא עִקַּר הַחַיִּים. אַשְׁרֵינוּ, אֲנַחְנוּ יְהוּדִים. הַגּוֹיִים, כָּל הַגּוֹיִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם לֹא שָׁוֶה כְּלוּם, אֵין לָהֶם אֲפִלּוּ שַׁבָּת אַחַת, אֵין לָהֶם כְּלוּם, כְּלוּם. בְּלִי הַתּוֹרָה - בַּעֲלֵי-חַיִּים, אוֹכְלִים תֶּבֶן. כָּל הַיּוֹם אוֹכֵל, עוֹמֵד וְאוֹכֵל וְעוֹמֵד. זֶהוּ, חֲמוֹר. רַק אֲנַחְנוּ, עַם יִשְׂרָאֵל, כָּל הָעוֹלָם שֶׁלָּנוּ. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - שֶׁלָּנוּ! בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ - שֶׁלָּנוּ! יְרוּשָׁלַיִם - שֶׁלָּנוּ! יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה שֶׁכָּל מִלָּה אֵין בְּכָל הָעוֹלָם. כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ אָז יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזוֹ בָּעוֹלָם.. לֹא הָיָה

מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, לֹא הָיָה שִׂמְחָה כָּזֶה כְּמוֹ עַכְשָׁו! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, הַחַיִּים, הַתּוֹרָה...

אַיי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גִּלָּה לָנוּ 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה.. לֹא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, לֹא הָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'.

אִם לֹא הָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' בָּעוֹלָם, עוֹד לֹא הָיָה כְּלוּם. בְּלִי הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' - כָּל הָעוֹלָם לֹא כְּלוּם!

'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, כָּל דִּבּוּר הוּא שָׁוֶה.. כָּל דִּבּוּר אֵין לְשַׁלֵּם וְאֵין לְהַשִּׂיג וְאֵין לִקְנוֹת. כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, תּוֹרָה כָּזוֹ, 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, כָּל דִּבּוּר שֶׁל הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ, כָּל חַיֵּינוּ, כָּל.. הַכֹּל. הַבָּנִים וְהַכֶּסֶף וְהַכֹּל. הַכֹּל שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֲהָהּ! וְכֵיוָן שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא לָעוֹלָם וְהוּא גִּלָּה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כְּאֵלֶּה, אָז אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם!

הָעוֹלָם כְּבָר נִבְרָא וְנַעֲשָׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה...

הוּא תִּקֵּן הָעוֹלָם, הוּא נָתַן לָנוּ תּוֹרָה קְדוֹשָׁה כָּזֶה, וְנָתַן לָנוּ כָּל חִיּוּתֵנוּ - הַתּוֹרָה. עַד רַבֵּנוּ לֹא הָיָה כְּלוּם, לֹא הָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְלֹא 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְלֹא 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'קִצּוּר לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת'...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', אָז הָעוֹלָם לֹא יֶחֱרַב!"

תּוֹרָה חֲדָשָׁה שֶׁלֹּא נִתְגַּלְּתָה מֵעוֹלָם. עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ, תַּלְמִידִים כָּאֵלֶּה.. רַבִּי נָתָן, תַּלְמִיד רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הֵיֵשׁ לְשַׁעֵר הַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה כְּשֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ? אָז יִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם מָלֵא שִׂמְחָה, יְרִקְדוּ כֻּלָּם. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם. נוּ, אֵיזֶה שִׂמְחָה זֶה!

עַד רַבֵּנוּ עוֹד לֹא הָיָה הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַ'בַּעַל-תְּפִלָּה', הַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁל הַ'שֶּׁבַע בֶּעטֶלְירס', כָּל הַמַּעֲשִׂיּוֹת - לֹא הָיָה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁיֵּשׁ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּדוֹל מְאֹד וְיֵשׁ לוֹ מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה. עוֹד יִהְיֶה שִׂמְחָה בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא רוֹאִים מַה שֶּׁיֵּשׁ דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם. מַה יֵּשׁ לָנוּ לְדַאֹג? אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת שָׂמֵחַ מְאֹד, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר עַכְשָׁו 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ.. אוֹצָרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁהֵם הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כָּל חִיּוּתֵנוּ בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת, שֶׁל הַתּוֹרוֹת. הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר שֶׁל סִפְּרֵי רַבֵּנוּ - זֶהוּ הָעוֹלָם. זֶהוּ הַחִיּוּת. אֲבָל בְּלִי זֶה אֵין שׁוּם חִיּוּת כְּלָל...

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, אֵיפֹה הָעוֹלָם, מַה זֶּה, אֵיזֶה עוֹלָם זֶה...

רַבִּי נָתָן הָיָה חַיָּב מִיתָה, כָּל הָעוֹלָם רָצוּ לַהֲרֹג אֶת רַבִּי נָתָן, הָיוּ אוֹמְרִים: "מַה הוּא מְדַבֵּר עַל רַבֵּנוּ!" וְהוּא הָיָה הָעִקָּר הַיְסוֹד וְהָעִקָּר הַכְּלָל, הַכֹּל.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, כָּל הָעוֹלָם נָגְדוּ, כָּל הַיְּהוּדִים, כָּל הַגְּאוֹנִים, כֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, וְהוּא נִצַּח כֻּלָּם. בִּזְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם מִתְנַגְּדִים עָלָיו הוּא צָחַק מִכֻּלָּם וְאָמַר לְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן: "אֲנַחְנוּ שְׁנֵינוּ, שְׁנֵי אֲנָשִׁים מִכָּל הָעוֹלָם, אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם!" כָּכָה הוּא אָמַר: "יֵשׁ עוֹלָם גָּדוֹל. אֲנִי וְנָתָן מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם! אֲנִי וְרַבִּי נָתָן, זֶה שְׁנֵי אֲנָשִׁים כְּנֶגֶד כָּל הַלּוֹמְדִים, כְּנֶגֶד כָּל הַגְּאוֹנִים, כְּנֶגֶד כֻּלָּם - אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם!" הֵם יִרְפְּאוּ אֶת כֻּלָּם, אֶת כָּל הָעוֹלָם. חָכְמוֹת כָּאֵלֶּה, אוֹי וָוי, אוֹי וָוי...

בְּעוֹלָם הָאֱמֶת הָיָה שְׁנַיִם - רַבִּי נַחְמָן וְתַלְמִידוֹ רַבִּי נָתָן! רַבִּי נָתָן הוּא רָאָה אֶת ה'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הוּא אָמַר לְכָל הָעוֹלָם: "מָה אַתֶּם מְצַחֲקִים? מַה יֵּשׁ לָכֶם? יֵשׁ לָכֶם אֵיזֶה דָּבָר, אֵיזֶה רֶוַח?" עוֹלָם מְשֻׁגָּע. הוּא אָמַר: "אֲנִי מַכִּיר אֶת כָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם מְשֻׁגָּעִים. אֲנִי זָכִיתִי לְהַכִּיר אֶחָד שֶׁהוּא נוֹרְמָלִי".

רַבִּי נָתָן מַה שֶּׁהוּא זָכָה.. 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', רַק לְדַבֵּר מִ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הַאִם יֵשׁ גָּאוֹן גָּדוֹל כָּזֶה? זֶה הָיָה גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן. גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ זֶה רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן, אֲבָל הָעִקָּר הוּא רַק רַבֵּנוּ. רַבִּי נָתָן הוּא זָכָה לִרְאוֹת וּלְהַשִּׂיג אֶת רַבֵּנוּ יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, יוֹתֵר מִכָּל הַתַּלְמִידִים, יוֹתֵר מִכֻּלָּם - רַבִּי נָתָן. הוּא הָיָה תַּלְמִידוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

אֲפִלּוּ בְּרַבִּי נָתָן אֵין לָנוּ שׁוּם שֶׁבַח לְהַגִּיד עָלָיו! הוּא הָיָה רֹאשׁ כָּל הַצַּדִּיקִים בְּכָל הַתּוֹרוֹת - רַבִּי נָתָן! וְרַבִּי נַחְמָן...

גַּם אֲנִי הָיִיתִי מְצַחֵק מִכֻּלָּם, כָּל הָעוֹלָם לֹא רָצוּ בְּרֶסְלֶב, הָיוּ מִתְנַגְּדִים, הָיוּ אוֹמְרִים: "בְּרֶסְלֶב - אָסוּר!"

הָיָה לִי חֲלוֹם הַלַּיְלָה, כָּל הָעוֹלָם הָיוּ מְצַחֲקִים מֵאִתָּנוּ, אֲנִי הָיִיתִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵי אֲנָשִׁים. כָּל הָעוֹלָם צָחֲקוּ: "הֵם בְּרֶסְלֶב, אָסוּר לַעֲמֹד עַל-יָדָם. הוּא בְּרֶסְלֶב". כָּכָה הָיָה הַמּוֹדָה, הָיוּ אוֹמְרִים עַל מִי שֶׁהוּא בְּרֶסְלֶב שֶׁהוּא מְשֻׁגָּע, וַאֲנִי צָחַקְתִּי מִכֻּלָּם. כֻּלָּם הָיוּ מְצַחֲקִים מִבְּרֶסְלֶב, וְנִצַּחְתִּי אֶת כֻּלָּם!

מִי זֶה הָעוֹלָם? אֲנִי וְנָתָן'לֶה, נָתָן'לֶה שֶׁלִּי, מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם. יֵשׁ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'. נוּ, עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם.

הוּא וְרַבִּי נָתָן הָיוּ מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם.

אֲנִי וְרַבִּי נָתָן מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם...

מָה הַתַּכְלִית מֵהָעוֹלָם? הָעוֹלָם רוֹצִים לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִישֵׁן וְזֶה הַכֹּל. מַה זֶּה, הָעוֹלָם נִבְרָא בִּשְׁבִיל לִישֵׁן, בִּשְׁבִיל לֶאֱכֹל?! מַה זֶּה, מַה יִּהְיֶה מִכָּל זֶה?

הָעוֹלָם בְּלִי רַבֵּנוּ הוּא.. אֵין לוֹ כְּלוּם, אֵין לוֹ שׁוּם חִיּוּת כְּלָל!
הָעוֹלָם לֹא שָׁוֶה פְּרוּטָה אַחַת, לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. רַק הַ'סְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְ'הַלְקוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'הַלְקוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ, תִּקְוָתֵנוּ.
אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ כְּבָר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל 'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס' וּ'בַעַל-תְּפִלָּה'. נוּ, 'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס' הָיָה? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גְּלָה!
אַיי יַי יַי, 'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס'...
הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַ'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס', הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַ'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס'.. הוּא מַרְאֶה לְכָל הָעוֹלָם בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה, הוּא מַרְאֶה לָהֶם שֶׁיֵּשׁ רַק אָדָם אֶחָד, יֵשׁ רַק רַבִּי נַחְמָן, רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָשׁ כָּל הָעוֹלָם רַק בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁל הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַ'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס', הוּא אָמַר: "אִם לֹא הָיִיתִי יוֹדֵעַ רַק הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה שֶׁל 'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס', הָיִיתִי גַּם-כֵּן חָדוּשׁ גָּדוֹל בָּעוֹלָם!"
הוֹי בָּעטְלֶ"רס כָּאֵלֶּה.. לֹא צְרִיכִים יוֹתֵר, רַק אֵיזֶה מַעֲשֶׂה שֶׁל הַ'שֶׁבַע בָּעטְלֶ"רס', מַסְפִּיק עַל הַכֹּל, הָיָה רָאוּי שֶׁכֻּלָּם יִהְיוּ צַדִּיקִים וְיַשְׁלִיכוּ כָּל הַחָכְמוֹת, וְכָךְ יִהְיֶה. אִם הָיָה לָהֶם שֶׂכֶל רַק לֵידַע אֵיזֶה חָתִיכַת מַעֲשֶׂה, זֶה כּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם. הֵם צְרִיכִים לְהִתְבַּיֵּשׁ מִכָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ. הֵם צְרִיכִים לְהִתְבַּטֵּל וּלְהִתְבַּיֵּשׁ עַל כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ. נוּ, זֶה יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם וְיָבוֹא, יָבוֹא הַזְּמַן!
אֲנִי אֲסַפֵּר לָכֶם מַה שֶּׁהָיָה לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה, הָיָה אִישׁ עָנִי וְזָקֵן שְׁמוֹ יוֹסֵף נֹחַ, הֵם הָיוּ זוּג, אִישׁ וְאִשָּׁה, הֵם הָיוּ עֲנִיִּים שֶׁבִּקְשׁוּ כְּמוֹ בָּעטְלֶ"ר (קַבְּצָן), "תֵּן לִי, תֵּן חָתִיכַת לֶחֶם, תֵּן לִי..", כְּמוֹ בָּעטְלֶ"ר.
אֲנִי יָדַעְתִּי שֶׁבָּעטְלֶ"ר זֶה הָעֲנִיִּים הַגְּדוֹלִים, הֵם הוֹלְכִים וּמְבַקְּשִׁים אֵיזֶה מַתָּנָה, אֵיזֶה חָתִיכַת לֶחֶם, אָז יָדַעְתִּי שֶׁזֶּה בָּעטְלֶ"ר. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא סִפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁל 'שִׁבְעָה בָּעטְלֶ"רס'. אֲנִי לֹא זָכַרְתִּי בָּעטְלֶ"ר אֶחָד, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְסַפֵּר לִי מַעֲשֶׂה שֶׁל 'שִׁבְעָה בָּעטְלֶ"רס'.
וַאֲנִי הָיִיתִי צוֹעֵק בַּתְּפִלָּה, אֲנִי אֲהַבְתִּי לִצְעֹק לַשֵּׁם בַּתְּפִלָּה. אֲנִי זוֹכֵר אֶת הַמִּטָּה עִם הָאִמָּא בִּזְמַן שֶׁנּוֹלַדְתִּי, אֲנִי זוֹכֵר שֶׁאֲנִי רָצִיתִי לֶאֱכֹל וְהָאִמָּא לֹא הָיָה לָהּ מַסְפִּיק חָלָב, הִיא לֹא אָכְלָה וְלֹא שָׁתְתָה, אֲנִי סָבַלְתִּי! לֹא הָיָה לִי חָלָב לֶאֱכֹל...
אֲנִי הָיִיתִי עַל שְׁמָחוֹת וַחֲתוּנוֹת וְרָקַדְתִּי שָׁם כָּל-כָּךְ יָפֶה, כֻּלָּם הָיוּ עֲשִׁירִים, כֻּלָּם נִתְבַּטְּלוּ וְנִבְהֲלוּ מְאֹד, הֵם אָמְרוּ: "מַה, רְקוּדִים כָּאֵלֶּה, מִי רוֹאֶה רְקוּדִים כָּאֵלֶּה?"
לֹא רָאִיתִי חַיִּים כָּאֵלֶּה, לֹא רָאִיתִי שִׂמְחָה כָּזוֹ, חַיִּים כָּאֵלֶּה, מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה.. אֲבָל חַיִּים כָּאֵלֶּה אֵין בָּעוֹלָם, רַק בִּבְרֶסְלֶב. הֶחָתָן עִם הַכַּלָּה הֵם הָיוּ מִתְנַעְנְעִים מְאֹד שֶׁיְּקַבְּלוּ אֵיזֶה דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, וְהַיְלָדִים הָיוּ מִתְנַעְנְעִים אַחֲרֵי הַבָּעטְלֶ"ר הָעִוֵּר וְאָמְרוּ: "אִם הוּא

הָיָה פֹּה, הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד. הוּא מְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ, מְחַזֵּק אוֹתָנוּ, מְרַפֵּא אוֹתָנוּ, מַה הוּא לֹא עוֹשֶׂה בִּשְׁבִילֵנוּ!" סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, זֶה רַק שֶׁל מָשִׁיחַ!

יֵשׁ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, עַד רַבֵּנוּ לֹא הָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְלֹא הָיָה 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְלֹא הָיָה כְּלוּם. לֹא הָיָה, אַיִן, כְּלָל! אֲבָל עַכְשָׁו הַבָּנִים הָיוּ שְׂמֵחִים מְאֹד, הֵם קִבְּלוּ מַתָּנוֹת גְּדוֹלוֹת, 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד.

מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה.. כָּל דִּבּוּר הוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם! כָּל דִּבּוּר שֶׁגְּלָה רַבֵּנוּ!

מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁזֶּה כָּל הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ.. אֵין מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ!

אֲנַחְנוּ שְׂמֵחִים, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'לִקּוּטֵי עֲצוֹת', יֵשׁ בְּמֶה לִשְׂמֹחַ. הַ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', מִי יָכוֹל לְתָאֵר גֹּדֶל הַשִּׂמְחָה וְהַחִיּוּת מִכָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁגְּלָה רַבֵּנוּ. כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר - רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁהֵם מַחֲרִיבִים כָּל הַצָּרוֹת, שֶׁיִּהְיֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, עוֹלָם חָדָשׁ. כָּל הַיְּהוּדִים יִהְיוּ שְׂמֵחִים וּמְרַקְּדִים. יִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, יִרְקְדוּ כָּל הָעוֹלָם בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת. הוֹי אֵיזֶה שִׂמְחָה יִהְיֶה כְּשֶׁיִּתְגַּלֶּה דִּבּוּר אֶחָד מֵהַמַּעֲשָׂה, יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזֶה.. בְּכָל בַּיִת רַק יִשְׂמְחוּ וְיִרְקְדוּ, בְּכָל בַּיִת וּבְכָל רְחוֹב יִהְיֶה שִׂמְחָה וְרִקּוּדִים. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל 'בַּעַל-תְּפִלָּה', יֵשׁ לָנוּ כְּבָר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל 'הַשְׁבָּעָה בָּעִטְלִירס', כָּל הָעוֹלָם יִשְׂמְחוּ וְיִרְקְדוּ מְאֹד. הֵיֵשׁ מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה בָּעוֹלָם חוּץ מִבְּרֶסְלֶב? הַמַּעֲשֶׂה 'מֵהַבַּעַל-תְּפִלָּה' וְ'הַשְׁבָּעָה בָּעִטְלִירס'.

אוֹי יוֹי יוֹי, מַעֲשֶׂה שֶׁל 'בַּעַל-תְּפִלָּה'...

הבעטלר, הבעטלר, הבעטלר...

מַדּוּעַ הָיָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְכַנֶּה עַצְמוֹ בָּעִטְלֶר? מַה זֶּה 'בָּעִטְלֶר' - עֲנִיִּים. מַדּוּעַ בָּעִטְלֶר? הַבָּעִטְלֶר הוּא תָּמִיד הָיָה מִתְחַנֵּן לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. הוּא בָּעִטְלֶר - קַבְּצָן. הוּא הָיָה תָּמִיד מִתְפַּלֵּל וּבוֹכֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן לִי, תֵּן לִי, תֵּן לִי.."., הַבָּעִטְלֶר בּוֹכֶה: "תֵּן לָנוּ, תֵּן לָנוּ, תֵּן לָנוּ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.."

יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מַה שֶּׁזֶּה.. זֶה יְחַיֶּה יְשַׂמַּח וְיֵרַפֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל הָרְשָׁעִים, אֶת כָּל הַכּוֹפְרִים. הוּא יְרַפֵּא וְיַחֲזִיר אוֹתָם לְטוֹב. דִּבּוּר אֶחָד יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם!

אֲנַחְנוּ רַק מִתְפַּלְּלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דָּבָר וְנַעֲשֶׂה מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה, נַעֲשֶׂה שִׂמְחָה כָּזוֹ בְּכָל הָעוֹלָם. אֲבָל בְּלִי זֶה - שִׂמְחָה בְּלִי חַיִּים, לֹא כְּלוּם.

הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם לֹא הָיָה לָהֶם אֶפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵהַבָּעִטְלֶירס, אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד. וְעַכְשָׁו הַבָּעִטְלֶר אֲצָלֵנוּ, יֵשׁ לָנוּ כָּל הַבָּעִטְלֶריס, הַבָּעִטְלֶר הַחֵרֵשׁ, הַבָּעִטְלֶר הָעִוֵּר, הַבָּעִטְלֶר הַחִגֵּר, בָּעִטְלֶירס כְּאֵלּוּ.. אֵיזֶה שִׂמְחָה! יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזוֹ, כָּל הָרוֹפְאִים הַגְּדוֹלִים יִשְׁאֲרוּ בְּלִי

פַּרְנָסָה, הַבֶּעטְלֶר יִרפֵּא כָּל הַמַּחֲלוֹת. הַבֶּעטְלֶירס הֵם מְשַׁמְּחִים אוֹתָנוּ, מְרַפְּאִים אוֹתָנוּ, מְחַזְּקִים אוֹתָנוּ.. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כָּל הַבֶּעטְלֶירס!

אַיי אֲנִי אֲהַבְתִּי לִשְׁמֹעַ אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר: "כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, יֹאמְרוּ כֻּלָּם, כָּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ, לְכוּ נָרִנְּנָה לְהַשֵּׁם, נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ, נְקַדְּמָה פָּנָיו בְּתוֹדָה, בִּזְמִירוֹת נָרִיעָה לוֹ.. אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אֶרֶץ, וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ. אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ, וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ. בּוֹאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה, נִבְרְכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם עוֹשֵׂנוּ. כִּי הוּא אֱלֹקֵינוּ, וַאֲנַחְנוּ עַם מַרְעִיתוֹ וְצֹאן יָדוֹ, הַיּוֹם אִם בְּקוֹלוֹ תִשְׁמָעוּ.." וְכֵן כָּל הַתְּהִלִּים, כָּל הַתְּהִלִּים הַקְּדוֹשִׁים. אָז יָאִיר כָּל הַתּוֹרָה, יָאִיר בְּכָל הָעוֹלָם. יִהְיֶה שָׂמֵחַ מְאֹד כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, יִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה מְאֹד בְּכָל הָעוֹלָם. בְּכָל מָקוֹם, בְּכָל רְחוֹב, בְּכָל בַּיִת, כֻּלָּם יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ. יִהְיֶה רַק עֲבוֹדָה אַחַת - יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ!

הֱיֵשׁ לְתָאֵר הַשִּׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, בְּכָל מָקוֹם יִהְיֶה רַק שִׂמְחָה וְרִקּוּדִים. יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, שֶׁל הַבֶּעטְלֶירס, שֶׁל ה'בַּעַל-תְּפִלָּה', שֶׁל כָּל ה'סְפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר הַבֶּעטְלֶירס, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר ה'בַּעַל-תְּפִלָּה', כַּמָּה יִהְיֶה שִׂמְחָה בְּכָל הָעוֹלָם, בְּכָל בַּיִת וּבְכָל מָקוֹם, וְהַיְלָדִים יִהְיוּ שְׂמֵחִים וּמְרַקְּדִים. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר הַבֶּעטְלֶר הַחֵרֵשׁ, הַבֶּעטְלֶר הָעִוֵּר. נוּ, יִהְיֶה עַצְבוּת? יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזוֹ...

מִי שָׁמַע כָּזֶה, מִי רָאָה כָּזֶה, מִי רָאָה כָּזֶה! עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. מַעֲשֶׂה שֶׁל הַבַּעַל-תְּפִלָּה, לִפְנֵי רַבֵּנוּ זַ"ל לֹא הָיָה הַמַּעֲשֶׂה, וְגַם הַבֶּעטְלֶירס לֹא הָיוּ. כְּשֶׁבָּא רַבֵּנוּ, אָז יֵשׁ כְּבָר הַמַּעֲשִׂיּוֹת וְהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְהַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', יִהְיֶה שִׂמְחָה מַה שֶּׁאֵין לָנוּ שׁוּם הֲשָׂגָה!

אוֹי מַה שֶּׁיִּהְיֶה, אֵיזֶה שִׂמְחָה יִהְיֶה, זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד. בַּגְּאֻלָּה נִהְיֶה חָפְשִׁיִּים, חֵרוּת. כָּל הָעוֹלָם יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ בְּכָל דִּבּוּר, בְּכָל הַבֶּעטְלֶירס.

אוֹי רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, כַּמָּה הוּא הָיָה בּוֹכֶה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהָיָה מִתְגַּעְגֵּעַ מְאֹד לְכָל דִּבּוּר שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת, "מָתַי נִזְכֶּה לָזֶה, לְהַרְגִּישׁ וְלִרְאוֹת וּלְהָבִין אֶת הַדִּבּוּר הַזֶּה, הַדִּבּוּר הַזֶּה, הַדִּבּוּר הַזֶּה. אֶת הַשִּׂיחוֹת וְכָל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם". זֶה הַסּוֹף, בָּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כּוֹתֵב לִי: "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד!" אוֹי, אוֹי, אוֹי...

אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת בְּעֵינַי הָעֲבוֹדָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ הוּא עָבַד הַשֵּׁם, אֵיךְ הוּא דִּבֵּר עִם הַשֵּׁם...

אֲנִי זוֹכֵר הַבְּכִיּוֹת שֶׁלּוֹ, אֵיךְ הָיָה בּוֹכֶה עַל צִיּוּן רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי. הָיָה כְּמוֹ שֶׁשּׁוֹפְכִים כַּמָּה פַּחִים מַיִם מִן הַדְּמָעוֹת שֶׁלּוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כֵּן.

הַקּוֹל שֶׁלּוֹ הָיָה.. קוֹל הַשֵּׁם!

הָיָה קָדֵשׁ קְדֻשִׁים כָּאֵלֶּה, גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה.. מַמָּשׁ הָיָה נֵס שֶׁהָיָה חַי בָּעוֹלָם, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, מָתַי תִּתֵּן לָנוּ הַבָּעְטָלֶרִיס, מָתַי תִּתֵּן לָנוּ חַיִּים כָּאֵלֶּה", הוּא זָכָה לִחְיוֹת חַיּוּת כָּזֶה, נְעִימוּת כָּזֶה, חַיִּים כָּאֵלֶּה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.. לֵב כָּזֶה לֹא רוֹאִים רַק שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ!

אבן-השתיה

מוֹצָאֵי שִׁמְחַת תּוֹרָה בַּבֵּית-כְּנֶסֶת בְּצְפַת,
רַבִּי יִשְׂרָאֵל שָׂר וְשָׂמֵחַ יַחַד עִם הַמִּתְפַּלְּלִים...
הַגָּאֳלָה כְּבָר קְרוֹבָה שָׁנִים וְעַכְשָׁו מַגִּיעַ הַזְּמַן הָאַחֲרוֹן...
עַכְשָׁו זֶה חֹשֶׁךְ, אֲבָל יִהְיֶה אוֹר בְּכָל בַּיִת, בְּכָל יְשִׁיבָה, יִהְיֶה אוֹר גָּדוֹל. יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ. יִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק לְהַתּוֹרָה, רַק לֶאֱמוּנָה, רַק לֶאֱמֶת. יִהְיֶה עוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְקַיֵּם הַתּוֹרָה בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת. שֶׁיִּתְפָּרְסֵם רַבֵּנוּ - זֶה הַגְּאֻלָּה!
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בְּעַצְמוֹ יְטַפֵּל בְּהַכֹּל. הוּא בְּיָדוֹ הַכֹּל, כָּל הַבְּרִיאָה, כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַתּוֹרָה, כָּל יִשְׂרָאֵל. זֶה עִנְיָן פֶּלֶא שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם! בָּא בִּזְמַן הַגְּאֻלָּה!
הַצַּדִּיק הוּא בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הוּא הַכֹּל. וְרַבֵּנוּ זֶה עִנְיָן לְגַמְרֵי חָדָשׁ. הָעִקָּר הָאוֹר הָעוֹלָם הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, מְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, הוּא מֵאִיר בָּנוּ, זֶה עִנְיָן שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, חָדָשׁ!
כַּמָּה שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אֵינוֹ כְּטִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיַן גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ. הַכֹּל לֹא בָּא בְּחֶשְׁבּוֹן, לֹא כְּלוּם נֶגֶד גְּדֻלָּתוֹ. רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיַן גְּדֻלָּתוֹ. חָכְמָה כָּזֶה, גְּבוּרָה כָּזֶה, עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, אֵין בָּעוֹלָם. הוּא הוֹדִיעַ טִפָּה מִן הַיָּם מֵהַגְּבוּרָה שֶׁלּוֹ, פֶּלֶא וּגְבוּרוֹת כָּאֵלֶּה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. כָּל זֶה אֵינוֹ כְּטִפָּה מִן הַיָּם!
לֹא אֲנִי אוֹמֵר אֶת זֶה, אֲנִי מְצַדִּי מִי אֲנִי? רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתַן הֵם אָמְרוּ לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ תְּלוּיִים הַכֹּל בְּרַבֵּנוּ. כָּל הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ וְכָל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ - הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ!
"אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים", מִי, אֵיזֶה צַדִּיק אָמַר דָּבָר כָּזֶה, אִם לֹא מָשִׁיחַ!
בְּכָל הַשַּׁ"ס לֹא הָיָה אַף תַּנָּא, אַף צַדִּיק, אַף אֶחָד שֶׁיַּגִּיד הַדִּבּוּרִים כְּמוֹ רַבֵּנוּ. וְהוּא אָמַר: "רַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא 'עֵיר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמַיָּא נָחִית', וְעַכְשָׁו יֵשׁ 'נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה'". נוּ, הוּא כְּבָר הֵכִין לָנוּ כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת וְהַכֹּל, הַכֹּל!
הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַחָכְמָה וְכָל.. הַכֹּל. כָּל הָרְפוּאוֹת, הַכֹּל!
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁהוּא מְלַמֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג אִתָּנוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ עֵצוֹת, הוּא מְלַמֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג אִתָּנוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ עֵצוֹת אֵיךְ לַעֲשׂוֹת אִתָּנוּ, כֵּן. מִי אָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה!

צַדִּיק קָדוֹשׁ וְנָאוֹן כָּזֶה, וְחָכָם כָּזֶה וֶאֱמֶת כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְכָל הָרְפּוּאוֹת שֶׁלּוֹ, לְכָל הַחִדּוּשִׁים שֶׁלּוֹ, לְכָל תּוֹרָה שֶׁלּוֹ. כָּל הַחָכְמִים יִפְלוּ וְיִתְבַּיְשׁוּ מִפְּנֵי רַבֵּנוּ, מִפְּנֵי הַחָכְמָה שֶׁלּוֹ. כָּל הָעוֹלָם יִתְבַּיְשׁוּ!

אוֹי וַוי, אִם לֹא הָיִיתִי זוֹכֶה לְהַכִּיר אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן וְכָל תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים, וְלִטְעֹם מֵאוֹר שֶׁלָּהֶם.. זֶה אוֹר חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה נִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם.

כָּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵם כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, כָּל דִּבּוּר הוּא בּוֹקֵעַ רְקִיעִים, הוּא עוֹשֶׂה תִּקּוּנִים כְּאֵלּוּ שֶׁלֹּא הָיוּ מֵעוֹלָם מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה, כִּי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא חָדָשׁ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בָּעוֹלָם אֲבָל לֹא יָדְעוּ כְּלָל מַה זֶּה, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְרַבִּי נָתָן הֵם הוֹדִיעוּ אֶת זֶה וְרָצוּ לַהֲרֹג אוֹתָם, בְּגַם הֵם נִצְלוּ, בְּנִסִּים גְּדוֹלִים. רַבִּי נָתָן כַּמָּה עָלָה עַל כָּל הָעוֹלָם וְאָמְרוּ שֶׁצְּרִיכִים לְהָרְגוֹ וְנִסִּים גְּדוֹלִים שֶׁהוּא נִשְׁאַר בַּחַיִּים, וְהוּא צָחַק כְּנֶגֶד כֻּלָּם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן הֵם מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכָבַשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיָּד הַגּוֹיִים בִּשְׁבִילֵנוּ, בִּשְׁבִיל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ. הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּשְׁלֵמוּת גָּמוּר, תִּקּוּן גָּמוּר. הוּא הַכֹּל אֶצְלוֹ, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הַקֹּדֶשׁ-הַקָּדָשִׁים, אֶבֶן-הַשְּׁתִיָּה - הַכֹּל אֶצְלוֹ, הוּא עוֹלֶה עַל הַכֹּל!

בְּרֶסְלֶב זֶה הַכֹּל! זֶה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. אֲנַחְנוּ תְּלוּיִים בְּרַבֵּנוּ, כָּל הַנֶּאֱלָה הוּא רַבֵּנוּ!

רַבֵּנוּ זֶה הָעִקָּר, הָעִקָּר הַחִיּוּת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ. הוּא אוֹר שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, הוּא הַיְסוֹד. כָּל הַתּוֹרָה מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ, כֻּלָּם יוֹנְקִים מִמֶּנּוּ. הוּא גּוֹאֵל מוֹשִׁיעַ, הוּא הַכֹּל - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה זֶּה, כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדֵעַ כְּלָל מַה זֶּה. אֲנַחְנוּ בְּהַדְּבּוּרִים שֶׁלָּנוּ אֲנַחְנוּ מְנַשְּׁמִים אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ. לֹא יְכוֹלִים לְדַבֵּר, אָסוּר לְדַבֵּר, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה...

אֲהָהּ! מַה שֶּׁסְּבַלְתִּי זֶה אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר, כֻּלָּם הֵרְאוּ בְּאֶצְבַּע: "הִנֵּה בְּרֶסְלֶבִים" הָיִינוּ שְׁנַיִם, אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדּוֹנֶר. אֲנִי בָּאתִי מִירוּשָׁלַיִם וְלֹא רָצוּ לָתֵת לִי שָׁלוֹם, "אַתָּה בְּרֶסְלֶבּ!"

אֲנִי מְקַוֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה עִנְיָנִים פְּלָאִים, זֶה כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּי בָּזֶה, שֶׁיִּלְמְדוּ סְפָרָיו וּלְקָיְּמִים, אָז יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה. הָעִקָּר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר גִּלָּה הַכֹּל לְהַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית הָאֲחֲרוֹנָה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר גִּלָּה הַכֹּל! כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ! וְכָל עִקָּר חִיּוּתֵנוּ וְכָל עִקָּר חִיּוּת כָּל יִשְׂרָאֵל!

הַגְּאֻלָּה כְּבָר יֶשְׁנָהּ, יֵשׁ כְּבָר. יִהְיֶה חֲתוּנָה יָפָה מְאֹד, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יִרְקְדוּ וְיִשְׂמְחוּ, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - עִם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אל תתיאשו!

קְבוּצַת בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה יַחַד עִם כַּמָּה חֲסִידִים וְתִיקִים, הִגִּיעוּ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזְּקוּת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם...

אוֹי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא יָחִיד בְּכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁזָּכָה לַעֲבֹד הַשֵּׁם בְּכָל רֶגַע, הוּא קִבֵּל עַל עַצְמוֹ כָּל הַיִּסּוּרִים וְכָל הַכְּאֵבִים וְכָל מִינֵי צָרוֹת בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. הוּא אָמַר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "אֲנִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, אֲנִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ, אֲנִי לֹא יַעֲזֹב אוֹתְךָ עַד שֶׁתַּעֲזֹר לִי!"

אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה הָיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְהֵם סִדְּרוּ לָנוּ לוֹמַר: "אָנָּא הַשֵּׁם הוֹשִׁיעָה נָא, אָנָּא הַשֵּׁם הוֹשִׁיעָה נָא. אָנָּא הַשֵּׁם הַצְלִיחָה נָא, אָנָּא הַשֵּׁם הַצְלִיחָה נָא", עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, זֶה לֹא רַק פַּעֲמַיִם, זֶה יוֹתֵר מִפַּעֲמַיִם, זֶה עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם...

עַכְשָׁו זְמַן יְמֵי הַמָּשִׁיחַ, יִתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא צָעַק בְּקוֹלוֹת כָּאֵלֶּה, "גִּיוָואלְד.. זַייט אַייךְ נִיט מְיַאֵשׁ. קַיין יֵאוּשׁ אִיז נָאהר נִיט פַּאר הָאַנְדִין! ("אֱהָה.. אַל תְּיַאֲשׁוּ עַצְמְכֶם, יֵאוּשׁ אֵינוֹ בָּעוֹלָם כְּלָל!" וְדוֹחֵק תֵּבַת 'גִּיוָואלְד' בְּקוֹל גָּדוֹל). אִם הָיָה הָעוֹלָם מְקַבְּלִים אֶת זֶה - הָיָה הָעוֹלָם חָדָשׁ!

כָּל הָעוֹלָם לֹא יְכוֹלִים נֶגֶד דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ, הוּא כְּבָר צָעַק בְּקוֹלוֹת גְּדוֹלוֹת: "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל! גִּיוָואלְד, אַל תְּתְיָאֲשׁוּ, אַל תְּתְיָאֲשׁוּ, אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!" שֶׁיֵּדְעוּ וְיַאֲמִינוּ שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, שׁוּין ("מַסְפִּיק!") זֶה לְבַד כְּבַשׁ כְּבָר כָּל הָעוֹלָם. דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ זֶהוּ כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַיְשׁוּעוֹת!

אוֹי, מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צָעַק בְּקוֹלוֹת כָּאֵלּוּ, "גִּיוָואלְד.. זַייט אַייךְ נִיט מְיַאֵשׁ. קַיין יֵאוּשׁ אִיז נָאהר נִיט פַּאר הָאַנְדִין!" הַקּוֹלוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ הָיָה מַמָּשׁ כְּמוֹ שֶׁאֵין לוֹ כֹּחַ יוֹתֵר לִצְעֹק, צָעֲקוֹת כָּאֵלֶּה עַד הַשָּׁמַיִם, "גִּיוָואלְד.. גִּיוָואלְד.. אַל תְּתְיָאֲשׁוּ, אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", הוּא צָעַק לְכָל הָעוֹלָם, הוּא צָעַק בְּקוֹלוֹת כָּאֵלֶּה לְחוֹלִים שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה: ""גִּיוָואלְד.. זַייט אַייךְ נִיט מְיַאֵשׁ. קַיין יֵאוּשׁ אִיז נָאהר נִיט פַּאר הָאַנְדִין!"

"גִּיוָואלְד" - זֶה לָשׁוֹן שֶׁל אַזְהָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד, יְכוֹלִים לָמוּת, "גִּיוָואלְד.. גִּיוָואלְד.. זַייט אַייךְ נִיט מְיַאֵשׁ.." וּמַדּוּעַ שׁוּם צַדִּיק לֹא צָעַק בְּקוֹלוֹת כָּאֵלֶּה? כִּי הוּא לָקַח אֶת זֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ, "אַל תְּתְיָאֲשׁוּ, אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹמֵר: "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל.."

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְצַחֵק מִכָּל הָעוֹלָם, הוּא כְּבָר כָּבַשׁ וְכוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם בְּדִבּוּר אֶחָד, בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם וְאוֹמֵר לָהֶם: "גִּיוָואלְד, אַל תְּתְיָאֲשׁוּ, אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל", כְּבָר כָּבַשׁ כָּל הָעוֹלָם!

אִם הָיוּ שׁוֹמְעִים אֶת רַבֵּנוּ הָיָה כְּבָר כָּל הָעוֹלָם מְתֻקָּן, לֹא לְהִתְיַאֵשׁ וְלֹא לִפֹּל, רַק לְהִתְגַּבֵּר, "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, לֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ", מָה אַתָּה חוֹשֵׁב, אֲנִי יוֹדֵעַ יוֹתֵר מִכֶּם, "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל". הוּא יְכַבֵּשׁ אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ מְמֻוָּת לְחַיִּים. אֲבָל בְּלַחַשׁ, הוּא נִכְנַס לְכָל הָעוֹלָם וּמוֹדִיעַ לָהֶם: "גִיוַואלְד, זַייט אַייך נִיט מְיָאֵשׁ. קַיין יֵאוּשׁ אִיז נָאהר נִיט פַּאר הָאִנְדִין".

מַדּוּעַ אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל? כִּי אֲנִי יֶשְׁנִי בָּעוֹלָם, וְיֵשׁ מִי שֶׁצּוֹעֵק אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ)...

אוֹי, אוֹי, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה נוֹהֵג לִצְעֹק "גִיוַואלְד.. גִיוַואלְד.." בַּכֹּחַ הַזֶּה רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָבַד הַשֵּׁם עֲבוֹדָה כָּזֶה, אֱמוּנָה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה.. שֶׁהוּא לָקַח מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, דְּרִשָׁה גִּישַׁאנְק.

הַבָּעטְלִירְס, הַבָּעטְלִירְס, הַבָּעטְלִירְס (מִתּוֹךְ 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת מִשָּׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת'), הַיְלָדִים, הֶחָתָן וְהַכַּלָּה, הֵם הָיוּ כְּבָר מְפֻרְסָמִים אֵצֶל כָּל הַבָּעטְלִירְס, וְכֻלָּם יָדְעוּ מֵהֶם שֶׁאֵלּוּ הֵם הַבָּנִים שֶׁנֶּאֱבְדוּ בַּיַּעַר. הָיָה לָהֶם חֲתוּנָה מֵהַסְּעוּדָה שֶׁל יוֹם הַהֻלֶּדֶת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, הֵם לָקְחוּ כָּל מַה שֶּׁנִּשְׁאַר מֵהַסְּעוּדָה וְעָשׂוּ חֻפָּה וְעָשׂוּ חֲתוּנָה. הַיְלָדִים אָמְרוּ: "אֵיפֹה הַבָּעטְלֶיר הָעִוֵּר, אִם הָיָה כָּאן הַבָּעטְלֶיר הָעִוֵּר, הוֹ.. הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד. זֶה חֲתוּנָה, צְרִיכִים לִהְיוֹת שָׂמֵחַ מְאֹד. אִם הוּא הָיָה פֹּה - הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד!"

אָז הוּא אָמַר: "אֲנִי פֹּה, אֲנִי בָּאתִי עַל הַחֲתוּנָה שֶׁלָּכֶם, אֲנִי בָּאתִי עַל הַחֲתוּנָה שֶׁלָּכֶם, אֲנִי פֹּה!"

הַבָּעטְלִירְס הֵם נָתְנוּ מַתָּנוֹת לֶחָתָן וְלַכַּלָּה - לִשְׁנֵיהֶם, דְּרִשָׁה גִּישַׁאנְק. וְהַיְלָדִים הָיָה לָהֶם כָּל טוּב, כָּל טוּב. מַה זֶּה דְּרִשָׁה גִּישַׁאנְק? "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!"

לֹא יָדְעוּ וְלֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה רַבֵּנוּ, אַתֶּם יוֹדְעִים? אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן. אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי? אֲנִי הָרַבִּי שֶׁלָּכֶם, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל! אֲנִי צָעַקְתִּי וַאֲנִי צוֹעֵק: "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל.."

לבקש ולהתפלל

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר,

"עָבַר קָצִיר כָּלָה קַיִץ,

וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ.."

הוֹי, זֶה הַנִּגּוּן הוּא מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, זֶה הָיָה עִם הִתְבּוֹדְדוּת, אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָלְכוּ בַּלַּיְלָה לַיַּעַר וְהָיָה זְמַן לִצְעֹק, "עָבַר קָצִיר" - זֶה בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, זֶה סוֹף הַקַּיִץ, עָבַר כָּל הַקַּיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ. יְמֵי חַיֵּינוּ זֶה הֶבֶל, "עָבַר קָצִיר כָּלָה קַיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ.."

בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵם הָלְכוּ לְהִתְבּוֹדֵד, הֵם צָעֲקוּ בְּקוֹלוֹת כָּאֵלֶּה בַּיַּעַר מֵעֹמֶק הַלֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "אֵיפֹה אֲנַחְנוּ! עָבַר קָצִיר כָּלָה קַיִץ וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ. מָתַי נִזְכֶּה לְתִשׁוּבָה, מָתַי? כְּבָר חֹדֶשׁ אֱלוּל!"

עָבַר קָצִיר כָּלָה קַיִץ, זֶה כָּל תִּקְוָתֵנוּ, עָבַר הַכֹּל וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ, עוֹד קֶצֶת אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים לְעוֹלָם הָאֱמֶת, מַה יִּהְיֶה? עָבַר קָצִיר כָּלָה קַיִץ, עָבַר כָּל חַיֵּינוּ, עָבַר הַכֹּל וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ. זֶה הִתְעוֹרְרוּת גָּדוֹל, זֶה לֹא רַק הַקָּצִיר הַזֶּה, "עָבַר קָצִיר" - זֶה כָּל הַחַיִּים, "וַאֲנַחְנוּ לֹא נוֹשַׁעְנוּ.."

אוֹי אוֹי אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הָיָה לָהֶם עוֹד שִׁיר שֶׁהֵם נָהֲגוּ לָשִׁיר, זֶה נִגּוּן חָדָשׁ, הֵם הָיוּ שָׁרִים אֶת זֶה אַחֲרֵי חֲצוֹת לַיְלָה, אַחֲרֵי אֶמִירַת תִּקּוּן חֲצוֹת, צָרִיכִים מִלְחָמָה - תִּקּוּן חֲצוֹת זֶה בְּכִיּוֹת. אֲז אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ רָצוּ לְנַחֵם עַצְמָם וְהֵם שָׁרוּ בַּהִתְבּוֹדְדוּת: "כִּי נִחַם הַשֵּׁם צִיּוֹן, נִחַם כָּל חָרְבוֹתֶיהָ, וַיָּשֶׂם מִדְבָּרהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן הַשֵּׁם, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה, שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה.."

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יֵשׁ לוֹ כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת - פַּרְנָסָה וְכָל דָּבָר, יֵשׁ לוֹ כָּל דָּבָר וְהוּא רַחֲמָן וְהוּא מְרַחֵם וְהוּא רוֹצֶה לָתֵת לָנוּ וְנוֹתֵן לָנוּ, הוּא רַק נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה - יֵשׁ לָנוּ כְּבָר הַכֹּל.

צְרִיכִים לְשִׂים לֵב מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה, בִּשְׁבִיל כָּל דָּבָר, לְהִתְפַּלֵּל בֶּאֱמוּנָה לְהַשֵּׁם: "אַבָּא, תְּרַחֵם עָלַי, אֲנִי צָרִיךְ אֶת זֶה, תֵּן לִי אֶת זֶה. אֲנִי צָרִיךְ יְלָדִים - תֵּן לִי יְלָדִים". אֵין שׁוּם דָּבָר שֶׁיֶּחְסַר לָנוּ, "אַבָּא, תֵּן לִי.." תֻּכָּף הוּא נוֹתֵן לָנוּ כָּל דָּבָר, "תֵּן לִי פַּרְנָסָה. אַבָּא, אַבָּא, רַחֵם עָלַי, תֵּן לִי אֶת זֶה, תֵּן לִי אֶת זֶה.." הוּא שׁוֹמֵעַ וְיָכוֹל לַעֲזֹר וְעוֹזֵר וְיַעֲזֹר לָנוּ! אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ כָּל טוּב, הַכֹּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים יֵשׁ לָנוּ, וְהוּא נוֹתֵן תֻּכָּף!

לְדַבֵּר, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ לִפְנֵי חָבֵר, כָּכָה רָצָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁנְּדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ עִם חָבֵר טוֹב. יְכוֹלִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ. מְסַפְּרִים לוֹ: "מָה אַתָּה אוֹמֵר? אֲנִי צָרִיךְ אֶת זֶה וַאֲנִי צָרִיךְ אֶת זֶה", לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה, כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, לְדַבֵּר עִמּוֹ כְּמוֹ שֶׁמְּדַבְּרִים עִם בֵּן, עִם אַבָּא, בְּלָשׁוֹן רְגִילָה, לְהִתְפַּלֵּל אֶל הַשֵּׁם בִּפְשִׁיטוּת, בֶּאֱמוּנָה. צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לְהִתְקַשֵּׁר וּלְהַאֲמִין בַּשֵּׁם עַל כָּל דָּבָר.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה הָעִנְיָן שֶׁל הַהִתְבּוֹדְדוּת, לְדַבֵּר וְלִבְכּוֹת וּלְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כָּכָה אָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. 'הִתְבּוֹדְדוּת' - מִלָּה אַחַת וְזֶה כּוֹלֵל הַכֹּל. כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דָּבָר שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם וְלֵידַע וְלַדַּעַת. לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה וּלְקַיֵּם אֶת הַמִּצְוֹות.

זֶה דְּבָרִים קַלִּים מְאֹד - לְדַבֵּר כָּל יוֹם עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל דָּבָר, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עֲשֵׂיתִי כָּךְ וְכָךְ, רַחֵם עָלַי, אַבָּא רַחֲמַנִי.." אֲנַחְנוּ צְרִיכִים בְּכָל יוֹם וָיוֹם לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה גְּדוֹלָה וּלְהִתְפַּלֵּל עַל כָּל דָּבָר, אָז יִהְיֶה הַכֹּל בְּסֵדֶר. צְרִיכִים לְהִתְגַּעְגֵּעַ בְּרָצוֹן חָזָק וְלִשְׁמֹר אֶת הַזְּמַן מְאֹד, לֵידַע שֶׁבְּכָל יוֹם יֵשׁ לִי עִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת. לַעֲסֹק בְּהִתְבּוֹדְדוּת, לְדַבֵּר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמָקוֹם מְיֻחָד. הִתְבּוֹדְדוּת זֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, זֶה דָּבָר גָּדוֹל, זֶה מֵבִיא לְאָדָם אוֹרוֹת גְּדוֹלוֹת. הִתְבּוֹדְדוּת!

לְהִתְבּוֹדֵד, לְבַקֵּשׁ מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דָּבָר שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים, לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה גְּלָלָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גֹּדֶל הָעִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, לְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, לְהִתְפַּלֵּל אֵלָיו. וְהַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת: "וּלְוַאי שֶׁיִּתְפַּלֵּל אָדָם כָּל הַיּוֹם". כָּל מַה שֶׁמִּתְפַּלְּלִים יוֹתֵר - יוֹתֵר טוֹב. תְּפִלָּה לְאֵל - חַיּוּת. תְּפִלָּה - בִּשְׂבִיל חַיּוּת. כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ לֶאֱכֹל, כָּךְ צְרִיכִים לְקַבֵּעַ זְמַן וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דָּבָר. תְּפִלָּה עוֹלָה עַל הַכֹּל, כֵּן. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִזֶּה, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה - צְרִיכִים לְקַיֵּם!

זֶה קָשֶׁה לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ? צְרִיכִים לִהְיוֹת עַקְשָׁן גָּדוֹל בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם וְלַעֲשׂוֹת אֲפִלּוּ מַה שֶּׁקָּשֶׁה, לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם. צְרִיכִים לְחַכּוֹת וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ שֶׁנִּזְכֶּה שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ דִּבּוּרִים טוֹבִים, לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְפַּלֵּל. זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עִנְיַן תְּפִלָּה וֶאֱמוּנָה זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ. כָּל הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ מְסֻפֶּרֶת וּמְדֻבֶּרֶת לָנוּ אֵיךְ לִזְכּוֹת לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק.

הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַעְנְיַן תְּפִלָּה שֶׁזֶּה הָעִקָּר שֶׁל הָעוֹלָם, עִקַּר הַחַיִּים. כָּל הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִזֶּה וַאֲנַחְנוּ גַּם רְחוֹקִים מִזֶּה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק לְקָרֵב אֶת זֶה, לִשְׁמֹר עַל זֶה מְאֹד, לְקַבֵּעַ זְמַן וּמָקוֹם לְהִתְבּוֹדֵד. זֶה יוֹתֵר מִן הַכֹּל!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה, צְרִיכִים לְקַיֵּם, צְרִיכִים לַעֲבֹד לְהַאֲמִין וּלְקַיֵּם אֶת זֶה. מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁנּוֹפְלִים לְתַאֲוֹוֹת זֶה הַכֹּל מִזֶּה שֶׁלֹּא קִבְּלוּ מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָרְפוּאָה. הַדָּבָר הָעִקָּרִי שֶׁהוּא מַצִּיל אוֹתָנוּ - הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת!

הַכֹּל מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל זֶה, לְקַיֵּם אֶת זֶה, בִּפְרָט הָעִנְיָן שֶׁל הִתְבּוֹדְדוּת וּתְפִלָּה, זֶה הָעִקָּר שֶׁבְּכָל הָעִקָּרִים. וְכָל הָעוֹלָם רְחוֹקִים מִזֶּה, רְחוֹקִים מִתְּפִלָּה, רְחוֹקִים מִכָּל הַתּוֹרָה מִכָּל הַמִּצְוֹוֹת, רְחוֹקִים מִן הַכֹּל.

רַבִּי נָתָן עָלָה עַל כֻּלָּם! כָּל מַה שֶּׁזָּכָה רַבִּי נָתָן שֶׁקֵּרֵב כָּל-כָּךְ נְפָשׁוֹת לְרַבֵּנוּ הָיָה עַל-יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת. כֻּלָּם נִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בֶּאֱמֶת, בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ, אֲבָל רַבִּי נָתָן זֶה עִנְיָן לְחוּד, הוּא קִבֵּל כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְקַיֵּם אוֹתָם. הוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְדִבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהוּא זָכָה עַל-יְדֵי הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵאִיר לוֹ.

אֲנִי רָחוֹק מִתְּפִלָּה מִכָּל וְכֹל, אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ, זֶה הָעִקָּר הַכֹּל שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל - הִתְבּוֹדְדוּת וּתְפִלָּה. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי כּוֹאֵב וּמִצְטַעֵר עַל זֶה וְזֶה נוֹתֵן לִי קְצָת נֶחָמָה שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִקְפִּיד עַל זֶה...

אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָנוּ אֱמוּנָה בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה, צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְגַּעְגֵּעַ שֶׁנִּזְכֶּה גַּם-כֵּן לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. רַק אֲנַחְנוּ מִכָּל הָעוֹלָם, רַק אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים מֵהַתּוֹרָה וּמַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה. אֲבָל הַגּוֹיִים, כָּל הָעוֹלָם, לֹא יוֹדְעִים כְּלָל שֶׁיֵּשׁ בּוֹרֵא עוֹלָם שֶׁהוּא בָּרָא אֶת הָעוֹלָם וְהוּא מַנְהִיג הָעוֹלָם. זֶה גּוֹיִים.

הַגּוֹיִים, גַּם יְהוּדִים שֶׁלֹּא מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם, בַּתּוֹרָה, הֵם גַּם-כֵּן סוֹף-כָּל-סוֹף יִתְקָרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. רַק הַגּוֹיִים - בְּהֵמוֹת, חֲמוֹרִים. אֲבָל יִשְׂרָאֵל - יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה וּמְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ עַל כָּל דָּבָר, כָּל דִּבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים אוֹתוֹ, כָּל דִּבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה.

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִתְבַּקֵּשׁ לְעָשׂוֹת פִּדְיוֹן עֲבוּר זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא)

אֲנִי לֹא מַבְטִיחַ לְאַף אֶחָד, אֲנִי אוֹמֵר שֶׁצְּרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל, וְכֵן בִּזְכוּת הַמִּצְוָה, בִּזְכוּת הַצַּדִּיק, הוּא יָגֵן שֶׁיִּהְיֶה בָּנִים. נוּ, תַּשְׁאִירוּ אֶת זֶה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבָרֵךְ אֶתְכֶם וְיִתֵּן לָכֶם הַרְבֵּה יְלָדִים טוֹבִים, וְשֶׁתִּזְכּוּ לְחַנֵּךְ הַיְלָדִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה בֶּאֱמֶת. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּכָל הַיְשׁוּעוֹת וּבְכָל הַבְּרָכוֹת.

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִתְבַּקֵּשׁ לְבָרֵךְ אָדָם מְסֻיָּם עֲבוּר שִׁדּוּךְ)

אִם הָיִיתָ מַמְשִׁיךְ וְעוֹשֶׂה מַה שֶּׁעָשִׂיתָ וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כָּל יוֹם וְכָל שָׁבוּעַ, הוֹ.. מַה שֶּׁהָיִיתָ זוֹכֶה. אִם הָיִיתָ מִתְפַּלֵּל וּמִתְחַזֵּק - כְּבָר הָיָה לְךָ בָּנִים וּבְנֵי בָּנִים, כֵּן. וְכֻלָּם הָיוּ עוֹבְדִים אֶת הַשֵּׁם בְּתוֹרָה וּמִצְוֹות. נוּ, אֲבָל אַף-עַל-פִּי כֵן טוֹב מְעַט. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבָרֵךְ אוֹתְךָ בְּכָל הַבְּרָכוֹת וּבְכָל הַיְשׁוּעוֹת, מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַזְמִין לְךָ בִּמְהֵרָה, כָּל הַיְשׁוּעוֹת.

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִתְבַּקֵּשׁ לְהִפָּגֵשׁ עִם אָדָם מְסֻיָּם שֶׁהִגִּיעַ לְבַקְּרוֹ)

הָעִנְיָן שֶׁלִּי אֲנִי לֹא כְּלוּם, רַק הָעִקָּר הוּא תְּפִלָּה, לְהִתְפַּלֵּל כָּל אֶחָד לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּל יוֹם עַל כָּל מַה שֶּׁחָסֵר לוֹ, כָּל מַה שֶּׁצָּרִיךְ - לְבַקֵּשׁ בְּרַחֲמִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. שֶׁנִּזְכֶּה לְיִרְאַת שָׁמַיִם וְלִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. וְאִם חַס-וְשָׁלוֹם נוֹפְלִים, אָז יֵשׁ רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן שֶׁהוּא לֹא נוֹתֵן לִפֹּל!

הַשֵּׁם יַעֲזֹר לוֹ, כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁדִּבֵּר עִמְּךָ שֶׁיְּדַבֵּר לְפָנֶיךָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְפָנֶיךָ הַצַּדִּיק. אָז הָעִקָּר זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן, וְהָעִקָּר לִלְמֹד סְפָרָיו וּלְקַיֵּם מַה שֶּׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, וּלְהַאֲמִין בּוֹ, מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר זֶה הֲלָכָה, זֶה מִן הַשָּׁמַיִם, זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

הֵבִיא אוֹתוֹ לָעוֹלָם עַכְשָׁו בַּחֹשֶׁךְ הַזֶּה, שֶׁיִּקָּרֵב כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה וְלָאֱמוּנָה וּלְהָאֱמֶת.

זֶה הָעִקָּר, הָעִקָּר לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּלְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם. לְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אוֹתָנוּ וְהוּא רוֹצֶה שֶׁאֲנַחְנוּ נַאֲמִין בּוֹ וְנַאֲמִין בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְווֹת וְנִהְיֶה בָּנִים אֲצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶהוּ הַתַּכְלִית, זֶהוּ הַחַיִּים. בְּלֹא זֶה אֵין חַיִּים כְּלָל. בְּלֹא תּוֹרָה זֶה לֹא חַיִּים, זֶה חַיִּים שֶׁל מִן בְּהֵמָה, יֵשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁהוֹלְכִים עַל אַרְבַּע רַגְלַיִם וְיֵשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁהוֹלְכִים עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם. בָּעוֹלָם מִסְתּוֹבְבִים בְּהֵמוֹת עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם שֶׁגַּם-כֵּן מְדַבְּרִים.

(רבי ישראל נשאל, מהיכן מקבלים לב לעבודת השם?)

הַכֹּל אֵצֶל רַבֵּנוּ!

אוֹי, צְרִיכִים בִּפְשִׁיטוּת לְדַבֵּר בַּפֶּה, מַה שֶּׁכָּתוּב בַּסֵּפֶר - לְדַבֵּר בַּפֶּה בְּפַשְׁטוּת וּלְהַאֲמִין שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵעַ כָּל תְּפִלָּה וְכָל רָצוֹן טוֹב שֶׁיֵּשׁ לָנוּ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ הַכֹּל וְעוֹזֵר לָנוּ וְרוֹצֶה לַעְזֹר לָנוּ. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְגַּעְגֵּעַ לָזֶה וּלְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם עַל זֶה שֶׁנִּזְכֶּה לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּזְכֶּה לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וְלַעֲסֹק וְלִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, זֶה עִקַּר הַחַיִּים, זֶהוּ. אֲנַחְנוּ כָּל חִיּוּתֵנוּ מֵהַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, זֶה כָּל הַחַיִּים!

הָעִקָּר - הַלֵּב, לְהִתְגַּעְגֵּעַ, לְהִתְפַּלֵּל לַשֵּׁם: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחוּם וְחַנּוּן, רַחֵם עָלַי שֶׁאֶזְכֶּה לְהַכִּיר אוֹתְךָ וְלַעֲבֹד אוֹתְךָ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוּנָה". זֶהוּ, זֶה עִקַּר הַחַיִּים. חַיִּים שֶׁל אֱמוּנָה, שֶׁל בִּטָּחוֹן, חַיִּים שֶׁל שִׂמְחָה, זֶה שִׂמְחָה! אִם לֹא זֶה אֲז מָחַר-מָחֲרָתַיִם מֵתִים, אֲז אֵיזֶה שִׂמְחָה זֶה? מַה יֵּשׁ מִכָּל הַתַּאֲווֹת, מִן הַכֹּל? אֲנַחְנוּ עִם יְהוּדִי, אֲנַחְנוּ קִבַּלְנוּ הַתּוֹרָה וַאֲנַחְנוּ עִם הַתּוֹרָה, עִם הַשֵּׁם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "מַה יֵּשׁ לְאִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי לַעֲבֹד בְּזֶה הָעוֹלָם, מַה יֵּשׁ, אֵיזֶה עֲבוֹדָה יֵשׁ לוֹ? לְהִתְפַּלֵּל וְלִלְמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל, זֶה הָעֲבוֹדָה!"

צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ כְּמוֹ שֶׁמְּחַפְּשִׂים אוֹצָר, לְחַפֵּשׂ דְּרָכִים אֵיךְ נִזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים שֶׁל תּוֹרָה וֶאֱמוּנָה, חַיִּים שֶׁל שִׂמְחָה, חַיִּים שֶׁנִּקְרָא חַיִּים. אֱמוּנָה זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ, מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתֵנוּ. בְּכָל יוֹם אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּמְבַקְּשִׁים מִתְפַּלְּלִים שֶׁיִּהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְפַּלֵּל, שֶׁנִּזְכֶּה לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת, לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה בֶּאֱמֶת...

ללמד ולקים

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר בְּשִׂמְחָה שִׁיר אוֹתוֹ נָהֲגוּ לְשׁוֹרֵר אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ,

"הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם, הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם.."

עַכְשָׁו זְמַן הַגְּאֻלָּה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא לָעוֹלָם וְגִלָּה לָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ רְחוֹקִים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ דְּרָכִים לַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְלַמֵּד אוֹתָנוּ וּמַזְכִּיר לָנוּ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם, הָעִקָּר הָעוֹלָם הַבָּא, הָעִקָּר הוּא לַעֲבֹד הַשֵּׁם, וְאִם לֹא - אָז יְשֵׁנִים. לֹא צְרִיכִים לִישֹׁן הַרְבֵּה וְלֹא צְרִיכִים לֶאֱכֹל הַרְבֵּה, רַק בְּשֵׂכֶל, בְּחָכְמָה, רַק לְדַבֵּר מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ בִּמְזֻמָּן. צְרִיכִים לְהַזְכִּיר עַצְמוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם וְלִזְכֹּר שֶׁהָעִקָּר הוּא לַעֲבֹד הַשֵּׁם, לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם, זֶהוּ!

עַכְשָׁו יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם שֶׁהוּא בָּא לְקָרֵב אוֹתָנוּ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לֹא לְכֶסֶף וְלֹא לְכָבוֹד וְלֹא לְפַרְסוּם. לֹא לִהְיוֹת לַמְדָן וּלְחַפֵּשׂ כֶּסֶף וְכָבוֹד, לֹא. זֶה טָעוּת! עַד עַכְשָׁו לֹא יָדְעוּ, עַד עַכְשָׁו הָיוּ רַק רַבָּנִים גְּדוֹלִים, גַּאֲוָה, זֶה כְּלוּם. כָּל זְמַן שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא הָיָה בָּעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מִזֶּה, עַכְשָׁו כְּשֶׁיֵּשׁ כְּבָר הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְעוֹד וְעוֹד, אָז אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לֹא לִישֹׁן וּלְחַפֵּשׂ דְּרָכִים אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם. כִּי בְּלֹא עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בְּלֹא תְּפִלָּה, בְּלֹא אֱמוּנָה, זֶה לֹא בְּנֵי-אָדָם.

כָּל זֶה לֹא כְּלוּם, כִּי הַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם, הָאֲכִילָה לֹא כְּלוּם, הַשֵּׁנָה לֹא כְּלוּם וְהַתַּאֲווֹת לֹא כְּלוּם וְהַכֹּל לֹא כְּלוּם, רַק הָעִקָּר לַעֲבֹד הַשֵּׁם. לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וּבַתְּפִלָּה, זֶה נִקְרָא חַיִּים. אֲבָל בְּלֹא זֶה הָאָדָם, הָעוֹלָם, אֵין לוֹ כְּלוּם, אֵין לוֹ חַיִּים, יֵשׁ אֲנָשִׁים אֲבָל אֵין לָהֶם חַיִּים, אֵין לָהֶם חַיּוּת מֵהַתּוֹרָה, עִקַּר הַחַיִּים הִיא הַתּוֹרָה "כִּי הִיא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ". בְּלִי הַתּוֹרָה אֵין יָמִים, אֵין חַיִּים, אֵין כְּלוּם. יְשֵׁנִים כָּל הַשָּׁנִים וְהַיָּמִים, יְשֵׁנִים. הוּא יָשֵׁן עוֹד לַיְלָה וְעוֹד יוֹם וְעוֹד לַיְלָה וְלֹא יוֹדֵעַ וְשׁוֹכֵחַ כְּלָל מֵהַעִקָּר, לַעֲבֹד הַשֵּׁם וְהָעוֹלָם הַבָּא. בִּשְׁבִיל מָה הַחַיִּים, בִּשְׁבִיל מָה הַשָּׁנָה, בִּשְׁבִיל מָה הָאֲכִילָה? בִּשְׁבִיל הָאֱמוּנָה, בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ חַיּוּת, לִזְכֹּר שֶׁיֵּשׁ עוֹלָם הַבָּא, הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם! הִנֵּה הוּא עַכְשָׁו פֹּה, אַחַר-כָּךְ הוּא שָׁמָּה...

אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, מַה זֶּה הָאֲכִילָה וְהַשֵּׁנָה וְהַתַּאֲווֹת, מַה זֶּה, זֶה חַיִּים, זֶה נִקְרָא חַיִּים? זֶה שֵׁנָה, זֶה כְּלוּם, אֵין לוֹ שׁוּם חַיּוּת, שׁוּם קִיּוּם. אִם לֹא עוֹבְדִים הַשֵּׁם, אִם לֹא אֱמוּנָה וְתוֹרָה וּתְפִלָּה, אָז מַה יֵּשׁ לָנוּ? לֹא כְּלוּם. כָּל רֶגַע שֶׁעוֹבֵר בְּלִי תּוֹרָה בְּלִי תְּפִלָּה זֶה לֹא כְּלוּם, לֹא שָׁוֶה כְּלוּם.

הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם. מַה, עוֹד לֶחֶם, עוֹד כֶּסֶף, עוֹד תַּאֲווֹת? מְחַפְּשִׂים רַק כֶּסֶף וְכָבוֹד, בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם? בִּשְׁבִיל זֶה אֲנַחְנוּ חַיִּים? מַה יֵּשׁ בְּזֶה? זֶה לֹא חַיִּים. מִיתָה יוֹתֵר טוֹב מֵחַיִּים כָּאֵלֶּה!

הָעוֹלָם מְדַבְּרִים, מְדַבְּרִים וּמְדַבְּרִים, זֶה רוֹצֶה כָּבוֹד, וְזֶה גַּאֲוָה, וְזֶה דָּבָר אַחֵר, רוֹצִים רַק עוֹלָם הַזֶּה. אֲבָל בָּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְאָמַר: "הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם, הָעִקָּר הוּא רַק עוֹלָם הַבָּא וְלִחַפֵּשׂ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֶת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת!"

צְרִיכִים לְעָסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם: לַעֲמֹד בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּם, בַּחֲצוֹת לַיְלָה, לְחַפֵּשׂ דְּרָכִים אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם. אֲבָל בְּלֹא זֶה לֹא שָׁוֶה כְּלוּם, לֹא הַתּוֹרָה וְלֹא תְּפִלָּה, הָעִקָּר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת שֶׁהוֹרִיד לָנוּ חַיּוּת. חַיּוּת זֶה תְּפִלָּה, כָּכָה אָמַר רַבֵּנוּ, "תְּפִלָּה לָאֵל - חַיּוּת!"

אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים תְּפִלָּה לָאֵל חַיּוּת, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה לָנוּ שֶׁהָעִקָּר הוּא לַעֲבֹד הַשֵּׁם, וְאִם לֹא - לֹא כְּלוּם. הוּא יָשַׁן, לֹא עוֹשֶׂה כְּלוּם...

הָעוֹלָם מְסַפְּרִים: אֶחָד לֹא הָיָה לוֹ פַּרְנָסָה, אָז הוּא נָסַע לְחַפֵּשׂ אֵיזֶה דָּבָר לְהַרְוִיחַ לְהִתְפַּרְנֵס, עַל-כָּל-פָּנִים הוּא הָלַךְ לְחַפֵּשׂ פַּרְנָסָה וְהוּא חָלַם שֶׁיֵּשׁ יְהוּדִי שֶׁשְּׁמוֹ כָּךְ וְכָךְ וּבְבֵיתוֹ יֵשׁ אוֹצָר, אוֹצָר שֶׁשָּׁוֶה מִילְיוֹנִים. וְאוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁחָלַם אֶת הַחֲלוֹם הוּא מְחַפֵּשׂ פַּרְנָסָה, אֲבָל הוּא לֹא יוֹדֵעַ - הַפַּרְנָסָה הִיא אָצְלוֹ.

כֵּךְ בְּעִנְיַן עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, אִם אֲנַחְנוּ לֹא לוֹמְדִים דִּבְרֵי רַבֵּנוּ - לֹא יוֹדְעִים, אָז הוּא נִמְצָא בָּעוֹלָם וְלֹא יוֹדְעִים. יֵשׁ אוֹצָר בַּבַּיִת, רַק אֲנַחְנוּ מְקַלְקְלִים עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂינוּ, עַל-יְדֵי הַתַּאֲוֹות וּדְבָרִים לֹא טוֹבִים, אֲנַחְנוּ מְקַלְקְלִים.

אוֹי, רַחֲמָנוּת גָּדוֹל, אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ זְמַן כַּמָּה לִחְיוֹת, כָּל רֶגַע בְּחֶשְׁבּוֹן, וְאִם אֲנַחְנוּ לֹא נָשִׂים לֵב, אִם לֹא עוֹשִׂים מַה שֶּׁצְּרִיכִים, אָז הַזְּמַן קָצָר מְאֹד. אֲבָל יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה שֶׁהוּא מְגַלֶּה לָנוּ, הוּא מֵאִיר לָנוּ וּמַכְנִיס בָּנוּ חָכְמָה וְשֵׂכֶל אֵיךְ וּמַה יֵּשׁ לָנוּ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. אוֹמֵר רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה ס"ב: "עַל-יְדֵי אֲכִילָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה יִחוּד בֵּין קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ אַפִּין בְּאַפִּין". אֲנִי זוֹכֵר שֶׁאֲנִי לָמַדְתִּי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְנִכְנַס בִּי גַּעְגּוּעִים לָעוֹלָם הַבָּא...

"אַפִּין בְּאַפִּין" זֶה מַדְרֵגָה גְּדוֹלָה, לֹא אָחוֹר בְּאָחוֹר - אַפִּין בְּאַפִּין, אֲנִי הָיָה לִי גַּעְגּוּעִים לָזֶה - אַפִּין בְּאַפִּין, "הוֹ.. אֲנִי רוֹצֶה אַפִּין בְּאַפִּין". מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁיְּכוֹלִים לִזְכּוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה.. אֲנַחְנוּ נִבְרָאנוּ בִּשְׁבִיל זֶה, בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה נַעֲשֶׂה יִחוּד קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַפִּין בְּאַפִּין. אוֹי כַּמָּה אֲנַחְנוּ רְחוֹקִים מִזֶּה.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְדַבֵּר בְּקִצּוּר וְגַם-כֵּן בְּחָכְמָה, לְשִׂים לֵב וּלְהָבִין מַה שֶּׁהוּא מְדַבֵּר, מַה שֶּׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ. הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ כָּל דָּבָר, אֵיךְ לִחְיוֹת וְאֵיךְ לֶאֱכֹל וְאֵיךְ לִישֹׁן. אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁלֹּא נִהְיֶה כְּגָמָל וְעַכְבָּר, גָּמָל הוּא גָּדוֹל וְחָזָק מְאֹד וְעַכְבָּר זֶה קָטָן וְחָלָשׁ, שֶׁלֹּא נִהְיֶה כְּגָמָל אֲשֶׁר בָּא הָעַכְבָּר וְלוֹקֵחַ אֶת הַחֶבֶל וּמוֹלִיךְ אֶת הַגָּמָל לַמָּקוֹם שֶׁהָעַכְבָּר רוֹצֶה וְהַגָּמָל הוֹלֵךְ אַחֲרָיו. כָּכָה אֲנַחְנוּ - אֲנַחְנוּ גִּבּוֹרִים חֲזָקִים, יֵשׁ לָנוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, צְרִיכִים לְהִזָּהֵר מְאֹד לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ הַחָכְמָה וְהַדַּעַת שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁזֶּה כָּל חִיּוּתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא. כָּל חִיּוּתֵינוּ וְתִקְוָתֵינוּ, הַכֹּל, רַק זֶה.

צְרִיכִים לְדַבֵּר תָּמִיד מִזֶּה, אֵיךְ זוֹכִים לָצֵאת מִן הַתַּאֲווֹת, לְשַׁבֵּר הַתַּאֲווֹת. כֵּן, כָּל מִינֵי עֲצוֹת אֵיךְ וּמַה לַעֲשׂוֹת. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁהָעִקָּר הוּא תְּפִלָּה, צְרִיכִים אֲפִלּוּ לְהִתְפַּלֵּל בַּחֶדֶר, אוֹ שֶׁיְכוֹלִים לָלֶכֶת לַכּוֹתֶל וּלְקַבְּרֵי צַדִּיקִים, פֹּה בִּירוּשָׁלַיִם וּבִצְפַת. כֵּן, תְּפִלָּה, תְּפִלָּה, תְּפִלָּה בֶּאֱמוּנָה! אִם לֹא - חַס-וְשָׁלוֹם נוֹפְלִים, נוֹפְלִים, כֵּן.

סַכָּנָה גְּדוֹלָה בְּלִי הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת, בְּלִי הַצַּדִּיק אֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ כֹּחַ לִכְבּשׁ הַמִּלְחָמָה הַזּוֹ. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְטַהֵר מֵהַכֹּל, "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים", הוּא מְטַהֵר אוֹתָנוּ, הוּא מְחַדֵּשׁ וּמְטַהֵר וּמְתַקֵּן אוֹתָנוּ. זֶה הַכֹּל בִּשְׁבִילֵנוּ, בִּשְׁבִיל לְנַקּוֹת אוֹתָנוּ מִן הַתַּאֲווֹת. הַצַּדִּיק הוּא גְּלָה לָנוּ בְּדִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים אֵיךְ לְנַקּוֹת וּלְטַהֵר עַצְמֵנוּ מִן הַתַּאֲווֹת, רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם. בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם, בִּשְׁבִיל זֶה כָּל הַבְּרִיאָה, כָּל הַבְּרִיאָה בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה, שֶׁיִּשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּ הַתּוֹרָה.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִלְמֹד וּלְקַיֵּם כָּל מַה שֶּׁהוּא מְגַלֶּה לָנוּ, כָּל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים בְּסִפְרָיו הַקְּדוֹשִׁים - לְקַיֵּם אֶת זֶה, בְּמִסְירוּת נֶפֶשׁ, תֵּכֶף לְקַיֵּם, כֵּן. אִם אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים רַק לְדַבֵּר? צְרִיכִים לְקַבֵּל וּלְקַיֵּם. וְאִם קָשֶׁה? שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה! "וְאָהַבְתָּ אֶת הַשֵּׁם אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאוֹדֶךָ!"

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל כֵּיצַד יִנְהַג מִי שֶׁקָּשֶׁה לוֹ לִלְמֹד)

נוּ, אָז תְּפִלָּה, תְּפִלָּה. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', כֵּן.

נוֹתְנִים לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל, כָּל הַכֹּחוֹת, כָּל הַגּוּף, הַכֹּל. הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

לִהְיוֹת גִּבּוֹר! קָשֶׁה? כָּל מַה שֶּׁקָּשֶׁה יוֹתֵר - יוֹתֵר טוֹב!

אֱמוּנָה, אֱמוּנָה בַּשֵּׁם, שִׁמְחוּ בַּשֵּׁם. יֵשׁ עַכְשָׁו פְּלָאוֹת שֶׁלֹּא נִתְגַּלֶּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם. הָיָה רָאוּי שֶׁאֲנַחְנוּ נִהְיֶה צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, יֵשׁ לָנוּ פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, אֵיךְ יְכוֹלִים לִשְׁכַּב כְּשֶׁיֵּשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם אוֹרוֹת פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם. עַכְשָׁו רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, יֶשְׁנוֹ כְּבָר בָּעוֹלָם דָּבָר נִפְלָא מְאֹד. כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַתַּאֲווֹת וְכָל הַגַּאֲוָה לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. עַכְשָׁו יֵשׁ כְּבָר הַגְּאֻלָּה, יֶשְׁנוֹ ה'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', וְעוֹד, הוֹ.. מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק, לִלְמֹד דְּבָרָיו וּלְקַיֵּם מַה שֶּׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, מַה שֶּׁהוּא מְגַלֶּה לָנוּ. צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לַעֲמֹל וּלְהִתְיַגֵּעַ וּלְהַכְנִיס אֶת זֶה בַּזִּכָּרוֹן שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם, הָעִקָּר הוּא הָעוֹלָם הַבָּא.

אוֹי, הָעוֹלָם אוֹמְרִים: "מַה, הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם?" כֵּן, צְרִיכִים לִזְכֹּר וְלֹא לִישֵׁן, לֶאֱכֹל קְצָת רַק בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה לִי כֹּחַ לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם, לְדַבֵּר תּוֹרָה וּתְפִלָּה. כְּשֶׁאוֹכְלִים, צְרִיכִים

לַעֲשׂוֹת בְּרָכָה, וְכֵן עוֹד וְעוֹד וְעוֹד, הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ אֵיךְ לִהְיוֹת יְהוּדִים, לֹא גוֹיִים. הַגּוֹיִים לֹא מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה וְאֵין לָהֶם תּוֹרָה, אֵין לָהֶם כְּלוּם.

מִי שֶׁעוֹזֵב לְגַמְרֵי אֶת הַתּוֹרָה וְהַתְּפִלָּה אֵין לוֹ חַיִּים כְּלָל, הָעוֹלָם עוֹבֵר וְישֵׁנִים כָּל הַשָּׁנִים כָּל הַחַיִּים וְלֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה חַיִּים, מַה זֶּה תּוֹרָה. צְרִיכִים עֲצוֹת וּצְרִיכִים רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מְגַלֶּה לָנוּ כָּל מִינֵי חָכְמוֹת וְכָל מִינֵי עֲצוֹת אֱמִתִּיוֹת אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם, אֵיךְ לִחְיוֹת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם, הוֹ.. כְּשֶׁיֵּשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. נוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים תָּמִיד בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה לַעֲבֹד הַשֵּׁם. לֵידַע אֵיךְ לִחְיוֹת, מַה יֵּשׁ לָנוּ לַעֲשׂוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם.

אֲהָהּ! הַנִּגּוּן 'הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם' זֶה נִגּוּן יָפֶה מְאֹד. בִּשְׁבִיל מָה הַחַיִּים, בִּשְׁבִיל מָה? בִּשְׁבִיל הַתַּאֲוֹות, בִּשְׁבִיל שֶׁנָּה? לֹא, רַק לְהַכְנִיס אוֹר הַשֵּׁם בְּלִבֵּנוּ, אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה. לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְבַקֵּשׁ: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רַחֵם עָלַי, אֲנִי לָמַדְתִּי כָּךְ וְכָךְ, זַכֵּנִי לְקַיֵּם מַה שֶּׁלָּמַדְתִּי". זֶה הָעִקָּר, לְקַיֵּם!

"רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם זַכֵּנוּ לְהַשְׂכִּיל, לִשְׁמֹעַ, לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תּוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה". אֲנַחְנוּ חַיִּים רַק לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בִּתְפִלָּה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, לְקַיֵּם מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ לוֹמְדִים. אֲבָל לֹא לִלְמֹד תּוֹרָה בִּשְׁבִילֵנוּ, רַק בִּשְׁבִיל כָּבוֹד וְשֵׁם וְכֶסֶף. (רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל, כְּשֶׁלּוֹמְדִים תּוֹרָה וּמִתְפַּלְּלִים בֵּין אֲנָשִׁים, אֵיךְ בּוֹרְחִים מֵהַכָּבוֹד)

אֵין זְמַן בִּשְׁבִיל כָּבוֹד, אֵין זְמַן בִּשְׁבִיל תַּאֲוֹות, אֵין זְמַן. הָעִקָּר רַק לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם! בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם, בִּשְׁבִיל זֶה אֲנַחְנוּ חַיִּים!

צְרִיכִים לֹא לִישֹׁן וְלֹא לַחֲשֹׁב שׁוּם דָּבָר, שׁוּם דָּבָר, לֹא כֶּסֶף וְלֹא כָּבוֹד וְלֹא.. רַק הָעִקָּר לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה. בִּשְׁבִיל זֶה נִבְרָא הָעוֹלָם וּבִשְׁבִיל זֶה אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, מְקַבְּלֵי הַתּוֹרָה. כָּל הָעוֹלָם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, רַק אֲנַחְנוּ, הַיְּהוּדִים. אֲבָל מִי הֵם הַיְּהוּדִים? לֹא אֵלּוּ שֶׁהֵם רוֹצִים כָּבוֹד וְכֶסֶף וְלִהְיוֹת מְפֻרְסָם בָּעוֹלָם בְּרַעַשׁ גָּדוֹל, זֶה לֹא נִקְרָא חַיִּים, לֹא.

צְרִיכִים לְדַבֵּר הַרְבֵּה וּלְקַיֵּם, 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת', צְרִיכִים לְהִתְעוֹרֵר וּלְהַכְנִיס בַּלֵּב הַחַיִּים הָאֱמִתִּיִּים. לְבַלּוֹת יָמֵינוּ וּזְמַנֵּנוּ רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה. תּוֹרָה - לִלְמֹד תּוֹרָה, וּתְפִלָּה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, זֶהוּ הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ! אִם לֹא, אֵין חַיִּים כְּלָל...

בשמחה תמיד

חָסִיד הִגִּיעַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְאַחַר שֶׁקָּרָא בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ מִגְּדֶל מַעֲלַת הַשִּׂמְחָה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. כִּי עַל-יְדֵי שִׂמְחָה וְחֶדְוָה נִמְשָׁכִים כָּל הָרְפוּאוֹת שֶׁל כָּל מִינֵי חֳלָאִים שֶׁבָּעוֹלָם, וְכִי שִׂמְחָה הִיא עִקַּר חַיּוּת הָאָדָם וְעִקַּר קְדֻשַּׁת יִשְׂרָאֵל...

אוֹי יוֹי יוֹי, כַּמָּה אֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָנוּ בְּכָל רֶגַע וּבְכָל עֵת תּוֹרָה וּמִצְוֹות. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֵכִין לָנוּ תּוֹרָה וּמִצְוֹות וְחַיִּים כָּאֵלֶּה.. כֶּסֶף כָּזֶה וְחַיִּים כָּזֶה - שְׁמִירַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. בִּשְׁבִיל מָה אֲנַחְנוּ חַיִּים פֹּה, בִּשְׁבִיל מָה אֲנַחְנוּ פֹּה? רַק בִּשְׁבִיל לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות!

נָשִׁים, בַּמֶּה זוֹכְיָן, מַה יֵּשׁ לָהֶם, אֵיזֶה חַיִּים יֵשׁ לָהֶם לַנָּשִׁים? הֵם צְרִיכִים לְהוֹלִיד בָּנִים וּלְגַדֵּל אוֹתָם וְלִלְמֹד לְחַנֵּךְ אוֹתָם בַּתּוֹרָה וּמִצְוֹות. זֶה הָעֲבוֹדָה יֵשׁ לָנוּ בָּזֶה הָעוֹלָם. הָיָה לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, אַבְרָהָם, יִצְחָק, יַעֲקֹב, הֵם נָתְנוּ לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁכָּל דִּבּוּר הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ, מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ מַה יֵּשׁ לָנוּ לַעֲשׂוֹת בָּזֶה הָעוֹלָם, לְהָבִיא יְלָדִים וּלְחַנֵּךְ אוֹתָם כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה. לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְוֹות, לְהוֹדִיעָם שֶׁיִּהְיוּ בְּשִׂמְחָה תָּמִיד. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר עֲבוֹדָה, עֲבוֹדָה כָּזוֹ...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אֵיךְ אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד)

בֶּאֱמוּנָה, רַק בֶּאֱמוּנָה, זֶה הָעִקָּר הַכְּלִי שֶׁל הַשִּׂמְחָה, רַק אֱמוּנָה וּתְפִלָּה. בָּרוּךְ הַשֵּׁם צְרִיכִים לִשְׂמֹחַ, צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכָל הַכֹּחַ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ חֲסָדִים כָּאֵלֶּה, יֵשׁ לָנוּ חֲסָדִים וּמַתָּנוֹת טוֹבִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין לְשַׁעֵר וְאֵיךְ לְהַעֲרִיךְ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בֶּן שִׂמְחָה, הוּא רַק שִׂמְחָה. רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר הוּא אִישׁ קָדוֹשׁ, הוּא אָמַר: "אֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ - אֶלָּא דִּבְרֵי בֶּן שִׂמְחָה!" בֶּן שִׂמְחָה זֶהוּ נַחְמָן, רַבִּי נַחְמָן בֶּן שִׂמְחָה. אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ, הוּא הַשִּׂמְחָה, הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ, כָּל שִׂמְחָתֵנוּ, הוּא הַכֹּל!

אוֹי, כַּמָּה שֶׁהוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ דִּבֵּר בְּסִפָּרָיו הַקְּדוֹשִׁים מִשִּׂמְחָה, בְּפֶרֶט מִשִּׂמְחָה בְּשַׁבָּת קֹדֶשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא אוֹמֵר שֶׁשִּׂמְחָה זֶה רְפוּאָה לְכָל הַגּוּף, שִׂמְחָה. כָּתוּב בְּסֵפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן': "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד!" לֹא רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה - אֶלָּא תָּמִיד, תָּמִיד תִּהְיֶה בְּשִׂמְחָה, זֶה דָּבָר טוֹב. שִׂמְחָה כָּזוֹ, חַיִּים כָּזֶה אֵין בְּכָל הָעוֹלָם, רַק אֵצֶל רַבֵּנוּ - יֵשׁ! אֲבָל מְחוּץ לְרַבֵּנוּ - אֵין בְּכָל הָעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵכִין רְפוּאוֹת לְכָל אֶחָד, דִּבּוּר אֶחָד: "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", בָּזֶה יֵשׁ לָנוּ כְּבָר כָּל הָרְפוּאוֹת שֶׁבָּעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יְחִיד שֶׁאָמַר "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", מִצְוָה זֶה דָּבָר גָּדוֹל, מַה הַמִּצְוָה? "לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד". נוּ, נִרְאֶה מִי רוֹצֶה מִצְוָה גְּדוֹלָה? יֵשׁ לָנוּ הַמִּצְוָה פֹּה וּפֹה וּפֹה, בְּכָל מָקוֹם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָתַן לָנוּ מִצְוָה כָּזֶה.. "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד".

מַה זֶּה שִׂמְחָה? שִׂמְחָה בַּשֵּׁם! אֵין בָּעוֹלָם שִׂמְחָה - רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַמִּצְוֹות! יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה וּמִצְוֹות - זֶה עִקַּר הַחַיִּים, זֶה שִׂמְחָה. בְּלֹא זֶה אֵין חַיִּים, אֵין שִׂמְחָה, אֵין כְּלוּם.

הַשִּׂמְחָה הִיא עִקַּר חַיּוּת הָאָדָם, הַשִּׂמְחָה! לִשְׂמֹחַ, מַה יֵּשׁ לִשְׂמֹחַ? עִם הַתּוֹרָה! הַתּוֹרָה זֶה עִקַּר הַחַיִּים, זֶה עִקַּר הַטּוֹב, עִקַּר הָאוֹר, עִקַּר הַשִּׂמְחָה. בְּלִי הַתּוֹרָה אֵין חַיִּים. אוֹי הַתּוֹרָה שֶׁל עַם הַיְּהוּדִי, אוֹי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה...

נְסִים, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה אִתָּנוּ וְהֵאִיר בָּנוּ אוֹר הַשֵּׁם, אוֹר הָאֱמֶת, אוֹר הָאֱמוּנָה. הַתּוֹרָה וּמִצְווֹת זֶה כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם זֶה יֵּשׁ לָנוּ בְּחִנָּם כַּמָּה שֶׁרוֹצִים. אַשְׁרֵינוּ, זֶה כָּל שִׂמְחָתֵנוּ, זֶה כָּל חַיֵּינוּ - הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת. אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, עַם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, אֵין עוֹד חַיִּים מִלְּבַד זֶה. לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבְתוֹרָה וּבְמִצְווֹת, אִם לֹא זֶה - אֵין חַיִּים כְּלָל, אֵין עוֹלָם, אֵין אֹכֶל, אֵין כְּלוּם. אֲנַחְנוּ עַם אֶחָד בָּעוֹלָם!

הַתּוֹרָה הִיא חַיֵּינוּ, הִיא עִקַּר הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ, "כִּי הִיא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ". אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ עַל כָּל רֶגַע עַל כָּל חַיֵּינוּ תּוֹרָה וּמִצְווֹת כָּאֵלּוּ.. אָהָה! שַׁבָּת, פֶּסַח, חַגִּים, מַצּוֹת, סֻכּוֹת, תְּפִלִּין, צִיצִית, מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, בְּכָל חַיֵּינוּ בְּכָל רֶגַע מִצְוָה, מִצְוָה, מִצְוָה...

הַשֵּׁם בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, אֲנַחְנוּ לֹא כְּלוּם. הַשֵּׁם נָתַן לָנוּ בַּיִת וְכָל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים. בִּשְׁבִיל מָה הַבָּתִּים, בִּשְׁבִיל מָה הַכֶּסֶף? הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ מַתָּנוֹת טוֹבוֹת, חֲדָרִים לַעֲבֹד הַשֵּׁם, לִלְמֹד וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת. אֲנַחְנוּ עַם אֶחָד בָּעוֹלָם, עַם קָדוֹשׁ וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אֶרֶץ אַחַת בְּכָל הָעוֹלָם, אֶרֶץ הַקֹּדֶשׁ, אֶרֶץ הַיְּהוּדוּת, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ. הַגּוֹיִים - מַה יֵּשׁ לָהֶם? אֵין לָהֶם חַיִּים כְּלָל!

אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהִתְגַּדֵּל עַל כָּל הַגּוֹיִים, עַל כָּל הָעוֹלָם. אֲנַחְנוּ זְכִינוּ לְקַבֵּל הַמִּצְווֹת, הַשַּׁבָּת, הַחַגִּים, הַתּוֹרָה, מַה שֶּׁאֵין בָּעוֹלָם טוֹב כָּזֶה כְּמוֹ הַתּוֹרָה. כָּל מִצְוָה הִיא רְכוּשׁ שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, כָּל מִצְוָה. יֵּשׁ עֲשִׂירוּת יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה?! אֲנַחְנוּ עֲשִׁירִים יוֹתֵר מִכָּל הַגּוֹיִים, יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם. מִצְוָה אַחַת שָׁוָה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם. מַה יֵּשׁ לָהֶם?

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אוֹהֵב אוֹתָנוּ, הוּא נוֹתֵן לָנוּ מַתָּנוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁשָּׁוִים כָּל הָעוֹלָם, אֲנַחְנוּ הַיְּהוּדִים מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם, שׁוּם גּוֹי אֵין לָהֶם כְּלוּם, אֵין לָהֶם חַיִּים כְּלוּם, וַאֲנַחְנוּ בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵּשׁ לָנוּ מִצְוָה עַל כָּל רֶגַע, רַק "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", מַהִי הַשִּׂמְחָה? שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי. כֵּן, יְכוֹלִים לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד, שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי - זֶה שִׂמְחָה תָּמִיד. יֵּשׁ חַיִּים יוֹתֵר טוֹב מִזֶּה, "שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי", "שֶׁנָּתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ". יִהְיֶה שִׂמְחָה לְמַעְלָה מִשִּׂכְלֵנוּ, יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזֶה...

נוּ, תִּתְחַזֵּק, תִּתְחַזֵּק תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד!"

אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ יְהוּדִים, שֶׁאֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה וּבַצַּדִּיקִים. אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ, הַשֵּׁם בָּרָא אוֹתָנוּ וְנָתַן לָנוּ לְעַם יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה, אָהָה!

מִי יָכוֹל לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר גְּבוּרָה כָּזוֹ, כָּל הָעוֹלָם לֹא רָצוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, לֹא הָיָה - רַק עַם אֶחָד בָּעוֹלָם, רַק עַם קָדוֹשׁ, רַק עַם יִשְׂרָאֵל, הֵם זָכוּ לְקַבֵּל הַתּוֹרָה. אֲנַחְנוּ עַם יְהוּדִי, עַם הַשֵּׁם, עַם קָדוֹשׁ, עַם הַתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ גִּבּוֹרִים כָּאֵלֶּה.. שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה! כָּל הָעַמִּים, כָּל הָעוֹלָם אֵינָם יְכוֹלִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה, שׁוּם עַם לֹא רָצָה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, מִכָּל הָעַמִּים - רַק אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, רַק עַם יִשְׂרָאֵל, רַק עַם הַגִּבּוֹרִים. עִקַּר הַגְּבוּרָה הוּא הַשֵּׂכֶל, הַחָכְמָה. עִקַּר הַחַיִּים זֶה הַחָכְמָה, "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת בְּעָלֶיהָ". הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה לְדַעַת אֵיךְ לִחְיוֹת וּמַה יֵּשׁ לָנוּ לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם. הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ, יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁצְּרִיכִים לָדַעַת, מָה אָסוּר וּמַה מֻתָּר, אֵיךְ לִחְיוֹת, מַה לֶּאֱכֹל. לֹא כְּמוֹ הַגּוֹיִים, אֵין לָהֶם כְּלוּם, לֹא תּוֹרָה וְלֹא מִצְווֹת וְלֹא חַיִּים וְלֹא כְּלוּם. הַגּוֹי הוּא כָּל הַיּוֹם לֹא לוֹמֵד וְאֵין לוֹ זְמַן, הוּא צָרִיךְ לַעֲבֹד וְלֶאֱכֹל. הוּא אוֹכֵל תֶּבֶן וְטוֹב לוֹ, אֵין לוֹ שׁוּם דְּאָגָה שׁוּם עֲבוֹדָה, הוּא תָּמִיד רַק עוֹמֵד וְאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה וּמוֹצִיא, לֹא יוֹתֵר. זֶהוּ, חֲמוֹר, זֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ. וְזֶה כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַגּוֹיִים לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַק לָתֵת לוֹ לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, זֶהוּ הַכֹּל. בִּשְׁבִיל מָה הוּא אוֹכֵל, בִּשְׁבִיל מָה הוּא חָי, בִּשְׁבִיל מָה בָּא לָעוֹלָם? הוּא לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם. בְּלִי תּוֹרָה אֵין לוֹ שׁוּם חִיּוּת, לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם. כָּכָה הַחַיִּים שֶׁל הַגּוֹיִים. אֲנַחְנוּ בָּרוּךְ הַשֵּׁם בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְבָרְכִים אֶת הַשֵּׁם וְאוֹמְרִים לוֹ: "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי", שֶׁלֹּא עָשַׂנִי חֲמוֹר. מַה זֶּה גּוֹי? חֲמוֹר! אִם הָיִינוּ גּוֹי לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם חִיּוּת, שׁוּם דָּבָר, הוּא כְּמוֹ חֲמוֹר.

יֵשׁ דָּבָר יוֹתֵר טוֹב מֵהַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת? בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ יְהוּדִים עִם הַתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ בְּנֵי-אָדָם, אֲבָל כָּל הַגּוֹיִים - חֲמוֹרִים! אֵין לָהֶם שׁוּם דָּבָר, שׁוּם תּוֹרָה, שׁוּם מִצְווֹת, רַק חֲמוֹרִים...

אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ הַתּוֹרָה, זֶה עִקַּר הַחַיִּים, עִקַּר הַשִּׂמְחָה. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר בְּכָל הַכֹּחוֹת לִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת וּלְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה.

אֲנַחְנוּ תָּמִיד מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, אַתָּה רוֹצֶה לֶאֱכֹל? לֹא, אָסוּר לֶאֱכֹל, חַכֵּה קְצָת, לֹא כְּמוֹ הַגּוֹי. קֹדֶם צְרִיכִים מַיִם, נְטִילַת יָדַיִם.

נוּ, אֶפְשָׁר כְּבָר לֶאֱכֹל? לֹא, עוֹד לֹא, קֹדֶם צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם, צְרִיכִים לְבָרֵךְ: "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמּוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ", אִי אֶפְשָׁר לֶאֱכֹל בְּלִי זֶה. אִם אוֹכְלִים עִם בְּרָכָה וּנְטִילַת יָדַיִם כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ - טוֹב, וְאִם לֹא - יֵלֵךְ, יֵלֵךְ! אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים בְּרָכָה - זֶה אֱלֹקוּת, עוֹשִׂים בְּרָכָה שֶׁהוּא בָּרָא אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. הַגּוֹיִים לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה, אֲבָל אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים תָּמִיד עִם הַשֵּׁם, כְּשֶׁאוֹכְלִים - מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם" שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ עֲנָבִים, שֶׁנָּתַתָּ לָנוּ מַתָּנוֹת כְּאֵלֶּה, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם תָּמִיד.

הַשֵּׁם נָתַן לָנוּ עֲנָבִים וְכָל הַפֵּרוֹת, בִּשְׁבִיל מָה? בִּשְׁבִיל לֶאֱכֹל שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ לַעֲבֹד הַשֵּׁם. וְגַם-כֵּן יֵשׁ בְּרָכָה אַחֲרוֹנָה, יֵשׁ לָנוּ תָּמִיד מַה לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם, תָּמִיד. הַשֵּׁם פֹּה מְדַבֵּר אִתָּנוּ וְשׁוֹמֵעַ אוֹתָנוּ. הַשֵּׁם נָתַן לָנוּ הַתּוֹרָה, נָתַן לָנוּ זֶה, נָתַן לָנוּ זֶה. הוּא נוֹתֵן לָנוּ וְנָתַן לָנוּ וְאוֹהֵב אוֹתָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ בָּרוּךְ הַשֵּׁם בְּנֵי-אָדָם, לֹא חֲמוֹרִים...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ בַּמֶּה לִשְׂמֹחַ, בַּמֶּה לִחְיוֹת, תּוֹרָה קְדֻשָּׁה כָּזֶה וְכָל מִצְווֹת הַשֵּׁם, זֶה חַיִּים אֲמִתִּיִּים, נִצְחִיִּים!

אֲהָהּ! הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה וּמִצְווֹת עַל כָּל רֶגַע, עַל כָּל חַיִּים שֶׁלָּנוּ. תָּמִיד אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, מִתְעוֹרְרִים מִן הַשֵּׁנָה, פּוֹתְחִים עֵינַיִם - תֵּכֶף מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם: "מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ מֶלֶךְ חַי וְקַיָּם שֶׁהֶחֱזַרְתָּ בִּי נִשְׁמָתִי בְּחֶמְלָה רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ".

נוּ, אֲנַחְנוּ תָּמִיד מוּכָנִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם, תָּמִיד, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם שֶׁהֶחֱיָנוּ וְקִיְּמָנוּ וְהִגִּיעָנוּ לַזְּמַן הַזֶּה", שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹכְלִים מַצּוֹת, שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹכְלִים בְּסֻכּוֹת. מִתְפַּלְּלִים תָּמִיד וּמְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, תָּמִיד אֲנַחְנוּ מְחֻבָּרִים מְקֻשָּׁרִים בְּהַשֹּׁרֶשׁ - בְּהַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ, שֶׁהוּא בָּחַר בָּנוּ, הוּא בָּרָא אוֹתָנוּ. יֵשׁ לָנוּ טֶלֶפוֹן בְּחִנָּם לְטַלְפֵּן לַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְתָמִיד אֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ שׁוּם עֲבוֹדָה, רַק לִלְמֹד הַתּוֹרָה וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה.

כָּל מִצְוָה וְכָל דִּבּוּר זֶה עוֹמֵד וְקַיָּם לָנֶצַח!

כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים כָּאן וְשׁוֹמְעִים בַּאֲמֶרִיקָה, כָּכָה אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, מְדַבְּרִים מִפֹּה וְשׁוֹמְעִים מִן הַשָּׁמַיִם כָּל דִּבּוּר וְכָל מַחֲשָׁבָה. יֵשׁ לָנוּ טֶלֶפוֹן - תּוֹרָה וּמִצְווֹת, צְרִיכִים טֶלֶפוֹן לָדַעַת אֵיךְ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין, אֵיךְ לַעֲשׂוֹת צִיצִית, אֵיךְ לִשְׁמֹר הַשַּׁבָּת, מִלְמְדִים אוֹתָנוּ עַל כָּל רֶגַע אֵיזֶה עֲבוֹדָה יֵשׁ לָנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֵיךְ לְקַיֵּם הַמִּצְווֹת. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לְדַבֵּר: "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם.." אֲנַחְנוּ מְקֻשָּׁרִים בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה וְלַמִּצְווֹת. תָּמִיד מְדַבְּרִים אִתּוֹ, בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה, תָּמִיד מְדַבְּרִים אִתּוֹ בְּחִנָּם. טֶלֶפוֹן, טֶלֶפוֹן, טֶלֶפוֹן...

אֲנַחְנוּ תָּמִיד עוֹסְקִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתוֹרָה וּמִצְווֹת, כְּשֶׁאוֹמְרִים תּוֹרָה - כָּל תֵּיבָה, כָּל דִּבּוּר, כָּל אוֹת, הוּא חַיִּים כָּזֶה וְשִׂמְחָה כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. יֵשׁ בַּבַּיִת אָרוֹן עִם סְפָרִים, לְמוּדִים אֵיךְ לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם, אֵיךְ שֶׁנַּאֲמִין. מְדַבְּרִים אִתּוֹ בַּפֶּה כְּמוֹ עִם חָבֵר, אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים אִתּוֹ וּשְׂמֵחִים עִמּוֹ שֶׁהוּא בָּרָא אוֹתָנוּ וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי גּוֹי, בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם נוֹתֵן הַתּוֹרָה", לְמִי? לְעַם יִשְׂרָאֵל, עַם הַיְּהוּדִי. זֶה מַתָּנָה טוֹבָה מַה שֶּׁאֵין בָּעוֹלָם! הַגּוֹיִים אֵין לָהֶם תּוֹרָה, אֵין לָהֶם מִצְוָה, אֵין לָהֶם כְּלוּם. רַק אֲנַחְנוּ - עַם יִשְׂרָאֵל, עַם הַתּוֹרָה!

הוֹ.. כַּמָּה דְּבָרִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה אִתִּי חֲסָדִים טוֹבִים, נוֹלַדְתִּי בְּבֵית יְהוּדִי שֶׁל תּוֹרָה וּמִצְווֹת. הַיֶּלֶד הוּא רַק נוֹלַד - תֵּכֶף נוֹטְלִים לוֹ יָדַיִם. הוּא יְהוּדִי, הַשֵּׁם הוּא אָמַר לִטֹּל יָדַיִם, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְווֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם".

תָּמִיד מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ!

"בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל צָרְכִּי", "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה", מַה זֶּה גְּבוּרָה? הַתּוֹרָה זֶה גְּבוּרָה, צָרִיךְ לִהְיוֹת גִּבּוֹר לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת. "יְמֵי חַיֵּינוּ שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאִם בִּגְבוּרוֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה", אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם לְמַעְלָה מִמֵּאָה, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חַי בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, "מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד", יֵשׁ לָנוּ עֲבוֹדָה תָּמִיד בְּכָל רֶגַע...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אִם הַכַּוָּנָה בְּ"מִצְוָה גְּדוֹלָה לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד" גַּם לְגַבֵּי תִּשְׁעָה בְּאָב) כֵּן, תָּמִיד זֶה גַּם בְּתִשְׁעָה בְּאָב, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה.. יִהְיֶה שָׂמֵחַ כָּל-כָּךְ כְּשֶׁתִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הָאֲמִתִּית, הוֹ.. יִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בְּכָל הָעוֹלָם. רַק הַגּוֹיִים לֹא יֵדְעוּ מַה זֶּה שִׂמְחָה.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, עַם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת. בְּקָרוֹב יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ. כֻּלָּם, כָּל יִשְׂרָאֵל, כָּל הַיְּהוּדִים יִרְצוּ רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם, לִלְמֹד תּוֹרָה וְלִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת...

אמונה ובטחון

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים בְּנְסִיעָה מִצִּיווֹנוֹ שֶׁל הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-הַנֵּס שֶׁבְּטֶבֶרְיָה, הַמָּקוֹם בּוֹ נִמְצָא הַפֶּתֶק הַקָּדוֹשׁ, לַכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם...

אַחֲרֵי הַכֹּל, שֶׁכֻּלָּם רָדְפוּ אוֹתִי וְסָבְלְתִּי מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי, בְּזִיּוֹנוֹת כָּאֵלֶּה וְשִׁפָּלוּת כָּזֶה, מַמָּשׁ נִסִּים אֵיךְ הָיִיתִי מַחֲזִיק מַעֲמָד. וּמִצַּד הַשֵּׁנִי כָּל הָעִיר חָשְׁבוּ שֶׁיִּשְׂרָאֵל בָּע�ר הוּא עִנְיָן פֶּלֶא, כֵּן.

אֲנִי רָקַדְתִּי בַּחֲתוּנָה וְהָאֲנָשִׁים נִשְׁאֲרוּ 'בְּלִי יָדַיִם וּבְלִי רַגְלַיִם', כֻּלָּם הָיוּ מִסְתַּכְּלִים עָלַי מִכָּל עֵבֶר, כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל הָעִיר. הֵם רָאוּ רִקּוּדִים כָּאֵלֶּה.. אָז הֵם נִתְפָּעֲלוּ מְאֹד. וַאֲנִי הָיִיתִי סוֹבֵל צַעַר מִמַּה שֶׁמַּחֲזִיקִים אוֹתִי שֶׁאֲנִי צַדִּיק - יוֹתֵר מִכָּל הַבְּזִיּוֹנוֹת.

עַל-כָּל-פָּנִים נַעֲשָׂה מְנָהָג כָּזֶה בְּכָל הָעִיר שֶׁכָּל מִי שֶׁהָיָה עוֹשֶׂה אֵיזֶה שִׂמְחָה, חֲתוּנָה, כָּל חָתָן וְכַלָּה הִזְמִינוּ אוֹתִי. הֶחָתָן וְהַכַּלָּה וְהַמִּשְׁפָּחָה בִּקְּשׁוּ אוֹתִי שֶׁאֲנִי אָבוֹא עַל הַחֲתוּנָה כִּי הֵם הִרְגִּישׁוּ שֶׁזֶּה יִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בִּשְׁבִילָם, אָז הֵם בָּאוּ לְבֵיתִי וּבִקְּשׁוּ רַחֲמִים שֶׁאָבוֹא עַל הַחֲתוּנָה לְשַׂמֵּחַ, שֶׁיִּהְיֶה שִׂמְחָה בַּחֲתוּנָה. וְהָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל מִזֶּה...

הַבְּזְיוֹנוֹת - זֶה טוֹב, אֲבָל זֶה אֲנִי לֹא רוֹצֶה, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִהְיוֹת מְפֻרְסָם, לֹא. עַל-כָּל-פָּנִים הַדָּבָר הַזֶּה הָיָה מִתְגַּבֵּר מִיּוֹם לְיוֹם וְנַעֲשָׂה יוֹתֵר וְיוֹתֵר מְפֻרְסָם בָּעִיר וְהָיָה לִי צַעַר גָּדוֹל מִזֶּה יוֹתֵר מִכָּל הַבְּזְיוֹנוֹת, "מָה רוֹצִים מִמֶּנִּי!"

נוּ, הָיָה לִי הִתְבּוֹדְדוּת, רָאִיתִי אֵיפֹה אֲנִי נִמְצָא, "אֵיךְ יוֹצְאִים מִזֶּה? מַה, מַה לַּעֲשׂוֹת? זֶה אָסוֹן כָּזֶה, מַה לַּעֲשׂוֹת?"

הַכֹּל, נִכְנַס בְּלִבִּי מַחֲשָׁבָה, "אֵין לְךָ שׁוּם עֵצָה, רַק עֵצָה אַחַת - לֹא לִהְיוֹת חָסִיד בְּעִיר קְטַנָּה!"

אוֹי אֵיזֶה צָרוֹת הָיָה לִי מֵהַפִּרְסוּם וְהַכָּבוֹד, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִהְיוֹת חָסִיד בְּעִיר קְטַנָּה, אֲנִי צָרִיךְ לַעֲבֹר לְעִיר גְּדוֹלָה, לִירוּשָׁלַיִם, שָׁם אֲנִי אֵין לִי שׁוּם עֶרֶךְ עִם הָרְקוּדִים וְעִם הַתְּהִלִּים וְהַכֹּל. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "חָסִיד בְּעִיר קְטַנָּה יֵשׁ לוֹ פְּרִסּוּם, יֵשׁ לוֹ כָּבוֹד..", אֲז יֵשׁ לִי עֵצָה, לָצֵאת מֵעִיר הַקְּטַנָּה לְעִיר גְּדוֹלָה, לִירוּשָׁלַיִם. יְרוּשָׁלַיִם זֶה עִיר גְּדוֹלָה, אֲנִי יָכוֹל לִרְקֹד וְלִהְיוֹת מְשֻׁגָּע כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה וְאַף אֶחָד לֹא יֵדַע. אָז הַמָּקוֹם שֶׁלִּי בִּירוּשָׁלַיִם!

טוֹב, בָּאָה לִי הַמַּחֲשָׁבָה עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, לְבַסּוֹף הֶחֱלַטְתִּי לָצֵאת מִטְּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם. הֶחֱלַטְתִּי: "רַק יְרוּשָׁלַיִם!"

נוּ, זֶה הָיָה בְּלִבִּי, אָז אָמַרְתִּי: "מַה לַּעֲשׂוֹת, אֵיךְ לְהַגִּיד לָאִשָּׁה?" אָז הֶחֱלַטְתִּי לְהַגִּיד בַּבַּיִת לָאִשָּׁה שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לַעֲבֹר מִטְּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם, וְאִשְׁתִּי הִיא יְדֻעָה שֶׁאֲפִלּוּ בַּיְשִׁיבָה אֲנִי לֹא שׁוֹמֵר אֶת הַזְּמַן וַאֲנִי תָּמִיד בִּנְסִיעוֹת לְמִירוֹן וּבְרַחֲמִים נוֹתְנִים לִי שְׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ מִצַּד רַחֲמָנוּת, וְאִם אֲנִי אֶעֱלֶה לִירוּשָׁלַיִם אָז לֹא יִהְיֶה לִי גַּם אֶת הַשְּׁתֵּי לִירוֹת, אָז הִיא אָמְרָה לִי: "אֲנִי אָמוּת וַאֲנִי לֹא אֵלֵךְ מִטְּבֶרְיָה!" כִּי הִיא רָאֲתָה שֶׁמַּחֲזִיקִים מִמֶּנִּי וְנוֹתְנִים לִי כָּבוֹד. אָז אָמַרְתִּי לָהּ עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, "אֲנִי הֶחֱלַטְתִּי, אֲנִי מֻכְרָח לָצֵאת מִטְּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם!"

נוּ, עַד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְהִיא הֵבִינָה שֶׁאֲנִי עַקְשָׁן כָּזֶה שֶׁאֵין שׁוּם תְּרוּפָה, הִיא מֻכְרַחַת לְלֶכֶת לִירוּשָׁלַיִם. אָז הָלַכְנוּ לִירוּשָׁלַיִם, מָכַרְנוּ אֶת מַה שֶּׁהָיָה לָנוּ וְהָלַכְתִּי לִירוּשָׁלַיִם.

וַאֲנִי גַּם-כֵּן חָשַׁבְתִּי: "לִירוּשָׁלַיִם אֲנִי הוֹלֵךְ לִמְקוֹם מִדְבָּר, אֵין לִי חֲתִיכַת לֶחֶם. כָּכָה אֲנִי נִמְצָא בַּיְשִׁיבָה בִּטְבֶרְיָה וְיֵשׁ לִי שְׁתֵּי לִירוֹת בְּחֹדֶשׁ, אֲבָל בִּירוּשָׁלַיִם גַּם הַשְּׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ לֹא יִהְיֶה לִי. מַה יִּהְיֶה מִזֶּה?"

עַל-כָּל-פָּנִים הִתְגַּבַּרְתִּי וְיָצָאתִי עִם הָאִשָּׁה וְעִם הַבֵּן נַחְמָן, וַאֲנַחְנוּ הָלַכְנוּ לִירוּשָׁלַיִם. הָיָה כְּבָר אוֹטוֹ, זֶה הָיָה בִּזְמַן הָאַנְגְּלִים...

וּבִירוּשָׁלַיִם אֲנִי בָּאתִי לָרֹב שְׁלֹמֹה וְקִסְלֶר הֶחָבֵר שֶׁלִּי, הוּא רָאָה אוֹתִי, הוּא בֵּרַךְ אוֹתִי וְאָמַר לִי: "בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁזָּכִיתָ לָבוֹא לִירוּשָׁלַיִם, תִּזָּהֵר שֶׁיִּהְיֶה לְךָ אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן לֹא לַעֲזֹב אֶת יְרוּשָׁלַיִם. אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן!"

טוֹב, רַב שְׁלֹמֹה אָמַר לִי שֶׁיִּהְיֶה לִי אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן, אֲבָל כֶּסֶף וְדוֹלָארִים הוּא לֹא נָתַן לִי, הוּא אָמַר לִי: "טוֹב עָשִׂיתָ, אֱמוּנָה וּבִטָּחוֹן", וַאֲנִי לֹא הָיָה לִי בִּטָּחוֹן...

אֲנִי רָצִיתִי לָגוּר עַל-יַד בֵּית-הַכְּנֶסֶת בְּרֶסְלֶב בִּרְחוֹב חֶבְרוֹן בָּעִיר הָעַתִּיקָה, לְיַד בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אָז הָיָה מְעָרוֹת וְיִפֵּי כֹּזֶה.. מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר מַה שֶּׁהָיָה!

עַל-כָּל-פָּנִים הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִזְמִין לִי חֶדֶר אֶצֶל אֶחָד בָּחָצֵר לְיַד בֵּית-הַכְּנֶסֶת בִּשְׁכִירוּת, אֲנִי שִׁלַּמְתִּי לוֹ אֲבָל לֹא הָיָה לִי מַה לֶּאֱכֹל, אָז אָמְרוּ לִי שֶׁיֵּשׁ בֵּית-הַתַּבְשִׁיל שֶׁל אֶחָד שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ בָּנִים וְהוּא נָתַן כֶּסֶף עַל הַמִּטְבָּח לְחַלֵּק אֹכֶל לָעֲנִיִּים, לֶחֶם וְתַבְשִׁיל, לֹא שֶׁל בָּשָׂר אֲבָל תַּבְשִׁיל.

נוּ, לֹא הָיָה לִי מַה לֶּאֱכֹל, אָז אֲנִי הָלַכְתִּי לְבֵית-הַתַּבְשִׁיל, אֲבָל יֵשׁ תּוֹר, אֲנִי לֹא מְיֻחָד. הָלַכְתִּי וְעָמַדְתִּי בַּתּוֹר וּבָאִים נָשִׁים וּמִתְקוֹטְטִים: "קוֹדֶם אֲנִי, קוֹדֶם אֲנִי.."

וַאֲנִי בָּאתִי וַאֲנִי עָמַדְתִּי בֵּין נָשִׁים וְרָאִיתִי אֶת מַלְאַךְ הַמָּוֶת, אָמַרְתִּי: "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מָה עָשִׂיתִי, בָּאתִי לִירוּשָׁלַיִם לַעֲמֹד בֵּין נָשִׁים?"

עַל-כָּל-פָּנִים אָמַרְתִּי: "מָה עוֹשִׂים, אֲנִי מֻכְרָח לַעֲמֹד בַּתּוֹר בֵּין נָשִׁים, מַה לַּעֲשׂוֹת? אִי אֶפְשָׁר לִי לִהְיוֹת כָּכָה!"

אָז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְהָיָה אִישׁ זָקֵן אֶחָד שֶׁהוּא הָיָה שָׁכֵן עַל-יָדִי מֵהֶחָצֵר הַשְּׁנִיָּה, הוּא הָיָה עָנִי וְהוּא הָלַךְ בְּכָל יוֹם לְקַחַת אֶת הַלֶּחֶם וְהַתַּבְשִׁיל, אָז פִּתְאוֹם הוּא אָמַר לִי: "לָמָּה לְךָ לָלֶכֶת וְלַעֲמֹד בַּתּוֹר? אֲנִי אֲבִיא תַּבְשִׁיל בִּשְׁבִילִי, אָז אַתָּה תִּתֵּן לִי כְּלִי וַאֲנִי אָבִיא אֶת הַלֶּחֶם עִם הַכְּלִי שֶׁל הַתַּבְשִׁיל גַּם בִּשְׁבִילְךָ בְּכָל יוֹם וְיוֹם".

הוֹי, שָׁמַעְתִּי אֶת זֶה.. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי, אֲנִי פִּטַּרְתִּי אֶת הַתּוֹר.

וְהוּא הָיָה אִישׁ תָּמִים וְהוּא אָהַב אוֹתִי, בָּרוּךְ אוֹתִי, וְהוּא הָיָה לוֹ חַיִּים טוֹבִים מִזֶּה הַמַּצָּוה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, הוּא הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד בָּזֶה שֶׁהוּא מֵבִיא לִי אֶת הַלֶּחֶם וְהַתַּבְשִׁיל וַאֲנִי רָאִיתִי בָּזֶה חֶסֶד עֶלְיוֹן, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם הֵבֵאתִי לֶחֶם לַבַּיִת וּפִטַּרְתִּי אֶת הַתּוֹר...

זֶה מַעֲשֶׂה נוֹרָא, כְּכָה עָבַר שְׁתֵּי שָׁנִים וַחֲצִי. אֲבָל סָבַלְנוּ, סָבַלְנוּ מְאֹד, אָז הָיָה לִי מַחֲשָׁבוֹת, "אוּלַי אֲנִי אֶחֱזֹר לִטְבֶרְיָה? אֶפְלוּ הָאִישׁ הַזֶּה מֵבִיא לִי אֶת הַלֶּחֶם, אֲבָל גַּם-כֵּן נֵרוֹת שֶׁל שַׁבָּת צְרִיכִים, וְגַם-כֵּן חָלָב..", כְּכָה בִּטְבֶרְיָה הָיָה כָּל הָעֹל עַל הָאִשָּׁה, אֲנִי הָיָה לִי שְׁתֵּי לִירוֹת לְחֹדֶשׁ וּבָזֶה פִּטַּרְתִּי הַכֹּל. וְהַשְׁתֵּי לִירוֹת גַּם-כֵּן לֹא בָּאוּ בְּקַל, כִּי אֲנִי נָסַעְתִּי נְסִיעוֹת

לִירוּשָׁלַיִם, לְמִירוֹן, אָז אָמְרוּ: "אֵיזֶה בֶּן-יְשִׁיבָה זֶה? הוּא עוֹשֶׂה תַּעֲנִיּוֹת, עוֹשֶׂה מִצְוָה, הוּא אִישׁ כָּשֵׁר אֲבָל הוּא לֹא בֶּן-יְשִׁיבָה, לֹא מַגִּיעַ לוֹ כֶּסֶף".

אֲנִי בָּאתִי לְקַחַת אֶת הַשְּׁתִיָּה לִירוֹת, אָז הַגַּבַּאי שֶׁל הַיְשִׁיבָה וְאָמַר לִי: "אַתָּה הַחֹדֶשׁ הַזֶּה הָיִיתָ שְׁלֹשָׁה יָמִים בַּיְשִׁיבָה, עִם אֵיזֶה פָּנִים אַתָּה בָּא לְקַבֵּל כֶּסֶף!"

אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן בִּירוּשָׁלַיִם הִתְחִיל מַחֲשַׁבְתִּי: "אוּלַי נַחֲזֹר לְטֶבֶרְיָה? בִּירוּשָׁלַיִם כָּל הָעֹל עָלַי, וְשָׁמָּה בְּטֶבֶרְיָה אֲנִי יֵשׁ לִי שְׁתִיָּה לִירוֹת לְחֹדֶשׁ", אָמַרְתִּי: "לַחֲזֹר לְטֶבֶרְיָה!"

וְסִפַּרְתִּי לְרַב שְׁלֹמֹה: "אֲנִי לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל, אֲנִי הֶחֱלַטְתִּי לַחֲזֹר לְטֶבֶרְיָה".

אָז אָמַר לִי רַב שְׁלֹמֹה: "לֹא! יִהְיֶה לְךָ אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן וְלֹא לַעֲזֹב אֶת יְרוּשָׁלַיִם!"

הוּא אָמַר לִי בְּתֹקֶף, אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי 'חָכָם' עִם חָכְמוֹת וְחָשַׁבְתִּי שֶׁרַב שְׁלֹמֹה לֹא כְּלוּם, הוּא אוֹמֵר לְהִשָּׁאֵר בִּירוּשָׁלַיִם - אֲבָל הוּא אֵין לוֹ דוֹלָארִים, הוּא לֹא נוֹתֵן לִי כְּלוּם. אָז לֹא שָׁמַעְתִּי לְרַב שְׁלֹמֹה וְהָלַכְתִּי לִטֶבֶרְיָה.

בִּתְחִלָּה הָלַכְתִּי בְּעַצְמִי לִטֶבֶרְיָה לִבְדֹּק אִם יִהְיוּ מְשַׁלְּמִים לִי, אוּלַי אֵין מָקוֹם בַּיְשִׁיבָה. אַחַר-כָּךְ נָסַעְתִּי עִם כָּל הַמִּשְׁפָּחָה. עַל-כָּל-פָּנִים הָיָה נִסִּים שֶׁהֵם הֶחֱזִירוּ אוֹתִי בִּשְׁתֵּי לִירוֹת, אוּלַי שְׁתֵּי לִירוֹת וַחֲצִי כְּבָר, אֲבָל הֵם הִסְכִּימוּ שֶׁאֲנִי אֶחֱזֹר...

אֲנִי קֹדֶם הָלַכְתִּי לְבַדִּי וְאִשְׁתִּי נִשְׁאֲרָה עִם נַחְמָן, וּבְזְמַן שֶׁאֲנִי הָלַכְתִּי לִטֶבֶרְיָה אִשְׁתִּי וְנַחְמָן קִבְּלוּ דֵּלֶקְת רֵיאוֹת כָּזֶה שֶׁאֶחָד מֵאֶלֶף אֶפְשָׁר לָצֵאת מִזֶּה. וְהָיָה רוֹפֵא דוֹקְטוֹר גָּדוֹל וּפְרוֹפֶסוֹר זָקֵן, הוּא הָיָה מְקֻבָּל בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא מַלְאָךְ, שֶׁהוּא לֹא רוֹפֵא - רַק מַלְאָךְ, הוּא הָיָה 'מְחַיֶּה מֵתִים'. וְהָיָה רוֹקֵחַ בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא הָיָה נְשָׁמָה גְּדוֹלָה, הָיָה לוֹ רַחֲמָנוּת עַל חוֹלִים, וְאִשְׁתִּי בָּכְתָה לְפָנָיו: "בַּעֲלִי הָלַךְ לִטֶבֶרְיָה וְהַיֶּלֶד הוּא חוֹלֶה כָּזֶה.."

אָז הָרוֹקֵחַ הָלַךְ וְהֵבִיא אֶת הַ'מַּלְאָךְ' הַזֶּה לְהַבֵּן שֶׁלִּי, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם הַבֵּן יָצָא מֵהַמַּחֲלָה. אֲבָל הַמַּחֲלָה הָיְתָה חֲזָקָה כָּל-כָּךְ שֶׁהַבֵּן שֶׁלִּי סוֹבֵל כָּל יְמֵי חַיָּיו מֵהַנְּשִׁימָה, כֵּן.

וַאֲנִי חָזַרְתִּי מִטֶּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם לְקַבֵּל אֶת הָאִשָּׁה וְהַיֶּלֶד, וְאִשְׁתִּי סִפְּרָה לִי: "אַתָּה יוֹדֵעַ מַה זֶּה הָיָה עִם נַחְמָן, הוּא כְּבָר הָיָה מֵת!"

טוֹב, אֲנִי חָזַרְתִּי לִטֶבֶרְיָה וְרָאִיתִי שֶׁהַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ, שֶׁל רַב שְׁלֹמֹה, שֶׁהוּא לֹא נָתַן לִי דוֹלָארִים, רַק נָתַן לִי אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן - זֶה אֲנִי הָיִיתִי 'חָכָם' וַאֲנִי לֹא קִבַּלְתִּי אֶת זֶה, וְקִבַּלְתִּי צָרוֹת כָּאֵלֶּה מֵהַבָּנִים...

אוֹי, הַלְוַאי הָיִיתִי שׁוֹמֵעַ לְרַב שְׁלֹמֹה. אִם הָיִיתִי גָּר בִּירוּשָׁלַיִם הָיִיתִי לְאַט לְאַט עוֹבֵר לְדִירָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה וְהַיְלָדִים הָיוּ מִתְחַתְּנִים וְהָיוּ לוֹמְדִים בִּישִׁיבוֹת, אֲבָל אִבַּדְתִּי הַכֹּל. רָאִיתִי שֶׁאֲנִי לֹא עָשִׂיתִי טוֹב, רַב שְׁלֹמֹה הוּא צַעַק וְהוּא רָעַד וְאָמַר לִי: "אַתָּה תִּתֵּן אֶת הַדִּין,

יִהְיֶה לְךָ חֲרָטָה עַל זֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ! רַק אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן וְרַק יְרוּשָׁלַיִם! אַל תֵּצֵא מִירוּשָׁלַיִם לְטִבֶּרְיָה. רַק אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן!"

עַד הַיּוֹם אֲנִי מִתְחָרֵט, אֲנִי מִתְחָרֵט עַל רַב שְׁלֹמֹה, אֲנִי בִּטַּלְתִּי אוֹתוֹ, הָיִיתִי חָזָק בְּהַהַחְלָטָה שֶׁלִּי וְאָמַרְתִּי: "אֲנִי רוֹצֶה שֶׁהָעֹל יִהְיֶה עַל הָאִשָּׁה, לֹא עָלַי. רַב שְׁלֹמֹה הוּא לֹא נוֹתֵן לִי כֶּסֶף, הוּא נוֹתֵן לִי אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן". וְרַב שְׁלֹמֹה הוּא רָעֵד וְצָעֵק עָלַי בִּצְעָקוֹת כָּאֵלֶּה.. בְּכַעַס, בְּקִפְדָּה: "רַק יְרוּשָׁלַיִם! רַק יְרוּשָׁלַיִם!"

אָמַרְתִּי: "מַה, הוּא נוֹתֵן לִי דוֹלָארִים? הוּא נוֹתֵן לִי כֶּסֶף? הוּא אוֹמֵר לִי רַק אֱמוּנָה וּבְטָחוֹן", אֲז לֹא שָׁמַעְתִּי לוֹ וְהָלַכְתִּי לְטִבֶּרְיָה, וְעָבַר עָלַי מַה שֶּׁעָבַר בְּעִנְיַן הַיְלָדִים...

נוּ, סִפַּרְתִּי לָכֶם מַעֲשֶׂיָּה יָפָה, אֲנִי לֹא סִפַּרְתִּי הַכֹּל...

נוּ, אִם הָיִיתִי בִּירוּשָׁלַיִם מִי יוֹדֵעַ אִם הֱיִיתֶם כָּאן הַיּוֹם, מִי יוֹדֵעַ אִם הָיִינוּ עַכְשָׁו בִּבְנֵי-בְּרַק!

אֲנִי עָזַבְתִּי אֶת הַיְלָדִים.. אֲז יֵשׁ לִי יְלָדִים אֲחֵרִים!

וְהַפֶּתֶק.. הַפֶּתֶק הָיָה אַחֲרֵי שֶׁחָזַרְתִּי מִירוּשָׁלַיִם, אָז עוֹד לֹא הָיָה הַפֶּתֶק. הַפֶּתֶק הָיָה אַחֲרֵי שֶׁחָזַרְתִּי מִירוּשָׁלַיִם לְטִבֶּרְיָה...

נחל נובע

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וַחֲסִידָיו בְּהִלּוּלַת הַתַּנָּא הָאֱלֹקִי רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאי, שֶׁנֶּעֱרֶכֶת בְּכָל שָׁנָה בְּל"ג בָּעֹמֶר בְּמִירוֹן...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא הָיָה גָּר בְּחֶבְרוֹן. הוּא הִשְׁאִיר אֶת הָאִשָּׁה וְהַיְלָדִים, וּפִתְאוֹם הוּא בָּא מֵחֶבְרוֹן לְטִבֶּרְיָה וּמָצָא אֶת יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹסֶר בְּטִבֶּרְיָה וְנַעֲשָׂה רַעַשׁ גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָם, נַעֲשָׂה אֵשׁ גָּדוֹל עַד הַשָּׁמַיִם, "יִשְׂרָאֵל בֶּער נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב! וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא סַכָּנָה! הוֹ.. כְּבָר שְׁנַיִם, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְיִשְׂרָאֵל בֶּער, זֶה סַכָּנָה גְּדוֹלָה לְכָל הָעוֹלָם!" נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד, עַל כָּל הַמִּתְנַגְּדִים הַגְּדוֹלִים וְהַמְפֻרְסָמִים. הָיִינוּ שְׁנַיִם נֶגֶד כָּל הָרַבָּנִים, נֶגֶד כָּל הַגְּדוֹלִים, הָיִינוּ שְׁנַיִם, אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר!

נַעֲשָׂה חֲבֵרוּתָא, שְׁנֵי בְּרֶסְלֶבִים, לֹא הָיָה בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכָל הָעוֹלָם הָיָה מִתְנַגְּדִים עַל בְּרֶסְלֶב, כָּל הָעוֹלָם, וַאֲנַחְנוּ הָיִינוּ רַק שְׁנַיִם נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם! וּכְבָר נַעֲשָׂה קֶשֶׁר חָזָק בֵּינֵינוּ וְנַעֲשָׂה מִזֶּה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה...

הָיִינוּ כַּמָּה שָׁנִים בְּיַחַד בְּמִירוֹן רַק אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל. אָז לֹא בָּאוּ לְמִירוֹן כִּי לֹא הָיָה כֶּסֶף וְהָיָה רָעָב. הָיָה לָנוּ מַפְתֵּחַ שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן וַאֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיִינוּ כַּמָּה שָׁנִים בְּמִירוֹן... גַּם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בְּמִירוֹן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אִם הָיִיתִי בִּזְמַן רַבִּי שִׁמְעוֹן, גַּם-כֵּן הָיִיתִי חִדּוּשׁ!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה סוֹד, סוֹד גָּדוֹל, זֶה נַ נָּח, עַכְשָׁו יֵשׁ נַ נָּח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. וְהוּא גִּלָּה הַסּוֹד שֶׁל רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאִי, הוּא אָמַר תּוֹרָה: "רַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא 'עַיִר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמַיָּא נָחִית', רָאשֵׁי תֵּבוֹת 'שִׁמְעוֹן', וְעַכְשָׁו יֵשׁ 'נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה' - רָאשֵׁי תֵּיבוֹת 'נַחְמָן', רַבִּי שִׁמְעוֹן מְקַבֵּל מִמֶּנִּי!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁהוּא מְרֻמָּז בְּזֶה הַפָּסוּק בַּתַּנַ"ךְ "נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה", הוּא נוֹבֵעַ וְנוֹבֵעַ וְנוֹבֵעַ.. מְקוֹר חָכְמָה, וְחָכְמָה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם! כֻּלָּם לֹא יָדְעוּ כְּלָל אֲפִלּוּ מַה זֶּה הַפָּרוּשׁ הַזֶּה. עַכְשָׁו נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, לֹא רָאִינוּ לֹא שָׁמַעְנוּ שׁוּם צַדִּיק שֶׁיַּגִּיד דִּבּוּרִים כְּאֵלֶּה - עַכְשָׁו יֵשׁ 'נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה', שֶׁהוּא הוּא הַנַּחַל הַזֶּה וְשֶׁעַל-יָדוֹ לֹא תִּשָּׁכַח הַתּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, עַל-יָדוֹ לֹא תִּשָּׁכַח הַתּוֹרָה. שֶׁהוּא יְקָרֵב עִם יִשְׂרָאֵל וְכָל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לַתּוֹרָה. שֶׁהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן וּלְרַפְּאוֹת וּלְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם לְגַמְרֵי.

הָעִקָּר הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא רַשְׁבִּ"י, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא לְמַעְלָה מִכָּל הַצַּדִּיקִים, מִכָּל.. אוֹר כָּזֶה לֹא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם! רַבִּי שִׁמְעוֹן הוּא מְרֻמָּז בַּפָּסוּק 'עַיִר וְקַדִּישׁ מִן שְׁמַיָּא נָחִית', וְעַכְשָׁו יֵשׁ כְּבָר נַ נָּח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן...

רַק עַכְשָׁו בִּזְמַן הַגְּאֻלָּה הִתְחִיל רַבֵּנוּ לְהִתְגַּלּוֹת בָּעוֹלָם, בְּלִי שׁוּם פְּעֻלּוֹת, מֵעַצְמוֹ הוּא מִתְפָּרְסֵם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁהַשֵּׁם שֶׁלּוֹ זֶה נַ נָּח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, שֶׁהוּא הָעִקָּר שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל הַכֹּל, שֶׁל כָּל הָאוֹרוֹת. זֶה נִסִּים, נִסִּים מִן הַשָּׁמַיִם - אֵיךְ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ חָתַם אֶת עַצְמוֹ נַ נָּח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן.

זֶה עִנְיָן פֶּלֶא שֶׁאַף אֶחָד אֲפִלּוּ מִן הַצַּדִּיקִים לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר! עוֹד לֹא הָיָה חִדּוּשׁ פֶּלֶא כָּזֶה בָּעוֹלָם. זֶה חָדָשׁ!

כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים אֲפִלּוּ מְעַט מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, רַק אֲנָשִׁים קְדוֹשִׁים צַדִּיקִים שֶׁהֵם זָכוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ וְנָתְנוּ לוֹ הַכֹּל, וְהוּא הֵאִיר בָּהֶם נִסְתָּרוֹת, סוֹדוֹת כְּאֵלּוּ שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה לוֹ רַבִּי נָתָן, הוּא הָיָה תַּלְמִיד רַבֵּנוּ, וְהוּא זָכָה לִרְאוֹת וּלְהַשִּׂיג אֶת עִנְיָן רַבֵּנוּ יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, הוּא הָיָה מַמָּשׁ.. אֵין בָּעוֹלָם עוֹד רַבִּי וְתַלְמִיד כָּזֶה, לֹא הָיָה. רַבִּי וְתַלְמִיד כָּזֶה כְּמוֹ רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, לֹא הָיָה כָּזֶה.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "יוֹדֵעַ מִמֶּנִּי רַק רַבִּי נָתָן וְרַבִּי נַפְתָּלִי", אֲבָל הָעִקָּר הָיָה רַבִּי נָתָן. רַבִּי נַפְתָּלִי הָיָה גָּאוֹן וְצַדִּיק, כֵּן. וְרַבִּי נָתָן הוּא הָיָה עִם רַבֵּנוּ אֶחָד!

רַבִּי נָתָן הוּא פֵּרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ כְּטִפָּה מִן הַיָּם, בִּשְׁבִיל זֶה הָיוּ רוֹצִים לַהֲרֹג אוֹתוֹ, הָיָה בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה רַבִּי נָתָן, כִּי הוּא הָיָה אֶחָד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם אָמְרוּ: "בְּרֶסְלֶב לֹא! אָסוּר בְּרֶסְלֶב!" וְרַבִּי נָתָן אָמַר: "עוֹד לֹא הָיָה כְּמוֹ רַבֵּנוּ!"

כָּל מַה שֶּׁיּוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ אֵינוֹ כְּלוּם, אֲפִלּוּ כְּטִפָּה מִן הַיָּם. אֲנִי לֹא אוֹמֵר גֶּזְמָאוֹת, רַק רַבִּי נָתָן יָדַע מֵרַבֵּנוּ, הוּא הָיָה יָחִיד, יָחִיד בַּדּוֹר, נָתָן וְרַבִּי נַחְמָן.

צְרִיכִים לְפָרֵסֵם בָּעִתּוֹנִים בְּכָל הָעוֹלָם מַה זֶּה רַבֵּנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר בְּהַשִּׂיחוֹת שֶׁלּוֹ: "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים!" מִכָּל הַתַּאֲווֹת. נוּ, כָּל הָעוֹלָם מְשֻׁגָּע, יֵשׁ נָהָר כָּזֶה וּמָנִיחִים אוֹתוֹ! שׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה. הוּא מְטַהֵר אוֹתָנוּ. שׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה: "וּמָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'". נוּ, הוּא רַק יָחִיד בְּכָל הָעוֹלָם, יָחִיד, שֶׁאָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה: "מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'!"

כָּל הַחָכְמִים כֻּלָּם יִתְבַּטְּלוּ לְנַמְרֵי נֶגֶד רַבֵּנוּ. כֻּלָּם מִשְׁתַּגְּעִים, כָּל הַגְּדוֹלִים, כָּל כֻּלָּם מִתְבַּטְּלִים נֶגֶד דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה. מִי רָאָה דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה! כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ!

רַק תֵּיבָה אַחַת מִן הַ'סְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' עוֹלֶה עַל הַכֹּל. עַל כָּל הַתּוֹרָה, עַל כָּל הַחָכְמוֹת. מִלָּה אַחַת! עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם אוֹר פֶּלֶא כָּזֶה!

מִי אָמַר דָּבָר כָּזֶה שֶׁיִּתַּקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ אָמַר: "יֵשׁ מַחֲלוֹת שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְרַפְּאוֹת, גַּם חוֹלִים כָּאֵלֶּה אֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת לְנַמְרֵי!"

זֶה עֲדַיִן לֹא כְּלוּם נֶגֶד הַשֶּׂבַח שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁהוּא יִתֵּן תִּקּוּן לְכֻלָּם. תִּקּוּן גָּמוּר, לֹא סְתָם תִּקּוּן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ יִהְיֶה תִּקּוּן לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הָרְשָׁעִים, לְכָל הַכּוֹפְרִים. הֵם יִתְקָרְבוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהֵם יִלְמְדוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה.

עוֹד יֵשׁ סוֹדוֹת כָּאֵלֶּה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר דִּבּוּרִים, לְמַעְלָה מִן הַדִּבּוּרִים, לְמַעְלָה מִן הַכֹּל...

אֲנִי סָבַלְתִּי כַּמָּה שָׁנִים, הָיָה כְּמוֹ אֶחָד מְשֻׁגָּע. וְכֻלָּם, כָּל הַיְלָדִים זָרְקוּ עָלַי קְלִפּוֹת וַאֲבָנִים, בְּזִיּוֹן גָּדוֹל. אֲנִי קִבַּלְתִּי הַכֹּל, כֵּן. אִם אֲנִי חַי, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ. מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע!

אֲנִי לֹא הָאָדָם שֶׁהָיָה, הַיּוֹם אֲנִי זָקֵן.. וְחָדָשׁ! אֲנִי הָיִיתִי גִּבּוֹר, הִתְפַּלַּלְתִּי בְּכָל כֹּחִי וְהַקּוֹלוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה שֶׁלִּי - הָיָה מִתְבַּטְּלִים כֻּלָּם, כָּל הַמִּתְנַגְּדִים. רַק לִשְׁמֹעַ קוֹלוֹת כָּאֵלּוּ. וְגַם-כֵּן יֵשׁ עוֹד הַרְבֵּה לְדַבֵּר לְסַפֵּר, אֲבָל אֲנִי לֹא יָכוֹל לְדַבֵּר. הָעוֹלָם לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם, עוֹד לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם...

אֲנִי מִצְטַעֵר מְאֹד עַל כָּל הַזְּמַן שֶׁלֹּא הָיִיתִי אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן, מַה יֵּשׁ לִי לַעֲשׂוֹת בָּעוֹלָם? אֲנִי וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיִינוּ תָּמִיד אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן, אָז הָיִיתִי צָרִיךְ לְהַמְשִׁיךְ לִהְיוֹת אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן.

רַבִּי שִׁמְעוֹן וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כְּאֵלֶּה.. וַאֲנַחְנוּ זוֹכִים לִהְיוֹת עַל-יַדָּם. אֲנִי שָׁמַעְתִּי שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁהַמָּקוֹם הַזֶּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, אֲנַחְנוּ לֹא מַשִּׂיגִים וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם כְּלוּם מַה זֶּה, זֶה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים! כָּל הַסְּבִיבָה הוּא קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. זֶה הַכֹּל קָדוֹשׁ כְּמוֹ הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ!

הַכֹּל אֶחָד, יְרוּשָׁלַיִם עִם הַצַּדִּיק וּבֵית הַמִּקְדָּשׁ - הַכֹּל אֶחָד! אֲנַחְנוּ פֹּה, גַּם-כֵּן רַבִּי שִׁמְעוֹן פֹּה, כָּל הַסְּבִיבָה הוּא רַבִּי שִׁמְעוֹן. יֵשׁ עֲנָנִים פְּלָאִים, אָסוּר לְדַבֵּר, אִי אֶפְשָׁר...

עַל-כָּל-פָּנִים מֵעַכְשָׁו, מֵעַכְשָׁו תֵּדַע שֶׁהַמָּקוֹם שֶׁלִּי הוּא רַק מִירוֹן אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן. אֲנִי מַשְׁלִיךְ אֶת צְפַת וְכָל הָעוֹלָם, רַק מִירוֹן, רַבִּי שִׁמְעוֹן!

אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת בְּאֵיזֶה מָקוֹם בְּמִירוֹן שֶׁלֹּא יֵדַע שׁוּם אָדָם שֶׁאֲנִי שָׁמָּה, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ. אֲנִי נִמְצָא אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמִירוֹן כְּמוֹ שֶׁהָיִיתִי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל. הַמָּקוֹם שֶׁלִּי לֹא בְּשׁוּם מָקוֹם, רַק אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן בְּמִירוֹן...

הָיָה מַעֲשֶׂה, פֹּה בְּמִירוֹן, בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת הַגָּדוֹל אֵצֶל רַבִּי שִׁמְעוֹן. הָיָה נֵס כָּזֶה.. אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵאֲנָשִׁים שֶׁהָיָה נֵס שֶׁל תְּחִיַּת הַמֵּתִים!

נָפַל יֶלֶד מִמִּגְדָּל גָּבוֹהַּ, יֶלֶד קָטָן, וְהַבִּנְיָן הָיָה גָּבוֹהַּ מְאֹד וְהוּא נָפַל מֵהַגָּג וּמֵת. אָז הָיָה צַדִּיקִים וְהֵם אָמְרוּ שֶׁכָּל הַקָּהָל יֵצֵא מִן הַבֵּית-הַכְּנֶסֶת, וְכָכָה הָיָה, לֹא נִשְׁאַר - רַק הַמֵּת לְבַדּוֹ.. וְהוּא נִחְיָה, הָיָה לוֹ תְּחִיַּת הַמֵּתִים!

אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת זֶה מֵאֲנָשִׁים שֶׁרָאוּ אֶת זֶה. וְהַפְּלָאוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ גָּבוֹהַּ יוֹתֵר (צוֹחֵק)...

כְּשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא הִגִּיעַ עִם תַּלְמִיד הָרִאשׁוֹן שֶׁלּוֹ, וְהוּא בָּא עַל צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הָרַשְׁבָּ"י, אָז הָרַשְׁבָּ"י הוּא שָׁאַל אֶת רַבֵּנוּ: "מִי-רוֹן, מִי?"

אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ: "אֲנִי רוֹן! רַבִּי נַחְמָן", נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן!

מִירוֹן - מִי זֶה רוֹן?

אָז אָמַר רַבֵּנוּ: "מִירוֹן.. אֲנִי!" רַבִּי נַחְמָן!

מִי רוֹן - רַבִּי נַחְמָן! אֲנִי!

מעלת האשה

חָסִיד הִגִּיעַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְבַשֵּׂר לוֹ עַל אֵרוּסָיו שֶׁהִתְקַיְּמוּ בְּהַשְׁגָּחָה נִפְלָאָה וּבְדֶרֶךְ-נֵס, בְּיוֹם הַהִלּוּלָא שֶׁל הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עֻזִּיאֵל...

הוֹ, שַׂמֵּחַ תְּשַׂמַּח, זֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבָרֵךְ כָּל אֶחָד בַּזִּוּוּג שֶׁלּוֹ, בְּזִוּוּג טוֹב וְכָשֵׁר...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אַל תְּעַכְּבוּ אֶת הַחֲתוּנָה, וְתִתֵּן תּוֹדָה וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הַנֵּס וְהַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה, אַתָּה מַמָּשׁ הִתְחַדַּשְׁתָּ בְּחַיִּים חֲדָשִׁים. רוֹאִים שֶׁזֶּה מֵאֵת הַשֵּׁם מִן הַשָּׁמַיִם,

בְּלִי שׁוּם פְּעֻלָּה. צְרִיכִים לְהוֹצִיא מִזֶּה לְמוּד שֶׁכָּל דָּבָר מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַק אֱמוּנָה. אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים, אֲבָל צְרִיכִים אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת, שֶׁיִּהְיֶה בֶּאֱמֶת. אִם יֵשׁ אֱמוּנָה אֲבָל בִּדְבַר שֶׁקֶר - זֶה לֹא נִקְרָא אֱמוּנָה.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ זְכִינוּ לֵידַע מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא מַכְנִיס בָּנוּ אֱמוּנָה כָּזוֹ, אֱמוּנָה שֶׁהִיא חֲדָשָׁה, רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל.

נוּ, אוּלַי תִּזְכֶּה לְהוֹדִיעַ לַמִּשְׁפָּחָה מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל. בִּזְכוּת שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה נוֹתֵן לָנוּ כָּל מִינֵי עֵצוֹת, כָּל מִינֵי יְשׁוּעוֹת.

זֶה שֶׁזָּכִיתָ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בֶּאֱמֶת וּבֶאֱמוּנָה, זֶה הַדָּבָר יָבִיא עָלֶיךָ כָּל הַבְּרָכוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, כָּל הַהַשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת!

אַל תִּשְׁכַּח תָּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לַשֵּׁם עַל הַנֵּס הַגָּדוֹל הַזֶּה וְעַל הַחֶסֶד הַגָּדוֹל הַזֶּה שֶׁאֵין לָנוּ מוּשָׂג, זֶה חֶסֶד, זֶה אוֹצָר שֶׁל כָּל הָאוֹצָרוֹת, וְאַחַר-כָּךְ אִם יִרְצֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֲנִי רוֹצֶה שֶׁאֶזְכֶּה לִהְיוֹת עַל הַבְּרִית-מִילָה וְעַל הַחֲתוּנָה שֶׁל שִׂמְחַת הַנֶּפֶשׁ. בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לִי זְמַן, יֵשׁ לִי בְּרָכָה מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֲנִי אַאֲרִיךְ יָמִים, כָּתוּב בְּהַפְּתָק "וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי הָאֵשׁ שֶׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ". דָּבָר אֶחָד מִדְּבָרָיו שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא שָׁוְא רֵיקָם, כָּל מַה שֶּׁהוּא אָמַר - אֲנַחְנוּ רוֹאִים!

חֲזַ"ל כִּנּוּ אֶת הָאִשָּׁה 'עֲקֶרֶת הַבַּיִת' - עִקַּר הַבַּיִת, עֲקֶרֶת - עִקָּר, עִקַּר הַבַּיִת, הָאִשָּׁה. וְגַם-כֵּן לֹא טוֹב שֶׁהָאִשָּׁה תַּעֲבֹד בִּמְקוֹמוֹת אֲחֵרִים.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מֵאִיר בָּנוּ לָדַעַת הָאֱמֶת אֵיךְ שֶׁהָאִשָּׁה הִיא עֲקֶרֶת הַבַּיִת. וְהוּא מְדַבֵּר בְּיוֹתֵר מִגֹּדֶל הָרַחֲמָנוּת שֶׁיֵּשׁ עַל הָאִשָּׁה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, כַּמָּה הוּא מַזְהִיר וּמְחַיֵּב לְכַבֵּד אֶת הָאִשָּׁה, לְרַחֵם עָלֶיהָ וְלַעֲזֹר לָהּ הַכֹּל מַה שֶּׁאֶפְשָׁר לוֹ, עַל כָּל דָּבָר לַעֲזֹר לָהּ. הַתּוֹרָה מַזְהִירָה אוֹתָנוּ לָתֵת כָּל הַכָּבוֹד לְאִשָּׁה, אֲבָל בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְצַוֶּה מְאֹד לְרַחֵם וּלְכַבֵּד אֶת הָאִשָּׁה, לְרַחֵם עָלֶיהָ, לַעֲזֹר לָהּ, כֵּן.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת' וְגַם הַגְּמָרָא אוֹתוֹ דָּבָר, הַגְּמָרָא גַּם-כֵּן מְדַבֶּרֶת מִזֶּה, זֶהוּ לְשׁוֹן הַגְּמָרָא: "הַמְגָרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ - עַל-יְדֵי זֶה אֵינוֹ מַצְלִיחַ!" לֹא טוֹב לְגָרֵשׁ אֶת הָאִשָּׁה, אַדְרַבָּא צְרִיכִים שְׁלוֹם בַּיִת.

אֲנִי הָיִיתִי מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ, הִתְחַתַּנְתִּי, אֲבָל מִזֶּה לֹא יָדַעְתִּי, לֹא יָדַעְתִּי בְּשִׂכְלִי גֹּדֶל מַעֲלַת הָאִשָּׁה. לֹא חָשַׁבְתִּי עַל זֶה, חָשַׁבְתִּי שֶׁהִיא מְשָׁרֶתֶת אוֹתָנוּ בַּבַּיִת, לֹא מַגִּיעַ לָהּ כְּלוּם. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מַכְנִיס בָּנוּ, מֵאִיר בָּנוּ כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שֶׁל כָּל דָּבָר.

צְרִיכִים לְרַחֵם עַל הָאִשָּׁה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ חוֹשֵׁב מַה שֶּׁהָאִשָּׁה כָּל-כָּךְ סוֹבֶלֶת בְּחַיֶּיהָ בְּלֵידַת הַבָּנִים וּבְגִדּוּל הַבָּנִים וְהִיא קוֹנָה כָּל דָּבָר וְהִיא מְבַשֶּׁלֶת וְהִיא.. הַכֹּל, הַכֹּל הָאִשָּׁה. הִיא סוֹבֶלֶת מְאֹד בְּחַיֶּיהָ הַרְבֵּה מֵאִתָּנוּ, מֵהַיְלָדִים וּמֵהַבָּנִים, מַה שֶּׁהִיא סוֹבֶלֶת בְּחַיֶּיהָ...
הָעוֹלָם לֹא מְדַבְּרִים מִזֶּה כְּלָל, כְּאִלּוּ הָאִשָּׁה הִיא כֶּלֶב. אוֹי וַוי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הִרְגִּישׁ, הוּא מְגַלֶּה גְּדֶל הָרַחֲמָנוּת, צְרִיכִים לְרַחֵם עָלֶיהָ, צְרִיכִים לְכַבֵּד אוֹתָהּ, כֵּן.
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא כָּל-כָּךְ בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...
הוּא הִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁכְּשֶׁיָּבוֹאוּ בְּבַקָּשָׁה אֵלָיו שֶׁיִּתְפַּלֵּל עַל מַקָּשָׁה לֵילֵד, רַק הַשָּׁלִיחַ יִגַּע בְּהַנַּעַל בַּפֶּתַח שֶׁל הַדֶּלֶת, שֶׁיִּמְשׁךְ הַדֶּלֶת - תֵּכֶף הִיא תּוֹלִיד, תֵּכֶף!
הַשָּׁלִיחַ, לִפְנֵי שֶׁיִּכָּנֵס לַבַּיִת וְיַגִּיד לְרַבֵּנוּ אֶת הַבַּקָּשָׁה, רַק יִפְתַּח אֶת הַדֶּלֶת.. אָז הָאִשָּׁה תֵּכֶף תּוֹלִיד!
הוּא פָּעַל אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ! (צוֹחֵק)...

תפלה לשדוך הגון

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וְתַזְמִין לְבָנֵינוּ וְלִבְנוֹתֵינוּ זִוּוּגָם הֶהָגוּן לָהֶם מִן הַשָּׁמַיִם, וְלֹא יִתְחַלְּפוּ הַזִּוּוּגִים חָלִילָה בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ, רַק כָּל אֶחָד יִזְכֶּה לִמְצֹא זִוּוּגוֹ הֶהָגוּן לוֹ מִן הַשָּׁמַיִם (וּבִפְרָט לפלוני בן פלוני) וְתַנְחֵנוּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת תָּמִיד, וְנִזְכֶּה לַעֲשׂוֹת שִׂדּוּכִים טוֹבִים וַהֲגוּנִים בֶּאֱמֶת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "וּמֵה' אִשָּׁה מַשְׂכֶּלֶת".
אָדוֹן יָחִיד, מָלֵא רַחֲמִים, צוֹפֶה וּמַבִּיט עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים, חוּס וְרַחֵם וַחֲמֹל עַל יְמֵי הַנְּעוּרִים שֶׁל נַעֲרֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְהוֹדִיעֵנוּ נָא אֶת דַּרְכֵּיךָ, אֵיךְ נִזְכֶּה לָדַעַת לִמְצֹא זִוּוּגָם הָאֱמִתִּי שֶׁל כָּל הַתְּלוּיִם בָּנוּ. זַכֵּנוּ וְעָזְרֵנוּ שֶׁבְּכֹחַ וּזְכוּת הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים הָאֱמִתִּיִּים שֶׁהֵם הַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ שֶׁל כָּל הָעוֹלָמוֹת, אֲשֶׁר הִמְשִׁיכוּ וְגִלּוּ דַּעַת גָּדוֹל וְנִפְלָא בֶּאֱמֶת גַּם בָּעוֹלָם הַזֶּה, בְּכֹחָם וּזְכוּתָם נִזְכֶּה מֻהֳרָה לִמְצֹא בַּת זִוּוּגָם שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִזְכֶּה לְהַשִּׂיאָם מְהֵרָה לְמַזָּל טוֹב לְחַיִּים טוֹבִים אֲרֻכִּים וּלְשָׁלוֹם, וְתִהְיֶה כְּרִצוֹנוֹ, וְלֹא תִהְיֶה מְנֻגֶּדֶת אֲלֵיהֶן כְּלָל חַס-וְשָׁלוֹם, רַק יְדוּרוּ בְּאַהֲבָה וְשָׁלוֹם בְּקִדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה כִּרְצוֹנְךָ בֶּאֱמֶת. וְיִזְכּוּ כָּל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לִשְׁמוֹר אֶת הַבְּרִית קֹדֶשׁ בְּקִדֻּשָּׁה וּבְטָהֳרָה בֶּאֱמֶת, אֲשֶׁר כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ תְּלוּיָה בָּזֶה, וְהוּא עִקַּר הַנִּסָּיוֹן וְהַבְּחִירָה שֶׁל כָּל אָדָם בָּזֶה הָעוֹלָם, כַּאֲשֶׁר גִּלִּיתָ לָנוּ עַל יְדֵי חָכְמֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים. וְיִזְכֶּה כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְהוֹלִיד מֵאִשְׁתּוֹ בָּנִים וּבָנוֹת דּוֹרוֹת וְדוֹרֵי דוֹרוֹת עַד עוֹלָם, וְכֻלָּם יִהְיוּ חַיִּים וְקַיָּמִים לַעֲבוֹדָתְךָ וּלְיִרְאָתְךָ לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים, וַיַּכִּירוּ וְיֵדְעוּ אוֹתְךָ וְאֶת גְּדֻלַּת צַדִּיקֶיךָ הָאֱמִתִּיִּים אֲשֶׁר בָּהֶם בָּחַרְתָּ, וְיִתְגַּלֶּה לָהֶם הַדַּעַת הַקָּדוֹשׁ שֶׁהִשְׁאִירוּ כָּל הַצַּדִּיקִים בָּזֶה הָעוֹלָם. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. (מִלִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת')

תפלה לשלום בית

אָדוֹן הַשָּׁלוֹם מֶלֶךְ שֶׁהַשָּׁלוֹם שֶׁלּוֹ, עוֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת הַכֹּל, עָזְרֵנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ כָּלָנוּ, שֶׁנִּזָּכֶה תָּמִיד לֶאֱחֹז בְּמִדַּת הַשָּׁלוֹם וְיִהְיֶה שָׁלוֹם גָּדוֹל בֶּאֱמֶת בֵּין כָּל אָדָם לַחֲבֵרוֹ וּבֵין אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, וְלֹא יִהְיֶה שׁוּם מַחֲלוֹקֶת אֲפִלּוּ בְּלֵב בֵּין כָּל בְּנֵי אָדָם, כִּי אַתָּה עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמֶךָ וְאַתָּה מְחַבֵּר שְׁנֵי הֲפָכִים יַחַד, אֵשׁ וּמַיִם, וּבִנְפִלְאוֹתֶיךָ הָעֲצוּמִים אַתָּה עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, כֵּן תַּמְשִׁיךְ שָׁלוֹם גָּדוֹל עָלֵינוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, בְּאֹפֶן שֶׁיִּתְחַבְּרוּ כָּל הַהֲפָכִים יַחַד בְּשָׁלוֹם גָּדוֹל וּבְאַהֲבָה גְּדוֹלָה וְיֻכְלְלוּ כֻּלָּם בְּדָבָר אַחַת וְלֵב אֶחָד לְהִתְקָרֵב אֵלֶיךָ וּלְתוֹרָתְךָ בֶּאֱמֶת, וְיֵעָשׂוּ כֻּלָּם אֲגֻדָּה אַחַת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם, ה' שָׁלוֹם, בָּרְכֵנוּ בַּשָּׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי זֶה תַּמְשִׁיךְ עָלֵינוּ כָּל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַהַשְׁפָּעוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת. (מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת')

תפלה להולדה בנקל

וְתָחוֹס וְתַחְמֹל בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עַל כָּל הַיּוֹשְׁבוֹת עַל הַמַּשְׁבֵּר מֵעַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְתַצִּילֵם מִכָּל צַעַר וְנֶזֶק, וּתְרַחֵם עַל צַעֲרָם הַקָּשֶׁה וְהַכָּבֵד כַּאֲשֶׁר נִגְלָה לְפָנֶיךָ אֲדוֹן כָּל, וְתָחוֹס עֲלֵיהֶם וְתַעֲזֹרֵם וְתוֹשִׁיעֵם בְּחֶמְלָתְךָ הַנּוֹרָאָה וּבַחֲסָדֶיךָ הָרַבִּים שֶׁיִּזְכּוּ כֻּלָּם לְהוֹלִיד בְּנָקֵל בְּלִי שׁוּם קְשִׁיוּ הוֹלָדָה כְּלָל. מָלֵא רַחֲמִים חֲמֹל עֲלֵיהֶם, כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת צַעֲרָם וּמַכְאוֹבָם הַקָּשֶׁה, חֲמֹל עֲלֵיהֶם לְמַעַנְךָ, וְהַצִּילֵם מִכָּל צַעַר וְנֶזֶק וּמִכָּל מִינֵי עַיִן רָעָה, וּמִכָּל מִינֵי קְלִפּוֹת וְסִטְרִין אַחֲרָנִין הַמְעַכְּבִים אֶת הַהוֹלָדָה, וַחֲפֵצִים חַס-וְשָׁלוֹם מַה שֶּׁחֲפֵצִים. אָנָּא יְהוָה, בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תַּצִּילֵם וְתִשְׁמְרֵם מִכָּל רָע, וְיִזְכּוּ כֻּלָּם לְהוֹלִיד בְּמְהֵרָה בְּנָקֵל בְּלִי שׁוּם קְשִׁיוּ הוֹלָדָה כְּלָל, וְתוֹצִיא הַוָּלָד לְשָׁלוֹם בְּלִי פֶּגַע וְיִזְכּוּ כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְגַדֵּל בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ, וְלֹא תַּפִּיל אִשָּׁה פְּרִי בִטְנָהּ וְיִתְרַבּוּ עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב. בָּרוּךְ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת')

(וירבו בצדקה, כי העיקר תלוי בחסד, ויאמרו 'מזמור לתודה' כמה וכמה פעמים כי אמירת 'מזמור לתודה' הוא סגולה גדולה למקשה לילד שתזכה להוליד בנקל, וכן מזמור 'יענך ה' ביום צרה' מסוגל להולדה בנקל, אמן).

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה: הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דּוֹר וָדוֹר אֱמוּנָתוֹ:

לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה סֶלָה: יִתֶּן לְךָ כִּלְבָבֶךָ וְכָל עֲצָתְךָ יְמַלֵּא:

נְרַנְּנָה בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבוּרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ בְּשֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אמונה ובנים

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר וּמְשׁוֹחֵחַ עִם הַחֲסִידִים, לְאַחַר בְּרִית-מִילָה שֶׁנֶּעֶרְכָה בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי בְּמִירוֹן...

אוֹי אוֹי, אֵיזֶה שִׂמְחָה, אֵיזֶה שִׂמְחָה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת: "אֱמוּנָה - גִּימַטְרִיָּה בָּנִים", אֱמוּנָה - זֶה בָּנִים!

יִהְיֶה בָּנִים, אִם יֵשׁ אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם לְיִרְאָה אֶת הַשֵּׁם, לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, לְקַבֵּל עַל עַצְמֵנוּ תְּשׁוּבָה וְנִזְכֶּה לִתְשׁוּבָה, אָז אֱמוּנָה - גִּימַטְרִיָּה בָּנִים, מִזֶּה יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בָּנִים.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁהַ'סְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' מְסֻגָּל לְאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁתִּתְקָרֵא הַמַּעֲשִׂיּוֹת הָאֵלּוּ, אָז זֶה סְגֻלָּה לְבָנִים, כֵּן. הוּא אָמַר: "אֲנִי אָמַרְתִּי הֵפֶךְ מֵהָעוֹלָם, הָעוֹלָם אוֹמְרִים: 'פּוּן זָאגִין וָוערְט מֶען נִישְׁט טְרָאגִין' ('מִסְּפּוּרִים לֹא נִהְיִים בְּהֶרְיוֹן'), וַאֲנִי אָמַרְתִּי שֶׁזֶּה אָמִירַת הַמַּעֲשִׂיּוֹת - יִהְיֶה נַעֲשֶׂה בָּנִים!"

הָיָה מַעֲשֶׂה, חָסִיד אֶחָד הוּא הָיָה חֶבְרִי, וְשֵׁשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי הַחֲתוּנָה לֹא הָיָה לָהֶם בָּנִים, אָז הֵם הָיוּ מַדְאָגִים מְאֹד, אָז זֶה הָיָה בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל, וּבְחֹדֶשׁ אֱלוּל כָּל אֶחָד בָּא לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ בַּקָּשׁוֹת מֵרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי. וַאֲנִי הָיִיתִי בְּכָל חֹדֶשׁ אֱלוּל תָּמִיד בְּמִירוֹן, אָז הָאִמָּא שֶׁלּוֹ הִיא בָּאָה אֵלַי וְאָמְרָה לִי: "הַבֵּן שֶׁלִּי אֵין לוֹ בָּנִים זֶה כְּבָר שֵׁשׁ שָׁנִים. אֲנִי מְבַקֶּשֶׁת מִמְּךָ שֶׁתִּתְפַּלֵּל וְשֶׁתַּעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁתּוּכַל".

אָז אָמַרְתִּי לָהּ: "רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁזֶּה הַ'סְּפוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִים לִפְקֹד עֲקָרוֹת!"

אָז אָמַרְתִּי לָהּ שֶׁתִּתְקְנָה הַסֵּפֶר מַעֲשִׂיּוֹת וּשְׁנֵיהֶם יִקְרְאוּ בּוֹ - הַבֵּן וְהָאִשָּׁה. אָז הִיא עָשְׂתָה כָּכָה, וְהִיא סִפְּרָה לִי שֶׁהָיָה קָשֶׁה מְאֹד לְהַשִּׂיג אֶת הַסֵּפֶר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'. זֶה כְּבָר מַעֲשֶׂה שֶׁל אַרְבָּעִים שָׁנָה, זֶה לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם שֶׁהוֹלְכִים לַחֲנוּת וְקוֹנִים, אָז לֹא הָיָה לְהַשִּׂיג אֶת הַסֵּפֶר. אָז הִיא בִּקְּשָׁה, בִּקְּשָׁה.. עַד שֶׁמָּצְאָה סֵפֶר מַעֲשִׂיּוֹת, וּבַשָּׁנָה הַזּוֹ הֵם נִפְקְדוּ בְּבֵן!

הִיא בָּאָה אֵלַי לְמִירוֹן בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל אַחֲרֵי שָׁנָה וְאָמְרָה לִי: "בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַבֵּן שֶׁלִּי נוֹשֵׂעַ. תּוֹדָה רַבָּה!"

כֵּן, לִקְרֹא בַּ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' בְּוַדַּאי בְּהִתְעוֹרְרוּת, בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת, זֶה סְגֻלָּה לְבָנִים, כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ סִפֵּר אֶת הַמַּעֲשִׂיּוֹת בְּאִידִישׁ, זֶה הַמָּקוֹר, אָז יוֹתֵר טוֹב

מִי שֶׁיּוֹדֵעַ אִידִישׁ - שֶׁיִּקְרָא בְּאִידִישׁ, אֲבָל אִם אִי אֶפְשָׁר לִקְרֹא בְּאִידִישׁ אָז לִקְרֹא בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, הוּא בְּדִיּוּק כְּמוֹ הָאִידִישׁ, זֶה אוֹתוֹ הַדָּבָר.

אֲנִי קָרָאתִי בְּיַחַד עִם הַנָּשִׂיא שָׁזָר בַּ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הוּא הָיָה יָכוֹל לִקְרֹא גַּם בְּאִידִישׁ, כִּי הוּא נִתְגַּדֵּל בְּבֵית שֶׁל דּוֹבְרֵי אִידִישׁ, אֲבָל הוּא הָיָה רוֹצֶה לִקְרֹא רַק בְּעִבְרִית, הוּא הָיָה נִלְהָב גָּדוֹל לְעִבְרִית. וַאֲנִי קָרָאתִי בִּלְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ, זֶה כְּמוֹ עִבְרִית, אָז אָמַרְתִּי לוֹ: "תִּקְרָא בְּאִידִישׁ, כְּמוֹ שֶׁיָּצָא מִפִּי רַבֵּנוּ".

רַבִּי נָתָן מִתְּאֵר אֵיךְ נִסְתּוֹבֵב הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הוּא שָׁמַע אֵיךְ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ סִפֵּר הַמַּעֲשִׂיּוֹת, זֶה הָיָה עִם רְמָזִים בַּיָּדַיִם וְהָעֵינַיִם, זֶה הָיָה נוֹרָא מְאֹד. וְגַם-כֵּן הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם טוֹבָה לָאָדָם, אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם - רַק שֶׁהוּא קוֹרֵא הַתֵּבוֹת, הַדִּבּוּרִים, זֶה גַּם-כֵּן סְגֻלָּה גְּדוֹלָה לְיִרְאַת שָׁמַיִם וּלְכָל טוּב.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מַה יָּכוֹל הָעוֹלָם לוֹמַר עַל הַמַּעֲשִׂיּוֹת, הֲלֹא הֵם מַעֲשִׂיּוֹת יָפוֹת". הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם מְגַלִּים אֶת רַבֵּנוּ, מְגַלִּים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אוֹי מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ, מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה...

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה שֶׁנָּשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, זֶה הָעִקָּר. אֱמוּנָה, "אֱמוּנָה - גִּימַטְרִיָּה בָּנִים".

נוּ, אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים שֶׁאֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים: "מָה, אֲנַחְנוּ לֹא מַאֲמִינִים? אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ אֱמוּנָה". לֹא.. אֱמוּנָה זֶה "וַיַּאֲמִינוּ בְּהַשֵּׁם וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ", עַל-יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדּוֹ - אֲנַחְנוּ זוֹכִים לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה.

"אֱמוּנָה - גִּימַטְרִיָּה בָּנִים", וְעִקַּר הָאֱמוּנָה הִיא אֱמוּנַת חֲכָמִים, "וַיַּאֲמִינוּ בְּהַשֵּׁם וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ", אִם מַאֲמִינִים "בְּמֹשֶׁה עַבְדּוֹ" - אָז "וַיַּאֲמִינוּ בְּהַשֵּׁם". אֱמוּנַת חֲכָמִים!

הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא גּוֹזֵר וְצַדִּיק מְבַטֵּל; הַצַּדִּיק גּוֹזֵר וְהַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא מְקַיֵּם, כֵּן.

הַשֵּׁם יְרַחֵם, אֲנִי רוֹצֶה בְּכָל לִבִּי וְנַפְשִׁי שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִזְכֶּה לְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁצָּרִיךְ.

נוּ, מְחַיְּבִים לְהִתְפַּלֵּל עַל הָעוֹלָם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "מִי שֶׁלֹּא מִתְפַּלֵּל עַל הָעוֹלָם, הוּא יֵשׁ לוֹ עֹנֶשׁ".

לֹא, אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר: "אָז אֲנִי לֹא הִתְפַּלַּלְתִּי, מַדּוּעַ מַגִּיעַ לִי עֹנֶשׁ?"

לֹא.. יֵשׁ עֹנֶשׁ גָּדוֹל. צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ וְעַל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁיִּתְגַּלֶּה דַּעַת רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם אָז יִהְיֶה כָּל הַיְשׁוּעוֹת, כָּל אֶחָד מַה שֶּׁצָּרִיךְ.

צְרִיכִים לְקָרֵב הַגְּאֻלָּה, אֶמְנָם זֶה בְּיַד הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לְבַד, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה שֶׁאֲנַחְנוּ נַמְשִׁיךְ אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְהַגְּאֻלָּה. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הוּא יֵשׁ לוֹ נַחַת רוּחַ מִתְּפִלָּתֵנוּ, מֵאֱמוּנָה. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁהָעִקָּר הָעִנְיָן שֶׁלִּי הוּא תְּפִלָּה!

"עִקַּר הָעִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה", וְעִקַּר הָעִנְיָן בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה הוּא שֶׁעוֹסְקִים רַק בִּתְפִלָּה כָּל הַיּוֹם, "עִקַּר הָעִנְיָן שֶׁלִּי הוּא תְּפִלָּה!"

"עִקַּר הָעִנְיָן שֶׁלִּי הוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה", מַה זֶּה רֹאשׁ-הַשָּׁנָה? לָבוֹא אֲלֵי עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה בִּשְׁבִיל תְּקִוּוּ! וְזֶה הַדָּבָר נִשְׁאָר גַּם עַכְשָׁו, לֹא רַק בְּחַיֵּי רַבֵּנוּ שֶׁהוּא אָמַר שֶׁהָעִקָּר הוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, זֶה הָעִנְיָן נִמְשָׁךְ, הוּא לֹא נִפְסָק. זֶה עִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה דָּבָר חָדָשׁ שֶׁלֹּא נִפְסַק לְעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ וְכָל עִנְיָן שֶׁלּוֹ הוּא לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע וְהוּא נִצְחִי וְהוּא תָּמִיד בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

כָּכָה הוּא אָמַר, שֶׁהוּא הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, זֶה לֹא נִפְסָק!

הוּא הַמַּנְהִיג שֶׁלָּנוּ בְּכָל תּוֹרָה, בְּכָל שִׂיחָה, בְּכָל מַעֲשֶׂה...

אוֹי, אוֹי, אוֹי.. רָאִיתִי אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה חַי חַיִּים טוֹבִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, חַיִּים טוֹבִים כְּאֵלֶּה שֶׁאֵין הָעוֹלָם יוֹדְעִים מַה זֶּה חַיִּים. רָאִיתִי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר!

אֲנִי רָאִיתִי גְּדוֹלִים, גְּאוֹנִים, שֶׁהָיָה לָהֶם שֵׁם וּפִרְסוּם וְהָיוּ חֲשׁוּבִים בְּכָל הָעוֹלָם. הָיָה רַב אֶחָד שֶׁהוּא הָיָה גָּאוֹן וּמְפֻרְסָם בָּעוֹלָם וְהָיָה לוֹ שֵׁם שֶׁל גָּאוֹן וְצַדִּיק וְהַכֹּל, וַאֲנִי רָאִיתִי אֶת הַחַיִּים שֶׁלּוֹ לִפְנֵי שֶׁנִּתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ, וְאַחֲרֵי שֶׁזָּכִיתִי לְהַכִּיר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל רָאִיתִי שֶׁאוֹתוֹ הָרַב הוּא בַּחוּץ לְגַמְרֵי, לֹא יוֹדֵעַ מַה זֶּה הַתּוֹרָה, מַה זֶּה אֱמוּנָה.

כָּל אֶחָד יָכוֹל לִהְיוֹת רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, כְּפִי הַלֵּב. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "תְּנוּ לִבְּכֶם לִי - וַאֲנִי אוֹלִיךְ אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ חָדָשׁ!"

מַה זֹּאת אוֹמֶרֶת דֶּרֶךְ חָדָשׁ? "זֶה דֶּרֶךְ יָשָׁן, אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי!"

יֵשׁ פָּסוּק: "וְהֵסַרְתִּי לֵב אֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר", אוֹמֵר רַבֵּנוּ: "לֵב בָּשָׂר - זֶה שֶׁל בֶּרֶסְלֶב!"

אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, רָאִיתִי כְּבָר אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה הָעוֹלָם אַחֲרֵי בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ...

שש לירות זהב

הָיָה מַעֲשֶׂה, חָסִיד אֶחָד סִפֵּר לִי שֶׁהָאַבָּא שֶׁלּוֹ הִתְחַתֵּן וְשֵׁשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי הַחֲתוּנָה לֹא הָיָה לָהֶם שֶׁלּוֹ בָּנִים.

הוּא, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, הָיָה בְּמִירוֹן, אָז הָאַבָּא שֶׁלּוֹ בָּא לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לוֹ בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "אֲנִי הִתְחַתַּנְתִּי וְיֵשׁ לִי כְּבָר שֵׁשׁ שָׁנִים וְאֵין לִי בָּנִים".

הֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים גְּדוֹלִים, הַסַּבָּא וְהַמִּשְׁפָּחָה, אֲבָל הַהוֹרִים לֹא שָׁמְעוּ, הֵם הָלְכוּ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְסִפְּרוּ לוֹ שֶׁהֵם כְּבָר שֵׁשׁ שָׁנִים אַחֲרֵי הַחֲתוּנָה וְאֵין לָהֶם בָּנִים. אָז אָמַר לוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל: "תְּתֵּן לִי שֵׁשׁ לִירוֹת זָהָב!" שֵׁשׁ לִירוֹת זָהָב הָיָה יָקָר מְאֹד...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא דִּבֵּר הַרְבֵּה, הוּא דִּבֵּר בְּקִצּוּר: "אֲנִי צָרִיךְ לָתֵת שֵׁשׁ לִירוֹת לַמַּדְפִּיס. תִּתֵּן לִי שֵׁשׁ לִירוֹת - מַסְפִּיק!" רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אָמַר לָאִישׁ הַזֶּה שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בָּנִים.

וְכָךְ הָיָה, הוּא נָתַן לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל תֵּכֶף וּמִיָּד כָּל הַכֶּסֶף לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ, שֵׁשׁ מַטְבְּעוֹת זָהָב.. וְנוֹלַד הַבֵּן. נוֹלַד הַבֵּן וְעַד הַיּוֹם הוּא חַי עִם הַשֵּׁשׁ לִירוֹת, הוּא עַכְשָׁו בֶּן שְׁמוֹנִים כְּבָר (צוֹחֵק)...

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁאֲנִי וְהַבֵּן שֶׁנּוֹלַד הָיִינוּ חֲבֵרִים בַּיְשִׁיבָה, הָאַבָּא שֶׁלּוֹ הָיָה יָחִיד וְהֵם הָיוּ כֻּלָּם מִתְנַגְּדִים, אֲבָל הָאַבָּא הוּא נָתַן אֶת הַכֶּסֶף לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, שֵׁשׁ מַטְבְּעוֹת זָהָב, וְנוֹלְדוּ לוֹ יְלָדִים, שֵׁשׁ יְלָדִים...

שמונה עשרה גרוש

אֲנִי מְסַפֵּר מַעֲשֶׂה שֶׁהָיָה לִי, הָיְתָה מִשְׁפָּחָה מִצַּד הַמִּתְנַגְּדִים וְהֵם הָיָה לָהֶם יְלָדִים הַרְבֵּה, וַאֲנִי לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף עַל שַׁבָּת, אָז אַף אֶחָד לֹא נָתַן לִי וַאֲנִי וְהַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלִּי סָבַלְנוּ.

עַד שֶׁהַיְלָדִים בַּמִּשְׁפָּחָה שֶׁלָּהֶם הִתְחִילוּ לָמוּת, הַיְלָדִים הָיוּ קְטַנִּים וְהֵם קִבְּלוּ מַחֲלָה וְהָלְכוּ לָרוֹפֵא פַּעַם, שְׁנֵי פְּעָמִים.. וּמֵתוּ.

הַבַּעַל הָיָה לַמְדָּן, בֶּן-יְשִׁיבָה, וְהָיָה לוֹ בַּת, וְהִיא לֹא שָׁאֲלָה לֹא לָאַבָּא וְלֹא לָאִמָּא וְלֹא לְבַעְלָהּ וְלֹא לְשׁוּם אָדָם, וְהִיא נָתְנָה לִי בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי לִפְנֵי הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ, וּמֵהַשַּׁבָּת הַזֶּה כְּבָר נִפְסַק הַמִּיתָה וְכָל הַיְלָדִים חַיִּים עַד הַיּוֹם!

הָאַבָּא שֶׁלָּהּ חָשַׁב שֶׁהוּא חָשׁוּב מְאֹד אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא גַּבַּאי הַיְשִׁיבָה, וַאֲנִי עָנִי כְּזֶה, הוּא חָשַׁב שֶׁאֲנִי לֹא חָשׁוּב כְּלוּם וְהוּא לֹא נָתַן לִי לֶחֶם, אָז הַיְלָדִים מֵתִים. הַיְלָדִים שֶׁלּוֹ מֵתוּ, מֵתוּ, עַד שֶׁהַבַּת שֶׁלּוֹ נָתְנָה לִי בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי לִפְנֵי הַדְלָקַת הַנֵּרוֹת שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ.

הַמִּשְׁפָּחָה לֹא יָדְעָה, הִיא שָׁמְרָה אֶת זֶה בְּסוֹד גָּדוֹל, רַק אֲנִי וְהִיא יְדַעְנוּ. שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ זֶה הָיָה מַטְבֵּעַ גָּדוֹלָה, הָיָה כֶּסֶף הַרְבֵּה, רְכוּשׁ גָּדוֹל, וְזֶה הַכֶּסֶף הַצְּדָקָה הוּא הֵגֵן שֶׁלֹּא מֵתוּ הַיְלָדִים וּמֵהַיּוֹם הַזֶּה הִפְסִיקוּ הַמַּחֲלוֹת וְהִפְסִיקוּ הַיְלָדִים לָמוּת.

אֲנִי זִמְרָתִי הַזְּמִירוֹת שֶׁל שַׁבָּת, 'אֲזַמֵּר בִּשְׁבָחִין' וְ'אֵשֶׁת-חַיִל', וְהֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים. וְהִיא שָׁמְעָה אֶת הַנִּגּוּן הַזֶּה, אָז הִיא הִתְחִילָה לִשְׁלֹחַ לִי עִם הַיְלָדִים שֶׁלָּהּ שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ וְהָיָה לִי לֶאֱכֹל בְּיוֹם רִאשׁוֹן, יוֹם שֵׁנִי. אֲנִי לֹא חָשַׁבְתִּי שׁוּם מַחֲשָׁבָה כָּזוֹ שֶׁהִיא תִּתֵּן בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי, אֲנִי קִבַּלְתִּי שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן, חָשַׁבְתִּי: "זֶהוּ, מַסְפִּיק, פַּעַם אַחַת הִיא נָתְנָה. מַה, הִיא עָשְׂתָה אִתִּי חוֹזֶה?"

לֹא, בָּא יוֹם הַשִּׁשִּׁי הַשֵּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי וְהָרְבִיעִי.. בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי פָּחַדְתִּי שֶׁאוּלַי נִפְסַק, אוּלַי הִיא לֹא תִּתֵּן. אֲבָל הִיא רָאֲתָה שֶׁהִיא נָתְנָה שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ וְהַיְלָדִים חָיוּ, אָז הִיא הִמְשִׁיכָה וְשָׁלְחָה לִי בְּכָל יוֹם שִׁשִּׁי לִפְנֵי הַדְּלָקַת הַנֵּרוֹת הַמְּשׁוּנָה עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ.

אֲנַחְנוּ הָיִינוּ שְׁכֵנִים, אֲנִי הָיִיתִי גָּר בְּאֵיזֶה בַּיִת וְהָיָה עֲלִיָּה וְהֶחְתָּן וְהַבַּת גָּרוּ לְמַעְלָה. אֲנִי יָדַעְתִּי הַכֹּל, רָאִיתִי שֶׁהַבָּנִים כְּבָר נִשְׂאֲרוּ בַּחַיִּים. הָיָה לָהּ יְלָדִים יְפֵיפִיִּים, הָיָה לָהּ יֶלֶד שֶׁל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁכְּבָר נִשְׂאֲרָה בַּחַיִּים, כֵּן. וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵהַיְלָדִים שֶׁהֵם שְׂמֵחִים מְאֹד שֶׁלֹּא חָלוּ וְשֶׁלֹּא מֵתוּ. וְהַיְלָדִים אָהֲבוּ אוֹתִי כְּמוֹ שֶׁהֵם אָהֲבוּ אֶת הָאַבָּא שֶׁלָּהֶם...

פרשת 'בראשי חדשכם'*

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁסְּגֻלָּה לְזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא, שֶׁיֹּאמְרוּ הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ, שְׁנֵיהֶם, פָּרָשַׁת 'בְּרָאשֵׁי חָדְשֵׁכֶם'. וְכֵן כְּשֶׁהַתִּינוֹק חוֹלֶה חַס-וְשָׁלוֹם, יֹאמְרוּ אָז גַּם-כֵּן הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ פָּרָשַׁת 'בְּרָאשֵׁי חָדְשֵׁכֶם'.

הָיָה מַעֲשֶׂה, יַלְדָּה אַחַת הָיְתָה חוֹלָה, הִיא קִבְּלָה נְפִיחוּת גְּדוֹלָה וְהָרוֹפְאִים הִתְיָאֲשׁוּ. אָז שָׁאַלְתִּי אֶת הָאַבָּא וְהָאִמָּא: "הָרוֹפְאִים, מָה אוֹמְרִים?"

הֵם אָמְרוּ לִי שֶׁהָרוֹפְאִים אוֹמְרִים שֶׁזֶּה מִתְגַּדֵּל וּמִתְגַּדֵּל וּמִתְגַּדֵּל וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת נִתּוּחַ וְאֵינָם יוֹדְעִים מַה לַּעֲשׂוֹת.

אָמַרְתִּי לָהֶם שֶׁיֹּאמְרוּ הוּא וְאִשְׁתּוֹ פָּרָשַׁת 'בְּרָאשֵׁי חָדְשֵׁכֶם', זֶה מִ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' קנ"א, וְיִהְיֶה לַיַּלְדָּה רְפוּאָה. וְכָכָה הָיָה!

הָאַבָּא הִתְחִיל לוֹמַר 'בְּרָאשֵׁי חָדְשֵׁכֶם', הוּא וְאִשְׁתּוֹ.. וְהַיַּלְדָּה אוֹכֶלֶת וְיוֹשֶׁבֶת וְהַכֹּל בְּסֵדֶר!

* "וּבְרָאשֵׁי חָדְשֵׁיכֶם תַּקְרִיבוּ עֹלָה לַה' פָּרִים בְּנֵי-בָקָר שְׁנַיִם וְאַיִל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי-שָׁנָה שִׁבְעָה תְּמִימִם: וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַפָּר הָאֶחָד וּשְׁנֵי עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לָאַיִל הָאֶחָד: וְעִשָּׂרוֹן עִשָּׂרוֹן סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד עֹלָה רֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַה': וְנִסְכֵּיהֶם חֲצִי הַהִין יִהְיֶה לַפָּר וּשְׁלִישִׁית הַהִין לָאַיִל וּרְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ יַיִן זֹאת עֹלַת חֹדֶשׁ בְּחָדְשׁוֹ לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וּשְׂעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַה' עַל-עֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ:" (בַּמִּדְבָּר כח)

תפלה לפקידת עקרות

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן לָנוּ כֹּחַ שֶׁנִּזְכֶּה לִפְקֹד עֲקָרוֹת בִּתְפִלָּתֵנוּ, וּתְלַמְּדֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אֵיךְ לְהִתְפַּלֵּל בִּשְׁבִיל עֲקָרוֹת לְפָקְדָם לְטוֹבָה בִּדְבַר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ וְתַאֲזִין שַׁוְעָתֵנוּ, שֶׁיִּהְיוּ כָּל הָעֲקָרוֹת נִפְקָדוֹת לְטוֹבָה חִישׁ קַל מְהֵרָה, וְיוֹלִידוּ בְּרַחֲמֶיךָ בָּנִים חַיִּים וְקַיָּמִים וְיִתְרַבּוּ עַמְּךָ "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר". וּכְשֵׁם שֶׁגָּבְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל אָבִינוּ הָרִאשׁוֹן, "אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם" וְאִשְׁתּוֹ שָׂרָה אִמֵּנוּ,

אֲשֶׁר זְכַרְתָּם לְטוֹבָה וַתִּפְקְדֵם לְעֵת זִקְנוּתָם וְנָתַתָּ לָהֶם אֶת יִצְחָק וְהִבְטַחְתָּם לְהַרְבּוֹת זַרְעוֹ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם, כֵּן יֶהֱמוּ נָא מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ עַל כָּל עַקְרוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר עֵינֵיהֶם תּוֹלוֹת אֵלֶיךָ לְבַד, שֶׁתִּתֵּן לָהֶם זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא לַעֲבוֹדָתֶךָ וּלְיִרְאָתֶךָ. רַחֵם עֲלֵיהֶם לְמַעַנְךָ, וּפָקְדֵם לְטוֹבָה וּמַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתָם בְּרַחֲמִים, וְתַעֲתֵר לָהֶם וְתִשְׁמַע תְּפִלָּתָם וְתִתֵּן לָהֶם הֵרָיוֹן חִישׁ קַל מְהֵרָה, וְיִזְכּוּ לְהוֹלִיד זֶרַע שֶׁל קַיָּמָא וְיִשְׂמְחוּ אֲבִיהֶם וְאִמָּם בָּהֶם, וְיִזְכּוּ לְגַדְּלָם לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. (מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת')

תְּפִלּוֹת לִזְכּוֹת לְבָנִים הֲגוּנִים וּלְהִנָּצֵל מִצַּעַר גִּדּוּל בָּנִים

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן שִׁמְךָ וְקַדְּשֵׁנוּ בְּקְדֻשָּׁתְךָ הָעֶלְיוֹנָה וְטַהֵר לִבֵּנוּ לְעָבְדְךָ בֶּאֱמֶת וְרַחֵם עָלֵינוּ וְתַזְמִין לָנוּ פַּרְנָסָתֵינוּ בְּרֶוַח מֵאִתְּךָ וְאַל תַּצְרִיכֵנוּ לֹא לִידֵי מַתְּנַת בָּשָׂר וָדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאָתָם וְתִפְתַּח לָנוּ אוֹצָרְךָ הַטּוֹב, וְתַשְׁפִּיעַ לָנוּ שֶׁפַע טוֹבָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם עַד עוֹלָם, וּתְבָרֵךְ אֶת כָּל מַעֲשֵׂה יָדֵינוּ וְאֶת פְּרִי בִטְנֵנוּ, וְיִהְיוּ בָּנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ חַיִּים וְקַיָּמִים בַּעֲבוֹדָתְךָ וּבְתוֹרָתְךָ וּבְיִרְאָתְךָ לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים. וּתְרַחֵם עַל צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל (וּבִפְרָט עַל צֶאֱצָאֵי פְלוֹנִי בֶּן פְלוֹנִי וְכוּ') וְתַמְשִׁיךְ עֲלֵיהֶם חַיִּים טוֹבִים וַאֲרוּכִים וְיִהְיוּ כָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵינוּ מְאֻרִיכִים יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים, יֵלְכוּ יוֹנְקוֹתָם וְיִרְבּוּ פֹּארוֹתָם, וְיִהְיוּ צֶאֱצָאֵיהֶם כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ, וְתַצְיֵלֵם בְּרַחֲמֶיךָ מִצַּעַר גִּדּוּל בָּנִים חַס-וְשָׁלוֹם, רַק כֻּלָּם יִזְכּוּ לְגַדֵּל בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים, הֵן הַנּוֹלָדִים כְּבָר, הֵן הָעֲתִידִים לְהִוָּלֵד לָהֶם, כֻּלָּם יַאֲרִיכוּ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים, וְכֻלָּם יַשְׁאִירוּ שְׁאֵרִית בָּאָרֶץ וְיִתְרַבּוּ צֶאֱצָאֵיהֶם כְּחוֹל הַיָּם וּכְכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב, לָעַד וּלְדוֹרוֹת עַד סוֹף כָּל הַדּוֹרוֹת.

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם הַבִּיטָה בְּעָנְיֵנוּ וּרְאֵה מַכְאוֹבֵנוּ כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת לִבָּבָם, אַתָּה יָדַעְתָּ צַעֲרָם וְצָרוֹתֵיהֶם הַמְּרֻבּוֹת שֶׁסָּבְלוּ עַד הֵנָּה. מָרָא דְּעָלְמָא כֹּלָּא, אֵל שַׁדַּי יִתֵּן לָהֶם רַחֲמִים, הָאוֹמֵר לְעוֹלָמוֹ דַּי יֹאמַר לְצָרוֹתַיהֶם דַּי, עֲשֵׂה לְמַעַן זְכוּת אֲבוֹתֵיהֶם, וְשַׂמַּח לְבָבֵיהֶם וְעָזְרֵם מֵעַתָּה שֶׁיִּרְבּוּ צֶאֱצָאֵיהֶם, וְיִזְכּוּ לְגַדֵּל כָּל בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם, וְיַאֲרִיכוּ יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם, יִרְבּוּ וְיִגְדְּלוּ וְיִצְמְחוּ כָּל דּוֹרוֹתֵיהֶם וְיִקָּיֵם בָּנוּ וּבָהֶם "וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב, וְהָיָה בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יֵאָמֵר לָהֶם לֹא עַמִּי אַתֶּם, יֵאָמֵר לָהֶם בְּנֵי אֵל חָי" וְתַעֲזֹר לְכָל חֻשׁוּכֵי בָנִים בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא לַעֲבוֹדָתְךָ וּלְיִרְאָתְךָ (וּבִפְרָט וְכוּ'), וְתַמְשִׁיךְ בְּרָכָה וְחַיִּים טוֹבִים לְכָל בָּנֵינוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ, וְתַצִּיל אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל דּוֹרוֹתֵינוּ וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל מִצַּעַר גִּדּוּל בָּנִים לְעוֹלָם, וְנִזְכֶּה כֻּלָּנוּ לְגַדֵּל כָּל יוֹצְאֵי חֲלָצֵינוּ בְּלִי שׁוּם צַעַר וָנֶזֶק, רַק תִּהְיֶה בְּעֶזְרֵנוּ לְגַדְּלָם בְּנַחַת בְּשָׁלוֹם וְשַׁלְוָה וְהַשְׁקֵט לְתוֹרָה וּלְחֻפָּה וּלְמַעֲשִׂים טוֹבִים לְאֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים טוֹבִים לַעֲבוֹדָתְךָ וּלְתוֹרָתְךָ וּלְיִרְאָתְךָ, וְיֵלְכוּ יוֹנְקוֹתָם וְיִהְיוּ כַּזַּיִת הוֹדָם, וְלֹא יִהְיֶה עֻקָּר

וַעֲקֹרָה בָּנוּ וּבְזַרְעֵנוּ לְעוֹלָם וְיִתְרַבּוּ צֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וּכְחוֹל הַיָּם לְדוֹר וָדוֹר עַד עוֹלָם, וְיִהְיוּ כֻּלָּם עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ יוֹמָם וָלָיְלָה וְעוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ בֶּאֱמֶת, וְלֹא יָסוּרוּ מִכָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה יָמִין וּשְׂמאל אֶפְלּוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה כָּל יְמֵיהֶם לְעוֹלָם, וַיַּכִּירוּ כֻּלָּם אוֹתְךָ בֶּאֱמֶת, וְיֵדְעוּ אוֹתְךָ כֻּלָּם לְמִקְטַנָּם וְעַד גְּדוֹלָם. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.
(מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת')

חנוך הילדים

רבי ישראל משוחח בנושא חנוך הילדים והמשפחה...

צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת לְיִלְדִים כּוֹבָעִים חֲזָקִים שֶׁלֹּא יִפְּלוּ, יָפִים וַחֲזָקִים, כֵּן.
אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַנֵּךְ הַיְלָדִים מֵהַיְנִקוּת, יְלָדִים הֵם עוֹד לֹא מְשֻׂקָּעִים כָּל-כָּךְ בְּהַתָּאֲוֹות, הֵם יְכוֹלִים לְקַבֵּל, יֵשׁ לַיֶּלֶד מֹחַ וְלֹא שָׂמִים לוֹ לֵב, צָרִיךְ לִהְיוֹת הַשְׂגָּחָה שְׁמִירָה מֵאִתָּנוּ.
הַיְלָדִים - צְרִיכִים לְדַבֵּר אִתָּם מִזְּמַן שֶׁהֵם יוֹדְעִים לְדַבֵּר וּלְהָאִיר בַּבָּנִים דַּרְכֵי הַתְּשׁוּבָה, דַּרְכֵי הַצְּנִיעוּת. קָטָן הוּא מַתְחִיל לְדַבֵּר, צְרִיכִים לְדַבֵּר אִתּוֹ, צְרִיכִים לְהָבִין בּוֹ שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא רַק בִּשְׁבִיל הָעוֹלָם הַבָּא, בִּשְׁבִיל לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות.
אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָשִׂים לֵב לְחַנֵּךְ הַיְלָדִים וְהַיְלָדוֹת מִקַּטְנוּתָם לְפִי הַמֹּחַ שֶׁלּוֹ, לְפִי הַכֵּלִים שֶׁלּוֹ, וְלִלְמֹד אִתּוֹ דַּרְכֵי שְׁמִירַת הַתּוֹרָה, דַּרְכֵי הַצְּנִיעוּת. יְלָדִים כָּאֵלֶּה צְרִיכִים לְלַמֵּד אוֹתָם, שֶׁיָּבִינוּ. לְלַמֵּד הַיֶּלֶד קָטָן שֶׁצְּרִיכִים לִשְׁמֹר הָרְחִיצָה וְהַנְּטִילָה, וְכָל מַה שֶּׁיִּהְיֶה יוֹתֵר גָּדוֹל הוּא יִתְבַּגֵּר, הוּא יִזְכֶּה לְהָבִין אֵיךְ אֵיךְ לִלְמֹד אֵיךְ לִחְיוֹת, כֵּן.
הַיֶּלֶד כְּשֶׁנִּתְגַּדֵּל - גָּדֵל מֹחוֹ וְכָל הַכֹּחוֹת שֶׁל הָאָדָם, הוּא נִתְגַּדֵּל מֵחוֹדֶשׁ לְחוֹדֶשׁ מִשָּׁנָה לְשָׁנָה וְנַעֲשֶׂה יוֹתֵר גָּדוֹל וְיוֹתֵר גָּדוֹל, בִּזְמַן שֶׁהוּא בָּא לְאֵיזֶה שֵׂכֶל, לְאֵיזֶה חָכְמָה, יְכוֹלִים לְלַמֵּד אִתָּם. יֶלֶד שֶׁל שֶׁבַע-שְׁמוֹנֶה, שֶׁל עֶשֶׂר שָׁנִים, יְכוֹלִים לְדַבֵּר אִתּוֹ, צְרִיכִים לְדַבֵּר אִתּוֹ וּלְהָבִין לוֹ שֶׁהָעִקָּר הַחַיִּים הוּא הַתּוֹרָה וְהָעִקָּר הוּא לַחֲזֹר וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות.
צְרִיכִים לְהַרְגִּיל אֶת הַיְלָדִים שֶׁיֹּאמְרוּ תְּהִלִּים וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְיָבִינוּ וְיֵדְעוּ מַה זֶּה יְהוּדִי, שֶׁיִּלְמַד וְשֶׁיֵּדַע הַתּוֹרָה וְשֶׁיֵּדַע הַתַּנַ"ך וּיקַיֵּם הַתּוֹרָה וְיַאֲמִין בַּתּוֹרָה. אֲנַחְנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קָדוֹשׁ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִלְמֹד הַיְלָדִים דַּרְכֵי הָאֱמֶת, דַּרְכֵי הַצְּנִיעוּת, דַּרְכֵי הַקְּדֻשָּׁה, וְיֵדְעוּ אֶת הַתּוֹרָה, הַתַּנַ"ך וְהַגְּמָרָא וְהַמִּדְרָשׁ.
לְחַנֵּךְ הַיְלָדִים שֶׁיִּשְׁנוּ בַּזְּמַן, לָקוּם בַּזְּמַן, וְיֵלְכוּ לְבֵית-הַכְּנֶסֶת לִשְׁמֹעַ אֲפִלּוּ בִּזְמַן שֶׁהוּא לֹא מֻבִין, לִשְׁמֹעַ הַתְּפִלָּה שֶׁל יְהוּדִים שֶׁמִּתְפַּלְּלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
צְרִיכִים לְלַמֵּד אוֹתָם, אִז יִהְיוּ יְלָדִים יְקָרִים וְיֵצְאוּ מֵהֶם דּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה.. דּוֹרוֹת קְדוֹשִׁים שֶׁל תּוֹרָה וֶאֱמוּנָה. שֶׁיִּלְמְדוּ וְיֵדְעוּ וְיִתְרַגְּלוּ לִלְמֹד וּלְהָבִין, הוּא יִהְיֶה בָּטוּחַ. צְרִיכִים לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בַּחִנּוּךְ רַק בְּיִרְאֵי הַשֵּׁם אֲמִתִּיִּים, כֵּן.

אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, אֲנַחְנוּ וְהַתּוֹרָה - אֶחָד. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַכְנִיס בָּנוּ וּבְזַרְעֵנוּ הַתּוֹרָה, כָּל מַעֲשֶׂה וְכָל סִפּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ. לֹא כְּמוֹ הַגּוֹיִים, הֵם לוֹמְדִים בְּסֵפֶר רַק בִּשְׁבִיל לְכְתֹּב וּלְדַבֵּר יָפֶה, בְּלִי שׁוּם נְשָׁמָה, בְּלִי שׁוּם חִיּוּת, בְּלִי כְּלוּם. הֵם לוֹמְדִים לֹא בִּשְׁבִיל שָׁמַיִם, רַק בִּשְׁבִיל שֶׁיֵּדְעוּ לְדַבֵּר וְיֵדְעוּ טְפָשׁוּת הַתַּאֲוֹוֹת שֶׁל הַגֵּיל שֶׁמִּתְחַמֵּם וּמִתְגַּבֵּר.

אִם לֹא הַחִיּוּת וְהָאֱמֶת וְהָאֱמוּנָה וְהַדַּעַת, אָז אֲנַחְנוּ חַס-וְשָׁלוֹם כְּלוּם, כְּמוֹ הַגּוֹיִים. אֵין לָהֶם שׁוּם שֵׂכֶל, רַק אֵיךְ לֶאֱכֹל, כְּמוֹ בַּעַל-חַי, רַק בִּזְמַן הוּא רָעֵב הוּא חוֹטֵף אֵיזֶה דָּבָר חַי וְאוֹכֵל אוֹתוֹ. זֶהוּ, לֹא יוֹתֵר. הוּא קָם, הוּא אוֹכֵל בְּלִי בְּרָכָה, לֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם, הוּא גּוֹי. הוּא לֹא יוֹדֵעַ דַּרְכֵי הָאֱמוּנָה וְהַבְּרָכָה, אָז הוּא נִבְרָא, מְלַמְּדִים אוֹתוֹ לְדַבֵּר אֲבָל הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ לֹא שָׁוֶה כְּלוּם.

אֲבָל הַדִּבּוּר שֶׁלָּנוּ.. דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וְלוֹמְדִים, זֶה כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ. אֲנַחְנוּ בְּנֵי-אָדָם, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קְדוֹשִׁים, אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהָאִיר בְּהַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְהַצְנִיעוּת, שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם כֹּחוֹת לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם, לֹא כְּמוֹ יִלְמְדוּ יַחַד עִם הַגּוֹיִים. הַגּוֹיִים יֵשׁ לָהֶם אֵיזֶה אֱמוּנָה, אֵיזֶה חָכְמָה? כְּלוּם!

הַגּוֹיִים אֵין לָהֶם אֱמוּנָה, אֵין לָהֶם אַף תַּלְמִיד כָּזֶה, אֵין לָהֶם צַדִּיקִים, אֵין לָהֶם קְדֻשָּׁה, אֵין לָהֶם בִּינָה, אֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ וְשׁוּם דִּבּוּרִים שֶׁבְּחָכְמָה, כְּלוּם, הֵם כְּלוּם. רַק כְּמוֹ חַיּוֹת, כְּמוֹ בַּעַל-חַי, כְּמוֹ עַכְבָּר, לֹא יוֹדְעִים מֵהַתּוֹרָה, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. בְּלִי תּוֹרָה, בְּלִי מִצְווֹת. אֲפִלּוּ לִלְמֹד יְהוּדִים, אֲבָל בְּלֹא אֱמוּנָה בְּלֹא חִיּוּת - זֶה לֹא שָׁוֶה כְּלוּם.

אוֹי וַוי, הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ לוֹמְדִים עִם יְלָדִים כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יוֹדְעִים כְּלוּם מִן הַתּוֹרָה, מִן הָאֱמוּנָה, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אֵין לָהֶם דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת, אָז הוּא כְּלוּם, הַיְלָדִים לֹא כְּלוּם.

גַּם אִם חַס-וְשָׁלוֹם הוֹלְכִים בְּדַרְכֵי הַגּוֹיִים, בְּדַרְכֵי הַלְּמוּדִים שֶׁלּוֹ, אָז גַּם אֲנַחְנוּ כְּמוֹ בַּעֲלֵי-חַיִּים, כְּמוֹ צִפּוֹרִים, כְּמוֹ תַּרְנְגוֹלִים, אֵין לָנוּ כְּלוּם, זֶה הוֹרֵג אוֹתָנוּ - הָאֱמוּנָה וְהָאוֹר. בְּלִי אֱמוּנָה, בְּלִי הַתּוֹרָה, אֵין שׁוּם חִיּוּת, אֵין כְּלוּם. בִּשְׁבִיל זֶה אֲנַחְנוּ נִשְׁלַחְנוּ נִתְרַחַקְנוּ מִן הָאֱמֶת וּמֵהָאֱמוּנָה. הַחִנּוּךְ שֶׁל הַיְּהוּדִים הָאֵלֶּה הֵם כְּמוֹ הַגּוֹיִים, בִּשְׁבִיל זֶה סוֹבְלִים... אֲנַחְנוּ צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ פְּרוּשִׁים מִדַּרְכֵי הַגּוֹיִים, וְיֵדְעוּ שֶׁאֲנַחְנוּ עַם אֶחָד בָּעוֹלָם שֶׁאֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה וּבַמִּצְווֹת. צְרִיכִים אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ לְחַנֵּךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה, הַקְּדֻשָּׁה וּבְיִרְאַת שָׁמַיִם, לֹא סְתָם. זֶה כָּל הַחִיּוּת שֶׁלּוֹ, הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, הַלֵּב שֶׁלָּנוּ, כֵּן.

אוֹי, אוֹי...

אוֹי, אִלּוּ הָיִינוּ זוֹכִים, כָּל הַגּוֹיִים הָיוּ רוֹאִים וְהָיוּ מִתְקַנְּאִים בָּנוּ, בְּהַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, וְהָיָה עוֹלָם קָדוֹשׁ וְתוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם. אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי-בְּרִיתֶךָ, בְּנֵי אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב,

שֶׁיֵּרָשְׁנוּ מֵהֶם הַדֶּרֶךְ הָאֱמֶת וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. אֲנַחְנוּ עַם אֶחָד בָּעוֹלָם, עַם הַקָּדוֹשׁ וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשָׁה. אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל קְדֻשָּׁה מִכָּל דִּבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. אֲנַחְנוּ עַם הַתּוֹרָה, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזוֹ, דְּבָרִים פְּלִאִיִּים כָּאֵלֶּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר וּבָחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם נוֹתֵן הַתּוֹרָה!"

צְרִיכִים לִשְׁמֹר דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה, אָז נְקַבֵּל חִיּוּת גָּדוֹל מִן הַתּוֹרָה, מִכָּל סִפּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה. כָּל דִּבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ, בְּלִי זֶה אֵין לָנוּ כְּלוּם, אֵין לָנוּ לֹא חָכְמָה וְלֹא אֱמוּנָה וְלֹא כֹּחַ וְלֹא כְּלוּם. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְהַכְנִיס בְּלִבֵּנוּ הָאוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הָאֱמוּנָה, שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, הַתַּנַ"ךְ וְהַשַּׁ"ס, כָּל הַסְּפָרִים שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים, אֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים. יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה, יֵשׁ לָנוּ רַבָּנִים צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, הֵם כְּבָר בָּאֲרוּ לָנוּ כָּל הַתּוֹרָה, בְּכֹחָם אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. חָכְמוֹת הַתּוֹרָה הֵם רַק בִּשְׁבִיל לְקַיֵּם וּלְהָבִין הַתּוֹרָה, לְקַיְּמָם הַתּוֹרָה!

בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מָסְרוּ נַפְשָׁם עַל הַתּוֹרָה וְעַל הַמִּצְוֹות, עַל שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת, עַל כָּל הַמִּצְוֹות, זֶהוּ כָּל הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ, כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַחֵם עָלֵינוּ, עַל עַצְמֵנוּ וְעַל זַרְעֵנוּ, צְרִיכִים לְהָבִין וּלְהַכְנִיס בְּלִבֵּנוּ לְקַיֵּם דַּרְכֵי הַתּוֹרָה, לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל זֶה, גַּם זַרְעֵנוּ יֵדְעוּ דַּרְכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת.

רַק אֲנַחְנוּ - עַם קָדוֹשׁ! אֲנַחְנוּ עַם הַשֵּׁם, עַם הַתּוֹרָה. צְרִיכִים לְהִתְרַגֵּל וּלְלִמֹּד תּוֹרָה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. הוּא מֵאִיר בָּנוּ הַמִּצְוֹות שֶׁל צִיצִית וְשֶׁל תְּפִלִּין וְשֶׁל שַׁבָּת. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אֱמוּנָה כָּזוֹ, קְדֻשָּׁה כָּזוֹ, תּוֹרָה כָּזוֹ.. שֶׁזֶּה כָּל הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ, כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ!

רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹחַ תָּמִיד בְּהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלָּנוּ וְלִלְמֹד תּוֹרָה בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ וּלְהָאִיר לְהַנְּשִׁים הַבָּנִים שֶׁלָּנוּ וְהַזֶּרַע שֶׁלָּנוּ רַק קְדֻשָּׁה.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים גַּם-כֵּן לִלְמֹד, לֹא לְבַטֵּל אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד, לִלְמֹד רַק לִלְמֹד תָּמִיד וּלְחַנֵּךְ עַצְמוֹ שֶׁיֵּדַע הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת. אִם לֹא זֶה - אֵין חַיִּים, אֵין כְּלוּם. רַק כְּמוֹ חַיּוֹת, כְּמוֹ בְּהֵמוֹת. אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי...

צְרִיכִים לְחַנֵּךְ עַצְמֵנוּ וְאֶת זַרְעֵנוּ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת. לֹא כְּמוֹ הַגּוֹיִים - שֶׁקֶר! הֵם שֶׁקֶר וְהֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, כְּמוֹ חֲמוֹרִים, מִן חֲמוֹרִים כָּאֵלֶּה שֶׁהוֹלְכִים עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם. הֵם גּוֹיִים, הֵם לֹא קִבְּלוּ הַתּוֹרָה, הֵם גּוֹיִים. אֲבָל אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת פְּרוּשִׁים מֵהֶם, הֵם לֹא חֲבֵרִים שֶׁלָּנוּ!

כָּל הַגּוֹיִים - כְּלוּם, אֵין לָהֶם שׁוּם שֵׂכֶל, שׁוּם חָכְמָה, שׁוּם אֱמוּנָה, אֵין בָּהֶם שׁוּם חִיּוּת, אֵין לָהֶם כְּלוּם, חֲמוֹר, בַּעַל-חַיִּים, לֹא טוֹב.

חִנּוּךְ - צְרִיכִים לְחַנֵּךְ הַיְלָדִים בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה שֶׁיֵּדְעוּ וְיִלְמְדוּ, אָז יִהְיוּ מְתֻקָּנִים. וְהַגּוֹיִים יִהְיֶה כְּמוֹ חֲמוֹרִים. כֻּלָּם יִרְאוּ שֶׁהֵם חֲמוֹרִים וְרַק אֲנַחְנוּ בְּנֵי-אָדָם. רַק אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל עַם הַתּוֹרָה. יָבוֹא מָשִׁיחַ וְנֵדַע מָה אֲנַחְנוּ, מִי אֲנַחְנוּ. הַגּוֹיִים - חֲמוֹרִים, עוֹד גּוֹי - עוֹד חֲמוֹר. אֲבָל אֲנַחְנוּ - בְּנֵי-אָדָם. אוֹי, אוֹי...

הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ הִיא נוֹתֶנֶת בָּנוּ חַיִּים וְאוֹר וְכֹחַ וֶאֱמוּנָה וֶאֱמֶת, וּמְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ דַּרְכֵי הָאֱמוּנָה וְדַרְכֵי הַשֵּׂכֶל וְהַתּוֹרָה. כָּל דִּבּוּר הוּא כָּל הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ.

בַּתּוֹרָה יֵשׁ אוֹרוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁהֵם מְאִירִים לָנוּ הַתּוֹרָה וְהַיַּהֲדוּת, הִיא מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ מַה לֶּאֱכֹל וְאֵיךְ לֶאֱכֹל וְהֵכֹל. בַּתּוֹרָה יֵשׁ עוֹפוֹת פְּסוּלִים, עוֹפוֹת - אֲבָל אָסוּר לָנוּ לֶאֱכֹל. וְגַם הַכֹּל יֵשׁ בַּתּוֹרָה, הַדֶּרֶךְ לֶאֱמֶת, אֵיךְ לַעֲשׂוֹת וְאֵיךְ לִחְיוֹת.

הָעִקַּר לִחְיוֹת עִם אֱמוּנָה, עִם הַתּוֹרָה, גַּם אֲנַחְנוּ גַּם זַרְעֵנוּ וְגַם הַבַּיִת. יֵשׁ גַּם-כֵּן בְּשִׂכְלִיל הָאִשָּׁה מַה לִּלְמֹד וְאֵיךְ לִחְיוֹת. הָאִשָּׁה צְרִיכָה לִלְמֹד וְלָדַעַת וּלְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה, בְּלִי זֶה - כְּלוּם.

כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ זֶה עַל הָאִשָּׁה!

הִיא צְרִיכָה לְהָבִין אֵיךְ לִחְיוֹת עִם הַבַּעַל וְאֵיךְ יְחַנְּכוּ הַבָּנִים וְאֵיךְ יַעֲשׂוּ בָּנִים, זֶה הַכֹּל קָדוֹשׁ. שֶׁילְמְדוּ וְיֵדְעוּ מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת. רַק אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל - עַם אֶחָד בָּעוֹלָם, עַם אֶחָד, עַם קָדוֹשׁ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת וְכָל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא עִקַּר הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים גַּם-כֵּן הַתּוֹרָה וְהַלָּשׁוֹן הָאִידִישׁ, לְדַבֵּר בְּאִידִישׁ, כֵּן.

צְרִיכִים לְקַדֵּשׁ אֶת הַדִּבּוּר, אֲפִלּוּ כָּל מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים שֶׁיִּהְיֶה קְדֻשָּׁה וּקְדֻשַּׁת הַתּוֹרָה וְהַשֵּׂכֶל יִתְבָּרַךְ וֶאֱמֶת וֶאֱמוּנָה, לֹא כְּמוֹ הַגּוֹיִים. וְגַם-כֵּן כְּשֶׁמְּדַבְּרִים בְּשָׂפָה זָרָה זֶה מְטַמֵּא אֶת הָאָדָם. מְשַׁנֶּה, מְטַמֵּא אֶת הָאָדָם.

הַלָּשׁוֹן שֶׁלָּנוּ, רַחֲמָנָא לִצְלַן כָּל מַה שֶּׁגּוֹרֵם. אוֹי וַוי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...

הַחֲכָמִים שֶׁיָּצְאוּ מִדַּרְכֵי הַתּוֹרָה הֵם מַחֲרִיבִים אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ, נַעֲשָׂה דּוֹרוֹת שֶׁל גַּזְלָנִים מַשְׁחִיתִים, מַחֲרִיבִים הָעוֹלָם, כֵּן.

הַהוֹרִים הֵם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא זָכִינוּ לְהִתְחַנֵּךְ בְּדַרְכֵי הַתּוֹרָה, הַהוֹרִים נִטְעוּ כְּמוֹ בְּדַרְכֵי הַגּוֹיִים, אֲבָל הָאֱמֶת יִתְגַּלֶּה וְיֵדְעוּ כֻּלָּם שֶׁעִקַּר הַחַיִּים הוּא הָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת וְהַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, כָּל דִּבּוּר.

יָבוֹא הַזְּמַן וְיִהְיֶה עִנְיָן חָדָשׁ, זֶה לֹא כְּמוֹ שֶׁעַכְשָׁו. יָבוֹא הַזְּמַן שֶׁנֵּדַע מִקְּדֻשַּׁת הַחַיִּים שֶׁלָּנוּ, מִקְּדֻשַּׁת הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ, זֶה יִהְיֶה גְּאֻלָּה, הַיְלָדִים יִהְיוּ יְלָדִים טוֹבִים קְדוֹשִׁים.

יָבוֹא זְמַן שֶׁכֻּלָּם יֵדְעוּ אֶת הַתּוֹרָה וְיַאֲמִינוּ בַּתּוֹרָה וְיקַיְמוּ הַתּוֹרָה. יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר!

עַכְשָׁו הָעוֹלָם הוּא חֲרָבָה, אֵין אוֹר, אֵין אֱמֶת, כָּל הָעוֹלָם בְּחשֶׁךְ וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אוֹי וָוי מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, אוֹי וָוי...

אֲנִי מְבָרֵךְ אֶת כָּל הַיְלָדִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לָהֶם לְהִתְחַזֵּק בְּיִרְאַת שָׁמַיִם וּבַתּוֹרָה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְכָל יִשְׂרָאֵל, לְכָל מִי שֶׁצָּרִיךְ - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְעוֹרֵר רַחֲמִים וִירַחֵם עֲלֵיהֶם וְיַעֲזֹר לָהֶם בְּכָל הַיְשׁוּעוֹת בִּמְהֵרָה וְיִתֵּן לָנוּ דַּעַת אֲמִתִּית, לֵידַע אֵיךְ לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה, לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה וּבַמְצוֹות. אֲנַחְנוּ עַם הַשֵּׁם, עַם הַתּוֹרָה, לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם וּבַתּוֹרָה. לְהִתְחַזֵּק, לֹא לִפֹּל חַס-וְשָׁלוֹם.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ וְכָל אֶחָד יְבַקֵּשׁ רַחֲמִים בְּכָל יוֹם שֶׁנִּזְכֶּה לִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַיְלָדִים וְלִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם הַתּוֹרָה, זֶה הָעִקָּר!

לַחֲשֹׁב, לֹא לִשְׁכֹּחַ מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ, כָּל לִבֵּנוּ, הַכֹּל!

"יש ענין שנתהפך הכל לטובה!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא נִצַּח אֶת כָּל הָעוֹלָם. כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחָכְמִים כֻּלָּם יִתְבַּיְשׁוּ עִם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם, הֵם יִתְבַּיְשׁוּ וְיִתְחָרְטוּ עַל שֶׁעָזְבוּ אֶת הָאֱמֶת - אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה שֶׁלָּנוּ. רוֹאִים פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ עוֹד לֹא יָדָעְנוּ הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶם שֶׁיֵּשׁ אֲצָלָם בַּלֵּב, הֵם רָצוּ חַס-וְשָׁלוֹם לַהֲפֹךְ כָּל הַתּוֹרָה עַל-פִּי דַּעְתָּם; הֵם לֹא הִצְלִיחוּ, לֹא הִצְלִיחוּ. יָבוֹא אֵיזֶה שְׁנַיִם וְהֵם יִתְבַּיְשׁוּ וְיִתְבַּטְּלוּ כֻּלָּם לְגַמְרֵי לְדִבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. הֵם יַעֲשׂוּ קְבָרִים וְיִקְבְּרוּ אֶת עַצְמָם מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה כְּנֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁיֵּשְׁנוּ כְּבָר בָּעוֹלָם. דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא מְהַפֵּךְ כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחָכְמִים. הוּא מַרְאֶה לָהֶם שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם!

אוֹי, כַּמָּה מִצְווֹת עַל כָּל יֶלֶד מֵהַיְהוּדִים, כָּל יֶלֶד. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה חָכְמָה כָּזֹה שֶׁלֹּא יִרְצוּ - רַק לְדַבֵּר אֵיךְ זוֹכִים לְקַיֵּם הַתּוֹרָה.

בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ, הוּא קִיּוּם כָּל הָעוֹלָם וְכָל זַרְעֵנוּ וְכָל.. עַד הַסּוֹף!

הָעִקָּר הַיְסוֹד שֶׁל הַיַּהֲדוּת הִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם. יִהְיֶה עִנְיָן שֶׁצְּרִיכִין לַהֲפֹךְ הַתּוֹרָה, לֹא לְפִי הַחָכְמִים שֶׁל עַכְשָׁו, רַק לְפִי הַחָכְמִים שֶׁלָּנוּ, אֱמוּנָה וּתְפִלָּה וְתוֹרָה. מַה שֶּׁהַחָכְמִים שֶׁל עַכְשָׁו לִמְּדוּ אֶת הַיְלָדִים שֶׁלֹּא כַּתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַהֲפֹךְ הַכֹּל לְהֵפֶךְ גָּמוּר. צְרִיכִים לַהֲפֹךְ לְהֵפֶךְ - זֶה רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא בָּא לְעוֹלָם לַהֲפֹךְ הַכֹּל לְהֵפֶךְ, הוּא יַהֲפֹךְ בְּתַכְלִית הַהֵפֶךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר בְּהַ'שִׂיחוֹת': "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה", מִי זֶה הָעִנְיָן? לֹא יוֹדְעִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת עַצְמוֹ אֵלֵינוּ וְאוֹמֵר לָנוּ הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ, אוֹר כָּזֶה שֶׁכָּל הַחָכְמִים, כָּל

הַגְּאוֹנִים יִתְבַּיְשׁוּ וְיִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי. כָּל הַגְּאוֹנִים צְרִיכִים לַחְפֹּר בּוֹרוֹת לִקְבֹּר עַצְמָם מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה שֶׁאֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה בָּעוֹלָם, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה שֶׁהִיא אֶחָד בָּעוֹלָם!

"יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה!" מַה זֶּה טוֹבָה? תּוֹרָה, תְּפִלָּה, אֱמוּנָה!

וְכָל אֶחָד צָרִיךְ לָזֶה, הוּא נוֹתֵן בּוֹ מַתָּנוֹת כָּאֵלֶּה, הוּא מְחַזֵּק וּמְלַמֵּד עִם כָּל נֶפֶשׁ וְנֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל תּוֹרָה כָּזוֹ, אֱמֶת כָּזֶה, אֱמוּנָה כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה.. חָדָשׁ שֶׁאֵין בָּעוֹלָם וְשֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם וְיִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

אַיי, יִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, יֵשׁ כְּבָר אוֹר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלָל מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר גִּלָּה. לֹא צְרִיכִים לַעֲמֹל, הוּא מֵאִיר כְּבָר. הוּא יָכוֹל לְהוֹדִיעַ לְכָלָם שֶׁיִּזְכּוּ לִרְאוֹת מַה זֶּה הַתּוֹרָה שֶׁלָּנוּ. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הַיְּהוּדִים שֶׁרוֹצִים לִשְׁמֹעַ. הוּא כְּבָר יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַחֲזִיר אוֹתָנוּ, וְאֵיךְ לַהְפֹּךְ לְהֵפֶךְ. הוּא מֵאִיר בְּכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ לְכָלָם אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם וְאֵיךְ לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה. הוּא מֵאִיר בָּנוּ אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים אֲלָפִים שָׁנָה לַעֲבֹד לְאֵיזֶה דִּבּוּר מֵהֶם. כִּי הוּא יֵשׁ לוֹ אֱמֶת כָּזֶה וְחָכְמָה כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַהֲפֹךְ הַכֹּל מֵהֶפֶךְ אֶל הֵפֶךְ, וְזֶה יֶשְׁנוֹ כְּבָר בָּעוֹלָם, יֵשׁ הַכֹּל, כֵּן.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מֵאִיר כָּל הַתּוֹרָה בְּאוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

בְּדִבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ, בְּתוֹרָה אַחַת, בְּרֶגַע אֶחָד, הוּא מְהַפֵּךְ כֻּלָּם, כָּל הָעוֹלָם, הַכֹּל לְטוֹב - לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַחָכְמָה אֱמִתִּית, לַתּוֹרָה וֶאֱמוּנָה וֶאֱמֶת. בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מְהַפֵּךְ וְהוּא יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם. אֵין בָּעוֹלָם חָכְמוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁיֵּדְעוּ כֻּלָּם מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת.

אוֹי אוֹי, מַה שֶּׁזָּכִיתִי לִשְׁמֹעַ וְלִרְאוֹת דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלֶּה, אֱמוּנָה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה שֶׁהוּא מֵאִיר הַכֹּל - אֵין, אַיִן, עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה...

הוּא לֹא צָרִיךְ זְמַן הַרְבֵּה, רַק דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' - הוּא מַכְנִיעַ אֶת כֻּלָּם וְהֵם יִרְאוּ וְיֹאמְרוּ: "לָזֶה, לָזֶה חִכִּינוּ, לָזֶה קִוִּינוּ". רַק רַבֵּנוּ בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל, הַכֹּל!

יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' כָּאֵלּוּ, וְסִפְרֵי עֲצוּת כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה שֶׁכָּל תּוֹרָה הִיא אוֹר שֶׁמֵּאִיר לְכָל הָעוֹלָם. אֱמֶת כָּזֶה וְחָכְמָה כָּזֶה שֶׁכָּל חַכְמֵי עוֹלָם שֶׁל הַגּוֹיִים יִתְבַּיְשׁוּ וְיִתְקָרְבוּ לְדָבָרָיו. כָּל הַגּוֹיִים יִתְקַנְּאוּ בָּנוּ וְיִרְאוּ בָּעֵינַיִם שֶׁהֵם רַק חֲמוֹרִים. הַגּוֹיִים - יֵלְכוּ כֻּלָּם. מִי מְדַבֵּר מֵהֶם, מִי צָרִיךְ אוֹתָם כְּשֶׁיֵּשׁ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּזֶה. יִתְבַּיְשׁוּ כֻּלָּם כְּנֶגֶד כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת, יִתְהַפְּכוּ כֻּלָּם, כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. יִהְיֶה עוֹלָם עִם אוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, כֵּן.

רוֹאִים שֶׁמְּשִׁיחַ צִדְקֵנוּ יִתְקֵן וְיכַפֵּר וְהַכֹּל, הַכֹּל לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה...

אֲנִי הָיִיתִי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, כָּל הָאוֹר וְכָל הַתּוֹרָה הוּא רָצָה בִּשְׁבִילֵנוּ, בִּשְׁבִיל דּוֹרוֹתֵינוּ.

אוֹי, מִי שֶׁשָּׁמַע הַתְּפִלּוֹת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא מַרְגִּישׁ מַה שֶּׁאֲנִי מְגַלֶּה, מַה שֶּׁאֲנִי מוֹדִיעַ בָּזֶה. אֲנִי זָכִיתִי לִשְׁמֹעַ וְלִרְאוֹת דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, דִּבְרֵי הַשֵּׁם אֱלֹקִים, זֶה חָכְמָה כָּזֶה בְּכָל דִּבּוּר שֶׁיִּתְהַפֵּךְ כֻּלָּם לְטוֹב. אֵיךְ הוּא בָּכָה וְטָעַן לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁהוּא רָחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מֵהַתּוֹרָה, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מִמֶּנִּי.."

אוֹי, אוֹי, מַה שֶּׁרָאִיתִי בְּעֵינַי, מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ חִיּוּת כָּזֶה, אֱמוּנָה כָּזוֹ, אֱמֶת כָּזֶה, שֶׁיִּתְהַפְּכוּ כֻּלָּם. יֵבוֹשׁוּ לְנַמְרֵי, יִתְהַפְּכוּ לְנַמְרֵי נֶגֶד דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. חָכְמָה וֶאֱמוּנָה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם. יִהְיֶה לוֹ כֹּחַ בְּכָל דִּבּוּר לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְזֶה וְיִתְגַּבֵּר עוֹד יוֹתֵר עוֹד יוֹתֵר. בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ הוּא יָכוֹל לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם!

תפלה לחנוך הילדים

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל זֶרַע עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְתָגֵן וְתִשְׁמֹר וְתַצִּיל אֶת כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן כָּל הַכִּתּוֹת הָרָעוֹת שֶׁל הַחֻכְמִים לְהָרַע הַמִּתְפַּשְׁטִים עַתָּה בָּעוֹלָם בַּעֲוֹונוֹתֵינוּ הָרַבִּים כַּאֲשֶׁר אַתָּה יָדַעְתָּ, הֵן מִכִּתּוֹת הָאַפִּיקוֹרְסִים הָעוֹסְקִים בְּחָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹן עִלְגִים שֶׁל הָעַכּוּ"ם, הַמִּתְגַּבְּרִים בְּכָל עֵת לְחַנֵּךְ נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵיהֶם הָרָעִים וְהַמָּרִים, לְהַרְחִיקָם מִלִּמּוּד תּוֹרָה שֶׁבְּעַל-פֶּה, וְלִבְלִי לִלְמֹד כִּי אִם תַּנַ"ךְ עִם חָכְמַת הַדִּקְדּוּק וְגַם זֶה רַק שָׁעָה מוּעֶטֶת בַּיּוֹם, וּלְבַלּוֹת עִקַּר הַזְּמַן עַל לִמּוּד חָכְמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת וּלְשׁוֹנוֹת הָעוֹקְרִים אֶת הָאָדָם מִשְּׁנֵי עוֹלָמוֹת. אוֹי לָעֵינַיִם שֶׁכָּךְ רוֹאוֹת, אוֹי לָאָזְנַיִם שֶׁכָּךְ שׁוֹמְעוֹת. וְהֵן מִשְּׁאָר כִּתּוֹת שֶׁל חֲכָמִים בְּעֵינֵיהֶם הַמִּתְלוֹצְצִים מֵהַתְּמִימִים בְּדַרְכֵיהֶם, הָעוֹסְקִים בַּעֲבוֹדַת ה' וּבְתוֹרָתוֹ בִּפְשִׁיטוּת בְּתָמִימוּת בְּלִי חָכְמוֹת שֶׁל הֶבֶל, כַּאֲשֶׁר הוֹרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, אֲשֶׁר רַבִּים קְמִים נֶגְדָּם וּפוֹרְשִׁים רֶשֶׁת לִרְגְלָם לְהַטּוֹת אוֹתָם מִנִּי דֶּרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַכָּבוּשׁ מִכְּבָר, לִבְדּוֹת מִלִּבָּם חָכְמוֹת שֶׁל שְׁטוּת וְלֵצָנוּת, לְבַלְבֵּל וּלְהַחֲלִישׁ חַס-וְשָׁלוֹם דַּעַת הַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים בְּלִבּוֹתָם. ה' אֱלֹקִים אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת כָּל זֶה, כַּמָּה וְכַמָּה מַזִּיקִים לַעֲבוֹדָתְךָ חָכְמוֹת כָּאֵלּוּ, רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל זֶרַע עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וּשְׁמֹר וְהַצֵּל כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִכָּל הַכִּתּוֹת הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, שֶׁלֹּא יִתְפְּסוּ בְּרִשְׁתָּם בִּימֵי נְעוּרֵיהֶם, וְתַעֲזֹר וְתָגֵן וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ בְּכָל עֵת, וְתוֹרֵנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ תָּמִיד שֶׁנִּזְכֶּה לֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם בָּנֵינוּ וְזַרְעֵינוּ מִקְּטָנוּתָם, אֵיךְ לְשָׁמְרָם וּלְמַלֵּט נַפְשָׁם מִן הַכִּתּוֹת הָרָעוֹת הָאֵלֶּה, וּלְחַנְּכָם לְטוֹבָה בְּדַרְכֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהָאֲמִתִּיִּים, שֶׁיֵּלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהָאֱמֶת בִּתְמִימוּת וּפְשִׁיטוּת כִּרְצוֹנְךָ הַטּוֹב בֶּאֱמֶת, כַּאֲשֶׁר קִבַּלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ וְרַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים, וְנִזְכֶּה לְהוֹדִיעַ לְכָל בָּנֵינוּ וְדוֹרוֹתֵינוּ הַבָּאִים אַחֲרֵינוּ וּלְכָל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל מַעֲשֵׂי

ה' הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ מִימֵי אֲבוֹתֵינוּ עַד הֵנָּה בְּכָל דּוֹר וָדוֹר "לְמַעַן יֵדְעוּ דּוֹר אַחֲרוֹן בָּנִים יִוָּלֵדוּ יָקֻמוּ וִיסַפְּרוּ לִבְנֵיהֶם", וְנִזְכֶּה לְקַיֵּם בִּשְׁלֵמוּת מִקְרָא שֶׁכָּתוּב: "וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ", לְהוֹדִיעַ לָהֶם קְדֻשַּׁת אֱמוּנָתֵנוּ הַקְּדוֹשָׁה וְהַטְּהוֹרָה וְהַתְּמִימָה. וּתְרַחֵם עַל כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל מִקַּטְנוּתָם, שֶׁיִּזְכּוּ לְקַבֵּל הֶבֶל פִּיהֶם שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא מֵהַמִּשְׁכָּנוֹת הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים, אֲשֶׁר כָּל אֶחָד וְאֶחָד בּוֹנֶה מִשְׁכַּן קְדוֹשׁ אֲשֶׁר מִשָּׁם מְקַבְּלִים הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא. רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה יוֹדֵעַ אֶת כָּל הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַכְשָׁו בָּעוֹלָם בַּדּוֹרוֹת הַלָּלוּ בְּעִנְיַן הַתִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן, אֲשֶׁר כָּל הָעוֹלָם אֵינוֹ מִתְקַיֵּם אֶלָּא עַל הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא, וְרַבִּים קָמִים עֲלֵיהֶם לְבַלְבֵּל וּלְקַלְקֵל חַס-וְשָׁלוֹם הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ מִנְּעוּרֵיהֶם עַל-יְדֵי חָכְמָתָם הָרָעוֹת, רַחֵם עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וְהָגֵן בַּעֲדֵיהֶם וְשָׁמְרֵם וְהַצִּילֵם מִכָּל מִינֵי חִנּוּכִים הָרָעִים שֶׁל כָּל מִינֵי דְּרָכִים שֶׁאֵינָם יְשָׁרִים בְּעֵינֶיךָ. אַתָּה ה' תִּשְׁמְרֵם תִּצְּרֵנוּ מִן הַדּוֹר זוּ לְעוֹלָם. חֻמַּל עַל פְּלֵיטַת יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אֵין לָנוּ עַל מָה לְהִשָּׁעֵן כִּי אִם עַל זְכוּת הֶבֶל פִּיהֶם הַקָּדוֹשׁ שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא. רַחֵם עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ, שֶׁיִּזְכּוּ כָּל יַלְדֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יְקַבֵּל הֶבֶל פִּיו שֶׁאֵין בּוֹ חֵטְא מֵהַמִּשְׁכָּן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת הַשַּׁיָּךְ אֵלָיו כְּפִי שׂרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, בְּאֹפֶן שֶׁיִּזְכּוּ עַל-יְדוֹ לַיְלֵךְ וּלְהִתְחַנֵּךְ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִכְנס בְּתוֹרַת ה' בֶּאֱמֶת, שֶׁיִּזְכּוּ לִלְמֹד תּוֹרָה לִשְׁמָהּ וְלַהֲגוֹת בָּהּ יוֹמָם וָלָיְלָה. וְתִפְתַּח אֶת לִבָּם בְּתַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ, וְתִתֶּן לָהֶם בִּינָה בְּלִבָּם לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד, לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּאַהֲבָה, וְהָאֵר עֵינֵיהֶם בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּיהֶם בְּמִצְוֹתֶיךָ. וְתַאֲרִיךְ יְמֵיהֶם וּשְׁנוֹתֵיהֶם בְּטוֹב וּבַנְּעִימִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם תָּמִיד, וְתַעְזְרֵם וְתוֹשִׁיעֵם שֶׁיִּזְכּוּ לְעָבְדְּךָ בֶּאֱמֶת כָּל יְמֵיהֶם לְעוֹלָם. (מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת')

'לקוטי תפלות'

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר נִגּוּנִים בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי קֹדֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר...

הוֹי, אֲנִי קָרֵאתִי שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא אָכַל וְלֹא טָעַם אֲפִלּוּ מַיִם לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, וְהָיָה לוֹ כֹּחַ כָּזֶה שֶׁהָאֲכִילָה וְהַשְׁתִיָּה הָיָה כְּמוֹ נְבֵלָה, כְּמוֹ דָּבָר שֶׁהוּא לֹא טוֹב, שֶׁהוּא אָסוּר.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מֵעוֹלָם לֹא שָׁתִיתִי אֲפִלּוּ מַיִם קֹדֶם הַתְּפִלָּה", כָּל יָמָיו. הַגּוּף רוֹצֶה לֶאֱכֹל, רוֹצֶה לִישֹׁן, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לוֹ: "לֹא כִּרְצוֹנְךָ; כִּרְצוֹנִי!"

נָהֲנֵיתִי מִזֶּה, רָאִיתִי שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא הָיָה צָרִיךְ מֵחֲצוֹת לַיְלָה עַד אַחֲרֵי הַתְּפִלָּה, הוּא לֹא טָעַם אֲפִלּוּ מַיִם. אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה, רָאִיתִי גַּם-כֵּן לְקַיֵּם אֶת זֶה, אֲנִי הָיִיתִי רָגִיל לֹא לִשְׁתּוֹת וְלֹא לֶאֱכֹל מִזְּמַן חֲצוֹת, אֲנִי הִתְרַגַּלְתִּי וּכְבָר זֶה הָיָה אָצְלִי דֶּרֶךְ לַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. אֲנִי זוֹכֵר

שֶׁזֶּה נִכְנַס בִּי כֹּחַ כָּזֶה שֶׁלֹּא רָצִיתִי לִטְעֹם לִפְנֵי הַתְּפִלָּה אֲפִלּוּ מַיִם. אֲנִי עָשִׂיתִי גַּם-כֵּן כָּךְ, מֵעוֹלָם לֹא שָׁתִיתִי אֲפִלּוּ מַיִם לִפְנֵי הַתְּפִלָּה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים אֵיךְ הוּא חַי. כָּתוּב בַּשִּׂיחוֹת בְּסֵפֶר 'חַיֵּי מוֹהַר"ן' שֶׁבַּלַּיְלָה הָאַמָּא נָתְנָה לְרַבֵּנוּ אֵיזֶה דָּבָר לֶאֱכֹל וְהוּא לֹא רָצָה, אָז הָאַמָּא אָמְרָה לוֹ: "אַתָּה לֹא אוֹכֵל כְּלוּם, אֵיךְ אַתָּה יָכוֹל לִחְיוֹת אִם אַתָּה לֹא אוֹכֵל כְּלוּם?"

הִיא נָתְנָה לוֹ אֵיזֶה דָּבָר לֶאֱכֹל, מְזוֹנוֹת וְקֶפֶה, הוּא טָעַם רַק קְצָת, אָז הִיא אָמְרָה לוֹ: "בְּנִי, אֵיךְ יִהְיֶה לְךָ כֹּחַ לַעֲבֹד הַשֵּׁם?"

אָז הוּא אָמַר לָהּ: "אֲנִי יֵשׁ לִי כֹּחַ אַחֵר, אֲנִי מְקַבֵּל כֹּחַ רַק מִדְּבָרִים אֲחֵרִים, לֹא מֵאֲכִילָה. הַכֹּחַ שֶׁלִּי - 'הַחָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת בְּעָלֶיהָ'. אֲנִי חַי מֵהַחָכְמָה תְּחַיֶּה, הַחָכְמָה!" יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לָזֶה כִּי יֵשׁ לוֹ חִיּוּת מֵ'הַחָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת בְּעָלֶיהָ.

"וְגַם יֵשׁ אֲצִלִּי אֲנָשִׁים כְּאֵלֶּה שֶׁלֹּא רוֹצִים לִטְעֹם לִפְנֵי הַתְּפִלָּה כְּלָל, הֵם חַיִּים מִדְּבָרִים אֲחֵרִים, לֹא מֵאֲכִילָה. כָּל הַחַיּוּת שֶׁלָּהֶם הִיא רַק בְּ'הַחָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת בְּעָלֶיהָ' וְהֵם חַיִּים רַק מֵהַחָכְמָה!" זֶה הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, זֶה הַחָכְמָה הָאֲמִתִּית. הֵם לֹא צְרִיכִים לֶאֱכֹל, אִם יֵשׁ 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - כְּבָר אֵין אֲכִילָה!

אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָנוּ זְכִיָּה כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה שֶׁהוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ לֹא לֶאֱכֹל וְלֹא לִשְׁתּוֹת, רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם. אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים כֹּחַ מֵ'הַחָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת בְּעָלֶיהָ', לֹא מִדְּבָרִים אֲחֵרִים, אֲנַחְנוּ מְקַבְּלִים כֹּחַ מֵ'הַחָכְמָה תְּחַיֶּה אֶת בְּעָלֶיהָ'...

אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה שֶׁהוּא מְגַלֶּה לָנוּ, מְלַמֵּד אוֹתָנוּ הַכֹּל, אֵיךְ לִחְיוֹת וְאֵיךְ לֶאֱכֹל וְאֵיךְ לִישֹׁן. צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד כָּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ שֶׁיָּצָא מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ, צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לַעֲשׂוֹת כְּמוֹ שֶׁהוּא מְלַמֵּד וּמְדַבֵּר לָנוּ. הוּא כְּבָר הֵכִין לָנוּ הַכֹּל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים. אוֹי, אוֹי, רַבִּי כָּזֶה...

כֵּן, לֹא לִטְעֹם לִפְנֵי הַתְּפִלָּה כְּלוּם, אֲפִלּוּ מַיִם. לִפְנֵי הַתְּפִלָּה - לֹא אֲכִילָה וְלֹא שְׁתִיָּה. אָסוּר חַס-וְשָׁלוֹם לֶאֱכֹל קֹדֶם הַתְּפִלָּה. רַק אָדָם זָקֵן, חוֹלֶה, זֶה עִנְיָן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ אָז יֵשׁ לוֹ דִּין אַחֵר, אֲבָל כָּכָה כְּשֶׁהָאָדָם בָּרִיא - חַס-וְשָׁלוֹם אֲפִלּוּ לִשְׁתּוֹת מַיִם קֹדֶם הַתְּפִלָּה. וּמִי שֶׁלֹּא יָשַׁן יֵשׁ לוֹ דִּינִים, צְרִיכִים לִלְמֹד וְלֵידַע אֵיךְ לְהִתְנַהֵג. עַל-פִּי הַגְּמָרָא, עַל-פִּי הַתּוֹרָה, אָסוּר לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת לִפְנֵי הַתְּפִלָּה. וְהַחֲסִידִים הֵם אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, הֵפֶךְ מֵרַבֵּנוּ. מַה זֶּה, נַעֲשָׂה הֶפְקֵר? הֵפֶךְ מֵרַבֵּנוּ, הֵפֶךְ מֵהַגְּמָרָא, הֵפֶךְ מִן הַתּוֹרָה!

אֵצֶל רַבֵּנוּ כָּתוּב שֶׁהוּא לֹא אָכַל וְלֹא שָׁתָה קֹדֶם הַתְּפִלָּה מִזְּמַן חֲצוֹת, הוּא לֹא שָׁמַע לְכָל הָעוֹלָם. הוּא נָתַן לָנוּ דֶּרֶךְ יָשָׁר שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל וְלֹא לִשְׁתּוֹת לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ

הַקָּדוֹשׁ. נוּ, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים גַּם-כֵּן לַעֲשׂוֹת כָּכָה. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק וְלִשְׁמֹר כְּמוֹ הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לֹא לֶאֱכֹל וְלֹא לִשְׁתּוֹת לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, זֶה פּוֹגֵם בַּתְּפִלָּה.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְגַם בַּאֲכִילָה לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְעִם הַבְּרָכוֹת וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן. אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּשֶׁהֵם אָכְלוּ, כָּל בְּרָכָה הָיוּ שׁוֹמְרִים מְאֹד, וְגַם כָּל דָּבָר הָאֲכִילָה - אַחַר הַתְּפִלָּה, קֹדֶם הַתְּפִלָּה - לֹא.

פַּעַם אַחַת כְּשֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה חוֹלֶה, גַּם-כֵּן הוּא הֶחֱמִיר וְלֹא אָכַל לִפְנֵי הַתְּפִלָּה. אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ, הוּא רַק אָמַר "בָּרוּךְ שֶׁאָמַר", רַק אָמַר אֵיזֶה דִּבּוּרִים שֶׁל הַתְּפִלָּה, הוּא כְּבָר הָיָה שָׂבֵעַ וְלֹא יָכוֹל לֹא לִשְׁתּוֹת וְלֹא לֶאֱכֹל.

אֲנִי זוֹכֵר הַנֶּפֶשׁ וְהַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֲנִי זוֹכֵר אֵיךְ שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר תְּפִלּוֹת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ הָיָה בִּמְתִיקוּת בְּדִבֻּקוּת כָּזֶה כְּאִלּוּ הוּא אוֹכֵל כָּל הַמִּינֵי מַטְעַמִּים שֶׁבָּעוֹלָם. הָיָה לוֹ כֹּחַ כָּזֶה...

מַה שֶּׁרָאִיתִי, רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא אָכַל וְלֹא שָׁתָה לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, וּמִי שֶׁשָּׁמַע רַק אֶת הַקּוֹל שֶׁלּוֹ - נַעֲשָׂה צַדִּיק!

וַאֲנִי הָיִיתִי אִתּוֹ בְּיַחַד וְרָאִיתִי שֶׁהוּא בּוֹכֶה כָּל-כָּךְ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דָּבָר, שֶׁיִּזְכֶּה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה. כָּל רֶגַע הוּא הִשְׁאִיר עַל עַצְמוֹ כָּל הַמִּינֵי כְּאֵבִים, כָּל הַמִּינֵי מַחֲלוֹת, וְכָכָה הוּא עָבַד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...

הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם אֵיזֶה פְּעֻלּוֹת הוּא עוֹשֶׂה בָּעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא תִּקּוּנִים וְחִיּוּת כָּל הָעוֹלָם!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' צְרִיכִים לְהַדְפִּיס בְּכָל הָעוֹלָם, לְכָל הַיְשִׁיבוֹת, בְּכָל מָקוֹם יִהְיֶה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הֵם יִרְאוּ אִם הָיָה כְּבָר בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה.. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.

הָיָה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה בָּעוֹלָם? זֶה רַק שֶׁל מָשִׁיחַ!

יִתְגַּלֶּה, יִתְגַּלֶּה אוֹר הַשֵּׁם, אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ. זֶה הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' יְגַלֶּה מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, הוּא יְגַלֶּה מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. מָשִׁיחַ הוּא יְכַנֵּס כָּל הָעוֹלָם, כָּל יִשְׂרָאֵל, וְיִתַּקֵּן אוֹתָם. הוּא יִתֵּן לָהֶם 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהֵם יַגִּידוּ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - זֶה הַכֹּל!

מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', מַה זֶּה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'. מָשִׁיחַ הוּא יִקַּח כָּל פַּעַם אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם וְיַגִּיד וְכֻלָּם יִהְיוּ נַעֲשִׂים צַדִּיקִים, בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה גְּמוּרִים, צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, כֻּלָּם!

אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', זֶה הָיָה הַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל רַבִּי נָתָן, הוּא הוֹצִיא מֵהַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁלּוֹ אֵיזֶה נִיצוֹץ, אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם, הוּא הוֹצִיא בִּשְׁבִילֵנוּ, לְשַׂמֵּחַ אוֹתָנוּ,

לְחַזֵּק אוֹתָנוּ, לְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ. הוּא עָשָׂה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. כָּל דִּבּוּר יָכוֹל לְרַפְּאוֹת כָּל הָעוֹלָם, לְשַׁמֵּחַ כָּל הָעוֹלָם, לְחַזֵּק כָּל הָעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר!

אֵיךְ יְכוֹלִים לְהַפְרֵד אֶפִלּוּ רֶגַע אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מִ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה עוֹלֶה עַל כָּל הַתּוֹרָה!

אוֹי, הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.. כָּל מִלָּה הִיא תּוֹרָה תְּפִלָּה שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כָּל מִינֵי תִּקּוּנִים וְדִבּוּרִים שֶׁלּוֹ זֶה חָכְמָה כָּזֶה שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, כֵּן.

הַאִם הָיָה אוֹ יֵשׁ בָּעוֹלָם 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה? כָּל דִּבּוּר הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַנִּגּוּנִים שֶׁבָּעוֹלָם וְכָל הָרְפוּאוֹת!

אוֹי אַשְׁרֵינוּ, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְרַבִּי נָתָן...

זֶה הַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', כַּמָּה בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה נַעֲשָׂה מִזֶּה הַסֵּפֶר, כֻּלָּם אָמְרוּ שֶׁאֵין כְּמוֹהוּ, "כְּמוֹ הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - אֵין בָּעוֹלָם!"

בִּירוּשָׁלַיִם הָיָה אִישׁ יְהוּדִי אֶחָד, לֹא זָקֵן וְלֹא צָעִיר, אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "יֵשׁ כְּבָר בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ אוֹר פֶּלֶא כָּזֶה, בְּלִי זֶה - הַחַיִּים לֹא חַיִּים, לֹא כְּלוּם!"

אֲנִי נָתַתִּי לוֹ הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וְאַחַר-כָּךְ הוּא אָמַר: "הוֹ.. אַתָּה הֶחֱיֵיתָ אֶת נַפְשִׁי, הוּא טוֹב כָּל-כָּךְ, לֹא יָדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ לָנוּ אוֹצָר כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת!'"

הוּא בָּא בְּכָל לַיְלָה לַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת עִם הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' לְהִתְפַּלֵּל וְאָמַר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהוּא חַי חַיִּים טוֹבִים מֵהַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הוּא לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת אִתִּי, אֲנִי נָתַתִּי לוֹ מַתָּנָה כָּזֶה.. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. וְהוּא בְּכָל פַּעַם קָרָא אוֹתִי, הוּא שִׂמַּח אוֹתִי, הוּא הָיָה שָׂמֵחַ מְאֹד וְאָמַר לִי: "מֶה עָשִׂיתָ! עָשִׂיתָ לִי טוֹב כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה.."

הוּא הָיָה לוֹ חֲנוּת בִּרְחוֹב הֶרְצֵל בְּתֵל-אָבִיב וְהָיָה לוֹ פַּרְנָסָה, וַאֲנִי יָדַעְתִּי אֵיפֹה הַבַּיִת שֶׁלּוֹ, אֲנִי בָּאתִי וּבִקַּשְׁתִּי: "הָאָדָם צָרִיךְ לֶאֱכֹל", הוּא נָתַן לִי קִינְעל לִכְבוֹד שַׁבָּת קֹדֶשׁ, וְגַם-כֵּן בְּשָׁבִיל הַקִּדּוּשׁ הָיָה לִי. הוּא כָּל-כָּךְ אָהַב אוֹתִי, אֲנִי נָתַתִּי לוֹ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.

מִשֶּׁהוּ בָּא מִצָּרְפַת, הוּא מָצָא בַּכֹּתֶל 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אָז הוּא אָמַר: "הוֹי, זֶה טוֹב מְאֹד, זֶה כָּל חִיּוּתִי!"

אָמְרוּ לוֹ: "אֲבָל אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ, מָה אַתָּה אוֹמֵר, זֶה הַסֵּפֶר הוּא מִבְּרֶסְלֶב!"

הוּא אָמַר לָהֶם: "שֶׁיִּהְיֶה מִבְּרֶסְלֶב, אֲבָל הוּא טוֹב מְאֹד. אֲנִי רוֹצֶה גַּם לְהַעֲבִיר אֶת זֶה מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם".

אֲנִי נָתַתִּי לוֹ הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהוּא אָמַר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' בַּכֹּתֶל בְּמְתִיקוּת כָּזֶה, וְאַחַר-כָּךְ הוּא אָמַר לִי: "אוֹי יוֹי יוֹי, לֹא יָדַעְתִּי מַה שֶּׁזֶּה, לֹא יָדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה בָּעוֹלָם, אֲנִי לֹא צָרִיךְ - אֲנִי מֻכְרָח אוֹתוֹ. הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא בָּא לָעוֹלָם רַק בִּשְׁבִילִי!"

הוּא בָּא הַבַּיְתָה וְסִפֵּר לָהֶם: "בִּירוּשָׁלַיִם יֵשׁ בֵּית-חוֹלִים שֶׁהוּא מְרַפֵּא כָּל הַמַּחֲלוֹת בְּחִנָּם!"

אַחַר-כָּךְ בָּא הָרַב שֶׁלּוֹ וְאָמַר לִי: "הוֹ.. לֹא יָדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' בָּעוֹלָם, לֹא יָדַעְתִּי מַה שֶּׁזֶּה".

יֵשׁ עוֹד מִשֶּׁהוּ? בֹּא, בֹּא, בֹּא, יֵשׁ אַבָּא גַּם-כֵּן? יֵשׁ מָקוֹם גַּם בִּשְׁבִילוֹ. בֹּא, בֹּא, לָמָּה הוּא מְחַכֶּה? הָאַבָּא הוּא רוֹצֶה גַּם-כֵּן לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ? נוּ, יֵשׁ הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא יָכוֹל לְקַבֵּל כָּל הָעוֹלָם, הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' יִכְבּשׁ כָּל הָעוֹלָם.

זֶה יִהְיֶה הַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה בָּעוֹלָם, הוּא יִתְגַּלֶּה - הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'! בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא חִיּוּת שֶׁל כֻּלָּם, הוּא נוֹתֵן חִיּוּת לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הָרְשָׁעִים.

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא יְשַׁנֶּה כָּל הָעוֹלָם, הוּא מְרַפֵּא כָּל הָעוֹלָם!

יֵשׁ חֶתִיכַת נְיָר שֶׁהוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, רַק חֲתִיכַת נְיָר קָטָן - הוּא כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם.

זֶה הַבַּיִת-חוֹלִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם!

אֵיזֶה מְשֻׁגָּע לֹא יִקָּנֶה נְיָר בִּשְׁבִיל כָּל הַבַּיִת שֶׁלּוֹ, בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם רְפוּאָה? הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא רוֹפֵא וּמְחַיֶּה וּמְחַזֵּק כֻּלָּם, הוּא מְחַדֵּשׁ כֻּלָּם. נִשְׁמָה חֲדָשָׁה. עַל הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' עַל-יַד הַכֹּתֶל - עוֹמֵד הַכֹּל, כָּל הַתּוֹרוֹת!

עַכְשָׁו כָּל הַחֲבֵרִים וְכָל הַחֲבֵרָה נִפְטְרוּ, וְהַכֹּל - אֵינָם, כְּאִלּוּ לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, רַק אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי. אֲנִי מַתְחִיל לַחֲשֹׁב: "אֵיפֹה כָּל הָעוֹלָם, אֵיפֹה כֻּלָּם?"

אֲנִי מְחַפֵּשׂ אֵיזֶה חָבֵר - אֵינָם, כֻּלָּם הֵם בָּאֲדָמָה, רַק אֲנִי לְבַדִּי נִשְׁאַרְתִּי, רַק אֲנִי לְבַדִּי עִם הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'...

זֶה הַסֵּפֶר 'כִּתְבֵי רַבִּי נַחְמָן - תּוֹרוֹת וּתְפִלּוֹת', זֶה הַשֵּׁם מְסֻגָּל מְאֹד, 'כִּתְבֵי רַבִּי נַחְמָן'.

הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' זֶה בַּאֲרִיכוּת, אֲנִי לָקַחְתִּי אֶת הַסֵּפֶר שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר 'קִצּוּר לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וַאֲנִי קִשַּׁרְתִּי אֶת הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן - הַתּוֹרוֹת, עִם הַתְּפִלּוֹת בְּיַחַד, וְהוּא עָשָׂה הַרְבֵּה בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה.

'כִּתְבֵי רַבִּי נַחְמָן וְתַלְמִידוֹ רַבִּי נָתָן', כָּל אֶחָד יְחַפֵּשׂ אֶת הַסֵּפֶר הַזֶּה. מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה.. זֶה נוֹרָא מְאֹד. כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם מֵהַחַיִּים, לֹא יוֹדְעִים כְּלָל. רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא מְחַיֶּה וּמְקַיֵּם וּמְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד. זֶה הַגְּאֻלָּה, כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר הוּא גְּאֻלָּה בִּשְׁבִיל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. דִּבֵּר פֶּלֶא כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רְחֵם עָלֵינוּ, הוּא גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מִי הוּא, מִי יוֹדֵעַ נַ נַחְ? בְּלִי זֶה אֵין חַיִּים, אֵין כְּלוּם!

אוֹי אוֹי, אֲנִי רוֹצֶה לָגוּר בִּירוּשָׁלַיִם, אוּלַי יִהְיֶה יוֹתֵר טוֹב. אִם יֵשׁ לְךָ דִּירָה בִּירוּשָׁלַיִם וְיֵשׁ לְךָ חֶדֶר בִּשְׁבִילִי עִם שֻׁלְחָן קָטָן - טוֹב. אֲנִי רוֹצֶה לִנְסֹעַ לִירוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּלֵּל, מִכָּאן אֲנִי נוֹסֵעַ לִירוּשָׁלַיִם.

אֲנִי הָיִיתִי מֵהָרִאשׁוֹנִים שֶׁהָלְכוּ עִם מִלְחָמָה עִם כָּל הָעוֹלָם, אֲנִי לָחַמְתִּי עִם גִּבּוֹרִים, עִם רַבָּנִים מְפֻרְסָמִים בָּעוֹלָם וַאֲנִי עָשִׂיתִי אֶת שֶׁלִּי, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ כְּבָר עַכְשָׁו סְפָרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בַּכֹּתֶל, זֶה סִימָן עַל מָשִׁיחַ!

כֵּן, לִלְמֹד לְיַד הַכֹּתֶל בְּכָל הַשֵּׁטַח סִפְרֵי רַבֵּנוּ, בֶּאֱמֶת - לֹא בְּשֶׁקֶר, לֹא כְּמוֹ הַשַּׁקְרָנִים. בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁזָּכִינוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ לְאוֹר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה. מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ בַּדּוֹר הַזֶּה.. זֶה יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ!

אַרְצוֹת-הַבְּרִית מָלְא מַחֲלוֹת, וּפֹה מָלְא רְפוּאוֹת. נוּ, שֶׁהָאֲנָשִׁים יְבוֹאוּ לְכָאן וְיִהְיֶה לָהֶם כָּל הָרְפוּאוֹת לְכָל הַמַּחֲלוֹת. יְבוֹאוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - יְקַבְּלוּ רְפוּאָה. יֵשׁ אֲרוֹנוֹת סְפָרִים בְּכָל הָרְפוּאוֹת, לְכֻלָּם!

יְבוֹאוּ מַחֲלוֹת, מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה, וְתֵכֶף יִהְיֶה לָהֶם רְפוּאָה שְׁלֵמָה. אֲנִי יָכוֹל לְסַפֵּר הָרְפוּאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת שֶׁיֵּשׁ שָׁמָּה בַּכֹּתֶל. כֻּלָּם יָבוֹאוּ לִירוּשָׁלַיִם לְהַכֹּתֶל וְכֻלָּם יַחְזְרוּ בִּרְפוּאָה שְׁלֵמָה, אָז כָּל הַחוֹלִים שֶׁבָּעוֹלָם יָבוֹאוּ לְפֹה. כָּל הָרוֹפְאִים יָבוֹאוּ כְּשֶׁיִּשְׁמְעוּ שֶׁיֵּשׁ כָּאן חוֹלִים הַרְבֵּה, הֵם יָבוֹאוּ וְיִמְצְאוּ אֶת כֻּלָּם בְּרִיאִים, אָז לֹא יִהְיֶה לָהֶם פַּרְנָסָה, אֲבָל הֵם גַּם-כֵּן יִשְׂמְחוּ הַרְבֵּה שֶׁבָּא הַזְּמַן שֶׁבְּכָל דּוֹר יֵשׁ רְפוּאָה לְכָל הַחוֹלִים.

נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן הוּא נוֹתֵן רְפוּאוֹת לְכָל הַחוֹלִים הַקָּשִׁים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר לָהֶם, רַק יַגִּיד - יְקַבֵּל!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "כָּל הַיְּהוּדִים צְרִיכִים לָבוֹא לָגוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!" רַק בּוֹאוּ בּוֹאוּ בּוֹאוּ בּוֹאוּ...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּזְמַן מִלְחָמָה, יֵשׁ מַעֲשֶׂה מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו, בָּרוּךְ הַשֵּׁם הוּא בָּא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם וְחָזַר בְּשָׁלוֹם בְּדֶרֶךְ נִסִּים גְּמוּרִים מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג. וּכְשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא נָסַע דֶּרֶךְ כְּפָר לֹא רָחוֹק מֵהָרַב הַצַּדִּיק הַמַּגִּיד מֵעִיר טִירָאוִוִיצָע, אָז נוֹדַע לְהַמַּגִּיד שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הַשֵּׁם חָזַר מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהוּא נִמְצָא בְּהַכְּפָר, וְאָז הַמַּגִּיד לֹא הָיָה מוּכָן, מְלֻבָּשׁ, לְהַנְסִיעָה לְקַבֵּל אֶת פְּנֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. צְרִיכִים לְהִתְלַבֵּשׁ...

אָז הַמַּגִּיד תֵּכֶף הִתְחִיל לָרוּץ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְאָמַר שֶׁיֵּלְכוּ אַחֲרָיו עִם עֲגָלָה, וְהוּא הָיָה רָץ כָּל-כָּךְ בְּכֹחַ וּבְמְהִירוּת שֶׁהוּא בָּא עוֹד לִפְנֵי הָעֲגָלָה!

הָעֲגָלָה יָצְאָה תֵּכֶף אַחֲרָיו, וְהוּא בָּא לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לִפְנֵי שֶׁבָּאָה הָעֲגָלָה. הִתְתַּלְהֲבוּת כָּזֶה... הוּא הָיָה אִישׁ זָקֵן בֶּן שִׁמוֹנִים שָׁנָה, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה נִרְאֶה כְּמוֹ יֶלֶד, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּשֶׁבָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה בְּעֶרֶךְ בְּגִיל עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה, עֶשְׂרִים וְשִׁשָּׁה שָׁנִים, וְהַמַּגִּיד רָץ כְּשֶׁרַבֵּנוּ בָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל...

הַמַּגִּיד מִטְּרִיסָא הוּא הָיָה תַּלְמִיד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, הוּא הָיָה גָּאוֹן וְצַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד וְהוּא הָיָה יָחִיד מִבֵּין הַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁהוּא בִּטֵּל אֶת עַצְמוֹ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא הָיָה הַיָּחִיד בֵּין הַצַּדִּיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁהוּא הִכִּיר קְצָת אֶת גְּדֻלַּת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהוּא הָיָה אִישׁ זָקֵן וְהָיָה גָּאוֹן, וְהוּא אָמַר לְרַבֵּנוּ: "אַתָּה רַבִּי! אַתֶּם הוּא הָרַבִּי שֶׁלִּי!"

הוּא אָמַר אֶת זֶה בֶּאֱמֶת, לֹא רַק סְתָם בַּפֶּה, לֹא סְתָם דִּבּוּר.

פַּעַם אַחַת - זֶה כָּתוּב בְּ'חַיֵּי מוֹהַר"ן', הָיָה לְהַמַּגִּיד אֵיזֶה עִנְיָן עָמֹק מְאֹד וְהָיָה קָשֶׁה לוֹ מְאֹד, וְהוּא הָיָה אֵצֶל כַּמָּה צַדִּיקִים גְּדוֹלִים, קְדוֹשִׁים, וְשָׁאַל אוֹתָם עַל זֶה וְהֵם אָמְרוּ לוֹ אֵיזֶה תְּשׁוּבָה, אֲבָל הוּא לֹא הָיָה שָׂבֵעַ רָצוֹן וְהוּא חָשַׁב שֶׁאוּלַי הוּא יִשְׁאַל אֶת רַבֵּנוּ. אָז הוּא בָּא לְרַבֵּנוּ וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לוֹ תּוֹרָה עַל מַה שֶּׁהוּא הָיָה קָשֶׁה לוֹ. וּכְשֶׁהַמַּגִּיד שָׁמַע מִפִּי רַבֵּנוּ הַתּוֹרָה הַזּוֹ, אָז הוּא רָאָה שֶׁזֶּה לֹא שֵׂכֶל אֱנוֹשִׁי, זֶה נוֹרָא מְאֹד, הוּא יָצָא מֵהַכֵּלִים. וְהוּא חָשַׁב שֶׁתּוֹרָה כָּזוֹ אִי אֶפְשָׁר לְהַעֲלוֹת עַל הַכְּתָב...

אַחַר-כָּךְ בָּא רַבִּי נָתָן וְכָתַב אֶת הַתּוֹרָה הַזּוֹ, וְהַמַּגִּיד מִטְּרִיסָא הוּא רָאָה אֶת הַתּוֹרָה הַזּוֹ בִּכְתָב, אָז הוּא אָמַר לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: "אַתֶּם חִדּוּשׁ נוֹרָא מְאֹד!" כָּכָה אָמַר הַמַּגִּיד מִטְּרִיסָא לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא רָאָה שֶׁזֶּה פֶּלֶא נוֹרָא מְאֹד, "אַתֶּם פֶּלֶא גָּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד!" אָז אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ: "חִדּוּשׁ כָּמֹנִי.. עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!"

אַחֲרֵי שֶׁחָזַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה שַׁבָּת, וְהוּא אָמַר תּוֹרָה בְּלֵיל שַׁבָּת וְגַם-כֵּן בְּסְעוּדָה שְׁלִישִׁית בְּמִנְחָה הוּא אָמַר הַתּוֹרָה הַזּוֹ: 'כִּי תַּעֲבֹר בַּמַּיִם אִתְּךָ אָנִי', אַ-מְחַיֶּה זַיין ("תּוֹרָה מְחַיָּה!", 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' חֵלֶק א' תּוֹרָה ע"ג).

בְּהַתּוֹרָה הַזּוֹ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְדַבֵּר מֵעִנְיַן תְּפִלָּה לִשְׁמָהּ. תְּפִלָּה לִשְׁמָהּ - כְּשֶׁזּוֹכִים לְקַשֵּׁר הַמַּחֲשָׁבָה לְהַדִּבּוּר, כָּל דִּבּוּר שֶׁיּוֹצֵא מֵהַתְּפִלָּה, צָרִיךְ לִהְיוֹת כָּל הַמַּחֲשָׁבָה - לֹא לְפַגֵּם, לֹא לַחֲשֹׁב אֵיזֶה עִנְיָן אֲפִלּוּ דָּבָר בְּעָלְמָא. רַק הַמַּחֲשָׁבָה תִּהְיֶה קְשׁוּרָה אֶל הַדִּבּוּר, לְמַה שֶּׁמּוֹצִיא מִפִּיו.

אֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁהַסַּבָּא שֶׁל רַבֵּנוּ, רַבִּי נַחְמָן מֵהוֹרֶדֶנְקֶר, הוּא נָסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְעַל הַדֶּרֶךְ לְאִיסְטַנְבּוּל הוּא לָקַח אִשָּׁה סְפָרַדִּיָּה.

אוֹי אוֹי, הִיא הָיְתָה צַדֶּקֶת גְּדוֹלָה, הָיָה לָהּ זְכִיָּה שֶׁרַבִּי נַחְמָן מֵהוֹרֶדֶנְקֶר הָיָה בַּעֲלָהּ, רַבִּי נַחְמָן מֵהוֹרֶדֶנְקֶר הוּא הָיָה תַּלְמִיד קָדוֹשׁ שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.

אֵיךְ בָּא רַבִּי נַחְמָן מֵהוֹרֶדֶנְקֶר לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָיָה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם שֶׁמִּזֶּה בָּא רַבִּי נַחְמָן, רַבִּי נַחְמָן בֶּן שִׂמְחָה. הוּא בָּא לְאִיסְטַנְבּוּל וְנָשָׂא אִשָּׁה וּמִזֶּה נוֹלַד רַבֵּנוּ נַחְמָן. נַחְמָן הוֹרִידֶנְקֶר הָיָה הַסָּבָא שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְצִפּוֹרָה הָיָה הָאִמָּא שֶׁל רַבֵּנוּ וְהִיא הֵבִיאָה אֶת רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן...

רַבִּי נַחְמָן מֵהוֹרֶדֶנְקֶר הוּא הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגַם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב רָצָה לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא הָיָה, אֲנִי הָיִיתִי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זָכָה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְאָמַר: "הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב לֹא זָכָה; אֲנִי זָכִיתִי לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל". רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "כָּל יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לָבוֹא לָגוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!" עַכְשָׁו רוֹאִים שֶׁהַצָּרְפָתִים וְכָל הָעוֹלָם נוֹסְעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

כְּשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה בִּטְבֶרְיָה וְהָיָה עַל הַצִּיּוּן הַקָּדוֹשׁ שֶׁל זְקֵנוֹ רַבִּי נַחְמָן הוֹרִידֶנְקֶר. יֵשׁ צִיּוּן אֶחָד אָרוֹךְ עַל שֵׁם רַבִּי יַעֲקֹב שִׁמְשׁוֹן מִשִּׁפִּטוֹבְּסְקָא וְהַסַּבָּא שֶׁל רַבֵּנוּ נַחְמָן. הַצִּיּוּן בִּטְבֶרְיָה, הוּא נִפְטַר בִּטְבֶרְיָה.

כְּשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיָה מִלְחָמוֹת שֶׁל נַפּוֹלְיוֹן. נַפּוֹלְיוֹן הָיָה רוֹצֶה לְהָרֹג אֶת כָּל הַיְּהוּדִים, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ דִּבֵּר אִתּוֹ, עִם נַפּוֹלְיוֹן, אֵיזֶה דִּבּוּרִים...

'ימי מוהרנ"ת'

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹחֵחַ מִמַּעֲלַת הַסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', בּוֹ מוּבָאִים כַּמָּה סִפּוּרִים נִפְלָאִים בְּמַהֲלַךְ הִתְקָרְבוּתוֹ שֶׁל רַבִּי נָתָן לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ...

אוֹי 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת'...

אֲנִי לֹא הָיָה לִי 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', לֹא הָיָה לְהַשִּׂיג וְלִקְנוֹת, לֹא הָיוּ מַדְפִּיסִים - אָז לֹא הָיָה הַסֵּפֶר, בִּקַּשְׁתִּי זְכִיתִי לִרְאוֹת אֶת הַ'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת'. אוֹי עַד שֶׁזָּכִיתִי שֶׁיָּבוֹא לִי הַ'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה - אָמַרְתִּי: "כְּדַאי שֶׁאֲנִי בָּעוֹלָם!"

אוֹי, צְרִיכִים לוֹמַר אַשְׁרֵינוּ עַל כָּל מִלָּה שֶׁל 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת'. אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ! כָּל הָעוֹלָם צְרִיכִים לוֹמַר רַק מִלָּה אַחַת - 'אַשְׁרֵינוּ!'

מַה יּוֹכַל הָעוֹלָם לוֹמַר עַל הַ'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת'? אוֹי 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', אוֹי 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', אוֹי אַשְׁרֵינוּ אַשְׁרֵינוּ, אוֹי אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת'. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', צָרִיךְ כָּל הָעוֹלָם לוֹמַר אַשְׁרֵינוּ! וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "נַחְמָן וְנָתָן מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם!" הוּא עָשָׂה 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', הוּא צָחַק מִכָּל הָעוֹלָם, הַ'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת' מְצַחֵק מִכֻּלָּם, מִכָּל הָעוֹלָם! 'יְמֵי מוֹהֲרַנ"ת', מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה, וּמַה שֶּׁזֶּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'.. בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם יְכוֹלִים לִקְנוֹת 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְכָל הַסְּפָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ.

מַה יֵּעָשׂוּ הַמִּתְנַגְּדִים? הֵם יִצְטָרְכוּ לְהַשְׁכִּיר פּוֹעֲלִים וְלַעֲשׂוֹת קְבָרִים לִקְבֹּר אֶת עַצְמָם מִגֹּדֶל הַבּוּשָׁה מִכָּל דִּבּוּר שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'. כָּל הַשָּׁקֶר, כָּל הַגְּוִיִּים יִכְּלוּ, יִכְּלוּ יִכְּלוּ יִכְּלוּ וְיִכְּלוּ.

אוֹי אַשְׁרֵינוּ אַשְׁרֵינוּ, אוֹי אַשְׁרֵינוּ אַשְׁרֵינוּ...

אֲהָהּ! מַה שֶּׁזָּכִינוּ עַכְשָׁו, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָשִׁיר, לְהוֹדִיעַ מִכְּפָר לִכְפָר, לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ שֶׁיֵּשׁ אַשְׁרֵינוּ!

"אַשְׁרֵינוּ, מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ", אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ, "אָז יִמָּלֵא שְׂחוֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה", עַל נִגּוּן יָפֶה כֻּלָּם אוֹמְרִים: "זֶה בְּרֶסְלֵב!"

כֻּלָּם יִרְקְדוּ 'אַשְׁרֵינוּ', זֶה יִהְיֶה דָּבָר יָפֶה, מִי לֹא רוֹצֶה 'אַשְׁרֵינוּ', כָּל הַכְּנֶסֶת יִרְקְדוּ 'אַשְׁרֵינוּ' בְּלִי שִׁעוּר, כָּל הַכְּנֶסֶת. כַּמָּה יִהְיֶה יָפֶה זֶה, כָּל הַשָּׂרֵי כְּנֶסֶת יַעֲשׂוּ רִקּוּד, הַכְּנֶסֶת יִהְיֶה מָלֵא, כָּל הָעוֹלָם יִרְצֶה לְהִכָּנֵס לַכְּנֶסֶת, יִהְיֶה צָרִיךְ רְשָׁיוֹן כְּדֵי לְהִכָּנֵס, יִרְקְדוּ כֻּלָּם 'אַשְׁרֵינוּ'. בִּירוּשָׁלַיִם וּבַמָּרְכָּז, כָּל הָעוֹלָם יִרְקְדוּ "אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ.."

ארץ ישראל

עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִתְאָרֵחַ אֵצֶל מִשְׁפָּחוֹת עוֹלִים שֶׁהִתְקַשּׁוּ לְהִשָּׁאֵר בָּאָרֶץ... בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנַחְנוּ עַם אֶחָד, עַם אֶחָד שֶׁקִּבַּלְנוּ הַתּוֹרָה עָלֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ, קִבַּלְנוּ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת. אֲהָהּ! מַה שֶּׁזֶּה...

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא מְרַחֵם עָלֵינוּ אַף-עַל-פִּי שֶׁאֲנַחְנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ, הוּא מְרַחֵם עָלֵינוּ, הוּא מוֹחֵל לָנוּ עֲוֹונוֹתֵינוּ, עַל הַתַּאֲוֹוֹת, יוֹם-כִּפּוּר - הוּא מוֹחֵל לָנוּ. חֲלִילָה וְחַס לוּלֵא זֹאת הָיִינוּ כְּבָר אֲבוּדִים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ וְינַקֶּה אוֹתָנוּ, אֲנַחְנוּ לֹא נְקִיִּים, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֲמָן כָּזֶה שֶׁהוּא יְנַקֶּה וְיטַהֵר אוֹתָנוּ מִכָּל מִינֵי מִטְמָאוֹת, מִכָּל מִינֵי עֲוֹונוֹת, מִכָּל מִינֵי תַּאֲוֹוֹת, הוּא יוֹצִיא אוֹתָנוּ מִכָּל רַע.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם אֱלֹקֵינוּ הַשֵּׁם אֶחָד. מַה שֶּׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם.. רַק אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל, רַק לְיִשְׂרָאֵל יִהְיֶה תִּקּוּן, אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה וּבַצַּדִּיקִים, אֲבָל הַגּוֹיִים לֹא מַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה וְלֹא בְּשׁוּם דָּבָר, הֵם עוֹמְדִים בַּחוּץ כְּמוֹ עַכְבָּרִים, כְּמוֹ כְּלָבִים וַחֲתוּלִים, חַיּוֹת. הֵם לֹא בְּנֵי-אָדָם. הַבְּהֵמָה יֵשׁ לָהּ רַחֲמָנוּת? הִיא יוֹדַעַת מֵהַתּוֹרָה? מִי הֵם? עַכְבָּר, עַכְבָּרִים, הֵם לֹא בְּנֵי-אָדָם. בְּנֵי-אָדָם - רַק אֲנַחְנוּ, עַם הַתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ הַבְּנֵי-אָדָם. אֵין בְּנֵי-אָדָם - רַק אֲנַחְנוּ! נוּ, צְרִיכִים לֶאֱכֹל בִּשְׁבִיל שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ, צְרִיכִים סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת. בָּרוּךְ הַשֵּׁם...

אֲנִי נוֹלַדְתִּי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּטְבֶרְיָה לִפְנֵי מֵאָה שָׁנִים וְיוֹתֵר, אֲנִי זוֹכֵר עַכְשָׁו כַּמָּה הָיָה לָנוּ פַּחַד מִן הַגּוֹיִים, הֵם רָצוּ לַהֲרֹג לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד אוֹתָנוּ וְאֶת זַרְעֵנוּ. עַד הַיּוֹם אֲנִי מִתְפַּלֵּא מְאֹד אֵיךְ כֻּלָּנוּ חַיִּים.

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁהָאִמָּא לֹא הָיְתָה לָהּ מַה לֶּאֱכֹל וְגַם הַיְלָדִים הַקְּטַנִּים לֹא הָיָה לָהֶם חָלָב, לֹא הָיָה לָהֶם בְּמַה לִּחְיוֹת. אֲנַחְנוּ הָיִינוּ יְלָדִים קְטַנִּים, לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה מִלְחָמָה, וְהֵם הָיָה לָהֶם כָּל מִינֵי נָשֶׁק, כָּל הָעוֹלָם נָתְנוּ לָהֶם נָשֶׁק, הַצָּרְפָתִים וְהָאַנְגְּלִים, כֻּלָּם נָתְנוּ לָהֶם נָשֶׁק וַאֲנַחְנוּ לֹא הָיָה לָנוּ מִי שֶׁיִּתֵּן לָנוּ וְלֹא הָיָה לָנוּ נָשֶׁק. אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, שֶׁזֶּה פַּחַד אֵיךְ שֶׁהָיִינוּ נֶאֱבָדִים כְּמוֹ בַּעֲלֵי-חַיִּים, לֹא יָדְעוּ אֵיפֹה לִבְרֹחַ, מַה אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת עִם יְלָדִים קְטַנִּים?

הָיָה פַּחַד גָּדוֹל מִן הַגּוֹיִים עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל הַיְהוּדִים, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי הָיִיתִי חַי בִּפְחָדִים כָּאֵלֶּה. הָאַבָּא וְהָאִמָּא וַאֲנִי, אֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ לֹא הָיָה לָנוּ לֹא לֶחֶם לֶאֱכֹל וְלֹא לִשְׁתּוֹת וְלֹא כְּלוּם. אֲנַחְנוּ הָיִינוּ בְּצָרָה גְּדוֹלָה, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ וּמִשְׁפַּחְתֵּנוּ, כֻּלָּנוּ הָיִינוּ נֶאֱבָדִים לְגַמְרֵי, כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לְבַטֵּל רוֹצְחִים כָּאֵלֶּה? וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֵם עָלֵינוּ, אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ נִצַּלְנוּ!

מַה שֶּׁרָאִינוּ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ וְעִם הַגּוֹיִים, לֹא הָיָה שׁוּם תִּקְוָה אֵיךְ לְהִנָּצֵל דֶּרֶךְ הַטֶּבַע מִן הַגּוֹיִים, הַמִּשְׁטָר הָיוּ חֲזָקִים כָּל-כָּךְ, גִּבּוֹרֵי-כֹּחַ, וְהָיָה לָהֶם נֶשֶׁק הַרְבֵּה, וַאֲנַחְנוּ לֹא הָיָה לָנוּ כְּלוּם, הָיִינוּ יְלָדִים קְטַנִּים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים לִלְחֹם, הָיִינוּ כְּמוֹ מֵתִים. וְהֵם כֻּלָּם נֶאֱבָדוּ, וַאֲנַחְנוּ חַיִּים וְקַיָּמִים! אֵיךְ נִצַּלְנוּ מִן הַגּוֹיִים? יְלָדִים קְטַנִּים יוֹדְעִים לִלְחֹם? מַה זֶּה! וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֵם עָלֵינוּ וְעָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. וְהָיָה לְהֵפֶךְ, אֲנַחְנוּ נִשְׁאַרְנוּ וְהֵם נֶאֱבְדוּ עִם הַנֶּשֶׁק שֶׁלָּהֶם. כֵּן, הֵם נִפְטְרוּ, רַק אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי, לֹא הָיָה לִי לֹא לֶחֶם וְלֹא בֶּגֶד, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חַי, אֲנִי יְהוּדִי, אֲנִי חַי. אֲנִי זָקֵן יוֹתֵר מִמַּאָה שָׁנָה, אֲנִי חַי וְהֵם נֶאֱבְדוּ...

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִצִּיל אוֹתָנוּ מִכָּל הַגּוֹיִים, נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד וְהֵם נָפְלוּ וְנָפְלוּ. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ נָפְלוּ, הֵם נָפְלוּ וְנֶאֱבְדוּ. רְאִינוּ נִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. נִסִּים וְנִפְלָאוֹת. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה עִמָּנוּ נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא רוֹאִים, שֶׁאִמָּהוֹת וִילָדִים קְטַנִּים שֶׁנּוֹלְדוּ, בְּנֵי חֹדֶשׁ, בְּנֵי שְׁנֵי חֳדָשִׁים, נִצְּלוּ מִן הַגּוֹיִים. כָּכָה הָיָה כַּמָּה פְּעָמִים בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה עִמָּנוּ נִסִּים כָּאֵלֶּה שֶׁהַגּוֹיִים נָפְלוּ עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ נִצַּלְנוּ מֵהֶם, מֵהַנֶּשֶׁק שֶׁלָּהֶם.

כֻּלָּם, כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַגּוֹיִים, כֻּלָּם רוֹצִים לְאַבֵּד אוֹתָנוּ וּלְהַשְׁמִיד אוֹתָנוּ, וְרוֹאִים גְּדֻלַּת הַשֵּׁם, נִסִּים גְּדוֹלִים. הָיָה לָנוּ כָּל טוּב מֵעֲצֵי-זַיִת, הָיָה לָנוּ אֵשׁ וּמַיִם, הַכֹּל. חֻתִּיכַת לֶחֶם וְכַמָּה טִפּוֹת שֶׁמֶן זַיִת וַאֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ חַיִּים וְקַיָּמִים, וְהֵם אֵין לָהֶם כְּלוּם. גַּם עַכְשָׁו הַגּוֹיִים, הָעֲרָבִים, הָיָה לָהֶם בָּתִּים וְעִזִּים וְכָל מִינֵי בְּהֵמוֹת, הָיָה לָהֶם חָלָב, חֶמְאָה, הָיָה לָהֶם כָּל טוּב, וַאֲנַחְנוּ לֹא הָיָה לָנוּ כְּלוּם. כָּל הַבָּתִּים כֻּלָּם הָיוּ שֶׁלָּהֶם, וְכָל אֲשֶׁר לָהֶם - אֲנַחְנוּ יָרַשְׁנוּ אוֹתָם, לָקַחְנוּ אֶת זֶה, עַכְשָׁו הַכֹּל שֶׁלָּנוּ. אֵין לָהֶם לֹא עִזִּים וְאֵין לָהֶם כְּלוּם. עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ בַּבָּתִּים שֶׁלָּהֶם וְכָל מַה שֶּׁשֶּׁלָּהֶם - שֶׁלָּנוּ, הַבָּתִּים שֶׁלָּנוּ, הַנֶּשֶׁק שֶׁלָּנוּ, הַכֹּל - שֶׁלָּנוּ!

מִי יָכוֹל אֶפְלוּ בְּמַחֲשָׁבָה לַחֲשֹׁב שֶׁאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּנוּ? הַגּוֹיִים, הָעֲרָבִים, מִלְיוֹנִים מִלְיוֹנִים בָּעוֹלָם, וַאֲנַחְנוּ - כַּמָּה אֲנַחְנוּ? אֲנַחְנוּ עוֹמְדִים נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם...

זֶה הָיָה בִּטְבֶרְיָה, הָיָה עֲרָבִי וְהוּא הָיָה לוֹ חֲנוּת יָפָה, הָיָה מֵבִיא בַּמָּיָה וְעַגְבָנִיּוֹת - שְׁנֵי דְּבָרִים טוֹבִים. הַגּוֹי הָיָה פּוֹתֵחַ אֶת הַחֲנוּת בְּיוֹם שַׁבָּת, רָאִינוּ מַה זֶּה יְהוּדִי וּמַה זֶּה גּוֹי.

אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים בְּמוּסָף שֶׁל שָׁלֹשׁ רְגָלִים: "כִּי מִפְּנֵי חֲטָאֵינוּ גָּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אַדְמָתֵנוּ, וְאֵין אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲלוֹת וְלֵרָאוֹת וּלְהִשְׁתַּחֲווֹת לְפָנֶיךָ..". אֲנַחְנוּ הַיְּהוּדִים, אֲנַחְנוּ זְכִינוּ לַהֲרֹג כָּל הַשּׁוֹנְאִים מִתּוֹרָה, אֲבָל אֲנַחְנוּ עָשִׂינוּ תְּפִלָּה וְתַעֲנִית וּתְשׁוּבָה, וְכָל יִשְׂרָאֵל הִתְפַּלְּלוּ וּבָכוּ לַשֵּׁם: "מִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיֵּעָשׂוּ עִמָּנוּ.." אֲבָל לְאַחֲרוֹנָה, לְבַסּוֹף, אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁנִּתְרַחַקְנוּ מֵהַתּוֹרָה מִן הַקְּדֻשָּׁה מְאֹד, וְאֵיךְ נִצַּלְנוּ מֵהַגּוֹיִים? הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם מְאֹד עַל כָּל עַמּוֹ וְהוּא רִחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ, "וְנֶהֱפַּךְ הוּא, וְנֶהֱפַּךְ הוּא, אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְּהוּדִים הֵמָּה בְּשׂוֹנְאֵיהֶם". הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִצִּיל אוֹתָנוּ מִן הַגּוֹיִים וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, תּוֹרַת אֱמֶת, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם נוֹתֵן הַתּוֹרָה!"

צְרִיכִים לְהַאֲמִין בַּתּוֹרָה בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוּנָה, זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ לָנֶצַח נְצָחִים. וְהַגּוֹיִים כְּמוֹ שֶׁמִּסְתּוֹבְבִים חֲמוֹרִים, נוֹתְנִים לָהֶם תֶּבֶן וְהֵם עוֹמְדִים וְאוֹכְלִים וְלֹא יוֹדְעִים דָּבָר. הוּא גּוֹי, הוּא לֹא מַאֲמִין כְּלָל. וַאֲנַחְנוּ עַם קָדוֹשׁ, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - אֶרֶץ קְדוֹשָׁה, יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים - מִי יֵשׁ לוֹ? מַה יֵּשׁ לָהֶם? אֵין לָהֶם כְּלוּם!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנַחְנוּ יְהוּדִים - מַסְפִּיק! מַה יֵּשׁ לָנוּ לִדְאֹג, הַגּוֹיִים יֵשׁ לָהֶם מַה לִּדְאֹג, אֵין לָהֶם כְּלוּם, לֹא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא תּוֹרָה וְלֹא שׁוּם מְצִוָּה, אֵין לָהֶם כְּלוּם, הֵם יִדְאֲגוּ, אֵין לָהֶם כְּבָר שׁוּם תִּקְוָה. אֲבָל אֲנַחְנוּ - יֵשׁ לָנוּ כָּל טוּב, יֵשׁ לָנוּ כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה וּמִצְווֹת, יֵשׁ יוֹתֵר שִׂמְחָה מִזֶּה? אֲנַחְנוּ עַם הַשֵּׁם, עַם הַתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ הַכֹּל, אֵין לָנוּ מַה לִּדְאֹג...

(נֶאֱמַר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כִּי רוֹצִים לִמְסֹר אֶת רַמַּת-הַגּוֹלָן)

הֵם רוֹצִים? שֶׁיִּרְצוּ. אֲנַחְנוּ לֹא נִתֵּן.

הָעֲרָבִים רוֹצִים יְרוּשָׁלַיִם וּשְׁאָר הַמְּקוֹמוֹת, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵם רוֹצִים. הָעֲרָבִים מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן נִכְנְסוּ לִירוּשָׁלַיִם וְכָל אֵלּוּ שֶׁהָיוּ גָּרִים בְּעִיר הָעַתִּיקָה, הוֹלִיכוּ אוֹתָם לְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן, לָקְחוּ כָּל הַיְּהוּדִים בְּשִׁבְיָה, גַּם-כֵּן אֶת רַב שְׁמוּאֵל הוּרְבִּיץ, וְעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָיָה פֹּה עֶשְׂרִים שָׁנָה וְלֹא הָיָה פֹּה יְהוּדִי אֶחָד כָּל הָעֶשְׂרִים שָׁנָה. וְעַכְשָׁו כָּל הָעוֹלָם וְהָאו"ם, כֻּלָּם, כָּל הַגּוֹיִים, הֵם נָתְנוּ לְיִשְׂרָאֵל אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְהַכֹּל, וְהָעֲרָבִים הֵם לֹא יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת כְּלוּם. כְּשֶׁהָעֲרָבִים מְדַבְּרִים, אָז אוֹמְרִים לָהֶם: "זֶה אֶרֶץ שֶׁלָּנוּ, זֶה יְרֻשָּׁה מֵאֲבוֹתֵינוּ,

זֶה הַמְּדִינָה שֶׁלָּנוּ. הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ - שֶׁלָּנוּ, יְרוּשָׁלַיִם - שֶׁלָּנוּ. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - שֶׁלָּנוּ. הַכֹּל שֶׁלָּנוּ. נוּ, מָה אַתֶּם רוֹצִים?"

הֵם מְפַחֲדִים, הֵם מְפַחֲדִים מְאֹד מִיִּשְׂרָאֵל, הֵם מְפַחֲדִים שֶׁאֲנַחְנוּ נִהְיֶה לְמַעְלָה וְהֵם יִהְיוּ בַּקֶּבֶר. הֵם מְפַחֲדִים אֲבָל לֹא יַעֲזֹר לָהֶם שׁוּם דָּבָר, זֶה הַמְּדִינָה שֶׁלָּנוּ, כָּל אֶחָד יָכוֹל לַעֲשׂוֹת בַּמְּדִינָה שֶׁלּוֹ מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה.

הַיְּהוּדִים שׁוֹמְרִים אוֹתָנוּ, הַגּוֹיִים חַס-וְשָׁלוֹם הָיוּ יְכוֹלִים לַהֲרֹג אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ פֹּה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שׁוֹמֵר אוֹתָנוּ, הוּא נוֹתֵן לָנוּ נֶשֶׁק טוֹב וְנוֹתֵן לַגּוֹיִים בְּכָל פַּעַם מַכּוֹת.

בָּא הַזְּמַן עַכְשָׁו לְהוֹצִיא אֶת הָעֲרָבִים מֵאָצְלֵנוּ! אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהַגִּיד לָהֶם: "לֵךְ מִכָּאן, אַתָּה בַּעַל-הַבַּיִת פֹּה?" זֶה מְדִינָה שֶׁלָּנוּ, כָּל אֶחָד יָכוֹל לְהַנְהִיג אֶת הַמְּדִינָה כְּמוֹ שֶׁהוּא רוֹצֶה, הֵם לֹא בַּעֲלֵי -הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ. הֵם לוֹמְדִים תַּנַ"ךְ, הֵם יוֹדְעִים אֶת זֶה, אֲבָל הֵם לֹא מַאֲמִינִים וְהֵם שׁוֹנְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבִיל זֶה, "מַה זֶּה, הַיְּהוּדִים בָּרְאוּ אֲנַחְנוּ נִהְיֶה עֲבָדִים שֶׁלָּהֶם, חַיָּלִים שֶׁלָּהֶם?"

הֵם מְפַחֲדִים מִזֶּה, אָז הֵם רוֹצִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שְׁלִיטָה פֹּה, שֶׁיִּהְיֶה פֹּה עֲרָבִים וּמְדִינָה עֲרָבִית וְלֹא עַם יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא יַעֲזֹר לָהֶם, אֲנַחְנוּ נֹאמַר לָהֶם: "לֹא, לֹא, לֹא, זֶה הַמְּדִינָה שֶׁלָּנוּ, לֹא שֶׁל הָעֲרָבִים!"

כֻּלָּם יֵלְכוּ מִכָּאן, זֶה אַרְצֵנוּ, וְגַם-כֵּן צְרִיכִים לָתֵת לָהֶם כְּמוֹ שֶׁהֵם עוֹשִׂים לָנוּ. בִּתְפִלָּה זֶה דָּבָר אֶחָד, וְגַם-כֵּן צְרִיכִים בְּכֹחַ. מִלְחָמָה, הַמֶּמְשָׁלָה, הַצָּבָא...

כָּל הַגּוֹיִים, כָּל הָעוֹלָם מְפַחֲדִים מִיְּהוּדִים, הֵם רוֹאִים שֶׁכָּבַשְׁנוּ מְדִינָה, יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּנוּ, יְרוּשָׁלַיִם שֶׁלָּנוּ, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ זֶה שֶׁלָּנוּ. הֵם כֻּלָּם לֹא רָצוּ לָתֵת לָנוּ, כֻּלָּם רָצוּ לַהֲרֹג אוֹתָנוּ, לְאַבֵּד אוֹתָנוּ, וְלֹא יָכְלוּ, אַדְרַבָּא הֵם עַצְמָם נָתְנוּ לָנוּ מְדִינָה, מְדִינַת הַיְּהוּדִים. הַגּוֹיִים אִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְשַׁנּוֹת, כָּתוּב בָּאוֹ"ם: "אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא מְדִינַת הַיְּהוּדִים!" כָּתוּב וְחָתוּם.

פִּתְאוֹם, בְּיוֹם אֶחָד - כָּבַשְׁנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל הַגּוֹיִים יוֹדְעִים שֶׁאֲנַחְנוּ כָּבַשְׁנוּ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵם מְבִינִים אֶת זֶה, אִי אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ, אִי אֶפְשָׁר לְהַפֹּךְ דָּבָר שֶׁכֻּלָּם רוֹאִים, דָּבָר שֶׁהוּא חָי. הֵם רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ חֲדָשׁוֹת כָּאֵלֶּה - כָּבַשְׁנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלִי מְדִינָה, בְּלִי מֶמְשָׁלָה, בְּלִי כֶּסֶף, בְּלִי חַיָּלִים, בְּלִי נֶשֶׁק, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לְכָל הָעוֹלָם: "יֵשׁ אֱלֹקִים בָּעוֹלָם!"

כָּבַשְׁנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ מְדִינַת יְהוּדִים, מְדִינָה! זֶה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וְהַגּוֹיִים רוֹאִים אֶת זֶה בְּעֵינֵיהֶם, אֲנַחְנוּ כָּבַשְׁנוּ כָּל הָעוֹלָם. אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מִכֻּלָּם. כֻּלָּם הֵם עִם הָעֲרָבִים, הָאֲמֶרִיקָאִים וְהָאַנְגְּלִים וְכָל הָעוֹלָם - הֵם עִם הָעֲרָבִים. וְרוֹאִים שֶׁיֵּשׁ כַּמָּה יְהוּדִים וְיֵשׁ

לָהֶם מְדִינָה וְהֵם בַּעֲלֵי-הַבַּיִת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. כָּל הַגּוֹיִים רוֹאִים עַכְשָׁו שֶׁהָעִקָּר הוּא הַתּוֹרָה וְיהוּדִים. הֵם רוֹאִים, הֵם מַרְגִּישִׁים שֶׁרַק אֲנַחְנוּ הַבַּעֲלֵי-הַבַּיִת שֶׁל הָעוֹלָם. רַק הַתּוֹרָה, יְהוּדִים שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה - הֵם הָעוֹלָם, הָאֱמֶת, הַתּוֹרָה.

גַּם הַיְהוּדִים הַחִילוֹנִיִּים הֵם רוֹאִים: "אֵיךְ אֶפְשָׁר לְכַמָּה יְהוּדִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם תּוֹרָה וְהֵם לוֹמְדִים הַתּוֹרָה, וְאֵיךְ הֵם בְּרֹאשׁ כָּל הָעוֹלָם, יֵשׁ לָהֶם נֶשֶׁק, יֵשׁ לָהֶם כֶּסֶף, יֵשׁ לָהֶם כָּל טוּב. מַה זֶּה, אֵיךְ כָּבַשְׁנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? אֵיךְ יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה?"

כָּל הָעוֹלָם הָיוּ מִתְנַגְּדִים לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיִּבָּנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָאַנְגְּלִים סָגְרוּ הַיָּם שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ יְהוּדִים לְיִשְׂרָאֵל. הָאֲמֶרִיקָנִים, הָאַנְגְּלִים, כָּל הָעוֹלָם: "יִשְׂרָאֵל - לֹא! יְהוּדִים - לֹא, יְהוּדִים - לֹא!"

וְכֵן הָיָה בְּרֶסְלֶב, אָמְרוּ כֻּלָּם: "לֹא, בְּרֶסְלֶב - לֹא. יֵשׁ חֲסִידִים וְיֵשׁ אַדְמו"רִים, אֲבָל בְּרֶסְלֶב - לֹא!"

גַּם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן - הֵם בַּעֲלֵי-הַבַּיִת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שְׁנֵי אֲנָשִׁים! הֵם מְצַחֲקִים מִכָּל הָעוֹלָם: "מָה, מִי אַתָּה, מָה אַתָּה?"

זֶה רַק הַתְחָלָה, צָרִיךְ לָבוֹא מָשִׁיחַ, מַה שֶּׁיִּהְיֶה, הוֹ...

אוֹי אוֹי, כָּל הַשּׂוֹנְאִים, כָּל-כָּךְ שׂוֹנְאִים מִכָּל הָעוֹלָם רוֹצִים לִזְרֹק אוֹתָנוּ לַיָּם, שֶׁלֹּא יִשָּׁאֵר מֵאִתָּנוּ אֶחָד. הֵם רוֹצִים לַהֲרֹג וּלְאַבֵּד אֶת הַיְהוּדִים עִם הַתּוֹרָה, וְהֵם לֹא יְכוֹלִים. אֲנַחְנוּ לוֹמְדִים הַתּוֹרָה, אֲנַחְנוּ מְסַפְּרִים בְּכָל יוֹם הַנִּסִּים וְהַנִּפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּמִצְרַיִם עִם הַגּוֹיִים, שֶׁהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְנָתַן לָנוּ אֶת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה. מִצְרַיִם הָיָה הַמֶּמְשָׁלָה הֶכִי חֲזָקָה בָּעוֹלָם וַאֲנַחְנוּ הָיִינוּ עֲבָדִים בְּמִצְרַיִם. נוּ, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם? מִי יָכוֹל לִלְחֹם כְּנֶגֶד מִצְרַיִם? אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָהֶם מַכּוֹת גְּדוֹלוֹת וְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם. "לֹא עַל-יָדֵי מַלְאָךְ וְלֹא עַל-יְדֵי שָׂרָף וְלֹא עַל-יְדֵי שָׁלִיחַ", אֶלָּא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכְבוֹדוֹ וּבְעַצְמוֹ.

עַכְשָׁו הִגִּיעַ זְמַן הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁתִּהְיֶה בְּנִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִים, לְעֵינֵי כָּל הָעוֹלָם. תִּפֹּל עַל כָּל הַגּוֹיִים אֵימָה וְפַחַד מִיִּשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה חֲדָשׁוֹת, נִפְלָאוֹת חֲדָשׁוֹת. אֲנַחְנוּ נִזְכֶּה לְהַרְבֵּה חֲסָדִים, הַרְבֵּה נִסִּים יַעֲשׂוּ עִמָּנוּ. אֲנִי רָאִיתִי, הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁיִּתְגַּלּוּ עֵת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ בָּזֶה הַגְּאֻלָּה, לֹא הָיָה אֶפִלּוּ בְּמִצְרַיִם נִסִּים כָּאֵלֶּה, יִהְיֶה נִסִּים יוֹתֵר גְּדוֹלִים מֵהַנִּסִּים שֶׁל יְצִיאַת מִצְרַיִם". זֶה יַעֲלֶה עַל כָּל הַנִּסִּים, אֶפִלּוּ עַל יְצִיאַת מִצְרַיִם!

הוֹ, אֵיזֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁהָיָה בְּמִצְרַיִם, וְעַכְשָׁו.. יִהְיֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת יוֹתֵר מִמִּצְרַיִם!

הַמּוֹפְתִים שֶׁהָיָה זֶה רַק זְמַנִּי, יְצִיאַת מִצְרַיִם - טוֹב, הָיָה לִפְנֵי אַרְבַּעַת אֲלָפִים שָׁנָה, הָיָה נֵס, נִגְמַר. אֲבָל הַנְּבִיעוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ.. יִהְיֶה נִסִּים כָּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים אֵיזֶה כֹּחַ, אֵיזֶה נִסִּים יֵשׁ בָּעוֹלָם. זֶה הַנֵּס הֶכִי גָּדוֹל - שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נִמְצָא בָּעוֹלָם כָּזֶה, הוּא בָּא לָעוֹלָם לְקָרֵב הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, לָאֱמֶת. עַד עַכְשָׁו לֹא הָיָה אֶפְשָׁרוּת לְדַבֵּר מִזֶּה, כִּי הָעוֹלָם לֹא רָצוּ לְהִתְקָרֵב, אֲבָל אֶפְלוּ עַכְשָׁו - אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ, אִם אֲנַחְנוּ נִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, אָז יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִהְיֶה הַגְּאֻלָּה, יִהְיֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, יִהְיֶה יוֹתֵר נִפְלָאוֹת מִיצִיאַת מִצְרַיִם וּמִכָּל הַנִּסִּים שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה. כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוֹדִיעַ טִפָּה מִן הַיָּם מִזֶּה...

אוֹי, הַנִּסִּים שֶׁהָיָה בְּמִצְרַיִם וְכֵן כָּל הַנִּסִּים, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הֶרְאָה לָנוּ שֶׁאֲנַחְנוּ הָיִינוּ בַּמִּדְבָּר, לֹא הָיָה לָנוּ לֹא לֶחֶם וְלֹא נָשָׁק וְלֹא חַיָּלִים, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הִצִּיל אוֹתָנוּ מִיָּדָם, אֲנַחְנוּ חַיִּים וְקַיָּמִים וְהֵם נָאֲבְדוּ. "הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹקֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִים, לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ, לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ.."

וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, הֵם עוֹשִׂים מַה שֶּׁהֵם עוֹשִׂים, אֲבָל זֶה לֹא דַּרְכֵּנוּ, דַּרְכֵּנוּ הוּא לִסְבֹּל וְלִסְבֹּל וְלִסְבֹּל! אֲבָל אַחַר-כָּךְ נַעֲשֶׂה מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה, זֶה לֹא הֶפְקֵר! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹשֶׂה אֶת שֶׁלּוֹ. רוֹאִים שֶׁאֲנַחְנוּ מִתְקַיְּמִים וְהֵם נוֹפְלִים. הֵם יִפְּלוּ, יִפְּלוּ, יִפְּלוּ, לֹא בָּרֶגַע, אֲבָל יֵשׁ חֶשְׁבּוֹן, זֶה לֹא הֶפְקֵר. הַגּוֹיִים יִפְּלוּ וְלֹא יָקוּמוּ, יִפְּלוּ לְנֶצַח נְצָחִים.

הֵם יַעֲשׂוּ מַה שֶּׁהֵם יַעֲשׂוּ אֲבָל יָבוֹא הַזְּמַן שֶׁל הַנִּסִּים. אֲנַחְנוּ גָּרַמְנוּ לְכָל זֶה, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלֵינוּ וּמוֹשִׁיעַ אוֹתָנוּ מֵהֵם וּמִמַּצְרֵיהֶם וּמִכָּל הַצָּרוֹת. אֲנַחְנוּ נָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְיֵעָשֶׂה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת יוֹתֵר מִיצִיאַת מִצְרַיִם. עַכְשָׁו הַזְּמַן שֶׁל הַגְּאֻלָּה, צָרִיךְ לְהִתְגַּלּוֹת אוֹרוֹת גְּדוֹלוֹת. הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁתִּהְיֶה בְּנִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת לְעֵינֵי כָּל הַגּוֹיִים, לְעֵינֵי כָּל הָעוֹלָם, תִּפֹּל עַל כָּל הַגּוֹיִים אֵימָה וְפַחַד מִיִּשְׂרָאֵל וְיִהְיֶה חֲדָשׁוֹת נִפְלָאוֹת, הַרְבֵּה חֲסָדִים, הַרְבֵּה נִסִּים. בִּפְרָט שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ וְכֻלָּם יִרְאוּ נִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת, הֵם כֻּלָּם יִפְּלוּ, יִתְבַּיְּשׁוּ, עִם כָּל הַחָכְמִים שֶׁלָּהֶם, עִם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם. הֵם יִפְּלוּ וְיִפְּלוּ וְיִפְּלוּ וְיִפְּלוּ לְמַטָּה עַד הַסּוֹף, וְהַתּוֹרָה וְהָאֱמֶת יַעֲלֶה וְיָאִיר בְּכָל הָעוֹלָם. גַּם הַיְּהוּדִים הַחִילוֹנִיִּים רוֹאִים אֶת זֶה, אִי אֶפְשָׁר לְהַכְחִישׁ, אָז הֵם יַחְזְרוּ לְיִשְׂרָאֵל: "אֲנִי יְהוּדִי!"

אַמְרִיקָה וְאַנְגְּלִיָּה וְכֻלָּם, כָּל הַגּוֹיִים, הֵם מְלַמְּדִים אֶת הָעֲרָבִים אֵיךְ לְהִתְנַהֵג אִתָּנוּ, אֲבָל יֵשׁ לָנוּ נֶשֶׁק חָדָשׁ. הַגּוֹיִים לֹא יִהְיֶה לָהֶם יְהוּדִים לַהֲרֹג, אִם יִרְצוּ לַהֲרֹג אוֹתָנוּ אָז אֲנַחְנוּ נִתֵּן לָהֶם כַּדּוּרִים, אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ כַּדּוּרִים טוֹבִים שֶׁשָּׁמָם 'בָּטְחוּ'. יֵשׁ לַכַּדּוּרִים כַּמָּה שֵׁמוֹת: יֵשׁ 'בָּטְחוּ', וְיֵשׁ כַּמָּה מִינִים. עַד עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ פָּחַדְנוּ לִרְקֹד וּלְזַמֵּר הַנִּגּוּנִים שֶׁלָּנוּ, עַכְשָׁו אֵין לָנוּ שׁוּם פַּחַד, הַגּוֹיִים שׁוֹמְעִים שֶׁאֲנַחְנוּ מְזַמְּרִים 'בָּטְחוּ בָּטְחוּ', אָז נָפַל עֲלֵיהֶם פַּחַד,

פַּחַד גָּדוֹל. הֵם עֲדַיִן לֹא שָׁמְעוּ שֶׁיֵּשׁ פְּצָצָה שֶׁשְּׁמָהּ 'בָּטְחוּ', הַפְּצָצוֹת הָאֵלּוּ יֵשׁ לָהֶם שֵׁם חָדָשׁ: 'בָּטְחוּ', 'בָּטְחוּ'. 'בָּטְחוּ' זֶה כֻּלָּם, כָּל הַיְּהוּדִים.

הַצָּרְפָתִים אֵין לָהֶם פְּצָצוֹת כָּאֵלּוּ, וְכָל הַגּוֹיִים אֵין לָהֶם פְּצָצוֹת כָּאֵלּוּ, פְּצָצוֹת כָּאֵלּוּ הֵם רוֹצִים? שֶׁיִּקְנוּ בְּכֶסֶף. הַפְּצָצוֹת 'בָּטְחוּ' זֶה יִהְיֶה טוֹב לְכָל הַמִּלְחָמוֹת.

הַגּוֹיִים, כָּל הַגּוֹיִים יֵלְכוּ כֻּלָּם, הֵם יִשְׁאֲלוּ: "מַה זֶּה, אֵיזֶה פְּצָצוֹת יֵשׁ לָכֶם, מִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה פְּצָצוֹת אֵלּוּ 'בָּטְחוּ, בָּטְחוּ'? עַל פְּצָצוֹת כָּאֵלֶּה עוֹד לֹא שָׁמַעְנוּ, מִי יָכוֹל לִגְבֹּר עַל פְּצָצוֹת כָּאֵלֶּה? לַיְּהוּדִים יֵשׁ פְּצָצוֹת כָּאֵלֶּה אָז אֲנַחְנוּ רוֹצִים גַּם-כֵּן פְּצָצוֹת כָּאֵלֶּה, אֲנַחְנוּ מוּכָנִים לִקְנוֹת, אֵיפֹה קוֹנִים אֶת זֶה? הֵם הַפְּצָצוֹת הֲכִי גְּדוֹלוֹת, הֲכִי יְקָרוֹת. אֲנַחְנוּ רוֹצִים פְּצָצוֹת כְּמוֹכֶם, לֹא סְתָם פְּצָצוֹת, אֲנַחְנוּ רוֹצִים אֶת פְּצָצוֹת שֶׁלָּכֶם, זֶה פְּצָצָה חֲדָשָׁה שֶׁלֹּא הָיְתָה מֵעוֹלָם. מִן הַפְּצָצָה הַזּוֹ אֲנַחְנוּ מְפַחֲדִים!"

הֵם יַתְחִילוּ לְבָרֵחַ, הֵם לֹא יוֹדְעִים מֵאֵיפֹה הַפְּצָצָה 'בָּטְחוּ' תָּבוֹא, מִן הַפְּצָצָה הַזּוֹ מְפַחֲדִים כָּל הַגּוֹיִים, "אֲנַחְנוּ נִתְיַהֵד, רַק תְּנוּ לָנוּ הַפְּצָצוֹת שֶׁלָּכֶם".

זֶה נִסִּים, נִסִּים שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הַנִּגּוּן הַזֶּה, 'בָּטְחוּ בָּטְחוּ'. זֶה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. אִם לֹא הָיִיתִי שׁוֹמֵעַ מִפִּיו הַנִּגּוּן הַזֶּה - לֹא הָיָה לָנוּ אֶת הַנִּגּוּן...

הַגּוֹיִים הֵם רוֹצִים יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ? נוּ, נוּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לָהֶם מַכּוֹת, מַכּוֹת כְּאֵלֶּה, הוֹ...

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לַגּוֹיִים לַהֲרֹג אֶת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל עַל-יְדֵי זֶה הוּא יוֹכֵל לָתֵת לָהֶם מַכּוֹת גְּדוֹלוֹת מְאֹד, לֹא עַל חִנָּם הַשֵּׁם נוֹתֵן לָהֶם לַהֲרֹג אֶת יִשְׂרָאֵל, הוּא רוֹצֶה לִנְקֹם בָּהֶם. וּבְכֵן עַכְשָׁו הֵם הוֹרְגִים אֶת יִשְׂרָאֵל, אֲבָל מִזֶּה נוֹלָד מַכּוֹת גְּדוֹלוֹת לְכָל הַגּוֹיִים. רוּחַ אֶחָד - אַחֲרֵי אֲמֶרִיקָה וְאַחֲרֵי אַנְגְּלִיָּה וְאַחֲרֵי רוּסְיָה, רוּחַ אֶחָד.

אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים שֶׁהָעוֹלָם שֶׁל הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא, אֲנַחְנוּ יְהוּדִים וּמַאֲמִינִים בַּתּוֹרָה. נוּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתְעָרֵב וְיִתֵּן מַכּוֹת לַגּוֹיִים. אֲנַחְנוּ שׁוֹמְעִים בְּכָל פַּעַם שֶׁהָאֲמֶרִיקָאִים וְהָאַנְגְּלִים וְכָל הַגּוֹיִים מְקַבְּלִים מַכּוֹת גְּדוֹלוֹת. מַה שֶּׁמְּסַפְּרִים לָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ כְּבָר נַ נָח בָּעוֹלָם, אָז אֵין אֲנַחְנוּ מְפַחֲדִים מִכָּל הָעוֹלָם מִכָּל הַגּוֹיִים, לֹא מְפַחֲדִים מֵהֶם. מִכָּל הָעוֹלָם רוֹצִים לְלַחֹם עִמָּנוּ, וַאֲנַחְנוּ נַגִּיד לָהֶם: "אֲנַחְנוּ לֹא מְפַחֲדִים מִכֶּם!" אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ נֶשֶׁק דֶּרֶךְ הַשָּׁמַיִם!

הַגּוֹיִים הֵם יִשְׁאֲרוּ תַּחַת הָאֲבָנִים, אֲבָל יְהוּדִים - אַף צִפֹּרֶן לֹא יִלַּךְ לְאִבּוּד. הַגּוֹיִים הֵם מַרְגִּישִׁים אֶת זֶה, הֵם רָאוּ רְעִידַת אֲדָמָה כָּזֶה וּמַכּוֹת כָּאֵלֶּה, אֲבָל הֵם גּוֹיִים, אֵינָם מַאֲמִינִים. אֲבָל הֵם יִפְּלוּ, כָּל הַשֶּׁקֶר יִפֹּל וְכָל הַגּוֹיִים יִפְּלוּ, יִפְּלוּ, יִפְּלוּ. תִּהְיֶה מַפָּלָה לְכָל הַגּוֹיִים, כֻּלָּם יֵלְכוּ לַקְּבָרִים, יֵלְכוּ בַּחשֶׁךְ, לֹא יִהְיֶה מֵהֶם כְּלוּם!

הָיָה לִי גַּם-כֵּן חֲלוֹמוֹת קָשׁוֹת מְאֹד, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָיָה לָהֶם מַפָּלָה, הֵם נָפְלוּ...
מַה, אֲנַחְנוּ מְפַחֲדִים מִכָּל הָעוֹלָם, מִכָּל הַגּוֹיִים? פִּתְאֹם יָבוֹא רְעִידַת אֲדָמָה וְהֵם יִרְאוּ מַכָּה גְּדוֹלָה וְהֵם יֹאמְרוּ: "וּמִי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁיִּהְיֶה מָחָר, אֵיפֹה שֶׁיִּהְיֶה רְעִידַת אֲדָמָה?" הֵם מְפַחֲדִים!
רְעִידַת אֲדָמָה כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה מֵעוֹלָם. הָיְתָה כְּבָר רְעִידַת אֲדָמָה שֶׁנֶּהֶרְגוּ כַּמָּה אֲנָשִׁים, אֲבָל רְעִידַת אֲדָמָה שֶׁל מֵהַשָּׁמַיִם? הַשֵּׁם הוּא מַרְאֶה לָהֶם שֶׁיֵּשׁ נֶשֶׁק חָדָשׁ מִן הַשָּׁמַיִם, רְעִידַת אֲדָמָה וְרוּחוֹת בְּלִי שׁוּם הֶפְסֵק. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִלְחֹם - אָז מִן הַשָּׁמַיִם לוֹחֲמִים.
כָּל הַגּוֹיִים מְקַבְּלִים מַכּוֹת. לוּלֵא זֹאת, אוּלַי חַס-וְשָׁלוֹם הָיוּ הוֹרְגִים כָּל הַיְּהוּדִים!
אֲנַחְנוּ לֹא מְפַחֲדִים, הַגּוֹיִים מְפַחֲדִים כִּי הַמַּכּוֹת יָבוֹאוּ עֲלֵיהֶם. יִהְיֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, יָבוֹא מָשִׁיחַ, הוֹ מַה שֶּׁיִּהְיֶה...
הַגּוֹיִים הֵם יִתְבַּיְּשׁוּ לְהָרִים פְּנֵיהֶם אֵלֵינוּ, "נוּ, אֲנַחְנוּ גּוֹיִים", כָּל הַגּוֹיִים יָבוֹאוּ וְיֹאמְרוּ: "אֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהִתְיַהֵד", אִם הֵם יִתְגַּיְּרוּ אֲז אֶפְשָׁר יִהְיֶה לְקַבֵּל אוֹתָם, אֲבָל אִם הֵם יִתְגַּיְּרוּ מַהֵר! וַאֲנַחְנוּ נֹאמַר לָהֶם: "בִּימוֹת הַמָּשִׁיחַ לֹא מְקַבְּלִים גֵּרִים, אֵיפֹה הֱיִיתֶם עַד עַכְשָׁו?"
הַלַּיְלָה הָיָה לִי חֲלוֹם, חֲלוֹם כָּזֶה...
הָיָה שְׂרֵפָה, שְׂרֵפוֹת, וְנִשְׂרְפוּ כֻּלָּם, כֻּלָּם נִשְׂרְפוּ, כָּל הַגּוֹיִים נִשְׂרְפוּ עִם כָּל הַכֶּסֶף שֶׁלָּהֶם. רַק בְּמְקוֹמוֹת הַיְּהוּדִים לֹא הָיוּ שְׂרֵפוֹת, הַשְּׂרֵפוֹת הָיוּ רַק אֵצֶל הַגּוֹיִים, לֹא אֶצְלֵנוּ. בְּכָל אַמֶּרִיקָה אֵצֶל הַגּוֹיִים הָיָה שְׂרֵפוֹת, הֵם נִשְׂאֲרוּ בְּלֹא לֶחֶם, בַּאֲמֶרִיקָה וּבְרוּסְיָה. הַנָּשִׂיא שֶׁל אַמֶּרִיקָה, בּוּשׁ, הוּא הָיָה שׁוֹנֵא יִשְׂרָאֵל, הוּא הָלַךְ עִם כָּל הַכֶּסֶף שֶׁלּוֹ וְנִשְׁאַר עָנִי, לֹא הָיָה לוֹ כְּלוּם אֲפִלּוּ לִקְנוֹת לֶחֶם. כֻּלָּם נִשְׂרְפוּ בַּשְּׂרֵפוֹת וְנִשְׁאַר רַק הוּא וּבֵן אֶחָד, וְהַבֵּן בָּכָה: "אַבָּא, רַחֵם עָלַי, תֵּן לִי לֶחֶם!"
אָמַר לוֹ בּוּשׁ: "בְּנִי, אֵין לִי כֶּסֶף. מִי שֶׁאֵין לוֹ כֶּסֶף אֵין לוֹ לֶחֶם!"
"אַבָּא, אֲנִי רוֹצֶה לֶחֶם, אֲנִי רָעֵב, אֲנִי צָרִיךְ לֶחֶם".
בּוּשׁ אוֹמֵר: "כֶּסֶף אֵין לִי, לֶחֶם גַּם-כֵּן אֵין לִי, אֵין כְּלוּם, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת. אֵין לִי כֶּסֶף, אִם אֵין כֶּסֶף - אֵין לֶחֶם".
בּוּשׁ הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל, הָיָה לוֹ חֲנֻיּוֹת, הַכֹּל נִשְׂרַף וְלֹא נִשְׁאַר לוֹ אֲפִלּוּ לִקְנוֹת לֶחֶם. הָיָה שְׂרֵפוֹת וְמִכָּל הַכֶּסֶף נַעֲשָׂה אֵפֶר, אֲבָל אֵצֶל הַיְּהוּדִים לֹא הָיָה שְׂרֵפוֹת, רַק אֵצֶל הַגּוֹיִים.
נוּ, מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל חֲלוֹם כָּזֶה...
אֲהָהּ! בִּזְכוּת זֶה שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נִמְצָא בָּעוֹלָם, אֲז הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם-כֵּן. אִם כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יֶשְׁנוֹ, אֲז יִהְיֶה לָנוּ גַּם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְגַם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הַכֹּל. מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, יֵשׁ עוֹד כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי בָּעוֹלָם? בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, יֵשׁ עוֹד בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ בָּעוֹלָם? אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ עוֹד אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בָּעוֹלָם? אֵין. רַק אֲנַחְנוּ

יְהוּדִים יֵשׁ לָנוּ יְרוּשָׁלַיִם, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וְכָל טוּב. יִהְיֶה דְּבָרִים יָפִים, דְּבָרִים פְּלִאִיִּים כָּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה. הוֹ.. מַה שֶּׁיִּהְיֶה בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ, אֵיזֶה מוֹפְתִים. וְכֻלָּם יִבָּהֲלוּ, כֻּלָּם יִפְּלוּ וְיִתְבַּטְּלוּ, יִתְבַּיְּשׁוּ. הֵם מִתְבַּיְּשִׁים גַּם-כֵּן עַכְשָׁו, הֵם עוֹשִׂים חֶשְׁבּוֹן שֶׁיִּשְׂרָאֵל יִהְיֶה עַל כָּל הָעוֹלָם, בָּאִים מֵאַמֶרִיקָה. חַכֶּה, רַק חַכֶּה וְתִרְאֶה גְּדֻלַּת הַשֵּׁם. הַנִּסִּים וְנִפְלָאוֹת כְּבָר הִתְחִיל, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּבָר אֶצְלֵנוּ. נוּ, זֶה יָבוֹא לְאַט לְאַט, זֶה דָּבָר טוֹב.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְכָבַשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִיַּד הַגּוֹיִים בִּשְׁבִילֵנוּ, בִּשְׁבִיל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ, כֵּן.

כָּל הָעוֹלָם עִם אֶרֶץ עֲרָבִים, לֹא עִם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, רַק פֹּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה בֵּיתֵינוּ, זֶה אַרְצֵנוּ, זֶה חַיֵּינוּ. הַגּוֹיִים רוֹצִים גַּם-כֵּן חֵלֶק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל אֵין לָהֶם שׁוּם חֵלֶק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא בַּתּוֹרָה וְלֹא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֵין לָהֶם שׁוּם גְּבוּל, שׁוּם חֵלֶק, שׁוּם דָּבָר, הֵם בַּחוּץ לְגַמְרֵי הַגּוֹיִים. אֵין לָהֶם לֹא תּוֹרָה וְלֹא מִצְוֹות, אֵין לָהֶם שׁוּם חֵלֶק! זֶה רַק לָנוּ, רַק לַיְּהוּדִים. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא אֶרֶץ קְדוֹשָׁה, זֶה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, וַאֲנַחְנוּ עַם קָדוֹשׁ. זֶה שֶׁלָּנוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כֵּן.

כָּל הָעוֹלָם הֵם הֶבֶל וְרִיק, הֵם כְּלוּם, אֵין לָהֶם כְּלוּם. רַק יִשְׂרָאֵל וְהַתּוֹרָה וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. זֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, יְרוּשָׁלַיִם, זֶה הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה מָקוֹם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים, זֶה רַק בִּשְׁבִיל יְהוּדִים. הַגּוֹיִים - אֵין לָהֶם שׁוּם עֵצָה לִקְנוֹת דִּירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַגּוֹי לֹא יָכוֹל לִקְנוֹת לֹא בַּיִת וְלֹא דִּירָה וְלֹא כְּלוּם. אֲנַחְנוּ מוֹכְרִים רַק לַיְּהוּדִים, לַגּוֹיִים - לֹא! רַק אִם הוּא יִתְגַּיֵּר אָז הוּא יוּכַל לִקְנוֹת דִּירָה, אֲבָל בְּלֹא זֶה אִי אֶפְשָׁר לוֹ לֹא לִשְׂכֹּר וְלֹא לִקְנוֹת! זֶה הַמְּדִינָה שֶׁלָּנוּ, אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת כָּל הַחֻקִּים שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹצִים, אֶצְלֵנוּ הַחֹק לֹא לִמְכֹּר לַגּוֹיִים, לֹא אֲדָמָה וְלֹא בָּתִּים, זֶה רַק לַיְּהוּדִים! הֵם לֹא יְכוֹלִים לְהַגִּיד כְּלוּם, לֹא יְכוֹלִים לְלָחֹם, אֲנַחְנוּ כָּבַשְׁנוּ, זֶה אֶרֶץ שֶׁלָּנוּ, מְדִינַת יִשְׂרָאֵל מְדִינַת הַיְּהוּדִים. הֵם בָּאִים לְיִשְׂרָאֵל וְהֵם רוֹאִים כֻּלָּם שֶׁאֵינָם כְּלוּם, רַק אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ, יְרוּשָׁלַיִם, אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

דִּירוֹת כָּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁאֵצְלֵנוּ אֵין לֹא בְּלוֹנְדוֹן וְלֹא בַּאֲמֶרִיקָה, דִּירוֹת כָּאֵלֶּה.. אֵיךְ! רַק אֶצְלֵנוּ! הַגּוֹי אֲפִלּוּ אִם יִתֵּן מִילְיוֹן - אֲנַחְנוּ לֹא מוֹכְרִים. גּוֹי שֶׁרוֹצֶה בְּנָיָן פֹּה בִּירוּשָׁלַיִם אוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - לֹא, אֲנַחְנוּ לֹא מוֹכְרִים, רַק קוֹנִים, הַגּוֹיִים הֵם יֵלְכוּ מִפֹּה. אִם יָבוֹא עָשִׁיר וְיִתֵּן כֶּסֶף לִקְנוֹת אֵיזֶה בַּיִת, אֲנַחְנוּ נַגִּיד לוֹ: "לֹא, אֲנַחְנוּ לֹא מוֹכְרִים לַגּוֹיִים, אֲנַחְנוּ מוֹכְרִים רַק לַיְּהוּדִים", יֵשׁ חֻקִּים.

הֵם מִילְיָארְדִים, הֵם כֻּלָּם, כָּל הַגּוֹיִים יִרְצוּ לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לָגוּר פֹּה, הָאֲוִיר פֹּה הוּא טוֹב, וַאֲנַחְנוּ נִגִּיד לָהֶם: "לֹא, לֹא, לֹא, לֹא, זֶה שֶׁלָּנוּ! לֵךְ, לֵךְ מִכָּאן! זֶה הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ, זֶה מְדִינָה שֶׁלָּנוּ".

כָּל הַגּוֹיִים הֵם יִתְגַּיְּרוּ, רַק אָז הֵם יוּכְלוּ לִקְנוֹת בָּתִּים וַאֲדָמָה וּפֵרוֹת. זֶה הַפֵּרוֹת שֶׁלָּנוּ, אִם לֹא נִרְצֶה לִמְכֹּר לְאֵיזֶה מְדִינָה, אָז לֹא נִמְכֹּר, "זֶה שֶׁלָּנוּ, אֲנַחְנוּ לֹא רוֹצִים לִמְכֹּר לָךְ". הָאַנְגְּלִים, הָאֲמֶרִיקָאִים יֹאמְרוּ לָנוּ: "קְחוּ כֶּסֶף".

"לֹא לֹא לֹא לֹא.."

בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה וְיֵשׁ בָּהּ הַכֹּל, כָּל טוּב. עַכְשָׁו כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַגּוֹיִים יוֹדְעִים - זֶה מְדִינַת הַיְּהוּדִים. מְדִינָה קְטַנָּה וְיֵשׁ בָּהּ הַכֹּל, כָּל טוּב יוֹתֵר מִכָּל הַמְּדִינוֹת. יֵשׁ לָנוּ דָּגִים, דָּגִים יֵשׁ הַרְבֵּה מְאֹד, חֵיפָה וְיָפוֹ וְגַם יַם כִּנֶּרֶת. וְגַם יֵשׁ לָנוּ בָּשָׂר וְיֵשׁ מָלַח, וְיֵשׁ לָנוּ לֶחֶם לָזוּן אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם הַלֶּחֶם שֶׁלָּנוּ, פֹּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

יֵשׁ לָנוּ שֶׁמֶן זַיִת בַּשְּׁבִיל כָּל הָעוֹלָם, וְיֵשׁ לָנוּ הַרְבֵּה אֲדָמָה עִם עֲנָבִים, הַבָּרוֹן רוֹטְשִׁילְד בָּא וְקָנָה מֵהֶעֲרָבִים אֶת כָּל הָעֲנָבִים. יֵשׁ לָנוּ עֲנָבִים לְכָל הָעוֹלָם. כָּל הָעוֹלָם שׁוֹתִים יַיִן מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל גְּדֵלִים כָּל הַפֵּרוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לִזְרֹעַ - רַק בְּמָקוֹם אֶחָד, וַאֲנַחְנוּ כָּל הַפֵּרוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מְגַדֶּלֶת. יֵשׁ בָּהּ פֵּרוֹת וְלֶחֶם יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לָזוּן אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם לֶחֶם, עִם פֵּרוֹת וְהַכֹּל, אֶת כָּל הָעוֹלָם! יֵשׁ לָנוּ הַכֹּל יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, אַרְצֵנוּ נוֹתֶנֶת בְּרָכָה.

יֵשׁ פֹּה מַעְיָנוֹת, מַעְיְנוֹת מַרְפֵּא, שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִחְיוֹת רַק מִזֶּה. כָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ בִּשְׁבִיל אַמְבַּטְיוֹת, בִּשְׁבִיל מָרְחָצְאוֹת. יִהְיֶה לָנוּ כֶּסֶף, יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה עֲשִׁירָה, אֲנַחְנוּ עֲשִׁירִים יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, יוֹתֵר מִכֻּלָּם. אִם הֵם רוֹצִים לֶחֶם אָז הֵם צְרִיכִים לִקְנוֹת, וַאֲנַחְנוּ לֹא צְרִיכִים לִקְנוֹת, אֲדַרְבָּא אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְפַרְנֵס אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם לֶחֶם, עִם פֵּרוֹת, וְכָל טוּב. אִם אֲנַחְנוּ לֹא נִמְכֹּר לָהֶם, הֵם לֹא יוּכְלוּ לְהִתְקַיֵּם בִּלְעָדֵינוּ, שֶׁלֹּא יִקְנוּ לֶחֶם - יָמוּתוּ. הַגּוֹיִים אֵין לָהֶם, הֵם צְרִיכִים לִקְנוֹת הַכֹּל, לִקְנוֹת, כֵּן.

הַגּוֹיִים הֵם רוֹאִים, "מַה זֶּה, הַנֶּשֶׁק שֶׁלָּהֶם הֲכִי מֻבְחָר בָּעוֹלָם, הַכֶּסֶף שֶׁלָּהֶם יוֹתֵר טוֹב מֵהַדּוֹלָר". הֵם מִתְפַּלְּאִים עַל הָאֲוִיר וְעַל הָאוֹר שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵין בְּכָל הָעוֹלָם כְּמוֹ זֶה. הֵם גּוֹיִים, הֵם מְלֵאִים עַצְבוּת, מְלֻחָמוֹת...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, זֶה רַק הַהַתְחָלָה, יָבוֹא הַזְּמַן, "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד". כֵּן, כֵּן, לֹא לְדָאֹג וְלֹא לִפְחֹד. קֹדֶם כָּל כְּבַשְׁנוּ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֶה סִימָנִים עַל הַגְּאֻלָּה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן לָנוּ אֶרֶץ

יִשְׂרָאֵל וְכָל יְהוּדִי שֶׁרוֹצֶה יָכוֹל לָבוֹא לְהֵנָּה. נַעֲשָׂה הִתְעוֹרְרוּת כָּזוֹ שֶׁזִּכִּינוּ לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֵין לְשַׁעֵר גֹּדֶל הַחֶסֶד וְהָרַחֲמִים, זֶה אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ - אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָנוּ אֵיזֶה הַשָּׂגָה מַה זֶּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ, יֵשׁ אוֹת בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת', אוֹת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּשֶׁהָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהוּא יָרַד לְחֵיפָה הָרִאשׁוֹן וְגִלָּה לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם וְאָמַר: "כָּל יִשְׂרָאֵל, כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל - צָרִיךְ לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלָגוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!"

אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁיְּהוּדִים יְכוֹלִים לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מֵעוֹלָם לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה. בָּאוּ הַיְּהוּדִים וְלֹא נָתְנוּ לָהֶם לְהִכָּנֵס לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָאַנְגְּלִים לֹא נָתְנוּ לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַצָּרְפָתִים לֹא נָתְנוּ, כָּל הָעוֹלָם הָיוּ נֶגֶד הַיְּהוּדִים, הָיָה צָרוֹת גְּדוֹלוֹת, אֲז נִכְנְסוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּגִנְבָה וְהָיָה נִסִּים. הַיּוֹם בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ מְדִינָה וְיכוֹלִים לָבוֹא כָּל הַיְּהוּדִים, מִי שֶׁרוֹצֶה - יָכוֹל לָבוֹא, זֶה גְּאֻלָּה גְּדוֹלָה.

הַגּוֹיִים לֹא מְבִינִים אֶת זֶה, מַה זֶּה, בָּאִים מִכָּל הָעוֹלָם, בָּאִים מֵאַמֶרִיקָה, מֵאַנְגְּלִיָה, מֵאִיטַלְיָה, מִכָּל הַמְּדִינוֹת בָּאִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל לֹא הָיָה פֹּה מַה לֶּאֱכֹל, לֹא בָּתִּים, אֲז הִתְקַנִּים עַכְשָׁו. כָּל יִשְׂרָאֵל בָּאִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כָּל הָעֲרָבִים הֵם שָׁאֲלוּ: "בִּשְׁבִיל מָה אַתֶּם צְרִיכִים כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה מֶלֶט? בִּשְׁבִיל מָה, בִּשְׁבִיל מִי?"

אָמַרְנוּ לָהֶם: "תְּחַכּוּ קְצָת, אֲנַחְנוּ רוֹצִים יְרוּשָׁלַיִם, אֲנַחְנוּ רוֹצִים בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים מַזֶּה?"

הֵם לֹא יָכְלוּ לְהָבִין בִּשְׁבִיל מָה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה מֶלֶט, עַכְשָׁו הֵם אוֹמְרִים: "אֲנַחְנוּ כְּבָר מְבִינִים, אֲנַחְנוּ כְּבָר יוֹדְעִים הַסּוֹד.."

הוֹי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֶה אוֹר כָּזֶה, אֵין לָנוּ דִּבּוּרִים לְהַרְגִּישׁ לְדַבֵּר, אֵין דִּבּוּרִים. אֵין לְשַׁעֵר גֹּדֶל מַעֲלַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מַה שֶּׁזֶּה.. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם!

אֲבָל אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל לִחְיוֹת רַק עִם הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהָאֱמֶת...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אִם יִהְיֶה שָׁלוֹם אוֹ לֹא)

מָשִׁיחַ יָבוֹא, אֲז יִהְיֶה כְּבָר שָׁלוֹם...

(עוֹלָה חָדָשׁ מַגְרְמַנְיָה הִגִּיעַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל)

כָּל הַגֶּרְמָנִים, כָּל הַמֶּמְשָׁלָה, כָּל הַגֶּרְמָנִים, רַק בְּשֵׁם אֶחָד - בְּשֵׁם הִיטְלֶר, בְּשֵׁם מְדִינַת הִיטְלֶר. כָּל הַגֶּרְמָנִים הֵם הִיטְלֶר!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל לְגַבֵּי מִשְׁפָּחָה שֶׁצְּרִיכָה לַחֲזוֹר לָגוּר בְּצָרְפַת)

לֹא, תְּבוֹאוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לָגוּר - רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁזִּכִּיתֶם לִקְנוֹת דִּירָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַצְלִיחַ דַּרְכְּכֶם וְיַעֲזֹר לָכֶם לַחֲזֹר בִּמְהֵרָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלָגוּר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּהַצְלָחָה. אֵינְכֶם יוֹדְעִים גֹּדֶל הַהֶפְסֵד

שֶׁבְּכָל רֶגַע שֶׁלֹּא זוֹכִים לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, חֶבֶל עַל כָּל רֶגַע, עַל כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה, כָּל נְשִׁימָה הוּא הֶפְסֵד גָּדוֹל. כָּל רֶגַע שֶׁיּוֹשְׁבִים בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - זֶה מִצְוָה, כָּל רֶגַע. אֵין לְשַׁעֵר מַה שֶּׁזּוֹכִים לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

תַּעֲשׂוּ הַכֹּל לַחֲזֹר מְהֵרָה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לָבוֹא לָגוּר פֹּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת, לֹא לַחֲשֹׁב הַרְבֵּה - רַק אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. זֶה אַרְצֵנוּ וְזֶה אֶרֶץ אֲבוֹתֵינוּ וְזֶה הַכֹּל. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל זֶה הַמָּקוֹם, הַמַּפְתֵּחַ לְכָל טוּב. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ הַכֹּל, כָּל טוּב, גַּם הַפַּרְנָסָה וְהַכֹּל - פֹּה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל שֶׁתִּזְכּוּ לַחֲזֹר בִּמְהֵרָה וְלָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בַּחֲזָרָה. בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם טוֹב, כָּל מָקוֹם קָדוֹשׁ, אֲבָל בִּירוּשָׁלַיִם הוּא יוֹתֵר קָדוֹשׁ מִכֻּלָּם, יְרוּשָׁלַיִם!

הוֹי לְחַיּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כָּל רֶגַע שֶׁאֲנַחְנוּ גָּרִים פֹּה הוּא כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת. כָּל יִשְׂרָאֵל יָבוֹאוּ לְהֵנָּה, לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אִם הָעֲלִיָּה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּעֵת הִיא חֵלֶק מֵהַגְּאֻלָּה)

כֵּן, כֵּן, וַדַּאי. אֲפִלּוּ יְהוּדִי אֶחָד שֶׁזּוֹכֶה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵם יְהוּדִים, בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, הֵם לֹא נִמּוֹלִים, לֹא מָהֲלוּ אוֹתָם, הֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּא יֵשׁ לוֹ דִּין אַחֵר. הוּא נִשְׁבָּא, הוּא אוֹכֵל טְרֵפוֹת וְהַכֹּל. גַּם מֵהַקִּבּוּצִים הֵם לֹא יוֹדְעִים, תִּינוֹק שֶׁנִּשְׁבָּא. זֶה הַכֹּל נַעֲשָׂה מֵהַשֶּׁקֶר - נַעֲשָׂה הַחֲרָבָן כָּזֶה. יֵשׁ רַבָּנִים שֶׁהֵם רְשָׁעִים, הֵם מַסְתִּירִים אֶת הָאֱמֶת מִן הָעוֹלָם, הֵם עוֹשִׂים מֵעַצְמָם שֶׁהֵם צַדִּיקִים, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לַעֲזֹר לָנוּ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "רַק אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר!"

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מֵעִנְיַן הֲבָאַת צִיּוּנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל)

אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ, אוּלַי רְצוֹן רַבֵּנוּ לִהְיוֹת עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה כְּמוֹ שֶׁהָיָה - שֶׁנָּבוֹא לְאוּמַן, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ. מִי יוֹדֵעַ, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. אוּלַי, אוּלַי...

אִם הָיָה רוֹצֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיָה צָרִיךְ שׁוּם פְּעֻלָּה, הָיוּ מַסְכִּימִים כָּל הַמֶּמְשָׁלָה וְכָל הָעוֹלָם. הָיוּ מְקַבְּלִים אוֹתוֹ בְּשִׂמְחָה וּמְבִיאִים אוֹתוֹ עַל אֲוִירוֹן. נוּ, נִרְאֶה...

אֲנִי לֹא הִשְׁתַּדַּלְתִּי עַל זֶה, לְבַקֵּשׁ וּלְעוֹרֵר וּלְהָבִיא אֶת רַבֵּנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. כָּכָה לְדַעְתִּי, שֶׁאִם רַבֵּנוּ הָיָה רוֹצֶה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ כַּמָּה דְּרָכִים וְכַמָּה עֵצוֹת אֵיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל בָּזֶה. לֹא צְרִיכִים לְהִשְׁתַּדֵּל בִּשְׁבִיל לְהָבִיא אֶת רַבֵּנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כִּי אִם הוּא הָיָה רוֹצֶה לָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה כְּבָר בָּא מִזְּמַן לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. הוּא הָיָה מוֹצֵא הַרְבֵּה עֵצוֹת וּדְרָכִים לִנְסֹעַ וְלָבוֹא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּלִי הִשְׁתַּדְּלוּת.

כָּכָה אֲנִי חוֹשֵׁב, שֶׁרַבֵּנוּ לֹא מִסְתַּכֵּל שֶׁיְּקַבְּלוּ אוֹתוֹ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא לֹא רוֹצֶה לִרְאוֹת יִשְׂרָאֵל בְּחִלּוּל שַׁבָּת וּבְלִי אֱמוּנָה וּבְלִי הַמִּצְוֹוֹת, זֶה לֹא שַׁיָּךְ לָנוּ. הוּא לֹא מִתְנַגְּעֵג אַחֲרֵי הַכְּנֶסֶת, אַחֲרֵי מְחַלְּלֵי שַׁבָּת וְעוֹשִׂים מַה שֶּׁעוֹשִׂים וְעוֹבְרִים עַל כָּל הַתּוֹרָה. הוּא לֹא מִתְנַגְּעֵג אַחֲרֵי הַכְּפִירָה וְהַפְּרִיצוּת. זֶה אֶצְלוֹ לֹא כְּלוּם, לֹא בָּא בְּחֶשְׁבּוֹן, זֶה לֹא נִקְרָא אֲנָשִׁים, נִקְרָא חֲמוֹר, חֲמוֹרִים, בְּהֵמוֹת. לְפִי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל.

אַף-עַל-פִּי שֶׁלְּרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יֵשׁ עֵצוֹת לְתַקֵּן גַּם אוֹתָם, הוּא יְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, זֶה עִנְיָן לְחוּד וְזֶה עִנְיָן לְחוּד. אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים, הוּא יְתַקֵּן גַּם מְחַלְּלֵי שַׁבָּת, הוּא יְתַקֵּן כָּל מַה שֶּׁפְּגוּם. הוּא יְתַקֵּן מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁשַּׁיָּךְ לָנוּ - לַעֲזֹב אֶת הַדְּרָכִים הָרָעִים, אֶת הַגְּנֵבָה וְהַגְּזֵלָה, לַעֲזֹב אוֹתָם! וְלַחֲזֹר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְתוֹרָה. אִם לֹא - אִז יֵלֵךְ!

רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא לֹא רַק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא עוֹלְמִי, כָּל אֶחָד שֶׁהוּא יְהוּדִי וּמַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה, אֲז רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא צָרִיךְ שֶׁהוּא יַעֲשֶׂה דְּבָר, אַדְרַבָּא אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִנְסֹעַ לְבַקֵּשׁ אֶת רַבֵּנוּ, לִנְסֹעַ לְחוּץ לָאָרֶץ לְרַבֵּנוּ שֶׁיִּתְפַּלֵּל עָלֵינוּ, כֵּן.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ סִפֵּר בְּהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' 'מַעֲשֶׂה נִסִּים', שֶׁהַחֲכָמִים רָאוּ שׁוֹר וְשֶׂה שֶׁצּוֹחֲקִים מֵהֶם. מַה זֶּה "שׁוֹר וְשֶׂה"? שׁוֹר - תְּפִלִּין, וְשֶׂה - צִיצִית. הַתְּפִלִּין שֶׁאֲנַחְנוּ מַנִּיחִים זֶה שׁוֹר, עוֹר שֶׁל שׁוֹר, וְהַצֶּמֶר זֶה צִיצִית.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא סִפֵּר מַעֲשֶׂה עוֹד לִפְנֵי הַכֹּל - שׁוֹר וְשֶׂה יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם. שׁוֹר וְשֶׂה זֶה צִיצִית וּתְפִלִּין, הַיַּהֲדוּת, הַתּוֹרָה, וְכֵן כָּל הַמִּצְוֹוֹת - צוֹחֲקִים מֵהֶם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא נָתַן לְהַצִּיּוֹנִים אֶת יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ וְהַכֹּל, וְלֹא הִסְתַּכֵּל בִּפְנֵיהֶם וְלֹא נָגַע בָּהֶם, בְּכָל הַצִּיּוֹנִים. "הַצִּיּוֹנִים רוֹצִים אֶת יְרוּשָׁלַיִם? כֵּן, הַכֹּל, אֲנִי אֶתֵּן לָכֶם הַכֹּל, רַק אֲלַי אַל תַּגִּיעוּ, אַל תְּדַבְּרוּ אִתִּי, אַל תָּבוֹאוּ אֲלַי!"

בְּזִיּוֹן גָּדוֹל לַצִּיּוֹנִים, "קְחוּ יְרוּשָׁלַיִם וּקְחוּ וְהַכֹּל. לְכוּ, לְכוּ, מִי צָרִיךְ לָכֶם?"

הַצִּיּוֹנִים חָשְׁבוּ שֶׁעַכְשָׁו הֵם כָּבְשׁוּ הַכֹּל, כָּל הַמִּלְחָמָה, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וִירוּשָׁלַיִם, הֵם חָשְׁבוּ שֶׁעַכְשָׁו הַכֹּל שֶׁלָּהֶם, אֲבָל זֶה הָיָה הַקֶּבֶר שֶׁלָּהֶם וְהֵם נִקְבְּרוּ שָׁמָּה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עָשָׂה לָהֶם קֶבֶר לְכָל הַצִּיּוֹנִים, "קְחוּ יְרוּשָׁלַיִם", הוּא עָשָׂה לְכֻלָּם קֶבֶר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, קֶבֶר! רֹאשׁ-הַשָּׁנָה - בְּאוּמַן, וְהֵם יֵשְׁבוּ בְּבֵיתָם וְיֹאכְלוּ וְיִשְׁנוּ. כָּל הָעֲשִׁירִים הַגְּדוֹלִים שֶׁל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לְאוּמַן עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְהֵם יִרְאוּ, כֵּן. לְהוֹדִיעַ לְכָל הַצִּיּוֹנִים, לְכָל הַכּוֹפְרִים, שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁיֵּשׁ אוּמַן בָּעוֹלָם. הֵם יֹאמְרוּ: "מַה, לְאֵיפֹה לִנְסֹעַ?"

מִי הֵם הַצַּיְּוֹנִים? אֵלּוּ שֶׁלֹּא רוֹצִים לִשְׁמֹר הַתּוֹרָה, לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל הַתּוֹרָה - יֵלְכוּ, יֵלְכוּ לַגּוֹיִים! אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָהֶם! הֵם יְכוֹלִים לָלֶכֶת וְלִנְסֹעַ לְאֵיפֹה שֶׁהֵם רוֹצִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא לֹא בָּא לִירוּשָׁלַיִם בִּכְלַל, אוּמַן וֶה מַסְפִּיק...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לְכָל הַצַּיְּוֹנִים: "אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָכֶם, שְׁבוּ בַּבַּיִת. יֵשׁ לִי מְנִין בִּלְעֲדֵיכֶם, שְׁבוּ בַּבַּיִת!"

הוּא יִשְׁאַל אוֹתָם: "מִי שָׁלַח אַחֲרֵיכֶם? אֲנִי שָׁלַחְתִּי אַחֲרֵיכֶם שֶׁתָּבוֹאוּ?! אֲנִי צָרִיךְ לָכֶם?! בִּשְׁבִיל מָה בָּאתֶם אֵלַי? לְכוּ מִכָּאן! אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָכֶם, אַתֶּם צְרִיכִים אֵלַי! אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָכֶם, לְכוּ, לְכוּ, לְכוּ מִמֶּנִּי!"

הוּא יַגִּיד לָכֻלָּם, לְהַנָּשִׂיא וְלִרְאֹשׁ-הַמֶּמְשָׁלָה וּלְכָל הַשָּׂרִים: "אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָכֶם, אַתֶּם צְרִיכִים לִי, אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָכֶם, לְכוּ, לְכוּ, לְכוּ.. לְכוּ מִכָּאן! שְׁבוּ בַּבַּיִת, אֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶתְכֶם!"

הוּא יִצְחַק מֵהֶם, מִכֻּלָּם, "אַתָּה נָשִׂיא? אֲנִי לֹא שָׁלַחְתִּי אַחֲרֶיךָ, בִּשְׁבִיל מָה בָּאתָ? לֵךְ מִכָּאן! מִי צָרִיךְ לְךָ? אֲנִי לֹא צָרִיךְ לְךָ, לֵךְ, לֵךְ, לֵךְ!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא לֹא יְדַבֵּר עִם הַנָּשִׂיא, יִהְיֶה לוֹ אִישׁ אֶחָד שֶׁהוּא יִמְסֹר לְהַנָּשִׂיא אֶת הַהוֹדָעָה.

אֲנִי הָרַבִּי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, אֲנִי הָרַבִּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לֹא שֶׁל גּוֹיִים. אַתֶּם לֹא שׁוֹמְרִים תּוֹרָה, אַתֶּם לֹא מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי, לְכוּ מִכָּאן!

אֲנִי וְרַבִּי נָתָן מַסְפִּיקִים! אִם יֵשׁ עוֹד אֶחָד שֶׁשּׁוֹמֵר תּוֹרָה - טוֹב, הוּא מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי, וְאִם לֹא - לְכוּ, לְכוּ מִכָּאן, מַסְפִּיק אֲנִי וְרַבִּי נָתָן, אֲנַחְנוּ זֶה כָּל יִשְׂרָאֵל. אֲנַחְנוּ הַתּוֹרָה וְכָל יִשְׂרָאֵל. הָעִיר יְרוּשָׁלַיִם - שֶׁלִּי, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ - שֶׁלִּי, יִשְׂרָאֵל שׁוֹמְרֵי תּוֹרָה - שֶׁלִּי. וּמִי שֶׁאֵינוֹ שׁוֹמֵר תּוֹרָה יֵלֵךְ מִכָּאן. לֵךְ, לֵךְ, לֵךְ, לֵךְ!

מָשִׁיחַ הוּא יֹאמַר לָהֶם: "אֲנִי לֹא צָרִיךְ לָכֶם, אֲנִי מַסְפִּיק לִי אֲנִי וְרַבִּי נָתָן - מַסְפִּיקִים. אֲנַחְנוּ כָּל יִשְׂרָאֵל וְכָל הַתּוֹרָה. אַתֶּם כְּלוּם כֻּלְּכֶם, לְכוּ מִכָּאן!"

יֵשׁ רֹאשׁ-מֶמְשָׁלָה וְיֵשׁ נָשִׂיא וְכֻלָּם, הוּא יְגָרֵשׁ אוֹתָם מֵהַבַּיִת שֶׁלּוֹ, הוּא יְגָרֵשׁ אוֹתָם, הוּא יַגִּיד לָהֶם שֶׁיֵּלְכוּ, "לְכוּ, לְכוּ, לְכוּ, לְכוּ.."

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יְרוּשָׁלַיִם וּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הַכֹּל - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. וְהֵם הַצַּיְּוֹנִים - לֹא כְּלוּם, אֲפִלּוּ שֶׁיִּהְיוּ מִילְיוֹנִים - לֹא כְּלוּם, לֹא בָּא בְּחֶשְׁבּוֹן.

הַנָּשִׂיא הוּא לֹא נָשִׂיא, רֹאשׁ-מֶמְשָׁלָה אֵינוֹ רֹאשׁ-מֶמְשָׁלָה, רַבֵּנוּ לֹא קִבֵּל אוֹתוֹ. הַנָּשִׂיא לֹא כְּלוּם, הָרֹאשׁ-מֶמְשָׁלָה לֹא כְּלוּם. הֵם כֻּלָּם יִתְבַּיְּשׁוּ, הַנָּשִׂיא וְהַמֶּמְשָׁלָה, כֻּלָּם יִתְבַּיְּשׁוּ, "אֵיזֶה מָשִׁיחַ זֶה? הוּא לֹא רוֹצֶה לְהִסְתַּכֵּל בַּפָּנִים שֶׁלָּנוּ!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כְּבָר הַגְּאֻלָּה, הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' זֶה הַגְּאֻלָּה, הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' זֶה הַגְּאֻלָּה.
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר גִּלָּה הַכֹּל לָנוּ לְתַקֵּן אוֹתָנוּ, לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, כֵּן.
רֹאשׁ-הַמֶּמְשָׁלָה יְהַנְּשִׂיא יָבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ: "אֲנַחְנוּ לֹא נָשִׂיא וְלֹא רֹאשׁ-מֶמְשָׁלָה, אַתָּה הוּא נָשִׂיא וְאַתָּה הוּא רֹאשׁ-הַמֶּמְשָׁלָה וְאַתָּה הוּא הַכֹּל! אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁלָּנוּ!"
כָּל הַגּוֹיִים, כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַמְּלָכִים, כֻּלָּם יָסִירוּ אֶת הַכֶּתֶר מִלּוּכָה שֶׁלָּהֶם וְיִתְּנוּ לְרַבֵּנוּ וְיֹאמְרוּ לוֹ: "אֲנַחְנוּ לֹא כְּלוּם, אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ!"
כָּל הַגְּדוֹלִים, כָּל הַחֲכָמִים, כֻּלָּם יָסִירוּ כָּל הַמַּטְמוֹן שֶׁלָּהֶם וְיָבִיאוּ אוֹתוֹ לְרַבֵּנוּ, "אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ! אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ!"
רַבֵּנוּ הוּא הַמֶּלֶךְ שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, כֻּלָּם יִתְּנוּ לוֹ כֶּתֶר הַמְּלוּכָה שֶׁלָּהֶם, כָּל הַמְּלָכִים יֹאמְרוּ לְרַבֵּנוּ: "אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ. אֲנַחְנוּ לֹא, אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ, אַתָּה הוּא הַמֶּלֶךְ.."

רפואות וישועות

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִגִּיעַ לְבַקֵּר חוֹלֶה בְּמֶרְכַּז הָאָרֶץ...
הוֹי, אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ יְהוּדִים וַאֲנַחְנוּ מַזְכִּירִים אֶת הַשֵּׁם נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן!
קֹדֶם כָּל אֲנִי הָיִיתִי שָׁלִיחַ לְהוֹדִיעַ לְךָ מֵהַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - רַק לִזְכֹּר אֶת הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ נַחְמָן מֵאוּמַן, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה מַמְתִּיק כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַדִּינִים וְכָל הָעֲוונוֹת. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, אֵין לָנוּ שׂוּם יְדִיעָה, שׂוּם תְּפִיסָה מַה שֶּׁזֶּה. זֶה סוֹד, לֹא הָיָה מֵעוֹלָם. זֶה חָדָשׁ לְגַמְרֵי!
הָעִקָּר הוּא הַצַּדִּיק, הַצַּדִּיק...
נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַבְּרִיאָה, שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְשׁוֹרֶשׁ כָּל נַפְשֵׁנוּ וְשׁוֹרֶשׁ שֶׁל הַכֹּל. זֶה שׁוֹרֶשׁ כָּל הַצַּדִּיקִים וְכָל הַתּוֹרָה! רַק בְּזֶה הַדִּבּוּרִים - נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, בְּזֶה אֲנַחְנוּ נִכְנָסִים, אֲנַחְנוּ מְקֻשָּׁרִים בְּהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַבְּרִיאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.
לֹא אֲנִי; רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה, הוּא גִּלָּה שֶׁהַשֵּׁם שֶׁלּוֹ הוּא נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן - זֶה הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ, הוּא יֵשׁ לוֹ כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת וְכָל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים. רַק לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ - נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה מַסְפִּיק. כָּל הָרְפוּאוֹת בּוֹ, זֶה - הַכֹּל!
רַק לְהַגִּיד בַּפֶּה אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה מַמְתִּיק הַכֹּל, כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַדִּינִים וְכָל הָעֲוונוֹת וְכָל הַנְּפִילוֹת וְכָל הַכְּפִירוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, זֶה מְבַטֵּל וּמְשַׁבֵּר כָּל רַע. זֶה מַסְפִּיק לְהַחֲרִיב כָּל הַסִּטְרָא-אַחֲרָא, כָּל הַחֹשֶׁךְ, הַכֹּל, מְהַפֵּךְ הַכֹּל! שֶׁזֶּה כֹּחַ חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם!

עוֹד לֹא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. בַּשֵּׁם הַזֶּה מְרֻמָּז כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹב, וְזֶה עִנְיַן חָדָשׁ לְגַמְרֵי, שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זָכָה לָזֶה. הוּא מְהַפֵּךְ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי!

יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַק בָּזֶה שֶׁמַּאֲמִינִים בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה, שֶׁמַּאֲמִינִים בַּשֵּׁם הַזֶּה. אָז הוּא זֶה הַשֵּׁם, וְזֶה כָּל הַתּוֹרָה וְתִקּוּן כָּל הָעֲוֹנוֹת וְכָל הָרְשָׁעִים וְכָל הַכְּפִירוֹת, כֵּן. אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה...

מַה שֶּׁזָּכִינוּ עַכְשָׁו בְּסוֹף הַגָּלוּת שֶׁיִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְחַיֶּה אוֹתָנוּ וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ - מְחַדֵּשׁ. יֵשׁ חוֹלֶה וְאֵין לוֹ תִּקּוּן - הוּא מְחַדֵּשׁ. הוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, הוּא נוֹתֵן בָּנוּ נְשָׁמָה וְכָל טוֹב!

אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים מַה שֶּׁזֶּה - אֲבָל מַאֲמִינִים. מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם, בְּתוֹרָתֵנוּ. אֱמוּנָה, הוּא מֵאִיר בָּנוּ אֱמוּנָה, זֶה כָּל יְסוֹד הַיַּהֲדוּת, כָּל יְסוֹד הַתּוֹרָה. אַשְׁרֵי הַמַּאֲמִין, אַשְׁרֵי מִי שֶׁמַּאֲמִין בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה וּבַצַּדִּיקִים.

מַה שֶּׁזָּכִינוּ עַכְשָׁו בַּדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ לְדַעַת מִזֶּה הַסּוֹד נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, אֲבָל אֲנַחְנוּ לֹא זוֹכִים לְקַבֵּל אֶת זֶה בֶּאֱמֶת, לֹא זוֹכִים. אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן, אַף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּדוֹל מְאֹד, וְרַק לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, עַל כָּל דָּבָר שֶׁלֹּא בְּסֵדֶר, שֶׁמַּחֲרִיב וְעָשָׂה נֶזֶק - הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה.

זֶה חִדּוּשׁ פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, זֶה חָדָשׁ, חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

אֲנַחְנוּ שְׁבוּרִים מְאֹד, אֲנַחְנוּ מְשֻׁקָּעִים בְּטֻמְאָה, אֲבָל דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹב. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְחַיֶּה אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הוּא מְהַפֵּךְ כָּל הַיִּסּוּרִים וְכָל הַצָּרוֹת וְכָל הַכְּפִירוֹת וְכָל הַנְּפִילוֹת וְכָל רַע, הַכֹּל. מְהַפֵּךְ וּמְחַדֵּשׁ לְגַמְרֵי. נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן הוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל שָׁלֵם, חָדָשׁ, הוּא חָדָשׁ וְהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל חָדָשׁ!

רַק לְהַזְכִּיר אֶת שְׁמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן - זֶה הַמְתָּקָה וְהוּא מְרַפֵּא, מְחַזֵּק, מְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם רַק בְּדִבּוּר אֶחָד. רַק לְהַגִּיד נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן זֶה מַסְפִּיק לָנוּ לְרַפְאוֹת אוֹתָנוּ, לְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ, לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ. הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָנוּ חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

אִם יֵשׁ חַס-וְשָׁלוֹם אֵיזֶה צַעַר, אֵיזֶה יִסּוּרִים, עוֹבְרִים אֵיזֶה דָּבָר לֹא טוֹב, אָז תֵּכֶף לְהַגִּיד אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן - מַסְפִּיק! זֶה רְפוּאָה וְכַפָּרָה וְהַכֹּל, הוּא מְהַפֵּךְ הָרַע לְטוֹב! בְּאֹפֶן אוֹטוֹמָטִי הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹב, כָּל רַע וְכָל הָעֲוֹנוֹת וְכָל הַכְּפִירוֹת וְכָל דָּבָר, הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי.

אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ, רְפוּאוֹת וִישׁוּעוֹת. אִם סוֹבְלִים אוֹ יֵשׁ אֵיזֶה עָוֹן - תֵּכֶף יַגִּיד נַ נַחְ, הוּא כְּבָר מְהַפֵּךְ הַכֹּל. זֶה מְחַדֵּשׁ - הַכֹּל, מְהַפֵּךְ - לְטוֹבָה! נַחְמָן מֵאוּמָן זֶהוּ מְהַפֵּךְ הַכֹּל...

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִתֵּן לְךָ אֲרִיכוּת יָמִים וְשָׁנִים טוֹבוֹת וְשֶׁתַּעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת - זֶה הָעִקָּר. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְעוֹרֵר רַחֲמִים גְּדוֹלִים שֶׁתִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהָאֱמֶת בֶּאֱמוּנָה, שֶׁיִּהְיֶה אֱמֶת. אֲבָל חוּץ מִזֶּה הַכֹּל שֶׁקֶר. כִּי כְּשֶׁלֹּא מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם - זֶה הַכֹּל שֶׁקֶר. כְּפִירָה זֶה שֶׁקֶר. וְזֶה.. אֱמוּנָה זֶה אֱמֶת!

הָעִקָּר הוּא אֱמֶת, לְהַאֲמִין בַּשֵּׁם וּבְתוֹרָה. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה אָז תִּרְאֶה גְּדֻלּוֹת, תִּרְאֶה גְּדֻלּוֹת. רַק לְהַגִּיד, לָשִׁיר, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, לִרְפוּאָה שְׁלֵמָה בָּרְגָלַיִם וּבְכָל הַגּוּף. יִהְיֶה לְךָ הַכֹּל חָדָשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא פּוֹתֵחַ וְנוֹתֵן לֵב חָדָשׁ, הוּא נוֹתֵן רַגְלַיִם חֲדָשִׁים, הַכֹּל חָדָשׁ. רַק חֲזַק וֶאֱמָץ בֶּאֱמוּנָה, בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בְּהָאֱמֶת. הַכֹּל בְּכֹחַ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הַכֹּל לְהַכָּפָּ, הַכֹּל לְטוֹבָה, הַכֹּל לְטוֹבָה!

כְּדַאי לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה, וּלְהַזְכִּיר רַק הַשֵּׁם נַחְמָן, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, אֱמֶת כְּזֶה אֵין בָּעוֹלָם! אוֹר כָּזֶה - אֵין בָּעוֹלָם!

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן - זֶה גְּלָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה יוֹתֵר גָּדוֹל וְיוֹתֵר גָּבוֹהַּ מֵהַכֹּל. זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עַל כָּל הַתּוֹרָה, עַל כָּל.. עַל הַכֹּל!

הָיָה כְּדַאי כָּל הַמַּחֲלָה, כָּל הַמַּחֲלָה הָיָה כְּדַאי כְּדֵי לִשְׁמֹעַ מַה שֶׁשָּׁמַעְנוּ הַיּוֹם מֵרַבֵּנוּ, מַה זֶּה נַ נַח. הַשֵּׁם יִתֵּן לְךָ רְפוּאָה שְׁלֵמָה מִן הַשָּׁמַיִם בְּלֹא רוֹפְאִים וּבְלֹא נְתוּחַ, רְפוּאָה וִישׁוּעָה וְכָל טוּב. "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה", הַמַּחֲלָה תִּתְהַפֵּךְ לְטוֹבָה, כֵּן.

רק נ נח נחמ נחמן מאומן...

תִּסְבִּיר גַּם לַמִּשְׁפָּחָה, אֵין לָנוּ מַה לְדַאֵג, יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כְּזֶה שֶׁהוּא נוֹתֵן לָנוּ כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת. תְּלַמֵּד אֶת כָּל הַחֲבֵרִים שֶׁיְּשִׁירוּ נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הָרְפוּאוֹת, לְכָל הַיְשׁוּעוֹת וּלְכָל מַה שֶּׁצְּרִיכִים, מַפְתֵּחַ!

כֵּן, לְהַגִּיד כָּל הַיּוֹם נַ נַח - זֶה הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הָרְפוּאוֹת, לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, זֶה הַכֹּל, הַכֹּל! כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ צָרוֹת, הוּא צָרִיךְ יְשׁוּעוֹת, אָז יַחְזְרוּ וְיֹאמְרוּ נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, שֶׁיֵּצְאוּ מֵהַצָּרוֹת. תַּזְכִּיר בְּכָל עֵת צָרָה וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה נַ נַח, תָּשִׁיר אֶת זֶה בְּשִׁיר בְּשִׂמְחָה, זֶה דָּבָר קַל, זֶה לֹא עוֹלֶה כֶּסֶף, מוּכָן וּמְזֻמָּן, כֵּן. וְזֶה הָעִקָּר הַכֹּל, כִּי הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן.

רַק לְהַגִּיד בַּפֶּה נַ נַח, לָשִׁיר בְּשִׂמְחָה - נַ נַח, וְעַל-יְדֵי זֶה יִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ וְזֶה עִקַּר הַגְּאֻלָּה.

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן בָּזֶה תְּלוּי הַכֹּל - כָּל הַגְּאֻלָּה, וְזֶה מְסֻגָּל לְכָל אֶחָד בִּכְלָל וּבִפְרָט, לְכָל אֶחָד שֶׁיִּתְפַּלֵּל וְיַגִּיד בַּפֶּה: "זְכוּת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יָגֵן עָלֵינוּ וְעַל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, זְכוּת נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן".

יֵשׁ לוֹ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הַכֹּל, הוּא הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת. רַק תְּשִׁיר, תָּשִׁיר תָּמִיד וְתֹאמַר בַּפֶּה כָּל הַיּוֹם נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. בַּבַּיִת יֵשׁ יְלָדִים? שֶׁיְּשִׁירוּ נַ נַח נַחְמָ

נַחְמָן מֵאוּמַן. תְּשִׁירוּ, תְּשִׁירוּ כָּל הַיּוֹם נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. יֵשׁ בּוֹ כָּל הָרְפּוּאוֹת שֶׁלָּנוּ וְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁאָנַחְנוּ צְרִיכִים, תֵּכֶף וּמִיָּד! רַק אֱמוּנָה.

לִכְתֹּב, לִרְשֹׁם: נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, שָׁמָּה יֵשׁ הַכֹּל - הָרְפּוּאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת וְכָל מִינֵי תְּרוּפוֹת וְכָל מִינֵי טוֹבוֹת, כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים יֵשׁ לוֹ, כָּל טוּב. נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. תִּרְשְׁמוּ אֶת זֶה וְתָשִׁירוּ בַּבַּיִת בְּכָל פַּעַם, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי שָׂמֵחַ שֶׁזָּכִיתָ לִשְׁמֹעַ כַּמָּה דִּבּוּרִים מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בַּפֶּה. אַשְׁרֶיךָ שֶׁזָּכִיתָ לִשְׁמֹעַ מִפְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁאֵין בָּעוֹלָם פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה. כָּל הַדֶּרֶךְ אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי בְּשִׁבִילְךָ וְאָמַרְתִּי הַנְּגוּן נַ נַחְ.

נוּ, אַתָּה מַרְגִּישׁ יוֹתֵר טוֹב? נַ נַחְ – אָז כְּבָר הַכֹּל טוֹב, רַק נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶהוּ הַכֹּל. כָּל הַתּוֹרָה וְכָל יִשְׂרָאֵל וְכָל.. הַכֹּל. כָּל הָרְפּוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הַכֹּל בְּדִבּוּר אֶחָד!

אַל תִּשְׁכַּח אֶת זֶה, תָּמִיד יִהְיֶה לְךָ בַּמֹּחַ, בַּלֵּב, נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן. הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל. מְהַפֵּךְ, מְהַפֵּךְ, מְהַפֵּךְ...

שושנת יעקב

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים מְשׂוֹרְרִים מִנְגּוּנֵי פּוּרִים,

"שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה, בְּרָאוֹתָם יַחַד תְּכֵלֶת מָרְדְּכַי,

תְּשׁוּעָתָם, תְּשׁוּעָתָם הָיְתָה לָנֶצַח, וְתִקְוָתָם וְתִקְוָתָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר".

"לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ..

שֶׁכָּל קוֹוֶיךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ,

לֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ, לֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ!"

אוֹי יוֹי יוֹי הַנְּגוּנִים שֶׁקִּבַּלְנוּ מֵרַבֵּנוּ, צָרִיךְ לְקַלֵּט הַנְּגוּן וְהַדִּבּוּרִים, זֶה הִתְחַזְּקוּת כָּזֶה.. פּוּרִים זֶה אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ, וְאָז הַזְּמַן לְהוֹדִיעַ לְכָל הָעוֹלָם!

שְׁנֵיהֶם, שְׁנֵי הַנְּגוּנִים אֲנִי זוֹכֵר, בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹן, בַּפַּעַם הַשֵּׁנִי, אֲנִי שָׁמַעְתִּי הַנְּגוּנִים הָאֵלּוּ וְהָיָה לִי הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה.. עַד הַיּוֹם אֲנִי מַרְגִּישׁ אֶת הַהִתְעוֹרְרוּת, עַד הַיּוֹם!

כְּשֶׁאֲנִי מַזְכִּיר עַצְמִי כְּשֶׁשָּׁמַעְתִּי פַּעַם אֶת הַנִּגּוּן הַזֶּה אָז אֲנִי נַעֲשֶׂה אָדָם אַחֵר, הַהִתְעוֹרְרוּת הוּא בְּלִי סוֹף, בְּלִי גְּבוּל, כֵּן. וְרָאִיתִי שֶׁכָּל אֵלּוּ שֶׁתִּמַכְתִּי אִתָּם אַחֲרֵי הַפִּטִירָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, בִּירוּשָׁלַיִם הָיָה רַב שְׁלֹמֹה וָקְסֶלֶר וְרַבִּי נָתָן הַבַּעַל שֶׁל גִּיטָלָה, וְרַב גְּדַלְיָה בֶּרְגֶר, רָאִיתִי מִמָּש הַשְׁרָאַת הַשְּׁכִינָה.

"שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה בְּרָאוֹתָם יַחַד תְּכֵלֶת מָרְדְּכַי", לֹא רַק שָׂמֵחָה - "צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה!"

לָמָּה "צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה"? "בִּרְאוֹתָם יַחַד תְּכֵלֶת מָרְדְּכַי". "בִּרְאוֹתָם יַחַד", מַה זֶּה "יַחַד"? אַחְדוּת וְאַהֲבָה. יַחַד, שֶׁנִּתְקַבֵּץ יַחַד בְּשָׁלוֹם, בְּאַהֲבָה, אָז יִתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם.

"תְּכֵלֶת מָרְדְּכַי", מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי, מָרְדְּכַי זֶה הַצַּדִּיק, וּמָרְדְּכַי הַיְּחִידִי שֶׁלֹּא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה, זֶה "תְּכֵלֶת מָרְדְּכַי" - הָאוֹר שֶׁל מָרְדְּכַי!

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, אֲפִלּוּ שֶׁאֲנִי שָׂמַעְתִּי מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵאָה פְּעָמִים "שׂוֹשַׂנַּת יַעֲקֹב צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה", זֶה הָיָה אֶצְלִי חָדָשׁ כְּאִלּוּ עֲדַיִן לֹא שָׁמַעְתִּי כְּלָל. זֶה הָיָה בְּהִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה, בֶּאֱמוּנָה כָּזֶה, בְּשִׂמְחָה כָּזוֹ.. שֶׁהָיָה חָדָשׁ!

שׂוֹשַׂנַּת יַעֲקֹב זֶה עִנְיָן גָּדוֹל, שׂוֹשַׂנָּה זֶה עִנְיָן נוֹרָא מְאֹד. רוֹאִים בַּתְּהִלִּים "לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁנִּים לְאָסָף", "לַמְנַצֵּחַ עַל שׁוֹשַׁן", שׂוֹשַׂנַּת יַעֲקֹב זֶה עִנְיַן הַמְצָחָה שֶׁבְּעַם יִשְׂרָאֵל, הַמְצָחָה שֶׁבְּיַעֲקֹב. וְגַם-כֵּן סָבִיב הַשּׁוֹשַׁנִּים גְּדֵלִים קוֹצִים וְהַשּׁוֹשַׁנָּה הִיא יוֹצֵאת מֵהַקּוֹצִים. שׂוֹשַׂנַּת יַעֲקֹב זֶה עִנְיָן גָּדוֹל, זֶה בְּרֶסֶלֶב!

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא רָקַד בְּפוּרִים, "לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ, לְהוֹדִיעַ.." הוּא לֹא הָיָה יָכֹל לְלֶכֶת הָלְאָה מֵהַמִּלָּה "לְהוֹדִיעַ". וְכֵן כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אָמַר כָּל מִלָּה, "לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ..", שֶׁתְּשׁוּעָתָם הָיְתָה לָנֶצַח, וְתִקְוָתָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.

לְהוֹדִיעַ לָנוּ, לְהַגִּיד לָנוּ, "לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ, שֶׁכָּל קוֹוֶיךָ", אִם הָיָה הָעוֹלָם יוֹדְעִים מִזֶּה - הָיָה כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, כֵּן. רַק הָעִקָּר אֲנַחְנוּ בְּחָכְמוֹת, אֲנַחְנוּ לֹא מַאֲמִינִים אֵיךְ אֶפְשָׁר לְתַקֵּן חוֹלִים כָּאֵלֶּה בַּדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ, אֵיךְ אֶפְשָׁר זֶה? אָז מְיַאֲשִׁים עַצְמָם.

אֲהָהּ! צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ שֶׁכָּל קוֹוֶיךָ, כָּל קוֹוֶיךָ זֶה כֻּלָּם, כָּל הַמְקֻוִּים לְהַשֵּׁם, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה! "כָּל קוֹוֶיךָ לֹא יֵבוֹשׁוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח, כָּל הַחוֹסִים בָּךְ!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְבָאֵר אֶת הַפָּסוּק: "חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם כָּל הַמְיַחֲלִים לְהַשֵּׁם", חִזְקוּ וַיַּאֲמֵץ לְבַבְכֶם אֲפִלּוּ יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה - חִזְקוּ וַיַּאֲמֵץ לְבַבְכֶם, לֹא לִפְלֹ חַס-וְשָׁלוֹם. "חִזְקוּ וַיַּאֲמֵץ לְבַבְכֶם", חֲזַק וֶאֱמָץ!

כֵּן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּהַפְּתָק, "תַּלְמִידִי הַיָּקָר, נָהֲנֵיתִי מְאֹד מַעֲבוֹדָתֶךָ, וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי". "נָהֲנֵיתִי מְאֹד מַעֲבוֹדָתֶךָ" - כְּמוֹ שֶׁאָתָּה. נוּ, חֲזַק וַיַּאֲמֵץ לִבֶּךָ, חֲזַק וֶאֱמָץ בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם. וְתֵרֶף - הַחֲתִימָה, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה הַחֲתִימָה הוּא הַיְדִיעָה, הוּא מוֹדִיעַ לָנוּ אֶת זֶה. עוֹד לֹא הָיָה חֲתִימָה כָּזוֹ בְּחַיֵּי רַבֵּנוּ, זֶה רַק נִתְגַּלָּה בְּהַפְּתָק הַזֶּה, זֶה הִתְגַּלּוּת חָדָשׁ שֶׁהוּא הוּא הַשִּׁיר שֶׁיִּתְגַּלֶּה לֶעָתִיד, פָּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן.

זֶה הִתְגַּלּוּת חָדָשׁ, זֶה הַגְּאֻלָּה, כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בּוֹ!

אִם אֲנַחְנוּ הַיְינוּ אוֹמְרִים אֶת זֶה, אָז מִי אֲנַחְנוּ? אֲבָל מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה, זֶה עוֹד לֹא אֲפִלּוּ כְּטִפָּה מִן הַיָּם, הוּא גִּלָּה רַק מוּעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, רַק מְעַט מְעַט, טִפָּה מִן הַיָּם

מִגְדָּלָתוֹ. וְהוּא יָדַע אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים אֵלָיו בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁלּוֹ בִּשְׁבִיל לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלִזְכּוֹת לִירְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה וֶאֱמֶת.

אוֹי, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, נֶכֶד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב...

אֲנִי רָאִיתִי אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים אֲמִתִּיִּים, צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, רָאִיתִי אֵיךְ שֶׁהֵם הֶחֱזִיקוּ עַצְמָם בְּתַכְלִית הַשִּׁפְלוּת, בְּתַכְלִית הַשִּׁפְלוּת. וְהֵם הֶחֱיוּ עַצְמָם, "לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ, שֶׁכָּל קוֹוֵיךְ", אֶפְלוּ אֲנִי כְּמוֹ שֶׁאֲנִי, כֵּן.

זֶה יְדִיעָה גְּדוֹלָה, "לְהוֹדִיעַ", מַה לְהוֹדִיעַ? "שֶׁלֹּא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ". זֶה צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לְעַצְמֵנוּ וּלְכָל הָעִיר וּלְכָל הָעוֹלָם. צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ שֶׁכָּל קוֹוֵיךְ לֹא יֵבוֹשׁוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ, לֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ!

זֶה יְדִיעָה שֶׁל פּוּרִים, זֶה יְדִיעָה כָּזוֹ.. זֶה פְּשׁוּט אֲבָל יֵשׁ בּוֹ מוּעָט מַחֲזִיק אֶת הַמְרֻבֶּה, יֵשׁ בּוֹ יָם, מַעְיָן הַחָכְמָה יֵשׁ בְּזֶה. אֲבָל יֵשׁ מַדְרֵגוֹת, לֹא כָּל אֶחָד זוֹכֶה לִרְאוֹת אֶת מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּזֶה. אֲבָל כָּל אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיָה שָׂמֵחַ, הוּא הָיָה מְרַקֵּד בְּעוֹלָם אַחֵר, בְּעוֹלָם מְיֻחָד שֶׁלּוֹ, כָּל אֶחָד הָיָה לוֹ כֹּחוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁהוּא הָיָה מְשֻׁנֶּה מֵחֲבֵרוֹ. אֲבָל כָּל אֶחָד, כֻּלָּם, הֵם זָכוּ לְהַרְגִּישׁ הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ.

"לְהוֹדִיעַ", רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מוֹדִיעַ לָנוּ אֶת זֶה, "שֶׁכָּל קוֹוֵיךְ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ", זֶה יְדִיעָה כָּזוֹ שֶׁיְּכוֹלִים לִהְיוֹת עַל-יָדָהּ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

זֶהוּ פּוּרִים, "כָּל קוֹוֵיךְ לֹא יֵבוֹשׁוּ, וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח - כָּל הַחוֹסִים בָּךְ", אֶפְלוּ אֲנַחְנוּ, אֶפְלוּ כָּל הָעֲנָיִים שֶׁבָּעוֹלָם. זֶה פּוּרִים, פּוּרִים זֶה הֵפֶךְ עֲמָלֵק. זֶה הַצַּדִּיק, מָרְדְּכַי הַצַּדִּיק.

הָאוֹר שֶׁל פּוּרִים זֶה עוֹלֶה אֶפְלוּ עַל שַׁבָּת, אֶפְלוּ עַל כָּל הַמּוֹעֲדִים - הַשִּׂמְחָה שֶׁל פּוּרִים.

יְהֶיה עוֹלָם חָדָשׁ, הָעוֹלָם עַכְשָׁו הוּא תֹּהוּ וָבוֹהוּ וְחֹשֶׁךְ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מִקֻּדָּם הָיָה כָּל הַהִתְחַלּוֹת מִפֶּסַח, וְעַכְשָׁו.. מִפּוּרִים!"

פּוּרִים, פּוּרִים.. מַה שֶּׁהָיָה, מַה שֶּׁרָאִיתִי, אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת זֶה לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה, וְאֵיךְ אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה עַכְשָׁו, זֶה מוּנָח בְּתוֹךְ לִבִּי לָנֶצַח. זֶה נִכְנַס בִּנְשָׁמָתִי וְזֶה לֹא יוֹצֵא מִמֶּנִּי לְעוֹלָם, לְעוֹלְמֵי עַד!

כְּשֶׁרָאִיתִי אֵיךְ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ מְרַקְּדִים בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה "שֶׁכָּל קוֹוֵיךְ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ", הֵם נָתְנוּ בִּי רוּחַ חָדָשׁ עַל כָּל יְמֵי חַיַּי. הֵם צָעֲקוּ: "לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ.. שֶׁכָּל קוֹוֵיךְ לֹא יֵבוֹשׁוּ וְלֹא יִכָּלְמוּ, לֹא יִכָּלְמוּ לָנֶצַח כָּל הַחוֹסִים בָּךְ", אַיי יַיי יַי.. הַלְוַאי הָיֵינוּ זוֹכִים לָזֶה, כִּי אֲנַחְנוּ לֹא מַאֲמִינִים אֵיךְ אֶפְשָׁר - חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁבַּדּוֹר הַזֶּה, אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם רְפוּאָה, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְתַקֵּן אוֹתָם, אֵיךְ אֶפְשָׁר!

אֲנַחְנוּ נָפַלְנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ כָּל-כָּךְ בַּדּוֹרוֹת הָאֵלֶּה, בַּחֹשֶׁךְ הַזֶּה, בַּדּוֹר הַיְתוֹם הַזֶּה, זֶה דּוֹר יְתוֹם אִם אֵין רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, אִם הָיוּ יוֹדְעִים כָּל הָעוֹלָם מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה כְּבָר הַגְּאֻלָּה מִזְּמַן, הָיָה כְּבָר בָּא מָשִׁיחַ מִזְּמַן. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "נָמַרְתִּי וְאֶגְמֹר", "תְּשׁוּעָתָם - הָיְתָה לָנֶצַח. וְתִקְוָתָם - בְּכָל דּוֹר וָדוֹר", כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ, כָּל אֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, כֵּן.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "גָּאט פִּירְט תָּמִיד אוֹיס! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא מְנַצֵּחַ תָּמִיד!"

"חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ לְבַבְכֶם - כָּל הַמְיַחֲלִים לַשֵּׁם", כָּל הַמְיַחֲלִים - גַּם אֲנַחְנוּ וְכָל הַגְּרוּעִים שֶׁבָּעוֹלָם וְכָל הָרְחוֹקִים שֶׁבָּעוֹלָם, כֵּן.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִשִּׂיג חֲסָדִים חֲסָדִים פְּלָאִים חֲדָשִׁים כַּאֲלֶּה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מֵעוֹלָם, שֶׁלֹּא יָדְעוּ, שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, זֶה חָדָשׁ! הוּא הִשִּׂיג בַּתּוֹרָה, הוּא הִשִּׂיג הַשָּׂגוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁאֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!

אוֹי, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר, מִי יָכוֹל לְדַבֵּר...

אוֹי יוֹי יוֹי.. אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ הַחַיִּים שֶׁל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיָה תָּמִיד חָדָשׁ, וְהַשִּׂמְחָה הָיָה מוּנָח עַל הַפָּנִים וְעַל כָּל הַגּוּף. לֹא הָיָה לָהֶם פַּרְנָסָה וְהָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת בִּלְבּוּלִים. רַב גְּדֻלָּיָה בֶּרֶגֶר הָיָה אִשְׁתּוֹ חוֹלַת שַׁחֶפֶת וְהָיָה עָנִי, בְּנִסִּים, הוּא חַי בְּנִסִּים. וְהוּא הָיָה תָּמִיד שָׂמֵחַ, תָּמִיד הָיָה עוֹבֵד הַשֵּׁם בְּשִׂמְחָה. בָּעוֹלָם לֹא רוֹאִים שִׂמְחָה כָּזוֹ, עֲבוֹדָה כָּזוֹ, אֱמוּנָה כָּזוֹ לֹא רוֹאִים בָּעוֹלָם, רַק אֵצֶל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן!

אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הֵם לֹא נַעֲשׂוּ כָּךְ מֵעַצְמָם, הֵם נַעֲשׂוּ כָּךְ עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ, עַל-יְדֵי הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ. וְכָל אֶחָד אֲפִלּוּ בְּדוֹרוֹת אֵלּוּ, אֲפִלּוּ תָּמִיד - מִי שֶׁרוֹצֶה בֶּאֱמֶת וְסוֹמֵךְ וּבוֹטֵחַ עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא יְקָרֵב אוֹתָנוּ לַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה - יֵשׁ בְּיָדוֹ.

כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ - אֲנַחְנוּ כְּבָר אֲבוּדִים, בְּלִי רַבֵּנוּ אֲנַחְנוּ כְּבָר.. כְּלוּם!

בְּלִי רַבֵּנוּ אִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן, אִי אֶפְשָׁר לְרַפְּאוֹת חוֹלִים כָּאֵלֶּה, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זָכָה לָזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֲפִלּוּ אֵלּוּ שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם תִּקְוָה. הוּא הִשִּׂיג הַשָּׂגוֹת כָּאֵלֶּה, רַחֲמָנוּת שֶׁל הַשֵּׁם, חַסְדֵי הַשֵּׁם שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, אָז עַל-יְדֵי זֶה הוּא יָכוֹל לְהוֹצִיא הַכֹּל מֵהַתְּהוֹם, מֵהַבּוֹץ, מֵהַטֻּמְאָה. הוּא מְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, כָּל הָרְשָׁעִים, כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הַשּׁוֹנְאִים, כָּל.. הוּא מְתַקְּנָם. אֵין פֶּה, אֵין פֶּה לְדַבֵּר!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲפִלּוּ יֵשׁ חוֹלִים שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וַאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֲפִלּוּ חוֹלִים כָּאֵלֶּה!" כָּכָה הוּא אָמַר, כָּכָה כָּתוּב בַּסֵּפֶר. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְשָׁם שׁוּם תִּקּוּן וְשׁוּם אֶחָד לֹא יָכוֹל לַעֲזֹר, אֲבָל אֲנִי יָכוֹל הַכֹּל (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ!) הוּא יָכוֹל הַכֹּל, כֵּן.

צַדִּיקִים, אֲפִלּוּ הַחִלּוֹנִיִּים יוֹדְעִים מִזֶּה.
צַדִּיקִים, מִכָּל הָרְשָׁעִים, מִכָּל הַכּוֹפְרִים עוֹשִׂים צָרִיךְ אֱמֶת בֶּאֱמוּנָה וְעוֹשִׂים מִכָּל הָעוֹלָם
נוּ, מַדּוּעַ אַתָּה שׁוֹתֵק? יְכוֹלִים כְּבָר לְדַבֵּר, יְכוֹלִים כְּבָר לְהוֹדִיעַ בְּכָל שַׁבָּת, בְּכָל יוֹם וָיוֹם
כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ...

ראש-השנה

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים עֶרֶב רֹאשׁ-הַשָּׁנָה,
שָׂרִים בְּהִתְעוֹרְרוּת גְּדוֹלָה מִנִּגּוּנֵי הַתְּפִלָּה,
"אַתָּה נִגְלֵיתָ בַּעֲנָנ כְּבוֹדְךָ עַל עַם קָדְשֶׁךָ לְדַבֵּר עִמָּם,
מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּם קוֹלֶךָ, וְנִגְלֵיתָ עֲלֵיהֶם בְּעַרְפִּלֵי טֹהַר.."
אַיי יַי יַי, זֶה הַנִּגּוּן מִגַּן-עֵדֶן, נִגּוּן כָּזֶה...
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יָבִיא אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְהַשִּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַנִּגּוּן הַזֶּה. זֶה הַנִּגּוּן - זֶה עוֹלַם הַנִּגּוּן!
אַיי, אֲנִי זוֹכֵר אֵיךְ הַחַזָּן עָמַד לִפְנֵי הָעַמּוּד וְטָעַן עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּכָה בִּשְׁתֵּי יָדַיִם.. מִי רָאָה כָּזֶה!
וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה מִתְפַּלֵּל הַתְּפִלָּה שֶׁל לֵיל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, וְהַדִּבּוּרִים שֶׁל הַתְּפִלָּה "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וְיָבִין כָּל יְצוּר כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וְיֹאמַר כָּל אֲשֶׁר נְשָׁמָה בְּאַפּוֹ הַשֵּׁם אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מֶלֶךְ, וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה.." הָיָה כֻּלּוֹ הִתְבּוֹדְדוּת, כֻּלּוֹ אֱמוּנָה וֶאֱמֶת וַעֲנָוָה. וְכָל מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר עוֹד לֹא מַסְפִּיק. אֲנִי שָׁמַעְתִּי כַּמָּה שָׁעוֹת אֵיךְ הוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "וְיֵדַע כָּל פָּעוּל כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ", זֶה רֹאשׁ-הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא מְתַקֵּן אוֹתָנוּ. אֲנַחְנוּ מְיַאֲשִׁים עַצְמֵנוּ, וְהוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, מְחַזֵּק אוֹתָנוּ...
אֲנִי זוֹכֵר שֶׁאֲנִי חִכִּיתִי כָּל הַשָּׁנָה לִשְׁמֹעַ אֶת הַנִּגּוּן שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, כָּל הַשָּׁנָה אֲנִי חִכִּיתִי לִשְׁמֹעַ הַחַזָּן אוֹמֵר הַשְּׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה "כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ כָּל שׁוֹפָר, וּמַאֲזִין וּמַאֲזִין, וּמַאֲזִין תְּרוּעָה, וְאֵין דּוֹמֶה לְךָ..", זֶה רֹאשׁ-הַשָּׁנָה שֶׁל רַבֵּנוּ.
אֲנִי לָקַחְתִּי אֶת זֶה הַנִּגּוּן וְחִבַּרְתִּי אוֹתוֹ בְּיַחַד עִם נַ נַחְ, זֶה פְּשׁוּט כְּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע. הוֹ.. הַנִּגּוּן כָּל-כָּךְ יָפֶה, עֲדַיִן לֹא שְׁמַעְתִּי נִגּוּן כָּזֶה - נַ נַחְ. נַ נַחְ זֶה הַנִּגּוּן הוּא חָדָשׁ, זֶה שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הוּא מוֹדִיעַ: "הַשֵּׁם מֶלֶךְ, הַשֵּׁם מָלָךְ, הַשֵּׁם יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד", זֶה הַנִּגּוּן! הוֹי, מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלֵינוּ וְנָתַן לָנוּ אֶת הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, וּמַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה מֵאִתָּנוּ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה...
הַ'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה תִּקּוּן כָּזֶה שֶׁאֵין לָנוּ מוּשָׂג!

כָּל הַשָּׁנָה עוֹשִׂים עֲבֵרוֹת וְתַאֲווֹת, וְהוּא הַכֹּל מְנַקֶּה, מְטַהֵר, "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים!"

כָּל הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד מָלֵא כְּתָמִים, הוּא בָּא לְרַבֵּנוּ לִפְנֵי רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הוּא מְסַפֵּר לוֹ כָּל הַצָּרוֹת, אָז רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עוֹשֶׂה לוֹ כְּבָר רֹאשׁ-הַשָּׁנָה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עוֹבֵר בְּלֵיל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה עִם כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ, הוּא מַעֲבִיר אוֹתָם הָרִאשׁוֹנִים בַּמִּשְׁפָּט. עוֹרֵךְ-דִּין טוֹב כָּל-כָּךְ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה מֵאִתָּנוּ חֲדָשִׁים, בְּנֵי-אָדָם חֲדָשִׁים, עוֹלָם חָדָשׁ!

אוֹי אוֹי, כָּל-כָּךְ נָעִים הַמִּלָּה 'אומַן'. קַל, קַל וְיָפֶה, אומַן...

עַכְשָׁו, עַכְשָׁו בָּרוּךְ הַשֵּׁם נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם שֶׁיָּכוֹל כָּל הָעוֹלָם לָבוֹא לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְאומַן. בְּשֶׁלֹּשׁ שָׁעוֹת, בְּשָׁתֵּי שָׁעוֹת וּמֶחֱצָה, מִלּוּד לְאומַן.

נוּ, רוֹאִים נֵס כָּזֶה, כָּל הָעוֹלָם יוֹדְעִים שֶׁשִּׁבְעִים-שְׁמוֹנִים שָׁנָה הָיָה סָגוּר אומַן, לֹא הָיְתָה שׁוּם אֶפְשָׁרוּת לַחֲשֹׁב שֶׁיִּהְיֶה פְּתוּחַ, וְעַכְשָׁו נִפְתַּח לְכָל הָעוֹלָם. רוֹאִים שֶׁהַקּוֹמוּנִיזְם הָיָה חָזָק כָּל-כָּךְ, וְעַכְשָׁו הַקּוֹמוּנִיזְם אֵינָם, הֵם כֻּלָּם אָצְלוֹ בַּקֶּבֶר. אומַן הָיְתָה עִיר יְחִידָה בָּעוֹלָם שֶׁאִי אֶפְשָׁר הָיָה לְהַגִּיעַ אֵילֶהָ שׁוּם בֶּן-אָדָם. אֶפְשָׁר הָיָה לְהַגִּיעַ לְאֲמֶרִיקָה, לְצָרְפַת, לְכָל הָעוֹלָם; לְאומַן - לֹא. אַנְגְּלִים גְּדוֹלִים, חֲכָמִים - לְאומַן אִי אֶפְשָׁר הָיָה לְהַגִּיעַ. כִּי הֵם הָיוּ שׁוֹנְאִים הַדָּת, הַשּׁוֹנְאִים לֹא נָתְנוּ לְהַגִּיעַ לְאומַן. אִם אֶחָד הִצְלִיחַ לְהַגִּיעַ לְאומַן הָיוּ כָּל הָעִתּוֹנָאִים, כָּל הָעוֹלָם, הָיוּ מְדַבְּרִים מִזֶּה: "הוֹ.. אֶחָד הִצְלִיחַ לְהַגִּיעַ לְאומַן".

הָאֲנָשִׁים הָיוּ מְבַקְּשִׁים וְיָזָה וְהַקּוֹמוּנִיזְם הָיוּ אוֹמְרִים לְכָל הָעוֹלָם: "לְאֵיפֹה אַתֶּם רוֹצִים לְהַגִּיעַ, לְאומַן? לֹא! אומַן לֹא!"

וַאֲנַחְנוּ הִגַּעְנוּ לְאומַן בִּגְנֵבָה וּבְצַעַר גָּדוֹל, סָבַלְנוּ הַרְבֵּה מְאוֹד. כָּל מִי שֶׁבָּא לְרַבֵּנוּ עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה הָיָה לוֹ נִסִּים גְּדוֹלִים אֵיךְ שֶׁנִּשְׁאַר בַּחַיִּים, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם כֻּלָּם חָזְרוּ בְּשָׁלוֹם. אֲבָל עַכְשָׁו רַבֵּנוּ אָמַר לַקּוֹמוּנִיזְם שֶׁיֵּלְכוּ, שֶׁיֵּלְכוּ לְרוּסְיָה. לֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה הֵם, לֹא נוֹתָר אַף אֶחָד מִכָּל הַקּוֹמוּנִיזְם, הָלְכוּ כֻּלָּם לַקֶּבֶר. בְּלִי כַּדּוּר, בְּלִי מִלְחָמָה, בָּא הַקֵּץ שֶׁלָּהֶם. הֵם הָלְכוּ לְעוֹלָם וָעֶד!

פִּתְאוֹם נִפְתַּח אומַן לְכָל הָעוֹלָם. עַכְשָׁו רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לַקּוֹמוּנִיזְם שֶׁיִּכָּנְסוּ לַקֶּבֶר וְהוּא כְּבָשׁ כָּל הָעוֹלָם, הוּא נִמְצָא בְּאומַן וְכָל מִי שֶׁרוֹצֶה יָכוֹל לָבוֹא לְרַבֵּנוּ. כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה - יֵשׁ אומַן, יֵשׁ נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאומַן, אָז נִתְגַּלָּה כְּבָר, יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם.

פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁכָּל אֶחָד יָכוֹל לָבוֹא לְרַבֵּנוּ, וְהוּא מְתַקֵּן אוֹתָנוּ, הוּא עוֹזֵר לָנוּ, הוּא מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, הוּא נוֹתֵן בָּנוּ חָכְמָה וְשֵׂכֶל וְדַעַת וְאוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מִתְפָּרְסֵם וְנִתְגַּלָּה לְכָל הָעוֹלָם וְיָכוֹל כָּל אֶחָד לָבוֹא אֲפִלּוּ בְּלִי וִיזָה. מָה, אֲנַחְנוּ מְשֻׁגָּעִים? בִּשְׁבִיל מָה לָנוּ כָּל הַצָּרוֹת?

רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הוּא מַכְרִיז וּמוֹדִיעַ לְכָל הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ אוּמַן בָּעוֹלָם, מָה אַתֶּם חוֹשְׁבִים! יָבוֹאוּ אֲוִירוֹנִים מֵאַנְגְּלִיָּה, מִצָּרְפַת, מֵרוּסְיָה וּמֵאִיטַלְיָה, יָבוֹאוּ מִן אֲמֶרִיקָה, יָבוֹאוּ מִכָּל הַמְּדִינוֹת, מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת, מִכָּל הָעוֹלָם, יָבוֹאוּ כֻּלָּם לְאוּמַן. כָּל הָאֲוִירוֹנִים יַגִּיעוּ לְאוּמַן, כָּל הָאֲוִירוֹנִים מִכָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לְאוּמַן לְעֶרֶב רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הָאֲוִירוֹנִים כָּל הַיּוֹם יָבוֹאוּ. הוֹ.. יִהְיֶה שִׂמְחָה בְּכָל הָעוֹלָם, "יֵשׁ אוּמַן, יֵשׁ אוּמַן בָּעוֹלָם!"

רַבֵּנוּ אָמַר בִּזְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא הֵבִינוּ אֶת זֶה, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהָיוֹת בָּאֲוִיר, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁיִּהְיֶה נְסִיעוֹת בָּאֲוִירוֹן. הוּא גִּלָּה אֶת הָאֲוִירוֹן לִפְנֵי מֵאתַיִם שָׁנָה, הוּא גִּלָּה עוֹד כְּשֶׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מִזֶּה, לֹא הֶאֱמִינוּ שֶׁיִּהְיֶה אֶפְשָׁר לִנְסֹעַ בָּאֲוִיר, אֵיךְ?

זֶה אֶחָד מֵהַסִּימָנִים שֶׁל מָשִׁיחַ - שֶׁיִּהְיֶה רֶכֶב כָּזֶה שֶׁיִּסַּע בָּאֲוִיר. מִי שֶׁיִּהְיֶה לוֹ קֶשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם, אֲז יִסַּע לְמָשִׁיחַ שֶׁיִּתְפַּלֵּל בַּעֲדוֹ, שֶׁיָּאִיר בּוֹ.

וְעַכְשָׁו יְכוֹלִים לִנְסֹעַ הָלוֹךְ וְחָזוֹר לְאוּמַן בְּחִנָּם, הָלוֹךְ וְחָזוֹר. מִי יְשַׁלֵּם - אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. יְשַׁלֵּם מִי שֶׁיְּשַׁלֵּם, הַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם; הָעִקָּר – אוּמַן. הָלוֹךְ וְחָזוֹר לְאוּמַן בְּחִנָּם. יִהְיֶה לָנוּ קָו מְלוּד יָשָׁר לְאוּמַן. כֻּלָּם יָבוֹאוּ אֵלַי, כָּל הָאֲוִירוֹנִים וְכָל הָעֲשִׁירִים, כָּל הַכֶּסֶף יָבוֹא לְאוּמַן. כֻּלָּם יָבוֹאוּ לְאוּמַן לְרוּסְיָה וְכָל הַדּוֹלָארִים יִהְיֶה לָרוּסִים, כָּל הַדּוֹלָארִים שֶׁל אֲמֶרִיקָה. יָבוֹאוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הָרוּסִים בְּכָל שָׁנָה יִתְחַדְּשׁוּ, הֵם יִרְאוּ שֶׁבְּכָל שָׁנָה בָּאִים הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵהַשָּׁנָה קוֹדֶמֶת, הֵם יִשְׂמְחוּ מְאֹד, הֵם יִתְיַהֲדוּ, כָּל הָרוּסִים יִרְאוּ שֶׁזֶּה טוֹב. אוּמַן יִהְיֶה גָּדוֹל מְאֹד, מִכָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה לְאוּמַן אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה גֵּט. כָּכָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר, הוּא אָמַר: "כֻּלָּם יִזָּהֲרוּ מְאֹד לָבוֹא בְּכָל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה אֵלַי", לְאוּמַן. בְּאוּמַן - יֵשׁ שָׁמָּה כָּל הַבְּרָכוֹת, כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת!

יָבוֹאוּ כָּל הָעוֹלָם וְהַגּוֹיִים יְקַבְּלוּ כֶּסֶף וְיִתְּנוּ לָנוּ הָעֲצָמוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הֵם צְרִיכִים כֶּסֶף, הֵם רוֹצִים כֶּסֶף, הֵם עֲנִיִּים גְּדוֹלִים, אֵין לָהֶם לֶחֶם, אֵין לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל, אֲז בִּשְׁבִיל כֶּסֶף הֵם יִתְּנוּ הַכֹּל. הַמֶּמְשָׁלָה יִתְּנוּ כֶּסֶף וְהַגּוֹיִים הֵם יִתְּנוּ הָעֲצָמוֹת.

עַכְשָׁו אֲנִי בֶּן מֵאָה וְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי הָיִיתִי בְּרוּסְיָה עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה וְנִסִּים גְּדוֹלִים שֶׁאֲנִי יָצָאתִי בַּחַיִּים, כִּי אֲנִי כְּבָר חָלָשׁ וְזָקֵן, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתִי...

כָּל הָעוֹלָם יִשְׂמְחוּ וִינַגְּנוּ נִגּוּנִים שֶׁלָּנוּ, יִהְיֶה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה בִּירוּשָׁלַיִם, בְּאוּמַן וּבְכָל הָעוֹלָם. כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחֻכָּמִים בִּנְגִינָה, הֵם אוֹמְרִים: "נִגּוּנִים כְּאֵלֶּה כְּמוֹ בְּרֶסְלֶב - אֵין!" הַגְּאוֹנִים הַגְּדוֹלִים אוֹמְרִים: "כְּמוֹ רַבִּי נַחְמָן - אֵין!"

הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל יִשְׂרָאֵל, הוּא הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, הוּא יִתַּקֵּן אֲפִלּוּ כּוֹפְרִים שֶׁהֵם רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מֵהַיַּהֲדוּת, מֵהַתּוֹרָה, הוּא יְקָרֵב אוֹתָם וְיִהְיֶה מֵהֶם צַדִּיקִים גְּדוֹלִים. כָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ, יִהְיֶה הַרְבֵּה בָּתֵּי-כְּנֶסֶת וְיִלְמְדוּ וְיִרְקְדוּ וְיִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזֶה...

יִהְיֶה תְּחִיַּת הַמֵּתִים? כָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, וְאֵיךְ יִהְיֶה וּמַה יִהְיֶה, לֹא יִהְיֶה מָקוֹם. אִם-כֵּן לֹא צְרִיכִים לִנְסֹעַ לְאוּמָן. יְרוּשָׁלַיִם, רַק צָרִיךְ לִהְיוֹת מָקוֹם בִּשְׁבִיל כָּל הָעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם אֵיפֹה לַעֲמֹד. יָבוֹאוּ כָּל הָעוֹלָם וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת גְּדוֹלוֹת. כָּל הַמְּטוֹסִים לֹא יַסְפִּיקוּ, כַּמָּה מְטוֹסִים שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם לֹא יַסְפִּיקוּ לִנְסֹעַ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בִּירוּשָׁלַיִם!

הוֹ.. אֵיזֶה חֲתוּנָה יִהְיֶה לָנוּ, אֲנִי לֹא יָכוֹל כָּל-כָּךְ לְצַחֵק, אֵין לִי כֹּחַ...

הָעוֹלָם יִסְעוּ לְאוּמָן? כָּל הָעוֹלָם יִסְעוּ לִירוּשָׁלַיִם! אִם לֹא יְרוּשָׁלַיִם אָז אוּמָן, אוֹ יְרוּשָׁלַיִם אוֹ אוּמָן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא פֹּה וְהוּא יָבוֹא לְפֹה וְנַעֲשֶׂה פְּלָאוֹת, פְּלָאוֹת! אֲנַחְנוּ רוֹאִים כְּבָר פְּלָאוֹת - נַ נָח, זְכִינוּ לָנַ נָח! כָּל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מִנַּ נָח, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ גִּלָּה אֶת זֶה, אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי? אֲנִי נַ נָח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן! הוּא הוֹדִיעַ לָנוּ, גִּלָּה לָנוּ...

כָּל אֵלֶּה שֶׁלֹּא זָכוּ לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ - אוֹי יִהְיֶה לָהֶם גֵּיהִנֹּם, גֵּיהִנֹּם כָּזֶה.. הֵם עָזְבוּ אוֹצָר כָּזֶה חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הוֹדִיעַ לָנוּ, גִּלָּה לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁהוּא, הוּא נַ נָח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. כָּל הַלּוֹמְדִים לֹא בִּקְּשׁוּ וְלֹא רָאוּ וְאֵינָם יוֹדְעִים, אֲנַחְנוּ עֲדַיִן לֹא יוֹדְעִים, אֲבָל נֵדַע בְּקָרוֹב יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם.

הוּא יִתַּקֵּן כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַתִּקּוּנִים תְּלוּיִ רַק בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ. כָּל הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁלָּנוּ, שֶׁל כָּל הָעוֹלָם - תְּלוּיִ רַק בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ!

אֲנִי עוֹד לֹא יוֹדֵעַ הֵיכָן אֲנִי אֶהְיֶה בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי חוֹלֶה, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיפֹה, אֲבָל אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת בַּאֲנָשִׁים שֶׁהֵם מִתְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ. אֲנִי הָיִיתִי בְּאוּמָן לִפְנֵי שָׁנָה וְלִפְנֵי שְׁנָתַיִם, וְהַשָּׁנָה.. אוּלַי אֲנִי אֶהְיֶה בִּירוּשָׁלַיִם. נִרְאֶה...

אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי כָּל יְמֵי חַיַּי עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר בְּרִשְׁבִּ"י, וְעַכְשָׁו נִכְבַּשׁ יְרוּשָׁלַיִם, אוּלַי רְצוֹנוֹ הַקָּדוֹשׁ שֶׁנִּהְיֶה בִּירוּשָׁלַיִם בַּכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי. כֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי זֶה מָקוֹם שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, שֶׁל כָּל הַנְּשָׁמוֹת...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה לְכָל הָעוֹלָם מִי הַמַּנְהִיג שֶׁל יִשְׂרָאֵל - נַ נָח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶהוּ הַמַּנְהִיג שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, הוּא הָרַבִּי!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא אָמַר תּוֹרָה בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', מַה הוּא אָמַר? הוּא אָמַר: מִי הָרַבִּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל? שְׁמִי נַחְמָן - נַ נָח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶהוּ הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל!

כָּךְ כָּתוּב בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי-תֵבוֹת רַבִּ"י", הוּא הָרַבִּי. הוּא גִּלָּה לְפָנֵי הַכֹּל, הַ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' לְכָל יִשְׂרָאֵל, "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי-תֵבוֹת רַבִּי". הוּא יוֹדֵעַ לִהְיוֹת רַבִּי.

מִי הָרַבִּי? רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָרַבִּי, רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב - הוּא הָרַבִּי! מִי הָרֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל? נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, הוּא רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא הָרַבִּי!

זֶה גִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ, הוּא לֹא שַׁקְרָן, הוּא הָרַבִּי. הוּא נַעֲשָׂה רַבִּי, הוּא תָּמִיד הָיָה רַבִּי, אֲבָל הָיָה בַּחֹשֶׁךְ וְלֹא נָגְעוּ בּוֹ, אֲבָל עַכְשָׁו כְּבָר יְכוֹלִים לוֹמַר עָלַי בְּכָל יוֹם, בְּכָל עֵת, מָתַי שֶׁרוֹצִים. כְּבָר כָּל הָעוֹלָם אוֹהֲבִים וְרוֹצִים אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, בְּלִי הִשְׁתַּדְּלוּת, בְּלִי רַבָּנִים. נַעֲשָׂה הַדָּבָר מֵעַצְמוֹ, זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר גִּלָּה מִי הוּא הָרַבִּי. מִי הָרַבִּי? נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יִתֵּן כָּל הָעוֹלָם עִם הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ - נַ נַחְ. מַסְפִּיק לְכָל הָעוֹלָם נַ נַחְ. בַּשֵּׁם הַזֶּה נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַחָכְמוֹת וְכָל.. הַכֹּל!

דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה לֹא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵבִיאָם לַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי...

אֲנִי זָכִיתִי לְהַכִּיר אַנְשֵׁי אֱמֶת, תַּלְמִידֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ...

אֲנִי רָאִיתִי אֶת כָּל הַשַּׁקְרָנִים, לֹא נִשְׁאַר - רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא הָרַבִּי. כָּל הַגְּדוֹלִים הֵם יִתְבַּיְשׁוּ וְיִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי, כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל הָרַבָּנִים כֻּלָּם יֵלְכוּ בְּבִזָּיוֹן, הֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם הָרַבִּי, עַכְשָׁו נִרְאֶה...

כֻּלָּם יִתְבַּטְּלוּ וְיִתְבַּיְשׁוּ מֵרַבֵּנוּ, כָּל הַגְּדוֹלִים, כָּל הַגְּאוֹנִים, הֵם יֹאמְרוּ: "חָטָאנוּ, עָוִינוּ, פָּשַׁעְנוּ, בָּגַדְנוּ, הִרְשַׁעְנוּ.."

כָּל הַגְּאוֹנִים וְכָל הַגְּדוֹלִים שֶׁל הָעוֹלָם יִתְבַּיְשׁוּ וְיִתְבַּטְּלוּ נֶגֶד רַבֵּנוּ, נֶגֶד אִישׁ אֶחָד. דִּבּוּר אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' מְנַצֵּחַ אֶת כֻּלָּם, אֶת כָּל הָעוֹלָם. דִּבּוּר אֶחָד!

"גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר" לֹא אָמַר שׁוּם צַדִּיק, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

כֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, בָּא רַבֵּנוּ: "אֲנִי אֲנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם. אֲנִי, אֲנִי, אֲנִי, אֲנִי הָרַבִּי. אֲנִי, אֲנִי, אֲנִי, אֲנִי.."., וְכָל הָעוֹלָם יִתְבַּיְשׁוּ!

הוּא יִשְׁאַל אֶת כָּל הַגְּדוֹלִים, הוּא יִשְׁאַל לְכָל הָרַבָּנִים: "מִי הָרַבִּי?"

וְכֻלָּם יַגִּידוּ: "אַתָּה רַבִּי! לֹא הַשַּׁקְרָנִים! אַתָּה הָרַבִּי!"

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יֹאמַר לָהֶם מִי הָרַבִּי, "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי-תֵבוֹת רַבִּ"י".

עַכְשָׁו הַשַּׁקְרָנִים יֹאמְרוּ: "הָרַבִּי הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן! הוּא הָרַבִּי!"

מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ הוּא יְגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ, הוּא יְגַלֶּה מִי הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ. מָשִׁיחַ הוּא יִשְׁאַל אֶת כָּל הַגְּדוֹלִים וְכָל הַגְּאוֹנִים: "מִיהוּ הָרַבִּי?"

אָז כֻּלָּם יֹאמְרוּ: "הָרַבִּי? אַתָּם הוּא הָרַבִּי!"
לֹא יִהְיֶה אֶחָד שֶׁיֹּאמַר הָרַבִּי הוּא זֶה, אוֹ זֶה, רַק עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - כֻּלָּם יַסְכִּימוּ!
כֻּלָּם יָבוֹאוּ לַכֹּתֶל וְיִשְׁאֲלוּ וְיֹאמְרוּ: "מִי הָרַבִּי?"
יֹאמְרוּ כֻּלָּם: "הָרַבִּי הוּא רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל!"
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר גִּלָּה מִי הָרַבִּי, "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי תֵּבוֹת רַבִּי", הוּא הָרַבִּי. הוּא לֹא סְתָם אָמַר אֶת זֶה, מִי שֶׁגִּלָּה זֶה - זֶה הוּא! (וּמַרְאֶה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ)...

'אבי הנחל'

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסַפֵּר מִנְשִׁיא הַמְּדִינָה הַשְּׁלִישִׁי, מַר זַלְמָן שָׁזָר, וּמֵ'אֲבִי הַנַּחַל' - סֵפֶר הַמַּכְתָּבִים שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל כָּתַב לַנָּשִׂיא שָׁזָר...
עַכְשָׁו הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, קָרוֹב מְאֹד, זֶה סוֹד, לֹא יוֹדְעִים אֶת הַיּוֹם אֲבָל הוּא קָרוֹב. כָּכָה אוֹמֵר רַבִּי נַחְמָן. זֶה כָּתוּב גַּם בְּהַפְּתָקִ: "וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי הָאֵשׁ שִׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ".
"עָלֶיךָ אָמַרְתִּי" - נוּ, אַתָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה!
וְשָׁזָר אָמַר שֶׁזֶּה הַמִּכְתָּב יָבִיא הַגְּאֻלָּה לָעוֹלָם. הוּא לֹא הָיָה מְשֻׁגָּע, הוּא דִּבֵּר בְּכָל לֵב: "תִּשְׁמֹר עַל זֶה, יָבוֹא זְמַן שֶׁזֶּה הַחֲתִיכַת נְיָר יְכַבֵּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם. הַמִּכְתָּב הַזֶּה - זֶה יָבִיא הַגְּאֻלָּה!" כָּכָה הוּא אָמַר לִי. אִם הוּא הָיָה חַי, הוּא הָיָה מְרַקֵּד...
בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב פְּלָאוֹת שֶׁהַנָּשִׂיא שָׁזָר קִבֵּל אוֹתִי וְהִרְגִּישׁ וְרָאָה שֶׁאֲנִי בַּעַל-מְסִירוּת נֶפֶשׁ וַאֲנִי תָּמִיד דָּבוּק וְקָשׁוּר לִבְרֶסְלֶב. הַנָּשִׂיא שָׁזָר הוּא בִּקֵּשׁ מִמֶּנִּי בְּכָל מִינֵי בַּקָּשׁוֹת שֶׁאֶכְתֹּב לוֹ מַה שֶּׁקִּבַּלְתִּי עַל הָרַב רַבִּי נַחְמָן, וְזֶהוּ הַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל'.
וַאֲנִי הָיִיתִי גַּם-כֵּן אֵצֶל הַנָּשִׂיא הַקּוֹדֶם לְפָנָיו שָׁזָר - בֶּן-צִבִי. הוּא הָיָה בִּטְבֶרְיָה וַאֲנִי הָיִיתִי אֶצְלוֹ בַּמָּלוֹן וְנָתַתִּי לוֹ בְּמַתָּנָה סֵפֶר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. הוּא הָיָה כְּבָר בְּסוֹף הַיָּמִים, וְהוּא רָאָה אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים, הַנָּשִׂיא שָׁזָר אָמַר לִי שֶׁכָּל מִכְתָּב שֶׁהוּא קִבֵּל מִמֶּנִּי הוּא תֵּכֶף הָלַךְ לֶחָבֵר שֶׁלּוֹ לְהַנָּשִׂיא בֶּן-צִבִי וְהֶרְאָה לוֹ הַמִּכְתָּב, וּשְׁנֵיהֶם קָבְעוּ שֶׁהַעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. בֶּן-צִבִי קָרָא אֶת הַמִּכְתָּבִים וְאָמַר לְהַנָּשִׂיא שָׁזָר שֶׁיִּסְגֹּר אוֹתָם וְיִשְׁמֹר אוֹתָם, זֶה יִהְיֶה טוֹבָה גְּדוֹלָה לַדּוֹרוֹת הַבָּאִים, "תִּזָּהֵר מְאֹד, תִּסְגֹּר אוֹתוֹ, זֶה צְרִיכִים לְהַדְפִּיס!"
רוֹאִים בַּמִּכְתָּבִים שֶׁשְּׁנֵיהֶם, בֶּן-צִבִי וְשָׁזָר, הֵם הִסְכִּימוּ לְהַמִּכְתָּבִים וְהִתְרַשְּׁמוּ מְאֹד, וְהֵם הֶחֱלִיטוּ לִסְגֹּר אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים וּלְהַדְפִּיס אוֹתָם בִּשְׁבִיל הָעוֹלָם, הֵם הֶחֱלִיטוּ שֶׁזֶּהוּ הַגְּאֻלָּה. אָז יֵשׁ לִי שְׁנֵי נְשִׂיאִים שֶׁאָמְרוּ שֶׁזֶּה יִהְיֶה טוֹב. וְכָכָה עָשָׂה שָׁזָר, שָׁזָר הוּא הִדְפִּיס אֶת הַמִּכְתָּבִים שֶׁלִּי וְהוּא עָשָׂה אֶת הַשֵּׁם שֶׁל הַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל'. מַה זֶּה 'אֲבִי הַנַּחַל'?
'אֲבִ"י' - אוֹתִיּוֹת יִשְׂרָאֵל בֶּעָר אוֹדֶסָר, הַנַּחַל. הוּא הָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב בְּעִבְרִית - 'יִשְׂרָאֵל דֹּב'. לֹא, הוּא כָּתַב בְּאִידִישׁ - 'יִשְׂרָאֵל בֶּעָר'.

הַנָּשִׂיא שָׁזָר הוּא בָּדַק כָּל הַמִּכְתָּבִים וְלָקַח תַּמְצִית וְהוּא הִדְפִּיס שְׁלוֹשִׁים וּשְׁנַיִם מִכְתָּבִים, וּבָזֶה הוּא פָּתַח שַׁעַר שֶׁצְּרִיכִים לְהַדְפִּיס כָּל סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְגַם אֶת כָּל הַמִּכְתָּבִים שֶׁיֵּשׁ עוֹד שֶׁלֹּא נִדְפְּסוּ. זֶה לְבַד דָּבָר נוֹרָא מְאֹד, הַמִּכְתָּבִים שֶׁהוּא הִדְפִּיס זֶה מַרְאֶה שֶׁהוּא הֶאֱמִין בְּהַשֵּׁם וּבְכָל הַצַּדִּיקִים וּבְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, כֵּן. וְהַנָּשִׂיא שָׁזָר הוּא לֹא כָּל-כָּךְ מַהֵר מְדַבֵּר דִּבּוּרִים כְּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁהוּא דִּבֵּר עַל הַמִּכְתָּבִים. עַל-כָּל-פָּנִים הוּא צוֹעֵק, הוּא מַכְרִיז: "אֲנִי נָשִׂיא, אֲבָל אֲנִי מַאֲמִין!"

זֶה פֶּלֶא, דְּבַר פֶּלֶא...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם עַכְשָׁו נַעֲשָׂה מֵהַמִּכְתָּבִים הַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל', בַּמִּכְתָּבִים כָּתוּב לְהַנָּשִׂיא: "אָחִי יַקִּירִי, חָבֵר יַקִּירִי, מַדּוּעַ אַתָּה יָשֵׁן, מַה יִּהְיֶה מִמְּךָ?"

אַתָּה רָאִיתָ אֶת הָ'אֲבִי הַנַּחַל'? 'אֲבִי הַנַּחַל' זֶה דָּבָר.. לְפָנַי בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ יִתְגַּלֶּה 'אֲבִי הַנַּחַל', כֵּן.

כָּל מִי שֶׁרוֹאֶה הַמִּכְתָּבִים - נַעֲשֶׂה בַּעַל-תְּשׁוּבָה! תִּשְׁתַּדֵּל לְקַבֵּל הַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל' - אָז תִּהְיֶה חָסִיד בְּרֶסְלֶב!

הַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל' מְקָרֵב אֶת כֻּלָּם, כֻּלָּם, מִי שֶׁקּוֹרֵא בְּהַסֵּפֶר אוֹמֵר שֶׁזֶּה פֶּלֶא. מֵהַמִּכְתָּבִים הָאֵלֶּה נַעֲשָׂה הָרְבֵּה בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה.

תִּרְאֶה, תִּרְאֶה אֶת הַמִּכְתָּבִים, הֵם מְעוֹרְרִים מְאֹד, עַל-יְדֵי הַמִּכְתָּבִים הָאֵלֶּה אַתָּה תַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה...

(חָסִיד שֶׁקָּרָא בְּהַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל' הִגִּיעַ בְּהִתְלַהֲבוּת לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְסַפֵּר לוֹ כִּי אֵין סֵפֶר יוֹתֵר גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ מֵהַסֵּפֶר הַזֶּה)

כֵּן. כָּל מִכְתָּב הוּא אוֹר הַשֵּׁם, כָּל דִּבּוּר - אוֹר הַשֵּׁם! נֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָמוֹת! נֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָם!

יֵשׁ עוֹד מִכְתָּבִים שֶׁלֹּא נִדְפְּסוּ, שָׁזָר הוּא הִדְפִּיס רַק הַמִּכְתָּבִים שֶׁעוֹשִׂים רֹשֶׁם גָּדוֹל, אֲבָל יֵשׁ עַכְשָׁו לְהָבִיא לִדְפוּס עוֹד מִכְתָּבִים, יוֹתֵר יוֹתֵר יָפִים מֵאֵלּוּ. נוּ, צְרִיכִים לְהִתְפַּלֵּל לְרַחֲמִים... שָׁזָר הוּא אָמַר לִי שֶׁהוּא רַק בְּרֶסְלֶבֶר, אֲבָל הָעוֹלָם הָיוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מִבְּרֶסְלֶב, רַק עַכְשָׁו אֶפְשָׁר לְדַבֵּר, כִּי הָעוֹלָם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ. הֵם כֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, אַדְמוֹ"ר מִסַּיִם וְכֻלָּם, אָז שָׁזָר הוּא שָׁתַק. אֲבָל הוּא הִשְׁאִיר בְּעֵט מַה שֶׁהִשְׁאִיר...

הַשֵּׁם שֶׁל הַנָּשִׂיא שָׁזָר הוּא שְׁנִיאוֹר זַלְמָן רַדִישׁוֹב, הוּא הֶעֱלָה מֵרוּסְיָה אֶת הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ. הוּא הָיָה חָפְשִׁי לְגַמְרֵי, הָיָה בְּלִי שַׁבָּת, בְּלִי שׁוּם.. וְעַל-יְדֵי רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן נַעֲשָׂה בַּעַל-תְּשׁוּבָה!

בְּכָל שַׁבָּת יֵשׁ יְשִׁיבָה שֶׁל הַהִסְתַּדְּרוּת, שֶׁל מַפַּ"י, בְּשַׁבָּת יֵשׁ לָהֶם זְמַן כֻּלָּם, כָּל הַגְּדוֹלִים, וְהוּא הָיָה נוֹסֵעַ מִירוּשָׁלַיִם לְוַעַד הַפּוֹעֵל' לַהִסְתַּדְּרוּת בְּתֵל-אָבִיב בְּכָל שַׁבָּת, וּבַזְּמַן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שֶׁנַּעֲשָׂה קֶשֶׁר בֵּינֵינוּ, אָז הוּא הִפְסִיק לִנְסֹעַ בְּשַׁבָּת, הוּא הִפְסִיק לְחַלֵּל שַׁבָּת, וְנַעֲשָׂה בַּעַל-תְּשׁוּבָה, וְהוּא הִתְפַּלֵּל עִם טַלִּית וּתְפִלִּין בְּכָל יוֹם. וְהָיָה לוֹ מַחֲלֹקֶת בַּבַּיִת, אִשְׁתּוֹ לֹא רָצְתָה שֶׁיִּהְיֶה בַּעַל-תְּשׁוּבָה, הִיא אָמְרָה לוֹ: "אַתָּה מְשֻׁגָּע, מַה זֶּה אִתְּךָ! אַתָּה תִּהְיֶה נָשִׂיא, אַתָּה מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם, אַתָּה נָשִׂיא?"

כְּשֶׁאֲנִי בָּאתִי אֵלָיו אִשְׁתּוֹ אָמְרָה לִי: "הוּא יָשֵׁן, שִׂזֵר חֲזַר עֵיֵף, הוּא יָשֵׁן עַכְשָׁו", אָז אֲחוֹתוֹ אָמְרָה לָהּ: "הוּא אָמַר שֶׁאֲפִלּוּ אִם יִישַׁן - לְעוֹרֵר אוֹתוֹ!"

אִשְׁתּוֹ צָעֲקָה וּבָכְתָה: "אֲנִי לֹא רוֹצָה חֲבֵרִים כְּאֵלּוּ, יַגִּידוּ עָלֶיךָ שֶׁאַתָּה מְשֻׁגָּע, אַתָּה לֹא תִּהְיֶה נָשִׂיא". הִיא אָמְרָה לוֹ שֶׁהֵם יִתְּנוּ לְךָ חֹפֶשׁ, שֶׁתֵּלֵךְ, יְפַטְּרוּ אוֹתְךָ, "אַתָּה נָשִׂיא? נָשִׂיא כָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ חָבֵר כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל בֶּעֶר לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. מַה זֶּה, אֲנִי לֹא רוֹצָה נָשִׂיא כָּזֶה!"

הִיא רָצְתָה לְהִתְגָּרֵשׁ וְאָמְרָה: "רַק גֵּט. עִם חָבֵר כָּזֶה - גֵּט! אֲנִי רוֹצָה לְהִתְגָּרֵשׁ!"

אָז הוּא אָמַר לָהּ: "אֲנִי אֶתֵּן לָךְ גֵּט מָתַי שֶׁאַתְּ רוֹצָה, אַל תִּתְפַּלְּאִי!"

הוּא אָמַר לָהֶם: "אֲנִי גָּרוּשׁ כְּבָר". אִשְׁתּוֹ בָּכְתָה, וְהוּא צָחַק...

אִם הָיוּ מִתְגָּרְשִׁים הָיָה יוֹתֵר טוֹב וְכָל הָעוֹלָם הָיוּ יוֹדְעִים שֶׁהַנָּשִׂיא גֵּרֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ בִּשְׁבִיל רַבִּי נַחְמָן. יֵשׁ הַרְבֵּה שֶׁגֵּרְשׁוּ אֶת הַנָּשִׁים שֶׁלָּהֶם, אָז יִהְיֶה עוֹד אֶחָד. כֻּלָּם יוֹדְעִים שֶׁהָיָה גֵּטִים הַרְבֵּה הַרְבֵּה מְאֹד וְהָיָה צְעָקוֹת וּבְכִיּוֹת מֵהַיְלָדִים, "אַבָּא, אַבָּא, אַבָּא, מַדּוּעַ אַתָּה לֹא רוֹאִים אוֹתְךָ? אַבָּא, אַבָּא.."

אוֹי, צְרִיכִים לְהָבִיא אֶת אִשְׁתּוֹ שֶׁל שִׂזֵר לִרְאוֹת אֵיךְ נוֹתְנִים לִי פִּדְיוֹנוֹת (צוֹחֵק)...

שִׂזֵר הוּא בָּא אֵלַי לַיְשִׁיבָה בִּטְבֶרְיָה, זֶה הָיָה בִּזְמַן סַכָּנָה, בִּזְמַן שֶׁהָיָה פְּרָעוֹת, הָיָה צָרוֹת, הָעַרְבִים הָרְגוּ יְהוּדִים, וַאֲנַחְנוּ הָלַכְנוּ בְּיַחַד עַד לִמְקוֹם הַשֵּׁנָה בְּשָׁלוֹם וְלָמַדְנוּ בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן'.

הַקֶּשֶׁר שֶׁלִּי עִם הַנָּשִׂיא שִׂזֵר הָיָה סוֹד, כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, אִם הוּא הָיָה מַרְאֶה כְּמוֹ שֶׁהָיָה הַקֶּשֶׁר בֵּינֵינוּ הָיוּ אוֹמְרִים עָלָיו שֶׁהוּא מְשֻׁגָּע, כֻּלָּם הָיוּ זוֹרְקִים אוֹתוֹ מֵהַסּוֹכְנוּת, "מַה, בַּטָּלָן!"

אֲנִי עָשִׂיתִי חֲתוּנָה לְהַבֵּן שֶׁלִּי, וְהוּא בָּא מֵהַמִּשְׂרָד שֶׁלּוֹ לַחֲתוּנָה שֶׁהָיְתָה בִּצְפוֹן תֵּל-אָבִיב בְּאֵיזֶה מָלוֹן, וְרֹאשׁ-הַסּוֹכְנוּת אָמַר לְשִׂזֵר: "אִי אֶפְשָׁר שֶׁאַתָּה תִּסַּע עַכְשָׁו, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְגַמֵּר אֶת הָעֲבוֹדָה לְבַד, תִּשָּׁאֵר פֹּה".

אָז שִׂזֵר אָמַר לוֹ: "לֹא, לֹא, לֹא, אֲנִי מֻכְרָח לִנְסֹעַ!" וְהוּא הִשְׁאִיר אֶת רֹאשׁ-הַסּוֹכְנוּת וְנָסַע לְחֲתוּנָה...

אֲנִי בָּאתִי לְשָׁזָר וְנִכְנְסָה הַמַּזְכִּירָה וְאָמְרָה: "יִשְׂרָאֵל בֶּער בָּא".
"שֶׁיִּכָּנֵס, מַה זֶּה".
וְיָרְדוּ הַרְבֵּה שָׂרִים וְהוּא דִּבֵּר אִתִּי, הוּא עָזַב אוֹתָם, "שֶׁיֵּשְׁבוּ, אֲנִי צָרִיךְ לְדַבֵּר עִם יִשְׂרָאֵל בֶּערְ!"
שָׁזָר אָמַר לְבֶן-גּוּרְיוֹן וּלְמשֶׁה שָׂרֵת שֶׁיְּחַכּוּ, "יִשְׂרָאֵל בֶּער בָּא, אֲנִי עָסוּק עַכְשָׁו, יֵשׁ לִי לְדַבֵּר אִתּוֹ". אָז הֵם חִכּוּ, מַה לַּעֲשׂוֹת...
זֶה דִּבֵּר פֶּלֶא אֵיךְ הָיָה לִי חֲבֵרוּת עִם הַנָּשִׂיא, אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת זֶה? זֶה לֹא בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע. הָיִינוּ חֲבֵרִים כְּאֵלֶּה.. כָּל הַמֶּמְשָׁלָה הָיָה נֶגֶד וְהוּא לֹא שָׁמַע לָהֶם. כֻּלָּם אָמְרוּ שֶׁהַנָּשִׂיא שָׁזָר הוּא חֶסִיד בְּרֶסְלֶב, הוּא יֵשׁ לוֹ חָבֵר יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסָר. עַד הַיּוֹם הַמַּזְכִּירָה וְהַפְּקִידִים - כֻּלָּם מִתְפַּלְּאִים מִזֶּה. כֵּן, כָּל הַמֶּמְשָׁלָה וְכֻלָּם יוֹדְעִים שֶׁאֲנַחְנוּ הָיִינוּ חֲבֵרִים מְיֻחָדִים, אֲפִלּוּ בֶּן-גּוּרְיוֹן וְכֵן כָּל הַשָּׂרִים שֶׁל הַמֶּמְשָׁלָה אָמְרוּ לִי שֶׁהֵם לֹא חֲבֵרִים שֶׁל הַנָּשִׂיא שָׁזָר, אֲנִי הֶחָבֵר שֶׁלּוֹ, אֲנִי הָיִיתִי הֶחָבֵר שֶׁלּוֹ הַיְחִידִי!
שָׂרֵת שָׁאַל לְהַנָּשִׂיא שָׁזָר: "מִי הוּא זֶה?" אָז שָׁזָר אָמַר לוֹ: "זֶה הֶחָבֵר הַטּוֹב שֶׁלִּי הַיְחִידִי!"
הוּא הֶחֱזִיק אוֹתִי כָּכָה, עִם הַיָּד, וְהוּא אָמַר לְכָל הַכְּנֶסֶת שֶׁיֵּשׁ לוֹ חֲבֵרִים, חֲבֵרִים הַרְבֵּה, אֲבָל אֲנִי הֶחָבֵר הֶכִי נִכְבָּד שֶׁלּוֹ, הֶחָבֵר הַטּוֹב וְהַנִּבְחָר שֶׁלּוֹ, "מִכָּל הַחֲבֵרִים רַק חָבֵר אֶחָד יֵשׁ לִי - יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסָר! מִכָּל הַכְּנֶסֶת - הוּא חָבֵר שֶׁלִּי!"
כָּכָה הוּא אָמַר: "אֲנִי יֵשׁ לִי בֶּן-גּוּרְיוֹן וְגַם-כֵּן שַׂר-הַחוּץ מֹשֶׁה שָׂרֵת הוּא הֶחָבֵר שֶׁלִּי וְיֵשׁ לִי חֲבֵרִים, אֲבָל יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסָר.. הוּא שׁוֹכֵן אֶצְלִי!"
כָּל הַשּׁוֹטְרִים יָדְעוּ שֶׁכְּשֶׁאֲנִי בָּאתִי הָיָה פָּתוּחַ לְפָנַי בְּכָל מָקוֹם, הוּא אָמַר: "יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסָר הוּא הָאִישׁ הַיְחִיד שֶׁבָּא לְבֵיתִי כְּמוֹ לְבֵיתוֹ, בְּלִי שׁוּם הַזְמָנָה".
כְּשֶׁהוּא בָּא לְחַמֵּי טְבֶרְיָה הוּא בִּקֵּשׁ חֶדֶר מְיֻחָד, הוּא צָרִיךְ לְדַבֵּר אִתִּי. חֶדֶר מְיֻחָד!
בְּפוּרִים אֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ וְעִם רַב שְׁמוּאֵל הוּרְבִיץ וְרַקָּדְנוּ בְּיַחַד בַּמְּלוֹן שֶׁל הַגֶּרְמָנִים בְּטְבֶרְיָה, וְגַם אֲנִי וְהַנֶּכֶד שֶׁלִּי לְמַדְנוּ אִתּוֹ 'לְקוּטֵי מוֹהֲר"ן'. כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁאֲנִי חָבֵר שֶׁלּוֹ. הוּא עָשָׂה צִלּוּם, אֲנִי וְהוּא, אֲנַחְנוּ שְׁנֵינוּ עַל תְּמוּנָה אַחַת, הַנָּשִׂיא שָׁזָר וְיִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסָר - הֶחָבֵר הֶכִי גָּדוֹל וַהֲכִי טוֹב שֶׁל הַנָּשִׂיא שָׁזָר. הוּא הָיָה אִישׁ מְלֻמָּד, אִי אֶפְשָׁר לְבַטֵּל אִישׁ כָּזֶה. הוּא אָמַר לָרַדְיוֹ שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּגַּע בִּי, בִּכְבוֹדִי - תֵּכֶף לַמַּעֲצָר, בְּלִי שׁוּם מִשְׁפָּט!
אֲנִי הָיָה לִי חֶדֶר עַל צִיּוּן הַתַּנָּא הַקָּדוֹשׁ רַבִּי מֵאִיר בַּעַל-נֵס וְהָיָה לִי שָׂמָה אֶפְשָׁרוּת לַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה, וּבָא חָבֵר-כְּנֶסֶת אֶחָד עַז-פָּנִים, הוּא הָיָה רוֹצֶה לְזָרֹק אוֹתִי מֵהַדִּירָה וְהַנָּשִׂיא לְחַם אִתּוֹ. הַמַּזְכִּירָה שֶׁל שָׁזָר הִיא יוֹדַעַת הַכֹּל מַה שֶּׁהַנָּשִׂיא עָשָׂה בִּשְׁבִיל זֶה, אֵיזֶה מְסִירוּת נֶפֶשׁ הָיָה לוֹ. עַל-יָדָהּ הָיָה כָּל הַכֹּחַ שֶׁל הַנָּשִׂיא. אֲבִיבָה הִיא הַיּוֹעֵץ

הַמִּשְׁפָּטִי שֶׁל הַנָּשִׂיא, וְהִיא יוֹדַעַת דְּבָרִים כָּאֵלֶּה שֶׁהָיָה לִי עִם הַנָּשִׂיא, סוֹדוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יָדַע מִזֶּה שׁוּם אָדָם, כֵּן.

אוֹתוֹ חֶבֵר-כְּנֶסֶת הוּא הָיָה עַז-פָּנִים, הוּא לֹא רָצָה לִשְׁמֹעַ לְהַנָּשִׂיא, אֲבָל הַסּוֹף הָיָה שֶׁהוּא נָתַן לְהַנָּשִׂיא אֶת הַכְּתֹבֶת שֶׁל בַּעַל-הַדִּירָה וְהַנָּשִׂיא פָּעַל אֶצְלוֹ שֶׁיַּשְׁאִיר אוֹתִי כָּל יְמֵי חַיַּי בְּהַדִּירָה.

הַנָּשִׂיא שָׁזָר הוּא עָשָׂה מְסִירוּת נֶפֶשׁ, הוּא הִדְפִּיס אֶת הַסֵּפֶר 'כִּתְבֵי רַבִּי נַחְמָן' וְנָתַן בְּמַתָּנָה לְכָל הַפְּקִידִים שֶׁל הַמִּשְׂרָד שֶׁלּוֹ. הוּא נָתַן לְכָל הַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ בְּלִי כֶּסֶף.

אֲנִי דִּבַּרְתִּי עִם הַנָּשִׂיא הֶרְצוּג שֶׁיַּדְפִּיס 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' בִּשְׁבִיל כָּל הַיְלָדִים שֶׁל בָּתֵּי-הַסֵּפֶר, אָז הַיְלָדִים יִהְיוּ יְחִידִים בָּעוֹלָם. הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' צְרִיכִים לְהַדְפִּיס הַרְבֵּה מְאֹד, יִהְיֶה כָּכָה, יַדְפִּיסוּ אֶת הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְכָל הַיְלָדִים בְּכָל הָעוֹלָם יַעַסְקוּ בָּהֶם וְכֻלָּם יִתְמַהוּ מְאֹד, יִתְפַּלְאוּ: "אֵיךְ אֶפְשָׁר, בֶּן-אָדָם יָכוֹל לְדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ, 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלּוּ?! זֶה מִן הָעוֹלָם הַבָּא!"

צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַמֶּמְשָׁלָה שֶׁבִּזְמַן שֶׁהַחַיָּל נִכְנָס לַעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ יִתְּנוּ לוֹ סֵפֶר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אָז יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, זֶהוּ אוֹר הַגְּאֻלָּה! וְגַם שֶׁיִּתְּנוּ לַחַיָּל אֶת הַסֵּפֶר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', שֶׁכָּל הַצָּבָא יִקְרָא אֶת מַה שֶּׁיֵּשׁ שָׁמָּה, הֵם יִרְאוּ מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם... ב"ה, כ"ז אֱלוּל תש"ל.

לִכְבוֹד נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל הַמּוּשָׂל בְּגִנְזֵי הַמַּדָּע וְהַחָכְמָה עִלָּאָה דְּעִלָּאָה עַל כָּל עִלָּאִין שֶׁגְּלָה רַבֵּנוּ נַחַל נוֹבֵעַ אֲשֶׁר בְּחָכְמָתוֹ יְכַבֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם וְיוֹצִיאֵם מֵחֹשֶׁךְ לְאוֹר וְיָאִיר בְּכֻלָּם נֹעַם אוֹר ה'. כְּתִיבָה וַחֲתִימָה טוֹבָה וְחַיִּים וְשָׁלוֹם לְךָ וּלְבֵיתְךָ, וְיַאֲרִיכוּ יָמִים וְשָׁנִים עַל מַמְלַכְתּוֹ בְּרֹב טוּב.

יְמֵי הַזִּקְנָה קָפְצוּ עָלַי בְּחֹזֶק יָד וְכֹחִי וּמֹחִי חָלַשׁ וְדַל מִלְּבַד הַחֲלָאִים וּכְאֵבִים וְצָרוֹת צְרוּרוֹת בְּלִי שִׁעוּר אֲשֶׁר סְבָבוּנִי מִכָּל צַד בַּעֲוֹונוֹתַי הָרַבִּים לֹא עָלֶיךָ, לֹא יִתְּנוּנִי לָבוֹא בַּכְּתוּבִים כְּמוֹ שֶׁרָאוּי לָנוּ.

אִם אָמְנָם הַגּוּפִים רְחוֹקִים, אֲבָל נַפְשׁוֹתֵינוּ קְרוֹבִים מְאֹד, כִּי אֲנַחְנוּ קְשׁוּרִים יַחַד בְּיִחוּדָא חַדָּא בְּשֹׂרֶשׁ נִשְׁמַת הַמַּנְהִיג הֶחָכָם הָאֱמֶת שֶׁהוּא פּוֹדֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ, הוּא שֹׂרֶשׁ יַהֲדוּתֵנוּ, הוּא כָּל חַיּוּתֵנוּ נֶחְמָתֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ וְתִקְוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דּוֹר לָנֶצַח.

אֵשׁ אַהֲבָתֵנוּ לֹא תִּכְבֶּה וְלֹא תָּמוּשׁ לְעוֹלָם וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, ה' יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת לְבָבִי כִּי אֵשׁ אַהֲבָתְךָ תּוּקַד תָּמִיד בְּלִבִּי עַד אֵין סוֹף, וְיוֹמָם וָלַיְלָה כָּל מַחְשְׁבוֹתַי עָלֶיךָ עַל טוֹבָתְךָ וִישׁוּעָתְךָ בַּגּוּף וּבַנֶּפֶשׁ, וּמִתְפַּלֵּל וּמִתְחַנֵּן שֶׁיָּאִיר ה' בְּלִבְּךָ אוֹר הָאֱמֶת, אוֹר הֶחָדָשׁ פֶּלֶא הַפְּלָאוֹת, אוֹר הָאוֹרוֹת הַנּוֹרָא מְאֹד, נַחַל נוֹבֵעַ, אֲשֶׁר אַתָּה חָפֵץ בּוֹ וּמִשְׁתּוֹקֵק וְחוֹמֵד

בְּכֻלּוֹת הַנֶּפֶשׁ שֶׁיִּתְגַּלֶּה וְיִתְפָּאֵר וְיִתְפָּרְסֵם בְּכָל הָעוֹלָם, כִּי עַל-יְדֵי זֶה יִתְקַן הָעוֹלָם בְּתַכְלִית שְׁלֵמוּת הַתִּקּוּן.

אָחִי חֲבִיבִי חֶמְדַּת לִבָּבִי, הוֹד לִבִּי וְנַפְשִׁי, אֵינֶנִּי יָכוֹל לְהָזִיז אַהֲבָתִי וּתְשׁוּקָתִי וְנַעֲנוּעַי מֵאִתְּךָ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת, כִּי תָּלוּי בָּזֶה דְּבָרִים עֶלְיוֹנִים נֶעֱלָמִים וְנוֹרָאִים שֶׁהֵם יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל. דַּע כִּי כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּי רַבֵּנוּ זִכְרוֹנוֹ לִבְרָכָה עוֹלִים עַד אֵין סוֹף וְיוֹרְדִים עַד תְּהוֹם רַבָּה לְהָרִים וּלְהַגְבִּיהַּ כָּל הָעוֹלָם לַה' יִתְבָּרַךְ, אֲפִלּוּ הָרְחוֹקִים שֶׁנִּתְרַחֲקוּ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מִקְּדֻשַּׁת הַתּוֹרָה וְיָרְדוּ פְּלָאִים לְתַכְלִית הַיְרִידָה שֶׁאֵין יְרִידָה לְמַטָּה מִמֶּנָּה, גַּם עֲלֵיהֶם וְעָלֵינוּ הִגִּיעַ רַחֲמָיו בְּדוֹר הֶעָנִי הַזֶּה, לְעוֹרְרָם וּלְהַקִּיצָם, לְתוֹמְכָם וּלְסַעֲדָם, לְהַחֲלִימָם וּלְרַפְּאוֹתָם וּלְהַעֲלוֹתָם לְתַכְלִית תַּכְלִית הָעֲלִיָּה. אַשְׁרֵינוּ, אַשְׁרֵינוּ, שֶׁזְּכִינוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה יוֹתֵר מִכָּל הַדּוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים מֵעֵת בְּרִיאַת הָעוֹלָם. אַשְׁרֵי אָזְנֶיךָ וְאַשְׁרֵי עֵינֶיךָ וְלִבְּךָ שֶׁרָאִיתָ וְשָׁמַעְתָּ וְהֵבַנְתָּ אֶת כָּל זֶה, וְיוֹתֵר מִזֶּה נִזְכֶּה לֵידַע לֶעָתִיד בְּעֵת שֶׁאֱמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח.

אַהֲבָה הַפְלִיאָה שֶׁלָּנוּ נוֹלְדָה בִּטְבֶרְיָא בְּיוֹם ט"ו בִּשְׁבָט תשי"ז, מֵאַהֲבָה וְהַיְחוּד הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה נוֹלַד לָנוּ בֵּן לְמַזָּל טוֹב וְקָרָאתָ שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל אֲבִי הַנַּחַל, עַל שֵׁם הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה. הַבֵּן הַיָּקָר הַזֶּה הוּא חָשׁוּב וְחָבִיב מְאֹד בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאָדָם. מֵהַבֵּן יָחִיד הַזֶּה נוֹלַד הַמְּתָקוֹת וִישׁוּעוֹת גְּדוֹלוֹת לְעַם יִשְׂרָאֵל, כַּיָּדוּעַ לְךָ קְצָת כַּמָּה וְכַמָּה חָבִיב וְחָמוּד הַבֵּן שֶׁלָּנוּ אֲצָל גְּדוֹלֵי הַתּוֹרָה וְהַיִּרְאָה אֲשֶׁר כֻּלָּם מְשַׁבְּחִים וּמַפְלִיאִים אוֹתוֹ בְּלִי שִׁעוּר, וְכֻלָּם מִתְפַּלְּאִים מְאֹד עַל עִנְיָן הַקָּשֶׁר שֶׁלָּנוּ שֶׁעַל-יָדוֹ נִתְגַּדֵּל וְנִתְקַדֵּשׁ כְּבוֹד ה' לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

מֵאֵת ה' הָיְתָה זֹאת לִכְתֹּב לְךָ דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים אֵלּוּ שֶׁלֹּא עָלָה עַל דַּעְתִּי בִּתְחִלַּת הַכְּתִיבָה לְכָתְבָם.

זֶה הַיּוֹם ט"ו בִּשְׁבָט עָשָׂה ה' נִפְלָאוֹת נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ. זֶה עַכְשָׁו בְּאֶמְצַע הַכְּתִיבָה בָּא אֵלַי מִכְתָּב וּבִרְכָתוֹ הַלְּבָבִית בְּצֵרוּף צ'ק עַל סַךְ מֵאָה לִירוֹת יִשְׂרְאֵלִיּוֹת וְנִתְוַסֵּף לִי שִׂמְחָה עַל שִׂמְחָתִי, מֵעִמְקֵי לְבָבִי אַבִּיעַ לִכְבוֹד מַעֲלָתוֹ הָרָם רֹב תּוֹדוֹת וּתְשׁוּאוֹת חֵן חֵן עַל הַטּוּב וְהַחֶסֶד אֲשֶׁר גָּמַל עָלַי, יְשַׁלֵּם ה' פָּעֳלוֹ הַטּוֹב וּתְהִי מַשְׂכֻּרְתּוֹ שְׁלֵמָה, יִשָּׂא בְּרָכָה מֵאֵת ה' וְיַצְלִיחוֹ בְּכָל אֲשֶׁר יִפְנֶה וְיִזְכֶּה לִרְאוֹת הִתְגַּלּוּת הָאֱמֶת בָּעוֹלָם.

דִּבְרֵי עַבְדּוֹ וְאוֹהֲבוֹ הַנֶּאֱמָן הַמְשֻׁרְתוֹ בְּכָל לֵב וָנֶפֶשׁ, מְבָרְכוֹ בְּשָׁנָה טוֹבָה וּמְאֻשֶּׁרֶת לְחַיִּים טוֹבִים וַאֲרֻכִּים.

יִשְׂרָאֵל דֹּב אוֹדֶסֶר.

להיות יהודי

עֶרֶב חַג הַשָּׁבוּעוֹת, רַבִּי יִשְׂרָאֵל וַחֲסִידָיו לְאַחַר טְבִילַת הַמִּקְוֶה לִכְבוֹד יוֹם טוֹב...

אוֹי אַשְׁרֵינוּ, מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ! אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּדְרָשׁ וְלִלְמֹד תּוֹרָה, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְלִקְרוֹת בַּתּוֹרָה, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה וְלִשְׁתּוֹת יַיִן, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְלִקְבֹּר אֶת הַמֵּתִים, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּקְוֶה וְלִטְבֹּל, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּשְׁפָּט וְלִשְׁמֹעַ דִּין, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּטְבָּחַיִם וְלִשְׁחֹט בְּהֵמָה, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּרְחָץ וְלִרְחֹץ, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּסְפָּרַיִם וְלִגְלֹחַ, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּכְבָּסַיִם וְלִכְבֹּס, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּטְבָּחַיִם וְלִשְׁחֹט בְּהֵמָה, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּרְחָץ וְלִרְחֹץ, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּסְפָּרַיִם וְלִגְלֹחַ, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּכְבָּסַיִם וְלִכְבֹּס, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּשְׁתֶּה וְלִשְׁתּוֹת יַיִן, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְלִקְבֹּר אֶת הַמֵּתִים, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּקְוֶה וְלִטְבֹּל, אַשְׁרֵינוּ שֶׁהִשְׁכִּימוּ וְהִעֲרִיבוּ לְבֵית הַמִּשְׁפָּט וְלִשְׁמֹעַ דִּין

וְ'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', וְכֵן כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הֵם כֻּלָּם אוֹרוֹת וּדְרָכִים וְעֵצוֹת אֵיךְ לִהְיוֹת יְהוּדִי. יֵשׁ לָנוּ הַכֹּל מוּכָן וּמְזֻמָּן.

יֵשׁ אֶחָד שֶׁהוּא מְסְתּוֹבֵב בַּבַּיִת וְהוּא אָצְלוֹ אוֹר הַתּוֹרָה, הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְהַ'לִּקּוּטֵי עֵצוֹת', וּבְכָל פַּעַם הוּא שׁוֹכֵב עַצְמוֹ לָנוּחַ וְהוּא חוֹשֵׁב עַל עִקַּר הַחָכְמָה, אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי... אוֹי וַוי, אֵיךְ יְכוֹלִים לֶאֱכֹל וְלִישֵׁן, יֵשׁ חָכְמוֹת כָּאֵלֶּה, יֵשׁ חָכְמָה כָּזֶה.. וְכָל הַחָכְמָה הוּא אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי. כָּל הַקְּדֻשׁוֹת, כָּל הַחָכְמָה שֶׁלָּנוּ, כָּל הַכֹּחַ שֶׁלָּנוּ הוּא רַק "אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי". זֶה עִנְיָנִים נֶעֱלָמִים מְאֹד אֲבָל צְרִיכִים לְהַכְנִיס עַצְמוֹ, אֶת לִבּוֹ וּמֹחוֹ בְּהַסְּפָרִים, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', לִקְרֹא וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם. אֵיזֶה עֲבוֹדָה אַחֶרֶת יֵשׁ לָנוּ? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מַה יֵּשׁ לַיְּהוּדִי לַעֲשׂוֹת בְּזֶה הָעוֹלָם? רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה!"

אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר שֶׁהוּא הָיָה כָּל-כָּךְ מְקֻשָּׁר לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, לַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הוּא לָמַד הַתּוֹרוֹת שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' שֶׁכֻּלָּם הֵם אוֹרוֹת נִפְלָאוֹת אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי.

אֲנִי רָאִיתִי כָּל הַלַּיְלָה אֶחָד מְסְתּוֹבֵב מִכָּאן לְכָאן, בְּכָל הַחֶדֶר, עַכְשָׁו נוֹדַע לִי מִי הוּא זֶה. הוּא מְדַבֵּר רַק מֵהַתּוֹרָה וּמֵהַמִּצְוֹוֹת וְהוּא כָּל הַכֹּחַ שֶׁלּוֹ, כָּל הַחָכְמָה שֶׁלּוֹ הִיא אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי, אֵיךְ זוֹכִים לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת. זֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה...

הַגּוֹיִים הֵם כְּמוֹ חֲמוֹרִים, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ צָרָה הֵם הוֹלְכִים מִמֶּנּוּ וְלֹא אִיכְפַּת לָהֶם אִם הוּא יָמוּת, אֵין לָהֶם שׁוּם רַחֲמָנוּת, שׁוּם חָכְמָה וְשֵׂכֶל, כְּלוּם. כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּהֶם רַק אֵיךְ לִרְצֹחַ וְלַהֲרֹג יְהוּדִים. כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַגּוֹיִים רוֹצִים לַהֲרֹג וּלְהַשְׁמִיד יְהוּדִים וְלֹא עוֹלֶה בְּיָדָם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא נוֹתֵן לָהֶם. אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מֵהֶם, מִכֻּלָּם!

הַגּוֹיִים יֵשׁ לָהֶם עֲבוֹדוֹת, יֵשׁ בְּהֵמוֹת הַרְבֵּה, הֵם יַחַרְשׁוּ וְיַעַבְדוּ. יֵשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁל אַרְבַּע רַגְלַיִם וְיֵשׁ בְּהֵמוֹת עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שֵׂכֶל וְחָכְמָה אֵיךְ לַעֲשׂוֹת בַּיִת וְאֵיךְ לְהָכִין לָנוּ הַכֹּל. הֵם צְרִיכִים לַעֲמֹל וּלְהָכִין לָנוּ מַה לֶּאֱכֹל וְהַכֹּל. הֵם מְשָׁרְתִים שֶׁלָּנוּ, עֲבָדִים שֶׁלָּנוּ. הַגּוֹיִים הֵם חֲמוֹרִים שֶׁלָּנוּ, הֵם עוֹבְדִים וַאֲנַחְנוּ אוֹכְלִים. זֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁהֵם מַכְנִיסִים לָנוּ כָּל הַפֵּרוֹת, כָּל דָּבָר יָקָר בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים שֶׁלָּנוּ וּבִשְׁבִילֵנוּ. כָּל הַפֵּרוֹת - תְּמָרִים, זֵיתִים, שֶׁמֶן זַיִת, הַכֹּל שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ כֹּחַ וְחָכְמָה וְלֵב אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי...

כָּל מִצְוֹוֹת הַתּוֹרָה, הַצְּדָקָה וְהַחֶסֶד - אַצֶּל יְהוּדִים, בְּלִי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת אֵין כְּלוּם!

אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים מִצְוֹוֹת, אֲנַחְנוּ נוֹתְנִים תְּרוּמוֹת וּמַעֲשְׂרוֹת מֵהַחִטִּים שֶׁהַגּוֹיִים מְכִינִים לָנוּ. יֵשׁ לָנוּ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ, יֵשׁ בָּהּ כָּל מִינֵי פֵּרוֹת, כָּל מִינֵי חָכְמוֹת. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא נוֹתֶנֶת לָנוּ כָּל מִינֵי פֵּרוֹת טוֹבִים - עֲנָבִים, זֵיתִים, חָלָב, הַכֹּל! הִיא נוֹתֶנֶת לָנוּ כָּל הַפֵּרוֹת

וְכָל הַחָכְמוֹת הָאֱמִתִּיוֹת אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי. זֶה הַכֹּל, אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי, אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי...

העקר והיסוד

רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מֵעִנְיָן רַב מְפֻרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם...

הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן!

זֶה הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. לְתַקְּנוֹ, לְעָזְרוֹ, לְכָל הַיְשׁוּעוֹת. הוּא הָעִקָּר. יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - יֵשׁ כְּבָר הַכֹּל! לֹא צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ בְּמָקוֹם אַחֵר. הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ. אֵין לֹא כְּלוּם, רַק רַבֵּנוּ! זֶה אֱמֶת כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, פֶּלֶא כָּזֶה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם.

גַּם אִם רוֹצִים בֶּאֱמֶת, אִם מִתְפַּלְּלִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת - אָז זוֹכִים, זוֹכִים לִדְבָרִים נִפְלָאִים!

הַשֵּׁם נָתַן לִי מַתָּנוֹת טוֹבוֹת שֶׁאֲנִי יוֹדֵעַ אֵיזֶה דְּבָרִים פְּלִאִיִּים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵם מַסְתִּירִים אֶת הָאֱמֶת. הָעוֹלָם הַזֶּה מְסֻכָּן מְאֹד, צְרִיכִים לְרַחֲמִים רַבִּים וּלְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד שֶׁנִּזְכֶּה לְדַעַת הָאֱמֶת. יֵשׁ בָּעוֹלָם הַרְבֵּה שַׁקְרָנִים שֶׁהֵם מַחֲרִיבִים אֶת הָעוֹלָם. יֵשׁ הַרְבֵּה מְפֻרְסָמִים שֶׁל שֶׁקֶר, כֵּן. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּדוֹל מְאֹד, הוּא יַהְפֹּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. הַשֶּׁקֶר יִפֹּל לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה בָּזֶה פְּלָאוֹת גְּדוֹלוֹת...

אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים מִמֹּשֶׁה רַבֵּנוּ, מִמָּשִׁיחַ, מֵאוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, וְרַבֵּנוּ עוֹלֶה עַל הַכֹּל, הוּא שֹׂרֶשׁ הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה וְהַתִּקּוּן שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל - אֵיךְ שֶׁהוּא נִתְרַחֵק וְאֵיךְ שֶׁהוּא יָרַד. עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם פֶּלֶא כָּזֶה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁהוּא פֶּלֶא כָּזֶה, הוּא גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם, כֵּן.

רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא הָעִקָּר הַשֹּׂרֶשׁ וְהַיְסוֹד שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כָּל הַתִּקּוּנִים וְהַתְּשׁוּבוֹת, הוּא הַכֹּל! בִּלְעָדָיו אֵין לָנוּ כְּלוּם! הוּא הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה! כָּכָה הוּא גִּלָּה לָנוּ, טִפָּה מִן הַיָּם. נוּ, אִם אֵין אֱמוּנָה - אֵין כְּלוּם. יֵשׁ הַרְבֵּה לְדַבֵּר לְסַפֵּר מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם עַכְשָׁו...

אוֹי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה בִּשְׁבִילֵנוּ.. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלָל!

הוּא נוֹתֵן אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, אֶת כָּל נַפְשׁוֹ בִּשְׁבִילֵנוּ, הוּא יֵשׁ לוֹ רַחֲמָנוּת עָלֵינוּ. אוֹי אֵיזֶה עֲבוֹדָה, אֵיזֶה מְסִירוּת נֶפֶשׁ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ סוֹבֵל בִּשְׁבִילֵנוּ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת מֵאִתָּנוּ אֵיזֶה כְּלִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהַדִּבּוּר שֶׁלִּי הוּא דָּבָר גָּדוֹל לִרְפוּאָה וֶאֱמוּנָה. זֶה לֹא בְּחִנָּם, אֲנִי לֹא רוֹאֶה שׁוּם דָּבָר אֲבָל כַּנִּרְאֶה שֶׁהַדִּבּוּר יֵשׁ לוֹ כֹּחַ. בָּאִים אֵלַי וַאֲנִי יֵשׁ לִי רַחֲמָנוּת, אֲנִי רוֹצֶה לַעֲזֹר.

הַחֲסִידִים הֵם רָדְפוּ אוֹתִי כָּל יְמֵי חַיַּי, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי הָיִיתִי חָזָק בֶּאֱמֶת וַאֲנִי הָיִיתִי חָזָק נֶגֶד כֻּלָּם. אֲנִי אֵין לִי שׁוּם פְּגָם, שׁוּם תַּאֲוָה, שׁוּם אִיזֶה דָּבָר פָּסוּל חַס-וְשָׁלוֹם, זֶה זָכִיתִי לָזֶה עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

הַתַּאֲוֹוֹת בּוֹרְחִים מִמֶּנִּי כְּאִלּוּ הֵם בְּרִגְעָ אֹתִי לְגַמְרֵי, הַתַּאֲוֹוֹת הֵם בּוֹרְחִים כְּמוֹ מֵאֵשׁ! אֵין לָהֶם שׁוּם כֹּחַ וְשׁוּם פְּגָם חַס-וְשָׁלוֹם לְהַכְשִׁיל אוֹתִי בְּאֵיזֶה מַחֲשָׁבָה, בְּאֵיזֶה דָּבָר פָּגוּם, בְּאֵיזֶה דָּבָר רָע. אֲנִי מִתְפַּלֵּא מְאֹד, כָּל מַה שֶּׁאָדָם חַי יֵשׁ לוֹ תַּאֲוֹוֹת, וַאֲנִי - הַתַּאֲוֹוֹת הֵם בְּרִגְעָ אֹתִי לְגַמְרֵי, כְּאִלּוּ אֵין שׁוּם תַּאֲוָה בָּעוֹלָם. אֵין לִי שׁוּם מִלְחָמָה חַס-וְשָׁלוֹם, אֲנִי לֹא צָרִיךְ לֹא שׁוּם עֲבוֹדָה, שׁוּם מִלְחָמָה, אֲנִי כְּאִלּוּ אֵין בָּעוֹלָם תַּאֲוֹוֹת. הַתַּאֲוֹוֹת הֵם בּוֹרְחִים מִמֶּנִּי כְּמוֹ מֵאֵשׁ...

גדול השם

רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מֵעִנְיַן בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ...

זְמַן בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ קָרוֹב מְאֹד. אֲנִי יֵשׁ לִי כְּבָר כַּמָּה שָׁנִים שֶׁאָמְרוּ לִי בְּפִתְקָאוֹת: "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד", עֲדַיִן אֲנִי לֹא רוֹאֶה אֲבָל זֶה יָבוֹא, מָשִׁיחַ יָבוֹא וְיָבוֹאוּ כָּל הַיְשׁוּעוֹת. מָשִׁיחַ יְתַקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל. הוּא לֹא רוֹצֶה שֶׁיִּחְסַר אֵיזֶה חֲתִיכָה מִיִּשְׂרָאֵל, הוּא רוֹצֶה אֶת כֻּלָּם שְׁלֵמִים. אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה? לְרַבִּי נַחְמָן יֵשׁ הַכֹּל!

אוֹי וֵוי אֲנִי יוֹדֵעַ, אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ, אֲנִי יוֹדֵעַ, אוֹי יוֹי יוֹי...

אֲנִי סָבַלְתִּי.. מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי אֵין לְשַׁעֵר וְאֵין לְהַעֲרִיךְ, אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר, וְעַכְשָׁו אֲנִי אוֹמֵר הַלְוַאי הָיָה קָשֶׁה יוֹתֵר. כְּשֶׁכֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים אֲנִי הָיִיתִי רַק יָחִיד, יָחִיד וְאִישׁ פָּשׁוּט, אֵין לוֹ מֹחַ וְאֵין לוֹ חָכְמָה, וַאֲנִי נִצַּחְתִּי אֶת כֻּלָּם!

כֻּלָּם כְּבָר תַּחַת הָאָבְנַיִם וַאֲנִי פֹּה. וּמַה שֶּׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ.. כֻּלָּם צָחֲקוּ מֶמֶּנִּי, לֹא הָיָה אֶחָד עִמִּי, אֲבָל בַּלֵּב, בִּמְכֻסֶּה, בְּלִי שֶׁאַף אֶחָד יֵדַע - הָיוּ כֻּלָּם עִמִּי. הֵם הִרְגִּישׁוּ שֶׁבְּרֶסְלֶב לֹא פָּשׁוּט, הֵם הִרְגִּישׁוּ שֶׁאֲנִי מְצַחֵק מִכֻּלָּם, מִכָּל הַלּוֹמְדִים הַגְּדוֹלִם.

הָיָה אֶחָד הָרַבָּנִים הַגְּדוֹלִים וְהַמְפֻרְסָמִים בְּכָל הָעוֹלָם וְהוּא הֵבִין בְּלִבּוֹ, הוּא הֵבִין שֶׁאֲנִי גָּדוֹל, שֶׁאֲנִי חָשׁוּב יוֹתֵר מִמֶּנּוּ, הוּא הִרְגִּישׁ אֶת זֶה בְּלִבּוֹ. הוּא הָיָה רַב גָּדוֹל אֲבָל לֹא עָבְרוּ הַרְבֵּה יָמִים.. וְהוּא נֶחֱלָה וְנִפְטַר וְנַעֲשָׂה לְוָיָה גְּדוֹלָה, בָּאוּ מִירוּשָׁלַיִם לְהַלְוָיָה. הוּא הָיָה לוֹ שֵׁם גָּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָם. אֲבָל יִשְׂרָאֵל בֶּעָר? אֲנִי הָיִיתִי בְּבַזְיוֹן וּבְשִׁפְלוּת גָּדוֹל, וַאֲנִי צָחַקְתִּי מִכֻּלָּם!

וְכָכָה קֵרַבְתִּי כַּמָּה נְפָשׁוֹת מֵהֶם, מֵהַגְּדוֹלִים, כֵּן.

הַדִּבּוּרִים שֶׁלִּי הָיָה נִכְנָס בְּלִבּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָרַב וְהוּא הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ בְּלִבּוֹ, זֶה הָיָה מִן הַצָּנָה כְּזֶה.. רַק גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא.

לְיָלָה אֶחָד אֲנִי זוֹכֵר כְּמוֹ עַכְשָׁו, אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי עַרְבִית אִתּוֹ בְּיַחַד, וְאַחַר הַתְּפִלָּה הוּא הָלַךְ הַבַּיְתָה וְהַבַּיִת שֶׁלּוֹ הָיָה קָרוֹב לְהַבֵּית-הַכְּנֶסֶת. הוּא הָלַךְ בְּנַאֲוָה גְּדוֹלָה עַד הַשָּׁמַיִם עִם כָּל הַקָּהָל, הוּא בָּא לַבַּיִת שֶׁלּוֹ, וְהוּא עָמַד וְאָמַר דְּרָשָׁה וְהוּא וְדִבֵּר עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְעַל תַּלְמִידוֹ רַבִּי נָתָן לָשׁוֹן הָרָע וּבְזָיוֹן.

נוּ, נוּ.. בְּזֶה הַיּוֹם, זֶה הָיָה יוֹם חֲמִישִׁי, הַבֵּן שֶׁלּוֹ נָסַע עִם טֶקְסִי לִצְפַּת, וְהוּא בָּא בִּזְמַן שֶׁכָּל הַגּוֹיִים, כָּל הָעֲרָבִים בָּאוּ מִכָּל הַכְּפָרִים לַהֲרֹג יְהוּדִים וְלִשְׂרֹף אֶת צְפַת. וְהוּא בָּא וְהָיָה לוֹ מִלְחָמָה אִתָּם. הוּא הָיָה גִּבּוֹר וְהוּא לָחַם אִתָּם, וְהֵם הָיוּ הַרְבֵּה, אֲז הֵם חָתְכוּ אוֹתוֹ לַחֲתִיכוֹת קְטַנּוֹת, וְהַקּוֹלוֹת שֶׁלּוֹ הָיָה בְּכָל צְפַת! הַקּוֹלוֹת שֶׁלּוֹ נִשְׁמְעוּ עַד הַשָּׁמַיִם...

לְמָחֳרַת בַּבֹּקֶר אוֹתוֹ הָרַב בָּא בִּשְׁמִירָה גְּדוֹלָה מֵהָאַנְגְּלִים וְהוּא רָאָה אֶת הַחֲתִיכוֹת שֶׁל הַבֵּן שֶׁלּוֹ. הוּא קִבֵּל מַחֲלַת סַכָּרֶת וְחָלָה אֵיזֶה חֳדָשִׁים וְהָיָה לְוָיָה וְנִפְטַר. הוּא הָיָה רֹאשׁ-הַיְשִׁיבָה וְהַכֹּל הָיָה בְּיָדוֹ, כֵּן. הוּא הָיָה אִישׁ צָעִיר, שְׁלֹשִׁים לְפָחוֹת, וְהוּא נַעֲשָׂה חוֹלֶה וְחוֹלֶה, עַד שֶׁמֵּת!

הָיוּ שְׁנַיִם שֶׁדִּבְּרוּ, הוּא וְעוֹד אֶחָד, תַּלְמִידוֹ, הֵם דִּבְּרוּ עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְעַל רַבִּי נָתָן לָשׁוֹן הָרָע. אוֹי וַוי מַה שֶּׁהוּא סָבַל בְּחַיָּיו, אוֹי וַוי, אוֹי וַוי.. מַה שֶּׁהוּא רָאָה וּמַה שֶּׁהוּא סָבַל עַל שֶׁבִּזָּה אֶת הַצַּדִּיק. מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר מַה שֶּׁהוּא סָבַל. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהָיָה לוֹ חֶרְטָה עַל כָּל זֶה.

הָיָה עֲנָשִׁים קָשִׁים מְאֹד מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בַּפֶּה, מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁלֵּם עַל בִּזָּיוֹן שֶׁל הַצַּדִּיק. עַל כְּבוֹד הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא מַקְפִּיד יוֹתֵר מִכָּל הַתּוֹרָה!

עוֹד יִהְיֶה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר, לְשַׁעֵר, לְתָאֵר. יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזֶה בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, שֶׁנִּתְגַּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מְשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן'", שׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר דָּבָר כָּזֶה, שֶׁמָּשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל סִפְרוֹ. הוּא דִּבֵּר בְּקִצּוּר, זֶה טִפָּה מִן הַיָּם. זֶה טִפָּה מִן הַיָּם וְעוֹד יוֹתֵר פָּחוֹת.

יַם, יַם הַגָּדוֹל לֹא יַסְפִּיק לִכְתֹּב עַל גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל.

הוּא גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁיֵּדַע, מַה שֶּׁזָּכָה לְהַשִּׂיג. זֶה לְמַעְלָה מִשִּׂכְלֵנוּ, לְמַעְלָה מִכָּל הָעוֹלָם, לְמַעְלָה מִן הַתּוֹרָה, לְמַעְלָה מִן הַכֹּל. זֶה אוֹר שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ. זֶה.. זֶה נוֹרָא מְאֹד. כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!" הוּא רִחֵם עָלֵינוּ וְגִלָּה לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם - "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם", וְזֶה טִפָּה מִן הַיָּם, זֶה רַק טִפָּה מִן הַיָּם, "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם" - זֶה אֵינוֹ אֶפִלּוּ כְּטִפָּה מִן הַיָּם מִגְּדֻלָּתוֹ

שֶׁהוּא גָּדוֹל כָּל-כָּךְ שֶׁהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ, הוּא יִתֵּן תִּקּוּנִים לְכֻלָּם, חוֹלִים כָּמוֹנוּ. הוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם, לֹא יִשָּׁאֵר אֶפִלּוּ אֶחָד בְּלִי תִּקּוּן!

הַכֹּל בִּשְׁבִילֵנוּ, תִּקּוּנִים שֶׁלָּנוּ, וְזֶה עוֹד לֹא אֶפִלּוּ כְּטִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁהוּא זָכָה! הַכֹּל הַגְּדֻלָּה שֶׁלּוֹ - מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וְהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן גַּם אֶת זֶה!

כֹּחַ כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה, צַדִּיק כָּזֶה, קְדֻשָּׁה כָּזוֹ - אֵין, עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם", מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַגִּיד פְּשָׁטִים יָכוֹל לְהַגִּיד מַה שֶּׁרוֹצֶה, אֲבָל "אֵין מִקְרָא יוֹצֵא מִידֵי פְּשׁוּטוֹ". הוּא אָמַר בְּקִצּוּר: "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!" וְהָעִקָּר הוּא שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ אַף-עַל-פִּי שֶׁאֲנַחְנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ - הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, הוּא עוֹשֶׂה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁהוּא מְתַקֵּן, הוּא יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לְתַקֵּן אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי. חוֹלִים כָּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ הַיּוֹם - אֵין לָהֶם רְפוּאָה. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה יָכוֹל לְתַקֵּן, לְרַפְּאוֹת, לְשַׁמֵּחַ. "חִדּוּשׁ כָּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם", מַה זֶּה הַחִדּוּשׁ? שֶׁהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ, הוּא זָכָה לָזֶה. אִם לֹא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה, אֵינוֹ יָכוֹל לְתַקֵּן.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מִגְּדֻלָּתוֹ, אֵיךְ שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לוֹ. הוּא רָצָה מְאֹד שֶׁאֲנַחְנוּ נִתְקָרֵב אֵלָיו וְנַעֲבֹד הַשֵּׁם וְהוּא גִּלָּה אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם. הוּא גִּלָּה, הוּא תִּקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הַדּוֹרוֹת, אֶת כָּל הַדּוֹרוֹת. כָּכָה הוּא אָמַר. לֹא אֲנִי אוֹמֵר. אֲנִי, מִי אֲנִי? אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶהוּ! זֶהוּ הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים וְהוּא הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל.. הַכֹּל. לֹא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה בָּעוֹלָם שֶׁהוּא הֵאִיר הַחִדּוּשׁ שֶׁלּוֹ שֶׁיָּכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ, מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה - וַאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת לְתַקֵּן גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה...

אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, כְּלָל. וְכָל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מֵרַבֵּנוּ, הָיָה גְּדוֹלִים, גְּאוֹנִים וְלוֹמְדִים וְלֹא יָדְעוּ כְּלוּם מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. אַדְרַבָּא, הָיוּ מִתְנַגְּדִים, הָיוּ רוֹדְפִים, הָיוּ מְבַזִּים אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. אוֹי מַה שֶּׁהָיָה. וְעַכְשָׁו יִהְיֶה לְהֵפֶךְ, מַה שֶּׁיִּהְיֶה.. יֵשׁ גְּמָרָא, "מָשִׁיחַ יָבוֹא בְּשָׁנַת בָּרָכָה". נוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַשָּׁנָה שְׁנַת בָּרָכָה...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאָל אִם רַבֵּנוּ יְתַקֵּן אֶת כֻּלָּם)

בְּוַדַּאי.. אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל. רַק הַגּוֹיִים יִהְיוּ כְּמוֹ בַּעֲלֵי-חַיִּים, כְּמוֹ נְמָלִים. הֵם יֵדְעוּ לַעֲמֹד כָּל הַיּוֹם וְלֶאֱכֹל תֶּבֶן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם, הוּא מְהַפֵּךְ, לֹא צָרִיךְ לְחַכּוֹת, הוּא כְּבָר הִפֵּךְ אֶת הַכֹּל, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ יַהֲפֹךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם. רַק הַגּוֹיִים אִי אֶפְשָׁר לַהֲפֹךְ, הַגּוֹיִים זֶה מִן בַּעַל-חַי, זֶה מִן בְּהֵמוֹת, מִן חַיָּה - אֵין עִם מִי לְדַבֵּר, רַק יְהוּדִים.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁכָּל הָעוֹלָם הֵם בְּהֵמוֹת, בְּהֵמוֹת שֶׁהוֹלְכוֹת עַל שְׁתֵּי רַגְלַיִם, אִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר לָהֶם, זֶה הַכֹּל. אֲבָל יְהוּדִים - אֲפִלּוּ יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לוֹ, הוּא יַהֲפֹךְ

אוֹתָם לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי. 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' כְּזֶה הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם? 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כְּזֶה יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם? מִי יָכוֹל לְהַגִּיד שֶׁיֶּשְׁנוֹ בָּעוֹלָם אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵהַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'? אֱמֶת כָּזֶה, תּוֹרָה כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "גָּדוֹל הַשֵּׁם.. וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם!" זֶה כָּלוּל בּוֹ הַכֹּל!

"גָּדוֹל הַשֵּׁם וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם", רַק הַדִּבּוּרִים הָאֵלּוּ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ, בָּזֶה כָּלוּל כָּל הַתּוֹרָה וְכָל יִשְׂרָאֵל וְכָל מַה שֶׁקָּרָה וְעָבַר וְשֶׁיַּעֲבֹר עָלֵינוּ, הַכֹּל כָּלוּל בּוֹ בְּהַדִּבּוּרִים הָאֵלּוּ. הוּא דִּבֵּר בְּקִצּוּר, "גָּדוֹל הַשֵּׁם וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם!"

יֵשׁ עוֹד וְעוֹד וְעוֹד וְעוֹד מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לַפֶּה לְתָאֵר...

יֵשׁ עוֹד לְדַבֵּר, לְדַבֵּר, לְדַבֵּר, זֶה לֹא אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיַן גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, וְעִקַּר גְּאֻלָּתוֹ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ. הוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, הוּא יֵשׁ לוֹ תִּקּוּנִים לְכָל הַנּוֹפְלִים, לְכָל הַחוֹלִים. הוּא אָמַר שֶׁיֵּשׁ מַחֲלוֹת שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וַאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה. חוֹלִים כָּאֵלֶּה - אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לָהֶם, אֲפִלּוּ לְחוֹלֶה שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה - אֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ! אִם אֲנַחְנוּ הָיִינוּ יוֹדְעִים מִזֶּה, מַאֲמִינִים בָּזֶה, הָיִינוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם! עִקַּר הַגְּאֻלָּה - שֶׁיִּתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, זֶה עִקַּר וְשֹׁרֶשׁ הַגְּאֻלָּה. בְּלִי רַבֵּנוּ אֵין מַה לְדַבֵּר. יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', מָשִׁיחַ יִגִּיד עָלָיו פֵּרוּשׁ, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', יֵשׁ וְיֵשׁ וְיֵשׁ...

כָּל הַגְּדוֹלִים בְּכָל הָעוֹלָם יִפָּלוּ, יִתְבַּיְּשׁוּ, כֵּן. הֵם יֹאמְרוּ: "מַה זֶּה, אֵיפֹה הָיִינוּ! הָיָה לָנוּ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב וְלֹא יָדַעְנוּ כְּלָל.."

חיות כזה

אָדָם נִכְבָּד הִגִּיעַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל, לְקַבֵּל בְּרָכָה בַּעֲסָקָיו...

אֲנִי חָיִיתִי פֹּה מֵאָה שָׁנִים בַּחֶדֶר הַזֶּה, עַכְשָׁו הוּא מְשֻׁנֶּה קְצָת, אֲבָל בַּמָּקוֹם הַזֶּה אֲנִי הָיִיתִי מֵאָה שָׁנִים וְיוֹתֵר, וְהָיִיתִי שָׂמֵחַ וּמְרֻקָּד בְּכָל יוֹם! לֹא הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וְלֹא בֶּגֶד לִלְבֹּשׁ, וְהָיִיתִי שָׂמֵחַ...

כָּל הַחֲבֵרִים שֶׁלִּי הָיָה לָהֶם בָּתִּים וַאֲכִילָה וְכָל טוּב, וְהֵם כְּבָר בָּאָרֶץ תַּחַת הָאֲבָנִים. כֻּלָּם, כָּל הַגְּדוֹלִים וְהַזְּקֵנִים נִפְטְרוּ, כֻּלָּם מֵתִים. אֵיפֹה כָּל הַחֲבֵרִים שֶׁלִּי, אֵיפֹה כָּל הַכֶּסֶף שֶׁלָּהֶם וְכָל הַלֶּחֶם וְהַכֹּל? אֵיפֹה הָלַךְ? רַק אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי בְּלֹא לֶחֶם, בְּלֹא כֶּסֶף - בְּחִנָּם, הַכֹּל בְּחִנָּם. הָיָה לִי לֶחֶם וְשֶׁמֶן זַיִת, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אָכַלְתִּי לָשֹׂבַע וּבְשִׂמְחָה, בָּרוּךְ הַשֵּׁם...

אַיי, אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ יְהוּדִים וְיֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, תּוֹרָה וּמִצְווֹת כָּאֵלּוּ שֶׁהֵם שָׁוִים יוֹתֵר מִכָּל הַכֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵכִין לָנוּ אוֹצָרוֹת כָּאֵלּוּ, אוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, יֵשׁ

עַכְשָׁו בָּרוּךְ הַשֵּׁם בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן שֶׁהוּא מְשַׁנֶּה כָּל הָעוֹלָם, הוּא מֵאִיר בָּעוֹלָם הָאֱמֶת. פֶּלֶא חָדָשׁ וְנוֹרָא מְאֹד שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, אוֹר כָּזֶה שֶׁהוּא יְשַׁנֶּה כָּל הָעוֹלָם מֵהֵפֶךְ לְהֵפֶךְ.

הָעִקָּר הוּא שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם הַזֶּה. רַק רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, הוּא יָכוֹל לְהָאִיר בָּנוּ חָכְמָה וְתוֹרָה וְדַעַת כָּזֶה שֶׁהוּא מְשַׁנֶּה אֶת הָאָדָם לְגַמְרֵי. הָאָדָם נַעֲשֶׂה מְשֻׁנֶּה וְלֹא יָכוֹל לִסְבֹּל הָעוֹלָם הַזֶּה, הוּא טוֹעֵם אֵיזֶה טַעַם, הוּא מַרְגִּישׁ לֶרֶגַע כָּל מִינֵי רֵיחוֹת, כָּל מִינֵי רֵיחוֹת רָעוֹת שֶׁבָּעוֹלָם.

הָעוֹלָם הוּא כֻּלּוֹ בְּטָעוּת, כָּל אָדָם חוֹשֵׁב חָכְמוֹת: "אוּלַי כָּכָה, אוּלַי כָּכָה", הַיֵּצֶר-הָרָע סוֹגֵר אֶת יָדוֹ וְאוֹמֵר לוֹ: "בּוֹא אֵלַי, בּוֹא אֵלַי, מָה אַתָּה רוֹצֶה? טוֹב, בֹּא, קַח, קַח".

הָאָדָם חוֹשֵׁב: "מַה יֵּשׁ לוֹ בְּכַפּוֹ.. נִרְאֶה אִם יֵּשׁ אֵיזֶה כֶּסֶף".

הַיֵּצֶר הָרָע פּוֹתֵחַ אֶת הַיָּד, הוּא מַרְאֶה לוֹ.. "אֲהָהּ, זֶה יֵּשׁ לִי, כְּלוּם! אַתָּה רוֹצֶה כֶּסֶף - לֹא שָׁוֶה כְּלוּם, אַתָּה רוֹצֶה תַּאֲוֹת - לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. בִּשְׁבִיל מָה?" הָאָדָם מִסְתּוֹבֵב וְרוֹאֶה עוֹלָם שֶׁהוּא כֻּלּוֹ שֶׁקֶר, שֶׁקֶר! לֹא שָׁוֶה כְּלוּם!

אוֹי, לֹא צְרִיכִים לְדַבֵּר מִזֶּה שֶׁהָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטָעוּת, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן הוּא גִּלָּה אֶת זֶה, הוּא גִּלָּה שֶׁכָּל הָעוֹלָם הוּא כְּלוּם. לִתְפֹּס אֶת הַכֶּסֶף, לִתְפֹּס אֶת הַתַּאֲוֹת, וְלֹא מוֹצֵא כְּלוּם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא נִמְצָא בָּעוֹלָם וְיֵשׁ לוֹ חִיּוּת כָּזֶה, וְהוּא הֵבִיא לָעוֹלָם חִיּוּת וְעֹנֶג וְנַחַת כָּזֶה.. שֶׁאֵין בָּעוֹלָם!

זֶה רַחֲמָנוּת גָּדוֹל עַל הָעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מַחֲלָה כָּזֶה, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהָרִיחַ הָרֵיחַ שֶׁל הַתַּאֲוֹת? צְרִיכִים לִבְרֹחַ מֵהֶם, צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ רַק חַיִּים. מַה יֵּשׁ לָנוּ מִכָּל הַחַיִּים, מִכָּל הַכֶּסֶף, מִכָּל הַתַּאֲוֹת? זֶה לֹא חַיִּים, זֶה מָוֶת. הַתַּאֲוֹת זֶה מָוֶת וְהֵם מְבִיאִים לָאָדָם כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַתַּאֲוֹת. הַכָּבוֹד זֶה הוֹרֵג אֶת הָאָדָם. כָּל הַחַיִּים שֶׁלּוֹ וְכָל הַכֶּסֶף שֶׁלּוֹ לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. מַה זֶּה כֶּסֶף, כֻּלָּם יֵלְכוּ מִזֶּה כְּמוֹ מִן.. יֵלְכוּ מִזֶּה.

מַה זֶּה, אֵיזֶה עוֹלָם זֶה? אֵיךְ יְכוֹלִים לִסְבֹּל רֵיחַ כָּזֶה, זֶה מֵרִיחַ רֵיחַ רַע יוֹתֵר מִנְּבֵלָה. וְכָל הָעוֹלָם רוֹדְפִים אַחַר הַתַּאֲוֹת וְכֶסֶף, אֲבָל אַחַר-כָּךְ שׁוֹאֲלִים אֶת הָאָדָם: "מָה הִרְוַחְתָּ?" "לֹא הִרְוַחְתִּי כְּלוּם!"

הָאָדָם רוֹדֵף הַתַּאֲוָה וְקוֹרֵא אֶת הַכֶּסֶף: "בֹּא אֵלַי, בֹּא אֵלַי". מַה יֵּשׁ בָּזֶה, בַּכֶּסֶף? מַה! נְיָר, עוֹד נְיָר, עוֹד נְיָרוֹת, אֲמֶרִיקָנְיוֹת. כָּל הַנְּיָרוֹת שֶׁל אֲמֶרִיקָה וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם לֹא שָׁוֶה כְּלוּם. מַה יִּהְיֶה, מַה? וְיִהְיֶה עוֹד כֶּסֶף? גַּם-כֵּן לֹא יִהְיֶה כְּלוּם. הֶבֶל כָּזֶה, שִׁגָּעוֹן כָּזֶה, מַה זֶּה! הַכֹּל עוֹבֵר כְּצֵל עוֹבֵר מַמָּשׁ. הָאָדָם אֵין לוֹ זְמַן, הוּא יַנִּיחַ אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְיֵלֵךְ לַקֶּבֶר.

אוֹי וַוי חֲבָל, חֲבָל לִרְאוֹת עוֹלָם כָּזֶה וְאֵין לוֹ כְּלוּם, הוּא עָנִי וְאֵין לוֹ כְּלוּם מִכָּל הַכֶּסֶף. צְרִיכִים לִנְסֹעַ בָּעוֹלָם וְלֵידַע אֶת הָאֱמֶת שֶׁהָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּשֶׁקֶר וְאֵין לוֹ שׁוּם דָּבָר, אֵין לוֹ שׁוּם רֶוַח כְּלָל, אֵין לוֹ כְּלוּם!

מִכָּל הַמַּעְיָנוֹת, מִכָּל הַכֶּסֶף, מִכָּל הַתַּאֲוֹוֹת, הַכֹּל לֹא שָׁוֶה כְּלוּם, אֲפִלּוּ לֹא פְּרוּטָה אַחַת. הַכֹּל חֲרָבָה. עוֹלָם כָּזֶה, עוֹלָם שֶׁל תַּאֲוֹוֹת, הָאָדָם הוּא מוּכָן וּמְזֻמָּן לַהֶרֹג עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל הַתַּאֲוֹוֹת. מַה יֵּשׁ לוֹ בָּזֶה, מַה יֵּשׁ בָּזֶה? זֶה לֹא שָׁוֶה אֲפִלּוּ לְדַבֵּר מִזֶּה...

עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי צוֹחֵק עַכְשָׁו, כְּשֶׁאֲנִי חַי זֶה נִסִּים מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֵיְנֶנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי חַי וַאֲנִי נִמְצָא פֹּה. עָבַרְתִּי עוֹלָם כָּזֶה שֶׁאֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה דָּבָר נוֹרָא, אֲנִי יָכוֹל לָמוּת מִגֹּדֶל הַפַּחַד אֵיךְ יְכוֹלִים לְהָרִיחַ רֵיחַ מֵהַתַּאֲוֹוֹת. מַה זֶּה, יֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה שֵׁם? וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי רוֹאֶה אֵיךְ שֶׁהָעוֹלָם הוּא לֹא יוֹדֵעַ. אֵיךְ אֲנִי מוּנָח כָּאן וְחוֹשֵׁב עַל הָעוֹלָם, "אֵיזֶה עוֹלָם זֶה, וְאֵיפֹה אַתָּה נִמְצָא.."

אֲבָל הָעִקָּר הוּא שֶׁזָּכִינוּ עַכְשָׁו לְאוֹר פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם שֶׁיִּשַּׁנֶּה כָּל הָעוֹלָם וְכֻלָּם יִכָּנְסוּ בֶּהֱאֱמֶת. זֶה אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁיִּרְאוּ הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁהַכֹּל שֶׁקֶר, הַכֹּל לֹא כְּלוּם. הֵם יַשְׁלִיכוּ וְלֹא יוּכְלוּ לִסְבֹּל הַתַּאֲוֹוֹת. כֻּלָּם יֵדְעוּ וְיָכִירוּ וְיִהְיֶה לָהֶם.. כָּל הַגֵּיהִנָּם, כָּל הַמִּינֵי גֵּיהִנָּם, כָּל הַמִּינֵי צָרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. וְהָעִקָּר רַק מִי שֶׁמְּקַיֵּם הַתּוֹרָה וּמְחַפֵּשׂ תּוֹרָה. יָבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ וְיִגָּלֶה לְכָל הָעוֹלָם שֶׁהֵם לֹא כְּלוּם. בְּלִי הַתּוֹרָה - אֵין כְּלוּם. הָעוֹלָם יְחַפֵּשׂ אֱמֶת, כֻּלָּם יָבִינוּ וְיִרְאוּ שֶׁהַכֹּל הֶבֶל.

אֲנִי בְּאתִי לָעוֹלָם וּמְחַפֵּשׂ מִשֶּׁהוּ שֶׁרוֹצֶה לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ וְאֵין, אֵין, מְחַפְּשִׂים רַק כֶּסֶף...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי עַכְשָׁו יָחִיד שֶׁכָּל מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ אוֹתוֹ מִתְפַּלֵּא מְאֹד וְאוֹמֵר: "מַה זֶּה, הוּא מְשֻׁגָּע, הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם?" כֵּן, כֵּן. לֹא כְּלוּם. לֹא שָׁוֶה כְּלוּם, אֲפִלּוּ פְּרוּטָה אַחַת.

כָּל מַה שֶּׁאֲנִי מְדַבֵּר אֲנִי לֹא מְגַזֵּם וְלֹא רוֹצֶה לִהְיוֹת חָכָם יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם. הָעִקָּר הַחָכְמָה וְהַחִיּוּת הִיא רַק הַתּוֹרָה, הַחָכְמָה הָאֱמִתִּית. יֵשׁ בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה, פִּלְאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁכָּל דִּבּוּר הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ. רַק לִיקֵּחַ סִפְרֵי רַבִּי נַחְמָן וְנִרְאֶה בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁזֶּה טָעוּת גָּדוֹל. הָעִקָּר הַחִיּוּת הוּא רַק לֵידַע אֶת הַשֵּׁם וְהַתּוֹרָה, בְּלִי זֶה - אֵין שׁוּם חַיִּים כְּלָל.

הָעִקָּר הוּא רַק לְחַפֵּשׂ אֱמֶת, לְחַפֵּשׂ חַיִּים! בְּלֹא לֵידַע הָאֱמֶת - אֵינוֹ כְּלוּם!

אַתָּה יוֹדֵעַ מַה זֶּה הָאֱמֶת? אֱמֶת הוּא רַק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְבַד.

מַה שֶּׁזֶּה אֱמֶת.. אֵין אָנוּ זוֹכִים לְהָבִין וּלְהַשִּׂיג אֶת זֶה. הָעִקָּר הוּא לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל מַה יֵּשׁ לָנוּ, אֵיזֶה חִיּוּת. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי זָכִיתִי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא נָתַן לִי מַתָּנָה כָּזֹאת שֶׁהִיא כָּל חַיּוּתִי וְחַיּוּת וְהַשְׂמְחָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת דִּבְרֵי רַבִּי נַחְמָן, אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, אוֹר עוֹלָם, חָכְמָה כָּזֶה...

אֲנִי מַרְגִּישׁ כַּמָּה טוֹב לִי וְכַמָּה חִיּוּת יֵשׁ לָנוּ מִכָּל דִּבּוּר שֶׁל הַתּוֹרָה. אֲנַחְנוּ עַם הַיְהוּדִי, בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה שֶׁהוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. הָעִקָּר הוּא רַק הַתּוֹרָה, תּוֹרַת יִשְׂרָאֵל, הַתּוֹרָה וְהַחָכְמָה אֱמִתִּית. זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ.

חָכְמָה בְּלֹא אֱמֶת - לֹא שָׁוֶה כְּלוּם!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְחַפֵּשׂ אֶצְלֵנוּ הָאֱמֶת. אֱמֶת כָּזֶה, מְתִיקוּת כָּזֶה, טַעַם כָּזֶה, מַמָּשׁ אֵין בְּכָל הָעוֹלָם. יֵשׁ לָנוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה שֶׁהֵם כָּל הַחַיּוּת שֶׁלָּנוּ, כָּל הַנְּשָׁמָה, הַכֹּל! אַזעלכָע תּוֹרוֹת, אַזעלכָע הֵיכְלִין, אַזעלכָע ועֶרטער (תּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, הֵיכָלִין כָּאֵלֶּה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה).

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, צְרִיכִים הַרְבֵּה? רַק לְקַחַת אוֹר אֶחָד, חֲתִיכַת נְיָר קָטָן, הוּא מוֹצֵא שִׂמְחָה אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁהֵם מְחַיִּים וּמְשַׂמְּחִים אוֹתָנוּ. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רְחֵם עָלַי וַאֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת מַה שֶּׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי יֵשׁ לִי חַיִּים. אֲנִי יָחִיד בָּעוֹלָם. אֲנִי יֵשׁ לִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם כָּל טוּב. וַאֲנִי.. אֲנִי כְּבָר לְמַעְלָה מִכֻּלְּכֶם!

וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי סָבַלְתִּי וַאֲנִי סוֹבֵל וַאֲנִי מַרְגִּישׁ חִיּוּת כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר בַּמֹּחַ. רַק לִרְאוֹת הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', רַבִּי נַחְמָן וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן. אִם רוֹאִים 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה שֶׁמֵּאִיר לָנוּ כָּל הַתּוֹרָה, הוּא מֵאִיר כָּל חִיּוּתֵנוּ. חִיּוּת כָּזֶה, חַיִּים כָּזֶה, מַה זֶּה אִתְּכֶם!

רַק חֲתִיכַת נְיָר מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' יָכוֹל לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם!

תִּרְאֶה, תִּרְאֶה רַק כַּמָּה דִּבּוּרִים שֶׁל הַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', כָּל הָעוֹלָם יָבוֹא וִיחַפְּשׂוּ, "אֵיפֹה, אֵיפֹה יֵשׁ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אֵיפֹה יֵשׁ 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'?"

הוֹי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה.. כָּל הָעוֹלָם צְרִיכִים אוֹתוֹ בְּכָל רֶגַע. כָּל הָעוֹלָם!

זֶה אֲנִי רָאִיתִי בְּעֵינַי, רָאִיתִי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לָקַח אוֹתִי עַל אִיזֶה רְגָעִים, וְטָעַם אוֹתִי הַטַּעַם שֶׁל אֱמֶת, טַעַם כָּזֶה, חָכְמָה כָּזוֹ, אֱמֶת כָּזֶה.. אֵין בְּכָל הָעוֹלָם!

אַי יַי יַי.. יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם הַסֵּפֶר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וְכָל הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם וְכָל תַּלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים. מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, חַיִּים כָּזֶה, חַיִּים טוֹבִים כָּזֶה, אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיוּ מֵעוֹלָם. רַק חֲתִיכַת נְיָר קָטָן מֵרַבִּי נָתָן וְרַבֵּנוּ, אוֹרוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁכָּל דִּבּוּר הוּא שָׁוֶה כָּל הָעוֹלָם!

יֵשׁ בָּעוֹלָם חָכְמָה אֱמִתִּית כָּזֶה, כָּל דִּבּוּר הוּא שָׁוֶה מִילְיוֹנִים, מִילְיַארְדִּים, רַק דִּבּוּר אֶחָד. רַק דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ הוּא כּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ!

רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא יְחַיֶּה אֶת כָּל הָעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מְחַיֶּה וּמְרַפֵּא וְנוֹתֵן לָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל חַיִּים טוֹבִים. הוּא הִשְׁאִיר לָנוּ תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה.. מָה, אַתֶּם מְשֻׁגָּעִים!

אוֹי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, אוֹי, אוֹי...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...

אֲנַחְנוּ עַם יִשְׂרָאֵל, אֲנַחְנוּ יְחִידִים בָּעוֹלָם. אֲנַחְנוּ אֵין לָנוּ עֲבוֹדָה, רַק צְרִיכִים לִרְקֹד וְלִשְׂמֹחַ מְאֹד שֶׁאֲנַחְנוּ יְהוּדִים. כְּשֶׁזּוֹכְרִים שֶׁאֲנַחְנוּ יְהוּדִים - הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֵם עָלֵינוּ וְנָתַן לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה, קָדֵשָׁה כָּזֶה, טוֹב כָּזֶה. הָעִקָּר הוּא רַק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת וְהַשַּׁבָּת, "הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ". זֶה חַיִּים!

הוֹי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.. כָּל חֲתִיכַת אֶצְבַּע, אוֹרוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁהֵם כָּל יָמֵינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ. יֵשׁ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הוּא מַסְפִּיק לְכָל הָעוֹלָם לְהַכְנִיס בָּהֶם אוֹר כָּזֶה שֶׁכֻּלָּם יַרְגִּישׁוּ אוֹר וְיַשְׁלִיכוּ כָּל הַתַּאֲווֹת וְלֹא יוּכְלוּ לִסְבֹּל אוֹתָם. לִשְׁמֹעַ רַק תּוֹרָה אַחַת מֵרַבֵּנוּ - דַּי לְכָל הָעוֹלָם שֶׁיִּרְאוּ, שִׂמְחָה כָּזֶה, חַיִּים כָּזֶה, אֵין בְּכָל הָעוֹלָם!

אֲבָל עַכְשָׁו כְּבָר יָבוֹא הַזְּמַן הַטּוֹב, הַזְּמַן הַזֶּה שֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ וְכֻלָּם יִרְאוּ הָאֱמֶת שֶׁכָּל הַבְּלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה הֵם לֹא כְּלוּם. כֻּלָּם יִרְאוּ אוֹר הַשֵּׁם, אוֹר הַתּוֹרָה, וְכֻלָּם יִרְצוּ לָדַעַת מַה זֶּה תּוֹרָה. אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ, כָּל הַגּוֹיִים לֹא שָׁוִים כְּלוּם. כָּל הַגּוֹיִים יָמוּתוּ מִגֶּדֶל צַעַר שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם שֶׁיִּרְאוּ שֶׁאֵין לָהֶם לֹא כְּלוּם עִם כָּל הַכֶּסֶף שֶׁלָּהֶם, עִם כָּל הַתַּאֲווֹת שֶׁלָּהֶם, הַכֹּל לֹא שָׁוֶה אַף פְּרוּטָה.

אֲנִי הָיִיתִי יֶלֶד וְרָאִיתִי מַה שֶּׁרָאִיתִי, וַאֲנִי רוֹאֶה בָּרוּךְ הַשֵּׁם הָאֱמֶת. אֲנִי הָיָה לִי אַבָּא, אִמָּא וַאֲחָיוֹת וּמִשְׁפָּחָה גְּדוֹלָה, וְכֻלָּם יֵשׁ לָהֶם כְּאֵב לֵב אֵיךְ עָזְבוּ חַיִּים כָּזֶה, אֵיךְ עָזְבוּ תּוֹרָה כָּזֶה, אֵיךְ עָזְבוּ אוֹר כָּזֶה, שִׂמְחָה כָּזֶה, חַיִּים כָּזֶה מִי יֵשׁ לוֹ?

אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם חַי חַיִּים טוֹבִים, אֵין הַרְבֵּה אֲנָשִׁים בָּעוֹלָם כָּמוֹנוּ שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עֹנֶג וְשִׂמְחָה כָּזוֹ. אֲבָל מַה שֶּׁרָאִיתִי, אֲנִי הָיָה לִי קֶשֶׁר עִם סוֹחֲרִים גְּדוֹלִים, עִם עֲשִׁירִים, יֵשׁ לָהֶם חָכְמָה גְּדוֹלָה וְכָל הָעוֹלָם מַחֲשִׁיבִים אוֹתָם וְחוֹשְׁבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אֲשֶׁר וְהֵם מְאֻשָּׁרִים, אֲבָל הָאֱמֶת - אֵין לָהֶם כְּלוּם. אָמַרְתִּי לָהֶם שֶׁכָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַסְּחוֹרוֹת זֶה כְּלוּם, בִּשְׁבִיל מָה? וְהֵם תָּמְהוּ מְאֹד, "יֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא מְצַחֵק מֵאִתָּנוּ?!"

אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה וַאֲנִי רוֹאֶה אֶת זֶה. לֹא, בְּלִי שׁוּם גֻּזְמָה, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֵין לָנוּ מַה לַּעֲשׂוֹת, הָעוֹלָם הַזֶּה הַכֹּל הֶבֶל, אֵין בּוֹ כְּלוּם. הַכֶּסֶף לֹא כֶּסֶף וְהַכֹּל לֹא כְּלוּם, רַק הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת. אֵין בָּעוֹלָם שִׂמְחָה - רַק הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַמִּצְווֹת!

עִם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת - יֵשׁ חַיִּים, יֵשׁ כָּל טוּב...

הַנָּשִׂיא שָׁזוּר אָמַר לְכָל הָעוֹלָם שֶׁיְּבוֹאוּ אֵלַי, הוּא אָמַר לָהֶם: "כֻּלָּם אֵין לָכֶם דִּבּוּר אֶחָד מַה שֶּׁיֵּשׁ אֶצְלוֹ מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן". הוּא אָמַר לְכֻלָּם: "יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר הוּא חָי חַיִּים טוֹבִים יוֹתֵר מִכֻּלְּכֶם!"

הֵם חָשְׁבוּ עָלַי: "יֵשׁ מְשֻׁגָּע אֶחָד שֶׁלּוֹמֵד סִפְרֵי רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב". חוֹשְׁבִים שֶׁאֲנַחְנוּ מְשֻׁגָּעִים כָּאֵלֶּה וְאוֹמְרִים עָלֵינוּ: "אֵין לָהֶם זְמַן לְקַחַת כֶּסֶף".

כָּל הָעוֹלָם מְשֻׁגָּעִים, יֵשׁ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים? מְשֻׁגָּעִים! בּוֹאוּ, בּוֹאוּ, בּוֹאוּ, אֲנַחְנוּ מְצַחֲקִים מִכֻּלָּם, מִכָּל הַמְשֻׁגָּעִים, מִכָּל הָעוֹלָם, יֵשׁ לָנוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא מְצַחֵק מִכֻּלָּם!

כָּאן אֲנִי רָחוֹק לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם וַאֲנִי יֵשׁ לִי פֹּה נַחַת-רוּחַ, אֵין לִי מַפְרִיעִים, אֵין לִי חֲכָמִים שֶׁיַּגִּידוּ לִי הָאֱמֶת שֶׁלָּהֶם. אֲנִי אוֹהֵב אֱמֶת נָקִי.

וְזֶה הָעִקָּר שֶׁבְּכָל הָעִקָּרִים - אֱמֶת נָקִי. אֱמֶת וֶאֱמוּנָה - שְׁנֵי דְּבָרִים.

אֲנִי רָאִיתִי בֶּן-אָדָם שֶׁמִּכָּל הָעוֹלָם לֹא נֶהֱנָה לֹא כְּלוּם. אֲנִי הִכַּרְתִּי אָדָם כָּזֶה שֶׁכָּל הַכֶּסֶף וְכָל הָעוֹלָם לֹא שָׁוֶה אֶצְלוֹ כְּלוּם. אֵיפֹה לוֹקְחִים אֶת זֶה? אֱמֶת כָּזֶה, וְגַם אֱמוּנָה כָּזֶה.. מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, מֵהַתּוֹרָה. וּמִי יָכוֹל לְסַפֵּר, מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר אֵיךְ הוּא תָּמִיד הָיָה מִתְנַעְגֵּעַ לָאֱמֶת, לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהוּא הֵאִיר לִי, הוּא עָשָׂה לִי טוֹבָה גְּדוֹלָה, כֵּן. אֲנִי רָאִיתִי שֶׁבָּעוֹלָם הַזֶּה לֹא צְרִיכִים לְכָל זֶה, מַסְפִּיק חֲתִיכַת לֶחֶם וְשֶׁמֶן זַיִת. אֲנִי מְצַחֵק מֵהַכֶּסֶף!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם עָלֵינוּ, הוּא רוֹצֶה שֶׁנַּעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא לוֹקֵחַ נְפָשׁוֹת, נְפָשׁוֹת כְּשֵׁרוֹת, בֶּאֱמֶת כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם אֱמֶת כָּזֶה, אֵין בָּעוֹלָם. אֲפִלּוּ אֶחָד מִתְנַעְגֵּעַ וְרוֹצֶה וְרוֹצֶה וְרוֹצֶה וְרוֹצֶה, אֲבָל אֵין אֱמֶת כָּזֶה. אֲבָל זֶה קָשֶׁה מְאֹד...

אַיי יַי יַי, אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ שֶׁנִּמְצָא אִישׁ אֶחָד שֶׁהוּא לֹא חָשׁוּב לוֹ כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה, כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַתַּאֲוֹוֹת. אֲנִי רָאִיתִי אִישׁ אֶחָד בָּעוֹלָם שֶׁהוּא הָיָה צוֹחֵק מִכָּל הָעוֹלָם!

עולם חדש

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲבֵרִים מְשׁוֹרְרִים מִשִּׁירֵי בְּרֶסְלֶב,

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן...

אוֹי אוֹי, מַה שֶּׁאֲנִי קִבַּלְתִּי, מַה שֶּׁאֲנִי רָאִיתִי מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, זֶה דָּבָר חָדָשׁ, מַה שֶּׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, וְהוּא יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם וְיָאִיר לְכָל אֶחָד בִּשְׁבִיל מַה הוּא חָי, בִּשְׁבִיל מָה הוּא בָּא לָעוֹלָם. רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב הוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל הַיְּהוּדִים, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא מְלַמֵּד עִם כָּל אֶחָד וּמֵאִיר לוֹ מַה זֶּה יְהוּדִים, מַה זֶּה תּוֹרָה, מַה זֶּה אֱמוּנָה. הוּא יָכוֹל לְלַמֵּד עִם כָּל אֶחָד וְלָתֵת לוֹ תִּקּוּן עַל כָּל הָעַוָּונוֹת עַד שֶׁאֵין שׁוּם יִשְׂרָאֵל יֵאבֵד

כְּלָל. רַק כֻּלָּם יִזְכּוּ לִדְרֹשׁ אֶת הַשֵּׁם, כֻּלָּם יִתְהַפְּכוּ לֶאֱמֶת, לְתוֹרָה, לֶאֱמוּנָה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מֵעוֹלָם.

בָּא הַזְּמַן עַכְשָׁו שֶׁיִּתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם וְיִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, עוֹלָם שֶׁל אֱמֶת, עוֹלָם שֶׁל אֱמוּנָה, עוֹלָם שֶׁל חָכְמָה אֲמִתִּית. תּוֹרָה כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה, קְדֻשָּׁה כָּזוֹ, חָכְמָה כָּזוֹ עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. זֶה דָּבָר חָדָשׁ, הָיָה בָּעוֹלָם אֲבָל בִּלְי שֹׂרֶשׁ, הַיּוֹם הוּא עִם הַשֹּׂרֶשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן הוּא הַשֹּׂרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְגַלֶּה וּמַמְשִׁיךְ אוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם שֶׁזֶּה כָּל הַתַּעֲנוּגִים, יָבוֹא בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה, אֲבָל אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מָתַי, אֲבָל בְּקֶרוֹב, לֹא רָחוֹק. רוֹאִים עַכְשָׁו שִׁנּוּיִים גְּדוֹלִים לְטוֹבַת הָאוֹר הָאֱמֶת, שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, כֻּלָּם יַשְׂלִיכוּ כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְכֻלָּם יִרְצוּ רַק לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת.

אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ הַיּוֹם אוֹרוֹת חֲדָשִׁים לְגַמְרֵי, אוֹר כָּזֶה כְּמוֹ שֶׁל רַבִּי נַחְמָן עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם וְיִתְקָרְבוּ עַל-יְדוֹ כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה וְלֶאֱמוּנָה וְלֶאֱמֶת. כֻּלָּם צְרִיכִים לָדַעַת מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ הַיּוֹם אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, אוֹר פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם אוֹר כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה הוּא אוֹר חָדָשׁ וְשֶׁצָּרִיךְ לְהִתְגַּלּוֹת עַכְשָׁו, זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם מִן הַחֲדָשׁוֹת שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, יִהְיֶה בָּעוֹלָם אוֹר חָדָשׁ, חָדָשׁ לְגַמְרֵי. כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ.

עַכְשָׁו הוּא זְמַן הָאוֹר, זְמַן הַגְּאֻלָּה, אֲנִי קִבַּלְתִּי פֶּתֶק מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁזְּמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד. זֶה הָיָה בַּחֲלוֹם, אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִקְּאַרְדָּן וְהוּא נָתַן לִי מְגִלָּה עִם נָרְתִּיק וְהָיָה נָרְתִּיק יָפֶה מְאֹד. אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה, אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁזֶּה הַמְּגִלָּה לִקְרֹא. אֲנִי פָּתַחְתִּי וְהוֹצֵאתִי חֵלֶק מִן הַמְּגִלָּה מֵהַיַּלְקוּט, הָיָה חֲתִיכַת נְיָר, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ קָרָא אַרְבַּע מִלִּים: "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד!"

אֵלּוּ הָאַרְבַּע מִלִּים הָיוּ כְּתוּבוֹת בְּאוֹתִיּוֹת גְּדוֹלוֹת וְיָפוֹת מְאֹד. הָיָה הַנְּיָר יִפֵּי כָּזֶה, כְּתִיבָה כָּזֹאת.. "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד!"

נוּ, אֲבָל "קָרוֹב מְאֹד" יָכוֹל לִהְיוֹת אֶלֶף שָׁנִים, זֶה גַּם-כֵּן קָרוֹב מְאֹד. מַה זֶּה "קָרוֹב מְאֹד"? אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, לֹא יוֹדְעִים אֵיזֶה שָׁנָה, אֵיזֶה חֹדֶשׁ, אֵיזֶה יוֹם. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים רַק מַה שֶּׁכָּתוּב בַּגְּמָרָא - "בְּנֵיסָן נִגְאֲלוּ וּבְנֵיסָן נִגְאֲלוּ", אֲבָל אֵיזֶה שָׁנָה אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. רַק "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד", נִגְמָר!

אֵיפֹה הַ"קָּרוֹב מְאֹד", מָתַי יִהְיֶה? אֲנִי רָצִיתִי לְהוֹצִיא עוֹד נְיָר, נִרְאֶה מַה שֶּׁכָּתוּב שָׁמָּה - לֹא, הָיָה סָגוּר כְּבָר, אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא עוֹד נְיָר, זֶה מַסְפִּיק: "זְמַן הַגְּאֻלָּה קָרוֹב מְאֹד!"

נוּ, מִי יָכוֹל לְהַגִּיד פֵּרוּשׁ מַה זֶּה "קָרוֹב מְאֹד"?

כְּלוּם, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, אַתָּה רוֹצֶה לָדַעַת מָתַי? תַּחְשֹׁב חֶשְׁבּוֹנוֹת מַה שֶּׁאַתָּה רוֹצֶה. יֵשׁ כְּבָר חֲמִשִּׁים שָׁנָה וַעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה, אֲבָל עַכְשָׁו כָּל יוֹם נִתְגַּלָּה יוֹתֵר, נִתְגַּלֶּה אֵיזֶה עִנְיָן. עַכְשָׁו יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, עוֹלָם שֶׁל בְּרֶסְלֶב!

מִי אֲנִי שֶׁאֲנִי אַגִּיד דְּבָרִים כָּאֵלֶּה? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יָכֹל לְדַבֵּר, הוּא אָמַר כָּכָה. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי, חָדָשׁ לְגַמְרֵי! מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה - אֵין בָּעוֹלָם, לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. אוֹר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה.. יָחִיד. הוּא יָחִיד בָּעוֹלָם, אֵין עוֹד בָּעוֹלָם. כָּל מַה שֶּׁהוּא גִּלָּה, מַה שֶּׁהוּא מְדַבֵּר, זֶה יֵשׁ בּוֹ כָּל הַתּוֹרָה וְכָל.. עוֹד לֹא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה בָּעוֹלָם, חָדָשׁ!

הוּא עָלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת, עַל כָּל הַתּוֹרָה, עַל כָּל הַצַּדִּיקִים, עַל הַכֹּל, כֵּן!

הוּא גִּלָּה אֶת זֶה, מִי שֶׁהוּא שׁוֹטֶה פֹּתִי וְאֵינוֹ מְקַבֵּל אֶת זֶה - הוּא יִתְחָרֵט וְיִתְהַפֵּךְ. כָּל הַשַּׁקְרָנִים יֵלְכוּ לַקֶּבֶר, כָּל אֵלּוּ שֶׁלֹּא רָצוּ לְהַכְנִיעַ עַצְמָם לְהָאֱמֶת יֵלְכוּ יֵלְכוּ יֵלְכוּ, יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי. כָּל הַחָכְמִים יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי נֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבִּי נַחְמָן. כָּל הַכּוֹפְרִים וְכָל הָרְשָׁעִים יָשׁוּבוּ לְהַשֵּׁם וְלַתּוֹרָה וְיִקַּבְּלוּ עֹל הַתּוֹרָה וְיִזְכּוּ לֶאֱמוּנָה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מִימוֹת עוֹלָם. יָבוֹא זְמַן שֶׁיִּתְהַפֵּךְ וְיִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם רַק אֱמֶת וֶאֱמוּנָה. תִּהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, יִהְיֶה אוֹר הַגְּאֻלָּה שֶׁיִּהְיֶה בְּקָרוֹב, בִּמְהֵרָה. הוֹ, מַה שֶּׁיִּהְיֶה.. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה, יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן בָּעוֹלָם אָז כָּל הָעוֹלָם יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר, עוֹלָם שֶׁל מָשִׁיחַ, יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ...

אוֹי וַוי, אוֹי וַוי רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ. עַכְשָׁו כְּבָר יוֹדְעִים בָּעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם אוֹהֲבִים מַעֲרִיכִים מְאֹד אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן וּמְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים: "חָכָם כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, אוֹר חָכְמָה כָּזֶה עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם". עוֹד לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' כָּזֶה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, שִׂיחוֹת כָּאֵלֶּה. רַק דִּבּוּר אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' זֶה מְבַטֵּל הַכֹּל, מְבַטֵּל כֻּלָּם. 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' - תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ מִי שָׁמַע? מִי שָׁמַע תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ וּמַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ וְשִׂיחוֹת כָּאֵלּוּ עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

הוֹי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם וְהוּא נָתַן לָנוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - הוּא כְּבָר בָּרָא עוֹלָם חָדָשׁ! עוֹלָם חָדָשׁ - לֹא זֶה הָעוֹלָם, אֶלָּא עוֹלָם חָדָשׁ שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, עוֹלָם שֶׁל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם.

כָּל מִלָּה שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם - נַעֲשָׂה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה נַחְמָן? נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶהוּ, יֵשׁ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם נַ נַחְ. מַה שֶּׁזֶּה עוֹד לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם מַה זֶּה נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן זֶהוּ כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ וְכָל הַחָכְמָה שֶׁבָּעוֹלָם! נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן - הוּא הַכֹּל!

מַה שֶּׁסְּבַלְתִּי.. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי חַי בָּעוֹלָם!

כָּל יְמֵי חַיַּי, כָּל הָעוֹלָם, כָּל מִי שֶׁרָאָה אוֹתִי בַּשּׁוּק הָיָה מַרְאֶה בְּיָדוֹ: "הוּא בֶּרֶסְלֶב בֶּרֶסְלֶב", אֲנִי הָיִיתִי לְלַעַג וָקֶלֶס. הָיָה לִי עֲשָׂרָה יְלָדִים וְלֹא הָיָה לִי לָתֵת לָהֶם לֹא לֶחֶם וְלֹא בֶּגֶד וְלֹא כְּלוּם.

אֲנִי הָיִיתִי הָאַחֲרוֹן. רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא בָּא מֵרוּסְיָה, הוּא הָיָה מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְכֻלָּם אָמְרוּ שֶׁהוּא כֹּחַ כָּזֶה שֶׁבֵּין חֲסִידֵי בֶּרֶסְלֶב אֵין כָּמֹהוּ. אֲנִי נִתְקָרַבְתִּי אֵלָיו וְאָז הָיָה הִתְנַגְּדוּת גְּדוֹלָה עַל בֶּרֶסְלֶב, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי עָמַדְתִּי בַּמִּלְחָמָה עִם כָּל הַגְּדוֹלִים. גַּם הַמִּשְׁפָּחָה וְכֻלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, וּמַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי עַל שֶׁאֲנִי בֶּרֶסְלֶב...

אֲבָל יֵשׁ כֹּחַ חָכְמָה כָּזֶה שֶׁהוּא נוֹתֵן חַיִּים וְחִיּוּת וְזֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי נַחְמָן, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן...

אֲנִי הָיִיתִי לֹא פַּעַם אַחַת קָרוֹב לְמִיתָה וְלֹא הָיָה לִי שׁוּם תִּקְוָה לְחַיּוֹת, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֶחֱיָה אוֹתִי וְהוֹצִיא אוֹתִי מֵהַכֹּל. וּכְשֶׁאֲנִי מְשׂוֹרֵר נַ נַח, אָז כְּבָר כֻּלָּם בּוֹרְחִים. אֲנִי כְּבָר הָיִיתִי בְּיָדוֹ שֶׁל מַלְאַךְ הַמָּוֶת, הוּא רוֹצֶה לְהוֹצִיא אוֹתִי, אֲבָל אֲנִי זִמַּרְתִּי נַ נַח - אָז הוּא הָלַךְ, בָּרַח, בָּרַח!

עַכְשָׁו הוּא זְמַן כָּזֶה, עוֹד לֹא רָאִינוּ זָקֵן שֶׁל מֵאָה וְאַרְבַּע שָׁנִים, זֶה דָּבָר חָדָשׁ. אֲנִי בְּעַצְמִי בְּכָל יוֹם אֲנִי חָדָשׁ, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אִם זֶה הַיּוֹם גָּמַרְתִּי, אִם לֹא.

אֲנִי הָיִיתִי חָמֵשׁ שָׁנִים עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, אֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹת חֲסִיד בֶּרֶסְלֶב אֲמִתִּי, אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל יִפָּטֵר, הוּא חַי רַק בְּעֶרֶךְ אַרְבָּעִים שָׁנָה, אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא יִהְיֶה אִישׁ זָקֵן, אֲבָל הוּא הָיָה זָקֵן, הוּא בָּא עִם כָּל הַיָּמִים שֶׁחַי, הוּא עָבַד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְתָמִיד עָסַק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה בֶּאֱמוּנָה וְשִׂמְחָה כָּזֶה, וְהוּא הֵאִיר בִּי אוֹר כָּזֶה.. וְגַם אֲנָשִׁים אֲמִתִּיִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁהֵם נִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהָיָה אֱמֶת כָּזֶה, וְיִהְיֶה זֶה, זֶה יִתְקַיֵּם תָּמִיד. יִהְיֶה בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. עַכְשָׁו צָרִיךְ לְהִתְגַּלּוֹת וְיִהְיֶה הָעוֹלָם חָדָשׁ, עוֹלָם חָדָשׁ...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חַי אַחֲרֵי שִׁבְעִים שָׁנָה, וַאֲנִי רוֹאֶה וּמַרְגִּישׁ שֶׁאֲנִי אֶזְכֶּה לִחְיוֹת חַיִּים טוֹבִים וַאֲרֻכִּים.

עַכְשָׁו אֲנִי רוֹצֶה לְבַלּוֹת יְמֵי חַיַּי בִּשְׁנֵי מְקוֹמוֹת, אֲנִי רוֹצֶה לָגוּר בִּירוּשָׁלַיִם לְיַד הַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, אוֹ לִהְיוֹת בְּרַשְׁבַּ"י בְּמִירוֹן אוֹ בְּהַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים הָאֲמִתִּיִּים, אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם, לְשׁוֹטֵט פַּעַם בְּרַשְׁבַּ"י, פַּעַם בְּזֶה הַצַּדִּיק, בְּזֶה הַצַּדִּיק, זֶה אֲנִי צָרִיךְ עַכְשָׁו. אֵין לִי עֲבוֹדָה אַחֶרֶת, זֶה עִקַּר הָעֲבוֹדָה, זֶה עִקַּר הַחִיּוּת בְּזֶה הָעוֹלָם, וַאֲנִי צָרִיךְ לִהְיוֹת פַּעַם פֹּה, פַּעַם פֹּה, פַּעַם פֹּה, לְהִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. אֲבָל לֹא - אֵין לִי קֶשֶׁר עִם הָעוֹלָם, מִי זֶה הָעוֹלָם? הָעוֹלָם הוּא הַתּוֹרָה, הָאֱמֶת, הָאוֹר הָאֱמֶת, רַבִּי נַחְמָן גִּלָּה שֶׁהוּא

חָדָשׁ לְגַמְרֵי, הוּא גִּלָּה מַעְיְנוֹת הַחָכְמָה כָּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלּוּ אֲפִלּוּ עַל-יְדֵי רַשְׁבַּ"י. הוּא גִּלָּה לְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן, הוּא גִּלָּה מִי הוּא רַבִּי נַחְמָן, מִי הוּא זֶה. אוֹר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי. חָדָשׁ הוּא שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, אִם לֹא - אָז לֹא חָדָשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי...

הָעוֹלָם צָחֲקוּ מִמֶּנִּי, וְעַכְשָׁו.. עַכְשָׁו אֲנִי מְצַחֵק מִכָּל הָעוֹלָם!

אַתֶּם יוֹדֵעַ מִי אֲנִי? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לְהָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ, אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי? לֹא, לֹא, אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים. אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, אֲנִי הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל! אֲנִי הָרַבִּי שֶׁל כָּל הַיְּהוּדִים!

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן...

מִי יוֹדֵעַ, מִי יוֹדֵעַ עִם מִי אֲנִי מְדַבֵּר!

אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ עִם מִי אֲנִי מְדַבֵּר, אֲבָל דִּבְרֵי אֱמֶת כָּזֶה, דִּבּוּרֵי אֱמוּנָה כָּזֶה, עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם...

קיגעל וצ'ולנט

בְּפֶרֶק זֶה מוּבָאוֹת שִׁתִּים מֵהַמַּעֲשִׂיּוֹת הַמֻּפְלָאוֹת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּה הַקּוֹרֵא, אַל יִבָּהֵל רוּחֲךָ בְּרָאוֹתְךָ הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ לְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם, כִּי אַף-עַל-פִּי שֶׁאֵין הַמִּקְרֶא יוֹצֵא מִידֵי פְּשׁוּטוֹ, דִּבְרֵי קֹדֶשׁ אֵלּוּ אֵין לְהַבִּינָן כִּפְשׁוּטָן כְּלָל...

זֶה מַעֲשֶׂה יָפֶה, הָאִמָּא שֶׁלִּי כְּשֶׁנָּעֶשְׂתָה בַּת אַרְבָּעִים הוֹלִידָה תְּאוֹמִים. בַּת אַרְבָּעִים - קָשֶׁה לְהוֹלִיד, וְהִיא הוֹלִידָה תְּאוֹמִים, בֵּן וּבַת. הַבֵּן - אֲנִי, וְהַבַּת - אֲחוֹתִי. נוּ, אַתֶּם צְרִיכִים לֶאֱכֹל? יֵשׁ בָּרוּךְ הַשֵּׁם מַה לֶּאֱכֹל, כֹּל מִי שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל, יָבוֹא לְבֵית-הַכְּנֶסֶת הַמְּרוֹקְאִי וְיֹאכַל קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט.

אֲחוֹתִי, כְּשֶׁנָּעֶשְׂתָה בַּת אַרְבָּעִים הוֹלִידָה תְּאוֹמִים, בֵּן וּבַת, הַבֵּן הוּא אֲנִי, וְהַבַּת הִיא אֲחוֹתִי. הַקִּיגֶעל וְהַצ'וּלֶנְט הֵם כָּל-כָּךְ יָפִים, וּבְכָל שַׁבָּת אֲנִי וַאֲחוֹתִי עוֹשִׂים קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט. הִיא עוֹשָׂה צ'וּלֶנְט, וַאֲנִי עוֹשֶׂה קִיגֶעל, זֶה חִדּוּשׁ. יֵשׁ מַה לֶּאֱכֹל כָּל הַשַּׁבּוּעַ, קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט אוֹכְלִים כָּל הַשַּׁבּוּעַ. רַק כְּשֶׁשּׁוֹמְעִים שֶׁיֵּשׁ קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט - בָּאִים מִכָּל יְרוּשָׁלַיִם בְּיוֹם רִאשׁוֹן לֶאֱכֹל קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט. כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט - יָבוֹא אֵלַי, יִהְיֶה כָּל הַשַּׁבּוּעַ קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט.

הַבֵּן וְהַבַּת הוֹלִידוּ גַּם-כֵּן תְּאוֹמִים, בֵּן וּבַת. כָּל מֵאָה שְׁעָרִים וּבָתֵּי הוּנְגָּרִים יוֹדְעִים מֵהַתְּאוֹמִים הָאֵלּוּ. כְּשֶׁמַּגִּיעָה הַשַּׁבָּת, אָז יֵשׁ עוֹד פַּעַם מַה לֶּאֱכֹל, קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט. כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט - יֵלֵךְ לְהַבֵּן וּלְהַבַּת, לְהַתְּאוֹמִים. אָח וְאָחוֹת יֵשׁ לָהֶם קִיגֶעל הַרְבֵּה וְצ'וּלֶנְט הַרְבֵּה, יֵשׁ בָּרוּךְ הַשֵּׁם מַה לֶּאֱכֹל כָּל הַשַּׁבּוּעַ, בָּרְכָה גְּדוֹלָה.

אֲחוֹתִי - אִם תּוֹלִיד עוֹד פַּעַם בֵּן וּבַת, אָז יִהְיֶה הַרְבֵּה קִיגֶעל וְצ'וּלֶנְט, יִהְיֶה מַה לֶּאֱכֹל.

זֶה מַעֲשֶׂה שְׁלֵמָה: אֲחוֹתִי, כְּשֶׁנַּעֲשְׂתָה בַּת אַרְבָּעִים הוֹלִידָה תְּאוֹמִים, בֵּן וּבַת, הַבֵּן זֶה אֲנִי, וְהַבַּת - אֲחוֹתִי. יֵשׁ בָּרוּךְ הַשֵּׁם מַה לְּאֵכֹל כָּל הַשָּׁבוּעַ, קִיגֶעל וְצִ'וּלֶנְט...

מעשה הרחלים

תִּרְאֶה אֶת זֶה הַמַּעֲשֶׂה, זֶה מִ'שֻּׁלְחָן עָרוּךְ' בַּדַּף הָרִאשׁוֹן, הוּא מֵבִיא כַּמָּה סִפּוּרִים מִגְּדוֹלִים. צְרִיכִים לִרְאוֹת בְּהַ'שֻּׁלְחָן עָרוּךְ' הַמַּעֲשֶׂה, לֹא קָשֶׁה לִמְצֹא אֶת זֶה.

אֶחָד מֵהַלּוֹמְדִים אָמַר לוֹ שֶׁבְּזֶה הַסֵּפֶר לֹא יִלְמַד, וְהוּא לֹא שָׁמַע לְלַמְדָן וְהוּא לָמַד, אָז הַלַּמְדָן נָתַן לוֹ קְלָלָה: "אַהָהּ! יָבוֹאוּ רְחָלִים לְאֵיפֹה שֶׁהַבַּיִת שֶׁלְּךָ וְיֹאכְלוּ הַכֹּל - כָּל מַה שֶׁאַתֶּם צְרִיכִים לֶאֱכֹל, וּכְבָר לֹא יִהְיֶה לָכֶם מַה לֶּאֱכֹל בַּלַּיְלָה".

"אֲנִי אָמַרְתִּי לְךָ שֶׁלֹּא תִלְמַד בְּזֶה הַ'שֻּׁלְחָן עָרוּךְ' וְאַתָּה לָמַדְתָּ?! נוּ, נוּ, עוֹד יָבוֹאוּ רְחָלִים לַבַּיִת שֶׁלְּךָ וְיֹאכְלוּ כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם צְרִיכִים לֶאֱכֹל וְלֹא יִהְיֶה לָכֶם מַה לֶּאֱכֹל!"

וְכָךְ הָיָה. בָּאוּ רְחֵלִים וְאָכְלוּ הַכֹּל וְלֹא הָיָה לָהֶם מַה לֶּאֱכֹל - נִתְקְעִים הַקְּלָלָה!

לֹא שָׁמַעְתָּ חֲדָשׁוֹת? זֶה חֲדָשׁוֹת יָפוֹת, הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲנִי צָחַקְתִּי מְאֹד. אֲנִי רָצִיתִי לִרְאוֹת מִי שָׁנָתַן אֶת הַקְּלָלָה הַזּוֹ וְלֹא יָכֹלְתִּי, כִּי נִתְמַלֵּאתִי צְחוֹק.

אֲנִי מְסַפֵּר רַק מַה שֶּׁאֲנִי רָאִיתִי, אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהַלַּמְדָן אָמַר לוֹ כָּכָה וְרָאִיתִי אֵיךְ שֶׁהָרְחֵלִים נִכְנְסוּ לַבַּיִת, הָרְחֵלִים הָיוּ רְעֵבִים, הֵם הָיוּ צְרִיכִים לֶאֱכֹל, הֵם מָצְאוּ מַאֲכָלִים טוֹבִים וְלֹא נִשְׁאַר לוֹ מַה לֶּאֱכֹל. הָרְחֵלִים אָכְלוּ הַכֹּל, כָּל מַה שֶּׁהוּא הָיָה צָרִיךְ לֶאֱכֹל - הֵם אָכְלוּ.

הָרְחֵלִים, הָרְחֵלִים, מֵהֵיכָן בָּאוּ הָרְחֵלִים? אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מֵאֵיפֹה הֵם בָּאוּ, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ לְאֵיפֹה הֵם הָלְכוּ, הֵם אָכְלוּ הַכֹּל, לֹא נִשְׁאַר כְּלוּם וְלֹא הָיָה לָהֶם בַּבַּיִת מַה לֶּאֱכֹל. אֵיפֹה הָרְחֵלִים? הֵם אָכְלוּ וְהָלְכוּ...

סגלות ורפואות

מִשְׁפָּחָה שֶׁבְּנָם אָמוּר הָיָה לַעֲבֹר נִתּוּחַ, הִגִּיעָה לְהִתְיַעֵץ עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל...

גָּדוֹל הַשֵּׁם וְהוּא יָכוֹל לַעֲשׂוֹת רְפוּאָה בְּלִי נִתּוּחַ וּבְלִי רְפוּאוֹת!

אֲנִי הָיִיתִי חוֹלֶה גָּדוֹל וְכָל הָרוֹפְאִים אָמְרוּ שֶׁצָּרִיכִים נִתּוּחַ, "נִתּוּחַ, מֻכְרָחִים נִתּוּחַ!"

וְגַם הָרוֹפֵא הַשֵּׁנִי הַגָּדוֹל אָמַר: "אֵיךְ אֶפְשָׁר, יֵשׁ לוֹ גִּדּוּל, צָרִיךְ לְנַתְּחוֹ, וְאִם לֹא - אָז זֶה יִגְדַּל, יִגְדַּל, יִגְדַּל. מֻכְרָחִים לְנַתְּחוֹ!"

וַאֲנִי אָמַרְתִּי לָרוֹפֵא: "לֹא, אֲנִי לֹא רוֹצֶה נִתּוּחַ!"

אָז לֹא עָשִׂיתִי נִתּוּחַ וְעָבַר בְּשָׁלוֹם, בִּשְׁלֵמוּת, בְּלִי נִתּוּחַ. עָבְרָה הַמַּחֲלָה בִּשְׁלֵמוּת בְּלִי נִתּוּחַ כְּלָל!

לוֹ הָאָדָם הָיָה זוֹכֶה לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה, בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ - הָיָה לוֹ רְפוּאָה. אֲבָל הוּא לֹא מִתְגַּבֵּר, הוּא לֹא גִּבּוֹר. צְרִיכִים לִהְיוֹת גִּבּוֹר. דִּבְרֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵם מְסֻגָּלִים, הֵם מְבִיאִים עַל הָאָדָם יְשׁוּעוֹת כָּאֵלֶּה וְחָכְמוֹת וְדַעַת כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה, כֵּן.

הָיָה מַעֲשֶׂה נִסִּים אֵיךְ נוֹלְדָה הַבַּת שֶׁלִּי...

הַלֵּידָה הָיְתָה בַּבַּיִת, זֶה הָיָה בָּעִיר הָעַתִּיקָה עַל-יַד הַכֹּתֶל, וְהָיְתָה בַּבַּיִת הַמְיַלֶּדֶת פֵּייגֶ'ה. נוּ, הָיָה קְשׁוּי בַּלֵּידָה וְהָרוֹפְאִים אָמְרוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר בְּשׁוּם אֹפֶן בְּלִי נִתּוּחַ. וַאֲנִי הָיִיתִי בַּבַּיִת, אֲנִי שָׁמַעְתִּי וְרָאִיתִי אֵיךְ שֶׁהָרוֹפְאִים שׁוֹאֲלִים לְפֵייגֶ'ה: "מָה אַתְּ אוֹמֶרֶת עַכְשָׁו?"

אָז הִיא אָמְרָה: "לְחַכּוֹת!"

הֵם כְּבָר אָחֲזוּ אֶת הַכֵּלִים שֶׁלָּהֶם בַּיָּד לַעֲשׂוֹת הַנִּתּוּחַ, וְאִם הָיְתָה מִשֶּׁהִיא אַחֶרֶת שָׁמָּה הִיא הָיְתָה אוֹמֶרֶת לָרוֹפְאִים שֶׁיַּעֲשׂוּ נִתּוּחַ. אֲבָל הִיא, פֵּייגֶ'ה, הִיא כְּבָר הָיְתָה בַּבַּיִת וְהִיא אָמְרָה לָרוֹפְאִים הֲכִי גְּדוֹלִים שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם: "לְחַכּוֹת! לְחַכּוֹת! לְחַכּוֹת!" אָז הֵם לֹא עָשׂוּ כְּלוּם, הֵם חִכּוּ!

וּבְכָל פַּעַם הֵם שְׁאֲלוּ אֶת פֵּייגֶ'ה: "פֵּייגֶ'ה, מָה אַתְּ אוֹמֶרֶת עַכְשָׁו, מַה לַּעֲשׂוֹת?" אָז הִיא אָמְרָה: "לְחַכּוֹת!"

הַבַּיִת-כְּנֶסֶת הָיָה קָרוֹב מְאֹד לַבַּיִת שֶׁלִּי, וְרֵב שְׁלֹמֹה וָקְסְלֶר וַאֲנִי וְעוֹד כַּמָּה חֲבֵרִים עָשִׂינוּ רִקּוּדִים בְּשִׁבִיל שֶׁיְּמַתְּקוּ הַדִּינִים.. עַד שֶׁהַבַּת שֶׁלִּי הִתְחִילָה לָצֵאת בְּנִסִּים גְּדוֹלִים, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם הַבַּת שֶׁלִּי פֹּה. הִיא יְצָאָה בְּלִי נִתּוּחַ...

הָיָה דּוֹקְטוֹר אֶחָד מִטְּבֶרְיָה, הוּא הָיָה כְּבָר זָקֵן גָּדוֹל, הוּא הָיָה מְרַפֵּא אֶת כָּל טְבֶרְיָה, וְהוּא הָיָה הַדּוֹקְטוֹר שֶׁל אָחִי וַאֲחִי הָיָה פָּקִיד גָּדוֹל אֶצְלוֹ, אָז אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי אוֹתוֹ שֶׁהוּא יִרְאֶה אוֹתִי. חֲמִשִּׁים שָׁנָה הַדּוֹקְטוֹר הַזֶּה הָיָה הַדּוֹקְטוֹר שֶׁלִּי - וְעַכְשָׁו אֲנִי הַדּוֹקְטוֹר שֶׁלּוֹ. אֲנִי אֲלַמֵּד אוֹתוֹ אֵיךְ שֶׁיִּתְנַהֵג אִתִּי...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא אָכַל לֶחֶם עִם תֵּה, בְּלִי סֻכָּר, וְהוּא הָיָה תָּמִיד בָּרִיא. הוּא לֹא יָדַע מֵרוֹפְאִים, אִם צָרִיךְ רוֹפְאִים, אִם יֵשׁ רוֹפְאִים, זֶה לֹא שַׁיָּךְ לוֹ. הוּא הָיָה בָּרִיא תָּמִיד וְשָׂמֵחַ תָּמִיד!

רַב נַפְתָּלִי כֹּהֵן הָיָה לוֹ מַחֲלָה קָשָׁה מְאֹד, טְפוּס, מַחֲלָה מְדַבֶּקֶת. אָז הוּא לֹא רָצָה לְרוֹפֵא וְהַשְׁכֵּנִים אָמְרוּ: "מַה, הוּא יֵשׁ לוֹ חֹם גָּדוֹל, הוּא לֹא יוֹדֵעַ אֵיפֹה הוּא. תְּבִיאוּ רוֹפֵא!"

אָז אִשְׁתּוֹ הָלְכָה וְהֵבִיאָה רוֹפֵא, וְהָרוֹפֵא בָּא לְרַב נַפְתָּלִי וְעָמַד עַל-יַד הַדֶּלֶת, אָז רַב נַפְתָּלִי אָמַר לוֹ: "מַלְאַךְ הַמָּוֶת, צֵא מִן הַבַּיִת שֶׁלִּי!"

וְהָרוֹפֵא הִתְלוֹנֵן וְאָמַר לוֹ: "אֵיפֹה הַדֶּלֶת?"

הָרוֹפֵא הָיָה בְּכַעַס גָּדוֹל, הוּא אָמַר לְאִשְׁתּוֹ שֶׁל רַב נַפְתָּלִי: "מַה זֶּה, אֵיזֶה דָּבָר זֶה, אֲנִי רוֹפֵא כְּבָר שָׁנִים וְלֹא שָׁמַעְתִּי דִּבּוּר כָּזֶה!"

אָז הִיא אָמְרָה לוֹ: "הוּא יֵשׁ לוֹ חֹם גָּדוֹל, הוּא לֹא יוֹדֵעַ מַה הוּא מְדַבֵּר".

יֵשׁ רוֹפְאִים שֶׁהֵם שֶׁקֶר. הֵם אוֹמְרִים שֶׁהֵם רוֹפְאִים וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. הָרוֹפְאִים יוֹדְעִים מַה זֶּה רְפוּאָה?! הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה רְפוּאָה, הֵם שַׁקְרָנִים, לֹא רוֹפְאִים. הֵם אוֹמְרִים שֶׁהֵם רוֹפְאִים וְהֵם שַׁקְרָנִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא קוֹרֵא לָרוֹפְאִים - רוֹצְחִים!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאָל לְגַבֵּי יַלְדָּה שֶׁנִּכְוְתָה מִמַּיִם רוֹתְחִים)

הַתַּמְצִית שֶׁל תֵּה וִיסוֹצְקִי, תַּעֲשֶׂה מִיץ וְתִתֵּן עַל מְקוֹם הַכְּוִיָּה, אָז תֵּכֶף יֵלֵךְ. זֶה תֵּכֶף יִקַּח אֶת כָּל הַכְּוִיָּה, אֶת הַכְּאֵבִים וְהַכֹּל, זֶה יוֹתֵר מִכָּל הָרְפוּאוֹת, מִכָּל הָרוֹפְאִים.

הָעִקָּר הוּא הַמִּיץ שֶׁל תֵּה וִיסוֹצְקִי, בְּלִי שׁוּם פַּחַד, הוּא תֵּכֶף מְרַפֵּא, מְחַדֵּשׁ, הַכֹּל!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאָל לְגַבֵּי סְגֻלּוֹת בְּנוֹשֵׂא הָאֲכִילָה, וְהַנְהָגוֹת שׁוֹנוֹת עַל-פִּי רַבֵּנוּ)

כָּבֵד שֶׁל פָּרָה זֶה טוֹב, הוּא מְחַזֵּק וּמְרַפֵּא כָּל הַגּוּף, זֶה אֵיבָר מְחַזֵּק אֵיבָר, רַגְלַיִם מְחַזְּקִים הָרַגְלַיִם.

הַכָּבֵד שֶׁל פָּרָה יוֹתֵר טוֹב מִשֶּׁל תַּרְנְגוֹלִים, פָּרָה יֵשׁ לָהּ כֹּחַ יוֹתֵר.

בָּצָל יָרֹק מָתֹק, יְרָקִים אֵין לָהֶם כָּל-כָּךְ רַעַל.

בֵּיצִים מַשְׁמִינִים אֶת הַגּוּף. יֶשְׁנָם כָּאֵלֶּה שֶׁאוֹמְרִים שֶׁלֹּא טוֹב יוֹתֵר מִבֵּיצָה אַחַת בְּיוֹם, אֲבָל אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה לֹא כְּלָל. אִם הַגּוּף רוֹצֶה בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב, אָז אוּלַי אֵין דָּבָר. יֶשְׁנוֹ מָרְחָק גָּדוֹל מִבֵּיצָה לְבֵיצָה - בַּבֹּקֶר וּבָעֶרֶב.

יֵשׁ בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת': לְהִסְתַּכֵּל עַל אָתְרוֹג זֶה רְפוּאָה לָעֵינַיִם.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְכַבֵּד וְלִשְׁמֹר הַבְּגָדִים שֶׁלָּנוּ, זֶה דָּבָר חָשׁוּב.

מִי שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ אֶת הַחוֹלֶה, פְּטוּר מִתְּפִלָּה וּמִתְּפִלִּין.

זֶה בְּקִבָּלָה לְכָל אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ, שֶׁבְּהַכְנָסַת אוֹרְחִים הָאוֹרֵחַ לֹא יִשְׁכַּב עַל הַמִּטָּה עַד שֶׁבַּעַל-הַבַּיִת יִשְׁכַּב עָלֶיהָ וְיִבְדֹּק שֶׁזֶּה טוֹב.

סְגֻלָּה לִרְפוּאָה לְכָל חוֹלֶה לִישֹׁן בִּמְעָרָה שֶׁל צַדִּיק.

אָחִי בִּנְיָמִין הָיָה חוֹלֶה, הָיָה לוֹ שִׁגָּעוֹן וְהוּא הָיָה חוֹלֶה גָּדוֹל, וְהוּא יָשַׁן בְּאֵיזֶה מְעָרָה שֶׁל הַתַּנָּאִים לְבַד וְהָיָה לוֹ רְפוּאָה כָּל יָמָיו, נַעֲשָׂה בָּרִיא לְגַמְרֵי!

הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה הָיָה בְּמְעָרָה שֶׁל תַּנָּאִים, אֲבָל אֲנִי מְכַוֵּן לָזֶה עַל רַבֵּנוּ זַ"ל גַּם-כֵּן, אֵיזֶה חוֹלֶה הָיָה כָּל הַלַּיְלָה עִם רַבֵּנוּ בְּאוּמָן, בְּתוֹךְ הַחֶדֶר שֶׁל רַבֵּנוּ בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא קָבוּר, וְהָיָה לוֹ רְפוּאָה...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאָל לְגַבֵּי אֲנָשִׁים זְקֵנִים וְחוֹלִים בְּבָתֵּי-חוֹלִים)

כָּל זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְּקֶרֶב הָאָדָם צְרִיכִים לִהְיוֹת מְקֻשָּׁר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַתּוֹרָה. כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ, נְשָׁמָה, אָסוּר לַעֲשׂוֹת פְּעֻלּוֹת שֶׁיֵּצֵא אוֹ שֶׁלֹּא יֵצֵא. לַעֲזֹב אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁהוּא עַד שֶׁיָּבוֹא הַזְּמַן הַקָּרוֹב הַנָּכוֹן. כְּשֶׁמַּגִּיעַ הַזְּמַן, אָז הָרוּחַ חַיִּים יוֹצֵא מֵעַצְמוֹ. אִם מַגִּיעַ הָרֶגַע לְהַפְּטֵר - אֲפִלּוּ אִם יִתֵּן מִילְיוֹנִים, הוּא לֹא יָכוֹל לְהוֹסִיף אֲפִלּוּ רֶגַע כְּלָל. זֶה הַכֹּל בְּיַד הַשֵּׁם, כָּל רֶגַע שֶׁל חַיִּים.

לֹא לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר לְקָרֵב אוֹ לְרַחֵק, לֹא! אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם פְּעֻלּוֹת, זֶה טוֹב מְאֹד לִחְיוֹת פֹּה עוֹד רֶגַע, עוֹד רֶגַע. מַה שֶּׁזֶּה אֵין לָנוּ שׁוּם הֶשְׂגָה, שׁוּם תְּפִיסָה - אֵיךְ דָּבָר קָדוֹשׁ כְּזֶה נִמְצָא בָּעוֹלָם. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. הַחֶשְׁבּוֹן לְמַעְלָה, כָּל רֶגַע הוּא בְּיַד הַשֵּׁם, לֹא בְּיָדֵינוּ, הַחֶשְׁבּוֹן בְּיַד הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא. כָּל רֶגַע שֶׁחַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת - לֹא עוֹשִׂים שׁוּם דָּבָר, יָבוֹא הַזְּמַן. אָסוּר לַעֲשׂוֹת פְּעֻלּוֹת לְמַהֵר אוֹ לְאַחֵר. אָסוּר.

אָסוּר לִהְיוֹת 'חָכָם', זֶה נִקְרָא הוֹרֵג נֶפֶשׁ לֶרֶגַע, לִשְׁנֵי רְגָעִים, לְחָמֵשׁ רְגָעִים - הוֹרֵג נֶפֶשׁ, זֶה נוֹרָא מְאֹד. אָסוּר לְמַהֵר. אָסוּר לַעֲשׂוֹת פְּעֻלּוֹת, זֶה הַכֹּל!

אֵלּוּ שֶׁרוֹצִים לְקַבֵּל אֵיזֶה דְּבָרִים מִן הַנִּפְטָר הֵם חוֹשְׁשִׁים, הֵם חוֹשְׁבִים אֵיךְ לְפַטֵּר אוֹתוֹ מַהֵר, אֲבָל לֹא עוֹזֵר לָהֶם. רַק בִּזְמַן שֶׁרְצוֹן הַבּוֹרֵא לִטֹּל הַנְּשָׁמָה - אָז טוֹב.

כָּל זְמַן שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נוֹתֵן חַיִּים צָרִיךְ לָתֵת לוֹ כָּל מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִישֹׁן וְלָנוּחַ. כָּל רֶגַע שֶׁל חַיִּים זֶה עִנְיָן שֶׁל פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ, זֶה רַחֲמָנוּת, צְדָקָה וָחֶסֶד. צְדָקָה וָחֶסֶד זֶה הַמִּדָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, זֶה הַתּוֹרָה - צְדָקָה וָחֶסֶד, לַעֲזֹר לַחֲבֵרוֹ אִם הוּא צָרִיךְ אֵיזֶה דָּבָר, לַעֲזֹר לוֹ, לְרַחֵם, רַחֲמָנוּת. אֲבָל לֹא לִפְחֹד.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עַל כָּל הַחוֹלִים וְעַל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ כְּאֵבִים, שֶׁיִּרְפָּא אוֹתָם כָּל אֶחָד מִכָּל צָרָה...

אַתָּה מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם בְּרַשְׁבַּ"י? תַּזְכִּיר אוֹתִי לִרְפוּאָה, בִּזְכוּת זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לְךָ, "הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ הוּא נֶעֱנֶה תְּחִלָּה".

אֲנִי לֹא יָכוֹל לְנַסֵּעַ לְרַשְׁבַּ"י וּלְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲבָל הוּא עוֹשֶׂה מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה, הוּא לֹא עוֹזֵב אוֹתָנוּ...

תפלה תשובה

מְסַפְּרִים לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל מִחוֹלָה הַנִּמְצָא בְּמַצַּב קָשֶׁה...

הַשֵּׁם יְרַחֵם, רַק תְּפִלָּה, תְּפִלָּה. תִּשְׁתַּדֵּל שֶׁיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, שׁוּיִן ("מַסְפִּיק"), נִגְמַר! תְּשׁוּבָה - אֵין כְּלוּם!

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא בָּרָא כָּל דָּבָר וְהוּא עוֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת. אֱמוּנָה, אֱמוּנָה, אֲנִי עָבַרְתִּי עַל הַתּוֹרָה, אֲבָל בֶּאֱמוּנָה - בְּרֶגַע אֶחָד אֲנִי חוֹזֵר, אֲנִי מִתְחָרֵט, אֲנִי חוֹזֵר, מַסְפִּיק, נִגְמַר. הָעִקָּר לֹא

לְהִתְיָאֵשׁ, רַק לְהַתְחִיל בְּכָל רֶגַע מֵחָדָשׁ, "מֵעַכְשָׁו אֲנִי יְהוּדִי! אֲנִי כְּבָר קִבַּלְתִּי הַתּוֹרָה, אֲנִי אֶעֱשֶׂה הַכֹּל לִשְׁמֹר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת, כֵּן".

תֵּכֶף מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם, מִתְפַּלְּלִים לְהַשֵּׁם שֶׁיִּהְיֶה רְפוּאָה - תֵּכֶף רְפוּאָה. רַק אֲנַחְנוּ נַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, עָשִׂיתִי זֶה וְזֶה, תְּרַחֵם עָלַי. נִגְמַר, אֲנִי לֹא עוֹשֶׂה יוֹתֵר, מַסְפִּיק". תְּפִלָּה, תְּשׁוּבָה, תֵּכֶף. אִם לֹא תֵּכֶף - עוֹד פַּעַם, עוֹד פַּעַם, לְהִתְפַּלֵּל, רַק לְהִתְפַּלֵּל. לְהִתְפַּלֵּל וְלִזְכֹּר אֶת הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ וְאֶת הַשֵּׁם שֶׁל הַחוֹלֶה - תֵּכֶף נַעֲשֶׂה רְפוּאָה! וְאִם לֹא - אָז עוֹד פַּעַם לְהִתְפַּלֵּל.

צְרִיכִים לוֹמַר לַחוֹלֶה שֶׁיַּגִּיד נָ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, שׁוֹיְן! יֵשׁ בּוֹ כָּל הַיְשׁוּעוֹת וְכָל הָרְפוּאוֹת!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא רַחֲמָן וְהוּא רוֹפֵא תֵּכֶף! אֲפִלּוּ חוֹלֶה שֶׁאֵי אֶפְשָׁר לְרַפְּאוֹת, אֲפִלּוּ חוֹלֶה כְּזֶה שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה - אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יָכוֹל גַּם אֶת זֶה לְרַפְּאוֹת.

הַשֵּׁם יִרְפָּא אוֹתוֹ וְיִתֵּן לוֹ אֹרֶךְ יָמִים וְשָׁנִים וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁהוּא צָרִיךְ תֵּכֶף! רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, תֵּן בְּלֵב הַצַּדִּיק הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא הַזֶּה וּבְלֵב כָּל הַצַּדִּיקִים אֲמִתִּיִּים לְבַל יַסְתִּירוּ פְּנֵיהֶם מִמֶּנִּי וְיַעַמְדוּ בַּעֲדִי לְמִלִּיצֵי יֹשֶׁר, לְהַפֵּךְ בְּזְכוּתִי וּלְבַקֵּשׁ וְלִמְצֹא בִּי נְקֻדּוֹת טוֹבוֹת, וְיַמְלִיצוּ טוֹב בַּעֲדִי שֶׁתִּתְקָרְבֵנִי אֵלֶיךָ בְּרַחֲמִים. וְתִתֵּן בִּי לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה תִּתֵּן בְּקִרְבִּי, שֶׁאֶזְכֶּה לְהִתְעוֹרֵר מֵעַתָּה בֶּאֱמֶת לָשׁוּב אֵלֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם. אִי שָׁמַיִם הַפְגִּינוּ בַּעֲדִי, כָּל בַּעֲלֵי רַחֲמִים וְחֶמְלָה חִמְלוּ עָלַי, כָּל שׁוֹכְנֵי עָפָר הַעְתִּירוּ בְּעַד מֻטְבָּע בֵּיוָן מְצוּיָּה וְאֵין מַעֲמָד כָּמוֹנִי. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ ה' צוּרִי וְגוֹאֲלִי.

פרנסה ובטחון

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר,

"אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ, אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ.."

אוֹי, אוֹי, "אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ, אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ" אֲנִי לֹא זָכִיתִי לְקַיֵּם אֶת זֶה...

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁהָיָה לִי עֶשְׂרָה יְלָדִים קְטַנִּים וּבִקְּשׁוּ לֶחֶם, לֶחֶם רַק, וְלֹא הָיָה לִי לְתֵת לָהֶם. אֲנִי סָבַלְתִּי, אֲנִי וְהַיְלָדִים סָבַלְנוּ רָעָב מְאֹד, אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן אִם הָיִיתִי מַשְׁלִיךְ אֶת זֶה עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - הָיָה לִי רֶוַח יוֹתֵר. עַכְשָׁו יֵשׁ לִי חֲרָטָה עַל זֶה, אֲבָל זֶה כְּבָר לְאַחַר הַמַּעֲשֶׂה. כְּשֶׁיֵּשׁ יְלָדִים שֶׁצְּרִיכִים לֶחֶם וְאֵין לִי לֶחֶם לָתֵת לָהֶם - זֶה נְסָיוֹן גָּדוֹל.

הָאִשָּׁה שֶׁלִּי לֹא רָצְתָה לֹא בְּגָדִים וְלֹא שׁוּם דָּבָר, רַק לֶחֶם, וְלֹא הָיָה לִי לֶחֶם לָתֵת לָהּ. וְהַלְוַאי שֶׁלֹּא הָיִיתִי מְרַחֵם עַל הָאִשָּׁה וְעַל הַבָּנִים, וּלְהַפְקִיר עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַאֲמִין וּלְהִתְחַזֵּק בְּבִטָּחוֹן עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - יוֹתֵר טוֹב בְּוַדַּאי.

אֲנִי נִמְצָא פֹּה, אֲנִי מְסַפֵּר גְּדֻלַּת הַשֵּׁם שֶׁהוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בָּשָׂר...
אַיִי, אַיִי, אַיִי, "אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ, אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ", לְקַיֵּם, לְקַיֵּם אֶת זֶה - לֹא רַק לְהַגִּיד. אֲנִי רָצִיתִי. עַכְשָׁו הַזְּמַן? לֹא, זֶה כְּבָר אַחַר מַעֲשֶׂה. לֹא זָכִיתִי, לֹא זָכִיתִי לַעֲמֹד בַּנִּסָּיוֹן. הָיָה בְּיָדִי רֶוַח כָּזֶה וְעָזַבְתִּי אוֹתוֹ בִּשְׁבִיל כֶּסֶף, בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה.
אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַרְאֶה שֶׁהוּא הַבַּעַל-הַבַּיִת, הוּא הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁלִּי וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם!
כָּל יָמַי הָיָה לִי סְפֵקוֹת מִצַּד עִנְיָן זֶה, מִצַּד עִנְיָן אַחֵר - מַה לַּעֲשׂוֹת, וְעַכְשָׁו אֵין לִי שׁוּם סְפֵקוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לֹא טוֹב. אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לְסַפֵּר, הָיָה לִי נִסָּיוֹנוֹת וְלֹא עָמַדְתִּי בַּנִּסָּיוֹן וְלֹא זָכִיתִי לְהִתְגַּבֵּר, עָבַדְתִּי וְעָבַדְתִּי וְלֹא זָכִיתִי בָּזֶה. הָיָה לִי דְּבָרִים הַרְבֵּה - פַּרְנָסוֹת, אֲבָל אִם הָיִיתִי מַפְקִיר בִּשְׁבִיל לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הָיִיתִי זוֹכֶה וְהָיָה עִנְיָן אַחֵר.
אַיִי, לֹא עָשִׂיתִי טוֹב שֶׁלֹּא זָכִיתִי לְקַיֵּם "אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ", אֲנִי מִתְחָרֵט וּמִתְחָרֵט וּמִתְחָרֵט. אֲנִי רוֹצֶה, אֲנִי רוֹצֶה, אֲנִי רוֹצֶה, אֲבָל אִי אֶפְשָׁר...
יֵשׁ לִי מַעֲשֶׂה לְסַפֵּר, אֲנִי יָשַׁבְתִּי בַּיְשִׁיבָה וְכָתַבְתִּי מִכְתָּבִים בִּשְׁבִיל הַיְשִׁיבָה שֶׁיִּשְׁלְחוּ כֶּסֶף, פַּרְנָסָה. וַאֲנִי כָּתַבְתִּי כְּתָבִים שֶׁיֵּשׁ תַּלְמִידִים שֶׁיּוֹשְׁבִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וְצְרִיכִים לָתֵת לָהֶם פַּרְנָסָה. אָז אָמַרְתִּי לְעַצְמִי: "לָמָּה לִי הַכֶּסֶף, חָבָל עַל הַזְּמַן, אֲנִי לֹא אֶכְתֹּב", אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן כָּתַבְתִּי, כָּתַבְתִּי מִכְתָּבִים שֶׁיִּשְׁלְחוּ כֶּסֶף, פַּרְנָסָה.
נוּ, אֲנִי יָשַׁבְתִּי עַל-יַד הַשֻּׁלְחָן וְכָתַבְתִּי הַמִּכְתָּבִים שֶׁיִּהְיֶה לִי פַּרְנָסָה. בָּא כֶּלֶב שׁוֹטֶה לַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת וְעָמַד עַל-יָדִי וְהוּא רָצָה לִנְשֹׁךְ אוֹתִי, וְהָלַךְ וְחָזַר...
אֲנִי רָאִיתִי שֶׁבָּרֵגַע שֶׁהַכֶּלֶב עוֹמֵד וְרוֹצֶה לִנְשֹׁךְ, וְאִם הָיָה נוֹשֵׁךְ כְּבָר אֵין מַה לַּעֲשׂוֹת, אָז אָמַרְתִּי: "שׁוֹן, פַּרְנָסָה - לֹא! בִּשְׁבִיל שֶׁיָּבוֹא כֶּלֶב שׁוֹטֶה?"
בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַכֶּלֶב לֹא נָשַׁךְ, אֲבָל אֲנִי נָפַלְתִּי לְשִׂיחָה וְיָשַׁנְתִּי...
אוֹי רַחֲמָנוּת גְּדוֹל עָלֵינוּ, עַל מִי שֶׁאֵין לוֹ צֹרֶךְ אֱמוּנָה וְאֵינוֹ זוֹכֶה לְהַקְרִיב עַצְמוֹ עַל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהַשְׁלִיךְ כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה לְגַמְרֵי, רַק לַעֲסֹק בְּהִתְבּוֹדְדוּת וְתוֹרָה וּתְפִלָּה, בְּוַדַּאי זֶה יוֹתֵר טוֹב. הָאָדָם בְּעַצְמוֹ צָרִיךְ לְדַעַת וּלְהִתְפַּלֵּל שֶׁיִּזְכֶּה לְהַפְקִיר עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, בִּשְׁבִיל כָּל רֶגַע שֶׁל תּוֹרָה וּתְפִלָּה. זֶה תְּלוּי בְּהַלֵּב שֶׁל הָאָדָם, כַּמָּה הוּא רוֹצֶה.
טוֹב יוֹתֵר כְּשֶׁהָאָדָם לֹא 'חָכָם' וְלֹא חוֹשֵׁב הַרְבֵּה - רַק חָזָק! גִּבּוֹר!
נוּ, כְּפִי הַגְּבוּרָה, כְּפִי הַלֵּב - זוֹכִים לֶאֱמֶת!
אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהָעִקָּר תְּלוּי בַּלֵּב, לְפִי הָרָצוֹן - אִם הָאָדָם הוּא לֹא מִסְתַּכֵּל עַל כָּל הָעִנְיָנִים וּמַשְׁלִיךְ עַצְמוֹ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל הָאֱמוּנָה. מִי חַיָּב לְךָ? הַלֵּב חַיָּב, אִם הָיִיתָ עִם לֵב שָׁלֵם כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים, אָז הָיִיתָ מַרְוִיחַ!

בְּוַדַּאי כָּל מַה שֶּׁהָאָדָם עוֹשֶׂה יוֹתֵר עֲבוֹדַת הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת זֶה טוֹב, זֶה הָעִקָּר הַגָּדוֹל. אֲבָל לְהַגִּיד לַאֲחֵרִים מַה לַּעֲשׂוֹת - קָשֶׁה, לְפִי הַדִּין כָּכָה יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה, וְכָכָה אֵין לוֹ פַּרְנָסָה וְיִהְיֶה לוֹ בִּלְבּוּלִים. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מַה לְהַגִּיד, אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיד לַאֲחֵרִים, זֶה תָּלוּי בְּהָאָדָם עַצְמוֹ, אִם הוּא מוּכָן לְהַקְרִיב עַצְמוֹ בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם - אָז בְּוַדַּאי יוֹתֵר טוֹב. עַל-כָּל-פָּנִים אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה לְהַגִּיד, אֲבָל אֲנִי בְּעַצְמִי אֲנִי לָמַדְתִּי בְּחַיַּי שֶׁיּוֹתֵר טוֹב לְהַפְקִיר אֶת עַצְמוֹ וּלְהַשְׁלִיךְ הַכֹּל בִּשְׁבִיל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה...

נוּ, כָּל הָעוֹלָם מְדַבְּרִים רַק מִפַּרְנָסָה: "פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה.. פַּרְנָסָה יֵשׁ לוֹ?" פַּרְנָסָה זֶהוּ נִסָּיוֹן גָּדוֹל. מַה, כָּל הָעוֹלָם יַגִּיד: "מְשֻׁגָּע, מְשֻׁגָּע, מְשֻׁגָּע!" וְגַם הָאִשָּׁה תַּגִּיד: "מְשֻׁגָּע!" וְגַם הָאַבָּא וְגַם הַמִּשְׁפָּחָה וְגַם כָּל הָעוֹלָם יַגִּיד: "זֶהוּ מְשֻׁגָּע, הוּא הָיָה לוֹ פַּרְנָסָה אֲבָל הוּא מַשְׁלִיךְ אֶת זֶה בִּשְׁבִיל לַעֲבֹד הַשֵּׁם".

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "בִּזְמַן שֶׁהָאָדָם מוּנָח עִם הָרַגְלַיִם אֶל הַדֶּלֶת - הוּא מִתְחָרֵט מְאֹד שֶׁלֹּא שָׁמַע לִיְ!" נוּ, אַשְׁרֵי מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ לְרַבֵּנוּ וּמְחַזֵּק עַצְמוֹ לַעֲמֹד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם!

לֹא רוֹצִים לְשַׁכֵּב עִם הָרַגְלַיִם אֶל הַדֶּלֶת, כִּי אָז יִהְיֶה לָאָדָם חָרָטָה עַל כָּל הַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה. כָּכָה יִהְיֶה. בִּשְׁבִיל מָה כָּל הַתַּאֲוֹות? לְהַשְׁלִיךְ כָּל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם בִּשְׁבִיל פַּרְנָסָה?! אֲבָל הָאֱמֶת הוּא "אַשְׁרֵי אָדָם בּוֹטֵחַ בָּךְ".

אֲנִי גַּם-כֵּן רָצִיתִי כְּמוֹ כֻּלָּם, רָצִיתִי, אֲבָל לֹא הָיָה לִי שֵׂכֶל אֲמִתִּי, הָיִיתִי צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ וְלַעֲסֹק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה. עַכְשָׁו אֲנִי מַרְגִּישׁ אֶת זֶה, עַד הַיּוֹם אֲנִי מִתְחָרֵט, אֲבָל זֶה כְּבָר לְאַחַר מַעֲשֶׂה, מַה לַּעֲשׂוֹת? אִי אֶפְשָׁר לִי לַעֲשׂוֹת דָּבָר, עָבַר הַזְּמַן...

אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵאֶחָד שֶׁסִּפֵּר אֵיזֶה מַעֲשֶׂה, אִשָּׁה אַחַת בְּקִשָּׁה מֵאֶחָד מֵעוֹבְדֵי הַשֵּׁם שֶׁיַּעֲשֶׂה מְצוָה, הִיא קִבְּלָה מִכְתָּב מֵהַבֵּן שֶׁלָּהּ וְהִיא אֵינָהּ יוֹדַעַת לִקְרֹא, אָז הִיא מְבַקֶּשֶׁת שֶׁהוּא יִקְרָא לָהּ הַמִּכְתָּב שֶׁהִיא תְּבִין מַה שֶּׁכָּתוּב בּוֹ, הִיא אֵינֶנָּהּ יוֹדַעַת הַפְּרוּשׁ.

נוּ, הוּא קָרָא אֶת הַמִּכְתָּב וְרָאָה שֶׁהַבֵּן שֶׁלָּהּ הָיָה חוֹלֶה וְנִפְטַר!

הוּא לֹא רָצָה לְהַגִּיד לָהּ מַה שֶּׁכָּתוּב בְּפֵרוּשׁ, כָּתוּב שְׁמָה שֶׁהַבֵּן שֶׁלָּהּ נִפְטַר, אָז הוּא אָמַר לָהּ שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ לִקְרֹא מַה כָּתוּב, אִם נִפְטַר אִם פִּיפְטֵר, וְהִיא לֹא הֲבִינָה מַה זֶּה פִּיפְטֵר, אָז הוּא אָמַר לָהּ עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם: "נִיפְטֵר, פִּיפְטֶר.." וְשׁוּב הִיא לֹא הֲבִינָה מַה זֶּה נִיפְטֵר, אָז הִיא אָמְרָה: "מַה זֶּה, זֶה לֹא נוֹגֵעַ לִי נִיפְטֵר פִּיפְטֵר, הָעִקָּר - פַּרְנָסָה יֵשׁ לוֹ?" הִיא צָעֲקָה וְאָמְרָה לוֹ: "נִיפְטֵר פִּיפְטֵר אֲנִי לֹא רוֹצָה לָדַעַת, זֶה לֹא חָשׁוּב. אֲנִי רוֹצָה רַק לָדַעַת אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה!"

כָּכָה כָּל הָעוֹלָם: "פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה.." פַּרְנָסָה הוּא הַפֵּרוּשׁ לַעֲבֹד תָּמִיד בִּשְׁבִיל כֶּסֶף. אֵין לוֹ זְמַן, הוּא מְמַהֵר לַעֲבֹד. בִּשְׁבִיל מָה הַכֶּסֶף? בִּשְׁבִיל הֶבֶל, מַה יֵּשׁ בָּזֶה? אֲבָל כְּשֶׁהָאָדָם שׁוֹכֵב

עִם הָרַגְלַיִם לְכִוּון הַדֶּלֶת הוּא מִתְחָרֵט, הוּא מִתְחָרֵט מְאֹד עַל שֶׁהוּא לָקַח אֶת הַפָּרְנָסָה, פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה. אָז הוּא יוֹדֵעַ כְּבָר שֶׁהוּא עָזַב אֶת הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַכֶּסֶף, בִּשְׁבִיל הֶבֶל.
צְרִיכִים לָתֵת הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַפַּרְנָסָה וְהַשִּׂנָה וְהָאֲכִילָה, לַעֲבֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ!
זֶה מַעֲשֶׂה יָפֶה לְכָל הָעוֹלָם, "אוֹי, נִיפְּטֵר פִּיפְּטֵר, מָה אַתָּה רוֹצֶה מִמֶּנִּי, הָעִקָּר אִם יֵשׁ לוֹ פַּרְנָסָה.."
אֶתְמוֹל בָּא אֵלַי אִישׁ אֶחָד וְאָמַר: "אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת, יֵשׁ לִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם פַּרְנָסָה, אֲבָל הַפַּרְנָסָה עִם נָשִׁים שֶׁבַּאוֹת וְקוֹנוֹת וְזֶה לֹא צָנוּעַ. מַה לַּעֲשׂוֹת, אִם לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַפַּרְנָסָה, אִם לֹא?"
כָּל הָעוֹלָם, "פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה, פַּרְנָסָה.."., אֲבָל חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב לֹא הָיָה לָהֶם פַּרְנָסָה, הָיָה קָשֶׁה לָהֶם לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּךְ, כִּי אֵיךְ הוּא יַעֲשֶׂה שִׁדּוּךְ אִם אֵין לוֹ פַּרְנָסָה?
הַהוֹרִים הָיוּ אוֹמְרִים לַבַּת שֶׁלָּהֶם: "אַתְּ צְרִיכָה שִׁדּוּךְ, אֲבָל בְּרֶסְלֶב אִי אֶפְשָׁר לָךְ לְקַחַת, אֵיךְ יִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה? לֵךְ מֵאִתָּנוּ!"
אֲצֶל הָעוֹלָם זֶהוּ מְשֻׁגָּע מִי שֶׁמַּשְׁלִיךְ פַּרְנָסָה, אֲבָל לְפִי הָאֱמֶת צְרִיכִים לְהַשְׁלִיךְ הַכֹּל עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם.
יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם הוֹן כָּזֶה, עֲשִׁירוּת כָּזֶה - תּוֹרָה וּתְפִלָּה. אֲנִי גַּם-כֵּן רוֹצֶה, אֲבָל עַכְשָׁו הַזְּמַן - אֵינֶנּוּ, אִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת כְּלוּם!
אֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ אֶחָד שֶׁרוֹצֶה לִשְׁאֹל אוֹתִי מַה לַּעֲשׂוֹת, הוּא רוֹצֶה לַעֲבֹד הַשֵּׁם, אֲבָל מַה יִּהְיֶה עִם הַפַּרְנָסָה? הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ אָמְרָה לוֹ שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת שִׁדּוּךְ עַד שֶׁיִּהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה, אָז אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת אֲצָלוֹ וּלְהַגִּיד לוֹ: "פַּרְנָסָה - רַק אֲצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ!"
כְּשֶׁהָאָדָם יִשְׁכַּב עִם הָרַגְלַיִם אֶל הַדֶּלֶת, אָז יִהְיֶה לוֹ פַּרְנָסָה...

תקון חצות

חֲצוֹת לַיְלָה סָמוּךְ לְיַעֲרוֹת הָרַשְׁבִּ"י בְּמִירוֹן,
רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְחַזֵּק חָסִיד לְקוּם חֲצוֹת...
לַמְרוֹת כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל הַמִּתְנַגְּדִים, אֲנִי הִתְגַּבַּרְתִּי עֲלֵיהֶם וְלֹא הִשְׁגַּחְתִּי וְסָבַלְתִּי הַכֹּל.
אֲנִי רָאִיתִי שֶׁזֶּה הַדִּבּוּרִים שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' הֵם דִּבּוּרִים כְּאֵלֶּה שֶׁמַּכְנִיסִים בְּלֵב הָאָדָם הַתַּכְלִית הָאֲמִתִּי שֶׁלָּנוּ.
אֲנִי רָצִיתִי גַּם-כֵּן לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, אֲבָל זֶה הָיָה קָשֶׁה מְאֹד, אֲבָל הוּא, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קְרַדּוֹנֶר, הוּא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה בְּבַעֲגוּעִים כְּאֵלֶּה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא הִשְׁאִיר אֶת הַחֶדֶר עִם הַמִּטָּה בְּמָקוֹמָהּ, וְהָלַךְ חוּץ לָעִיר...

חוץ לָעִיר זֶה תָּמִיד קָשֶׁה - בַּקַּיִץ, בַּחֹרֶף, תָּמִיד קָשֶׁה. יֵשׁ גְּשָׁמִים וְיֵשׁ קְרִירוּת, אֲבָל אָצְלוֹ לֹא הָיָה שַׁיָּךְ כָּל זֶה, הוּא הָיָה גִּבּוֹר כָּזֶה.. הוּא הָלַךְ אֲפִלּוּ בַּקּוֹר, בַּחֹרֶף, אֲפִלּוּ בַּגְּשָׁמִים, הוּא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְהָלַךְ לְהִתְבּוֹדֵד, לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בַּיַּעַר. זֶה דָּבָר גָּדוֹל מְאֹד, זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, הוּא הִתְגַּבֵּר עַל הַגּוּף וְהִכְנִיעַ אוֹתוֹ!

אֲנִי רָצִיתִי גַּם-כֵּן לָקוּם בַּחֲצוֹת, "מַה, חֲצוֹת, אֵיךְ אֶפְשָׁר לִישֹׁן?" זֶה הָיָה הַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים. 'תִּקּוּן חֲצוֹת', 'שַׁעֲרֵי צִיּוֹן', יֵשׁ כַּמָּה שְׁעָרִים בַּסֵּפֶר 'שַׁעֲרֵי צִיּוֹן' וְיֵשׁ שַׁעַר 'תִּקּוּן חֲצוֹת'. וְזֶה קָשֶׁה מְאֹד, כָּל יוֹם כְּשֶׁהִגִּיעַ חֲצוֹת לַיְלָה אֲנִי רָצִיתִי לִישֹׁן!

נוּ, קָנִיתִי שָׁעוֹן וּפִחִים שֶׁל נֶפְט שֶׁיִּהְיֶה הַקּוֹל יוֹתֵר חָזָק וְיעוֹרֵר אוֹתִי, אֲנִי נִכְנַסְתִּי לַחֲנוּת וְלֹא הָיָה לִי כֶּסֶף כְּלָל. נוּ, אֲנִי רוֹצֶה לִקְנוֹת שָׁעוֹן וְאֵין לִי אַף פְּרוּטָה עָלָיו. אֲבָל בַּעַל-הַחֲנוּת הוּא הִרְגִּישׁ וְרָאָה אֵיךְ שֶׁאֲנִי כָּל הַחֹדֶשׁ שֶׁלִּי זֶה הַשָּׁעוֹן הַזֶּה, הוּא לֹא חָשַׁב הַרְבֵּה, הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי נוֹתֵן לְךָ הַשָּׁעוֹן, מָתַי שֶׁיִּהְיֶה לְךָ כֶּסֶף תְּבִיא".

אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד שֶׁקָּנִיתִי הַשָּׁעוֹן הַזֶּה, בְּכָל חֲמִשָּׁה רְגָעִים הוּא מְעוֹרֵר אוֹתִי, עוֹד פַּעַם, עוֹד פַּעַם, עוֹד פַּעַם. אֲנִי חָשַׁבְתִּי: "מַה זֶּה, רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אַתָּה עוֹזֵב אוֹתִי, אֲנִי לֹא יָכוֹל לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי.."

אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...

הַגּוּף רוֹצֶה לִישֹׁן, רוֹצֶה לַחֲזֹר לַמִּטָּה וְלִישֹׁן. זֶה עֲבוֹדָה קָשֶׁה מְאֹד לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, אֲבָל אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָם, הוּא הָיָה חַיָּל טוֹב, הוּא עָבַד הַשֵּׁם בְּכֹחַ גָּדוֹל כָּזֶה.. אֵיךְ אֶפְשָׁר לֹא לְהַגִּיד תִּקּוּן חֲצוֹת? הוּא הָלַךְ לִשָּׂדֶה, שָׁמָּה אֵין אֲנָשִׁים, חֲצוֹת לַיְלָה זְמַן הַשֵּׁנָה הֲכִי טוֹב וְהָאֲנָשִׁים יְשֵׁנִים, וְגַם-כֵּן כָּל הַיְשִׁיבָה הָיְתָה עֵרָה עַד חֲצוֹת לַיְלָה וּבַחֲצוֹת לַיְלָה הָלְכוּ לִישֹׁן. וְהוּא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְדִבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הָיָה לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, זֶה הָיָה מִן הִתְבּוֹדְדוּת כָּזֶה שֶׁהוּא עוֹרֵר רַחֲמָנוּת כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם.

הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִזֶּה כְּלָל, לַעֲמֹד בַּחֲצוֹת וְלֶלֶכְת לַיַּעַר זֶה עֲבוֹדָה רַק שֶׁל רַבֵּנוּ. מַה זֶּה, מִי יָכוֹל לְהַגִּיעַ לָזֶה, מִי יָכוֹל לַעֲמֹד בָּזֶה, אֵיזֶה מִן עֲבוֹדָה זֶה? זֶה עֲבוֹדָה קָשֶׁה כָּזוֹ שֶׁאֵין בָּעוֹלָם!

אוֹי אוֹי, מָה רוֹצֶה רַבֵּנוּ מֵאִתָּנוּ? מַדּוּעַ הוּא נָתַן לָנוּ חֲצוֹת? זֶה כָּל-כָּךְ קָשֶׁה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָתַן לָנוּ רַק מַה שֶּׁקָּשֶׁה - חֲצוֹת, הִתְבּוֹדְדוּת, לֶלֶכְת לַיַּעַר. כָּל מַה שֶּׁקָּשֶׁה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ!

זֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁאֲנִי חַי וַאֲנִי יוֹשֵׁב פֹּה וּמְסַפֵּר וּמְדַבֵּר מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל וַחֲצוֹת, אֵיזֶה עֲבוֹדָה עָבְדוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא נָתַן לָהֶם עֲבוֹדוֹת קָשׁוֹת - חֲצוֹת! מַה,

זֶה זְמַן לִבְכּוֹת? בְּדֶרֶךְ כְּלָל זֶה זְמַן הַשֵּׁנָה, כָּל הָעוֹלָם יְשֵׁנִים אָז. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּחַר בִּשְׁבִילֵנוּ הַזְּמַן הֲכִי מֻבְחָר לִישׁן, "בַּחֹרֶף, בָּרוּחוֹת וּבַגְּשָׁמִים - תָּקוּם וְתֵצֵא בַּחוּץ! בֵּין הָעֵצִים - שָׁמָּה תֵּלֵךְ!"

הוֹי דָּבָר כָּזֶה, עֲבוֹדָה כָּזֹאת.. לָקוּם לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. הַלְוַאי אִם הָיִיתֶם הוֹלְכִים עִם זֶה, עִם חֲצוֹת, הָיִינוּ מְעוֹרְרִים אֶת כָּל הָאָזוֹר, זֶה הָיָה מֵבִיא הִתְעוֹרְרוּת לְכָל הַסְּבִיבָה, זֶה לֹא סְתָם, זֶה הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ עַל זֶה, זֶה הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ שֶׁלָּנוּ. וְאִם הָיִינוּ זוֹכִים, הָיִינוּ מִתְפַּלְּלִים בְּהִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה שֶׁהָיָה מְעוֹרֵר אֶת כָּל הָעוֹלָם, כֵּן. כְּשֶׁאֲנַחְנוּ נָקוּם בַּחֲצוֹת לְיֶלֶה וַאֲנַחְנוּ נִצְעַק בַּשָּׂדֶה, אָז כָּל הַסְּבִיבָה יִשְׁמְעוּ, "מַה זֶּה, מִי זֶה שָׁמָּה? מְשֻׁגָּעִים!"

אֲנַחְנוּ נוֹתְנִים אֶת כָּל חִיּוּתֵנוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - חֲצוֹת!

אוֹי וַוי, אוֹי וַוי, רַק לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה דַּי לְיַדֵּעַ מַרְבֵּנוּ, זֶה הַסְּחוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ. מִי שֶׁהָיָה שׁוֹמֵעַ הַתְּפִלָּה וְהַהִתְבּוֹדְדוּת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל.. נַעֲשָׂה כָּל הָעוֹלָם צַדִּיקִים.

מִי שֶׁרַק שָׁמַע הַתְּפִלָּה שֶׁלּוֹ, שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל - נַעֲשָׂה קָדוֹשׁ וְטָהוֹר, צַדִּיק קָדוֹשׁ וְטָהוֹר!

אֲנִי רָאִיתִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי רַבֵּנוּ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, אֵיךְ הוּא עָבַד הַשֵּׁם, בְּאֵיזֶה כֹּחַ, בְּאֵיזֶה חָכְמָה, בְּאֵיזֶה דְּבֵקוּת. הוּא הָיָה כֻּלּוֹ כָּלוּל בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כֻּלּוֹ. וּמַה שֶּׁהוּא סָבַל בָּעוֹלָם הַזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין וּלְהַשִּׂיג אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה. הוּא הָיָה בַּעַל-גְּבוּרָה וְכֹחַ כָּזֶה, שֶׁלּוּלֵא הַכֹּחַ הַזֶּה אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה. אֲנִי רָאִיתִי פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל אֵיךְ הוּא עָבַד הַשֵּׁם בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ כָּזֶה.. חֲצוֹת לַיְלָה זֶה עֲבוֹדָה קָשָׁה מְאֹד, וְהוּא הָלַךְ בַּשָּׂדֶה, בַּלַּיְלָה, אַף אֶחָד לֹא יָדַע מִמֶּנּוּ אִם הוּא הָלַךְ, אֵיפֹה הָלַךְ, אֵיפֹה הוּא. הוּא הָיָה בַּיַּעַר וְהוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהִתְפַּלֵּל בִּשְׁבִילֵנוּ, לְתַקֵּן אוֹתָנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְסַפֵּר בְּהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁהַבַּת-מֶלֶךְ הִיא בָּרְחָה, הִיא הָלְכָה לִישׁן, וּבְבֹקֶר לֹא יָדְעוּ אֵיפֹה הִיא, הִיא נֶאֱבְדָה. הַמֶּלֶךְ אָמַר שֶׁהַלֹּא טוֹב יִקַּח אוֹתָהּ, וְהַשֵּׁנִי לַמֶּלֶךְ - הוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ וְהָלַךְ בַּשָּׂדוֹת לְחַפֵּשׂ אֶת הַבַּת-מֶלֶךְ...

זֶה כֹּחַ כָּזֶה, רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה יָכוֹל לַעֲמֹד בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְלָלֶכֶת לַיְעָרוֹת, וְהוּא הָיָה לוֹ עֵסֶק, דִּבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כֵּן. אֲנִי לֹא יָשַׁנְתִּי, בַּזְּמַן שֶׁהִגִּיעַ חֲצוֹת לַיְלָה, רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁאֲפִלּוּ בַּזְּמַן שֶׁהָיָה חוֹלֶה הוּא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְהָלַךְ לַיַּעַר וּבָכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְדִבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. הוּא הָיָה מְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהָיָה בּוֹכֶה עַד שֶׁהוּא נַעֲשָׂה צַדִּיק, צַדִּיק קָדוֹשׁ...

כָּל מַה שֶּׁאַתֶּם שׁוֹמְעִים מִמֶּנִּי - עוֹד לֹא אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם. "צַדִּיקִים מִתְדַּמִּים לְיוֹצְרָם", כְּפִי שֶׁבְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג - כָּכָה הַצַּדִּיקִים, "צַדִּיקִים מִתְדַּמִּים לְיוֹצְרָם!"

בְּפָרָט אֲנִי רָאִיתִי פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת מֵהָעוֹלָם הַבָּא, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. פְּלָאוֹת, פְּלָאוֹת, פְּלָאוֹת, רַק אֲנִי רָאִיתִי וְשָׁמַעְתִּי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר מִתְפַּלֵּל - מַסְפִּיק!

רָאִיתִי רַק אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַעְתִּי מַה שֶּׁשָּׁמַעְתִּי, זֶה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלְּמַעְלָה לְמַעְלָה מִכָּל הַפְּלָאוֹת. עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר! וַאֲנִי רַק שָׁמַעְתִּי וְרָאִיתִי אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל - לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ כְּלוּם. הוּא הָיָה לוֹ טִפָּה מִן הַיָּם מֵרַבֵּנוּ...

אוֹי יוֹי יוֹי.. כַּמָּה דִּבּוּרִים הוּא דִּבֵּר אִתִּי רַבִּי יִשְׂרָאֵל, כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ שֶׁאוּלַי הוּא יַצְלִיחַ לְהַכְנִיס בִּי אֵיזֶה דִּבּוּר, אֵיזֶה אוֹר שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוּלַי יִהְיֶה לִי אֵיזֶה טוֹבָה מִזֶּה. וּבָרוּךְ הַשֵּׁם הוּא הִצְלִיחַ, וַאֲנִי יוֹשֵׁב פֹּה וַאֲנִי מְדַבֵּר מְסַפֵּר מַה שֶּׁרָאִיתִי פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. חֲצוֹת! לֹא רוֹאִים בְּכָל הָעוֹלָם...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם מְקוֹמוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ מֵהֶם שׁוּם אָדָם בָּעוֹלָם. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, כָּל הָעוֹלָם לוֹמְדִים וְלֹא יוֹדְעִים הַדֶּרֶךְ הָאֱמֶת וְהַדֶּרֶךְ הַקְּדוֹשָׁה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל. לֹא, כָּל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מִזֶּה, הָעוֹלָם חוֹשְׁבִים: "מַה זֶּה, חֲצוֹת? בַּחֲצוֹת צְרִיכִים לִישֵׁן".

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא נָתַן לָנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. הָיָה לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת לִפְנֵי הַתְּפִלָּה, הוּא לִמֵּד לַאֲנָשָׁיו עִנְיַן הַהִתְבּוֹדְדוּת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָתַן לָנוּ תְּפִלָּה, אֵצֶל הָעוֹלָם תְּפִלָּה זֶה צְחוֹק, הֵם חוֹשְׁבִים: "מַה זֶּה הִתְבּוֹדְדוּת, מַה זֶּה לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ?" וְאֶצְלֵנוּ זֶה עִקָּר גָּדוֹל. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה תְּפִלָּה, מַה זֶּה חֲצוֹת.

בְּלִי רַבֵּנוּ הוּא כְּמוֹ יָתוֹם! חָסֵר לוֹ הָעִקָּר!

אֲנַחְנוּ חַיִּים וְנִבְרָאנוּ בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה, בִּשְׁבִיל לִלְמֹד תּוֹרָה וּלְקַיֵּם. לֹא בִּשְׁבִילֵנוּ זֶה הַתּוֹרָה, לֹא בִּשְׁבִיל לִהְיוֹת רַב, לֹא בִּשְׁבִיל לִהְיוֹת מְפֻרְסָם.

אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ הָיוּ צַדִּיקִים, כָּל הַחַיִּים שֶׁלָּהֶם הָיָה לָקוּם בַּחֲצוֹת וּלְסַפֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלָיו, כָּל הַנְּפִילוֹת, כָּל הַתַּאֲוֹוֹת. הֵם קָיְמוּ הַתּוֹרָה בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, עַל כָּל דָּבָר מֵהַתּוֹרָה מָסְרוּ נַפְשָׁם. מַסְפִּיק לִי לְהַכִּיר אֶחָד מֵאַנְשֵׁי רַבֵּנוּ, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. אֲנִי רָאִיתִי כְּבָר מַשִּׁיחַ צִדְקֵנוּ, זֶה.. רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, הוּא הָיָה קָשׁוּר וְדָבוּק בְּרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ כָּזֶה וּבְחָכְמָה כָּזֶה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בַּפֶּה. לֹא, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לְתֹאַר וּלְשַׁעֵר. אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר בְּשִׁבְחוֹ וּלְדַבֵּר אֵיזֶה דִּבּוּר, הוּא הָיָה קָשׁוּר וְדָבוּק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכֹחַ כָּזֶה, בְּחָכְמָה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. חָדָשׁ...

הַזְּמַן חֲצוֹת הוּא שֵׁשׁ שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה, תָּמִיד. בַּחֹרֶף, בַּקַּיִץ - שֵׁשׁ שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה הוּא חֲצוֹת. אוֹמְרִים חֲצוֹת, יֵשׁ סְפָרִים, בַּקָּשׁוֹת, 'שַׁעֲרֵי צִיּוֹן'. 'שַׁעֲרֵי צִיּוֹן' זֶה חֲצוֹת וּתְפִלּוֹת בְּכָל יוֹם וָיוֹם. כָּל יוֹם, יוֹם רִאשׁוֹן, יוֹם שֵׁנִי, יוֹם שְׁלִישִׁי.. וְאַחַר-כָּךְ מְדַבְּרִים עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יֵשׁ הִתְבּוֹדְדוּת וְטוֹעֲנִים בִּתְפִלַּת חֲצוֹת עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "מַה יִּהְיֶה מֵאִתָּנוּ?"

צְרִיכִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְסַפֵּר לוֹ הַכֹּל, אוּלַי הוּא נָפַל לְאֵיזֶה תַּאֲוָה, תֵּכֶף לְסַפֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, נָפַלְתִּי, עָשִׂיתִי כָּךְ וְכָךְ, תִּמְחֹל לִי, תַּעֲזֹר לִי מֵעַכְשָׁו שֶׁלֹּא אֶעֱשֶׂה עוֹד כָּזֶה.."

אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא אָמַר תְּהִלִּים, אֵיךְ הוּא הִתְפַּלֵּל, הוּא הָיָה תָּמִיד מְקֻשָּׁר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמוּנָה בְּשִׂמְחָה. הוּא הָיָה אוֹמֵר תִּקּוּן חֲצוֹת וְגַם תְּפִלּוֹת וּתְהִלִּים. הוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּמְחֹל לוֹ, שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ לְקַיֵּם הַתּוֹרָה, אוּלַי בַּלַּיְלָה הוּא נִכְשַׁל, אוּלַי הוּא נָפַל לְאֵיזֶה תַּאֲוָה, אוֹ הוּא הָיָה מְדַבֵּר מְסַפֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי כָּךְ וְכָךְ, אָכַלְתִּי, שָׁתִיתִי, אֲנִי כָּךְ וְכָךְ.." הוּא בָּכָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ לְהִתְגַּבֵּר וְלִכְבֹּשׁ אֶת הַיֵּצֶר הָרָע...

אֲהָהּ! אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹמֵר תִּקּוּן חֲצוֹת...

זֶה מִן הִתְבּוֹדְדוּת שֶׁהוּא הָיָה לוֹ טַעֲנוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיַּעֲזֹר לוֹ שֶׁיָּאִיר אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּה הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁל כָּל עֲבוֹדַת הַשֵּׁם, שֶׁל הַכֹּל!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', מַה שֶּׁזֶּה מֵאִיר בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה שֶׁהָאָדָם בּוֹרֵחַ מִן הַשֵּׁנָה, מְשַׁבֵּר אֶת הַשֵּׁנָה בְּכֹחַ גָּדוֹל, בְּכֹחַ כָּזֶה...

אוֹי, אוֹי, אִם לֹא הָיִיתִי מְקַבֵּל - רַק לִרְאוֹת אֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ הוּא הָיָה עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ תָּמִיד. אֵיךְ הָיָה הַחֲצוֹת שֶׁלּוֹ, הוּא הָלַךְ לַיַּעַר בַּלַּיְלָה בִּזְמַן שֶׁהָיָה מְסֻכָּן, הָיָה רוֹצְחִים וְגַנָּבִים. הָיָה פֹּה תּוּרְכִיָּה. וְאֵיךְ הוּא טָעַן טְעָנוֹת כָּאֵלֶּה, בְּכִיּוֹת כָּאֵלֶּה, לֵב כָּזֶה, גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה.. לֹא יָדוּעַ וְלֹא שׁוֹמְעִים וְלֹא נִשְׁמָע בָּעוֹלָם, הוּא סוֹד גָּדוֹל מִכָּל הָעוֹלָמוֹת.

זֶה רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

וְהוּא הָעִקָּר הָעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה הַגַּעְגּוּעִים שֶׁלּוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלָיו.

דָּבָר כָּזֶה לֹא רוֹאִים בְּכָל הָעוֹלָם, גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה, לֵב כָּזֶה.. אֵיךְ הוּא הָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה, אֵיךְ?

אוֹי אוֹי, אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר, לְתָאֵר, אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר דָּבָר כָּזֶה, זֶה דָּבָר רוּחָנִי. אֲבָל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הֵאִיר בַּלֵּב, מוּנָח בְּלִבִּי וּבְכָל הָאֵיבָרִים הַקּוֹל שֶׁלּוֹ, הוּא הָיָה מְנַגֵּן בַּפֶּה נִגּוּן כָּזֶה.. נִגּוּן שֶׁל מָשִׁיחַ!

אוֹי, אוֹי, גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה.. לִשְׁמֹעַ קוֹל כָּזֶה, קוֹל שֶׁל גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה, בְּכִיּוֹת כָּאֵלֶּה, דְּבֵקוּת כָּזֶה, מִי שֶׁזָּכָה לִנְגֹּעַ לִשְׁמֹעַ הַתִּקּוּן חֲצוֹת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, זֶה הָיָה מִן הִתְבּוֹדְדוּת וְגַעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֲנִי הָיִיתִי נוֹתֵן לוֹ כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ, כָּל מַה שֶּׁהוּא רוֹצֶה - אֲנִי הָיִיתִי נוֹתֵן לוֹ בְּמַתָּנָה. אֲנִי לָמַדְתִּי בַּיְשִׁיבָה וְהָיָה בַּיְשִׁיבָה לַמְּדָנִים וְהֵם לָמְדוּ בַּלַּיְלָה, אֲבָל דָּבָר כָּזֶה שֶׁהוּא הֵאִיר בַּלֵּב הָעִנְיָן שֶׁל חֲצוֹת.. זֶה עִנְיָן הִתְבּוֹדְדוּת, כָּל דִּבּוּר הָיָה מִן הִתְבּוֹדְדוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ

שֶׁיְּרַחֵם עָלָיו. וְזֶה זוֹכִים לְקַבֵּל רַק אֲצָל רַבֵּנוּ, לֵב כָּזֶה וּטְעָנוֹת כָּאֵלֶּה אֵין, אֵין! זֶה סָתוּם וְנֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָם...

אֲהָהּ! חֲצוֹת, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ...

אַנְשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה תִּקְּנוּ שְׁלֹשָׁה תְּפִלּוֹת, שַׁחֲרִית, מִנְחָה וְעַרְבִית, שְׁלֹשָׁה תְּפִלּוֹת, בָּא רַבֵּנוּ וְהוֹסִיף עוֹד תְּפִלָּה - תִּקּוּן חֲצוֹת שֶׁל הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ, "צָרִיכִים תִּקּוּן חֲצוֹת!" זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה לָנוּ, הוּא אָמַר: "חֲצוֹת - הַתְּפִלָּה הָרְבִיעִית!"

תִּקּוּן חֲצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ זֶה מִ'שַּׁעֲרֵי צִיּוֹן', זֶה תִּקּוּן אַרְבַּע תְּפִלּוֹת - עוֹד תְּפִלָּה אַחַת. זֶה מִן הִתְבּוֹדְדוּת וְגַעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה, הַתְּפִלּוֹת שֶׁל חֲצוֹת לַיְלָה, הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה.. הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם!

הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָתַן אֶת זֶה לְכָל הָעוֹלָם, "חֲצוֹת - צֵא, צֵא מִן הַמִּטָּה!" זֶה צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל זֶה וְלֹא לִשְׁמֹעַ לְשׂוּם קוֹל בָּעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ הוּא תִּקֵּן תִּקּוּן חֲצוֹת וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָתַן עַל זֶה לְכָל הָעוֹלָם תִּקּוּן...

אֲצָל הָעוֹלָם חֲצוֹת זֶה בִּשְׁבִיל גְּדוֹלֵי עוֹלָם, "מַה, בִּשְׁבִיל אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים לַעֲשׂוֹת חֲצוֹת? מִי אַתָּה? חֲצוֹת זֶה בִּשְׁבִילְךָ?"

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא וְנָתַן לְכָל אֶחָד: חֲצוֹת! חֲצוֹת! חֲצוֹת!

מַה שֶּׁזֶּה.. לְהַפֵּךְ מִן הָעוֹלָם, הֵם חוֹשְׁבִים: "מַה זֶּה, זֶה רַק הַמְשֻׁגָּעִים הַבִּרְסְלְבִים קָמִים בַּחֲצוֹת, זֶה הַזְּמַן הֵכִי מֻבְחָר שֶׁל הַשֵּׁנָה, זֶה עִקַּר זְמַן הַשֵּׁנָה אַחֲרֵי חֲצוֹת, מַה יֵּשׁ לָהֶם? מַה הֵם רוֹצִים? הֵם מְשֻׁגָּעִים! הֵם קָמִים בַּחֲצוֹת וְהוֹלְכִים לַשָּׂדוֹת, שָׁמָּה יֵשׁ חַיּוֹת רָעוֹת וּנְחָשִׁים וְעַקְרַבִּים וְעֲרָבִים וּמַזִּיקִים!"

בַּחֲצוֹת הוֹרְגִים כָּל הַמַּזִּיקִים!

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר כָּכָה בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "אִם הָיָה לִי בֵּן יָחִיד, הָיִיתִי שׁוֹלֵחַ אוֹתוֹ לְהִתְבּוֹדֵד!" כֵּן, לַשָּׂדֶה, מָה רַע בַּשָּׂדֶה? יְכוֹלִים לַחֲשֹׁב: "לָמָּה דַּוְקָא בַּשָּׂדֶה? בַּחֶדֶר זֶה לֹא טוֹב, בַּחֶדֶר גַּם-כֵּן טוֹב".

אֲבָל בַּשָּׂדֶה זֶה יוֹתֵר טוֹב, בַּשָּׂדֶה לֹא יוֹדֵעַ אַף אֶחָד, הוּא בָּא בַּבֹּקֶר וְלֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁהוּא עָשָׂה בַּחֲצוֹת לַיְלָה לִפְנֵי הַתְּפִלָּה...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, אַף אֶחָד לֹא יָדַע, וְהוּא עָבַד הַשֵּׁם בַּסֵּתֶר גַּם מְמֻנֶּה, רַק לִפְעָמִים קָצַת זָכִיתִי לִרְאוֹת, לֹא הַכֹּל. וּכְשֶׁהִגִּיעַ זְמַן הַתְּפִלָּה שֶׁל שַׁחֲרִית, הוּא הָיָה מֻכְרָח לַעֲשׂוֹת הַפְסָקָה, הוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַפְסִיק בִּשְׁבִיל לְהִתְפַּלֵּל שַׁחֲרִית. הוּא הָיָה לוֹ כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה דִּבּוּרִים לְדַבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְדַבֵּר, לְדַבֵּר, לְדַבֵּר.. בִּבְכִיּוֹת כָּאֵלֶּה, בְּגַעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה, שֶׁהָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה!

מַה זֶּה, בְּלִי חֲצוֹת זֶה בְּרֶסְלֶב? לְהַכְנֵס לְגַן-עֵדֶן - לְתוֹךְ הַתְּפִלָּה בְּלִי חֲצוֹת? אֵיזֶה תְּפִלָּה זֶה בְּלִי חֲצוֹת?

אוֹי הַחֲצוֹת שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, אוֹי הַחֲצוֹת שֶׁל אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ, חֲצוֹת כָּזֶה.. מִי יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה נִיצוֹץ מִזֶּה שֶׁיִּרְגִּישׁ מַה זֶּה חֲצוֹת, זֶה כָּל הַיַּהֲדוּת, כָּל הַתּוֹרָה, כָּל הָאֱמוּנָה, כָּל הַמְּסִירַת נֶפֶשׁ - חֲצוֹת! מִלָּה אַחַת - חֲצוֹת!

אוֹי הַתְּפִלָּה שֶׁל חֲצוֹת, אוֹי הַתְּחִנּוֹת וְהַתְּפִלּוֹת שֶׁל חֲצוֹת, פְּסוּקִים כָּאֵלֶּה שֶׁהֵם מְעוֹרְרִים אֶת הַלֵּב. וּבַבֹּקֶר כְּשֶׁמַּתְחִילִים לְהִתְפַּלֵּל, מִתְפַּלְּלִים תְּפִלָּה מְיֻחֶדֶת שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. הַחֲצוֹת הוּא עוֹשֶׂה תְּפִלּוֹת כְּאֵלֶּה, אוֹי וַוי...

הוּא הָיָה קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְהָיָה הוֹלֵךְ בַּחֹרֶף לַמְּקָוֶה בְּצָפְת, בַּלַּיְלָה קַר מְאֹד. הוּא הָלַךְ לְמִקְוֶה קָרָה בְּלִי נֵר וְהָיָה חֹשֶׁךְ כְּזֶה שֶׁהָיוּ יְכוֹלִים לָמוּת, וְהוּא הָלַךְ כָּכָה לַמִּקְוֶה בֵּין הַגְּשָׁמִים, בֵּין הַמַּיִם וְהָרוּחוֹת, הוּא הָלַךְ מִחוּץ לָעִיר...

נוּ, כָּל צְפַת הָיוּ יְשֵׁנִים, רַק בְּרֶסְלֶבֶר אֶחָד הָיָה עֵר, אַף אֶחָד לֹא יָדַע מַה שֶּׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עַל חֲצוֹת לַיְלָה. מַה, הוּא הָיָה בָּשָׂר וָדָם כָּמוֹנוּ, הוּא הָיָה לוֹ גַּם-כֵּן קָשֶׁה לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְלָלֶכֶת מִחוּץ לָעִיר. אֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָלַךְ בִּלְבוּשִׁים פְּשׁוּטִים, וְהַגּוּף הָיָה עֲצָמוֹת וְעוֹר, הַגּוּף לֹא הָיָה מְרֻצֶּה מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל, רַבִּי יִשְׂרָאֵל נָתַן לַגּוּף לֶחֶם וְתֶה. וְגַם-כֵּן הוּא הָיָה עוֹשֶׂה תַּעֲנִיתִים מֵחֲצוֹת לַיְלָה עַד חֲצוֹת הַיּוֹם. הוּא הָיָה מִתְפַּלֵּל תִּקּוּן חֲצוֹת וּתְפִלַּת שַׁחֲרִית וְהִתְבּוֹדְדוּת, וּמִי יָדַע אֶת הַבְּכִיּוֹת שֶׁלּוֹ, אֶת הַנַּעֲנוּעִים שֶׁלּוֹ, אֶת הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ שֶׁל חֲצוֹת לַיְלָה עַל הַחֻרְבָּן שֶׁל הַבַּיִת-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלָּנוּ, הַלֵּב וְהָרַגְלַיִם וְכָל הַגּוּף שֶׁלּוֹ, אוֹי, אוֹי...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָלַךְ בַּלַּיְלָה בַּחֲצוֹת לְהַכּוֹתֶל בִּזְמַן שֶׁהָיָה סַכָּנָה מִן הַגּוֹיִים לְלֶכֶת שָׁמָּה, הַכּוֹתֶל הוּא בֵּין הַגּוֹיִים, הָהָר-בַּיִת הָיָה בְּיַד הַגּוֹיִים. אֲנִי הָיִיתִי בַּזְּמַן הַהוּא, הָיִיתִי וְרָאִיתִי שֶׁהוּא מוֹסֵר נַפְשׁוֹ שֶׁמָּא יָבוֹא גּוֹי וְיִשְׁחֹט אוֹתוֹ. הוּא נָתַן הַכֹּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהָיָה לוֹ גַּעֲגוּעִים כָּאֵלֶּה, קְרֻשָּׁה כָּזֶה.. רַק לִשְׁמֹעַ הַנֶּסַח שֶׁל "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹּפִי, הֶעֱוִינוּ..", וְכֵן כָּל דִּבּוּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵהַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ.

אוֹי, אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֵיךְ שֶׁהוּא הָיָה אוֹמֵר: "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ.." כְּשֶׁהוּא אָמַר: "גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹּפִי, הֶעֱוִינוּ, הִרְשַׁעְנוּ, זָדְנוּ.." מַמָּשׁ נִסִּים שֶׁנִּשְׁאַר חִיּוּת בַּגּוּף אֵיךְ שֶׁהוּא הִרְגִּישׁ, הוּא סִפֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל לִבּוֹ, אֶת כָּל הַצָּרוֹת שֶׁלּוֹ, הוּא עוֹרֵר רַחֲמִים כָּאֵלֶּה...

תִּקּוּן חֲצוֹת, מַה שֶּׁזֶּה.. מַה שֶּׁהוּא הִרְגִּישׁ, אֵיךְ שֶׁהוּא הָיָה טוֹעֵן וּבוֹכֶה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הִתְבּוֹדְדוּת כָּזֶה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, גַּעֲגוּעִים כָּאֵלֶּה, מִי יָכוֹל לְתָאֵר לְשַׁעֵר אֵיךְ הָיָה כָּל מִלָּה. מַסְפִּיק רַק לִשְׁמֹעַ "אָשַׁמְנוּ", אַחַר-כָּךְ "בָּגַדְנוּ.." נִסִּים שֶׁנִּשְׁאַר לוֹ חַיִּים, זֶה הָיָה נִסִּים

גְּדוֹלִים מִן הַשָּׁמַיִם. הוּא הָיָה יָכוֹל לִגְוֹעַ מִגֹּדֶל הַצַּעַר, "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ", הוּא סִפֵּר לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת כָּל הַדִּבּוּרִים, "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹפִי.."

רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם אָמַר בַּלַּיְלָה תִּקּוּן חֲצוֹת, מַה שֶּׁזֶּה.. סוֹדוֹת כָּאֵלֶּה, אוֹי וַוי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, תִּקּוּן חֲצוֹת...

הַחֲצוֹת שֶׁל רַבֵּנוּ וְהָאַר"י הַקָּדוֹשׁ, הָיָה לוֹ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הִתְבּוֹדְדוּת בַּשָּׁעוֹת הָאֵלֶּה וְהוּא דִּבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹפִי.."

בְּכָל לַיְלָה הוּא הָיָה קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה שֶׁל רַבֵּנוּ הָאַר"י הַקָּדוֹשׁ, הָיָה לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת כָּזֶה, מִי יָכוֹל לְתָאֵר לְשַׁעֵר מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם? גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה, סוֹדוֹת כָּאֵלֶּה, הוּא מַמָּשׁ יָצָא מִן הָעוֹלָם, כְּאִלּוּ הוּא כְּבָר נִפְטַר. וּכְשֶׁהוּא אָמַר: "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ, דִּבַּרְנוּ דֹפִי.." מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר לְתָאֵר גַּעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה. "אָשַׁמְנוּ, בָּגַדְנוּ, גָּזַלְנוּ.." הוּא פָּתַח כָּל הָאוֹצָרוֹת שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...

דם לדום

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְחַזֵּק חֲסִידִים שֶׁנִּרְדְּמוּ, בְּעֵת שֶׁהֵפִיצוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשִׁים...

מַה שֶּׁאַתֶּם יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת לְטוֹבַת הַיַּהֲדוּת - אַל תִּפְחֲדוּ! אַל תִּפְחֲדוּ כְּלָל! תֵּדְעוּ שֶׁלֹּא תִּפְחֲדוּ מִשּׁוּם כֹּחַ שֶׁבָּעוֹלָם. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ, כֵּן, אַל תְּפַחֵד כְּלָל! אַל תִּפְחֲדוּ מֵהַשָּׁקָר! הוֹי כַּמָּה טוֹב וְכַמָּה נָעִים, כַּמָּה טוֹב שֶׁסּוֹבְלִים בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת-דָּמִים בִּשְׁבִיל הָאֱמֶת, בִּשְׁבִיל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה. כַּמָּה זֶה טוֹב לַעֲבֹר אֶת זֶה.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְדַבֵּר בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בְּהַתּוֹרָה 'קְרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ', אוֹמֵר רַבֵּנוּ: "עִקַּר הַתְּשׁוּבָה הוּא בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת-דָּמִים". צְרִיכִים לְהַפֵּךְ דָּם לְדוֹם. שֶׁלֹּא לְהָשִׁיב לְהַמִּתְנַגְּדִים, רַק - דּוֹם, דַּם לְדוֹם. מַה זֶּה שְׁפִיכוּת-דָּמִים? דּוֹם!

כָּל אֵלּוּ שֶׁזּוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵם סוֹבְלִים מְאֹד, כִּי כָּל הָעוֹלָם רוֹדְפִים אוֹתָם, מְבַזִּים אוֹתָם. אֲבָל זֶה מַתָּנָה גְּדוֹלָה, כִּי כָּל מַה שֶּׁסּוֹבְלִים בִּשְׁבִיל הָאֱמֶת זֶה טוֹב מְאֹד.

הוֹי, הַלְוַאי וַאֲנִי הָיִיתִי יוֹדֵעַ מַה זֶּה, אֵיזֶה יְקָר מְאֹד בִּזְיוֹנוֹת וּשְׁפִיכוּת-דָּמִים, הָיִיתִי מִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתֵּן לִי עוֹד עוֹד עוֹד!

כְּשֶׁאֲנִי רוֹאֶה בְּאֵיזֶה מַצָּב אֲנִי נִמְצָא וְגַם הַיְלָדִים שֶׁלִּי, אֲנִי כְּבָר מִתְבַּלְבֵּל וַאֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מַה זֶּה אִתִּי!

אַתֶּם כֻּלְּכֶם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, אֲנִי נִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה בְּעֶרֶךְ, וַאֲנִי הִסְפַּקְתִּי לִסְבֹּל מִזֶּה, וּמַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי.. בַּמָּקוֹם שֶׁאֲנִי יָשַׁבְתִּי הָיָה הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַמִּתְנַגְּדִים. גְּדוֹלִים, חֲסִידִים, זְקֵנִים, וְהֵם הָיוּ כֻּלָּם מִתְנַגְּדִים עָלַי וְקָרְאוּ לִי 'בּוֹגֵד'.

אֲנִי הָיִיתִי שָׁפֵל לְמַטָּה מִן הָאָרֶץ וְסָבַלְתִּי מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי, מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר וְאִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר!

אוֹי וָוי, אוֹי וָוי מַה שֶּׁעָבַר עָלַי וּמַה שֶּׁסָּבַלְתִּי, וְאָז אֲנִי סָבַלְתִּי מְאֹד צָרוֹת רַבּוֹת וְלֹא הָיָה רְצוֹנִי בָּזֶה, אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה אֶת גֹּדֶל הָעֶרֶךְ שֶׁל הַיִּסּוּרִים וְהַצַּעַר שֶׁסּוֹבְלִים בִּשְׁבִיל דָּבָר שֶׁבִּקְדֻשָּׁה. אֲנִי שָׂמֵחַ מְאֹד שֶׁזָּכִיתִי לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ מִתּוֹךְ יִסּוּרִים, מִתּוֹךְ צַעַר גָּדוֹל וְשִׁבְרוֹן לֵב, אַדְרַבָּא זֶה טוֹב מְאֹד לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק מִתּוֹךְ יִסּוּרִים, אֲנִי מִתְעַנֵּג מֵעַצְמִי מִמַּה שֶׁסָּבַלְתִּי, אֲנִי סָבַלְתִּי סֵבֶל גָּדוֹל, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי קִבַּלְתִּי בְּזֶה מַתָּנָה כָּזֶה שֶׁאֵין לְדַבֵּר, עַכְשָׁו אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהַלְוַאי וְהָיִיתִי סוֹבֵל יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, הָיָה לִי טוֹב יוֹתֵר...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי בִּזְמַן שֶׁעָבַר עָלַי מַה שֶּׁעָבַר וְלֹא הָיָה לִי לֹא לֶחֶם בִּשְׁבִיל יְלָדִים קְטַנִּים וְלֹא בִּשְׁבִילִי; אֲנִי גַּם-כֵּן צָרִיךְ לֶאֱכֹל. לֹא הָיָה לֹא בִּשְׁבִילִי וְלֹא בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, לֹא בֶּגֶד וְלֹא נַעֲלַיִם וְלֹא לֶחֶם וְלֹא כֶּסֶף וְלֹא כְּלוּם, וַאֲנִי סָבַלְתִּי הַכֹּל בִּשְׁבִיל הָאֱמֶת, בִּשְׁבִיל בְּרֶסְלֶב. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי חָי וְאֵיךְ הַיְלָדִים שֶׁלִּי חָיִים, זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, אֲנִי חָי בְּנֵס! אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חָי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רוֹצֶה כָּכָה. זֶה גְּדֻלַּת הַשֵּׁם וְנִפְלְאוֹתָיו, "מָה אָנוּ, מֶה חַיֵּינוּ", עַל גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר...

אוֹי, אוֹי, אֲנִי הָיִיתִי גַּם-כֵּן בְּכָל מִינֵי הִתְנַגְּדוּיוֹת וְלֵיצָנוּת וְשִׁפְלוּת, מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי רַק עַל זֶה שֶׁיֵּשׁ לִי שֵׁם בְּרֶסְלֶב, 'יִשְׂרָאֵל בָּעֶר בְּרֶסְלֶב'. הָיָה לִי כַּמָּה נִסְיוֹנוֹת, כֻּלָּם הָיוּ מְצַחֲקִים וּמִתְלוֹצְצִים מִמֶּנִּי מְאֹד, כָּל הַיְלָדִים, גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, וְכָל הַלּוֹמְדִים הֶרְאוּ בְּאֶצְבַּע: " אֲהָהּ! הִנֵּה, הוּא בְּרֶסְלֶב, אַתָּה רוֹאֶה?"

"מָה אִיכְפַּת לְךָ, יֵשׁ בְּרֶסְלֶב אֶחָד, מַה יֵּשׁ?"

"מַה זֶּה מָה אִיכְפַּת לִי, הוּא יָכוֹל לְקַחַת כֻּלָּם!"

הָיָה כַּמָּה שֶׁהָיָה לָהֶם יִרְאַת שָׁמַיִם וְהֵם פָּחֲדוּ לִצְחֹק מִמֶּנִּי, אֲבָל הָיָה רַבָּנִים גְּדוֹלִים שֶׁאָמְרוּ: "לֹא, לֹא. צְרִיכִים לְהַרְחִיק אוֹתוֹ, צְרִיכִים לְהַשְׁלִיכוֹ לַחוּץ! הוּא כָּל הַיּוֹם לוֹמֵד בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, אַתָּה יוֹדֵעַ מִזֶּה!"

כָּל הָעוֹלָם הָיוּ בְּרֹגֶז אִתִּי, כָּל הָעוֹלָם לֹא הָיוּ נוֹתְנִים לִי שָׁלוֹם. כְּשֶׁנִּסַּעְתִּי לִירוּשָׁלַיִם וְשָׁמָּה עִיר הַתּוֹרָה, בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם יֵשׁ שָׁמָּה גְּאוֹנִים גְּדוֹלִים וַחֲכָמִים, רַבָּנִים, וַאֲנִי בָּאתִי מִטְּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם, זֶה הָיָה נְסִיעָה גְּדוֹלָה, אֲנִי בָּאתִי וְכֻלָּם לֹא רָצוּ לָתֵת לִי שָׁלוֹם, "הוּא בְּרֶסְלֶב!" כֻּלָּם הָיוּ מִסְתַּכְּלִים עָלַי בְּפָנִים חֲמוּצִים, "יִשְׂרָאֵל בָּעֶר בָּא מִטְּבֶרְיָה", הֵם חָשְׁבוּ: "לָתֵת לוֹ שָׁלוֹם אוֹ לֹא לָתֵת לוֹ שָׁלוֹם, מַה לַּעֲשׂוֹת?" הָיוּ כָּאֵלֶּה שֶׁרָצוּ לָתֵת לִי שָׁלוֹם אֲבָל הֵם הָיוּ מְפַחֲדִים, אָז הֵם עָשׂוּ פְּשָׁרָה, הֵם נָתְנוּ לִי שָׁלוֹם אֲבָל בִּמְהֵרָה, בְּלַחַשׁ וּבְסוֹד, שֶׁלֹּא יִרְאוּ, שֶׁלֹּא יֵדְעוּ שֶׁהוּא נוֹתֵן שָׁלוֹם לְיִשְׂרָאֵל בָּעֶר, הוּא לוֹמֵד בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב.

מִי יָכוֹל לְתָאֵר לְשַׁעֵר מַה שֶּׁהָיָה בָּעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם הָיָה מְדַבְּרִים מִבְּרֶסְלֶב, מִבְּרֶסְלֶב, מִבְּרֶסְלֶב. אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה, מַדּוּעַ הֵם מְדַבְּרִים כָּל-כָּךְ הַרְבֵּה מִבְּרֶסְלֶב, וּמַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי.. כֻּלָּם צָחֲקוּ מִמֶּנִּי, וַאֲנִי קִבַּלְתִּי וְאָמַרְתִּי: "טוֹב, טוֹב, תֵּן עוֹד!" מַתָּנוֹת כְּאִלּוּ.. אֲהָהּ! אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם קִבַּלְתִּי הַכֹּל בְּאַהֲבָה, בְּשִׂמְחָה. זֶהוּ כָּל חִיּוּתִי. כֻּלָּם הָיוּ שֶׁקֶר, אֲנִי סָבַלְתִּי בְּזִיּוֹן, אֲבָל הַכָּבוֹד הַגָּדוֹל הָיָה יוֹתֵר...

הַיְלָדִים שֶׁלִּי הָיוּ בְּסַכָּנָה, אֶחָד הַבָּנִים שֶׁלִּי סָבַל הַרְבֵּה שָׁנִים מֵהָרָעָב, הָיָה לוֹ כְּאֵב רֹאשׁ מֵהָרָעָב וּבְזְמַן קָצָר הוּא יָצָא מִזֶּה.

אֲנִי רָאִיתִי בֵּן אַחֵר שֶׁלִּי שֶׁהוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, וּבָאוּ אֵלַי מֵהַיְשִׁיבָה בַּחֲדֶרֶה וְהָיָה לִי שְׁנֵי בָּנִים, אָז אָמְרוּ לִי שֶׁהֵם יְקַבְּלוּ אֶת שְׁנֵי הַבָּנִים וְהַבָּנִים יֵשְׁנוּ וְיֹאכְלוּ אֶצְלָם בַּיְשִׁיבָה, אָז אֲנִי לֹא שָׁמְתִּי לֵב לָזֶה, אֲנִי רָצִיתִי שֶׁהַבֵּן יִלְמַד בִּירוּשָׁלַיִם.

טוֹב, אֵלּוּ מֵהַיְשִׁיבָה הָלְכוּ מִמֶּנִּי אֲבָל אֲנִי רָאִיתִי שֶׁזֶּה מַזִּיק לַבֵּן שֶׁלִּי מְאֹד, הוּא לֹא אָכַל, הוּא הָיָה בְּסַכָּנָה, אָז רָצִיתִי לְהַצִּיל אוֹתוֹ, אָמַרְתִּי לוֹ: "בַּחֲדֶרֶה יֵשׁ לְךָ יְשִׁיבָה, פְּנִימִיָּה. יֵשׁ שָׁמָּה אֲכִילָה, שְׁתִיָּה וְשֵׁנָה. אוּלַי תִּסַּע לַיְשִׁיבָה". אֲבָל אֲנִי לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף בִּשְׁבִיל הוֹצָאוֹת לְשַׁלֵּם לַאוֹטוֹבּוּס, מָה עוֹשִׂים? אֵין דָּבָר כָּזֶה לִנְסֹעַ בְּלִי כֶּסֶף, בְּלִי כֶּסֶף לֹא נוֹסְעִים. וַאֲנִי עוֹמֵד עִם הַבֵּן לִנְסֹעַ לַחֲדֶרֶה, אָז אֲנָשִׁים אָמְרוּ לִי: "תֵּלֵךְ לִמְנַהֵל 'אֶגֶד' וְתַגִּיד לוֹ שֶׁיִּתֵּן לְךָ כַּרְטִיס בְּחִנָּם".

אָז אֲנִי עָשִׂיתִי כָּךְ וְכָךְ וְהִצְלַחְתִּי, וְהַמְנַהֵל שֶׁל 'אֶגֶד' נָתַן לִי כַּרְטִיס בְּחִנָּם. וַאֲנִי בָּאתִי וְהַבֵּן שֶׁלִּי שָׁמַע וְרָאָה דָּבָר כָּזֶה אֵיךְ בִּקַּשְׁתִּי כַּרְטִיס בְּחִנָּם, אָז הוּא נִשְׁבַּר, הוּא בָּא לַיְשִׁיבָה בְּלֵב נִשְׁבָּר כָּזֶה, "מַה זֶּה, אֵיפֹה רוֹאִים דָּבָר כָּזֶה?"

כְּשֶׁאֲנִי יוֹשֵׁב פֹּה וַאֲנִי חַי, אֲנִי לֹא מֵבִין אֶת זֶה!

פַּעַם אַחַת הָיָה עֶרֶב שַׁבָּת וַאֲנִי לֹא הָיָה לִי כֶּסֶף לִקְנוֹת חַלָּה וְהָיִיתִי צָרִיךְ לְלֶכֶת לַמַּקְוֶה וְאֵין לִי כֶּסֶף לִקְנוֹת חַלָּה, אָז מִשֶּׁהוּא, אֵיזֶה רַב, נָתַן לִי חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אֲגוֹרוֹת בִּשְׁבִיל חַלָּה. נוּ, אֲנִי הָלַכְתִּי לַמַּקְוֶה בְּמְהִירוּת וְטָבַלְתִּי וְהִתְלַבַּשְׁתִּי וְהָלַכְתִּי לִקְנוֹת חַלָּה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הָיָה חַלָּה בָּחִנּוּת. טוֹב, הַמּוֹכֵר הוּא נוֹתֵן לִי חַלָּה בַּחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה גְּרוֹשׁ, וַאֲנִי נוֹתֵן אֶת הַיָּד בַּכִּיס לְהוֹצִיא אֶת הַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה גְּרוֹשׁ.. וְאֵין כֶּסֶף! אֲנִי תָּלִיתִי אֶת הַלְּבוּשׁ עַל מַתְלֶה בַּחוּץ וְהָיָה מִשֶּׁהוּא שֶׁלָּקַח אֶת הַכֶּסֶף וְלֹא מָצָאתִי אֶת הַכֶּסֶף בַּכִּיס...

נוּ, עַכְשָׁו סָמוּךְ לְשַׁבָּת, צְרִיכִים לְהַדְלִיק נֵרוֹת, וְאֵיךְ יִהְיֶה לִי חַלָּה לְשַׁבָּת וּמַה יִּהְיֶה לִי, מַה יֵּשׁ לִי לַעֲשׂוֹת עַכְשָׁו? מַה לַּעֲשׂוֹת?

אָז הֶחְלַטְתִּי: "יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה!" אֲנִי אֵלֵךְ אֶל הָרַב הַזֶּה שׁוּב וַאֲנִי אֲסַפֵּר לוֹ מַה שֶּׁהָיָה אֲפִלּוּ שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַגִּיד שֶׁאֲנִי מֻמְחֶה לְשַׁקֵּר. אָז אָמַרְתִּי: "יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה, שֶׁיַּחְשֹׁב מַה שֶּׁיַּחְשֹׁב, אֲנִי אֵלֵךְ אֶצְלוֹ וַאֲסַפֵּר לוֹ מַה שֶּׁקָּרָה".

אֲנִי הָלַכְתִּי אֵלָיו וְסִפַּרְתִּי לוֹ, וְהוּא הֵבִין בְּהַדְּבּוּרִים מֵהַלֵּב שֶׁלִּי, הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁזֶּה נָכוֹן, שֶׁאֲנִי לֹא מְשַׁקֵּר, אָז תֵּכֶף הוּא הוֹצִיא חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה גְּרוּשׁ וְנָתַן לִי, וְהָלַכְתִּי לִקְנוֹת שׁוּב חַלָּה...

וְגַם הָיָה מַעֲשֶׂה עִם רַב מֹשֶׁה רוֹזֶנְטָל, הוּא הָיָה בֶּן-יְשִׁיבָה וְלֹא הָיָה עָשִׁיר, וְאָז לִפְנֵי כַּמָּה שָׁנִים כָּל פְּרוּטָה הָיָה כֶּסֶף רַב, וַאֲנִי הָיִיתִי בְּבֵית-הַכְּנֶסֶת אִתּוֹ וְאָמַרְתִּי לוֹ שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים וְאֵין לִי לִקְנוֹת. וְהוּא הָיָה לוֹ חֲצִי שִׁילִינְג, שְׁנֵי גְּרוּשׁ וַחֲצִי, אָז הוּא הוֹצִיא אֶת הַכֶּסֶף וְנָתַן לִי בִּשְׁבִיל לֶחֶם.

טוֹב, אֲנִי נוֹתֵן אֶת הַכֶּסֶף בַּכִּיס וַאֲנִי הוֹלֵךְ לִקְנוֹת לֶחֶם בְּשִׂמְחָה, לְהָבִיא לַבַּיִת לֶחֶם. אֲנִי הוֹלֵךְ לְהָחֲנוּת וְאָז חֲצִי שִׁילִינְג הָיָה שְׁנֵי לְחָמִים, שְׁנֵי קִילוֹ לֶחֶם בִּשְׁנֵי גְּרוּשׁ וַחֲצִי.

טוֹב, הַמּוֹכֶרֶת נָתְנָה לִי אֶת הַלֶּחֶם, אֲבָל אֲנִי נוֹתֵן אֶת הַיָּד בַּכִּיס.. וְאֵין! הַחֲצִי שִׁילִינְג נֶעֱלַם!

נוּ, לֹא הָיָה לִי לֶחֶם, אֲנִי לֹא יָכוֹל לָקַחַת לֶחֶם בְּלִי כֶּסֶף...

לֹא הָיָה לִי לֹא כֶּסֶף וְלֹא נְפָט וְלֹא כְּלוּם. הָיָה אֶחָד מֵהַמִּתְנַגְּדִים וְהוּא הָיָה מְקַבֵּץ צְדָקָה, וַאֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ: "הַיּוֹם יוֹם שִׁשִּׁי וְאֵין לִי לֹא נֵפְט וְלֹא שׁוּם דָּבָר עַל שַׁבָּת".

הוּא הָיָה עָנִי וְאִשְׁתּוֹ הָיְתָה בְּהֵרְיוֹן וְהָיְתָה צְרִיכָה מְאֹד לֶאֱכֹל וְלֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף וְלֹא שׁוּם דָּבָר, וְהוּא לֹא עָזַב אוֹתִי, הַבָּנִים שֶׁלּוֹ הָיָה לָהֶם חֲנוּת, אָז הוּא לָקַח מֵהַבָּנִים שֶׁלּוֹ כֶּסֶף. קֹדֶם כָּל הוּא נָתַן לִי כֶּסֶף לִקְנוֹת פַּח נֵפְט, שֶׁיִּהְיֶה קֹדֶם כָּל עַל מַה לְּבַשֵּׁל, אֲבָל יוֹתֵר לֹא הָיָה לוֹ כֶּסֶף לָתֵת לִי. נוּ, בְּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לִי כְּבָר פַּח נֵפְט, אֲבָל מַה לְּבַשֵּׁל עַל הַפַּח נֵפְט לֹא הָיָה לִי...

אֲנִי הָיָה לִי קָרוֹב מִשְׁפָּחָה, מֹשֶׁה בַּרְזֶל, הוּא הָיָה לוֹ חֲנוּת בָּעִיר הָעַתִּיקָה, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הָיָה לִי עַל שַׁבָּת.

אֲנִי רָאִיתִי בַּחֲנוּת יֵשׁ לֶחֶם הַרְבֵּה וַאֲנִי אֵין לִי חֲתִיכַת לֶחֶם, לֹא הָיָה לִי אַף פְּרוּטָה. נוּ, אִם אֵין כֶּסֶף אֵין לֶחֶם. וְגַם נָסַעְתִּי מֵהַבַּיִת וְלֹא הִשְׁאַרְתִּי אַף פְּרוּטָה, אֲנִי נָסַעְתִּי בְּכָל פַּעַם לְמִירוֹן, לִירוּשָׁלַיִם, בְּלִי פְּרוּטָה, בְּלִי חֲתִיכַת לֶחֶם, בְּלִי כֶּסֶף, וְגַם מַיִם לֹא הָיָה לִי, כָּכָה הָיָה הַחַיִּים שֶׁלִּי.

אֲנִי בְּטִבְעִי בַּיְשָׁן, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְבַקֵּשׁ שֶׁיְּרַחֲמוּ עָלַי, שֶׁיִּתְּנוּ לִי. אֲנִי בַּטֶּבַע שֶׁלִּי אֲנִי בַּיְשָׁן גָּדוֹל. נוּ, סָבַלְתִּי וְסָבַלְתִּי.. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם אֲנִי שָׂמֵחַ!

כֻּלָּם הָיוּ תְּמֵהִים עַל אִשְׁתִּי אֵיךְ הִיא מַמְשִׁיכָה לִחְיוֹת חַיִּים כָּאֵלֶּה, הֵם חָשְׁבוּ: "אֲפִלּוּ אִם הָיִינוּ גָּרִים עִם הַבַּעַל עֶשְׂרִים שָׁנָה וְהָיָה לָנוּ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה יְלָדִים, הָיִינוּ מִתְגָּרְשִׁים מִבַּעַל כָּזֶה שֶׁלֹּא נוֹתֵן פַּרְנָסָה וְאֵין לוֹ רַחֲמָנוּת עַל הַבָּנִים".

אֲנִי וְהַיְלָדִים הָיִינוּ בְּסַכָּנָה כְּמוֹ אֵצֶל רַבִּי נַחְמָן מִטּוּלְטְשִׁין, הוּא הָלַךְ לְלֶמְבֶּרְג לִקְנוֹת נְיָר וּלְהַדְפִּיס אֶת הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְלֹא הָיָה לוֹ אֲפִלּוּ עַל הוֹצָאוֹת, הוּא הָיָה צָרִיךְ לִנְסֹעַ וְלֹא הָיָה לוֹ לֹא לֶחֶם לֶאֱכֹל וְלֹא כֶּסֶף לִנְסֹעַ, וְגַם-כֵּן אִשְׁתּוֹ וְהַיְלָדִים לֹא הָיָה לָהֶם בַּבַּיִת אֲפִלּוּ לֶחֶם, וְכָכָה הוּא נָסַע וְהִדְפִּיס 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. אָז אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי נַחְמָן מִטּוּלְטְשִׁין כָּתְבָה מִכְתָּב וּבָאָה לְרַבִּי נָתָן וְאָמְרָה לוֹ: "נַחְמָן הָלַךְ לְהַדְפִּיס 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְלֹא הִשְׁאִיר אַף פְּרוּטָה אַחַת בִּשְׁבִיל לֶחֶם! תֵּדְעוּ, שֶׁאַתֶּם תִּמְצְאוּ אוֹתִי וְאֶת הַיְלָדִים כֻּלָּנוּ מֵתִים מֵרָעָב בַּבַּיִת. אֵין לָנוּ מַה לֶּאֱכֹל!"

אָז רַבִּי נָתָן שָׁלַח לְרַבִּי יִצְחָק אֶת הַמִּכְתָּב שֶׁל אִשְׁתּוֹ שֶׁל רַבִּי נַחְמָן מִטּוּלְטְשִׁין שֶׁהִיא כָּתְבָה שָׁמָּה: "יֵשׁ לָנוּ נִסִּים שֶׁאָנַחְנוּ חַיִּים בְּכָל יוֹם וָיוֹם!"

רַבִּי יִצְחָק הוּא הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל, הוּא הָיָה לוֹ הַרְבֵּה כִּיסִים לָזֶה וְלָזֶה (הוּא שָׁלַח כֶּסֶף לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ), אָז רַבִּי נָתָן כָּתַב לוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה עוֹד כִּיס וְיִתֵּן עַל הַלֶּחֶם בִּשְׁבִיל אִשְׁתּוֹ וְהַיְלָדִים שֶׁל רַבִּי נַחְמָן טוּלְשְׁטִינֶר, אִם לֹא - יִמְצְאוּ אוֹתָם מֵתִים. כָּכָה נָדְפַּס הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת'!

רַבִּי נַחְמָן טוּלְשְׁטִינֶר הוּא הָלַךְ בִּשְׁבִיל הַדְּפוּס שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְהַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הוּא הִצְלִיחַ וְהִדְפִּיס 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' בִּדְפוּס גָּדוֹל וְיָפֶה, יִפֵּי כָּזֶה, נְיָר כָּזֶה שֶׁלֹּא רוֹאִים אֲפִלּוּ הַיּוֹם. בְּלֶמְבֶּרְג הָיָה לָהֶם דְּפוּסִים מֻבְחָרִים מְאֹד, הֵם הָיוּ יִפֵּי כָּזֶה שֶׁהָיָה לָהֶם רַעַשׁ בְּכָל הָעוֹלָם. אֲנִי הָיִיתִי לִי גַּם-כֵּן מַהַדְּפוּס הַזֶּה, הָיָה וְלָקְחוּ הַכֹּל.

וְהוּא חָזַר מִלֶּמְבֶּרְג וְהֵבִיא לְרַבִּי נָתָן הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. מִסִּירַת נֶפֶשׁ כָּזֶה, כֹּחַ גְּבוּרָה כָּזֶה, זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, לְמַעְלָה מִן כָּל הָעוֹלָם. הוּא נָסַע לְהַדְפִּיס הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְלֹא נָתַן לְאִשְׁתּוֹ אַף חֲתִיכַת לֶחֶם לֶאֱכֹל, כָּכָה הוּא נָסַע לְלֶמְבֶּרְג לְהַדְפִּיס הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת'...

אוֹי יוֹי יוֹי.. אָז בִּזְמַן שֶׁעָבַר עָלַי מַה שֶׁעָבַר לֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה, הָיָה קָשֶׁה לִי, כָּתוּב בַּגְּמָרָא: "הַבָּא לְהִטָּהֵר - מְסַיְּעִין אוֹתוֹ", אָז חָשַׁבְתִּי: "נוּ, מַדּוּעַ לִי צָרוֹת כָּאֵלֶּה? אֲנִי רוֹצֶה לִהְיוֹת עוֹבֵד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת, מַדּוּעַ לִי צָרוֹת כָּאֵלֶּה!"

הָיָה קָשֶׁה לִי, "מַדּוּעַ?"

אֲבָל זֶה הָיָה אָז, אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה שֶׁכָּל מַה שֶׁעוֹבֵר הַזְּמַן יוֹתֵר אֲנִי רוֹאֶה וּמֵבִין וּמַשִּׂיג וּמַכִּיר שֶׁזֶּה הָיָה טוֹבָה כָּזֶה שֶׁאֵין לָהּ שִׁעוּר. עַכְשָׁו אֲפִלּוּ אִם אֲנִי אֶתֵּן מִילְיוֹנִים - אֲנִי רוֹצֶה קְצָת רְדִיפוֹת, בְּזָיוֹנוֹת, צָרוֹת, אֵיפֹה הֵם? אֵין לְהַשִּׂיג! רַק הַתְּקוּפָה הַהִיא הָיָה מַה שֶׁהָיָה וְזֶה הָיָה הַכֹּל טוֹב, הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַדּוֹרוֹת הָאֵלּוּ, לִרְאוֹת מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב וְאֵיזֶה כֹּחַ זֶה!

אוֹי יוֹי יוֹי.. אֲנִי כָּל-כָּךְ רָגִיל בְּשִׁפְלוּת כָּזֶה וְלִסְבֹּל צָרוֹת, אֲנִי כְּבָר רָגִיל בָּזֶה, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם הַכֹּל הָיָה בְּעִתּוֹ וּבִזְמַנּוֹ, זֶה הָיָה הַכֹּל שָׁמוּר לְעַכְשָׁו. אֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לְקַבֵּל מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְלֹא הָיָה אֶפְשָׁרוּת כָּזֶה רַק עַל-יְדֵי הַבְּזִיּוֹנוֹת וְהַשִּׁפְּיכוּת-דָּמִים וְהַצָּרוֹת שֶׁסָּבַלְתִּי מִכֻּלָּם, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי הָיִיתִי חָזָק. כֻּלָּם הָיוּ מְדַבְּרִים, כָּל הַמִּשְׁפָּחָה וְכָל הָעִיר וְכָל הָעוֹלָם, וַאֲנִי הָיִיתִי לְבַדִּי נֶגֶד כֻּלָּם, אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה? מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי, מַה שֶּׁעָבַר עָלַי.. אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר. כַּמָּה שֶׁאֲנִי אֶסַפֵּר - אֵינוֹ כְּלוּם!

וְגַם אֲנִי עָשִׂיתִי אֶת שְׁמוּאֵל הוּרְבִּיץ לְבֶרֶסְלֶב. הוּא הָיָה שַׁיָּךְ לַחֲסִידוּת מְסֻיֶּמֶת, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וּמֵרַבֵּנוּ וְהוּא נִתְקָרֵב תֵּכֶף. הוּא הִשְׁלִיךְ כָּל הַחָכְמוֹת וְכָל הַקֻּשְׁיוֹת, הַכֹּל. אֲנִי הִסְבַּרְתִּי לוֹ מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, וְסִפַּרְתִּי לוֹ מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁבְּכָל יוֹם הוּא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה וְהוֹלֵךְ לַשָּׂדֶה. אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה בְּעֵינַי, אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה, אֲנִי נָפַלְתִּי, אֲבָל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה גִּבּוֹר חָזָק, הוּא עָמַד בִּגְבוּרָה גְּדוֹלָה לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא הִתְגַּבֵּר כָּאֲרִי, קָם בַּבֹּקֶר, בַּלַּיְלָה, שֶׁיִּהְיֶה הוּא מְעוֹרֵר הַשַּׁחַר...

הָאַבָּא וְהָאִמָּא שֶׁל שְׁמוּאֵל בָּכוּ הַרְבֵּה מְאֹד עַל זֶה שֶׁהוּא נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב. הָאַבָּא שֶׁלּוֹ כָּתַב לְהָאִמָּא שֶׁתַּעֲשֶׂה הַכֹּל שֶׁשְּׁמוּאֵל לֹא יִהְיֶה בְּרֶסְלֶב, וְהָאִמָּא שֶׁלּוֹ הָיְתָה כְּמוֹ שֶׁנִּפְטְרָה מֵרֹב צַעַר, וְהִיא הָיְתָה בּוֹכָה, "אוֹי וַוי, הַבֵּן שֶׁלִּי נַעֲשָׂה בְּרֶסְלֶב, מַדּוּעַ תַּעֲשֶׂה כָּכָה, לָמָּה דַּוְקָא חֲסִיד בְּרֶסְלֶב? חֲסִידוּת אַחֶרֶת זֶה לֹא טוֹב?" וְאַבָּא שֶׁלּוֹ כָּתַב לוֹ: "שׁוֹטֶה!"

הֵם הָיוּ קְדוֹשִׁים אֲמִתִּיִּים, מִשְׁפָּחָה שֶׁל הַשַּׁלַ"ה הַקָּדוֹשׁ, וְהָאַבָּא שֶׁלּוֹ הָיָה רַב גָּדוֹל בַּאֲמֶרִיקָה, רַב גָּדוֹל וּמְפֻרְסָם מְאֹד, הוּא הָיָה גָּאוֹן גָּדוֹל. הוּא הָיָה מִתְנַגֵּד, וְהוּא בִּקֵּשׁ אֶת שְׁמוּאֵל: "תְּרַחֵם עָלֶיךָ וְאַל תִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב", וּשְׁמוּאֵל הָיָה חָזָק כְּבַרְזֶל, הוּא הָיָה חָזָק וְעָמַד וְאָמַר לְאַבָּא שֶׁלּוֹ: "אֲנִי רַק בְּרֶסְלֶב!"

הָאַבָּא שֶׁלּוֹ הָיָה חָשׁוּב מְאֹד אֵצֶל הָרַב קוּק, וְהוּא בִּקֵּשׁ מֵהָרַב קוּק שֶׁיְּשַׁתְּדֵל בְּכָל כֹּחוֹ לְהוֹצִיא אֶת שְׁמוּאֵל מִבְּרֶסְלֶב, וְהָרַב קוּק עָנָה לוֹ: "מָה אַתָּה בּוֹכֶה, לֹא נוֹרָא, שֶׁיִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב".

הוּא כָּל-כָּךְ בָּכָה לִפְנֵי הָרַב קוּק שֶׁיַּעֲשֶׂה עֲצוֹת אֵיךְ לְהַרְחִיק אֶת שְׁמוּאֵל הַבֵּן שֶׁלּוֹ מִבְּרֶסְלֶב, וְהָרַב קוּק רָאָה שֶׁהוּא בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה, הוּא יָכוֹל לָמוּת מִגֶּדֶל הַכְּאֵב, מִגֹּדֶל הַצַּעַר, אָז הָרַב קוּק כָּתַב לוֹ מִכְתָּב, "לֹא נוֹרָא, שֶׁיִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב. אַל תִּדְאַג לוֹ, אַתָּה תְּקַבֵּל הַרְבֵּה נַחַת, יֵשׁ לוֹ יְלָדִים טוֹבִים".

הָרַב קוּק הוּא קִבֵּל אוֹתִי וְהוּא אָמַר לִי: "רַק בְּרֶסְלֶב יֵשׁ בָּעוֹלָם!"

שְׁמוּאֵל עָשָׂה שִׁדּוּךְ בִּירוּשָׁלַיִם הֲכִי מְיֻחָס וַהֲכִי יָפֶה. הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם הָרֵב הַגָּאוֹן וַלֶנְשְׁטַיין מֵהוּנְגֶרְיָה, הוּא הָיָה רַב גָּדוֹל, גָּאוֹן גָּדוֹל, וְהַמִּשְׁפָּחָה לָקְחָה אֶת שְׁמוּאֵל לְחָתָן, הֵם נָתְנוּ לוֹ יַלְדָּה מֵהַמִּשְׁפָּחָה וְהָרַב וַלֶנְשְׁטַיין נִתְפַּעֵל מְאֹד מִשְׁמוּאֵל.

טוֹב שֶׁרַב שְׁמוּאֵל הוּרְבִּיץ עָשָׂה סֵפֶר ('יְמֵי שְׁמוּאֵל'), שֶׁנֵּדַע מַה יְכוֹלִים לְתָאֵר לְעַצְמֵנוּ. אֲנִי וּשְׁמוּאֵל זֶה אֶחָד, אֲנַחְנוּ זְכִינוּ לְהִתְקָרֵב לָרַבֵּנוּ בִּזְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם, כָּל יְרוּשָׁלַיִם, הָיוּ מִתְנַגְּדִים. יֵשׁ לָנוּ נְסִים גְּדוֹלִים שֶׁנִּשְׁאַרְנוּ אֵצֶל רַבֵּנוּ, כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הָיְתָה מִתְנַגְּדִים עַל רַבֵּנוּ.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ: "אֲנִי הֵבֵאתִי לָכֶם מַתָּנָה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל", מָה הַמַּתָּנָה? "מַחֲלֶקֶת!"

"אַתֶּם לֹא נֶחֱשָׁבִים מַאֲנָשַׁי. יִהְיֶה זְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם יַחְלְקוּ עָלַי, וְאָז מִי שֶׁיִּחָזִיק עַצְמוֹ אֶצְלִי - הוּא יִהְיֶה מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי, אֲבָל אַתֶּם לֹא".

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אַתֶּם תִּתְּנוּ לִי עֵצִים וַאֲבָנִים, וַאֲנִי אֶבְנֶה בִּנְיָנִים נִפְלָאִים!" זֶה טוֹב מְאֹד לַעֲשׂוֹת כֵּלִים יְקָרִים, מְמַחֲלֶקֶת עוֹשֶׂה כֵּלִים.

אֲבָנִים וְסִיד, וַאֲנִי אֶבְנֶה...

רַבִּי נָתָן הוּא הָיָה בְּסַכָּנָה בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת, הֵם מָסְרוּ אוֹתוֹ וְהוּא יָשַׁב בַּבֵּית-סֹהַר, וּבְכָל מָקוֹם שֶׁהוּא שָׁנָסַע וְהָלַךְ הוּא הָיָה בְּסַכָּנָה, רָצוּ לְהָרְגוֹ.

הָיָה עָשִׁיר אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְנַגֵּד עַל בְּרֶסְלֶב, אָז הַמִּתְנַגְּדִים נָתְנוּ כֶּסֶף לַמִּשְׁטָרָה שֶׁרַבִּי נָתָן לֹא יָגוּר בִּבְרֶסְלֶב, שֶׁיֵּצֵא מִחוּץ לִבְרֶסְלֶב. אֲבָל רַבִּי נָתָן הָיָה לוֹ תַּלְמִידִים בִּבְרֶסְלֶב, אָז הוּא בָּא לִפְעָמִים בְּגֶנֶבָה לָעִיר, אָז בָּאוּ לֶעָשִׁיר וְאָמְרוּ לוֹ: "אַתָּה יוֹדֵעַ, רַבִּי נָתָן צָרִיךְ לָבוֹא הַלַּיְלָה לִבְרֶסְלֶב".

אָז אָמַר הֶעָשִׁיר: "אַל תִּדְאֲגוּ, אֲנִי מַבְטִיחַ לָכֶם, כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי חַי - הוּא לֹא יִהְיֶה בִּבְרֶסְלֶב". אָז הוּא מֵת!

הוּא לֹא חַי הַלַּיְלָה הַהוּא, הוּא מֵת אֵצֶל הַשּׁוֹפֵט, הָיָה לוֹ לְוָיָה הַלַּיְלָה הַזֶּה, כֵּן.

כָּכָה הוּא אָמַר: "אַל תִּפְחֲדוּ, כָּל זְמַן שֶׁאֲנִי חַי, הוּא לֹא יִהְיֶה בִּבְרֶסְלֶב" אָז הוּא נָפַל וְנִפְטַר, הוּא מֵת!

רַבִּי נָתָן חָלַם עַל רַבֵּנוּ וְעַל מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בִּזְמַן הַמַּחֲלֶקֶת, וְהַמַּחֲלֶקֶת הָיְתָה גְּדוֹלָה מְאֹד, כָּל רֶגַע הָיָה נְסִים שֶׁהוּא נִשְׁאַר בַּחַיִּים, אָז הוּא סִפֵּר לְרַבֵּנוּ בַּחֲלוֹם: "אִי אֶפְשָׁר לִי לִסְבֹּל!"

אָז אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ: "אֲבָל אַתָּה עָשִׂיתָ טוֹב, מָה אַתָּה בּוֹכֶה כָּל-כָּךְ? עָשִׂיתָ טוֹב, עָשִׂיתָ 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. נוּ, מָה אַתָּה רוֹצֶה?"

אָז אָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְרַבֵּנוּ: "מָה אַתָּה אוֹמֵר לוֹ 'עָשִׂיתָ טוֹב'? טוֹב מְאֹד!"

נוּ, וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁעַכְשָׁו כָּל הָעוֹלָם יוֹדְעִים שֶׁהָיָה רַבִּי וְתַלְמִיד כָּזֶה...

מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, אִישׁ יְהוּדִי הוֹלֵךְ לַעֲשׂוֹת חֲתוּנָה לִבְנוֹ וּמְקַבְּלִים אוֹתוֹ בַּאֲבָנִים לְהָרֹג אוֹתוֹ, מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה!

בְּיוֹם הַשִּׁשִּׁי רַבִּי נָתָן נָסַע עִם בְּנוֹ יִצְחָק לַעֲשׂוֹת חֻפָּה, אָז הַמִּתְנַגְּדִים נִתְאַסְּפוּ עִם כָּל הָעִיר וְיָצְאוּ לְמִחוּץ לָעִיר לִקְרַאת רַבִּי נָתָן וְהֶחָתָן לְקַבֵּל אוֹתָם בַּאֲבָנִים גְּדוֹלוֹת, אֲבָנִים כְּדֵי לַהֲרֹג, לְהַשְׁמִיד! רַבִּי נָתָן וְרַבִּי יִצְחָק הֶחָתָן הָיוּ בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה, הַמִּתְנַגְּדִים זָרְקוּ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים וְהָיָה אֲבָנִים כָּל-כָּךְ גְּדוֹלִים, כֻּלָּם בָּרְחוּ לַיַּעַר...

עַד שֶׁרִחֵם הַשֵּׁם וְהַמִּתְנַגְּדִים זָרְקוּ כָּל הָאֲבָנִים וְלֹא נִשְׁאַר לָהֶם אֲבָנִים. בֵּינְתַיִם כָּל אֶחָד בָּרַח וְחִפֵּשׂ אֵיזֶה מָקוֹם שֶׁיְּצִיל אֶת עַצְמוֹ, עַד שֶׁנַּעֲשָׂה קְצָת שֶׁקֶט וְאָז הִתְחִילוּ לְחַפֵּשׂ אֶת רַבִּי נָתָן וְלֹא מָצְאוּ אוֹתוֹ, "אוֹי, רַבִּי נָתָן אֵינֶנּוּ! אֵיפֹה רַבִּי נָתָן, אֵיפֹה רַבִּי נָתָן?" לֹא יָדְעוּ אֵיפֹה הוּא.

הָלְכוּ לְחַפֵּשׂ אוֹתוֹ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ מְרַקֵּד בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה רִקּוּד כָּזֶה וּבְנִגּוּן כָּזֶה, בְּהִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה.. הוּא בָּרַח לְאֵיזֶה יַעַר רָחוֹק וְשָׁם הוּא הִתְבּוֹדֵד וְהִתְחִיל לְשִׁיר וּלְנַגֵּן לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל זֶה וְאָמַר בְּכֹחַ גָּדוֹל: "אוּנְזֶער גְּרוֹיסְקַייט, אִין אוּנְזֶער שַׁיינְקַייט, וָועט מֶען זָעהן אַ מָשִׁיחַ וָועט קוּמֶען (גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ יְגַלֶּה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ).."

רַבִּי נָתָן אָמַר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא יִדְאַג כְּלָל, מָשִׁיחַ יְגַלֶּה הַכֹּל. יֵשׁ לָנוּ עַל מִי לִסְמֹךְ. כֵּן, מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ הוּא יְגַלֶּה שֶׁזֶּה חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'...

הוּא הֶחֱיָה אֶת עַצְמוֹ וְשִׂמַּח אֶת עַצְמוֹ, זֶה הָיָה נִגּוּן וְרִקּוּד בְּיַחַד, זֶה הָיָה בְּהַנִּגּוּן שֶׁל 'אֱשֶׁת-חַיִל', נִגּוּן כָּזֶה.. זֶה נִגּוּן שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. יְבוֹאוּ מִכָּל הָעוֹלָם לִשְׁמֹעַ הַנִּגּוּן שֶׁל רַבֵּנוּ כְּשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יְגַלֶּה מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב. הוּא יְגַמֵּר אֶת הַנִּגּוּן הַזֶּה וְאַחַר-כָּךְ יְשׁוֹרְרוּ כֻּלָּם הַנִּגּוּן הַזֶּה, "גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ יְגַלֶּה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ". נוּ, צְרִיכִים לְזַמֵּר...

רַבִּי נָתָן הוּא עָשָׂה זֶה הַנִּגּוּן בַּיַּעַר מֵהָאֲבָנִים וַאֲנַחְנוּ עַכְשָׁו שָׁרִים אֶת הַשִּׁיר הַזֶּה. הָאֲבָנִים עָשׂוּ נִגּוּן יָפֶה כָּזֶה, בְּלִי אֲבָנִים אֵיזֶה פְּנִים יֵשׁ לַנִּגּוּן? רַק עִם אֲבָנִים. הָאֲבָנִים עָשׂוּ לָנוּ הַרְבֵּה נִגּוּנִים יָפִים כְּאֵלֶּה שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר.

אֵלּוּ הָאֲבָנִים שׁוֹמְרִים אוֹתָנוּ בְּכָל דּוֹר וָדוֹר!

כָּל מַה שֶּׁהָאֲבָנִים הָיוּ יוֹתֵר גְּדוֹלִים, הַנִּגּוּן הָיָה יָפֶה יוֹתֵר. הָאֶבֶן הָיָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה, אָז הַנִּגּוּן הָיָה צָרִיךְ לִהְיוֹת יוֹתֵר יָפֶה. הֵם זָרְקוּ אֲבָנִים לְהָרֹג וּלְאַבֵּד, אָז הוּא זִמֵּר "גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ יְגַלֶּה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ" הוּא יְגַלֶּה מִי אֲנַחְנוּ - חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, אַנְשֵׁי אֱמֶת!

הָיָה אַנְשֵׁי אֱמֶת שֶׁל בְּרֶסְלֶב שֶׁהָיוּ בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה וְרָצוּ לַהֲרֹג אוֹתָם, וְזָרְקוּ עֲלֵיהֶם אֲבָנִים, וְהָיָה כַּמָּה שֶׁקִּבְּלוּ אֲבָנִים בָּרֹאשׁ וְהָיָה סַכָּנָה גְּדוֹלָה, אֲבָנִים גְּדוֹלוֹת כָּאֵלֶּה.. וְכֻלָּם יָצְאוּ בְּשָׁלוֹם, לֹא הָיָה שׁוּם הֶזֵּק.

אֶחָד הוּא הָלַךְ עִם כּוֹבַע שֶׁכִּסָּה אֶת הָרֹאשׁ, אֲבָל הוּא הֶרְאָה לִי שֶׁהָיָה לוֹ נֵס. זָרְקוּ לוֹ אֶבֶן וְהָאֶבֶן נִכְנַס בַּמֹּחַ עָמֹק עָמֹק עָמֹק, וְהוּא לָקַח לִי אֶת הָאֶצְבַּע וְהֶרְאָה לִי, "תִּרְאֶה הַחוֹר". וְהָיָה נֵס אֵיךְ הוּא נִשְׁאַר בַּחַיִּים, הָאֶבֶן נִכְנַס עָמֹק בְּרֹאשׁ.

עַכְשָׁו זוֹרְקִים אֲבָנִים, אֲבָל כְּשֶׁיָּבוֹא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ אָז יִרְאוּ גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ. הוֹ.. יִהְיֶה זְמַן שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, הוּא יִגְלֶה אֶת רַבֵּנוּ, "גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ יִגְלֶה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ" מִי יִגְלֶה? רַק מָשִׁיחַ - הוּא יִגְלֶה!

הָיָה רַב מְפֻרְסָם וְגָדוֹל וְהוּא הָיָה לִיטָאִי, הוּא נִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ וְהָיָה לוֹ אַחִים רַבָּנִים וְהֵם אָמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא מְשֻׁגָּע.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לָאֲנָשִׁים שֶׁלּוֹ: "הַכָּבוֹד - כְּבָר לָקַחְתִּי מִכֶּם. כָּבוֹד לֹא יִהְיֶה לָכֶם!"

אִם יֹאמְרוּ שֶׁבַח עָלַי אוֹ עַל חֲסִיד בְּרֶסְלֶב אַחֵר, אָז יֹאמְרוּ: "מָה אַתָּה מְדַבֵּר, זֶה בְּרֶסְלֶב, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְשַׁבֵּחַ אוֹתוֹ?"

כֻּלָּם גַּם-כֵּן הָיָה לָהֶם קִנְאָה עָלַי, כֻּלָּם! כֻּלָּם פָּחֲדוּ לִנְגֹּעַ בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב, לֹא רַק לִלְמֹד. הֵם רָאוּ אֶת הַגְּבוּרָה שֶׁלִּי, הֵם לֹא הֵבִינוּ מַאֵיפֹה אֲנִי לוֹקֵחַ גְּבוּרָה כָּזֶה.

הַתָּם הָיָה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה, וְהֶחָכָם הָיָה תָּמִיד בְּעַצְבוּת, "זֶה לֹא בְּסֵדֶר וְזֶה לֹא בְּסֵדֶר, זֶה לֹא טוֹב וְזֶה לֹא טוֹב", וְהַתָּם עָשָׂה מֵהַכֹּל טוֹב. הוּא רָצָה לֶאֱכֹל בָּשָׂר, אָז הוּא אָמַר לְאִשְׁתּוֹ: "תְּנִי לִי בָּשָׂר", הִיא נָתְנָה לוֹ לֶחֶם בְּלִי בָּשָׂר, אָז הוּא אָמַר: "הוֹ.. הַבָּשָׂר הוּא כָּל-כָּךְ טוֹב, כָּל-כָּךְ טָעִים הַבָּשָׂר".

הוּא הָיָה צָרִיךְ בֶּגֶד לְלֶכֶת לַחֲתוּנָה שֶׁל חָבֵר, אָז הוּא אָמַר לְאִשְׁתּוֹ: "תְּנִי לִי הַבֶּגֶד הַיָּפֶה, אֲנִי צָרִיךְ לָלֶכֶת לַחֲתוּנָה", אָז הִיא נָתְנָה לוֹ אֶת הַפֶּלְץ (מְעִיל פַּרְוָה חָרְפִּי מְגֻשָּׁם).

הֶחָכָם לָמַד כָּל מִינֵי תּוֹרוֹת, רוֹפֵא, יַהֲלוֹמִים, אֲבָל לֹא סַנְדְּלָר, וְהַתָּם לֹא הִצְלִיחַ בְּשׁוּם מְלָאכָה, רַק לִהְיוֹת סַנְדְּלָר, וּכְשֶׁגָּמַר הַנַּעַל הָיָה לוֹ שְׁלִשָּׁה קְצָווֹת, אָז הוּא לָקַח הַנַּעַל וְאָמַר: "כַּמָּה יָפֶה זֶה הַנַּעַל, כַּמָּה מָתֹק כַּמָּה יָפֶה הַנַּעַל, כַּמָּה דְּבַשׁ וְצוּקֶער זֶה הַנַּעַל".

הָיָה לַנַּעַל שְׁלִשָּׁה קְצָווֹת, אֲנִי מֵעוֹלָם לֹא שָׁמַעְתִּי בְּחַיַּי דָּבָר כָּזֶה, נַעַל עִם שְׁלִשָּׁה קְצָווֹת? רְאִיתֶם אִישׁ עִם נַעַל שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁלִשָּׁה קְצָווֹת?! רַק בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַתָּם, בְּהַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַתָּם הָיָה נַעַל שְׁלִשָּׁה קְצָווֹת...

הַתָּם שָׁאַל אֶת הֶחָכָם: "מַדּוּעַ אֲנִי בְּשִׂמְחָה, וּבְכָל פַּעַם שֶׁאֲנִי בָּא אַתָּה בְּעַצְבוּת?"

אָז אָמַר לוֹ הֶחָכָם: "אֵיךְ לֹא אֶהְיֶה בְּעַצְבוּת, עָשִׁיר אֶחָד הֵבִיא לִי יַהֲלוֹם וְהֵבִיא לִי עוֹד יַהֲלוֹם שֶׁאֶעֱשֶׂה אוֹתוֹ הַדָּבָר כְּמוֹ הַיַּהֲלוֹם שֶׁהֵבִיא לִי לְדוּגְמָא", וְהֶחָכָם הוּא הָיָה מֻמְחֶה גָּדוֹל, הוּא עָשָׂה אֶת הַיַּהֲלוֹם טוֹב וְיָפֶה מְאֹד, אָז הֶעָשִׁיר בָּא: "הוֹ.. כָּל-כָּךְ יָפֶה הַיַּהֲלוֹם", אֲבָל הֶחָכָם עָשָׂה אֵיזֶה חִסָּרוֹן, אֵיזֶה דָּבָר לֹא בְּסֵדֶר, אֲבָל כָּל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מִזֶּה, לֹא הָיָה מִי שֶׁיָּבִין אֶת הַחִסָּרוֹן רַק הוּא בְּעַצְמוֹ, אָז הוּא אָמַר לְעַצְמוֹ: "אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִשְׂמֹחַ? חָכָם כָּמוֹנִי יִהְיֶה לוֹ שְׁגִיאָה, יִהְיֶה לוֹ טָעוּת כָּזֶה וְלֹא יַעֲשֶׂה בְּסֵדֶר? נוּ, אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה?"

הַמַּעֲשֶׂה מֵהֶ'חָכָם וְתָם', עִם הַמַּעֲשֶׂה הַזּוֹ יְכוֹלִים כָּל הָעוֹלָם לִחְיוֹת וְלִשְׂמֹחַ, מַעֲשֶׂה כָּזֶה יָכוֹל לְשַׂמֵּחַ כָּל הָעוֹלָם. הַתָּם הוּא נַעֲשָׂה מִינִיסְטֶר עַל כָּל הַמִּינִיסְטָרִים. הַתָּם - עוֹלָם הַבָּא, טַעַם גַּן-עֵדֶן!

אוֹי אוֹי, מַה שֶּׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם.. אֵיזֶה שִׂמְחָה, יִהְיֶה עוֹלָם מָלֵא שִׂמְחָה. לֹא יִהְיֶה שׂוּם עַצְבוּת בָּעוֹלָם, רַק שִׂמְחָה. בְּהַפָּתָק כָּתוּב שֶׁמַּשִׁיחַ יָבוֹא יִהְיֶה כָּל הָעוֹלָם שָׂמֵחַ, כֻּלָּם יִהְיוּ 'תָּמִים'!

מכתב מרבי ישראל לידידו רב שמואל הורוויץ

בְּחַסְדֵּי הַשֵּׁם זָכִינוּ לְהָבִיא לַרַאשׁוֹנָה לְדַפּוּס מִכְתָּב עַתִּיק וְנָדִיר שֶׁכָּתַב רַבִּי יִשְׂרָאֵל לִידִידוֹ רַב שְׁמוּאֵל הוּרְוִויץ. הַמִּכְתָּב נִכְתַּב בְּעֶרֶךְ כְּחֲמֵשׁ שָׁנִים לְאַחַר שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל קִבֵּל אֶת הַפֶּתֶק הַקָּדוֹשׁ, אַחַת מֵאוֹתָן הַתְּקוּפוֹת בְּהֶן סָבַל צָרוֹת קָשׁוֹת וּשְׁפִכְיוֹת-דְּמִים מְרֻבּוֹת. וְכֵן מָצָאנוּ לְנָכוֹן לְהַעְתִּיק קֶטַע קָצָר מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר 'יְמֵי שְׁמוּאֵל' (חֵלֶק א', פֶּרֶק עז) מֵרַב שְׁמוּאֵל הוּרְוִויץ, וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "וְהַכְּלָל כִּי לֹא יָכֹלְתִּי לִסְבֹּל וּלְשַׁבֵּר הַמְּנִיעוֹת, וְהֻכְרַחְתִּי לְהִשָּׁאֵר עַד ל"ג בָּעֹמֶר בְּצָפַת, וְרַבִּי אֶלְתָּר בֶּנְצִיוֹן שָׁלַח אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל דֹּב מִטְּבֶרְיָה לְצָפַת עִם מִכְתָּב אֵלַי שֶׁאֶזְדָּרֵז לָבוֹא לְמִירוֹן וְלַעֲשׂוֹת בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּיַחַד כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ בִּירוּשָׁלַיִם, וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל דֹּב פָּחַד לָבוֹא לְבֵיתֵנוּ לִיתֵּן לִי הַמִּכְתָּב כִּי שָׁמַע הַמְּנִיעוֹת, וְרַק חִכָּה לִי עַל הָרְחוֹב, וּכְשֶׁרָאָה אוֹתִי מָסַר לִי הַמִּכְתָּב וְדִבֶּר עִמִּי, וְיָרֵאתִי מְאֹד שֶׁלֹּא יִרְאוּ אוֹתִי עִמּוֹ וְהָלַכְתִּי אִתּוֹ לְאֵיזֶה מָקוֹם מִן הַצַּד, וְכָתַבְתִּי מִכְתָּב לְרַבִּי אֶלְתָּר בֶּנְצִיוֹן וְצִיַּרְתִּי לוֹ הַמְּנִיעוֹת וְהַחוֹמוֹת בְּרֶזֶל שֶׁיֵּשׁ לִי כָּעֵת, וְעַל-כֵּן לֹא יַקְפִּיד בָּזֶה, וּבְעֻזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ אָבוֹא עַל ל"ג בָּעֹמֶר וְנַעֲשֶׂה בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בְּיַחַד. וּמָסַרְתִּי לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל דֹּב שֶׁיִּמְסֹר לְרַבִּי אֶלְתָּר בֶּנְצִיוֹן".

תכן המכתב

ב"ה יוֹם ד' לְר"ח נִיסָן תרפ"ז, עִיה"ק טְבֶרְיָא ת"ו

רֹב שָׁלוֹם וְחַיִּים אֲרֻכִּים וּבְרוּכִים וְכָל טוּב סֶלָה וְחַג כָּשֵׁר וְשָׂמֵחַ לַאֲהוּבִי אָחִי יַקִּירִי וַחֲבִיבִי נַפְשִׁי וּלְבָבִי הָרַבָּנִי הַמֻּפְלָא עוֹבֵד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת וּבְמִסִּירוּת נֶפֶשׁ וְכוּ' מוֹהַר"ר שְׁמוּאֵל הוּרְוִויץ בְּרֶסְלֶבֶר נ"י לָנֶצַח.

הִגִּיעַנִי מִכְּתָבְךָ לְנָכוֹן, וְהֶחֱיַתַנִי וְשִׂמַּחְתַּנִי מְאֹד בִּדְבָרֶיךָ הַקְּדוֹשִׁים וּבִפְרָט בַּמָּה שֶׁרָאִיתִי בּוֹ אֶת תְּשׁוּקַת לִבְּךָ הַקָּדוֹשׁ שֶׁעֲדַיִן עֲדַיִן אַתָּה עוֹמֵד עַל הַמִּשְׁמָר וְחָרֵב פִּיפִיּוֹת בְּיָדֶיךָ לְלָחֹם מִלְחֶמֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִלְחָמָה חֲזָקָה וּכְבֵדָה כָּזֹאת הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, אַשְׁרֶיךָ אַשְׁרֶיךָ בָּזֶה וּבָבָא. טַיִיעֶרְעֶר הָאַרְצִדִּיקֶער בְּרוּדֶער (אָחִי יַקִּירִי לְבָבִי), אַל תִּדְאַג כְּלָל, אַל תִּירָא וְאַל תֵּחַת, וְאַל יִפֹּל לִבְּךָ מֵהֶרְפַּת אַנְשֵׁי רֶשַׁע וּמְגַדְּפוֹתָם וְלֹא מִשּׁוּם דָּבָר שֶׁבָּעוֹלָם הָעוֹבֵר עָלֶיךָ, יִהְיֶה אֵיךְ שֶׁיִּהְיֶה, אַשְׁרֵינוּ וְאַשְׁרֵינוּ בְּלִי שִׁעוּר, תַּאֲמִין כִּי הַכֹּל בְּהַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ לְטוֹבָתְךָ, וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתְךָ. יִשְׁלַח עֶזְרוֹ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָ, וְכָל הַקְּמִים עָלֶיךָ לְרָעָה מְהֵרָה תָּפֵר עֲצָתָם וּמַחֲשַׁבְתָּם וְיִפָּלוּ נְפִילָה אַחַר נְפִילָה, יֵבוֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר כָּל שׂוֹנְאֶיךָ חִנָּם הָרוֹצִים לְהָרְגֶךָ חַס-וְשָׁלוֹם מִשְּׁנֵי עוֹלָמוֹת, וְיֵקֵים בְּךָ מְהֵרָה הַכָּתוּב "מַטֶּה עֻזְּךָ יִשְׁלַח הַשֵּׁם מִצִּיּוֹן רְדֵה בְּקֶרֶב אוֹיְבֶיךָ".

נְתְאַחֵר עַד יוֹם ט' נִיסָן, טַיִיעֶרְעֶר הָאַרְצִדִּיקֶער בְּרוּדֶער אִיךְ דַאנְק דִיר פּוּן טִיפֶּען הָאַרְצִין וֶואס הָאסְט זוֹכֶה גִיוֶוען צוּ טִיעֶן מִיט מִיר הַחֶסֶד שֶׁל אֱמֶת הַנִּמְשָׁךְ מֵחַסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אִיז יוֹדֵעַ הָאֱמֶת אָז הָאסְט מִיר דֶער לַייכְט מַיינֶע אוֹיגֶען אוּן הָאסְט מִיר מְחַיֶּה מֵתִים גִיוֶוען מִיט דַיין בְּרִיף מִיט דַיינֶע הַיילִיגֶע דִּבּוּרִים, עֶס אִיז גָאר נִיט מֶעגְלִיךְ אוֹיס צוּ מָאהְלִין וָואס פַּאר הַגְרוֹיסֶע מִצְוָה הָאסְט גִיטָהן. זָאלְסְט וויסֶן בְּרִידֶער אַז וָוען דִי שִׁיקְסָט מִיר אַ בְּרִיף בִּיסְטוּ מִיךְ מַמָּשׁ מְחַיֶּה מֵתִים. אִיךְ הָאב דִיר שׁוֹין לַאנְג גֶעשְׁרִיבֶּען דָּאס, וָוען דִי זָאלְסְט הָאבֶּן עֶפּיס הַהַשָּׁגָה וויא אַזוֹי דִי רַאטֶעוֶועסְט מִיךְ מִיט דַיינֶע בְּרִיף וָואלְסְטוּ אַ וָואךְ גֶעלַייגְט אַלֶע מִינֵי עֲבוֹדוֹת אוּן וָואלְסְט מִיר גֶעשְׁרִיבֶּען אַלֶע טָאג (אָחִי יַקִּירִי לְבָבִי, אֲנִי מוֹדֶה לְךָ מֵעֹמֶק הַלֵּב עַל אֲשֶׁר זָכִיתָ לַעֲשׂוֹת עִמִּי הַחֶסֶד שֶׁל אֱמֶת הַנִּמְשָׁךְ מֵחַסְדֵי דָּוִד הַנֶּאֱמָנִים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא יוֹדֵעַ הָאֱמֶת שֶׁאַתָּה הֵאַרְתָּ אֶת עֵינַי וְעָשִׂיתָ עִמִּי בְּחִינַת מְחַיֶּה מֵתִים עִם מִכְתָּבְךָ עִם הַדִּבּוּרִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלְּךָ. זֶה בִּלְּתִי אֶפְשָׁרִי לְצַיֵּר אֶת זֶה (בַּדַּעַת) אֵיזוֹ מִצְוָה גְּדוֹלָה עָשִׂיתָ. עָלֶיךָ לָדַעַת אָחִי, שֶׁכַּאֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹלֵחַ לִי מִכְתָּב, אַתָּה מַמָּשׁ עוֹשֶׂה עִמִּי בְּחִינַת מְחַיֶּה מֵתִים. אֲנִי כְּבָר מִמְּזַמֵּן כָּתַבְתִּי לְךָ שֶׁאִם הָיְתָה לְךָ מְעַט הַהַשָּׁגָה כַּמָּה שֶׁאַתָּה מַצִּיל אוֹתִי עִם מִכְתָּבְךָ הָיִיתָ מַשְׁלִיךְ כָּל מִינֵי עֲבוֹדוֹת וְהָיִיתָ כּוֹתֵב לִי כָּל יוֹם).

טַיִיעֶרְעֶר בְּרוּדֶער סִיא זָאל נִיט זַיין קְלַיין בַּא דִיר אֵין בַּא אוֹיגִין דִי גְרוֹיסֶע מִצְוָה, אוּן זָאלְסְט זִיךְ שְׁטַאְקִין בְּכָל הַכֹּחוֹת צוּ שְׁרַאבִּין מִיר דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים, כִּי זֶה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת, לְהוֹצִיא נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל מֵעֲוונוֹת ר"ל, גִיוַואלְד בְּרוּדֶער פַּארגֶעס דִיךְ נִיט אִין מִיר. רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, כִּי מַר לִי מְאֹד מְאֹד עַד אֵין שִׁעוּר. גִיוַואלְד רַאטֶעוֶוע מִיךְ הֵן בִּתְפִלָּה וְהֵן בְּמִכְתָּבִים, וּבִזְכוּת זֶה יְרַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם. יֶעצְט בְּרוּדֶער גוּטְרִיל גִיטְרַייעֶר (אָחִי הַיָּקָר,

אֵין הַמִּצְוָה הַגְּדוֹלָה צְרִיכָה לִהְיוֹת קְטַנָּה בְּעֵינֶיךָ, וְעָלֶיךָ לְהִתְחַזֵּק בְּכָל הַכֹּחוֹת לִכְתֹּב לִי דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים, כִּי זֶה עִקַּר הָרַחֲמָנוּת לְהוֹצִיא נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵל מֵעֲוֹונוֹת רַחֲמָנָא לִיצְלָן. אֲהָהּ אָחִי, אַל תִּשְׁכַּח אוֹתִי. רַחֵם עָלַי, רַחֵם עָלַי, כִּי מַר לִי מְאֹד מְאֹד עַד אֵין שִׁעוּר. אֲהָהּ תַּצִּיל אוֹתִי, הֵן בִּתְפִלָּה וְהֵן בְּמִכְתָּבִים, וּבִזְכוּת זֶה יְרַחֵם מִן הַשָּׁמַיִם). שְׂמֹחַ נִשְׂמַח וּנְרַנֵּן וְנִרְקֹד בְּגִילָה רִינָה דִּיצָה וְחֶדְוָה גְּדוֹלָה וַעֲצוּמָה עַד אֵין תַּכְלִית, בְּהַצְמִיחַת קֶרֶן יְשׁוּעָה שֶׁל פֶּסַח, שֶׁזְּכִינוּ גַּם בַּזְּמַן הַזֶּה בְּחֹשֶׁךְ נוֹרָא וְאֵימִים כָּזֶה לְכָל הַטּוֹב וְהַחֶסֶד וִישׁוּעָה נִפְלָאָה כְּזֹאת לְהַדְפָּסַת הַהַגָּדָה עִם הַפֵּרוּשׁ, מֵרַבֵּנוּ הקוה"נ (הַקָּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא) זיע"א. טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְזַמֵּר לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הֶעָבָר וּלְהִתְפַּלֵּל עַל הֶעָתִיד שֶׁנִּזְכֶּה כֻּלָּנוּ לְהִתְעוֹרֵר בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ לְחַזֵּק הָעִנְיָן הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁל הַהַדְפָּסָה.

סִיז מִיר אַגְרוֹיס וויִנֶדֶער וָואס הָאסְט נִיט גֶעשְׁרִיבֶּען מִשְׁלוֹם אֲהוּבֵנוּ וְכוּ' הר"ר אַלְטֶער בֶּן צִיוֹן שֶׁיִּחְי'.

אִיךְ בֶּעט דִיךְ תֵּכֶף עֶנְטֶפֶּער אוּן שְׁרַייב מִשְׁלוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּבִפְרָט מִשְׁלוֹם ר' אַלְטֶער בֶּן צִיוֹן וּמִשְׁלוֹם הר' צְבִי מִבַּארְדִיטְשׁוֹב נ"י (אֲנִי מִתְפַּלֵּא מַדּוּעַ לֹא כָּתַבְתָּ לִי מִשְׁלוֹם אֲהוּבֵנוּ וְכוּ' הר"ר אַלְטֶער בֶּן צִיוֹן שֶׁיִּחְיֶה, אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִמְּךָ לַעֲנוֹת תֵּכֶף וְדוֹרֵשׁ מִשְׁלוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד וּבִפְרָט מִשְׁלוֹם ר' אַלְטֶער בֶּן צִיוֹן וּמִשְׁלוֹם הָר' צְבִי מִבַּארְדִיטְשׁוֹב נ"י).

אָחִיךָ אוֹהֵבְךָ בְּאַהֲבָה רַבָּה וַאֲהֲבַת עוֹלָם הַדּוֹרֵשׁ מִשְׁלוֹמוֹ מֵעֲמָקָא דְּלִבָּא, וּמְחַכֶּה וּמְצַפֶּה לִישׁוּעָתְךָ מְהֵרָה וּמְקַוֶּה וּמְיַחֵל וּמִתְנַעְגֵּעַ לִרְאוֹתְךָ בְּקֶרוֹב בְּרֹב שִׂמְחָה אֲמִתִּית, גַּם אִיךְ גְּרִיס מַיין טַיְיעֶרִיעִן הָאַרְץ פְּרַיינְד הֶחָבִיב לִי כְּנַפְשִׁי הָרַבָּנִי הַמַּפְלֶא יְרֵא הַשֵּׁם וְעוֹבְדוֹ בֶּאֱמֶת בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ אִיךְ הָאבּ מִיךְ זַייעֶר גִּיפְרַיידְ מִיט אַייעֶר גְּרוֹיס אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעֵר, אִיךְ בֶּעט אַייךְ אִיהְר זָאל מִיר שִׁיקִין בְּרִיף אַלֶע מָאל לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי (אֲנִי גַּם פּוֹרֵס בִּשְׁלוֹם חֲבֵר לִבִּי הַיָּקָר הֶחָבִיב לִי כְּנַפְשִׁי הָרַבָּנִי הַמַּפְלֶא יְרֵא הַשֵּׁם וְעוֹבְדוֹ בֶּאֱמֶת בְּמִסִּירוּת נֶפֶשׁ, מְאֹד שָׂמַחְתִּי מִדְּרִישַׁת שְׁלוֹמְךָ אֲשֶׁר אֵין לְשַׁעֵר. אֲנִי מְבַקֵּשׁ לִשְׁלֹחַ לִי מִכְתָּבִים בְּכָל פַּעַם לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי) וּבַקָּשָׁתִי שְׁטוּחָה מִמַּעֲלַת כְּבוֹדוֹ שֶׁיּוֹדִיעֵנִי מִשְׁלוֹם זוּגָתוֹ הַצַּדֶּקֶת מ' גִּיטֶל תִּחְיֶה וּמִמַּצַּב פַּרְנָסָתָם, וּבִפְרָט לִכְתֹּב דִּבּוּרִים קְדוֹשִׁים מִנְּקֻדַּת לִבּוֹ הַקָּדוֹשׁ, וּמִצְוָה הַבָּאָה לְיָדְךָ אַל יַחְמִיצֶנָּה, בִּפְרָט מִצְוָה כָּזֹאת. וְהִנְנִי מְבָרְכוֹ בְּחַג הַפֶּסַח כָּשֵׁר וְשִׂמְחָה. אוֹהֲבוֹ לָנֶצַח, יִשְׂרָאֵל בָּער.

בְּבַקָּשָׁה לְמְסֹר הַמִּכְתָּב הָר"פ לִידִיד נַפְשֵׁנוּ ר' מֵאִיר אַנְשִׁין נ"י.

למעלה מהטבע

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲסִידִים שָׂרִים בְּשִׂמְחָה מִמִּשְׁפְּטֵי הַהִתְחַזְּקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ,

"כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ גֶּשֶׁר צָר מְאֹד, גֶּשֶׁר צַר מְאֹד,

וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר שֶׁלֹּא יִתְפַּחֵד כְּלָל.."

אֲנִי מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי לִהְיוֹת עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, כִּי אֲנִי הָיִיתִי בְּדַרְכִּי לַקֶּבֶר. אֲנִי לֹא עָזַבְתִּי אוֹתוֹ אַף פְּסִיעָה, אֵיפֹה שֶׁהָלַךְ, לִטְבֶרְיָה, לְמִירוֹן - הָלַכְנוּ בְּיַחַד. זֶה הָיָה שִׂיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת, "הִנֵּה הַבֶּרֶסְלֵבִים, הִנֵּה יִשְׂרָאֵל בֶּער עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר", זֶה הָיָה סִימָן שֶׁאֲנַחְנוּ בְּיַחַד, זֶה הָיָה הַגּוּשְׁפַּנְקָה עַל בֶּרֶסְלֵב. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה גִּבּוֹר כָּזֶה שֶׁהוּא עָמַד נֶגֶד גְּדוֹלִים וְנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם. הוּא הָיָה לוֹ חָכְמָה כָּזֶה שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, נִיצוֹץ אֶחָד נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם. נִיצוֹץ אֶחָד יָכוֹל לְכַבּשׁ כָּל הָעוֹלָם, נִיצוֹץ אֶחָד!

אֲנִי אִישׁ פָּשׁוּט לְגַמְרֵי, אֲנִי זָכִיתִי בְּחַסְדֵי הַשֵּׁם לְהַכִּיר מַה זֶּה חָסִיד בֶּרֶסְלֵב, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מָקוֹם - בְּצָפַת, בְּטִבֶרְיָה, בְּכָל הָעוֹלָם, הָיָה לוֹ שֵׁם אַחֵר, הָיָה לוֹ אַרְבַּע שֵׁמוֹת: שֵׁם הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ הַלִּפְּרִין, אֲבָל הַכִּנּוּי שֶׁלּוֹ הָיָה 'קָרְדוֹנֶר', עַל שֵׁם הָעִיר קַארְדָן שֶׁבְּגַלִיצְיָה. וְגַם-כֵּן בְּאוּמַן קָרְאוּ אוֹתוֹ צַ'אק, רַבִּי יִשְׂרָאֵל צַ'אק. מַדּוּעַ צַ'אק? צַ'אק זֶה פְּרֵיילַאךְ (שִׂמְחָה), זֶה שִׂמְחָה שֶׁעוֹלָה עַל כָּל הַשְׂמָחוֹת! הָיָה לוֹ שִׂמְחָה כָּזוֹ גְּדוֹלָה..

אָז קָרְאוּ אוֹתוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל צַ'אק. הוּא הָיָה תָּמִיד מְרֻקָּד וְהָיָה תָּמִיד בְּשִׂמְחָה. וְהוּא הָיָה לוֹ גַּם-כֵּן צַעַר גָּדוֹל וְיִסּוּרִים גְּדוֹלִים מֵהַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ, כִּי אָז הָיָה כָּל הָעוֹלָם מִתְנַגְּדִים. בְּחַסְדֵי הַשֵּׁם וְנִפְלְאוֹתָיו מַה שֶּׁזָּכִיתִי, אֲנִי מוֹדֶה וּמְהַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל חַסְדּוֹ הַגָּדוֹל שֶׁזָּכִיתִי לְהַכִּיר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל בִּזְמַן שֶׁכֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים, אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה הָיָה. בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי עָמַדְתִּי וְלָחַמְתִּי כְּנֶגֶד כֻּלָּם, גְּדוֹלִים כְּאֵלֶּה, מְפֻרְסָמִים כָּאֵלֶּה, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי הָיִיתִי חָזָק מְאֹד.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא בָּא לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְיָשַׁב בִּירוּשָׁלַיִם שָׁנָה, וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית הוּא בָּא לְמִירוֹן, לְצָפַת, הוּא הָיָה גַּם-כֵּן שָׁנָה בְּחֶבְרוֹן, אַחַר-כָּךְ הוּא בָּא אֵלַי וַאֲנִי זָכִיתִי לִרְאוֹתוֹ וְלִרְאוֹת פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בַּפֶּה!

הוֹ.. הֶרְקוּדִים שֶׁלּוֹ, הַזְּמִירוֹת שֶׁלּוֹ, הַשִּׂמְחָה שֶׁלּוֹ, הַתְּפִלּוֹת שֶׁלּוֹ, עֲבוֹדַת הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ, הָאֱמוּנָה בְּכֹחַ נוֹרָא כָּזֶה, מִי יָכוֹל לְתָאֵר לְסַפֵּר מַה שֶּׁרָאִיתִי, מַה שֶּׁהִרְגַּשְׁתִּי. מִי שֶׁלֹּא רָאָה דָּבָר כָּזֶה לֹא רָאָה טוֹב מֵעוֹלָם!

הוּא הָיָה יָכוֹל לִהְיוֹת בְּמִירוֹן וַאֲנִי בִּטְבֶרְיָה וְלֹא לְהַכִּיר אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָצָה שֶׁיִּהְיֶה קֶשֶׁר בֵּינֵינוּ, אָז הוּא סִבֵּב סִבּוֹת וְהוּא הִכְנִיס בְּרַבִּי יִשְׂרָאֵל אוֹר שֶׁיֵּדַע מַה שֶּׁזֶּה, וְהֵבִיא אוֹתוֹ לַבַּיִת שֶׁלִּי וְנַעֲשָׂה מִזֶּה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה, נַעֲשָׂה עוֹלָם אַחֵר...

אֲנַחְנוּ רוֹאִים עַכְשָׁו שֶׁהַקֶּשֶׁר שֶׁהָיָה בֵּינִי וּבֵין רַבִּי יִשְׂרָאֵל, זֶה הָיָה הֲכָנָה לְעַכְשָׁו. כָּל מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי זֶה הָיָה בִּשְׁבִיל הַגְּאֻלָּה. וְגַם-כֵּן הַפֶּתֶק זֶה גַּם-כֵּן בֵּין הַדְּבָרִים הַפְּלָאִיִּים שֶׁאִי

אֶפְשָׁר לְקַבֵּל, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהָבִין. וְזֶה הַכֹּל הָיָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל, בְּלִי רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה יִשְׂרָאֵל בָּעֹר, לֹא הָיָה פֶּתֶק, לֹא הָיָה שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז.

מַה שֶּׁרָאִיתִי, מַה שֶּׁזֶּה הַכֹּחַ שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת מִבָּשָׂר וָדָם, מִבֶּן-אָדָם שֶׁנּוֹלַד מִגּוּף שֶׁל אִשָּׁה וְהוּא בֶּן-אָדָם כְּמוֹ כָּל בְּנֵי-אָדָם, כְּמוֹ כָּל הָעוֹלָם - לְקַדּוֹשׁ כָּזֶה, זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. הוּא הָיָה עִנְיָן אַחֵר, הוּא הָיָה בָּעוֹלָם הַזֶּה אֲבָל הוּא לֹא הָיָה מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, הוּא הָיָה מֵהָעוֹלָם הַבָּא. אֲנִי רָאִיתִי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל - רָאִיתִי מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב. רַק לִשְׁמֹעַ אֶת הַקּוֹל שֶׁלּוֹ, הַקּוֹל הָיָה נָעִים וְתָמִיד הָיָה דָּבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, בִּפְרָט בְּשָׁעָה שֶׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה. לֹא רָאִיתִי וְלֹא שָׁמַעְתִּי דָּבָר כָּזֶה מֵעוֹלָם. בִּשְׁבִיל זֶה נִתְקָרְבְתִּי. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סְבִיב סְבִיבוֹת אֹתִי, נִסִּים, כֻּלָּם נִסִּים.

אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים דִּבּוּרִים רוּחָנִיִּים, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְהַסְבִּיר כְּמוֹ שֶׁהָיָה , כֻּלּוֹ רוּחָנִי, כֻּלּוֹ נְשָׁמָה, כֻּלּוֹ אֱמֶת. וְגַם-כֵּן הוּא הָיָה לוֹ מְסִירוּת נֶפֶשׁ בִּשְׁבִיל הַרְבֵּה נְפָשׁוֹת בְּיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא קֵרֵב אוֹתָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַמָּשׁ בִּמְסִירוּת נֶפֶשׁ. פַּעַם אַחַת הוּא הָיָה בְּמַעֲצָר וְסָבַל צָרוֹת כְּאֵלֶּה..

וְגַם-כֵּן בִּשְׁבִילִי בְּעַצְמִי הוּא הָיָה סוֹבֵל צָרוֹת כָּאֵלּוּ, אוֹי מַה שֶּׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל סָבַל בִּשְׁבִילִי... אִם הָיוּ נוֹתְנִים לְמִשֶּׁהוּ כָּל הַכֶּסֶף שֶׁבָּעוֹלָם וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבָּעוֹלָם רַק לִיּוֹם אֶחָד לַעֲבֹר מַה שֶּׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל עָבַר, הוּא הָיָה מַשְׁלִיךְ אֶת זֶה וְהָיָה אוֹמֵר: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה כֶּסֶף וַאֲנִי לֹא רוֹצֶה צָרוֹת כָּאֵלֶּה!"

אוֹי רַבִּי יִשְׂרָאֵל, רַבִּי יִשְׂרָאֵל.. הוּא הָיָה לוֹ מְסִירַת נֶפֶשׁ, כְּאִלּוּ אֵין לוֹ אִשָּׁה וְלֹא בָּנִים - רַק אֲנִי, הוּא וַאֲנִי - רַק שְׁנֵי אֲנָשִׁים. הוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ עָלַי. מַה, אִישׁ אֶחָד, יִשְׂרָאֵל בָּעֹר, מַה יִּהְיֶה מִזֶּה, הַגְּאֻלָּה יֵשׁ בָּזֶה? עַל מַה הוּא כָּל-כָּךְ סָבַל? הוּא חָשַׁב שֶׁאוּלַי הוּא יַצְלִיחַ לְהָאִיר בִּי אֵיזֶה אוֹר, קְצָת אוֹר שֶׁאֲקַיֵּם הַתּוֹרָה וְשֶׁאוּכַל עַל-יָדֵי זֶה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַעֲסֹק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם - אוּלַי. בִּשְׁבִיל זֶה הוּא נָתַן אֶת כָּל נַפְשׁוֹ וְהַכֹּל.

וְהוּא רָאָה אֶת זֶה אֵיךְ שֶׁנִּסְתַּבֵּב, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוֹצִיא אוֹתוֹ בְּכֹחַ מִמִּירוֹן לִטְבֶרְיָה וְהוּא מָצָא אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֹר, אָז הוּא עָזַב אֶת הַמִּשְׁפָּחָה, אֶת צְפַת, אֶת מִירוֹן, כְּאִלּוּ שֶׁאֵין לוֹ אִשָּׁה וְאֵין לוֹ יְלָדִים וְאֵין לוֹ פַּרְנָסָה וְלֹא שׁוּם דָּבָר, הוּא עָזַב הַכֹּל בִּשְׁבִילִי. הוּא הָיָה כָּל הַחֹרֶף בַּבֵּית-כְּנֶסֶת וְיָשַׁן עַל סַפְסָל וְהָיָה לוֹ קַר, וּמַה הוּא אָכַל? לֶחֶם עִם תֵּה, לֶחֶם עִם מַיִם. הוּא רַק מָצָא בִּטְבֶרְיָה אֶת יִשְׂרָאֵל בָּעֹר, אָז הוּא נָתַן אֶת כָּל נַפְשׁוֹ, הָיָה לוֹ רַק דָּבָר אֶחָד - יִשְׂרָאֵל בָּעֹר!

אוֹי יוֹי יוֹי.. הָאָר"י הַקָּדוֹשׁ הָיָה לוֹ תַּלְמִידִים קְדוֹשִׁים, גְּאוֹנִים וּבַעֲלֵי-מְקֻבָּלִים, וְהוּא הִזְהִיר אוֹתָם מְאֹד עַל אַהֲבַת חֲבֵרִים. וְגַם רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחַאי הִזְהִיר אֶת הַחֲבוּרָה שֶׁלּוֹ

שֶׁיַּחֲזִיקוּ עַצְמָם בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן, הֵם מְדַבְּרִים כָּל-כָּךְ עַל אַהֲבַת חֲבֵרִים. וְכֵן אֲנַחְנוּ, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׁמֹר עַצְמֵנוּ מְאֹד שֶׁלֹּא תִּפָּגֵם הָאַהֲבָה חַס-וְשָׁלוֹם אֲפִלּוּ כְּחוּט הַשְּׂעָרָה, כִּי רָאוּי לָנוּ לֶאֱהֹב עַצְמֵנוּ בְּיֶתֶר שְׂאֵת וְיֶתֶר עֹז מֵחֲמַת שֶׁזָּכִינוּ שֶׁיִּהְיֶה לָנוּ אֵיזֶה חֵלֶק בַּפְּרִסּוּם וְהִתְגַּלּוּת אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בָּעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּזֶה תָּלוּי תִּקּוּן הָעוֹלָם בִּשְׁלֵמוּת. צְרִיכִים לִשְׁמֹר מְאֹד מִקִּלְקוּל הָאַהֲבָה וּמִפֵּרוּד לְבָבוֹת חַס-וְשָׁלוֹם. רַק לְהִשְׁתַּדֵּל לְהוֹסִיף וּלְהַרְבּוֹת אַהֲבָה וְאַחְדוּת זֶה לָזֶה כְּגוּף אֶחָד, שֶׁנּוּכַל לְהִתְחַבֵּר וּלְהִצְטָרֵף יַחַד תָּמִיד, כְּדֵי שֶׁעַל-יְדֵינוּ יִתְגַּדֵּל וְיִתְרַבֶּה מְאֹד מְאֹד עַד אֵין מִסְפָּר בְּנֵינֵי הַבָּתִּים הַנִּפְלָאִים שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, עַד שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל יִתְקַבְּצוּ וְיִתְאַסְּפוּ יַחַד לִכְנֹס בָּהֶם. וַאֲפִלּוּ הַשּׁוֹכְבִים בַּחוּץ וַאֲפִלּוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם יִתְקַבְּצוּ וְיִכָּנְסוּ לְתוֹךְ הַבָּתִּים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת. גַּם רָאוּי לָנוּ לְהִתְגַּעְגֵּעַ לְהִתְרָאוֹת.

וְהָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא רַבִּי וְתַלְמִידִים. כָּל הַחֲסִידִים - גְּדוֹלִים וּקְטַנִּים, אֵין גְּדוֹלִים וְאֵין קְטַנִּים, כֻּלָּנוּ חֲבֵרִים.

נוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲצְלֵנוּ יֵשׁ אַהֲבָה, אֲבָל יֵשׁ אַהֲבָה וְיֵשׁ אַהֲבָה. אֲנִי רָאִיתִי מַה זֶּה אַהֲבָה, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר עָלָיו-הַשָּׁלוֹם הוּא נָתַן אֶת כָּל נַפְשׁוֹ עָלַי, אוּלַי הוּא יַצְלִיחַ לְהָאִיר בִּי אֵיזֶה אוֹר לְהִתְנַקּוֹת מִתַּאֲווֹת הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶה הָעִקָּר, לְנַקּוֹת עַצְמֵנוּ מִתַּאֲווֹת הָעוֹלָם הַזֶּה, זֶה הָעִקָּר הַהִתְקָרְבוּת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְהוּא הִתְרַשֵּׁם מְאֹד, הוּא רָאָה שֶׁאֲנִי אָדָם קָטָן, שֶׁאֲנִי לֹא כְּלוּם, אֲבָל הוּא רָאָה הַגְּבוּרָה שֶׁיֵּשׁ לִי שֶׁאֲנִי עוֹמֵד נֶגֶד כּוֹחוֹת כָּאֵלֶּה וַאֲנִי חָזָק וְשָׂמֵחַ, אָז הוּא רָאָה שֶׁזֶּה דָּבָר טוֹב. וּמֵאֵיפֹה לָקַחְתִּי גְּבוּרָה כָּזוֹ? תְּפִלָּה, תְּפִלָּה, תְּפִלָּה וְרָצוֹן טוֹב. אָז בִּטְבֶרְיָה הָיָה שְׁנֵי מְשֻׁגָּעִים - רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְיִשְׂרָאֵל בֶּער, הָיוּ שְׁנַיִם. וַאֲנַחְנוּ רַקָּדְנוּ בְּלֵיל שַׁבָּת בְּרִקּוּדִים כָּאֵלֶּה, בְּשִׂמְחָה כָּזוֹ, וְכֻלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים. וַאֲנַחְנוּ רַקָּדְנוּ עַד שֶׁכָּל הַמִּתְנַגְּדִים כֻּלָּם נִתְבַּטְּלוּ וְנָפְלוּ, "מַה זֶּה, מֵאֵיפֹה הֵם מְקַבְּלִים שִׂמְחָה כָּזוֹ, מֵאֵיפֹה מְקַבְּלִים דָּבָר כָּזֶה?"

מִי שָׁמַע דָּבָר כָּזֶה, אֵיפֹה יֵשׁ דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם, אֵיפֹה רוֹאִים מְסִירַת נֶפֶשׁ כָּזֶה בִּשְׁבִיל אֵיזֶה יֶלֶד לֹא שֶׁלּוֹ. דָּבָר כָּזֶה לֹא הָיָה וְלֹא רוֹאִים בָּעוֹלָם מְשׁוּם צַדִּיק, מְשׁוּם בֶּן-אָדָם. זֶה רוֹאִים רַק אֵצֶל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ! וְנַעֲשָׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה, נַעֲשָׂה מִזֶּה בְּנִין לְדוֹר דּוֹר, לְעוֹלָם, לָנֶצַח, בְּרִיאַת עוֹלָם מֵאַיִן וְאֶפֶס...

וְהַפֶּתֶק בָּא פִּתְאוֹם, בְּלִי הֶכְנָה, כְּלוּם. הָיָה מַעֲשֶׂה שֶׁל שִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּפֶּתֶק: "וְסִימָן י"ז בְּתַמּוּז", אֲנִי לֹא יָכוֹל לְתָאֵר, אֲנִי הָיִיתִי מְסֻכָּן מְאֹד, הָיִיתִי מְדֻכָּא כָּזֶה שֶׁהָיִיתִי חוֹלֶה נָפֶשׁ. אֲנִי נָפַלְתִּי לְעַצְבוּת כָּזֶה, לִשְׁבָרוֹן לֵב כָּזֶה.. בְּלִי רְפוּאָה, אֵין רְפוּאָה לָזֶה, אֵין. נוּ, וּמִזֶּה נִבְרָא הַפֶּתֶק!

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת': "מִי שֶׁעוֹבֵר עֲבֵרָה וּמִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ - מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו!" אָז הַצַּעַר וְהַבּוּשָׁה וְהַדְּכָאוֹן שֶׁהָיָה לִי מִזֶּה, זֶה הָיָה מְכַפֵּר. כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ, כָּכָה כָּתוּב בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת'. אָז זֶה לֹא חִדּוּשׁ שֶׁהוּא מְדַבֵּר אֵלַי בְּלָשׁוֹן כָּזֶה: "תַּלְמִידִי הַיָּקָר, וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי". הוּא מוֹרִיד עַצְמוֹ, "מְאֹד הָיָה קָשֶׁה לִי לָרֶדֶת אֵלֶיךָ", הוּא מוֹרִיד עַצְמוֹ אֶפְלוּ לְיִשְׂרָאֵל בֶּעָר, "תַּלְמִידִי הַיָּקָר, וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי".

אֲנִי הָיָה לִי צַעַר כָּזֶה, וְגַם-כֵּן אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לִהְיוֹת עִם גַּאֲוָה, לֹא יָכֹלְתִּי, כִּי אֲנִי הִכַּרְתִּי אֶת הָעֶרֶךְ שֶׁלִּי. וְגַם-כֵּן רַבִּי יִשְׂרָאֵל עָלָיו-הַשָּׁלוֹם הוּא הָיָה מַכִּיר אוֹתִי, הוּא הָיָה מֵבִין עָלַי, הוּא יָדַע שֶׁאֲנִי לֹא כְּלוּם, וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא רָאָה אֶת הָרְצוֹנוֹת שֶׁלִּי וְשֶׁאֲנִי עוֹמֵד נֶגֶד כָּל הַחָכְמִים, נֶגֶד כָּל הַגְּדוֹלִים, אָז זֶה הָיָה לוֹ עֶרֶךְ יוֹתֵר מִכֻּלָּם, וְהוּא קִבֵּל אוֹתִי כְּמוֹ מַתָּנָה וּבְכָל לֵב, בְּכָל נֶפֶשׁ. הָעוֹלָם חוֹשְׁבִים: "מַה, הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ זֶה דָּבָר שֶׁהוּא יִהְיֶה כְּדַאי? צְרִיכִים לִהְיוֹת לַמְּדָן, כִּשְׁרוֹנִי ", וּבָזֶה רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה יָחִיד, אִישׁ אַחֵר לֹא הָיָה לוֹ קֶשֶׁר כָּזֶה אִתִּי. אֶפְלוּ אַבְרָהָם בַּר נַחְמָן, אִם אֲנִי הָייִתִּי מִתְקָרֵב אֵלָיו הוּא הָיָה מְדַבֵּר אִתִּי, אֲבָל לֹא בְּאֹפֶן כָּזֶה - כְּמוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיָה בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר כָּזֶה.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא כָּל הַבְּכִיוֹת שֶׁלּוֹ הָיָה רַק בִּשְׁבִיל עַם יִשְׂרָאֵל, "מַה יִּהְיֶה!" הוּא הִרְגִּישׁ הַצַּעַר מַה שֶּׁזֶּה, הַנְּפִילוֹת הָאֵלּוּ, הַכְּפִירוּת וְהָאֱמוּנוֹת כָּזְבִיוֹת וְהַשֶּׁקֶר, זֶה יוֹתֵר גָּרוּעַ מִכָּל הַיִּסּוּרִים שֶׁבָּעוֹלָם. וְהוּא מָסַר אֶת נַפְשׁוֹ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הוּא הָיָה מִתְפַּלֵּל עַל זֶה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם שֶׁיִּתְגַּלֶּה דַּעַת רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם.

הַכֹּל תְּלוּי בְּרַבֵּנוּ! הַכֹּל, כָּל הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה, כָּל חַיֵּינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, בָּעוֹלָם הַבָּא - הוּא רַק רַבֵּנוּ!

כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא מֵכִיל הַרְבֵּה מְאֹד חָכְמָה וְדַעַת וְהִתְחַזְּקוּת וְחִיּוּת. וְגַם-כֵּן עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רוֹאִים הָאוֹר שֶׁל הַגְּמָרָא וְשֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. הַקַּבָּלָה וְהַכֹּל יֵשׁ בַּ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' הוּא מְקַשֵּׁר אֶת הַקַּבָּלָה עִם כָּל דִּין, זֶה מֵאִיר לָנוּ הַגְּמָרָא וְכָל הַתּוֹרָה. הָעוֹלָם הָיוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת קָבוּעַ תָּמִיד בְּ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', כָּל הַלּוֹמְדִים וְכָל הָעוֹלָם, כִּי רוֹאִים בָּזֶה פֶּלֶא פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה אֵיךְ שֶׁרַבִּי נָתָן לָמַד אֶת הַגְּמָרָא, אֵיךְ הוּא לָמַד הַמִּדְרָשׁ, וְהָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִזֶּה, הֵם חוֹשְׁבִים: "בִּשְׁבִיל מָה לִי 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', בִּשְׁבִיל מָה אֲנִי צָרִיךְ חִדּוּשִׁים שֶׁל חֲסִידוּת, חִדּוּשִׁים שֶׁל קַבָּלָה?"

הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא סוֹד כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה. אֶפְלוּ אֶחָד מֵחֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הַמְפֻרְסָמִים, הוּא אוֹמֵר שֶׁהוּא חֲסִיד בְּרֶסְלֶב, אֲבָל הוּא חוֹשֵׁב: "חֲסִיד בְּרֶסְלֶב צָרִיךְ שֶׁיִּהְיֶה לַמְּדָן, גְּמָרָא, פּוֹסְקִים. אֲבָל 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה לֹא לַמְּדָן, זֶה חֲסִידוּת".

יֵשׁ חַס-וְשָׁלוֹם שֶׁאוֹמְרִים שֶׁאֲנַחְנוּ עוֹשִׂים עֲבוֹדָה זָרָה מֵרַבֵּנוּ. אֲבָל מַה שֶּׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ, מַה שֶּׁגִּלָּה רַבֵּנוּ, הוּא גִּלָּה רַק טִפָּה מִן הַיָּם מִגְּדֻלָּתוֹ, כְּלוּם, זֶה נֶעֱלָם...

אוֹי יוֹי יוֹי, אַשְׁרֵי הָאָזְנַיִם שֶׁשּׁוֹמְעִים דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה. אֵין בָּעוֹלָם. לֹא נִמְצָא בָּעוֹלָם דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֲנִי קִבַּלְתִּי בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַזְּקֵנִים, אַנְשֵׁי אֱמֶת. לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם, אֲנָשִׁים פָּשׁוּט רָצִים אַחֲרֵי כָּבוֹד וְכֶסֶף, זֶה חִשֻּׁךְ, כֵּן.

אֲנִי לֹא מְכֻוָּן שֶׁאֲנִי סוֹד, אַדְרַבָּא אֲנִי מְכֻוָּן לֶאֱמֶת, שֶׁאֲנִי בְּמַדְרֵגָה כָּזֶה שֶׁאֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ אֲפִלּוּ לְדַבֵּר, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּהַלֵּל: "מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן", אֶבְיוֹן זֶה מַמָּשׁ אֶבְיוֹן מִן הַתּוֹרָה, מִמַּעֲשִׂים טוֹבִים, מֵהַכֹּל.

"מֵקִים מֵעָפָר דָּל", מֵקִים מֵעָפָר, זֶה אֵין יוֹתֵר נָמוּךְ מֵעָפָר. עֲצֵבוּת זֶה מְכֻנֶּה בְּשֵׁם עָפָר. עָפָר זֶה עֲצֵבוּת, זֶה עֲצֵלוּת.

"מֵקִים מֵעָפָר דָּל", דַּל זֶה מַמָּשׁ הוּא אֵין לוֹ כְּלוּם, דָּל. וְעוֹד יוֹתֵר - "מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן", כַּנִּרְאֶה שֶׁאֶבְיוֹן הוּא יוֹתֵר מִדַּל, "מֵאַשְׁפּוֹת יָרִים אֶבְיוֹן".

נוּ, אֲנִי הָיָה קָשֶׁה לִי לְקַבֵּל "תַּלְמִידִי הַיָּקָר" וְגַם-כֵּן "עָלֶיךָ אֲמַרְתִּי", בִּזְמַן שֶׁמָּצָאתִי אֶת הַפֶּתֶק הָיָה זְקֵנִים אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ בִּירוּשָׁלַיִם, רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר, רַב נַפְתָּלִי כֹּהֵן וְרַב נָתָן בֶּן רַב פְּנָחָס יְשַׁעְיָה שֶׁלָּקַח אֶת גִּיטָלֶ"ה לְאִשְׁתּוֹ לְאַחַר הַפְּטִירָה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הוּא הָיָה בְּרֶסְלֶב אֱמֶת לֹא סְתָם בְּרֶסְלֶב. הָיוּ זְקֵנִים, כֵּן. וַאֲנִי הֶרְאֵיתִי לְרַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר אֶת הַפֶּתֶק, אֲנִי רוֹאֶה אֶת זֶה כְּמוֹ עַכְשָׁו, אֲנַחְנוּ הָיִינוּ עִם רַב נַפְתָּלִי, וַאֲנַחְנוּ יָשַׁבְנוּ אֶחָד לְיַד הַשֵּׁנִי לְיַד הָאָרוֹן סְפָרִים, וְהָיָה מֶרְחָק גָּדוֹל בֵּינֵינוּ, אֲנִי הָיִיתִי כְּלוּם וְרַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר הָיָה בַּעַל-מֹחַ גָּדוֹל וְהָיָה לוֹ כֹּחַ גָּדוֹל, הוּא הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ. אֲנִי אָכַלְתִּי אֶצְלוֹ, רָאִיתִי אֵיךְ הוּא אוֹכֵל בְּקְדֻשָּׁה כָּזוֹ, לֹא רָגִיל כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ אוֹכְלִים, הוּא הָיָה עָנִין אַחֵר. אֲנִי הָיָה לִי פֶּלֶא, "אֵיךְ הוּא חַי? אֵיךְ הוּא נִמְצָא בָּעוֹלָם? אֵיךְ יֵשׁ לוֹ קִיּוּם?"

אֲנִי קִבַּלְתִּי דִּבּוּרִים מֵרַב שְׁלֹמֹה וַאֲנִי רָאִיתִי פְּלָאוֹת מֵהַדִּבּוּרִים שֶׁל רַב שְׁלֹמֹה שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ לֹא יָדַע. אֲבָל אַף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה בּוֹ טֶבַע הַמְּדִינָה שֶׁל גֶּרְמַנְיָה, הוּא הָיָה מִשָּׁם, וְשָׁמָּה יֵשׁ לָהֶם עִנְיָנִים כְּמוֹ עַקְשָׁנוּת, הֵם עַקְשָׁנִים בְּדַעְתָּם וְאִי אֶפְשָׁר לְשַׁנּוֹת אוֹתָם. עַל-כָּל-פָּנִים אֲפִלּוּ מִגֶּרְמַנְיָה יְכוֹלִים לִטְעוֹת, הוּא לֹא נָסַע לְרַבֵּנוּ, הוּא הָיָה יָכוֹל לִנְסֹעַ, הָיָה לוֹ כֶּסֶף, אֲבָל הוּא הָיָה לַמְּדָן גָּדוֹל, הוּא הָיָה בָּקִי בְּכָל חַדְרֵי הַתּוֹרָה וְהוּא הָיָה אֶצְלוֹ תַּכְלִית דִּין, דִּין תּוֹרָה שֶׁאָסוּר לָצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

נָכוֹן, אָסוּר לָצֵאת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲבָל יֵשׁ עִנְיָנִים. כָּתוּב בְּפֵרוּשׁ שֶׁאִם יֵשׁ לוֹ בְּחוּץ לָאָרֶץ רַבִּי מְיֻחָד יוֹתֵר מִבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - אָז הוּא יָכוֹל לָצֵאת חוּץ לָאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲבָל אֲנִי הָיִיתִי בְּיַחַד אִתּוֹ וַאֲנִי יָדַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ לוֹ חִסָּרוֹן אֲבָל אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא אוֹתוֹ מִזֶּה, אָז לֹא הִתְוַכַּחְתִּי

אִתּוֹ. אֲנִי יוֹשֵׁב אִתּוֹ בְּיִחַד וּמְקַבֵּל צְעָקוֹת, וּמַה שֶּׁאֲנִי הֵבַנְתִּי שֶׁזֶּה לֹא נָכוֹן, שֶׁלֹּא צְרִיכִים לְקַבֵּל, אָז לֹא קִבַּלְתִּי, לֹא הָיָה לָזֶה שׁוּם עֵרֶךְ.

וּבְהַפְּתֶק רוֹאִים הִתְחַזְקוּת כָּזֶה שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּמוֹ אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כָּתוּב, יֵשׁ פָּסוּק: "אֶשְׁכֹּן אֶת דַּכָּא" - מִי שֶׁהוּא מְדֻכָּא אָפִלּוּ עַד דַּכָּא, אָז "אֶשְׁכֹּן אֶת דַּכָּא".

וְרַבִּי נָתָן הוּא הָיָה אֵצֶל רַבֵּנוּ בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל. רַבִּי נָתָן רָאָה אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ, אֶת הַקְּדֻשָּׁה שֶׁל רַבֵּנוּ, אָז הוּא הָיָה בַּעֲנָיוּוּת כָּזֶה, הוּא הֶחֱשִׁיב אֶת עַצְמוֹ כְּאֶפֶס וְאַיִן, כִּי אִי אֶפְשָׁר לִהְיוֹת בְּלִי רַבֵּנוּ. הוּא רָאָה אֶת גְּדֻלַּת רַבֵּנוּ אָז הוּא נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי.

רַבִּי נָתָן לֹא הָיָה לוֹ שׁוּם מַחֲשָׁבָה שֶׁל כָּבוֹד, שֶׁל גַּאֲוָה, הוּא יָכֹל לַחֲשֹׁב: "אֲנִי תַּלְמִיד רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, אֲנִי זוֹכֶה לִשְׁמֹעַ תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ". לֹא, הוּא הָיָה אֶפֶס וְאַיִן, הוּא הֵבִין שֶׁהוּא רָחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְגַמְרֵי נֶגֶד רַבֵּנוּ. הוּא הָיָה עָנָו, זֶה גְּדֻלָּה, זֶה חָכְמָה גְּדוֹלָה, אִישׁ כָּזֶה יִהְיֶה אֶפֶס וְאַיִן? אֵיךְ? זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵאִיר עָלָיו, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה צָרִיךְ כְּלִי כָּזֶה, "אֶשְׁכֹּן אֶת דַּכָּא", שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלוֹ אֶפֶס וְאַיִן, אִם לֹא - אָז אֵיךְ אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ?

הוֹי רַבִּי נָתָן הָיָה גָּאוֹן, אֲבָל אֲנִי לֹא כְּלוּם. אֲנִי אֶפֶס וְאַיִן מַמָּשׁ, אֲנִי מַמָּשׁ כְּלוּם!

(חֲסִיד מְסַפֵּר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כִּי בְּכָל מוֹצָאֵי שַׁבָּת הוּא עוֹרֵךְ בְּבֵיתוֹ שִׁעוּר בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן')

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנִי זוֹכֶה רַק לִשְׁמֹעַ אֶת זֶה, מַה שֶּׁזֶּה.. זֶהוּ הַגְּאֻלָּה, זֶהוּ כָּל חִיּוּתֵנוּ וְכָל הַיְשׁוּעוֹת. לְזָכוֹת לִשְׁמֹעַ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה.. אֵיזֶה יְשׁוּעָה זֶה, אֵיזֶה רְפוּאָה, אֵיזֶה.. זֶה כָּל תִּקּוּנֵנוּ, זֶה הַכֹּל! יֵשׁ בּוֹ הַכֹּל לְיִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה וּתְשׁוּבָה וְכָל מַה שֶּׁצְּרִיכִים יֵשׁ שָׁמָּה בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר. דָּבָר כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, עַכְשָׁו יִתְגַּלֶּה לָנוּ פֶּלֶא, פֶּלֶא נוֹרָא כָּזֶה שֶׁהוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ וִישׁוּעָתֵנוּ, הַכֹּל, הַכֹּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים.

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שָׁמַח מְאֹד שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם הַ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', כָּל תּוֹרָה הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ וְזִרְעֵנוּ, הַכֹּל!

הַתּוֹרָה ל' בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן': "כָּל מַה שֶּׁהַחוֹלֶה גָּדוֹל בְּיוֹתֵר הוּא צָרִיךְ רוֹפֵא גָּדוֹל יוֹתֵר", וַאֲנַחְנוּ חוֹלִים כְּאֵלֶּה.. אֲנַחְנוּ אֵין מִי שֶׁיַּעֲזֹר לָנוּ, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

כָּל עִנְיַן רַבֵּנוּ הוּא עִנְיַן הַגְּאֻלָּה, הוּא עִנְיַן לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, זֶה עִנְיַן פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. רוֹאִים גְּדֻלַּת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, גְּדֻלַּת הַבּוֹרֵא וּגְדֻלַּת הַצַּדִּיק. כָּל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ, אֲפִלּוּ מַה שֶּׁכָּבָר יָשָׁנוּ, כְּמוֹ גְּמָרָא, אֲבָל כָּעֵת יָשָׁנוּ שָׁיָצָא מִפִּיו, הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים, הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה 'נֹעַם אֱלִימֶלֶךְ', 'קְדֻשַּׁת לֵוִי' מֵרַב לֵוִי יִצְחָק מִבֶּרְדִיטְשׁוֹב, הֵם חוֹשְׁבִים: "מַה, הוּא הָיָה יוֹתֵר מִ'קְדֻשַּׁת לֵוִי'?!" כֵּן, הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים. הֵם חוֹשְׁבִים: "אָז יֵשׁ עוֹד סֵפֶר, יֵשׁ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' גַּם-כֵּן, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ 'קְדֻשַּׁת לֵוִי'

וְ'נֹעַם אֱלִימֶלְךְ', כְּכָה יֵשׁ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'". אֲבָל עִנְיָן רַבֵּנוּ הוּא עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, זֶה עִנְיָן מְיֻחָד. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲנִי סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם!"

הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ הוּא גַּם-כֵּן לֹא יָדַע מֵרַבֵּנוּ. זֶה עִנְיָן פֶּלֶא כָּזֶה מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, חָדָשׁ לְגַמְרֵי. וְגַם רוֹאִים הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הַאִם יֵשׁ עוֹד בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה? יֵשׁ עוֹד תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ? אֵין בָּעוֹלָם!

אֲנִי שָׁמַעְתִּי מִגְּאוֹנִים, מִגְּדוֹלִים, שֶׁאָמְרוּ לַיְשִׁיבָה: "תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁל רַבֵּנוּ - אֵין! מַעֲשִׂיּוֹת כְּרַבֵּנוּ - אֵין! שִׂיחוֹת כְּרַבֵּנוּ - אֵין!"

נוּ, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'", שׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר כָּכָה. הָיָה הָרַב מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב, גָּאוֹן קָדוֹשׁ וְצַדִּיק, וְהוּא לֹא אָמַר שֶׁמָּשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ. רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר כָּכָה, "אֵין מִי שֶׁיַּגִּיד פֵּרוּשׁ - רַק מָשִׁיחַ!" וַאֲפִלּוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שִׁבַּח אוֹתוֹ, אֶת הָרַב מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב, אֲבָל אִם הָרַב מִבַּרְדִּיטְשׁוֹב הָיָה יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ - הוּא הָיָה כְּמוֹ רַבִּי נָתָן, תַּלְמִיד רַבֵּנוּ בְּתַכְלִית הַבִּטּוּל.

וַאֲפִלּוּ אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ שֶׁהָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ, וּכְשֶׁהֵם הָיוּ מִתְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוֹצִיא אוֹתָם לְמַחוּץ לַיִּשּׁוּב, הָיָה פֶּלֶא כָּזֶה...

וְגַם-כֵּן אֵצֶל רַבֵּנוּ הָיָה חֲזָנִים כָּאֵלֶּה, בַּעֲלֵי-תְּפִלָּה כָּאֵלֶּה.. כָּל אֶחָד הָיָה אוֹר גָּדוֹל מַה שֶּׁאֵין בָּעוֹלָם. לֹא עַל חִנָּם עָמַד הָעוֹלָם עַל בְּרֶסְלֶב!

וְגַם-כֵּן אִי אֶפְשָׁר לְהַכְנֵס לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ כָּכָה בְּבֶטֶן גַּאֲוָה, צְרִיכִים לְנַקּוֹת אֶת זֶה, "אַתָּה רוֹצֶה לִלְמֹד 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', בִּשְׁבִיל מָה? אִם אַתָּה רוֹצֶה בִּשְׁבִיל כָּבוֹד וּפַרְסוּם, אָז אַתָּה לֹא שַׁיָּךְ לְכָאן".

מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה.. אֲפִלּוּ מֻחְסִידֵי בְּרֶסְלֶב לֹא הֵבִינוּ כְּלָל, הֵם הֵבִינוּ מַה שֶּׁרַבִּי נָתָן הֵבִין? רַבִּי נָתָן הוּא יָדַע מֵרַבֵּנוּ. רַבִּי נָתָן אָמַר שֶׁבָּעוֹלָם הַבָּא - אִם יִפְסְקוּ לוֹ גֵּיהִנָּם, אָז הוּא יַגִּיד תּוֹרָה בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', אָז יִהְיֶה נַעֲשֶׂה שְׁמָה גַּן-עֵדֶן! יֵשׁ כְּבָר רְפוּאָה, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', יֵשׁ כְּבָר סִפְרֵי רַבֵּנוּ, הוּא גָּמַר הַכֹּל...

אֲבָל יֵשׁ עִנְיָנִים נֶעֱלָמִים רוּחָנִיִּים, יֵשׁ עִנְיָנִים פְּלָאִים נֶעֱלָמִים מֵהָעוֹלָם, זֶה עִנְיַן רַבֵּנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יֵשׁ לוֹ עֵסֶק עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, הוּא מַדְרִיךְ אוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים לְהַדְרִיךְ אוֹתוֹ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד. כָּל נֶפֶשׁ שֶׁמִּתְקָרֵב עוֹבֵר עָלָיו מַה שֶּׁעוֹבֵר, בְּרוּחָנִי, בְּגַשְׁמִי - אֲבָל עוֹבֵר עָלָיו.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ יִהְיֶה הָרְבֵּה סְפוּרִים מֵהַפְּלָאוֹת שֶׁל בְּרֶסְלֶב - אֵיךְ הָיָה בְּרֶסְלֶב בָּעוֹלָם", כָּכָה אָמַר רַבֵּנוּ: "כְּשֶׁיָּבוֹא הַמָּשִׁיחַ יִהְיֶה מַעֲשִׂיּוֹת הָרְבֵּה מֻחְסִידֵי בְּרֶסְלֶב לְסַפֵּר לָעוֹלָם". וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְדַבֵּר מִזֶּה בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הוּא מְפָרֵשׁ הַפָּסוּק בְּסֵפֶר דְּבָרִים: "אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" - בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל הַצַּדִּיק, הוּא

מְדַבֵּר בְּדִבּוּר אֶחָד - וְאַתָּה מְקַבֵּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ. בַּדִּבּוּר שֶׁל הַצַּדִּיק יֵשׁ בּוֹ הַכֹּל, כָּל מַה שֶּׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ, בְּדִבּוּר אֶחָד.

"אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל", הַדְּבָרִים שֶׁדִּבֶּר מֹשֶׁה - אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל. כָּל אֶחָד מוֹצֵא מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ, כֵּן.

כָּל נֶפֶשׁ שֶׁזּוֹכֶה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ בֶּאֱמֶת - זֶה עִנְיַן פֶּלֶא!

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב שֶׁיֵּשׁ נְפָשׁוֹת שֶׁמִּתְקָרְבִים לְרַבֵּנוּ, אֲבָל לֹא כָּל הַנְּפָשׁוֹת זוֹכִים. אַפִלּוּ בִּזְמַן רַבֵּנוּ לֹא כָּל הַנְּפָשׁוֹת הָיוּ כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים. אֲבָל כָּל אֶחָד הוּא עוֹלָם בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּהַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ הֵאִיר בְּלֵב כָּל אֶחָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ לְתַכְלִיתוֹ הַנִּצְחִית - לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם.

כָּל אֶחָד יֵשׁ לוֹ עִנְיָן מְיֻחָד, וְהַצַּדִּיק הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁאָדָם זֶה צָרִיךְ לְהַנְהִיגוֹ בְּאֹפֶן כְּזֶה, וְאָדָם אַחֵר צָרִיךְ לְהַנְהִיגוֹ בְּאֹפֶן אַחֵר, לֹא כָּל אֶחָד בְּאוֹתוֹ הָאֹפֶן בִּגְלַל שֶׁהוּא בְּרֶסְלֶב.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "לְהִתְקָרֵב אֵלַי זֶה קָשֶׁה מְאֹד", יֵשׁ קוּשְׁיָה: "מַדּוּעַ עֲבוּדָה קָשָׁה מְאֹד? אֲנִי רוֹצֶה לְהִתְקָרֵב, מַדּוּעַ יִהְיֶה קָשֶׁה, מַדּוּעַ אֲנִי אֶסְבֹּל?"

לֹא.. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲנִי אוֹהֵב חָסִיד מְטֻגָּן!"

הוּא אוֹהֵב מְטֻגָּן, יֵשׁ לוֹ טַעַם טוֹב - מְטֻגָּן. חֲסִידִים מְטֻגָּנִים - שֶׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם כַּמָּה יְרִידוֹת וְכַמָּה צָרוֹת וְכַמָּה יִסּוּרִים.. וְהוּא סוֹבֵל הַכֹּל וְהוּא רוֹצֶה עֶזְרָה. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שִׁבַּח מְאֹד אֶת הַחֲסִידִים הָאֵלֶּה שֶׁהֵם רוֹצִים עוֹד, מִתְגַּעְגְּעִים לַקְּדֻשָּׁה, לַתּוֹרָה. הָעִקָּר הוּא הַלֵּב, לְהִתְגַּעְגֵּעַ לַתּוֹרָה, לַעֲבֹד הַשֵּׁם.

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סִבֵּב שֶׁטִּגְּנוּ אוֹתִי מְאֹד, הָאַבָּא וְהָאִמָּא וְכָל הָעוֹלָם, אֲנִי הָיִיתִי מְטֻגָּן מְאֹד, וַאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה, לֹא יָדַעְתִּי מַדּוּעַ. אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ אָז מַה שֶּׁאֲנִי רוֹאֶה עַכְשָׁו, הָיִיתִי מְבַקֵּשׁ עוֹד...

עִנְיַן רַבֵּנוּ זֶה עִנְיָן נוֹרָא מְאֹד, אֲנִי זָכִיתִי לִהְיוֹת עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּעֶרֶךְ קָרוֹב לְחָמֵשׁ שָׁנִים כָּל יוֹם, זֶה לֹא חֹדֶשׁ וְלֹא שָׁנָה. אֲבָל יְכוֹלִים לִהְיוֹת שִׁבְעִים שָׁנָה וְזֶה לֹא כְּלוּם, הָעִקָּר הוּא הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ, הָאֱמוּנָה, הָרָצוֹן, הַסֶּבֶל שֶׁסָּבַלְתִּי בִּשְׁבִיל זֶה, זֶה הָעִקָּר מֵהַכֹּל.

אֲנִי זוֹכֵר מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי עִם מִשְׁפַּחְתִּי, מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ סָבְלְנוּ רַק מֵהַשֵּׁם בְּרֶסְלֶב, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם כְּשֶׁאֲנִי חַי עַכְשָׁו, אֲנִי נִמְצָא בָּעוֹלָם, זֶה רוֹאִים בָּזֶה שֶׁיֵּשׁ לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין מַה שֶּׁעָבַר עָלַי, זֶה פֶּלֶא, פֶּלֶא כָּזֶה.. וְאֵיךְ הֶחֱזַקְתִּי מַעֲמָד עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל שָׁנִים. יֵשׁ פָּסוּק בַּתַּנַ"ךְ: "אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִי", כָּכָה כָּתוּב בַּפָּסוּק. אֲנַחְנוּ מַאֲמִינִים שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה סוֹדוֹת אֲבָל אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, וְהַגְּמָרָא מְדַבֶּרֶת מִזֶּה הַפָּסוּק וְהִיא מְאִירָה עֵינֵינוּ

בְּהַתּוֹרָה, הִיא מְבָאֶרֶת. הַגְּמָרָא, הַצַּדִּיקִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַגְּמָרָא, הַתַּנָּאִים, הָאֲמוֹרָאִים, הֵם מָצְאוּ פֵּרוּשׁ עַל זֶה הַפָּסוּק:

"אַף חָכְמָתִי עָמְדָה לִי", הַתּוֹרָה שֶׁל הָאַף, שֶׁסּוֹבְלִים בִּשְׁבִילָהּ - זֶה "עָמְדָה לִי". זֶה עוֹמֶדֶת לָעַד, עַל-יְדֵי זֶה יֵשׁ עֲמִידָה בַּתְּפִלָּה לְהַחֲזִיק מַעֲמָד, זֶה הָעִקָּר - הַתּוֹרָה שֶׁל הָאַף, שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ שֶׁסּוֹבְלִים.

וּמַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי.. זֶה הָיָה חַד פְּעָמִי!

אוֹי, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ בְּאֵיזֶה זְכוּת, אֲבָל עָבַרְתִּי מְקוֹמוֹת כָּאֵלֶּה, חַיִּים כָּאֵלֶּה מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי שִׁפְלוּת כָּזֶה, בִּזְיוֹנוֹת כָּאֵלּוּ וְצָרוֹת כָּאֵלּוּ. וְעַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה לְמַפְרֵעַ שֶׁזֶּה כָּל הַטּוֹב וְאֵין טוֹב כָּזֶה. זֶה לֹא בְּכָל פַּעַם מִתְרַחֵשׁ עִנְיָן כָּזֶה שֶׁל יִשְׂרָאֵל בֶּעָר וְרִבִּי יִשְׂרָאֵל קְרֵדוֹנֶר. הָיָה בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר לֹא בִּשְׁבִיל שׁוּם דָּבָר, לֹא בִּשְׁבִיל כֶּסֶף, אַדְרַבָּא סָבַלְתִּי בִּשְׁבִיל זֶה וַאֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁאֲנִי לֹא אֶחֱזִיק מַעֲמָד וְחַס-וְשָׁלוֹם לֹא רָצִיתִי לְחָיוֹת, אֲנִי חָשַׁבְתִּי: "מַה זֶּה, אֵיזֶה חַיִּים זֶה? מִי יוֹדֵעַ מַה יִּהְיֶה נַעֲשֶׂה מִמֶּנִּי, אֲנִי אֶשְׁתַּגֵּעַ. מָה, בְּלִי אַבָּא וּבְלִי אִמָּא, בְּלִי מִשְׁפָּחָה?"

אֲבָל כְּשֶׁשָּׁמַעְתִּי אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִתְפַּלֵּל, כְּשֶׁרָאִיתִי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל אֵיזֶה דְּבוּר וְרָאִיתִי אֵיזֶה מַעֲשֶׂה, אֲנִי רָאִיתִי מַעֲשִׂים כָּאֵלּוּ שֶׁהַמֹּחַ לֹא מְקַבֵּל אֶת זֶה, לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה מְצַחֵק מִכֻּלָּם!

נוּ, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהַקֶּשֶׁר הַזֶּה בֵּינִי וּבֵין רַבִּי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לוֹ קִיּוּם. אַף-עַל-פִּי שֶׁעָבְרוּ אֵיזֶה שָׁנִים אֲבָל הַקֶּשֶׁר הַזֶּה קַיָּם. הַזְּמַן עָבַר אֲבָל זֶה הָעִנְיָן שֶׁל מְסִירוּת נֶפֶשׁ - זֶה קַיָּם, זֶה עוֹשֶׂה פְּעֻלּוֹת כְּאֵלֶּה בְּלִבֵּנוּ. רַק בֶּאֱמֶת, מִי שֶׁרוֹצֶה בֶּאֱמֶת עֶזְרָה. וְגַם-כֵּן יֵשׁ בַּאֲוִיר בָּעוֹלָם הַזֶּה, יֵשׁ כְּמוֹ הַרְגָּשָׁה, וְהִיא הוֹלֶכֶת וּמְעוֹרֶרֶת וּבָאָה לְאֵיזֶה בֶּן-אָדָם וְתוֹפֶסֶת אוֹתוֹ, "מַה אַתָּה רָץ, מַה יֵּשׁ, מַה?"

וְגַם-כֵּן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עוֹשֶׂה פְּעֻלּוֹת אֲפִלּוּ בְּהֶעֱלֵם, שֶׁלֹּא יוֹדְעִים מִמֶּנּוּ. הוּא כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם, הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְכָל מַה שֶּׁגִּלָּה. וְהָעִקָּר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר, יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם. הָאֱמֶת מְנַצַּחַ הַכֹּל...

אוֹי רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁהוּא אוֹר שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל הַתְּשׁוּבָה, שֶׁל כָּל הַגְּאֻלָּה, שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. יֵשׁ דְּבוּרִים כָּאֵלֶּה בַּ'חַיֵּי מוֹהֲר"ן', אֲבָל לֹא מַרְגִּישִׁים, הָעוֹלָם הוּא מְגֻשָּׁם כָּל-כָּךְ, אֲפִלּוּ הַגְּדוֹלִים, אֲפִלּוּ הַגְּאוֹנִים לֹא מַרְגִּישִׁים שֶׁיֵּשׁ מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּזֶה. כָּל אֶחָד כְּפִי הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ כְּפִי מַה שֶּׁסּוֹבֵל...

זֶה דְּבַר פֶּלֶא מְאֹד, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה - זֶה נִמְשָׁךְ מִמֶּנִּי!" כָּכָה הוּא אָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. אָז כָּל הַהִתְעוֹרְרוּת שֶׁל עַכְשָׁו, אֲנַחְנוּ רוֹאִים הַרְבֵּה בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה, זֶה סִימָן גַּם-כֵּן עַל הַגְּאֻלָּה, כִּי כָּל הָעוֹלָם צְרִיכִים לְהִמָּשֵׁךְ לְרַבֵּנוּ, אֲפִלּוּ

שֶׁלֹּא יוֹדְעִים מֵהֵיכָן, זֶה בָּאָדָם. אֲבָל זֶה הַכֹּחַ שֶׁל רַבֵּנוּ יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם וְהוּא עוֹשֶׂה פְּעֻלּוֹת וְהוּא לֹא נוֹתֵן מְנוּחָה.

אוֹי אוֹי, הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים אֶת זֶה, לֹא יוֹדְעִים וְלֹא יוֹדְעִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם, וְאִם הוּא כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם אָז יֵשׁ בַּעַל-הַבַּיִת לָעוֹלָם, רַק לֹא יוֹדְעִים אֶת זֶה אָז זֶה הֶבֶל, אֲבָל יֵשׁ כֵּן. יֵשׁ כְּבָר בַּעַל-הַבַּיִת לָעוֹלָם!

יָבוֹא הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה הָאֱמֶת, 'זְמַן הַחֲתוּנָה'. לְכָל דָּבָר יֵשׁ קֵץ, יָבוֹא הַקֵּץ, יָבוֹא הַזְּמַן. יָבוֹא 'זְמַן הַחֲתוּנָה', אָז יִהְיֶה הַחֲתוּנָה...

אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים כְּלָל, אִם לֹא הָיָה הַמַּחֲלֹקֶת עַל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב...

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הָיָה צַדִּיק כָּזֶה.. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עִנְיָן מְיֻחָד. הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִזֶּה אֲפִלּוּ מֻחְסָרֵי בְּרֶסֶלֶב. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲנִי סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם. יוֹדֵעַ מִמֶּנִּי רַק רַבִּי נָתָן וְנַפְתָּלִי קְצָת". אָז יְכוֹלִים לוֹמַר עַל זֶה שְׁנֵי דִּינִים פְּשׁוּטִים:

רַק רַבִּי נָתָן, "יוֹדֵעַ מִמֶּנִּי רַק רַבִּי נָתָן", רַבִּי נָתָן הוּא יָדַע קְצָת. מִי יָכוֹל לָדַעַת מֵרַבֵּנוּ? אָז רַבִּי נָתָן הוּא יָדַע קְצָת, וְאָז הַפֵּרוּשׁ הוּא כָּכָה: "יוֹדֵעַ מִמֶּנִּי רַק רַבִּי נָתָן, וְנַפְתָּלִי קְצָת", רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא אוֹמֵר "רַבִּי נַפְתָּלִי", הוּא אוֹמֵר "נַפְתָּלִי", אָז נָתָן יוֹדֵעַ וְרַבִּי נַפְתָּלִי - יוֹדֵעַ קְצָת. יְכוֹלִים לְפָרֵשׁ כָּכָה.

וְיכוֹלִים לוֹמַר עַל שְׁנֵיהֶם קְצָת, רַק נָתָן וְנַפְתָּלִי, שְׁנֵיהֶם יוֹדְעִים קְצָת.

וּשְׁנֵי הַפֵּרוּשִׁים הֵם אֱמֶת!

וְרַבִּי נָתָן.. מַה שֶּׁיָּדַע רַבִּי נָתָן לֹא יָדַע, לֹא הִשִּׂיג רַבִּי נַפְתָּלִי. רַבִּי נָתָן הָיָה יְהוֹשֻׁעַ, רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן זֶה מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ, זֶה עִנְיָן מְיֻחָד.

רַבִּי נַפְתָּלִי הוּא הָיָה חָבֵר שֶׁל רַבִּי נָתָן, שְׁנֵיהֶם נוֹלְדוּ וְנִתְגַּדְּלוּ בְּנֶמֶרוֹב וְהָיוּ חֲבֵרִים, הֵם הָיוּ גְּדוֹלֵי תּוֹרָה וִירֵאֵי הַשֵּׁם עוֹבְדֵי הַשֵּׁם, וְגַם-כֵּן רַבִּי נַפְתָּלִי הָיָה בַּעַל-מוֹפֵת, כֵּן.

רַבִּי נַפְתָּלִי נִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ מִקֹּדֶם, אָז רַבִּי נָתָן הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁהוּא כְּלוּם. רַבִּי נָתָן שָׁמַע אֶת הַ'שָּׁלוֹם עֲלֵיכֶם' שֶׁל רַבִּי נַפְתָּלִי, אָז הוּא הָיָה מִתְבַּיֵּשׁ מֵרַבִּי נַפְתָּלִי וְהוּא נִתְבַּטֵּל, "מַה זֶּה!" אָז הוּא יָדַע שֶׁרַבִּי נַפְתָּלִי הוּא יוֹדֵעַ מֵרַבֵּנוּ וְזֶה עִנְיָן אַחֵר, הוּא הִרְגִּישׁ. וְגַם-כֵּן הָיָה בְּנֶמֶרוֹב אֶחָד מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ, רַב לֵיפָּא, הוּא הָיָה גַּם-כֵּן מַאַנְשֵׁי רַבֵּנוּ. כָּל מִי שֶׁזָּכָה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הָיָה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי!

זֶה הָיָה עִיר גְּדוֹלָה נֶמֶרוֹב וְהָיָה גְּדוֹלֵי תּוֹרָה לוֹמְדִים, לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם, הָיָה עוֹבְדֵי הַשֵּׁם וְלוֹמְדִים. אֲבָל עִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה עִנְיָן אַחֵר, עִנְיָן מְיֻחָד, סוֹד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת. זֶה לֹא כְּמוֹ שֶׁהָעוֹלָם רְגִילִים שֶׁיֵּשׁ צַדִּיקִים, שֶׁיֵּשׁ חֲסִידִים וְיֵשׁ גְּאוֹנִים וְכַמָּה מִינִים.

יֵשׁ שְׁנֵי דְּבָרִים בָּעוֹלָם: יֵשׁ עוֹלָם וְיֵשׁ בֶּרֶסְלֶב, יֵשׁ עוֹלָם וְיֵשׁ רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן מְיֻחָד!

עִנְיָן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה לֹא עִנְיָן רָגִיל, יֵשׁ גְּאוֹנִים אֲבָל זֶה עִנְיָן אַחֵר לְגַמְרֵי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא רָאָה מַה שֶּׁלֹּא רָאוּ כָּל הַצַּדִּיקִים. הוּא הִשִּׂיג בַּתּוֹרָה בְּכָל פָּסוּק דְּבָרִים פְּלָאִיִּים, כְּמוֹ שֶׁהַגְּמָרָא מְבָאֶרֶת בְּזֶה הַפָּסוּק שֶׁבֵּאַרְנוּ, וְעוֹד.

הַגְּמָרָא מְפֻרֶשֶׁת הַתּוֹרָה, בְּלֹא הַגְּמָרָא אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אֵיךְ לַעֲשׂוֹת הַצִּיצִית? אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים רַק מֵהַגְּמָרָא, כֵּן. אֲנִי אוֹמֵר: "הֲרֵינִי מְכַוֵּן בַּהֲנָחַת תְּפִלִּין לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי שֶׁצִּוָּנוּ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין - וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ", אֵיךְ צִוָּנוּ, אֵיפֹה צִוָּנוּ? כְּתוּב בַּפָּסוּק: "וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטוֹטָפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ". נוּ, אוּלַי תְּפִלִּין שֶׁל זָהָב אוֹ שֶׁל כֶּסֶף? יֵשׁ בַּתּוֹרָה הָרְבֵּה פָּרְשִׁיּוֹת, מֵאֵיפֹה אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים דַּוְקָא אַרְבַּע פָּרְשִׁיּוֹת הָאֵלּוּ - 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל'?

נוּ, הַגְּמָרָא, הַצַּדִּיקִים, הֵם מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ.

וְרוֹאִים שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עִנְיָן מְיֻחָד, וְרוֹאִים שֶׁהָעוֹלָם אֲפִלּוּ חֲסִידֵי בֶּרֶסְלֶב הַלַּמְדָנִים, הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁזֶּה מִן חֲסִידוּת. הֵם לֹא בְּקִיאִים בַּגְּמָרָא בַּפּוֹסְקִים אָז הֵם חוֹשְׁבִים: "הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' לֹא כְּלוּם, הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' לֹא כְּלוּם, 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' לֹא כְּלוּם, זֶה סִפְרֵי חֲסִידוּת. אֲבָל צְרִיכִים לִלְמֹד, לִהְיוֹת לַמְּדָן וְלִלְמֹד גְּמָרָא". כָּכָה זֶה הָעוֹלָם.

וְרוֹאִים גַּם עַכְשָׁו, הֵם מַחֲשִׁיבִים אֶת הָרַמְבָּ"ם וְאוֹמְרִים שֶׁהָרַמְבָּ"ם אֶת רַבֵּנוּ זֶה כְּלוּם. אֲבָל הָאֱמֶת הִיא שֶׁלֹּא הָיָה כְּמוֹ רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, אֵין צַדִּיק הַדּוֹר כָּזֶה, אֵין חָכָם כָּזֶה וְאֵין מִי שֶׁיְּדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה כְּמוֹ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּהַתּוֹרוֹת וּבְהַמַּעֲשִׂיּוֹת, הֵם נִתְבַּטְּלִים. יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה וְכָל הַסְּפָרִים שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, וְזֶה הַשֹּׂרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה. זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עַל-יְדֵי זֶה אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לְהִתְקָרֵב לַתּוֹרָה, לִרְאוֹת אוֹר הַתּוֹרָה. בַּתּוֹרָה יֵשׁ הַרְבֵּה כֹּחוֹת, יֵשׁ סַם חַיִּים; וּלְהֵפֶךְ! וְעַל-יְדֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זוֹכִים לִרְאוֹת אוֹר הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא סוֹד, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' עַל כָּל הָאַרְבַּע 'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', הוּא מֵאִיר עֵינֵינוּ לְכָל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ. וְהָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִזֶּה אֲפִלּוּ אִם הֵם יִלְמְדוּ, הֵם לֹא רוֹאִים, הֵם עִוְרִים, הֵם לֹא יוֹדְעִים הָעֶרֶךְ שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הֵם עוֹשִׂים טוֹבָה שֶׁהֵם לוֹמְדִים הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת' כְּמוֹ שֶׁלּוֹמְדִים בְּסֵפֶר וְכוּ' וְבָכָל הַסְּפָרִים, כָּכָה הֵם לוֹמְדִים 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', וְיֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וְיֵשׁ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְיֵשׁ כְּבָר.. הַכֹּל!

יֵשׁ בָּזֶה עִנְיָנִים נֶעֱלָמִים מְאֹד, אֲבָל עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁכָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ חַכְמֵי הַגּוֹיִים בְּאוּנִיבֶרְסִיטָה, הֵם מִתְפַּלְּאִים מְאֹד עַל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן מִבֶּרֶסְלֶב, אֲפִלּוּ גּוֹיִים!

אֲנִי דִּבַּרְתִּי עִם כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁיּוֹדְעִים בָּזֶה, מִלּוֹנְדוֹן, מֵאַנְגְלִיָה, וְהֵם מְדַבְּרִים תָּמִיד עַל רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, עַל הַמַּעֲשִׂיּוֹת וְעַל דִּבּוּרָיו. וְרוֹאִים שֶׁכָּל הָעוֹלָם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב. הָיָה הָרִבּוּי צַדִּיקִים בָּעוֹלָם, הָיָה הַבַּעַל-שֵׁם הַקָּדוֹשׁ, וְתַלְמִידָיו, וְעוֹד הָרִבּוּי צַדִּיקִים, וְלֹא מְדַבְּרִים מֵהֶם, רַק כְּאִלּוּ יֵשׁ יָחִיד בָּעוֹלָם - רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מָתַי יָבוֹא מָשִׁיחַ)

אִם יֵשׁ כָּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם - כְּבָר יֵשׁ מָשִׁיחַ!

זֶה עִנְיַן קָדוֹשׁ וְנֶעֱלָם מְאֹד לְגַמְרֵי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁהוּא סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם. סוֹד! הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, אֵין בָּעוֹלָם כְּמוֹ הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ הַפֶּלֶא שֶׁלּוֹ, כְּמוֹ הַחָכְמָה שֶׁלּוֹ. כְּמוֹ שֶׁהוּא עָבַד עַל זֶה בְּמִסִּירַת נֶפֶשׁ כָּזֶה, וְהוּא הֵאִיר בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ, הָאוֹר שֶׁעָתִיד עַכְשָׁו לְהָאִיר בָּעוֹלָם עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת: "בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ תָּלוּי בַּהִתְקָרְבוּת לַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים", רוֹאִים שֶׁזֶּה יָבִיא אֶת הַגְּאֻלָּה, יָבִיא אֶת בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא מַשִּׂיגִים וְלֹא רוֹאִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יְקַדֵּשׁ וְיטַהֵר כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בִּתְשׁוּבָה כָּזוֹ.. מָשִׁיחַ כְּבָר יִמְצָא הַכֹּל מוּכָן וּמְזֻמָּן, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵכִין הַכֹּל לַמָּשִׁיחַ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵכִין הַכֹּל!

עִנְיַן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הַדְּפוּס, שֶׁיִּתְפַּשֵּׁט חָכְמָתוֹ בָּעוֹלָם, שֶׁיַּגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיְּקַבְּלוּ, אִם הָיָה הָעוֹלָם מְקַבְּלִים אֶת רַבֵּנוּ לְמַנְהִיג, שֶׁיֵּדְעוּ שֶׁהוּא הַמַּנְהִיג הָאֲמִתִּי - הָיָה כְּבָר הָעוֹלָם מְזֻמָּן מְתֻקָּן לְגַמְרֵי, הָיָה כְּבָר בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ, כֵּן.

הַכֹּל תָּלוּי בְּרַבֵּנוּ!

וְזֶה אֲנַחְנוּ לֹא מְבִינִים. יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיִּתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ, שֶׁיִּתְקָרְבוּ נְפָשׁוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁיֵּשׁ לָהֶם מֹחַ גָּדוֹל. אֶחָד יָכוֹל לְקָרֵב מִילְיוֹנִים לְרַבֵּנוּ עַל-יְדֵי הַדִּבּוּר שֶׁלּוֹ, אָז כֻּלָּם כְּבָר יֹאמְרוּ: "אוֹי אוֹי, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן", כֻּלָּם יַשְׁלִיכוּ אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַתַּאֲוֹוֹת.

כָּל הָעוֹלָם רְחוֹקִים לְגַמְרֵי, מַה שֶּׁעוֹלָם רְחוֹקִים מֵהַתּוֹרָה, כָּל הַחִלּוֹנְיִים וְכָל הָרְחוֹקִים וְכָל הַפּוֹשְׁעִים, זֶה הַכֹּל בִּשְׁבִיל הַהַסְתָּרָה עַל רַבֵּנוּ, שֶׁהָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא רוֹצִים לָדַעַת, הֵם רוֹצִים אֶת הַתַּאֲוֹוֹת. אֲבָל יַגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּרְגִּישׁוּ וְיֵדְעוּ שֶׁהַכֹּל לֹא כְּלוּם, כָּל הַתַּאֲוֹוֹת וְכָל הַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם, הֶבֶל. הָרְשָׁעִים, הַכּוֹפְרִים - נָפְלוּ, נָפְלוּ כֻּלָּם, וְהֵם רוֹאִים שֶׁהֵם לֹא כְּלוּם. כְּמוֹ בַּמְּדִינָה שֶׁל הָעֲשִׁירוּת בַּמַּעֲשִׂיָּה שֶׁל ה'בַּעַל-תְּפִלָּה'.

רוֹאִים עַכְשָׁו שֶׁכָּל הָעוֹלָם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ, הֵם מִתְבַּטְּלִים לְרַבֵּנוּ. הַחִילּוֹנְיִים הָיוּ צְרִיכִים לְהִתְרַחֵק מֵרַבֵּנוּ לְגַמְרֵי, הֵם הָיוּ צְרִיכִים לְבַטֵּל אוֹתוֹ, "מַה, הוּא אוֹמֵר חָכְמוֹת לֹא כְּלוּם וְהַלְּשׁוֹנוֹת לֹא כְּלוּם, רַק תּוֹרָה וּתְפִלָּה?!" וְהֵם רוֹאִים אֶת הַשִּׂיחוֹת שֶׁלּוֹ וְאֶת הַתּוֹרוֹת

שֶׁלּוֹ, אֲפִלּוּ לְפִי מְקוֹמָם הֵם מַרְגִּישִׁים וְאוֹמְרִים: "הוֹ.. זֶה הַבַּעַל-תְּפִלָּה, לֹא הָיָה בָּעוֹלָם חָכָם כָּזֶה פִּילוֹסוֹף כָּזֶה", הֵם מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי!

כֵּן, הֵם מִתְבַּטְּלִים, הוּא עוֹשֶׂה אוֹתָם עָפָר, עָפָר וָאֵפֶר. כְּמוֹ בְּחַיֵּי רַבֵּנוּ עִם הַמַּשְׂכִּילִים בְּאוּמַן, הֵם נִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי. בִּזְמַן רַבֵּנוּ אָז הִתְחִילָה הַהַשְׂכָּלָה וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת, וְהֵם הָיוּ גְּדוֹלֵי עוֹלָם, חֲכָמִים גְּדוֹלִים, וְהָיָה לָהֶם רִשָּׁיוֹן לְהַכְנֵס לְמֶלֶךְ רוּסְיָה מָתַי שֶׁהֵם רוֹצִים. הָיָה אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ הִירְשׁ בֶּער, צְבִי דֹּב, הוּא הָיָה הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם, הָרַבִּי שֶׁלָּהֶם, וְהוּא הָיָה אָדָם גָּדוֹל. וְהֵם הָיוּ אֶפִּיקוֹרְסִים כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא יָכְלוּ לִסְבֹּל אָדָם שֶׁמַּזְכִּיר אֶת שֵׁם הַשֵּׁם בַּפֶּה, אָז הֵם עָשׂוּ לְעַצְמָם נֵדֶר שֶׁלֹּא יֵצֵא מִפִּיהֶם שֵׁם הַשֵּׁם. וְכְשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא לְאוּמַן וְהֵם גָּרוּ בְּאוּמַן, אָז הֵם שָׁמְעוּ שֶׁהוּא נָכֶד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְשֶׁהוּא אָדָם גָּדוֹל וְחָכָם, אָז הֵם אָמְרוּ שֶׁהֵם יִשְׁלְחוּ אֶחָד מֵהַמַּשְׂכִּילִים שֶׁלָּהֶם לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לִרְאוֹת "אִם יֵשׁ עִם מִי לְדַבֵּר". אָז אוֹתוֹ אֶחָד בָּא לְרַבֵּנוּ וְדִבֵּר עִם רַבֵּנוּ וְרָאָה שֶׁכֻּלָּם הֵם חֲמוֹרִים נֶגֶד רַבֵּנוּ. אָז הוּא הָלַךְ וְאָמַר לַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ: "הוֹ.. יֵשׁ עִם מִי לְדַבֵּר, אֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ כְּלוּם נֶגְדּוֹ! חָכָם כָּזֶה.. אֵין בָּעוֹלָם!" אָז הֵם הִתְחִילוּ לְהַכְנֵס לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהֵם דִּבְּרוּ אִתּוֹ מֵהַסְּפָרִים שֶׁלָּהֶם, מֵהַחֲקִירוֹת שֶׁלָּהֶם, אָז הֵם רָאוּ שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יוֹדֵעַ בְּעַל-פֶּה הַכֹּל וְהֵם נִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי.

זֶה יוֹדֵעַ כָּל הָעוֹלָם עַכְשָׁו, כָּל הָרְחוֹקִים הֵם יוֹדְעִים אֶת זֶה, שֶׁהַמַּשְׂכִּילִים בְּאוּמַן, הִירְשׁ בֶּער וְהַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ, הֵם כֻּלָּם נִתְבַּטְּלוּ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הַיּוֹם יוֹדְעִים אֶת זֶה.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָסַע לְאוּמַן אֵיזֶה חֲדָשִׁים לִפְנֵי שֶׁהוּא נִפְטַר, וְהֵם הָיוּ בָּאִים לְרַבֵּנוּ, הֵם הָיוּ רְשָׁעִים כָּאֵלֶּה, אֲפִיקוֹרְסִים כָּאֵלֶּה.. וְכֻלָּם נַעֲשׂוּ בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה!

לִפְנֵי שֶׁהֵם בָּאוּ לְרַבֵּנוּ הֵם נָסְעוּ לְכָל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ בִּזְמַנָּם, אוּלַי יֵשׁ מִי שֶׁיָּכוֹל לְהוֹצִיא אוֹתָם מֵהַכְּפִירָה, אָז הֵם לֹא מָצְאוּ. הֵם בָּאוּ לָרֶב לֵוִי יִצְחָק מִבֶּרְדִּיצֶ'וֹב וּשְׁאָר חֲסִידִים, וְהֵם לֹא הָיוּ יְכוֹלִים לְקַבֵּל אוֹתָם, לְדַבֵּר אִתָּם, לֹא הָיָה לָהֶם קֶשֶׁר. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ קִבֵּל אוֹתָם בְּסֵבֶר פָּנִים, בְּהִתְקָרְבוּת כָּזֶה, וְהֵם נִתְבַּטְּלוּ לְרַבֵּנוּ.

אָז הִירְשׁ בֶּער וְהַחֲבֵרִים שֶׁלּוֹ, הֵם הָיָה לָהֶם קֶשֶׁר עִם הַמֶּלֶךְ שֶׁל רוּסְיָה, אָז הֵם בָּאוּ לַמֶּלֶךְ וְאָמְרוּ לוֹ: "אַתָּה אוֹהֵב חֲכָמִים. יֵשׁ בַּמְּדִינָה שֶׁלְּךָ חָכָם כָּזֶה שֶׁאֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ חֲמוֹרִים נֶגְדּוֹ, וְאַתָּה לֹא יוֹדֵעַ מִמֶּנּוּ!"

אָז הַמֶּלֶךְ שָׁלַח מִכְתָּב לְרַבֵּנוּ, וּמְבַקֵּשׁ מֵרַבֵּנוּ שֶׁיָּבוֹא אֵלָיו לְבַקֵּר אוֹתוֹ, הוּא רוֹצֶה לְהַכִּיר אֶת רַבֵּנוּ, אֲבָל הַמִּכְתָּב בָּא אַחֲרֵי הַהִסְתַּלְּקוּת שֶׁל רַבֵּנוּ...

וְגַם-כֵּן אֲנַחְנוּ רָאִינוּ, הָיָה בָּעוֹלָם חֲכָמִים גְּדוֹלִים מְפֻרְסָמִים וְהֵם נִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ וְנַעֲשׂוּ לְהֶפֶךְ, לִפְנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה הָיָה הִלֵּל צַייטְלִין (אִישׁ-רוּחַ, הוֹגֶה דֵּעוֹת, מְשׁוֹרֵר וְסוֹפֵר. אַחַד

הַגְּדוֹלִים שֶׁבְּפוֹלִין שֶׁלִּפְנֵי מִלְחֶמֶת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה), הוּא הָיָה אֶפִּיקוֹרֶס, כְּמוֹ שֶׁהָיָה שָׁזָר, אֲבָל אַחַר-כָּךְ הוּא זָכָה לִרְאוֹת אֶת דִּבְרֵי רַבֵּנוּ. וְהוּא זָכָה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה.

הוּא הָיָה דַּבָּרָן גָּדוֹל וּכְשֶׁהוּא דִּבֵּר אָז לָקְחוּ אוֹלָם גָּדוֹל שֶׁיִּכָּנֵס בּוֹ אֲלָפִים הַרְבֵּה וְהָיָה דּוֹחַק, וּכְשֶׁהוּא הָיָה מְדַבֵּר הוּא דִּבֵּר רַק עַל רַבֵּנוּ! קָרְאוּ אוֹתוֹ 'הַדָּתִי', וְהוּא הָיָה לוֹ בֵּן יְהוּדִי. זֶה הָיָה בְּפוֹלַנְיָה בִּימֵי הִיטְלֶר.

הוּא הָיָה בַּעַל-מֹחַ גָּדוֹל וְהָיָה פִּילוֹסוֹף וְהוּא עָשָׂה בְּסוֹף יָמָיו תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְהָיָה בְּאוּמַן עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה!

וְכֵן מַרְטִין בּוּבֶר, הוּא לֹא הָיָה דָּתִי אֲבָל הָיָה לוֹ מַחֲלַת לֵב בְּגִלְגֹּל שֶׁהוּא לֹא דָּתִי. וְגַם-כֵּן שֵׁי עֶגְנוֹן, שֵׁי עֶגְנוֹן הוּא בִּטֵּל עַצְמוֹ נֶגְדִּי כְּמוֹ סְמַרְטוּט. אֲנִי בָּאתִי אֵלָיו לְבֵיתוֹ וְהוּא אָהַב מְאֹד לִשְׁמֹעַ מֵעְנְיַן רַבֵּנוּ וַאֲנָשָׁיו הַמְקֹרָבִים מַה שֶּׁסָּבְלוּ. הוּא הָיָה מְעֹרָב מְאֹד, הוּא בִּטֵּל עַצְמוֹ וְלֹא הִשְׁגִּיחַ עַל כְּבוֹדוֹ. פַּעַם אַחַת הוּא הָיָה בְּתֵל-אָבִיב וַאֲנִי נִפְגַּשְׁתִּי אִתּוֹ וְהוּא קִבֵּל אוֹתִי בְּאַהֲבָה כָּזוֹ, בְּשִׂמְחָה כָּזוֹ שֶׁלֹּא רוֹאִים דָּבָר כָּזֶה. הָיָה בֵּינֵינוּ קֶשֶׁר כָּזֶה...

הָיָה עוֹרֵךְ-דִּין אֶחָד מְפֻרְסָם בְּרוּסְיָה, בְּפוֹלַנְיָה, דִּבֶּר גָּדוֹל, בַּעַל-מֹחַ גָּדוֹל, וְהוּא הָלַךְ בַּשּׁוּק וְשָׁמַע שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, שִׂמְחָה כָּזוֹ.. הוּא חָשַׁב שֶׁזֶּה חֲתוּנָה, אֲבָל הוּא הָיָה מִתְפַּלֵּא כִּי אֲפִלּוּ בַּחֲתוּנָה לֹא הָיָה שִׂמְחָה כָּזֶה וְהִתְעוֹרְרוּת, אָז הוּא שָׁאַל: "מַה זֶּה הַשִּׂמְחָה?"

אָז אָמְרוּ לוֹ: "זֶה חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב הַמְשֻׁגָּעִים, הֵם רוֹקְדִים", אָז הוּא נִכְנַס לַבֵּית-הַכְּנֶסֶת וְהוּא חָשַׁב שֶׁבְּבֵית-כְּנֶסֶת כָּל הַשַּׁלְחָנוֹת יִהְיוּ מְלֵאִים בְּבַקְבּוּקִים שֶׁל מַשְׁקָאוֹת. וְהוּא נִכְנַס לַבֵּית-כְּנֶסֶת וְהוּא לֹא רוֹאֶה אֲפִלּוּ בַּקְבּוּק אֶחָד. הוּא רָאָה שֶׁהַחֲסִידִים הֵם יוֹשְׁבִים, לוֹמְדִים וּמְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ וְהֵם שְׂמֵחִים. אָז הוּא לְאַט לְאַט נִתְבַּלְבֵּל וּלְאַט לְאַט הוּא נִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ.

וְכֵן עוֹד חֲכָמִים גְּדוֹלִים וְסוֹפְרִים וְהֵם כֻּלָּם נִתְבַּטְּלוּ לְרַבֵּנוּ. וְגַם-כֵּן הַהִתְקָרְבוּת שֶׁל הָעוֹלָם לְרַבֵּנוּ זֶה לֹא הָיָה לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה, אֲנַחְנוּ רוֹאִים אֶת זֶה, זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, כִּי הָעוֹלָם הָיוּ צְרִיכִים לְהַרְחִיק אֶת רַבֵּנוּ מֵאִתָּם וּמִזַּרְעָם, הֵם הָיוּ צְרִיכִים לְהַטִּיל חֶרֶם עַל סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. אֲבָל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים זֶה שֶׁמַּדְפִּיסִים סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְהָעוֹלָם יְכוֹלִים לִקְרֹא בַּבֵּית-כְּנֶסֶת וּבְכָל מָקוֹם וְאֵין אִסּוּר לִלְמֹד סִפְרֵי רַבֵּנוּ. זֶה סִימָנִים עַל הַגְּאֻלָּה...

הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן, הוּא הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הַכֹּל, שֶׁל הָאֱמוּנָה, שֶׁל הַתּוֹרָה, הוּא הַמַּפְתֵּחַ. בְּלִי מַפְתֵּחַ אִי אֶפְשָׁר לְהִכָּנֵס, סָגוּר - אִי אֶפְשָׁר לְהִכָּנֵס. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הָעִקָּר הַיְסוֹד שֶׁל כָּל הַיַּהֲדוּת, שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְגַם-כֵּן הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ הַגּוֹיִים, זֶה פֶּלֶא כָּזֶה...

אִם אֲנִי הָיִיתִי אוֹמֵר אֶת זֶה - אֵין לָזֶה שׁוּם עֵרֶךְ. מִי אֲנִי, מָה אֲנִי? אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מֵעְנְיַן הַפֶּלֶא שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא יַהֲפוֹךְ כָּל הָעוֹלָם.

וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הִדְפִּיס בְּמִסְירַת נֶפֶשׁ, בִּשְׁבִיל מִי? אֲנָשִׁים לֹא הָיוּ רוֹצִים לִנְגֹּעַ בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, הֵם הָיוּ חוֹשְׁבִים: "סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב? יֵשׁ הַרְבֵּה סִפְרֵי תְּפִלּוֹת, בִּשְׁבִיל מַה צָּרִיךְ שֶׁל בְּרֶסְלֶב? יֵשׁ 'רֹאשִׁית חָכְמָה' וְיֵשׁ עוֹד סְפָרִים, וְגַם יְכוֹלִים לִחְיוֹת בְּלִי סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב".

וַאֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁהָעוֹלָם יוֹרֵד בְּכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמַה יִּהְיֶה? אֵיךְ אֶפְשָׁר לְתַקֵּן? אֲנִי רָאִיתִי בְּעֵינַי, אַתֶּם מֵהַדּוֹר הַזֶּה, אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁהָיָה, אֲנִי רָאִיתִי מַה שֶּׁזֶּה, הָיָה זְמַן שֶׁהָיָה אִסּוּר לִנְגֹּעַ בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. אֲנִי הָיָה קָשֶׁה לִי, "אֵיךְ יָבוֹא הַגְּאֻלָּה וּמַה יִּהְיֶה, הָעוֹלָם לֹא רוֹצִים לִנְגֹּעַ בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב. וְאֵיךְ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר 'גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר', מַה גָּמַרְתָּ? אִי אֶפְשָׁר לִנְגֹּעַ בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב, מַה גָּמַרְתָּ?"

אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי רוֹאֶה מַה שֶּׁהוּא גָּמַר, הוּא הִבְטִיחַ: "גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר" וְהוּא מְנַצֵּחַ הַכֹּל, הוּא כָּבַשׁ כָּל הָעוֹלָם!

עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ רוֹאִים דָּבָר לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, זֶה מַהֵפֵךְ אֶל הֵפֶךְ, אָז יְכוֹלִים לְהָבִין שֶׁיָּבוֹא זְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ בְּבִטּוּל כָּזֶה שֶׁיַּשְׁלִיחוּ הַכֹּל - רַק רַבֵּנוּ, כֵּן.

כָּל הָעוֹלָם מַמְשִׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. אֲנִי רוֹאֶה הַהֵפֶךְ מַמָּשׁ מִמַּה שֶּׁהָיָה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הִבְטִיחַ "גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר" אָז הוּא יִגְמֹר עִמָּנוּ וְעִם כָּל הָעוֹלָם. כֵּן, יָבוֹא הַזְּמַן... לוּלֵא הַמַּחֲלֹקֶת עַל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, אָז לֹא הָיָה הַמַּחֲלֹקֶת עַל רַבֵּנוּ. הָיָה כְּבָר נִתְגַּלָּה רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם וְהָיָה כְּבָר מַה שֶּׁהָיָה. אִם הָיוּ הָעוֹלָם מְקַבְּלִים אֶת רַבֵּנוּ, הוֹ.. זֶה יִהְיֶה, יָבוֹא הַזְּמַן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ הָיָה מֻתָּר בְּמוֹפְתִים", וְהוּא עָשָׂה מוֹפְתִים כָּאֵלֶּה.. הָיָה לוֹ תַּלְמִיד שֶׁנָּסַע אִתּוֹ וְסִפֵּר מַה שֶּׁרָאָה בְּעֵינָיו, תְּחִיַּת הַמֵּתִים, וּרְפוּאַת חוֹלִים. וַאֲנִי - אָסוּר בְּמוֹפְתִים" (וּמַרְאֶה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ)! אִם רַבֵּנוּ הָיָה מֻתָּר בְּמוֹפְתִים, הָיָה כָּל הָעוֹלָם מִתְקָרְבִים...

וְהָעוֹלָם נָפַל לְחֹשֶׁךְ כָּזֶה כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ רוֹאִים, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוֹדִיעַ אֶת זֶה, אֲבָל הַכֹּל מוּכָן לְגַאֲלָה, שֶׁיִּתְגַּלֶּה וְיִתְעַלֶּה דַּוְקָא מִמַּחֲלֹקֶת כָּזֶה, מֵהַסְתָּרָה כָּזוֹ, יִהְיֶה כְּבוֹד הַשֵּׁם יוֹתֵר וְיוֹתֵר. זֶה עִנְיָנִים פְּלָאִיִּים כָּאֵלֶּה שֶׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם, יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזוֹ, יְסַפְּרוּ הַכֹּל מַה שֶּׁעָבַר עַל כָּל אֶחָד, מַעֲשִׂיּוֹת הַרְבֵּה, יִהְיֶה הַרְבֵּה מַעֲשִׂיּוֹת מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד.

כָּל מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר אֲנִי לֹא אוֹמֵר בְּתוֹר עֲנָוּוּת, אֲנִי הָיִיתִי הֲכִי גְּרוּעַ וַהֲכִי שָׁפֵל בָּעוֹלָם, בִּטְבֶרְיָה. יֵשׁ יַהֲלוֹמִים, זֶה יֵשׁ לוֹ מַעֲלָה כָּזֶה וְזֶה יֵשׁ לוֹ יֹפִי כָּזֶה, וְכֻלָּם יֵשׁ לָהֶם עִנְיָן מְיֻחָד, וַאֲנִי הָיִיתִי הֲכִי גָּרוּעַ, אֲבָל הָיָה לִי נְקֻדָּה חֲכָמָה כָּזוֹ שֶׁזָּכִיתִי לִרְאוֹת וּלְהָבִין הָאֱמֶת, אֵיפֹה הָאֱמֶת הַבָּרוּר וְהַצַּח. אֲנִי לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל הָעוֹלָם הַזֶּה, עַל הַגְּדֻלָּה וְהַגַּאֲוָה וְהַחֲשִׁיבוּת וְהַפְּרִסּוּם, אַדְרַבָּא לֹא הָיָה לָזֶה אֶצְלִי שׁוּם עֵרֶךְ, אֲנִי הֶחֱשַׁבְתִּי רַק הָאֱמֶת, אָז אֲנִי יוֹתֵר חָכָם מִכֻּלָּם. וְגַם-כֵּן אֲנִי בָּחַרְתִּי בְּרַבֵּנוּ וּבְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדּוֹנֶר. מַדּוּעַ בְּרַבִּי יִשְׂרָאֵל, מַה זֶּה

רַבִּי יִשְׂרָאֵל? יֵשׁ הַרְבֵּה רַבָּנִים. אֲבָל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה יָחִיד בָּעוֹלָם, בְּרֶסְלֶב. וַאֲנִי בָּחַרְתִּי בְּרַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁלַחְתִּי אֶת הַדַּיָּן, הַדַּיָּן הוּא הָיָה לִי כְּמוֹ אַבָּא, הוּא לִמֵּד אוֹתִי וְקֵרֵב אוֹתִי וְתָמַךְ אוֹתִי וְהֵרִים אוֹתִי, אָז יָכֹלְתִּי לַחֲשֹׁב: "הַדַּיָּן אוֹמֵר לֹא לִהְיוֹת חָסִיד בְּרֶסְלֶב אָז אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ לוֹ", וַאֲנִי לֹא שָׁמַעְתִּי לוֹ, זֶה סִימָן שֶׁאֲנִי יוֹתֵר חָכָם מֵהַדַּיָּן!

הַדַּיָּן הָיָה גָּאוֹן וְלַמְדָן וְאִישׁ כָּשֵׁר וְיָרֵא שָׁמַיִם וְחָכָם, וְיִשְׂרָאֵל בֶּעָר לֹא כְּלוּם, כְּמוֹ זְבוּב. אֲבָל זֶה הַזְּבוּב הָיָה לוֹ כֹּחַ כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲמֹד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם!

אֲנַחְנוּ עוֹשִׂים בְּרָכָה בְּכָל יוֹם "בָּרוּךְ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ". נוּ, אֲנִי הָייתִי יַתּוּשׁ קָטָן, אֲבָל הֵם נִתְבַּטְּלוּ. אֲנִי רָאִיתִי, כֻּלָּם דִּבְּרוּ תָּמִיד מִמֶּנִּי, מִיִּשְׂרָאֵל בֶּעָר, מִבְּרֶסְלֶב. הֵם בְּעַצְמָם הִתְפַּעֲלוּ, "מַה זֶּה, כְּשֶׁמְּדַבְּרִים פַּעַם אַחַת 'בְּרֶסְלֶב לֹא', אָז נִגְמַר וְזֶהוּ", וְהֵם דִּבְּרוּ וְדִבְּרוּ וְדִבְּרוּ, זֶה סִימָן שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם מְנוּחָה, "בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב.."

אִי יַי יַי יַי.. בֶּן-אָדָם כָּמֹנִי, לֹא הָיָה לִי שׁוּם חֲשִׁיבוּת, שׁוּם עֶרֶךְ, לֹא הָיָה לִי כִּשְׁרוֹנוֹת, כְּלוּם, אֲבָל הָיָה לִי אֵיזֶה עִנְיָן שֶׁעָזַבְתִּי אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת הַדַּיָּן וְכָל הַגְּדוֹלִים, אַף-עַל-פִּי שֶׁחָשַׁבְתִּי עַל עַצְמִי: "מַה זֶּה, מִי אַתָּה, מַה אַתָּה? אַתָּה יוֹתֵר חָכָם מֵהַדַּיָּן, אַתָּה יוֹתֵר חָכָם מִשְּׁאָר הָרַבָּנִים שֶׁהֵם כָּל-כָּךְ גְּדוֹלִים?" כֵּן, כֵּן, אֲנִי, יִשְׂרָאֵל בֶּעָר. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שָׂלַח מִמִּירוֹן אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל בִּשְׁבִילִי לְטִבֶּרְיָה, וְנַעֲשָׂה מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה...

וְגַם-כֵּן הָאֱמֶת שֶׁלִּי נִפְטָרָה בְּבֵית רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּיוֹם שַׁבָּת, הָיָה צַעַר כָּזֶה.. הִיא נִפְטְרָה בְּגָלַל שֶׁאֲנִי רָצִיתִי לִהְיוֹת חָסִיד בְּרֶסְלֶב, וְאִם לֹא הָיָה לָהּ תְּחִינַת הַמֵּתִים, אָז רַבִּי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה לוֹ מָקוֹם בָּעוֹלָם, בִּצְפַת, בְּטִבֶּרְיָה. כָּל הָעוֹלָם הָיוּ כּוֹעֲסִים: "מַה זֶּה בְּרֶסְלֶב, הֵם הָרְגוּ אֶת הָאֱמֶת שֶׁל יִשְׂרָאֵל בֶּעָר, הוּא רוֹצֵחַ, רוֹצֵחַ!"

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ סְבֵב שֶׁאֲנִי רָאִיתִי וְגַם רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְעוֹד אֲנָשִׁים שֶׁהָיָה פֹּה נֵס שֶׁל תְּחִיַּת הַמֵּתִים. הָאֱמֶת מֻתָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב אֵצֶל שָׂרָה, שֶׁהַמַּלְאָךְ אָמַר לְשָׂרָה עַל יִצְחָק, זֶה הָיָה עַל חוּט הַשַּׂעֲרָה שֶׁאַבְרָהָם יִשְׁחַט אֶת יִצְחָק, אֲבָל הִיא חָשְׁבָה שֶׁהוּא כְּבָר מֵת, שֶׁאַבְרָהָם כְּבָר שָׁחַט אוֹתוֹ, אָז פָּרְחָה נִשְׁמָתָהּ. אֲנַחְנוּ קוֹרְאִים לְאַחַר פָּרָשַׁת הָעֲקֵדָה: "וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה..", הַפְּטִירָה שֶׁל שָׂרָה, הִיא נִפְטְרָה מִגֹּדֶל הַצַּעַר...

מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עָשָׂה מִנְּפָשׁוֹת פְּשׁוּטִים, רְחוֹקִים לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי מֵהַתּוֹרָה, מֵהַיַּהֲדוּת. אֲנָשִׁים מְגֻשָּׁמִים שֶׁלֹּא יוֹדְעִים רֵיחַ תּוֹרָה - כְּשֶׁנִּתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ נַעֲשָׂה מֵהֶם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כְּאֵלֶּה שֶׁלֹּא רוֹאִים בָּעוֹלָם, זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע. זֶה עִנְיָן חָדָשׁ. וְדָוִד הַמֶּלֶךְ בִּתְהִלִּים, כָּל הַתְּהִלִּים "מִזְמוֹר, מִזְמוֹר, מִזְמוֹר", "לְדָוִד מִזְמוֹר", "לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר", "מִזְמוֹר". יֵשׁ 'מִזְמוֹר', וְיֵשׁ כַּמָּה לְשׁוֹנוֹת שֶׁל שִׁיר - "מִזְמוֹר שִׁירוּ לְהַשֵּׁם שִׁיר חָדָשׁ", דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר

"שִׁיר חָדָשׁ", הוּא חָדָשׁ לְגַמְרֵי. שִׁיר חָדָשׁ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא שִׁיר חָדָשׁ, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן. וְכָכָה יֵשׁ הַרְבֵּה שִׁיר חָדָשׁ, שִׁיר חָדָשׁ, שִׁיר חָדָשׁ...

דָּוִד הַמֶּלֶךְ.. הוּא רַבֵּנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עָבַר עַל כָּל הַצַּדִּיקִים, עַל כָּל הַצַּדִּיקִים שֶׁהָיוּ מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם. זֶה עִנְיָן פֶּלֶא שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רָאָה שֶׁבַּדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים מַה שֶּׁיִּהְיֶה, אֵיזֶה כְּפִירָה, אֵיזֶה שֶׁקֶר. כְּפִי שֶׁאֲנַחְנוּ - הָיָה רָאוּי חַס-וְשָׁלוֹם שֶׁיִּהְיֶה חֻרְבָּן כָּזֶה בְּלִי שׁוּם תִּקְוָה רַחֲמָנָא לְצַלָּן. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחוּם וְחַנּוּן, הוּא יָדַע שֶׁבַּדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים מֻכְרָח לֶרֶדֶת הַנְּשָׁמָה שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן בָּעוֹלָם הַזֶּה, אָז כְּבָר אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל, רַק רַבֵּנוּ!

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְרַמֵּז בְּהַמַּעֲשִׂיּוֹת שֶׁהוֹלִיכוּ הַנְּשָׁמָה לְהַשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ שֶׁתֵּרֵד לָעוֹלָם הַזֶּה, אָז בָּא הַס"מ - הַמַּלְאַךְ הַמָּוֶת, הַיֵּצֶר הָרָע, הָיָה לוֹ טַעֲנוֹת: "יֵשׁ דִּין תּוֹרָה, מַה זֶּה, הֶפְקֵר?" הוּא אָמַר: "מַה, אִם הַנְּשָׁמָה הַזּוֹ יוֹרֶדֶת לָעוֹלָם הַזֶּה אָז אֵין לִי מַה לַּעֲשׂוֹת כְּלוּם, וְכִי לַשָּׁוְא בְּרָאַתְנִי? בִּשְׁבִיל מָה בָּרָאתָ אוֹתִי?" וְהָלַךְ...

אַחַר-כָּךְ אָמְרוּ לוֹ: "הָיָה דִּין תּוֹרָה וְהֶחְלַטְנוּ, הַנְּשָׁמָה הַזֹּאת מֻכְרַח לֶרֶדֶת לָעוֹלָם, וְאַתָּה תֵּן לָךְ עֵצָה". אָז הוּא הָלַךְ לַחֲשׁוֹב עֵצָה, הוּא חָזַר וְאָמַר: "כְּבָר יֵשׁ לִי עֵצָה, הוּא יָכוֹל לָרֶדֶת, יִהְיֶה מַחֲלֹקֶת כָּזֶה.."

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אִם גַּם עַל הַמַּשִׂיחַ תִּהְיֶה מַחֲלֹקֶת, אוֹ שֶׁהַמַּחֲלֹקֶת כְּבָר נִגְמְרָה) לֹא, לֹא, עַל מָשִׂיחַ לֹא. כְּבָר נִגְמַר, הַמַּחֲלֹקֶת כְּבָר נִגְמַר...

'אשת-חיל'

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר מִשִּׁירֵי עֶרֶב שַׁבָּת,

"אֵשֶׁת-חַיִל מִי יִמְצָא.."

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי מַרְגִּישׁ רֵיחַ שֶׁל בֶּרֶסְלֶב, צְרִיכִים לְקַבֵּל אֲבָנִים...

אֲנִי הָיִיתִי שָׁם, אֲנִי קִבַּלְתִּי אֲבָנִים, כֵּן. אֲנִי לֹא רַק אוֹמֵר, אֲנִי קִבַּלְתִּי כָּל הַבִּזְיוֹנוֹת וְכָל הַצָּרוֹת, וְחוּץ מִזֶּה שֶׁלֹּא הָיָה לִי לֶחֶם, הָיָה לִי עוֹד צָרוֹת...

אַיְנְנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי חַי בָּעוֹלָם, בְּאֵיזֶה מָקוֹם, אֵיפֹה הוּא. בְּכָל לַיְלָה נִרְאֶה לִי שֶׁזֶּה הַלַּיְלָה הָאַחֲרוֹנָה, כָּל לַיְלָה שֶׁעוֹבֶרֶת אַיְנְנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי קָם, אֵיךְ יֵשׁ לִי כֹּחַ חַיִּים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְחַדֵּשׁ אוֹתִי, נוֹתֵן לִי נְשָׁמָה חֲדָשָׁה, לֵב חָדָשׁ!

כָּל הָעוֹלָם הָיוּ רְחוֹקִים מִבֶּרֶסְלֶב, לֹא רָצוּ, הָיוּ אוֹמְרִים: "'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' - לֹא!"

אַיי אַיי, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בָּעוֹלָם...

מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ יַגִּיד לָנוּ מַה זֶּה הַ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל הַ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'". אַף צַדִּיק לֹא אָמַר שֶׁמָּשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל סִפְרוֹ, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ! כָּל

דִּבּוּר הוּא פֵּרוּשׁ לָנוּ לְכָל הַצָּרוֹת שֶׁיֵּשׁ לָנוּ. לַעֲזֹר, לְהוֹשִׁיעַ, לְהַצִּיל, לְרַפְּאוֹת, לְהַחֲיוֹת. אִם צְרִיכִים לְהַחֲיוֹת מֵת - יְכוֹלִים לְהַחֲיוֹת מֵתִים, "בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים". הוּא הֵכִין כְּבָר הַכֹּל!

אוֹי, רַק לִשְׁמֹעַ דִּבּוּר אֶחָד יוֹצֵא מִן הַלֵּב שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הִתְפַּלֵּל בִּיחִידוּת בַּבַּיִת וְנַעֲשָׂה הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה.. וְכַמָּה נְפָשׁוֹת בְּיִשְׂרָאֵל הֵם שָׁמְעוּ הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, אוֹר כָּזֶה, אָז נִתְחַדְּשׁוּ לְגַמְרֵי!

הִתְחַדְּשׁוּת? נַעֲשָׂה עוֹד מַשְׂגִּעִים. הָיוּ אוֹמְרִים עַל בְּרֶסְלֶב שֶׁהֵם מְשֻׁגָּעִים. נוּ, יֵשׁ כְּבָר מְשֻׁגָּעִים חֲדָשִׁים. מִי שֶׁשָּׁמַע רַק דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִסְפָּר תְּהִלִּים, מִסְפָּר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', נַעֲשָׂה אָדָם חָדָשׁ, לֹא אוֹתוֹ אָדָם שֶׁהָיָה מִקֹּדֶם. דִּבּוּר אֶחָד מִסְפָּר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מִסְפָּר תְּהִלִּים, מַה שֶּׁזֶּה.. רַק לוֹמַר הַנִּגּוּן שֶׁל 'אֵשֶׁת-חַיִל', הִתְעוֹרְרוּת כָּזֶה.. נַעֲשָׂה חָדָשׁ!

"אשת-חיל מי ימצא"...

"טָעֲמָה כִּי טוֹב סַחְרָהּ.." אַיי יַי יַי, יְכוֹלִים לִגְוֹעַ, אֵיזֶה סְחוֹרָה יֵשׁ לָנוּ.

"לֹא יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה נֵרָהּ.." לֹא יִכְבֶּה אֲפִלּוּ בַּלַּיְלָה נֵרָהּ.

"כַּפָּהּ פָּתְחָה לֶעָנִי.." אַתָּה עָנִי? כַּפָּהּ פָּתְחָה לֶעָנִי, הִיא נוֹתֶנֶת הַכֹּל. וְיֵשׁ עוֹד - "יָדֶיהָ שִׁלְּחָה לָאֶבְיוֹן", עָנִי וְאֶבְיוֹן זֶה תַּכְלִית הַשְׁלֵמוּת - עָנִי וְאֶבְיוֹן, וְהִיא לֹא עוֹזֵב אַף עָנִי וְאֶבְיוֹן.

"לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג.." אֵין פַּחַד! שֶׁלֶג? לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ, מַדּוּעַ? "כִּי כָל בֵּיתָהּ", זֶה כָּל בֵּיתָהּ, "לָבוּשׁ שָׁנִים".

מַה זֶּה שָׁנִים? שְׁנַיִם! אִם עוֹד לֹא זָכִיתִי - אָז עוֹד פַּעַם, שְׁנַיִם.

"כִּי כָל בֵּיתָהּ לָבוּשׁ שָׁנִים" - אָז אֵין פַּחַד. שְׁנַיִם, אַל תִּקְרָא 'שָׁנִים' אֶלָּא 'שְׁנַיִם'. שְׁנַיִם זֶה בְּלִי סוֹף!

"עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ, וַתְּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן.." עֹז וְהָדָר - כָּל הַמַּעֲלוֹת. "עֹז" הוּא חָזָק, "וְהָדָר" הוּא יָפֶה. יֵשׁ תּוֹרָה שֶׁהִיא חָזָק אֲבָל לֹא יָפֶה, וְיֵשׁ תּוֹרָה שֶׁהִיא יָפֶה מְאֹד אֲבָל לֹא חָזָק. אֲבָל אֲנַחְנוּ יֵשׁ לָנוּ "עֹז וְהָדָר" - גַּם חָזָק וְגַם יָפֶה!

"לְבוּשָׁהּ" זֶה הַלְּבוּשׁ, הַלְּבוּשׁ הָרוּחָנִי שֶׁל הַנְּשָׁמָה, שֶׁל הַלֵּב.

"וַתְּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן.."הוֹ, הוֹ, "וַתְּשְׂחַק" שֶׁהִיא הוֹלֶכֶת לְמָקוֹם קָדוֹשׁ, לְמָקוֹם פֶּלֶא כָּזֶה...

אוֹי, כָּל פָּסוּק - זֶה עֹז וְהָדָר!

"פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה", עַל-יְדֵי שֶׁהַמּוֹכִיחַ, הָאִשָּׁת-חַיִל, פּוֹתֵחַ אֶת הַפֶּה, עַל-יְדֵי זֶה נִתְגַּלֶּה חָכְמָה, "וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ", תּוֹרַת חֶסֶד - לְלַמֵּד לַאֲחֵרִים. יֵשׁ חֶסֶד וְחֶסֶד וְחֶסֶד, אֲבָל "אַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה", הָאִשָּׁת-חַיִל.

יֵשׁ חֶסֶד, וְיֵשׁ אֱמֶת, אֱמֶת, אֱמֶת, וֶאֱמֶת, וְזֶה אֱמֶת עוֹלֶה עַל הַכֹּל!

"פִּיהָ פָּתְחָה.." הַדִּבּוּר לֹא יָכוֹל לְהַפְרֵד, עוֹד פַּעַם וְעוֹד פַּעַם, "פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה" כְּשֶׁהִיא רַק פּוֹתַחַת אֶת הַפֶּה - תֵּכֶף נִתְגַּלֶּה חָכְמָה כָּזֶה, 'נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חָכְמָה'.

נוּ, וּמַה זֶּה חָכְמָה?

"וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ", לַעֲזֹר לָנוּ, חֶסֶד. לַעֲזֹר לָנוּ.

"פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה", אָז כָּל הָעִיר, כְּבָר כֻּלָּם, כָּל הַמִּתְנַגְּדִים נָפְלוּ וְנִתְבַּיְשׁוּ, רַק לִשְׁמֹעַ הַקּוֹל שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר.

"פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ", הַמִּתְנַגְּדִים הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה, אֵיפֹה הַפֶּה? הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', אוֹי אַשְׁרֵינוּ! מַה, מַדּוּעַ אַתָּה בְּעַצְבוּת? יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה כָּזֶה...

"לֶחֶם עַצְלוּת - לֹא תֹּאכַל", רַק לִהְיוֹת בְּשִׂמְחָה.

אַיי אַיי אַיי, אֵיזֶה אֻשֶּׁת-חַיִל...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' הַתּוֹרוֹת וְהַדִּבּוּרִים, כָּל רֶגַע דִּבְרֵי הַשֵּׁם. אֲפִלּוּ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְכָל הַצַּדִּיקִים לֹא הִשִּׂיגוּ מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִשִּׂיג, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עָנָן מְיֻחָד, עוֹלֶה עַל הַכֹּל, "רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל, וְאַתְּ עָלִית עַל כֻּלָּנָה".

אַיי, לְהַרְגִּישׁ אֵיזֶה חִזּוּק, אֵיזֶה גְּבוּרָה, "עֹז וְהָדָר לְבוּשָׁהּ, וַתִּשְׂחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן".

נוּ, נוּ, הַפְּסוּק מַמָּשׁ מְבַקֵּשׁ: "אֵיךְ יְכוֹלִים לְלֶכֶת מִמֶּנִּי וּלְהַמְשִׁיךְ הַלְאָה?"

אוֹי יוֹי יוֹי, צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כְּאֵלֶּה שֶׁהַחַיִּים שֶׁלָּהֶם הֵם נָתְנוּ לָנוּ בְּחִנָּם!

רַבִּי יִשְׂרָאֵל אָמַר "עֹז וְהָדָר", וְכָל מִי שֶׁשָּׁמַע אֵלֶּה הַדִּבּוּרִים "עֹז וְהָדָר" הוּא לֹא יָכוֹל לִשְׂכֹּחַ לְעוֹלָם, לָנֶצַח נְצָחִים!

אַיי, כָּל נִגּוּן הָיָה לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁמַיִם, "וּבְכֵן צַדִּיקִים יִרְאוּ וְיִשְׂמָחוּ, וְיָשָׁרִים יַעֲלֹזוּ.." אֲנַחְנוּ רָקַדְנוּ וְקִבַּלְנוּ כָּל הָאֲבָנִים שֶׁהָיָה שָׁם. כֵּן, הָיוּ אוֹמְרִים עָלֵינוּ: "מָה, הֵם מְשֻׁגָּעִים, הֵם רוֹקְדִים!" אֲנַחְנוּ נִרְאֶה, רַק סַבָּלָנוּת, אֲנַחְנוּ נִרְאֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם, אֵיזֶה אוֹר, אֵיזֶה שִׂמְחָה, אֵיזֶה חַיִּים שֶׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם. הָעוֹלָם הַזֶּה לֹא כְּלוּם!

מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן', תּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.. עוֹד לֹא הָיָה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה בָּעוֹלָם. זֶה כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה! כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה וְכָל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְכָל הַתִּקּוּנִים שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל!

אֲבָל קָרוֹב הַזְּמַן שֶׁזֶּה יִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁיִּהְיֶה, מַה שֶּׁיִּהְיֶה...

אַיי, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַר בַּחַיִּים!

כְּשֶׁהוּא הָיָה אוֹמֵר: "פִּיהָ פָּתְחָה בְּחָכְמָה", הוּא רָצָה חָכְמָה, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ הוּא נִשְׁאַר בַּחַיִּים.

"וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָהּ", אֵיפֹה אֲנִי? יֵשׁ כְּבָר תּוֹרַת חֶסֶד כָּזֶה...

יֵשׁ לָנוּ כְּבָר כָּל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם וְהוּא נָתַן לָנוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', 'חַיֵּי מוֹהַר"ן', שִׂיחוֹת כָּאֵלּוּ, מַה שֶּׁזֶּה.. כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ - נִבְרָא עוֹלָם חָדָשׁ!

הָעוֹלָם יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר...

מִי רָאָה מַה שֶּׁעֵינַי רָאוּ? אִישׁ אֶחָד בָּעוֹלָם שֶׁהוּא צָחֹק מִכֻּלָּם, מִכָּל הָרַבָּנִים, מִכֻּלָּם. הוּא צָחֹק מֵהֶם בַּלֵּב, אֲבָל הֵם הִרְגִּישׁוּ. הוּא אֶמֶת.. יָחִיד בָּעוֹלָם!

היסוד היהדות

רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל לְגַבֵּי סִפְרֵי לִמּוּד, וּבִפְרָט לְגַבֵּי לִמּוּד סִפְרֵי הַפּוֹסְקִים...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הִזְהִיר לִלְמֹד פּוֹסְקִים, 'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', לִלְמֹד בְּכָל יוֹם וּלְקַיֵּם מַה שֶּׁכָּתוּב בּוֹ. הוּא אָמַר שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת דְּבוּקִים בַּ'קִצּוּר שֻׁלְחָן עָרוּךְ', כָּל דִּבּוּר שָׁמָּה, כָּל דִּין. בְּכָל יוֹם וְיוֹם לִלְמֹד לְפָחוֹת אֵיזֶה סָעִיף אוֹ סִימָן מִ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', זֶה סֻגָּלַת הַנֶּפֶשׁ. הוּא אָמַר בְּכָל יוֹם שֶׁלֹּא לוֹמְדִים בַּ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ' עַל-כָּל-פָּנִים אֵיזֶה סָעִיף - זֶה חָסֵר, אֲפִלּוּ אִם אֵין לוֹ זְמַן, עַל-כָּל-פָּנִים יִלְמַד אֵיזֶה סָעִיף.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא רָצָה שֶׁאֲנַחְנוּ נִהְיֶה בְּקִיאִים בְּכָל הַטּוּרִי"ם וּבְכָל הַ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', שֶׁנִּהְיֶה בְּקִיאִים בְּעַל-פֶּה, זֶה עֲבוֹדַת הַשֵּׁם. הַ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ' זֶה טוֹבַת הַנְּשָׁמָה, זֶה הַיְסוֹד הַיַּהֲדוּת, זֶה הַיְסוֹד שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל הַגְּמָרָא, אֵיךְ הַדִּינִים - לְקַיֵּם. הַ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ' הוֹצִיא מֵהַתּוֹרָה וּמֵהַצַּדִּיקִים, צְרִיכִים לְקַיֵּם כָּל דָּבָר, כָּל דִּין, בְּכֶסֶף וּבְכָל הָעִנְיָנִים. הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג בְּכָל דָּבָר.

יֵשׁ בֵּין הָרַמְ"א וּבֵין הַ'בֵּית יוֹסֵף' מַחֲלֹקֶת, יֵשׁ דְּבָרִים בַּ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ' שָׁם לֹא לְפִי שְׁנֵיהֶם, אֲנַחְנוּ עַם אֶחָד אֲבָל אַף-עַל-פִּי כֵן יֵשׁ עִנְיָנִים שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים, יֵשׁ כַּמָּה בְּחִינוֹת. הַסְּפָרַדִּים הָיָה לָהֶם חִסָּרוֹן שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם הָאוֹר שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב. שֶׁיִּהְיֶה קֶשֶׁר עִם הָאוֹר שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב - זֶה עִקָּר גָּדוֹל.

הָעִקָּר הַיּוֹם הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, אִם זֶה הָיָה מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם, הָיָה כָּל הָעוֹלָם צַדִּיקִים...

לְעִנְיַן נֶסְחָאוֹת הַתְּפִלָּה, יֵשׁ 'שֻׁלְחָן עָרוּךְ' אֵיךְ לְהִתְנַהֵג עִם הַנֻּסְחָאוֹת, אֲבָל אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁהָעִקָּר הוּא הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְתַלְמִידָיו וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵם הִתְפַּלְּלוּ נֻסַּח סְפָרַד.

עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ מַרְגִּישִׁים קְצָת כַּמָּה שֶׁהָיָה נָחוּץ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים, כִּי זֶה הָיָה כְּבָר הָאוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ - הַבַּעַל-שֵׁם הַקָּדוֹשׁ. וְהַתַּלְמִידִים הַקְּדוֹשִׁים שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, זֶה הַ'שֻׁלְחָן עָרוּךְ', הֵם הָיוּ גְּאוֹנִים גְּדוֹלִים מְאֹד. הַמַּגִּיד מִמֶּזְרִיטְשׁ הוּא צַדִּיק גָּדוֹל מְאֹד,

הוּא הָיָה עִקַּר הַתַּלְמִיד שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב. אֲבָל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עַל כָּל הַגְּאוֹנִים, עַל הַכֹּל, כְּנֶגֶד רַבֵּנוּ זַ"ל - הַכֹּל בָּטֵל!

יֵשׁ כְּבָר הָאוֹר שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, שֶׁל כָּל הַגְּמָרָא, וְשֶׁל הַגְּאוֹנִים, וְכֵן אַחַר-כָּךְ נִתְגַּלָּה עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁבָּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - הוּא כְּבָר כּוֹלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְהַכֹּל, הַכֹּל. כָּל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר זֶה אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן, וּצְרִיכִים אֲנַחְנוּ לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְקַיֵּם כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה. הָעִקָּר הַתּוֹרָה הוּא הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְתַלְמִידָיו, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִקַּר הַיַּהֲדוּת, עִקַּר שֶׁל הַכֹּל, הוּא עַל דֶּרֶךְ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְהוּא כּוֹלֵל וּמְלַמֵּד אוֹתָנוּ כְּבָר הַכֹּל, כָּל דָּבָר, גַּם הַהֲלָכָה. הוּא הָעִקָּר וְהַיְסוֹד וְהַכְּלָל, עִקַּר הַתּוֹרָה וְהַיַּהֲדוּת - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְתַלְמִידָיו וְזַרְעוֹ. הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן שֶׁעוֹלֶה לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ - יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר...

הָאֲרִ"י הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאִי וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִזְהִירוּ מְאֹד לִהְיוֹת מְקֻשָּׁר וּמֻאֲמִין בְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאִי וְהַתִּקּוּנִים, מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזָּכִינוּ.. רַבִּי שִׁמְעוֹן וְהַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים זֶה אוֹר שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, שֶׁל כָּל הַגְּאוֹנִים - הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ. הַבַּעַל 'רֵאשִׁית חָכְמָה' הוּא הָיָה תַּלְמִיד שֶׁל הָרַמַ"ק, הָ'רֵאשִׁית חָכְמָה' הוּא כֻּלּוֹ זֹהַר.

רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר-יוֹחָאִי, הַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ וְהַתִּקּוּנִים, הוֹ.. מַה שֶּׁיֵּשׁ שָׁמָּה. אֲבָל הָעִקָּר שֶׁהַכֹּל כָּלוּל בּוֹ הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה עוֹד יוֹתֵר מֵהַתִּקּוּנִים, הוּא הַכְּלָלִיּוּת וְהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַכֹּל. רַבִּי שִׁמְעוֹן נִכְלָל בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. עִנְיָנִים גְּבוֹהִים כָּאֵלֶּה...

הַיּוֹם צְרִיכִים הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. יֵשׁ בָּזֶה הַרְבֵּה לְדַבֵּר, יֶשְׁנָם עִנְיָנִים שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְכָל.. הַכֹּל. אֶפְלוּ רַבִּי שִׁמְעוֹן כָּלוּל בּוֹ בְּדִבּוּרָיו, בְּהַהִתְגַּלּוּת שֶׁלּוֹ.

וְהַכְּלָל וְהָעִקָּר וְהַקִּצּוּר - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא עִקַּר הַתּוֹרָה, עִקַּר הַכֹּל. יֵשׁ הַרְבֵּה סְפָרִים אֲבָל הַיְסוֹד וְהָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הַיּוֹם כְּשֶׁיֵּשׁ לָנוּ הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' וְכָל הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְחַנֵּךְ בָּנֵינוּ וְדוֹרוֹתֵינוּ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ, בְּדִבְרֵי רַבֵּנוּ. צְרִיכִים לְהִתְחַזֵּק בֶּאֱמוּנָה וְלִלְמֹד וּלְקַיֵּם.

זֶה אוֹר, אוֹר פָּלֵא שֶׁעוֹד לֹא הָיָה הַזְמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה, אֲבָל הָאוֹר שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב כְּבָר יֶשְׁנוֹ, וְהָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן שֶׁל מָשִׁיחַ, שֶׁכָּל הַסְּפָרַדִּים וְהָאַשְׁכְּנַזִּים כֻּלָּם נִתְבַּטְּלוּ, כֻּלָּם צְרִיכִים לְקַבֵּל הָאוֹר.

נוּ, רוֹאִים שֶׁהָעוֹלָם מִתְקָרְבִים, אֶפְלוּ הַסְּפָרַדִּים מְקַבְּלִים אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְרַבִּי, גַּם הַמְקֻבָּלִים וְהַגְּדוֹלִים. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ, זֶה כְּבָר הָעִנְיָן שֶׁל הַגְּאֻלָּה שֶׁיִּתְגַּלֶּה, יִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה שֶׁאֵין פֶּה לְדַבֵּר...

הלכתא כנחמני

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קוֹרֵא יַחַד עִם חָסִיד בַּסֵּפֶר הַקָּדוֹשׁ 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת',
"כִּי בֶּאֱמֶת עִקַּר הַיְּהֲדוּת הוּא פְּשִׁיטוּת וּתְמִימוּת בְּלִי שׁוּם חָכְמוֹת כְּלָל.."
אַי יַי יַי.. צְרִיכִים לְהַשְׁלִיךְ הַחָכְמוֹת שֶׁלָּנוּ וְלִסְמֹךְ עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עַל הַצַּדִּיקִים, וְיִתַּקֵּן הַכֹּל, כֵּן.
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר בְּהַשִּׂיחוֹת, כָּכָה בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה!" קָשֶׁה? יִהְיֶה קַל, יִתְהַפֵּךְ! רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְקַבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה וּלְהַאֲמִין בַּשֵּׁם בֶּאֱמֶת, בִּתְמִימוּת. אִישׁ יְהוּדִי - כָּל מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה הוּא לֹא עוֹשֶׂה בִּשְׁבִיל חָכְמָה, רַק אֱמוּנָה! לֹא לִהְיוֹת 'חָכָם', לְהַשְׁלִיךְ כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּנוּ; רַק חָכְמַת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹות. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה לָנוּ אֵיךְ לִזְכּוֹת לַתּוֹרָה, אֵיךְ לִזְכּוֹת לְכָל הַתִּקּוּנִים וּלְכָל הַיְשׁוּעוֹת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵכִין לָנוּ הַכֹּל!
אֲנַחְנוּ, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְרַחֵם עָלֵינוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, לִלְמֹד סְפָרָיו וּלְקַיֵּם כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה. זֶה דְּבַר פֶּלֶא שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. כָּל עִנְיַן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עִנְיָן פֶּלֶא שֶׁל כָּל הַפְּלָאוֹת. זֶה לֹא אֲנַחְנוּ אוֹמְרִים; רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רִחֵם עָלֵינוּ וְגִלָּה לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם מֵעֲנָיְנוֹ, מֵעִנְיַן גְּדֻלָּתוֹ, רַק טִפָּה מִן הַיָּם. וְזֶה גְּדֻלָּתוֹ - הָרְפוּאָה שֶׁלָּנוּ. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל חַיֵּינוּ וּרְפוּאָתֵנוּ וִישׁוּעָתֵנוּ, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ שֶׁהִשְׁאִיר לָנוּ מְהַסְּפָרִים שֶׁלּוֹ. כָּכָה הוּא אָמַר וְכָכָה רוֹאִים.
הוּא אָמַר שֶׁכָּל תֵּיבָה הִיא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְכָל יִשְׂרָאֵל - בְּתֵיבָה אַחַת! כָּכָה הוּא יָכוֹל לְהַכְלִיל כָּל הַתּוֹרָה.
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּכָל דִּבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים מֵהַתּוֹרוֹת וְהַמַּעֲשִׂיּוֹת, יֵשׁ עוֹד בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה? עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם כְּלָל, וְזֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ. הוּא מְתַקֵּן וּמְרַפֵּא אוֹתָנוּ, חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין לָהֶם שׁוּם תִּקְוָה, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְרַפֵּא אוֹתָנוּ, מְתַקֵּן אוֹתָנוּ, הוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, הַכֹּל.
אֲבָל זֶה יִתְגַּלֶּה לֶעָתִיד, יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי. אֲנַחְנוּ נִרְאֶה, אֲנַחְנוּ נִרְאֶה אֶת הָאוֹר שֶׁל הַגְּאֻלָּה, אֲנַחְנוּ נִרְאֶה וְכֵן כָּל הָעוֹלָם יִרְאוּ. הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם. כָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לְרַבֵּנוּ בִּשְׁבִיל תִּקּוּן, כָּל הָעוֹלָם. כָּל אֶחָד מֵאִתָּנוּ, כָּל הָעוֹלָם - צְרִיכִים תִּקּוּן, וְהַתִּקּוּן הוּא אֵצֶל רַבֵּנוּ. וְהוּא יְתַקֵּן, הוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ, הוּא יְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם. רַק אֱמוּנָה, אֱמוּנָה, צְרִיכִים לְהַאֲמִין...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת' בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "מִי שֶׁהוּא חָכָם בְּעֵינָיו, קָשֶׁה לוֹ לָבוֹא לִיְרָאָה", יִרְאָה זֶה כָּל הַיְסוֹד שֶׁלָּנוּ, שֶׁל הַתּוֹרָה וְשֶׁל כָּל הַיַּהֲדוּת וְזֶה כָּל הָעוֹלָם. אֲבָל אִם הָאָדָם חָכָם בְּעֵינָיו וְלֹא מְקַבֵּל וְעוֹשֶׂה חָכְמוֹת, נו...

הָעִקָּר הוּא אֱמוּנָה, לְהַשְׁלִיךְ הַחָכְמוֹת. צְרִיכִים לְהַשְׁלִיךְ אֶת הַחָכְמוֹת שֶׁלָּנוּ. לְהַשְׁלִיךְ כָּל הַחָכְמוֹת, כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, רַק מַה שֶּׁכָּתוּב בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ לִזְכּוֹת לַתּוֹרָה וּלְקִיּוּם הַתּוֹרָה. אֲנַחְנוּ רְחוֹקִים לְגַמְרֵי מִזֶּה וְהוּא מְקָרֵב אוֹתָנוּ, הוּא מַכְנִיס בָּנוּ אוֹר הַתּוֹרָה. הַכֹּל בֶּאֱמוּנָה וְתִקּוּנִים, הַכֹּל, הַכֹּל, הַכֹּל! כֵּן, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

וְאִם קָשֶׁה - שֶׁיִּהְיֶה קָשֶׁה! וְאִם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל, אִם רוֹצִים רַק לִהְיוֹת 'חָכָם' וְלַחֲקֹר, "מַה זֶּה, לָמָּה דָּוְקָא הוּא?"

כָּכָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר. אִם הוּא אָמַר אָז כְּבָר כָּל הַחֲכָמִים הַכֹּל יִתְבַּטֵּל. הוּא אָמַר כָּכָה! הָעוֹלָם מַקְשִׁים: "מַה זֶּה רַבֵּנוּ? מַה זֶּה, יֵשׁ הַרְבֵּה צַדִּיקִים!" קוֹרֵחַ גַּם-כֵּן אָמַר: "כָּל הָעֵדָה קְדוֹשִׁים וּבְתוֹכָם הַשֵּׁם, מַדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל הָעֵדָה?" אֲבָל הַתֵּרוּץ: "גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר", כְּבָר נִגְמַר!

הַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת: "הֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן, וַהֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן, וַהֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן וְהִלְכְתָא כְּנַחְמַנִי", כָּכָה אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא. כָּכָה כָּתוּב, שָׁלֹשׁ פְּעָמִים, "הִלְכְתָא כְּרַב נַחְמָן", רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּדִינָא וּבְמַחֲלֹקֶת - זֶה הֲלָכָה כְּרַב נַחְמָן. הוּא נַחְמַנִי, הוּא מְנַחֵם וּמְתַקֵּן אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא יְשַׂמַּח וִיתַקֵּן אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל. אֵצֶל שׁוּם צַדִּיק לֹא מָצִינוּ לָשׁוֹן כָּזֶה, שֶׁבַּגְּמָרָא כָּתוּב: "הִלְכְתָא כְּרַב נַחְמָן", כָּל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר - הִלְכְתָא וּבַדִּין כָּכָה! וְאִם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל, אִם רוֹצִים לִהְיוֹת חָכָם בְּעַצְמוֹ, טוֹב, אָז תַּעֲשׂוּ מַה שֶּׁאַתֶּם רוֹצִים...

עִנְיַן רַבֵּנוּ זֶה מִמָּשׁ לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, זֶה לֹא עַל חִנָּם הָיָה הַסְתָּרָה כָּזוֹ עַל רַבֵּנוּ. אֲנִי אִישׁ זָקֵן, אֲנִי רָאִיתִי רַבָּנִים גְּדוֹלִים שֶׁהָיָה לָהֶם מֹחַ וְלֵב, אֲבָל לֹא הָיָה לָהֶם הַיְסוֹד הַתּוֹרָה - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא עִקַּר הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת, רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. הוּא כָּל הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ, הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹוֹת, אֲהָהּ!

עִנְיַן רַבֵּנוּ הוּא עִנְיַן פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. תִּרְאֶה הַ'חַיֵּי מוֹהַר"ן', הַשִּׂיחוֹת שֶׁלּוֹ, וְגַם-כֵּן הַשִּׂיחוֹת שֶׁלּוֹ צְרִיכִים לְקַבֵּל הַכֹּל בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת, וְלֹא לִהְיוֹת 'חָכָם'. אֲנַחְנוּ רְחוֹקִם לְגַמְרֵי וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עוֹשֶׂה עִמָּנוּ פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל, הוּא מְתַקֵּן. זֶה תָּלוּי בְּיָדֵינוּ, אִם רוֹצִים לְקַבֵּל מַה שֶּׁאָמַר רַבֵּנוּ, אִם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אַף-עַל-פִּי כֵן עוֹסֵק בְּהַתְקוֹן שֶׁלּוֹ, אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא כְּמוֹ שֶׁהוּא.

זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. פֶּלֶא כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה, שֶׁהוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, יְתַקֵּן בִּשְׁלֵמוּת כֻּלָּנוּ כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ. אֲבָל אָסוּר לְהַקְשׁוֹת וְלִהְיוֹת קָשֶׁה וְלוֹמַר: "מַדּוּעַ כָּכָה, מַדּוּעַ

כָּכָה?" רַק אֱמוּנָה, רַק אֱמוּנָה! צַדִּיק קָדוֹשׁ כָּזֶה כְּמוֹ רַבֵּנוּ זֶה כֻּלּוֹ אֱמוּנָה, רַק אֱמוּנָה, אִם לֹא - חַס-וְשָׁלוֹם אָז לֹא כְּלוּם. רַק אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת. זֶה אֱמֶת כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם, עוֹד לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. הַכֹּל לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן, לְפִי הַלֵּב, לְפִי הָאֱמוּנָה, אָז זוֹכִים לְכָל דָּבָר, זוֹכִים לְכָל הַיְשׁוּעוֹת. וְכָל הַיְשׁוּעוֹת - הוּא רַבֵּנוּ!

כָּל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת - אֵצֶל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אֲנַחְנוּ הָעִקָּר שֶׁלָּנוּ לִהְיוֹת קָשׁוּר וְדָבוּק לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶהוּ כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַחָכְמָה. הוּא הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הַכֹּל. הוּא הַתְּקוּנִים, הוּא כָּל הַתּוֹרָה. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל הַתּוֹרָה, כּוֹלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְכָל נַפְשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת!

כָּכָה אוֹמֵר רַבֵּנוּ, לֹא מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר, מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר זֶה לֹא כְּלוּם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רְחֵם עָלֵינוּ וְהוֹדִיעַ לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁהוּא, אֵיזֶה רַבִּי הוּא.

נוּ, אָז צְרִיכִים לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ. אִם לֹא רוֹצִים לְקַבֵּל...

אוֹמֵר רַבֵּנוּ בְּתוֹרָה קכ"ג: "הָעִקָּר הַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ הוּא לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ לְהַצַּדִּיק שֶׁבַּדּוֹר, וּלְקַבֵּל דְּבָרָיו עַל כָּל אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה, דָּבָר קָטָן וְדָבָר גָּדוֹל. וְלִבְלִי לִנְטוֹת מִדְּבָרָיו חַס-וְשָׁלוֹם יָמִין וּשְׂמאל. וְצָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחָכְמוֹת וּלְסַלֵּק דַּעְתּוֹ כְּאִלּוּ אֵין לוֹ שׁוּם שֵׂכֶל בִּלְעֲדֵי אֲשֶׁר יְקַבֵּל מֵהַצַּדִּיק וְהָרַב הָאֱמֶת. וְכָל זְמַן שֶׁנִּשְׁאָר אֶצְלוֹ שׁוּם שֵׂכֶל עַצְמוֹ, אֵינוֹ בִּשְׁלֵמוּת וְאֵינוֹ מְקֻשָּׁר עֲדַיִן לְהַצַּדִּיק", הוּא מְקֻשָּׁר לְשַׁקְרָן! לֹא לְהַצַּדִּיק...

הַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת: "אָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵי הָרַבִּי!" הוּא הָרַבִּי שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. הוּא הָרַבִּי, "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" - רָאשֵׁי-תֵבוֹת רַבִּ"י. זֶה גִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן'.

אוֹי, אִם לֹא הָיָה לָנוּ רַק תּוֹרָה אַחַת מֵרַבֵּנוּ, "רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי תֵבוֹת רַבִּי", הוּא גִּלָּה זֶה.

רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ, הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל! הוּא הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, הָרֹאשׁ שֶׁל הַכֹּל!

הוּא הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁלָּנוּ, הוּא הָרַבִּי הוּא אֱמֶת, הוּא הָרֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָרַבִּי. אָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרָיו, צְרִיכִים לְקַבֵּל הַכֹּל וְלֹא לִהְיוֹת 'חָכָם'. רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - אֶחָד, זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ! הוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל!

גַּם-כֵּן יֵשׁ רַבִּי שֶׁל רְשָׁעִים, יֵשׁ רַבָּנִים שֶׁהֵם רְשָׁעִים, רָשָׁע, "רְשָׁעִים בַּחשֶׁךְ יִדָּמוּ" - רָאשֵׁי תֵבוֹת רַבִּ"י. יֵשׁ רְשָׁעִים שֶׁלֹּא יְכוֹלִם לְעָזֹר לָנוּ וְהֵם אוֹמְרִים שֶׁהַצַּדִּיק הַדּוֹר זֶה הֶבֶל - זֶה שֶׁקֶר! בִּשְׁבִיל זֶה אֲנַחְנוּ בְּגָלוּת כָּל-כָּךְ. הֵם פִּרְסְמוּ עַצְמָם שֶׁהֵם צַדִּיקִים; הֵם רְשָׁעִים, הֵם כּוֹפְרִים, לֹא לוֹמְדִים תּוֹרָה, לֹא יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, לֹא יוֹדְעִים כְּלָל, רְשָׁעִים! רְשָׁעִים - בַּחשֶׁךְ יִדָּמוּ!

עִתִּיד הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא לִנְקֹם נִקְמַת עַמּוֹ מֵאוֹתָם נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר שֶׁמְּמַלְּאִים בִּטְנָם בְּכָבוֹד וְגֵאוּת, וּמַרְאִים עַצְמָם כְּצַדִּיקֵי הַדּוֹר וְצוֹדִים נְפָשׁוֹת יְקָרוֹת וְדוֹרְסִים וְטוֹרְפִים אוֹתָם בְּרֶגֶל גַּאֲוָה וְשֶׁקֶר, וּמְעַוְּרִים עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִלִּרְאוֹת אוֹר הַמַּנְהִיג הָאֱמֶת שֶׁמְּגַלֶּה וּמֵאִיר אוֹר הַשֶּׁם לְכָל בָּאֵי עוֹלָם לְדוֹר דּוֹר לָנֶצַח. שֶׁבַע מְדוֹרִים יֵשׁ בְּגֵיהִנֹּם, וְכָל מָדוֹר יֵשׁ בּוֹ שֶׁבַע אֲלָפִים חוֹר, וְכָל חוֹר יֵשׁ בּוֹ שִׁבַע אֲלָפִים סְדָקִים, וְכָל סֶדֶק יֵשׁ בּוֹ שֶׁבַע אֲלָפִים עַקְרבִים, וְכָל עַקְרָב יֵשׁ בּוֹ שֶׁבַע אֲלָפִים חֲלָיוֹת, וּבְכָל חֲלָיָה שֶׁבַע אֲלָפִים כַּדִּים שֶׁל רַעַל תְּלוּיִים בָּהּ, וְכֻלָּם מְזֻמָּנִים לְרִשְׁעִים הַדּוֹבְרִים עַל הַצַּדִּיק הָאֱמֶת בְּגַאֲוָה וּבוּז וּמִתְלוֹצְצִים וּמְבַזִּים סְפָרָיו וְתַלְמִידָיו הַקְּדוֹשִׁים.

בְּכָל רֶגַע שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל יִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְכָל הָרַבָּנִים, לְכָל הַמִּתְנַגְּדִים - אָז יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה תֵּכֶף, כֵּן!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ קוֹרֵא אוֹתָם "הַמְּפָרְסְמִים שֶׁל שֶׁקֶר", רְשָׁעִים. רְשָׁעִים - לֹא רַק רְשָׁעִים רוֹצְחִים, יֵשׁ רְשָׁעִים רוֹצְחִים שֶׁהוֹלְכִים עִם גַּרְבַּיִם לְבָנוֹת וְעִם שְׁטְרַיְמֶל גָּדוֹל וְהֵם רוֹצְחִים, כֵּן. הֵם מַסְתִּירִים אֶת הָאֱמֶת מִן הָעוֹלָם, הֵם עוֹשִׂים מֵעַצְמָם שֶׁהֵם צַדִּיקִים, שֶׁהֵם יוֹדְעִים לַעֲזֹר לָנוּ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "רַק אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר" (וּמַרְאֶה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ!) בְּרֶסֶלֶב זֶה אֱמֶת, וְכֻלָּם צְרִיכִים לְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ. וְאִם הֵם מִתְנַגְּדִים לְרַבֵּנוּ אָז הֵם שֶׁקֶר! הֵפֶךְ צַדִּיק זֶה רָשָׁע. הֵפֶךְ הָאֱמֶת זֶה שֶׁקֶר!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "עֲבֵרָה לֹא שַׁיָּךְ לְיִשְׂרָאֵל", עֲוֹונוֹת זֶה שַׁיָּךְ רַק לַגּוֹיִים, זֶה לֹא שַׁיָּךְ לָנוּ. נוּ, אָז אֵיךְ בָּאִים לַעֲוֹונוֹת? בָּאִים לַעֲוֹונוֹת עַל-יְדֵי שֶׁנֶּעֱלָם הָרֹאשׁ-בַּיִת הָאֱמִתִּי, הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, בִּשְׁבִיל זֶה בָּאִים לַעֲוֹונוֹת.

הַגְּמָרָא אוֹמֶרֶת: "אֵין אָדָם עוֹבֵר עֲבֵרָה, אֶלָּא אִם-כֵּן נִכְנַס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת", רוּחַ שְׁטוּת זֶה הֵפֶךְ הַדַּעַת. עַל-יְדֵי שֶׁנֶּעֱלָם הַדַּעַת, עַל-יְדֵי שֶׁנֶּעֱלָם רַבֵּנוּ - בָּאִים לַעֲוֹונוֹת. יֵשׁ רְשָׁעִים רוֹצְחִים שֶׁהֵם מַרְחִיקִים מַסְתִּירִים מִן הָעוֹלָם אֶת הָאֱמֶת, רוֹצִים רַק כֶּסֶף, כֶּסֶף וְכָל הַתַּאֲווֹת. רַבָּנִים, יֵשׁ רַבָּנִים כְּאֵלֶּה, בְּוַדַּאי. כָּל הָרַבָּנִים הֵם רַבָּנִים, אֲבָל לֹא צַדִּיקִים, יֵשׁ בָּהֶם שֶׁקֶר הַרְבֵּה, מְחַפְּשִׂים שֶׁקֶר וְכָבוֹד וּפִרְסוּם. אֵין לָנוּ שׁוּם שַׁיָּכוּת, שׁוּם קֶשֶׁר אִתָּם. הֵם יַגִּידוּ עָלֵינוּ מַה שֶּׁיַּגִּידוּ, אֲבָל הֵם לֹא רוֹצִים לְהַכְנִיעַ עַצְמָם, הֵם לֹא מְחַפְּשִׂים אֱמֶת, הֵם מְחַפְּשִׂים כֶּסֶף וְכָבוֹד וְגַאֲוָה, זֶהוּ. אֲבָל הָאֱמֶת יִתְגַּלֶּה, הַשֶּׁקֶר יִפֹּל וְהָאֱמֶת יָקוּם. אוֹי אֵיךְ יִתְבַּיְשׁוּ הָרְשָׁעִים...

עִקַּר הִתְרַחֲקוּת יִשְׂרָאֵל מֵאֲבִיהֶם שֶׁבַּשָּׁמַיִם וְעִקַּר כְּלַל כָּל הַפְּגָמִים וְכָל הַחֻרְבָּנוֹת וַאֲרִיכַת הַגָּלוּת - הַכֹּל עַל-יְדֵי הַהַעְלָמָה הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּתְעַלֵּם אוֹר הַצַּדִּיק הָאֱמֶת, שֶׁהוּא בְּחִינַת הָרֹאשׁ

בַּיִת שֶׁבִּשְׁבִילוֹ הָיְתָה כָּל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, וְעַל-יָדוֹ קִיּוּם כָּל הַבְּרִיאָה, וְעַל יָדוֹ יִהְיֶה עִקַּר גְּמַר הַתִּקּוּן הַגְּאֻלָּה הָאַחֲרוֹנָה בִּשְׁלֵמוּת.

יֵשׁ בְּ'סֵפֶר הַמִּדּוֹת' דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ שֶׁגִּלָּה: "בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ תָּלוּי בְּקִרְבַת הַצַּדִּיקִים!" נוּ, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים שֶׁדְּבָרֵי רַבֵּנוּ הֵם מַעְיָנוֹת, כָּל דִּבּוּר הוּא מַעְיָן חָכְמָה. מִי הֵם הַצַּדִּיקִים? "לַצַּדִּיקִים" זֶה לְשׁוֹן רַבִּים - רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה הָעִקָּר, וְתַלְמִידוֹ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נָתָן. הַצַּדִּיקִים הֵם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וַאֲנָשָׁיו הָאֲמִתִּיִּים, לֹא הַשִּׁקְרָנִים. יֵשׁ שַׁקְרָנִים הַרְבֵּה, בִּבְרֶסְלֶב, בִּבְרֶסְלֶב, כֵּן. יֵשׁ שַׁקְרָנִים, אֲבָל זֶה לֹא בָּא בְּחֶשְׁבּוֹן, זֶה לֹא בְּרֶסְלֶב. בְּרֶסְלֶב זֶה רַק אֱמֶת. שֶׁקֶר - לֹא בְּרֶסְלֶב! כֻּלָּם לֹא כְּלוּם, רַק אֱצְלֵנוּ הָאֱמֶת הַבָּרוּר. רַק דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא כָּל הַתּוֹרָה, דִּבּוּר אֶחָד! כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא הָרְפוּאָה לְכָל יִשְׂרָאֵל!

הָעִקָּר הוּא הָרַבִּי, הַצַּדִּיק, הָרֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. הוּא מֵאִיר בָּנוּ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְווֹת וְכָל הַתִּקּוּנִים שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים. הַצַּדִּיק הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ אֵיךְ לִלְמֹד הַתּוֹרָה וְאֵיךְ לְקַיֵּם הַתּוֹרָה וְהַכֹּל. הוּא מֵאִיר בָּנוּ הָאֱמוּנָה הַקְּדוֹשָׁה וְחַיִּים כָּזֶה וֶאֱמוּנָה כָּזֹאת שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם עֲדַיִן. צָרִיךְ לְהִתְגַּלֶּה אוֹר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה אוֹר חָדָשׁ לְגַמְרֵי שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, לְתַקֵּן אוֹתָנוּ, לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ. הוּא יָכוֹל לְהַכְנִיס וּלְהָאִיר בָּנוּ אוֹר הַתּוֹרָה. אוֹר רַבֵּנוּ זֶה אוֹר חָדָשׁ שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, חָדָשׁ לְגַמְרֵי!

אוֹר גָּדוֹל, יִהְיֶה אוֹר גָּדוֹל שֶׁל יִרְאַת שָׁמַיִם, כְּשֶׁיִּתְגַּלֶּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צָרִיךְ לְהָאִיר בְּמָרוֹקוֹ וּבְכָל הָעוֹלָם וּכֻלָּם צְרִיכִים לְהִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי לְרַבֵּנוּ. הוּא הָיָה בָּעוֹלָם וְלֹא נִתְגַּלָּה, אֲבָל הַהִתְגַּלּוּת צָרִיךְ לִהְיוֹת חָדָשׁ לְגַמְרֵי. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כָּל הַתּוֹרָה, כָּל הָאֱמֶת. וְהַשִּׁקְרָנִים יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי...

שַׁקְרָנִים! יִתְגַּלֶּה אוֹר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, אָז יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, עוֹלָם חָדָשׁ!

מַה שֶּׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁנִּתְגַּלָּה עַכְשָׁו, לֹא יָדְעוּ וְלֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, כָּל הַלּוֹמְדִים וְכָל הַגְּדוֹלִים לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ - זֶה כְּלֵלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה וְכָל יִשְׂרָאֵל וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת.

דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ הוּא שֹׁרֶשׁ כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵהַיְּהוּדִים, שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה, אוֹרוֹת פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה לֹא הָיָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, וְזֶה יָאִיר בְּכָל הָעוֹלָם וְכָל הָעוֹלָם יַשְׁלִיכוּ כָּל הַשְּׁטוּתִים, כָּל הַכֶּסֶף וְכָל הַכָּבוֹד וְכָל הַשֶּׁקֶר. כָּל הַשֶּׁקֶר יִתְבַּטֵּל וְיִתְגַּלֶּה רַק הָאֱמֶת וְזֶה יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, עוֹלָם אֱמֶת, לֹא עוֹלָם הַשֶּׁקֶר.

יֵשׁ שֶׁקֶר גָּדוֹל, אֲבָל זֶה צָרִיךְ לִפֹּל וְלִפֹּל וְלִפֹּל לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי. כִּמְעַט כֻּלָּם יוֹדְעִים שֶׁהַשֶּׁקֶר נִתְגַּלָּה, כֵּן. יִתְגַּלֶּה הָאֱמֶת בָּעוֹלָם וְהַשֶּׁקֶר יִפֹּל לְגַמְרֵי. יֶשְׁנוֹ הַיּוֹם רַב מְפֻרְסָם מְאֹד, הוּא

יִפֹּל וְיִפֹּל כְּמוֹ כָּל הַשַּׁקְרָנִים, כָּל הַשַּׁקְרָנִים יִפְּלוּ וְיִהְיֶה רַק אֱמֶת, אֱמֶת וֶאֱמוּנָה. הַשֶּׁקֶר יִפֹּל וְיִפֹּל וְיִפֹּל, וְהָאֱמֶת יָאִיר וְיָאִיר וְיָאִיר בְּכָל הָעוֹלָם...

כֵּן, אֲנִי לֹא מְפַחֵד לְדַבֵּר אֶת זֶה. אֲנִי לֹא אוֹמֵר אֶת זֶה, הוּא אוֹמֵר, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר כָּכָה, וְאִם הוּא אָמַר - הֲלֹא הֲלָכָה כְּמוֹתוֹ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מִזֶּה. הוּא סִפֵּר הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל ה'בַּעַל-תְּפִלָּה' וְ'שֶׁבַע בֶּעטְלֶירס' וְגַם-כֵּן הַתּוֹרוֹת, ה'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', ה'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', ה'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. תַּלְמִידִים כְּאֵלֶּה.. רַבִּי נָתָן וְכָל הַתַּלְמִידִים שֶׁלּוֹ. יְכוֹלִים לְהָבִין בְּעַצְמוֹ - חָכָם מֵבִין מֵעַצְמוֹ. 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הַאִם יֵשׁ עוֹד 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'? יֵשׁ עוֹד 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'? יֵשׁ עוֹד 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'? 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', מַה שֶּׁזֶּה.. כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ וְרַבִּי נָתָן זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ וְהָעוֹלָם עוֹשִׂים חָכְמוֹת. 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', סִפְרֵי רַבֵּנוּ - זֶהוּ הַגְּאֻלָּה, זֶהוּ הַתּוֹרָה וְזֶה הָאֱמוּנָה וְזֶה הַכֹּל!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר וּלְהִתְחַזֵּק בְּשִׂמְחָה בְּיוֹתֵר עַל אֲשֶׁר זָכִינוּ לְהִנָּצֵל מִלְּהִיוֹת בִּכְלַל הַמִּתְנַגְּדִים אֶל נְקֻדַּת הָאֱמֶת כָּזֶה. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲשֶׁר הִבְדִּילָנוּ מִן הַטּוֹעִים הָאֵלֶּה וְהֵאִיר לָנוּ הָאֱמֶת לַאֲמִתּוֹ. יְהִי הַשֵּׁם עִמָּנוּ שֶׁנִּזְכֶּה לְקַיֵּם דְּבָרָיו הַקְּדוֹשִׁים וְלֵילֵךְ בִּדְרָכָיו וַעֲצוֹתָיו הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁהֵם עֵצוֹת הַשֵּׁם אֲשֶׁר לְעוֹלָם יַעֲמֹדוּ. בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים יֵשׁ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּל הַתִּקּוּנִים וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, וְכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל יִשְׂרָאֵל, כֵּן. הָעִקָּר הוּא רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה צָרִיךְ לְהָאִיר לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל יִשְׂרָאֵל. כָּל זְמַן שֶׁזֶּה עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה - אֵין כְּלוּם, אֵין לָנוּ כְּלוּם!

הַלֵּב שֶׁלָּנוּ, הַלֵּב שֶׁלָּנוּ מַסְפִּיק לָנוּ, הוּא נוֹתֵן לָנוּ אוֹר וְחִיּוּת עַל כָּל דָּבָר, עַל כָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה, רַק אֱמֶת וֶאֱמוּנָה. נַ נַח נַחְמָן מֵאוּמַן הוּא מְחַיֶּה וּמְחַדֵּשׁ וּמְתַקֵּן כָּל יִשְׂרָאֵל. אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים מַעְנְיָנִים פְּלָאִיִּים נֶעֱלָמִים לָגַמְרֵי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא פֹּה עִמָּנוּ, יִתְגַּלֶּה הַזֹּהַר וְהַתִּקּוּנִים וְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְרַבֵּנוּ וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', עַכְשָׁו הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה. כָּל דִּבּוּר הוּא אוֹר, אוֹר נֶעֱלָם מְאֹד שֶׁהָיָה נֶעֱלָם לְגַמְרֵי וְעַכְשָׁו מַתְחִיל לְהָאִיר. כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, לֹא עוֹלָם שֶׁל עַכְשָׁו, יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ. מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ הוּא כְּבָר יְפָרֵשׁ לָנוּ אֵיךְ לִחְיוֹת וְאֵיךְ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה...

הָעִקָּר צְרִיכִים לְפָרְסֵם אֶת שֵׁם רַבֵּנוּ שֶׁכֻּלָּנוּ וְכָל הָעוֹלָם תָּלוּי בּוֹ. הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁהַכֹּל תָּלוּי בּוֹ הוּא לְהִתְקָרֵב לְהַצַּדִּיק הָאֱמֶת, לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. אִם אֲנַחְנוּ לֹא נִסְתַּכֵּל עַל הָרַבָּנִים וְהַשֶּׁקֶר, הָעָם בְּעַצְמוֹ יִבְחַר בְּרַבֵּנוּ - זֶה מַסְפִּיק. זֶה הַתִּקּוּן לְכָל הָרַבָּנִים, לְכָל הַשֶּׁקֶר, תִּקּוּן גָּמוּר. וְנֵצֵא מֵהַגָּלוּת וְנִזְכֶּה לַגְּאֻלָּה שֶׁאֲנַחְנוּ מְקַוִּים. עַכְשָׁו הוּא סוֹף הַזְּמַן, סוֹף הַזְּמַן. יֵשׁ עוֹד מָאתַיִם שָׁנָה - נוּ, זֶה גַּם-כֵּן הַרְבֵּה בִּשְׁבִילֵנוּ...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מַדּוּעַ יֶשְׁנָם אֲנָשִׁים שֶׁזּוֹכִים לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ, וְיֶשְׁנָם אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם זוֹכִים?)

בְּחִירָה! בָּעוֹלָם יֵשׁ בְּחִירָה. יְכוֹלִים לִהְיוֹת צַדִּיק וְיכוֹלִים לִהְיוֹת רָשָׁע. יֵשׁ בְּחִירָה, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם עִם בְּחִירָה.

רַבִּי נָתָן הוּא הָיָה גָּאוֹן וְצַדִּיק, גָּאוֹן כָּזֶה.. וְהַחוֹתֵן שֶׁלּוֹ הָיָה גָּאוֹן עוֹלָמִי - דָּוִד צְבִי. וְהוּא הָיָה רַב עַל שֶׁטַח גָּדוֹל בְּרוּסְיָה שֶׁיּוֹתֵר גָּדוֹל מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

נוּ, הוּא הָיָה גָּאוֹן, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לְרַבִּי נָתָן: "הַחוֹתֵן שֶׁלְּךָ הוּא גָּאוֹן וְצַדִּיק, הוּא לֹא גָּאוֹן בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, לֹא בִּשְׁבִיל שֵׁם וְכָבוֹד", וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא לֹא יָדַע מֵרַבֵּנוּ!

הָאַבָּא שֶׁלִּי הָיָה חָסִיד בַּחֲסִידוּת מְסֻיֶּמֶת וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי זָכִיתִי בִּזְכוּת רַבֵּנוּ לָצֵאת מִזֶּה לְגַמְרֵי. כִּי אֵין רַבִּי, אֵין רַבִּי, רַק רַבֵּנוּ - רַק רַבֵּנוּ הוּא הָרַבִּי!

שתיקה אחת

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסַפֵּר מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וּמֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ...

אוֹי, אוֹי, אוֹי.. מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם. זֶה נֵס אִם אֲנַחְנוּ לֹא נַעֲשִׂים מְשֻׁגָּעִים מִגֹּדֶל הַשִּׂמְחָה!

מָה הָיֵינוּ עוֹשִׂים בְּלִי רַבֵּנוּ? מִי הָיָה יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ? אֲבָל אִם יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ - יֵשׁ לָנוּ הַכֹּל! אִם אֲנִי כָּאן - הַכֹּל כָּאן!

מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה רַבֵּנוּ וַאֲנָשָׁיו, אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ וְסִפְרֵי רַבֵּנוּ זֶה עִנְיָן מְיֻחָד, סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם. אִם זֶה הָיָה נִתְגַּלֶּה לְהָעוֹלָם, הָיָה כְּבָר מָשִׁיחַ בָּא וְהָיְתָה כְּבָר הַגְּאֻלָּה. זֶהוּ הַכֹּל!

אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ הָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלּוּ שֶׁהֵם הָיוּ בְּסוֹד מִכָּל הָעוֹלָם, כְּמוֹ שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם. כֵּן, אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ וְאַנְשֵׁי רַבִּי נָתָן הָיוּ גַּם-כֵּן נֶעֱלָמִים וְסוֹד מִכָּל הָעוֹלָם, לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה, וְהֵם מָסְרוּ אֶת נַפְשָׁם. אֵצֶל רַבֵּנוּ הָיוּ גְּדוֹלִים, גְּדוֹלֵי עוֹלָם, הָיוּ בַּעֲלֵי-מְקֻבָּלִים, לֹא סְתָם אֲנָשִׁים. רַבִּי יוּדֶל הָיָה בַּעַל-מוֹפֵת גָּדוֹל, הוּא הָיָה בַּעַל-מְקֻבָּל גָּדוֹל וְצַדִּיק וְקָדוֹשׁ, וְהוּא הָיָה מִתְלוֹנֵן אֵצֶל רַבֵּנוּ שֶׁהַגּוּף שֶׁלּוֹ הוּא גּוּף כָּזֶה שֶׁהוּא אֵינֶנּוּ יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת אִתּוֹ, אָז רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר לוֹ: "תְּדַבֵּר עִם הַגּוּף, תְּדַבֵּר עִם הָאֵיבָרִים". כָּכָה זֶה אֵצֶל רַבֵּנוּ, הוּא לוֹקֵחַ אֶת הֶכִּי גָּרוּעַ וַהֲכִי פָּשׁוּט וְלֹא יוֹדֵעַ כְּלוּם, כְּמוֹ בְּהֵמָה - אֲבָל אֲנִי צָרִיךְ אוֹתְךָ! אֲנִי רוֹצֶה בְּהֵמָה! אֲנִי צָרִיךְ אוֹתְךָ!

רַבִּי מֹשֶׁה בֶּרֶסְלֶבֶר הוּא הָיָה תַּלְמִיד שֶׁל רַבִּי נָתָן. פַּעַם אַחַת סִפְּרוּ מִגָּאוֹן אֶחָד שֶׁיּוֹדֵעַ חֲמֵשׁ מֵאוֹת דַּפֵּי גְּמָרָא בְּעַל-פֶּה, אָז כֻּלָּם הִתְפַּלְּאוּ מְאֹד, "אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר פֶּלֶא כָּזֶה?!" הֵם הִשְׁתּוֹמְמוּ. אָז אָמַר לָהֶם רַבִּי נָתָן: "מֹשֶׁה'לֶה שֶׁלִּי יָכוֹל לְהַגִּיד חֲמֵשׁ מֵאוֹת פְּעָמִים רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם.."

וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא לָמַד אֵצֶל רַבִּי מֹשֶׁה בְּרֶסְלֶבֶר. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה מַחֲזִיק אֶת הַיַּאְרְצַייְט שֶׁלּוֹ, יוֹם הָאַזְכָּרָה שֶׁל רַבִּי מֹשֶׁה בְּרֶסְלֶבֶר, כְּמוֹ אַחֲרֵי הָאַבָּא. הוּא הָיָה מִתְעַנֶּה בַּיּוֹם הַזֶּה, וְלָמַד מִשְׁנָיוֹת, וְהִדְלִיק נֵר תָּמִיד שֶׁל שֶׁמֶן זַיִת.

וְהַפֶּתֶק, זֶה גַּם-כֵּן נֶס מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ לֹא מִשְׁתַּגְּעִים מִגֹּדֶל הַשִּׂמְחָה שֶׁהָיְתָה צְרִיכָה לִהְיוֹת לָנוּ, זֶה נֶס! מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ עַכְשָׁו בְּדוֹר הַחֹשֶׁךְ הַזֶּה.. הָיִינוּ צְרִיכִים כֻּלָּנוּ לָלֶכֶת בְּכָל מָקוֹם עִם רְקוּדִים וְשִׂמְחָה, רְקוּדִים וְשִׂמְחָה!

זֶה הַפֶּתֶק, זֶה רֶמֶז שֶׁהָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא מְגַלֶּה שֶׁהוּא זֶה הַשִּׁיר שֶׁיִּתְעַר לֶעָתִיד וְשֶׁיַּהֲפֹךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן - זֶה סוֹד מִכָּל הָעוֹלָמוֹת!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנַחְנוּ חַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה, עַכְשָׁו בְּחֹשֶׁךְ כָּזֶה בְּדוֹר יָתוֹם - בְּלִי רַבֵּנוּ. כָּל הַלּוֹמְדִים וְכָל הַגְּדוֹלִים הֵם יְתוֹמִים, לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. אֵין לָהֶם אַבָּא, אֵין לָהֶם אִמָּא.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הָאַבָּא, הוּא הָאִמָּא, הוּא הַכֹּל! הוּא הַתּוֹרָה, הוּא הָאֱמוּנָה, הוּא הַכֹּל! הַכֹּל רַבֵּנוּ!

הֵם לֹא רוֹצִים לָדַעַת, הֵם חוֹשְׁבִים עִם הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם: "מַה, כָּל הַגְּדוֹלִים לֹא יוֹדְעִים? מָה, רַק בְּרֶסְלֶב, רַק רַבִּי נַחְמָן?" הֵם לֹא יְכוֹלִים לְקַבֵּל אֶת זֶה. וְגַם הַשַּׂקְרָנִים, הַשַּׂקְרָנִים שֶׁל בְּרֶסְלֶב, הֵם אוֹמְרִים גַּם-כֵּן שֶׁקֶר וְשֶׁקֶר. שֶׁקֶר זֶה לֹא בְּרֶסְלֶב, זֶה עוֹלָם אַחֵר. אֱמֶת - זֶה רַק בְּרֶסְלֶב!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִזְהִיר שֶׁצָּרִיךְ לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אִם לְהִשְׁתַּקֵּעַ; אִם לֹא, אֲבָל צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲנַחְנוּ נוֹסְעִים לַאֲמֶרִיקָה בְּיוֹם אֶחָד, אֲבָל אָז הָיוּ נוֹסְעִים לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בִּמְסִירַת נֶפֶשׁ. רַבִּי נָתָן הָלַךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא הָיָה אִישׁ עָנִי עִם מִשְׁפָּחָה שֶׁאֵין לָהֶם פַּרְנָסָה, וְהוּא נָסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וּכְשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נָסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הָיָה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת אֵיךְ הוּא נִשְׁאַר בַּחַיִּים מֵהַנְּסִיעָה הַזּוֹ, וּכְשֶׁהוּא הִגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְרַק הָלַךְ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הוּא אָמַר שֶׁהוּא כְּבָר קִבֵּל הַכֹּל מַה שֶּׁהוּא רָצָה...

כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁרַבֵּנוּ הוּא גָּאוֹן כָּזֶה מַה שֶּׁאֵין דֻּגְמָתוֹ, הוּא הָיָה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ שָׁמָּה תַּלְמִידֵי הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, הֵם הָיוּ גְּדוֹלֵי תּוֹרָה, גְּאוֹנֵי אֶרֶץ, גְּאוֹנִים קְדוֹשִׁים, הֵם הָיוּ תָּמִיד עוֹסְקִים בַּתּוֹרָה וּמִצְווֹת, בְּתוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים. אָז הֵם גָּמְרוּ כֻּלָּם אֶת כָּל הַשַּׁ"ס וְהָיוּ בְּקִיאִים בַּשַּׁ"ס וּבְכָל מָקוֹם, וְנֶעֱלָם מֵהֶם אֵיזֶה רַשׁ"י, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה יוֹשֵׁב גַּם-כֵּן בֵּינֵיהֶם וְהָיָה שׁוֹתֵק, לֹא אָמַר כְּלוּם, אָז הֵם הֵבִינוּ שֶׁהוּא מְצַחֵק מִכֻּלָּם, הוּא עוֹשֶׂה שְׁתִיקָה וְהַשְׁתִּיקָה

שֶׁלּוֹ זֶה סִימָן שֶׁהוּא יוֹדֵעַ. אָז הֵם בִּקְשׁוּ מִמֶּנּוּ שֶׁיַּגִּיד לָהֶם אֵיפֹה הָרַשַׁ"י, הֵם הָיוּ כֻּלָּם בְּדִכָּאוֹן: "אֲנַחְנוּ לָמַדְנוּ כָּל הַשַּׁ"ס, מַדּוּעַ אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אֵיפֹה הָרַשַׁ"י?"

אָז הוּא אָמַר לָהֶם וְהוּא הֶחֱיָה אוֹתָם, זֶה הָיָה בְּמַסֶּכֶת זְבָחִים, זְבָחִים זֶה בִּנְיַן הַבַּיִת, זֶה הַקָּרְבָּנוֹת, בְּדַרְךְ זֶה וְזֶה...

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ קֹדֶם הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁלּוֹ הוּא הָיָה מִתְאֲנֵחַ וְצוֹעֵק מְאֹד בְּקוֹלוֹת מְשֻׁנִּים וַאֲנָחוֹת וּצְעָקוֹת גְּדוֹלוֹת עַל הַכְּפִירוֹת וְהָאֶפִּיקוֹרְסוּת שֶׁעֲתִידִין לְהִתְפַּשֵּׁט בָּעוֹלָם רַחֲמָנָא לִיצְלָן, אָז הוּא רָאָה שֶׁאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מִתְאַנְּחִים לְפָנָיו וְהֵם דּוֹאֲגִים, "מַה נַּעֲשֶׂה? מִי יִתֵּן לָנוּ חַיִּים, מִי יְרַחֵם עָלֵינוּ, מִי יְרַפֵּא אוֹתָנוּ, מַה יִּהְיֶה מֵאִתָּנוּ?" הֵם דְּאָגוּ מְאֹד, אָז רַבֵּנוּ אָמַר לָהֶם: "כְּשֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם, אָז אַתֶּם דּוֹאֲגִים?!" וְגִלָּה דַּעְתּוֹ בְּפֵרוּשׁ וּבְרָמְז שֶׁכָּל מַה שֶּׁעָסַק עִם אֲנָשָׁיו הַמְקֹרָבִים אֵלָיו - הוּא אֶת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹּה, וְאֶת אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ פֹּה, הַיְנוּ אַף עִם הַדּוֹרוֹת הָעֲתִידִים לָבוֹא. וְגַם-כֵּן הוּא אָמַר כַּמָּה שִׂיחוֹת בָּזֶה, "רַק אַתֶּם תַּחֲזִיקוּ עַצְמְכֶם יַחַד בְּאַחְדוּת וְהִתְחַבְּרוּת וְאַהֲבַת חֲבֵרִים, אָז תִּהְיוּ אֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים, וְלֹא כְּשֵׁרִים בִּלְבַד אֶלָּא אֲפִלּוּ צַדִּיקִים וְטוֹבִים תִּהְיוּ, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יַעֲזֹר לִי בְּוַדַּאי שֶׁיִּהְיֶה כִּרְצוֹנִי אֲשֶׁר רָצִיתִי מִכְּבָר, כִּי בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּמַרְתִּי וְאָגְמַר כִּרְצוֹנוֹ בְּוַדַּאי" ("אִיךְ הָאב אוֹיְס גִּיפִּירְט אוּן וֶועל אוֹיְס פִּירְן"). וְאָמַר שֶׁכָּל מִי שֶׁיִּגַּע וְיִתְחַבֵּר לְאֶחָד מֵאֲנָשָׁיו בְּוַדַּאי יִהְיֶה אִישׁ כָּשֵׁר בֶּאֱמֶת, וְלֹא אִישׁ כָּשֵׁר בִּלְבַד אֶלָּא אֲפִלּוּ צַדִּיק גָּמוּר, כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רוֹצֶה!

"אִם אַתֶּם תִּהְיוּ בְּיַחַד - אֲנִי אֶהְיֶה אִתְּכֶם. מָה אַתֶּם דּוֹאֲגִים?" אָז הוּא אִתָּנוּ. אִם אֲנַחְנוּ נוֹתְנִים לְבֵנוּ לַתּוֹרָה, לְהָאֱמֶת, לְאוֹר הָאֱמֶת, אָז נַעֲשֶׂה עִמָּנוּ עִנְיָן אַחֵר מִן הָעוֹלָם. כָּל הָעוֹלָם מְשֻׁקָּעִים בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, כֻּלָּם מְחַפְּשִׂים חִיּוּת, לְחִיּוֹת בְּשִׂבְיל הַבָּנִים, בְּשִׂבְיל הַבְּנֵי בָנִים, כָּל אֶחָד רוֹצֶה לַחֲטֹף כָּל הָעוֹלָם לְעַצְמוֹ, כָּל הַכָּבוֹד וְכָל הַגְּדֻלָּה. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יָחִיד בָּעוֹלָם, רַבִּי נָתָן אָמַר: "הָעוֹלָם מְשֻׁגָּע, וְרַק אֲנִי הִכַּרְתִּי אֶחָד נוֹרְמָלִי!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא לְהֵפֶךְ מִכָּל הַחִלּוֹנְיִים וּלְהֵפֶךְ מִכָּל הַחֲסִידִים וּלְהֵפֶךְ מִכָּל הָעוֹלָם, וְהוּא מְנַצֵּחַ אֶת כֻּלָּם, הוּא נוֹתֵן שְׁתִיקָה אַחַת - וְכוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם! זֶה הַשְׁתִיקָה שֶׁלּוֹ, שֶׁל הַבֶּעטְלֶיר, זֶה יָתֵרץ עַל כָּל הַקּוּשְׁיוֹת שֶׁחוֹשְׁבִים עָלָיו וְשׁוֹאֲלִים עָלָיו קוּשְׁיוֹת: "מַה זֶּה, הָיָה הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ וְהָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ, מֹשֶׁה רַבֵּנוּ וְכָל הַצַּדִּיקִים, מַדּוּעַ רַבֵּנוּ?" וְגַם-כֵּן אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ לֹא כֻּלָּם יְדָעוּ הַסּוֹד, לֹא כֻּלָּם זָכוּ, רַק כָּל אֶחָד כְּפִי מַה שֶּׁמְּשֻׁעָר בְּלִבֵּיהּ, כְּפִי הַמְּסִירוּת נֶפֶשׁ, כְּפִי הָרָצוֹן...

אוֹי יוֹי יוֹי, אֲנִי זָכִיתִי רַק לִרְאוֹת אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, הוּא הָיָה כְּבָר מֵהַדּוֹרוֹת הָאַחֲרוֹנִים, אֲנִי רָאִיתִי אֶת הָאֱמֶת שֶׁלּוֹ, אֶת הָעֲנָוְתָנוּת שֶׁלּוֹ, אֶת הַחַיִּים שֶׁלּוֹ, אֶת הַתְּפִלָּה

שֶׁלּוֹ. זֶה הָיָה מִן דָּבָר לֹא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה; מִבְּחִינַת לֶעָתִיד, מִבְּחִינַת אַחֲרֵי בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ. הוּא הָיָה מְקֻשָּׁר בְּרַבֵּנוּ כָּל-כָּךְ, בְּאַהֲבָה כָּזוֹ וּבְגַעְגּוּעִים כָּאֵלֶּה, כֻּלָּם יָדְעוּ שֶׁהוּא עִנְיָן מְיֻחָד. רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֶחָד בָּעוֹלָם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה לוֹ רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר. אֲנִי רָאִיתִי מַה שֶּׁרָאִיתִי, מַה שֶּׁהוּא זָכָה, הוּא גַּם-כֵּן כְּמוֹ רַבֵּנוּ, הוּא עָמַד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, הוּא צָחַק מִכֻּלָּם, הוּא הָיָה מְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד, אֲבָל מַה שֶּׁהוּא זָכָה לֵידַע בְּלִבּוֹ...

זֶה זְכוּת גְּדוֹלָה, זֶה עִנְיָן פֶּלֶא גָּדוֹל שֶׁאֲנִי זָכִיתִי לְהַכִּיר אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל, כַּמָּה שֶׁזָּכִיתִי זֶה טוֹב, הוּא הָיָה נֶעֱלָם גַּם מִמֶּנִּי. אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ הָיוּ נֶעֱלָמִים כְּמוֹ רַבֵּנוּ, הוּא הָיָה נֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָם, וְהוּא עוֹשֶׂה שְׁתִיקָה אַחַת - וְהוּא כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם. עַל כָּל מַה שֶּׁמְּדַבְּרִים וּמַקְשִׁים עָלָיו קוּשְׁיוֹת, הוּא נוֹתֵן שְׁתִיקָה אַחַת עַל הַכֹּל. וְגַם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "אֲנִי מַזְהִיר מְאֹד שֶׁיִּהְיוּ כֻּלָּם עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה", הוּא אָמַר מַה שֶּׁשּׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר, הָיָה יוֹם כִּפּוּר, סֻכּוֹת, פֶּסַח, שָׁבוּעוֹת, אֲבָל דַּוְקָא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה? זֶה רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא אָמַר: "הָעִקָּר שֶׁלִּי הוּא רֹאשׁ-הַשָּׁנָה!" הוּא דָּן אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הוּא עוֹשֶׂה מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה אִתָּנוּ וְעִם כָּל יִשְׂרָאֵל. אוֹי מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה אִתָּנוּ, מַה שֶּׁיֵּשׁ לוֹ עֵסֶק אִתָּנוּ, עִם חוֹלִים כָּאֵלֶּה...

וּבְ'סִפּוּרֵי הַמַּעֲשִׂיּוֹת', הַבָּעְטָלֶיר הָאַחֲרוֹן, הַבָּעְטָלֶיר הַשִּׁשִּׁי, מַה שֶּׁהוּא הִצְטַעֵר, הַמֶּלֶךְ הָאַכְזָר רָאָה שֶׁהַבַּת מַלְכָּה הִיא תַּהֲרֹג אוֹתוֹ, אָז הוּא לֹא יָדַע מַה לַּעֲשׂוֹת, לְגָרֵשׁ אוֹתָהּ - אָז הִיא תֵּלֵךְ לְמֶלֶךְ אַחֵר וְהוּא יָכוֹל לִהְיוֹת בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר, כִּי הִיא יְכוֹלָה לַהֲרֹג אוֹתוֹ. לְחַיּוֹת אוֹתָהּ - הוּא מְפַחֵד, הִיא תַּהֲרֹג אוֹתוֹ, "מַה לַּעֲשׂוֹת אוֹתָהּ?"

אָז אָמְרוּ לוֹ שֶׁהִיא מִסְתּוֹבֶבֶת אֵצֶל הַנָּהָר, אֵצֶל הַמַּיִם. אָז הוּא הָלַךְ עִם הַחַיָּלִים שֶׁלּוֹ וְאָמַר לִירוֹת אוֹתָהּ, יִהְיֶה מַה שֶּׁיִּהְיֶה!

אָז יָרוּ בָּהּ כָּל הַמַּיְנֵי חִצִּים, כָּל הַמַּיְנֵי רַעַל, וְהִיא נָפְלָה חֲלָשׁוּת, וְהַבָּעְטָלֶיר אָמַר: "וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ!"

אוֹי, אַשְׁרֵינוּ מַה שֶּׁזָּכִינוּ בַּחשֶׁךְ הַזֶּה, בְּהַסְתָּרָה כָּזוֹ, שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵעִנְיַן רַבֵּנוּ שֶׁהוּא פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא כֵּן יָכוֹל לְתַקֵּן אוֹתָנוּ. הַבַּעַל-דָּבָר יָרָה בָּנוּ כָּל מַיְנֵי רַעַל, כָּל מַיְנֵי כַּדּוּרִים, וְהַבַּת-מֶלֶךְ נָפְלָה חֲלָשׁוּת, "וַאֲנִי רוֹפֵא אוֹתָהּ" (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ!)

רַבִּי נָתָן אָמַר שֶׁכְּשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ סִפֵּר אֶת מַעֲשִׂיָּה הַזּוֹ, אָז רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עָשָׂה תְּנוּעוֹת עִם הָעֵינַיִם וְעִם הַיָּדַיִם, זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם כְּמוֹ הַמַּעֲשִׂיָּה הַזּוֹ, מַה שֶּׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רָמַז...

אוֹי יוֹי יוֹי, וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ עַל כָּל רֶגַע שֶׁנִּכְנַס בָּנוּ אֶת כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ וְ'הַשִּׂיחוֹת הָרַ"ן' וְהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהָרַ"ן' וְהַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. אִם הָיִינוּ בְּקִיאִים בָּזֶה כְּמוֹ

שֶׁצְּרִיכִים הָיִינוּ יְכוֹלִים לַעֲזֹר לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל. אִם הָיִינוּ מִתְוַעֲדִים וְהָיִינוּ אוֹמְרִים לְהָעוֹלָם: "מַה, זֶה מוֹפִיעַ בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בְּהַתּוֹרָה הַזּוֹ.."

כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ בַּ'חַיֵּי מוֹהֲר"ן' זֶה נֶעֱלָם וְסָתוּם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה רַק אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם. זֶה כָּל הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ, זֶה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה הַ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', הַ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ.. יְהִיֶה חֲתוּנָה יָפָה. אֲבָל אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָשִׂים לִבֵּנוּ בְּמִסְירַת נֶפֶשׁ, רַק לִהְיוֹת נֶאֱמָנִים וְלֹא לְהַשְׁגִּיחַ עַל הָעוֹלָם.

אוֹי יוֹי יוֹי, אֲנַחְנוּ הָיִינוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְקַיֵּם אֶת זֶה, לְהַכְנִיס בְּלִבֵּנוּ אֶת כָּל דִּבְרֵי רַבֵּנוּ וְ'שִׂיחוֹת הָר"ן' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְהַשִּׂיחוֹת. מָה, אֵיפֹה אֲנַחְנוּ? אֲנַחְנוּ יְשָׁנִים, יֵשׁ תּוֹרָה כָּזוֹ...

הַתּוֹרָה רפ"ב "אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי", הַתּוֹרָה הַזּוֹ יְכוֹלָה לְהַחֲזִיר כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי, וְעוֹד מְעַט וְאֵין רָשָׁע".

עַל-כָּל-פָּנִים זֶה עִנְיָן שֶׁאֲנַחְנוּ הָיִינוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת עִנְיָן אֶחָד מִכָּל הָעוֹלָם, אֲנַחְנוּ עִנְיָן אֶחָד. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְנַקֶּה אוֹתָנוּ מִכָּל הַטֻּמְאוֹת, מִכָּל הָעֲבֵרוֹת, מִכָּל הַלְכְלוּכִים. אוֹי אֵיזֶה עֲבוֹדָה יֵשׁ לוֹ אִתָּנוּ, לַעֲסֹק אִתָּנוּ, חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא הָיִינוּ יְכוֹלִים לְהַגִּיעַ לְשׁוּם תִּקּוּן, לְשׁוּם רְפוּאָה, מְיֻאָשׁ. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה: "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!" הוּא גִּלָּה אֶת זֶה, "כְּשֶׁאֲנִי פֹּה, כְּשֶׁיֵּשׁ לָכֶם אוֹתִי - אַ אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל. אֲבָל חַס-וְשָׁלוֹם כְּשֶׁאַתֶּם לֹא מְקַבְּלִים אֶת זֶה כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים.. אַז לֹא טוֹב".

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מָצָא אֲפִלּוּ בְּתַכְלִית הַשֵּׁקֶר אֵיזֶה נְקֻדָּה טוֹבָה. הוּא אָמַר שֶׁהַשַּׁקְרָנִים, יֵשׁ לָהֶם נְקֻדָּה טוֹבָה, הֵם מַנְהִיגִים אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁלָּהֶם עִם פֵּאוֹת.

אֲבָל זֶה פֶּלֶא כְּזֶה אֵיךְ הוּא יָכוֹל לְלַחֹם כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם, כְּנֶגֶד כָּל הַגּוֹיִים, הוּא מְצַחֵק מִכֻּלָּם. הוּא עָשָׂה אֶת רַבִּי נָתָן וְכָל אֲנָשָׁיו, וְכֵן בְּכָל דּוֹר וָדוֹר מִי שֶׁזּוֹכֶה לַגַּעַת טִפָּה מִן הַיָּם בְּרַבֵּנוּ זֶה נֵס, נֵס וָפֶלֶא. זֶה אוֹר כָּזֶה שֶׁכּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, הוּא מְהַפֵּךְ כָּל הָעוֹלָם, רַק הַשִּׂיחָה הַזּוֹ מַה שֶּׁאוֹמֵר: דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר "גָּדוֹל הַשֵּׁם וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר". נוּ, מָה אַתֶּם רוֹצִים יוֹתֵר מִזֶּה?

וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "גָּדוֹל הַשֵּׁם וְאֵין יוֹדְעִים כְּלָל!"

אֲפִלּוּ הָעִנְיָן שֶׁלָּכֶם - מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה אִתְּכֶם, אֲבָל יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. הוּא מְחַזֵּק אֶתְכֶם כְּמוֹ שֶׁאַתֶּם, "גָּדוֹל הַשֵּׁם וְאֵין יוֹדְעִים כְּלָל"; הַצַּדִּיק הוּא יוֹדֵעַ...

גַּם הָעִנְיָן שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה בְּמִירוֹן, הָיָה בִּצְפַת אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ, אַנְשֵׁי רַבִּי נָתָן, כָּל הָעוֹלָם יָדְעוּ שֶׁאֵלּוּ הֵם חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב, כַּנִּרְאֶה שֶׁהֵם הָיוּ בִּצְפַת בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה. וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא מִגְּדֹל הַחִיּוּת שֶׁהָיָה לוֹ בְּמִירוֹן, מֵהַזֹּהַר הַקָּדוֹשׁ, הוּא רָצָה לִהְיוֹת בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה בְּמִירוֹן, אֲבָל רַבִּי

שִׁמְעוֹן לֹא אָמַר שֶׁצְּרִיכִים לִהְיוֹת אֶצְלוֹ עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, "מָה אַתָּה בָּא, אֲנִי אֲמַרְתִּי לְךָ לָבוֹא אֵלַי עַל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה? לֵךְ לְמִי שֶׁאָמַר לְךָ לָלֶכֶת אֶצְלוֹ!" זֶה אָמַר רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ! אוֹי וַוי מַה שֶׁיֵּשׁ בָּזֶה...

אֲנִי זָכִיתִי לִשְׁמֹעַ את הַנִּגּוּן הָרִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, 'אַדִּירֵי אֵימָה', וַאֲנִי רָאִיתִי מַה שֶּׁזֶּה, זֶה הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל כָּל הָרֹאשׁ-הַשָּׁנָה, זֶה פּוֹתֵחַ כָּל הַשְּׁעָרִים, וְכֵן כָּל הַתְּנוּעוֹת שֶׁל רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, שֶׁל הַתְּפִלָּה, כָּל הַמִּצְווֹת שֶׁלָּנוּ וְכָל הַנִּגּוּנִים שֶׁלָּנוּ, מַה שֶּׁהָיָה בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה... הַנִּגּוּן שֶׁל 'אֲרֶשֶׁת שִׂפְתֵנוּ' זֶה הָיָה כְּמוֹ שֶׁהַחַזָּן עָמַד לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְטָעַן אִתּוֹ בְּהַפָּנִים וְהַיְדִים. וְהַנִּגּוּן "כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹפָר, מַאֲזִין תְּרוּעָה וּמַאֲזִין תְּרוּעָה.." רַבִּי יִשְׂרָאֵל זְמֵר אָת זֶה בְּהַנִּגּוּן שֶׁל "מֵעַיִן עוֹלָם הַבָּא, מֵעַיִן עוֹלָם הַבָּא, יוֹם שַׁבָּת מְנוּחָה.." הוּא זִמֵּר אֶת זֶה עוֹד הַפַּעַם וְעוֹד הַפַּעַם, הוּא לֹא הָיָה יָכוֹל לְהַפְרֵד מֵהַנִּגּוּן.

"אוֹי, כָּל הַמִּתְעַנְּגִים בָּהּ יִזְכּוּ לִרְב שִׂמְחָה, מֵחֶבְלֵי-מָשִׁיחַ.." מַה זֶּה חֶבְלֵי-מָשִׁיחַ? כָּל הַתַּאֲוּוֹת וְכָל הַבְּלֵי הָעוֹלָם.

"פְּדוּתֵנוּ תַצְמִיחַ", הוּא בְּקֵשׁ מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "רַחֵם, רַחֵם, פְּדוּתֵנוּ תַצְמִיחַ".

"פְּדוּתֵנוּ פְּדוּתֵנוּ.." הוּא לֹא יָכוֹל לְלֶכֶת הָלְאָה, "וְנָס יָגוֹן וַאֲנָחָה.."

וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל זְמֵר אֶת הַנִּגּוּנִים הָאֵלֶּה וְהוּא טָעַם בָּזֶה טַעַם כָּזֶה מַה שֶּׁכָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מֵחַיֵּיהֶם, קְדֻשָּׁה כָּזוֹ.. מִי שֶׁשָּׁמַע אֶת הַנִּגּוּן נַעֲשָׂה עִנְיָן אַחֵר, רַק לִשְׁמֹעַ זֶה הַנִּגּוּן שֶׁשָּׁרוּ בְּרֹאשׁ-הַשָּׁנָה.

אוֹי וַוי, לוּלֵא שֶׁזָּכִיתִי לִרְאוֹת רַק אֵיזֶה נִיצוֹץ מִמַּה שֶּׁרָאִיתִי, אֲבָל זָכִיתִי, אֲנִי נָתַתִּי אֶת נַפְשִׁי. הָיָה הַרְבֵּה שֶׁטָּעָנוּ אִתִּי: "מַה זֶּה, מַה יִּהְיֶה אִתְּךָ, מַה זֶּה הָרְקוּדִים? תִּקַּח גְּמָרָא!" אֲנִי הָיִיתִי אֶחָד מְשֻׁגָּע בְּטִבְּרְיָה שֶׁהָיָה מְרַקֵּד לְבַד, זֶה הָיָה הַצַּנָּה. הֵם לֹא יָדְעוּ מַה זֶּה, אֲנִי עָשִׂיתִי לָהֶם צַעַר כָּזֶה שֶׁאֵין לְשַׁעֵר, "מַה זֶּה, מֵאֵיפֹה הוּא לוֹקֵחַ אֶת זֶה? עָנִי שֶׁאֵין לוֹ עַל שַׁבָּת, שֶׁאֵין לוֹ כְּלוּם, אֵיךְ הוּא מְרַקֵּד לְבַד, לֹא רוֹאִים דָּבָר כָּזֶה? מָה, יֵשׁ דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל בָּעֵר מְרַקֵּד? אֵיפֹה אֲנַחְנוּ וְאֵיפֹה הַתּוֹרָה?" אֲנִי עָשִׂיתִי לָהֶם מַחֲלַת לֵב, "אַתֶּם יוֹדְעִים מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם? יֵשׁ נִגּוּן כָּזֶה.."

עַכְשָׁו כְּשֶׁאֲנִי מִסְתַּכֵּל עַל זֶה, אֲנִי מוֹצִיא מִזֶּה שֶׁמַּה שֶּׁעָבַר עָלַי בְּעִנְיַן הַהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ זֶה הָיָה הֲכָנָה, אֲנִי רוֹאֶה עַכְשָׁו לְמַפְרֵעַ שֶׁזֶּה הָיָה טוֹב, אֲנִי סָבַלְתִּי מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי וְחִשַּׁבְתִּי: "מִי יוֹדֵעַ אִם אֲנִי אַחֲזִיק מַעֲמָד. כָּל הָעוֹלָם מְצַחֲקִים מִמֶּנִּי", אֲבָל אֲנִי צָחַקְתִּי מִכֻּלָּם, אֲנִי רָקַדְתִּי וַאֲנִי עָשִׂיתִי מֵהֶם עָפָר וְאֵפֶר, מִכָּל הַמִּתְנַגְּדִים הַגְּדוֹלִים וְהַגְּאוֹנִים, מִכֻּלָּם. וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁלּוּלֵא זֶה לֹא הָיִינוּ מְדַבְּרִים בִּצְפָת וּבָעוֹלָם דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, אֲנִי מְדַבֵּר מִמַּה שֶּׁרָאִיתִי

- זֶה מַסְפִּיק. אֲנִי רָאִיתִי אָדָם כָּזֶה שֶׁבְּכֹחַ רַבֵּנוּ, בְּכֹחַ הַהִתְבּוֹדְדוּת, בְּכֹחַ הַתּוֹרוֹת וְהַתְּפִלּוֹת, הוּא זָכָה לְמַה שֶּׁזָּכָה, הוּא צָחַק מִכֻּלָּם...

אֲנִי מְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּכָל לִבִּי, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יְבָרֵךְ אֶתְכֶם בְּכָל מִינֵי יְשׁוּעוֹת, בְּכָל מִינֵי הַצְּלָחוֹת. וְהָעִקָּר שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת אֲנַחְנוּ וְזַרְעֵנוּ בְּדוֹרוֹתֵינוּ וְכָל עַם יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּזְכֶּה לִתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, לַחֲזוֹר לַתּוֹרָה, לַחֲזוֹר לָאֱמוּנָה. וְהַכֹּל יִהְיֶה בְּוַדַּאי עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, כָּכָה הוּא גִּלָּה...

ששים גבורים

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹחֵחַ בְּנוֹשֵׂא הֲפָצַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשִׁים, לְאַחַר בִּקּוּרוֹ בְּבֵית הַנָּשִׂיא...

רוֹאִים שֶׁ"בְּכָל מָקוֹם מֻקְטָר וּמֻגָּשׁ לִשְׁמִי". רוֹאִים פְּלָאוֹת הַבּוֹרֵא, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה חֲדָשִׁים שֶׁלֹּא הָיוּ מֵעוֹלָם, זֶהוּ רַבֵּנוּ. הוּא חִדֵּשׁ וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, אֶת כָּל הָעוֹלָם, וּמְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם! וְרוֹאִים שֶׁאֵין דָּבָר כָּזֶה בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁיִּהְיֶה לוֹ שֵׁם כָּזֶה, שֶׁכֻּלָּם יוֹדוּ וְיֹאמְרוּ: "רַק רַבִּי נַחְמָן, זֶה הָעִקָּר וְהַיְסוֹד שֶׁבָּעוֹלָם". רוֹאִים שֶׁכֻּלָּם, כָּל הָעָם וְכָל הָעוֹלָם, נִמְשָׁכִים לְרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. וְזֶה לֹא עַל חִנָּם, יֵשׁ בָּזֶה עִנְיָנִים פְּלָאִיִּים שֶׁאֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים. פִּתְאוֹם נִתְפַּרְסֵם רַבִּי נַחְמָן וְנִתְפַּרְסֵם הַפֶּתֶק הַזֶּה שֶׁהָיָה בְּסוֹד שִׁשִּׁים שָׁנָה וְכָל הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ מִמֶּנּוּ, הוּא נִמְצָא וּבָרֶגַע נִתְפַּרְסֵם עַכְשָׁו. רוֹאִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַנְהִיג הָעוֹלָם עַל פִּרְסוּם רַבֵּנוּ, מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה בְּכָל עִנְיָן קָטָן, מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה מִזֶּה - אֵין לְהַשִּׂיג!

אֲנִי הָיִיתִי לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה, אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁהָיָה, אֲנִי רוֹאֶה מַה שֶּׁהָיָה בְּרֶסֶלֶב אָז, וּמַה שֶּׁעַכְשָׁו. אָז רוֹאִים בְּחוּשׁ שֶׁהַגְּאֻלָּה מִתְקָרֶבֶת קָרוֹב קָרוֹב. הִיא מִתְקָרֶבֶת וַאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַדְפִּיס וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמוּנָה בְּהַתּוֹרוֹת הָאֵלּוּ, בְּהַמַּעֲשִׂיּוֹת הָאֵלּוּ. מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ אֵין בָּעוֹלָם! שִׂיחוֹת כָּאֵלּוּ - אֵין! 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת'.. אֲנַחְנוּ יְשֵׁנִים, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה תָּמִיד לַעֲסֹק בָּזֶה וְלִהְיוֹת מָלֵא וְגָדוּשׁ בַּפֶּה, וְזֶה עִקַּר כָּל תִּקּוּנֵנוּ, תִּקְוָתֵנוּ, וְכָל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים עוֹד לֹא מַגִּיעַ אֶפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיָן זֶה!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ כָּל הַיְשִׁיבוֹת יִלְמְדוּ סִפְרֵי רַבֵּנוּ! וְכָל הַלּוֹמְדִים יִתְבַּטְּלוּ וְיִתְבַּיְשׁוּ!"

כָּל דִּבּוּר שֶׁל ה'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְשֶׁל ה'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', שֶׁל הַשִּׂיחוֹת, 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', 'אִבֵּי הַנַּחַל', וְגַם-כֵּן כָּל סֵפֶר, מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם.. כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מַה שֶּׁזֶּה. זֶה יְחַדֵּשׁ כָּל הָעוֹלָם, יְתַקֵּן וְיַחֲדֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, "יְקַבְּלוּ כֻּלָּם אֶת עֹל מַלְכוּתְךָ", יִהְיֶה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁכָּל הָעוֹלָם, כָּל הַגּוֹיִים - יִתְיַהֲדוּ, כֵּן. יִהְיֶה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁכֻּלָּם יִרְאוּ בְּעֵינֵיהֶם אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְהַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה.

רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן זֶה הַשֹּׁרֶשׁ וְהָעִקָּר. כָּל תּוֹרָה, כָּל דִּבּוּר, כָּל מַעֲשֶׂה, כָּל שִׂיחָה שֶׁגִּלָּה בָּעוֹלָם זֶה כָּל חִיּוּתֵנוּ וְתִקְוָתֵנוּ. בְּכֹחַ כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה בָּעוֹלָם וְשֶׁיֵּשׁ מִמֶּנּוּ וּמִתַּלְמִידוֹ רַבִּי נָתָן, הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', כָּל דִּבּוּר שֶׁלָּהֶם זֶה תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָם וְעַל-יְדֵי זֶה יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה!

עַד עַכְשָׁו הָיָה בְּרֶסְלֶב מַטְבֵּעַ פְּסוּלָה, כֻּלָּם הִתְרַחֲקוּ, הַלּוֹמְדִים וְהַגְּאוֹנִים וְהַגְּדוֹלִים, הֵם הִתְרַחֲקוּ מִבְּרֶסְלֶב, הֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם גְּדוֹלִים, אֲבָל בְּרֶסְלֶב - דִּבּוּר אֶחָד הוּא מֵאִיר לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל אֶחָד.

צְרִיכִים לְפָרְסֵם אֶת זֶה שֶׁהִתְעַקֵּר הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, לְהִתְקָרֵב אֵלָיו, מַה זֶּה לְהִתְקָרֵב? לִלְמֹד סְפָרָיו וּלְקַיְּמָם, אָז יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה, בָּזֶה תְּלוּי עִקַּר הַגְּאֻלָּה שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם. זֶה עִקַּר הָעֲבוֹדָה, כִּי עִקַּר מַה שֶּׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הוּא אֱמֶת כְּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם אֱמֶת כָּזֶה, וְגַם אֲנָשָׁיו הָאֱמִתִּיִּים - הֵם יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק בָּזֶה. כִּי זֶה עִקַּר מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִלְחֹם וּלְהִתְגַּבֵּר עַל כָּל הַשּׁוֹנְאִים, כִּי כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, שֶׁנִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב אֵלָיו וְלִלְמֹד סְפָרָיו בֶּאֱמֶת וּלְקַיְּמָם, זֶהוּ יִתְגַּלֶּה וְיַדְרִיךְ אוֹתָנוּ בְּכָל הַתּוֹרָה. כָּל אֶחָד יָכוֹל לִרְאוֹת מַה זֶּה הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', וּמַה זֶּה 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', וּמַה זֶּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', וּמַה זֶּה 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת', יְכוֹלִים לִרְאוֹת וּלְהָבִין שֶׁמַּעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה אֵין בָּעוֹלָם וְלֹא הָיָה, רַק מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל הַמַּעֲשִׂיּוֹת, וְגַם עַל הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן'.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "הֵכַנְתִּי כְּבָר הַכֹּל לַמָּשִׁיחַ". הוּא כְּבָר הֵכִין לָנוּ כָּל הַיְשׁוּעוֹת, כָּל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים, אֲבָל לֹא שָׂמִים לֵב - אָז הַגְּאֻלָּה נִמְצֵאת בָּעוֹלָם וְלֹא יוֹדְעִים. רַק כָּל הָעוֹלָם מְמַשִּׁיכִים עַצְמָם לְרַבֵּנוּ וְהֵם יֹאמְרוּ שֶׁזֶּהוּ הַגְּאֻלָּה. רוֹאִים בְּחוּשׁ שֶׁהַמַּחֲלֹקֶת שֶׁהָיְתָה עַל בְּרֶסְלֶב זֶה הָיָה עִנְיַן הַגְּאֻלָּה, זֶה מִתְבַּשֵּׁל מִזְּמַן שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה בָּעוֹלָם, זֶה מִתְבַּשֵּׁל, מִתְבַּשֵּׁל, מִתְבַּשֵּׁל...

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מַה מּוּטָל עָלֵינוּ לַעֲשׂוֹת כְּדֵי לְקָרֵב אֶת הַגְּאֻלָּה?)

לַעֲסֹק בְּתוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ, בְּ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וּבַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם, זֶהוּ הִתְקָרְבוּת הַגְּאֻלָּה, עַל-פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ. בְּלִי רַבֵּנוּ - אֵין כְּלוּם. הוּא הָעִקָּר וְהַסּוֹד וְהַיְסוֹד וְהַשֹּׁרֶשׁ. הַכֹּל תָּלוּי בְּרַבֵּנוּ, כָּל הַגְּאֻלָּה, בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ וְכָל הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ, הַתִּקּוּן שֶׁל כָּל הָעוֹלָם - תָּלוּי בְּרַבֵּנוּ!

זֶהוּ הַחִיּוּת שֶׁל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל וְשֶׁל כָּל הָעוֹלָם, תִּקּוּן כָּל הָעוֹלָם. זֶה עִנְיָן חָדָשׁ - עִנְיַן הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה שֶׁלֹּא יִהְיֶה אַחֲרֶיהָ גָּלוּת. הָיוּ גְּאֻלּוֹת וְהָיוּ אַחֲרֶיהֶן גָּלוּת, אֲבָל עַכְשָׁו הַגְּאֻלָּה הַזּוֹ - לֹא יִהְיֶה אַחֲרֶיהָ גָּלוּת כְּבָר. וְיִהְיֶה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה בָּעוֹלָם וְהִתְגַּלּוּת כָּזֶה שֶׁיִּתְקָרְבוּ כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. וְכָל הָרְשָׁעִים וְהָאֶפִּיקוֹרְסִים וְהָרְחוֹקִים יִהְיֶה לָהֶם תִּקּוּן - מַה שֶּׁאֶפְשָׁר, יִהְיֶה לָהֶם תִּקּוּן עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ.

עַכְשָׁו הָעוֹלָם בְּחשֶׁךְ, גָּלוּת, נִתְרַחֲקְנוּ מְאֹד, אֲבָל רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא מְקָרֵב אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל אֵלּוּ שֶׁנִּדְמֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְקָרְבָם בְּשׁוּם אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם. הַכֹּל תָּלוּי בּוֹ. שֶׁהָעָם יִתְקָרְבוּ אֵלָיו וְלֹא יִסְתַּכְּלוּ עַל הָרַבָּנִים וְעַל מִתְנַגְּדִים.

הָאֱמֶת - שׁוּם כֹּחַ בָּעוֹלָם לֹא יָכוֹל כְּנֶגֶד הָאֱמֶת. אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁרַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא אִישׁ יָחִיד וְהוּא לֹא שׁוֹאֵל לְכָל הָעוֹלָם, הוּא עוֹשֶׂה מַה שֶּׁעוֹשֶׂה. יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כֻּלָּה וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' כֻּלָּה, מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה וְשִׂיחוֹת כְּאֵלֶּה, וְהֵם מַסְפִּיקִים לָנוּ לְהַחֲזִיר אֶת כָּל הָעוֹלָם בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת. וְזֶהוּ עִקַּר הַגְּאֻלָּה - סִפְרֵי רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן, לִלְמֹד וּלְקַיֵּם, אָז יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר, יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יְקָרֵב כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְלַתּוֹרָה, אוֹי וָוי...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ צִוָּה לְהַדְפִּיס כָּל-כָּךְ שֶׁיִּהְיֶה מָלֵא כָּל הָעוֹלָם, כָּל בַּיִת, כָּל מָקוֹם עִם סִפְרֵי רַבֵּנוּ. כֵּן, כָּכָה צִוָּה רַבֵּנוּ. זֶה מְקֻבָּל, הוּא הִזְהִיר אוֹתָנוּ לְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס. וְרַבִּי נָתָן וְכֵן כָּל אַנְשֵׁי רַבֵּנוּ הֵם מָסְרוּ נַפְשָׁם עַל זֶה. רַבִּי נָתָן אָמַר לִפְנֵי הַהִסְתַּלְקוּת שֶׁלּוֹ בְּיוֹם שִׁשִּׁי בַּעֲשָׂרָה בְּטֵבֵת, לִפְנֵי יְצִיאַת הַנְּשָׁמָה, "דַּף אֶחָד מִסִּפְרֵי רַבֵּנוּ יַעֲקֹר כָּל הָרָע מִן הָעוֹלָם! כָּל הַחשֶׁךְ מִן הָעוֹלָם! וּבְכֵן תִּהְיוּ חֲזָקִים בְּכֶסֶף וּבְטָרְחָה וּבְכָל עִנְיָן, רַק לְהַדְפִּיס סְפָרִים, רַק לְהַדְפִּיס!" בִּשְׁבִיל זֶה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְהַכְנִיס אֶת רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, זֶהוּ הָעִקָּר! עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַחֲשֹׁב וְלִתֵּן כָּל כֹּחֵנוּ עַל זֶה, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים בְּכָל פַּעַם לְהִתְחַדֵּשׁ וְלִרְאוֹת חֲבֵרִים טוֹבִים, וּלְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם. כָּל אֶחָד, כָּל הַכֹּחַ שֶׁיֵּשׁ לוֹ אַצָּל מִשְׁפַּחְתּוֹ יָבִיא לְהַנָּה, לְהָאִיר בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ - זֶה יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ!

אָהָהּ! צְרִיכִים לַחֲבֵרִים טוֹבִים, גַּם אֲנַחְנוּ צְרִיכִים רַק תָּמִיד לְדַבֵּר לְדַבֵּר בִּפְנֵי הָעוֹלָם מַרְבֵּנוּ זַ"ל, לְהָבִיא אוֹתָם לְרַבֵּנוּ זַ"ל. זֶה מַמָּשׁ רַחֲמָנוּת כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר, אֵיפֹה אֲנַחְנוּ! אֵיפֹה אֲנַחְנוּ! אֵיפֹה מִשְׁפְּחוֹתֵינוּ, זַרְעֵנוּ, אֵיפֹה! אֵיפֹה אֲנַחְנוּ! אֵיךְ אֶפְשָׁר לִישֹׁן אִם יֵשׁ בָּעוֹלָם כְּבָר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, הִתְגַּלּוּת כָּזֶה! אֲנִי רוֹצֶה לְהַדְפִּיס, זֶה הַכֹּל דִּבְרֵי אֱלֹקִים חַיִּים שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלּוּ בָּעוֹלָם. אַתָּה לֹא מַרְגִּישׁ מַה שֶּׁזֶּה עוֹשֶׂה בָּאָדָם? עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא מִתְחַדֵּשׁ בְּכָל רֶגַע, מִתְחַדֵּשׁ וּמִתְחַזֵּק וּמְרַפֵּא, לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה! וְעִקַּר הַפֶּלֶא - שֶׁיָּכוֹל בָּעוֹלָם הַזֶּה לְדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ.

רַחֲמָנוּת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, מַה זֶּה, יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה, וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה, וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' כָּזֶה וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְאוֹרוֹת כְּאֵלּוּ, אֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִישֹׁן!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת אֲסֵפָה גְּדוֹלָה וְלִרְאוֹת כָּל מִינֵי עֲצוֹת לְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל זַרְעֵנוּ וְעַל כָּל הָעוֹלָם, לִרְאוֹת מַה זֶּה. הָיָה כְּבָר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה בָּעוֹלָם?!

צָרִיךְ לִסְגֹּר הַכֶּסֶף בַּבַּנְק וְלִמְכֹּר לְאַט לְאַט, לִמְכֹּר, לְהַכְנִיס בְּכָל בַּיִת אֵיזֶה סֵפֶר, לְכָל הַדּוֹרוֹת. צְרִיכִים לְסַדֵּר אֶת זֶה, לְדַבֵּר מִזֶּה, עֲצוֹת אֵיךְ לַעֲשׂוֹת שֶׁיִּהְיֶה בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוּנָה. נַעֲשֶׂה חֲבוּרָה וְנִפְתַּח חֲנוּת עַל כָּל הָעוֹלָם. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת הַחַיָּלִים הָרִאשׁוֹנִים, לָרוּץ לְתוֹךְ הָאֵשׁ, לָרוּץ וּלְנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם! רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא הַגְּאֻלָּה לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל...

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, אֵין לִי כֹּחַ כָּל-כָּךְ לִצְעֹק, מַה חוֹשְׁבִים הָעוֹלָם, בִּשְׁבִיל מָה נִבְרָא הָעוֹלָם? בִּשְׁבִיל כֶּסֶף, בִּשְׁבִיל תַּאֲוֹות?! מַה זֶה!

מַה שֶּׁיִּהְיֶה עַכְשָׁו הוּא לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, עוֹד לֹא הָיָה חִדּוּשִׁים כָּאֵלֶּה, סִי אִיז נאָך נִישְׁט גִיווֶען אַ זַאךְ פּוּן דִי וועלְט אִיז בֵּעִשְׁאפּוּן גִיוואָרוֹן, דָאס וָעט זַאן דִי גְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה דְּרוּקוּן דִי סְפָרִים פּוּן רַבֵּנוּ ("עוֹד לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה מֵאָז שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה, לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ"), אֲנִי יָכוֹל לְגַוֵּעַ מִגֹּדֶל הָרְפּוּאוֹת שֶׁעָתִיד לָבוֹא לָעוֹלָם עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ. מַה שֶּׁיִּהְיֶה מֵאִתָּנוּ, הוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ!

הוֹי מַה שֶּׁיֵּשׁ עַכְשָׁו בָּעוֹלָם, אוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם. יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ, עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי. אֲנִי רוֹצֶה לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, הָעִקָּר הוּא הַהַדְפָּסָה, הָעִקָּר לְהָפִיץ, שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל בַּיִת הַסְּפָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, הַיּוֹם גַּם הַיְלָדִים וְגַם הַיְלָדוֹת יְכוֹלִים לִקְרֹא, אָז יִהְיֶה דּוֹר שֶׁל צַדִּיקִים. לְהִתְחַזֵּק בְּרָצוֹן חָזָק לְהַכְנִיס אוֹר הַסְּפָרִים לְכָל בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל, יִהְיֶה מִזֶּה הַגְּאֻלָּה הַשְׁלֵמָה.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהַדְפִּיס דִּבְרֵי רַבֵּנוּ שֶׁיִּהְיֶה מָלֵא כָּל הָעוֹלָם, כָּל יִשְׂרָאֵל. הַגּוֹיִים לֹא בַּחֶשְׁבּוֹן, הֵם לֹא בְּנֵי אָדָם, אֵין שׁוּם חֶשְׁבּוֹן. יֵשׁ חֶשְׁבּוֹן עִם תַּרְנְגוֹל?!

כָּל הָעוֹלָם יַעַסְקוּ בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ, רַק אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לָשִׂים לִבֵּנוּ לְהַכְנִיס כָּל חִיּוּתֵנוּ עַל זֶה. רַק לְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס וּלְהַדְפִּיס, לְמַלֵּא כָּל בַּיִת, כָּל בַּיִת, כָּל יֶלֶד, כָּל יַלְדָּה בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ, אָז יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, עוֹלָם חָדָשׁ!

כָּל אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה כֶּסֶף - רַק עַל זֶה, לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ וּלְמַלֵּא אֶת כָּל הַבָּתִּים, כָּל הַסְּבִיבָה, כָּל מָקוֹם עַל סִפְרֵי רַבֵּנוּ. זֶה יָבִיא לָנוּ אוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. אַתָּה גַּם-כֵּן תָּבִיא אֶת כָּל הַכֶּסֶף שֶׁיֵּשׁ לְךָ רַק לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבִּי נַחְמָן. עַל-יְדֵי זֶה יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ!

אֲנִי אֵין לִי כֶּסֶף כְּלָל, הַכֶּסֶף שֶׁלִּי הוּא רַק שֶׁל רַבֵּנוּ. אֲנִי לֹא מִשְׁתַּמֵּשׁ עִם הַכֶּסֶף שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל מֵהַמֶּמְשָׁלָה, מִבִּטּוּחַ לְאֻמִּי. נוֹתְנִים לִי כְּמוֹ שֶׁנּוֹתְנִים לְכָל הַזְּקֵנִים, בְּכָל חֹדֶשׁ. כָּל הַכֶּסֶף שֶׁאֲנִי מְקַבֵּל - כֻּלּוֹ מֻקְדָּשׁ עַל הַדְּפוּס שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ, אֲנִי לֹא מְקַבֵּל מִזֶּה כְּלוּם! הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ וְעֵד שֶׁאֲנִי מוּכָן וּמְזֻמָּן לְמְסֹר אֶת חַיַּי וּמָמוֹנִי וְכָל אֲשֶׁר לִי בִּשְׁבִיל עֵסֶק זֶה, לְקָרֵב אֵיזֶה נֶפֶשׁ יִשְׂרָאֵלִי לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אוֹ עַל-כָּל-פָּנִים לְהַכְנִיס בּוֹ אֵיזֶה הִרְהוּר תְּשׁוּבָה אֲפִלּוּ רַק לְרֶגַע אֶחָד בְּלִבּוֹ!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר כָּל נַפְשֵׁנוּ וְזַרְעֵנוּ עַל זֶה, שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל מָקוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ זַ"ל, אָז יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, גְּאֻלָּה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם! אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ וּבָנֵינוּ וּמִשְׁפְּחוֹתֵינוּ וְכָל כֹּחֵנוּ - הַכֹּל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי.. מַה שֶּׁיִּהְיֶה עַכְשָׁו מַה שֶּׁלֹּא הָיָה בְּכָל הַדּוֹרוֹת, מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם עוֹד לֹא הָיָה אוֹר כָּזֶה. עַכְשָׁו הָעוֹלָם יִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ וְיִרְאוּ כַּמָּה אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַבֵּנוּ! כָּל הַסְּפָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה שֶׁלָּנוּ, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ. זֶה דָּבָר חָדָשׁ, עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם סִימָן עַל הַגְּאֻלָּה שֶׁל עַכְשָׁו. אִם הָעוֹלָם הָיָה מְקַבֵּל אֶת זֶה - הָיָה כְּבָר הַגְּאֻלָּה! אֲבָל הַכֹּל מֵאֵת הַשֵּׁם. עַל-כָּל-פָּנִים עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְהַדְפִּיס וּלְהַכְנִיס דִּבְרֵי רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, לְהַכְנִיס בְּלִבֵּנוּ וּבְעֵינֵינוּ בְּכָל כֹּחֵנוּ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, וְלִסְמֹךְ עָלָיו מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר - הַכֹּל!

לֹא נוּכַל לִחְיוֹת וְלֹא לֶאֱכֹל. אֵיךְ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לָנוּחַ וְלִישֹׁן בְּצַעַר וּבְצָרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל!

זֶה אֲנִי רָאִיתִי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, וַאֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי מִקֹּדֶם יוֹתֵר מֵהַיּוֹם הַצָּרוֹת, וְאִם מָצָאתִי מִישֶׁהוּ שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ - מָסַרְתִּי אֶת נַפְשִׁי, לֹא הִסְתַּכַּלְתִּי עַל פַּרְנָסָה, לֹא עַל הַמִּשְׁפָּחָה - רַק לְקָרֵב אוֹתוֹ, אֵין רַחֲמָנוּת יוֹתֵר גָּדוֹל מִזֶּה. אֲפִלּוּ אֶחָד שֶׁמִּתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ זֶה הִתְקָרְבוּת הַגְּאֻלָּה. זֶה דָּבָר יָדוּעַ לַכֹּל.

כְּשֶׁהָיִיתִי צָעִיר דִּבַּרְתִּי הַרְבֵּה מֵרַבֵּנוּ עִם הָעוֹלָם, וּבְרוּחַ הַשֵּׁם הָיָה הַרְבֵּה בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה אֲמִתִּיִּים, וְגַם עַכְשָׁו אֲנִי עוֹשֶׂה כָּל מַה שֶּׁאֶפְשָׁר. זֶה עִקַּר הַשֹּׁרֶשׁ וְהַתִּקּוּן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, וְהוּא מְרַפֵּא וּמְחַזֵּק וּמְחַיֶּה אוֹתָנוּ. אֵין לְתָאֵר, אֵין לְשַׁעֵר.

אֲנִי דִּבַּרְתִּי אִתְּךָ קְצָת, אֲבָל אֲנִי - חָסֵר לִי עוֹד עוֹד עוֹד עוֹד. אוֹי, אִם יֵשׁ לָנוּ רַק דַּף אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'...

כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַמִּצְווֹת וְכָל טוּב!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עִקַּר הַכֹּל, עִקַּר הַתּוֹרָה, עִקַּר הָאֱמוּנָה, עִקַּר הַתְּשׁוּבָה, עִקַּר הַכֹּל. הוּא מְרַפֵּא, מְחַזֵּק, וְהוּא אָמַר שֶׁהוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אֲפִלּוּ חוֹלֶה שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה!

הָעִקָּר זֶה הַגְּאֻלָּה, כָּל דִּבּוּר שֶׁל ה'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', שֶׁל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. עַכְשָׁו יִהְיֶה סְפָרִים עַל סְפָרִים לְאֲלָפִים, בִּשְׁבִיל כָּל הָעוֹלָם יִהְיֶה סְפָרִים. יִהְיֶה אוֹר כָּזֶה בָּעוֹלָם שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, מָשִׁיחַ כְּבָר יִמְצָא הַכֹּל מוּכָן וּמְזֻמָּן...

(חָסִיד מְסַפֵּר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵחֲבֵרוֹ שֶׁעוֹמֵד לְהִתְגַּיֵּס לַצָּבָא)

בִּשְׁבִיל מָה? שֶׁיִּהְיֶה חַיָּל אֵצֶל רַבֵּנוּ. כָּל מַה שֶּׁיִּהְיֶה מְקֻשָּׁר יוֹתֵר לְרַבֵּנוּ וְיֵלֵךְ בְּדַרְכֵי רַבֵּנוּ, אָז הוּא יָבִיא יוֹתֵר הַרְבֵּה חַיָּלִים לְרַבֵּנוּ.

כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ יִהְיֶה חֲתוּנָה יָפָה, יִהְיֶה שִׂמְחָה כָּזוֹ, יְסַפְּרוּ מִכָּל אֶחָד מַה שֶּׁעָבַר עָלָיו. הַתַּלְמִידִים שֶׁל רַבֵּנוּ הֵם חַיָּלִים כָּאֵלֶּה, הֵם גִּבּוֹרִים כָּאֵלֶּה.. הֵם נִלְחָמִים עִם כָּל הָעוֹלָם. גִּבּוֹרִים! וְגַם-כֵּן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "לְהִתְקָרֵב אֵלַי (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל לִבּוֹ) זֶה קָשֶׁה מְאֹד, זֶה יוֹתֵר מֵחֲצוֹת!"

אוֹי יוֹי יוֹי, זֶה הַכֹּל יִהְיֶה מַעֲשִׂיּוֹת, וְהַמַּעֲשִׂיּוֹת יְסַפְּרוּ בְּבִיאַת הַמָּשִׁיחַ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ יִהְיֶה הַרְבֵּה מַעֲשִׂיּוֹת מִכָּל אֶחָד מֵאֲנָשַׁי, יִהְיֶה הַרְבֵּה מַעֲשִׂיּוֹת". אֶחָד מֵאֲנָשַׁי רַבֵּנוּ שָׁקַל כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַגְּדוֹלִים. הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ הָיָה לוֹ שִׁשִּׁים תַּלְמִידִים גִּבּוֹרִים, כֻּלָּם הָיָה לָהֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהָיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים מְאֹד, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ דִּבֵּר מִזֶּה, כְּשֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּא מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא אָמַר: "הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הָיָה לוֹ שִׁשִּׁים תַּלְמִידִים וְהֵם הָיוּ שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים. אֲנִי צָרִיךְ גַּם-כֵּן שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים". נו, כָּתוּב "רְצוֹן יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה", אָז מַדּוּעַ לֹא הָיָה לְרַבֵּנוּ שִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים, שִׁשִּׁים תַּלְמִידִים? אָז אֲנִי אָמַרְתִּי שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְגַלֶּה, מְרַמֵּז לָנוּ שֶׁהָיָה לָנוּ רַבִּי נָתָן - אֶחָד, וְהוּא הָיָה שָׁקוּל כְּנֶגֶד כָּל הַגִּבּוֹרִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ - וְהָיָה לוֹ, הָיָה לוֹ רַבִּי נָתָן!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל לְאֹפֶן הַהֲפָצָה לְגַבֵּי אָדָם מְסֻיָּם)

הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הוּא לְקָרֵב, לֹא לְרַחֵק. אִם יִהְיֶה לְאוֹתוֹ הָאָדָם חֲלִישׁוּת הַדַּעַת וְהוּא יִתְבַּיֵּשׁ, זֶה לֹא טוֹב.

אֲנִי מְבָרֵךְ אוֹתוֹ שֶׁהַשֵּׁם יִתֵּן לוֹ בְּרָכָה וִישׁוּעָה וְשֶׁיִּזְכֶּה לְהִתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ וְלֵידַע מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ מִזֶּה הָעוֹלָם, חָכְמָה כָּזֶה, חַיִּים כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. הַשֵּׁם יִתֵּן לוֹ כָּל טוּב, כָּל הַיְשׁוּעוֹת. זֶה כָּל הַיְשׁוּעוֹת - הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ, זֶה חִיּוּת כָּל הָעוֹלָם!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵשִׁיב וּמְחַזֵּק חָסִיד שֶׁהָיְתָה לוֹ חֲלִישׁוּת הַדַּעַת לְגַבֵּי הֲפָצַת הַסְּפָרִים)

כָּל מַה שֶּׁתַּעֲשֶׂה - תַּעֲשֶׂה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה לְךָ פַּחַד אִם אַתָּה עוֹשֶׂה לֹא טוֹב. זֶה יוֹתֵר מִן הַכֹּל, מִכָּל הַמִּצְוֹוֹת בְּכָל הַתּוֹרָה. כָּל מַה שֶּׁעוֹשִׂים בִּשְׁבִיל רַבֵּנוּ, בִּשְׁבִיל לְהַכְנִיס רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם, זֶה עִנְיָן פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. יָבוֹאוּ אֵלֶיךָ עוֹד הַרְבֵּה, עוֹד הַרְבֵּה שֶׁיֵּלְכוּ עִם הַסְּפָרִים לְמִכִירָה לְהַכְנִיס בְּכָל בַּיִת. זֶה דָּבָר קַל וְטוֹב.

אֲנִי אֵלֶךְ אִתְּךָ בָּרַגְלַיִם, אֲנִי הָלַכְתִּי לְבֵד בָּרַגְלַיִם גַּם כְּשֶׁהָרַגְלַיִם הָיוּ חוֹלִים - וְהָלַכְתִּי. עַכְשָׁו אֲנִי צָרִיךְ אֶת הָרַגְלַיִם בְּכָל יוֹם וְיוֹם לָלֶכֶת מִבַּיִת לְבַיִת לִמְכֹּר הַסְּפָרִים. אֲנַחְנוּ נִכְבֹּשׁ אַרְבַּע בָּתִּים, חֲמִשָּׁה בָּתִּים, נֵלֵךְ, יֵשׁ הַרְבֵּה בָּתִּים. צְרִיכִים לְמַלְאוֹת כָּל הַמְּדִינָה, כָּל מָקוֹם, בְּכָל הַיְשִׁיבוֹת וּבְכָל מָקוֹם. יִהְיֶה כָּתוּב בְּכָל הָעִתּוֹנִים שֶׁיֵּשׁ עַכְשָׁו מוֹדָה חֲדָשָׁה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - כֻּלָּם יִרְצוּ רַק לִמְכֹּר סִפְרֵי רַבֵּנוּ, יִהְיֶה מָלֵא כָּל הָעוֹלָם עִם הַסְּפָרִים, יִהְיֶה מָלֵא, כָּל אֶחָד צָרִיךְ סְפָרִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד, גַּם-כֵּן בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים הוּא צָרִיךְ סְפָרִים, בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים

וְהַיְלָדוֹת. יִהְיֶה פַּרְנָסָה וְכָל טוּב. יִהְיֶה זְמַן כָּזֶה, זֶה יָבוֹא, זֶה הוֹלֵךְ וּמַהֵר, זֶה יִתְגַּבֵּר בְּכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר.

הַיְלָדִים יָבוֹאוּ וְיֹאמְרוּ: "אוּלַי יֵשׁ סֵפֶר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'? אֲנַחְנוּ רוֹצִים לִקְרֹא. תֵּן לִי, תֵּן לִי, תֵּן לִי.."

יִהְיֶה מַחֲלֹקֶת, כָּל אֶחָד יֹאמַר: "אֲנִי בָּאתִי קֹדֶם!" וּכְשֶׁלֹּא יֵדְעוּ מִי בָּא קֹדֶם, אָז יִצְטָרְכוּ לְבֹדֵק וּלְבָרֵר. יִהְיֶה שָׂמֵחַ בְּכָל הָרְחוֹבוֹת, בְּכָל מָקוֹם. יִהְיֶה שָׂמֵחַ מְאֹד, יִרְקְדוּ, רַק יִרְקְדוּ! צְרִיכִים כַּמָּה מְכוֹנִיּוֹת וְתַלְמִידִים שֶׁיִּלְמְדוּ נְהִיגָה, צְרִיכִים לִכְתֹּב עַל הָאוֹטוֹ: "מוֹדָה חֲדָשָׁה, מְכִירַת סְפָרֵי רַבֵּנוּ נַחְמָן!" זֶה דָּבָר חָדָשׁ.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְלֶכֶת בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת, בְּכָל יְרוּשָׁלַיִם וּבְכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ. כָּל הַשַּׁקְרָנִים יִפְּלוּ כִּי הֵם יִתְבַּיְשׁוּ מְאֹד, הֵם יִשְׁאֲלוּ: "מַה לְהוֹדִיעַ?" הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה לְהוֹדִיעַ, אֲנַחְנוּ בְּרוּךְ הַשֵּׁם כְּבָר יוֹדְעִים מַה יֵּשׁ לְהוֹדִיעַ...

יֶשְׁנוֹ חָבֵר אֶחָד שֶׁיֵּשׁ לוֹ אוֹטוֹ, בַּלַּיְלָה הוּא לֹא צָרִיךְ אוֹתוֹ, אָז הוּא יָכוֹל לָתֵת לָנוּ אֶת הָאוֹטוֹ שֶׁלּוֹ. אֲפִלּוּ בַּיּוֹם - מָתַי שֶׁהוּא לֹא צָרִיךְ הוּא יִתֵּן. נִסַּע בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה עִם רַמְקוֹל וְנַשְׁמִיעַ נִגּוּנִים וְנַעֲשֶׂה רַעַשׁ, נַעֲשֶׂה רַעַשׁ שֶׁיֵּשׁ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב בָּעוֹלָם. וְגַם מִי שֶׁיּוֹדֵעַ לְנַגֵּן, נִגּוּנִים זֶה טוֹב מְאֹד, רַק הָעִקָּר הוּא הָאֱמֶת. אֱמֶת וֶאֱמוּנָה. וְגַם-כֵּן אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לִרְקֹד בְּכָל הָרְחוֹבוֹת, בְּכָל מָקוֹם, בְּכָל עִיר, בְּכָל כְּפָר. בָּרַמְזוֹרִים כְּשֶׁיֵּשׁ אוֹר אָדֹם אָז נַעֲמֹד גַּם-כֵּן וְנִרְקֹד.

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִשְׂמֹחַ וְלִרְקֹד בְּכָל מָקוֹם, זֶה הָעִקָּר שֶׁל הַכֹּל, עִקַּר הַיְסוֹד וְהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַכֹּל, זֶה הַתִּקּוּן!

אֲנַחְנוּ יְשֵׁנִים, מַדּוּעַ שְׁנִישָׁן? צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ, לְפַרְסֵם אֶת הָאֱמֶת, זֶה מִתְקַבֵּל. נְקַבֵּל נְפָשׁוֹת אֲמִתִּיִּים שֶׁיָּבוֹאוּ וְנִרְקֹד וּנְשׁוֹרֵר וּנְזַמֵּר. יֶשְׁנוֹ גַּם-כֵּן פְּקִיד שֶׁהוּא מְקֹרָב לְרַבֵּנוּ וְעַל-יָדוֹ אֲנַחְנוּ יְכוֹלִים לַעֲשׂוֹת בַּטֶּלְוִיזְיָה מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ רוֹצִים. כֵּן, אוּלַי הוּא נִבְרָא בִּשְׁבִיל זֶה!

כָּל אֶחָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַה שֶּׁהוּא יוֹדֵעַ, מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל. הוּא מְחַיֵּב! כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, כָּל עַם יִשְׂרָאֵל - הוּא חַיָּב! אִם לֹא - אָז נֶחְשָׁב כְּמוֹ שֶׁהוּא עָשָׂה כָּל הַצָּרוֹת, הָעִכּוּב הַגְּאֻלָּה וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁאֲנַחְנוּ סוֹבְלִים. כֵּן, אִם הוּא יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת וְלֹא עוֹשֶׂה, אָז זֶה דּוֹמֶה כְּאִלּוּ הוּא הָרַג וְהוּא הֵבִיא אֶת הַיִּטְלֶר וְכָל הַצָּרוֹת שֶׁבָּעוֹלָם. וְאִם הוּא עוֹשֶׂה - אֵין גְּבוּל לַשָּׂכָר, הַשָּׂכָר בָּא אַחַר-כָּךְ.

נוּ, מַה שֶּׁיּוֹדְעִים צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת, כֵּן.

נִתְיַעֵץ וְנִתְיַשֵּׁב לְהַעֲמִיד כֹּחַ גָּדוֹל אֵיךְ לַעֲשׂוֹת דְּבָרִים וּלְפָרְסֵם וּלְקַדֵּשׁ אֶת הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ פֹּה בָּאָרֶץ וְגַם בְּכָל הָעוֹלָם. זֶה עִנְיַן הַגְּאֻלָּה, אָז לְכָל הַיְּהוּדִים אֵיפֹה שֶׁנִּמְצָאִים הֵם יֵדְעוּ. נִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיִּתֵּן לָנוּ אֲנָשִׁים אֲמִתִּיִּים, נֶאֱמָנִים וֶאֱמֶת. אֲנִי רָאִיתִי אֲנָשִׁים נֶאֱמָנִים לְהַשֵּׁם וְלַתּוֹרָה וְיֵשׁ לָהֶם אֱמוּנָה בֶּאֱמֶת, אֲנִי צָרִיךְ לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי אֱמֶת שֶׁיִּכָּנְסוּ בְּלִבִּי, לֹא דִּבּוּרִים שֶׁל הֶבֶל. אֲנַחְנוּ נִתְפַּלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁיְּרַחֵם עָלֵינוּ שֶׁנִּזְכֶּה וְנִצְלִיחַ בְּכָל מַה שֶּׁנַּעֲשֶׂה, בְּהַדְפּוּס, בַּהַדְפָּסָה. כֶּסֶף יֵשׁ, כֶּסֶף לֹא יֶחְסַר. יֵשׁ מוּכָן כָּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵכִין הַכֹּל לְהַגְּאֻלָּה, לְכָל הַגְּאֻלּוֹת, לְכָל הַיְשׁוּעוֹת. עִנְיַן שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה אַחֵר לְגַמְרֵי - יִהְיֶה אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים מָקוֹם גָּדוֹל בִּשְׁבִיל לַעֲבֹד עַל הַסְּפָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ, כְּרִיכַת הַסְּפָרִים וּמְכִירַת הַסְּפָרִים, וּבִשְׁבִיל לְהַדְפִּיס וּלְהַחֲזִיק סִפְרֵי רַבֵּנוּ לִמְכִירָה וְהַכֹּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים, צֶבַע לָבָן זֶה הַמְּתָקָה עַל כָּל הַדִּינִים. צְרִיכִים לָלֶכֶת לַנָּשִׂיא, הוּא אָמַר לִי: "אֵיזֶה בַּקָּשָׁה שֶׁאַתָּה רוֹצֶה תַּגִּיד לִי, כָּל מַה שֶּׁאַתָּה צָרִיךְ - תְּבַקֵּשׁ, יֵשׁ לְךָ רְשׁוּת לְבַקֵּשׁ הַכֹּל, וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה הַכֹּל בִּשְׁבִילְךָ!"

יְכוֹלִים לְצַלְצֵל אֲלֵיו וּלְדַבֵּר אִתּוֹ, צְרִיכִים לְדַבֵּר אִתּוֹ בִּשְׁמִי - יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסֶר, זֶה הַדָּבָר מְפֻרְסָם, כָּל הַשָּׂרִים יוֹדְעִים: יִשְׂרָאֵל בֶּער אוֹדֶסֶר! תִּתְקַשֵּׁר לְמִשְׂרַד הַנָּשִׂיא וְתַגִּיד שֶׁאֲנִי בְּקַשְׁתִּי פְּגִישָׁה תֵּכֶף וּמִיָּד! אֲנִי רוֹצֶה לָלֶכֶת אֶצְלוֹ אֵיפֹה שֶׁגָּר וּלְהַזְכִּיר אוֹתוֹ שֶׁהוּא אָמַר כְּךָ. נֵלֵךְ לְמִשְׂרַד שֶׁלּוֹ, אִם הוּא יִהְיֶה אֲנִי אֲדַבֵּר אִתּוֹ, אִם הוּא לֹא יִהְיֶה אֲנִי אֲחַכֶּה לוֹ, שֶׁיִּקְיֵם מַה שֶּׁיָּצָא מִפִּיו: "אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה כָּל מַה שֶּׁאַתָּה תְּבַקֵּשׁ, אֲנַחְנוּ נַעֲשֶׂה תֵּכֶף וּמִיָּד! נִתֵּן לְךָ הַכֹּל!" אָז אֲנִי רוֹצֶה שֶׁיְּקַיֵּם אֶת זֶה. הוּא יִרְשֹׁם תֵּכֶף וְיִתֵּן תֵּכֶף כָּל מַה שֶּׁהִבְטִיחַ, דִּירָה גְּדוֹלָה טוֹבָה וּרְחָבָה לְמְכִירָה וְהַדְפָּסָה עֲבוּר סִפְרֵי רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. הוּא יוֹדֵעַ שֶׁזֶּהוּ עִקָּר גָּדוֹל, שֶׁזֶּה עִקַּר הַגְּאֻלָּה, הוּא מְקַבֵּל אֶת זֶה וְהוּא אָמַר לִי שֶׁיַּעֲשֶׂה כָּכָה. הוּא יְקַבֵּל אוֹתִי, הוּא יַשְׁלִיךְ כָּל הָעִנְיָנִים שֶׁלּוֹ וְיַעֲסֹק רַק בְּהַבַּקָּשָׁה שֶׁלִּי, כֵּן.

מִי שֶׁיַּעֲסֹק בָּזֶה - יִהְיֶה לוֹ חֵלֶק בְּהַגְּאֻלָּה!

בִּירוּשָׁלַיִם, הַמָּקוֹם יִהְיֶה בִּירוּשָׁלַיִם, יְרוּשָׁלַיִם זֶה הַמֶּרְכָּז שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, יְרוּשָׁלַיִם. אֲנַחְנוּ צְרִיכִים מָקוֹם גָּדוֹל וְיָפֶה וְגָדוֹשׁ בִּשְׁבִיל לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ וּלְהַכְנִיס בָּעוֹלָם, בְּכָל הָעוֹלָם, בְּכָל הַמְּדִינוֹת. תַּעֲשֶׂה אֶת זֶה בְּקֵדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, בְּמְסִירוּת נֶפֶשׁ, מָקוֹם בִּשְׁבִיל סִפְרֵי רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. זֶה כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּי בָּזֶה. אֲנִי רוֹצֶה לִגְמֹר אֶת הָעִנְיָן הַזֶּה. זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עַל כָּל הַפְּעֻלּוֹת שֶׁל הַכְּנֶסֶת, עַל כָּל הַפְּעֻלּוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל!

אוֹי, הֲלְוַאי שֶׁנִּזְכֶּה לִרְאוֹת אֶת בְּנְיַן הַדְּפוּס, כָּל יְמֵי חַיַּי אֲנִי מְצַפֶּה לָזֶה. כָּל אֶחָד מֵרַבֵּנוּ לְתִקּוּן מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. כָּל הָעוֹלָם, כָּל יִשְׂרָאֵל!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הָאֲגָדָה בַּאֲמֶרִיקָה יֵשׁ לָהּ כְּבָר רִשָּׁיוֹן, כָּל נָדִיב יֵשׁ לוֹ פְּטוּר מִמַּס, זֶה גַּם-כֵּן דָּבָר גָּדוֹל כִּי אֲנַחְנוּ לֹא אֲמֶרִיקָאִים, אֲבָל יֵשׁ לָנוּ נְצִיגִים בַּאֲמֶרִיקָה שֶׁיְּעַזְרוּ. גַּם-כֵּן יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁיִּהְיֶה הַרְבֵּה נְדִיבִים, הַרְבֵּה עֲשִׁירִים שֶׁיִּתְּנוּ עַל הַדְּפוּס, זֶה לְאַט לְאַט. מַה, פִּתְאוֹם נַעֲשָׂה 'חֲתוּנָה'?

הָיָה לִי חֲלוֹם שֶׁבָּא אֵלַי עָשִׁיר מִירוּשָׁלַיִם שֶׁהוּא קַמְצָן גָּדוֹל, וְהוּא בָּא וְדִבַּרְנוּ מֵעִנְיַן הַדְּפוּס שֶׁל סִפְרֵי רַבֵּנוּ, וּבָא אִישׁ אֶחָד וְאָמַר שֶׁהַהַדְפָּסָה עוֹלָה כָּךְ וְכָךְ כֶּסֶף, אָז אוֹתוֹ עָשִׁיר הוֹצִיא פִּנְקָס עִם צֵ'יקִים וְנָתַן צֵ'ק מַתָּנָה חֲמִשָּׁת אֲלָפִים דּוֹלָר וְאָמַר לִי: "אַל תִּדְאַג, יִהְיֶה הַדְּפוּס וְיִהְיֶה כֶּסֶף וְהַכֹּל!" אַחַר-כָּךְ הוּא הוֹצִיא עוֹד עֶשְׂרֶת אֲלָפִים דּוֹלָר, הוּא הוֹצִיא אֶת הַפִּנְקָס וְנָתַן צֵ'ק...

אֲנִי נִדְהַמְתִּי, אֲנִי מַכִּיר אוֹתוֹ שֶׁהוּא קַמְצָן גָּדוֹל, וּבְכָל פַּעַם - בְּרֶגַע אֶחָד הוּא נָתַן צֵ'ק עֶשְׂרֶת אֲלָפִים דּוֹלָר וְאָמַר לִי: "אַל תִּדְאַג, יִהְיֶה דְּפוּס וְיִהְיֶה דּוֹלָארִים!"

הָיוּ אִתָּנוּ עוֹד אֲנָשִׁים עֲשִׁירִים וְהֵם גַּם-כֵּן רָצוּ לַעֲשׂוֹת צֵ'קִים, אֲבָל הוּא הִקְדִּים אוֹתָם וְתָכֶף נָתַן אֶת הַכֶּסֶף...

הָיָה מַעֲשֶׂה, בִּצְפַת הָיָה בָּחוּר אֶחָד וְהוּא הָיָה נָכֶד שֶׁל רֹאשׁ-הָרַבָּנִים שֶׁל עִיר מְסֻיֶּמֶת, וְהוּא הִנְהִיג אֶת הָאֲנָשִׁים שֶׁהָיוּ תַּחְתָּיו בְּגַאֲוָה כָּזוֹ כְּמוֹ מֶלֶךְ. וְהוּא הֶחֱזִיק מִמֶּנִּי, אֲבָל אֲנִי אוּלַי עָשִׂיתִי שְׁגִיאָה, אוּלַי אֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לְהַתְקִיף אוֹתוֹ שֶׁיִּתֵּן קְצָת מֵהָרְכוּשׁ שֶׁלּוֹ עַל עִנְיַן רַבֵּנוּ. הוּא נִפְטַר עָשִׁיר וְיֵשׁ לוֹ בְּנָיִן בְּחֵיפָה שֶׁשָּׁוֶה הַרְבֵּה כֶּסֶף. הוּא הָיָה יָכוֹל לִחְיוֹת בְּלִי הַבְּנָיִן. כֵּן, הוּא הָיָה יָכוֹל לָתֵת אֶת הַבְּנָיִן אוֹ חֲצִי בְּנָיִן בִּשְׁבִיל הַדְּפוּס שֶׁל הַסְּפָרִים. הוּא הָיָה מַאֲמִין בִּתְמִימוּת, אֲבָל הַתַּאֲוָה שֶׁל הַכֶּסֶף לֹא הֵנִיחָה אוֹתוֹ וְהוּא הָיָה מָסוּר לְיִלְדִּים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם עוֹלָם הַזֶּה, אָז הוּא הִשְׁאִיר הַכֹּל לַבָּנִים וְהוּא הָלַךְ לָעוֹלָם הַבָּא...

וְכֵן הָיָה עוֹד מַעֲשֶׂה, הָיָה לוֹרְד אַנְגְּלִי וְהוּא הָיָה יְפֵה-תֹּאַר וְהָיָה לוֹ אֶלֶף דּוֹלָר. אָז זֶה הָיָה הַרְבֵּה כֶּסֶף. וְהוּא נָתַן אֶת הַדּוֹלָרִים בִּשְׁבִיל לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ. כָּל מַה שֶׁהָיָה לוֹ, כָּל הַכֶּסֶף שֶׁלּוֹ, הוּא נָתַן לִדְפוּס סִפְרֵי רַבֵּנוּ וְהוּא נִשְׁאַר רֵיק בְּלִי כֶּסֶף!

הוּא הָיָה גִּבּוֹר כָּזֶה, הוּא לֹא רָצָה לְהִתְחַתֵּן אֶלָּא רַק עִם יְפַת-תֹּאַר יְחִידָה בָּעוֹלָם שֶׁאֵין לִפְנֵי יוֹתֵר מִזֶּה, וְהוּא לָקַח אִשָּׁה אַחַת, שִׁדּוּךְ מִכֹּעֶר כָּזֶה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם, הִיא כְּבָר הָיְתָה זְקֵנָה וְאַף אֶחָד לֹא רָצָה לָקַחַת אוֹתָהּ, אֲבָל הוּא לָקַח אוֹתָהּ, הוּא אָמַר: "אֲנִי צָרִיךְ לָקַחַת אֶת הָאִשָּׁה הַיְפַת-תֹּאַר הַזּוֹ בִּשְׁבִילִי".

הוּא הָיָה בְּבֵיתִי, לֹא הָיָה לוֹ לֹא אִשָּׁה וְלֹא בָּנִים, עַכְשָׁו הָאִשָּׁה כְּבָר נִפְטְרָה וְיֵשׁ לוֹ בָּנִים טוֹבִים שֶׁלּוֹמְדִים בִּבְנֵי-בְּרַק...

נוּ, אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים וּמְדַבְּרִים וּמְדַבְּרִים, אוֹטוֹ יֵשׁ לִי, נָהֲגִים יֵשׁ לִי, דֶּלֶק גַּם-כֵּן יֵשׁ לִי, מָתַי שֶׁאַתֶּם רוֹצִים אֲנִי מוּכָן לָבוֹא, יְכוֹלִים לִנְסֹעַ יוֹמָם וְלַיְלָה לְפַרְסֵם אֶת רַבֵּנוּ בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲנִי רוֹצֶה לִנְסֹעַ פַּעַם לִירוּשָׁלַיִם, פַּעַם לַכֹּתֶל, אוּלַי אֶזְכֶּה לְהַכְנִיס אוֹר רַבֵּנוּ, זֶה הָעִקָּר שֶׁבְּכָל הָעִקָּרִים! זֶה הָעִקָּר הָעוֹלָם, עִקָּר הַכֹּל! אֲנִי מוּכָן לִנְסֹעַ, אֲנִי מוּכָן לִנְסֹעַ לְאֵיפֹה שֶׁאַתֶּם רוֹצִים...

הולך וגדל

רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְהַחֲבֵרִים בִּנְסִיעָה לִקְבְרוֹת צַדִּיקִים בִּטְבֶרְיָה, מְשׂוֹחֲחִים מֵעִנְיַן הַקָּמַת בֵּית-דְּפוּס לְהַדְפָּסַת סִפְרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשִׁים...

אַי יַי יַי.. מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר אֵיךְ הָיָה נִרְאֶה טְבֶרְיָה וִירוּשָׁלַיִם, הַיּוֹם זֶה נִרְאֶה כְּמוֹ פָּרִיז, טְבֶרְיָה כְּבָר נַעֲשָׂה כְּמוֹ בְּחוּץ לָאָרֶץ, חֲבָל שִׁטְבֶרְיָה הַיּוֹם לֹא כְּמוֹ אָז. וְגַם-כֵּן תֵּל-אָבִיב הָיָה נִרְאֶה כְּמוֹ כְּפָר קָטָן שֶׁל עֲרָבִים, וְהוּא נִבְנָה לְאַט לְאַט, עוֹד בַּיִת, עוֹד בִּנְיָן, עוֹד בִּנְיָן... אֲנִי זוֹכֵר שֶׁלִּפְנֵי הַרְבֵּה שָׁנִים נִפְתַּח בִּטְבֶרְיָה מָלוֹן עִם כָּל הַתַּאֲווֹת, מָלוֹן מְיֻחָד, וַאֲנִי הָיִיתִי אוֹפֶה, אָז בַּעַל-הַמָּלוֹן רָצָה אֶת הָאוֹפֶה הֶכִי מֻמְחֶה וְהֶכִי טוֹב, וַאֲנִי הָיָה לִי מַאֲפִיָּה בִּטְבֶרְיָה, אָז אָמְרוּ לוֹ: "יֵשׁ אֶת אוֹדֶסָר, 'מַאֲפִיַּת אוֹדֶסָר'". אָז הוּא שָׁלַח אַחֲרַי וַאֲנִי בָּאתִי וְהוּא קָנָה אֶצְלִי לֶחֶם, חַלָּה.

נוּ, וְכֻלָּם הָיוּ מְקַנְאִים אוֹתִי, "יִשְׂרָאֵל בָּעֶר הַבֶּרְסְלֶבֶר הוּא עָלָה לְעֵילָא לְעֵילָא. אֲנַחְנוּ כֻּלָּנוּ עֲנִיִּים, אֵין לָנוּ כֶּסֶף, וְיִשְׂרָאֵל בָּעֶר הַבֶּרְסְלֶבֶר יֵשׁ לוֹ מַאֲפִיָּה. רַק מַאֲפִיָּה יֵשׁ לוֹ? זֶה בֵּית-חֲרֹשֶׁת לְכֶסֶף", וְכֻלָּם הִתְקַנְּאוּ בִּי. וַאֲנִי יֵשׁ לִי נִסִּים שֶׁלֹּא נַעֲשֵׂיתִי עִוֵּר, אֲנִי לֹא רָצִיתִי לִבְכּוֹת, לֹא רָצִיתִי שֶׁיֵּרְדוּ כָּל-כָּךְ דְּמָעוֹת - אֲנִי פָּחַדְתִּי שֶׁאֶהְיֶה עִוֵּר, חָשַׁבְתִּי: "מַה, דְּמָעוֹת כָּאֵלֶּה מֵהָעֵינַיִם זֶה נוֹרָא מְאֹד, זֶה לוֹקֵחַ הַמְּאוֹר עֵינַיִם". אֲנִי לֹא הָיִיתִי צָרִיךְ לַחֲשֹׁב שֶׁיִּהְיֶה דְּמָעוֹת, הַדְּמָעוֹת יָצְאוּ מֵאֲלֵיהֶן מִגֹּדֶל הַצַּעַר שֶׁהָיָה לִי, "בִּשְׁבִיל מַה הַכֶּסֶף?" אֲבָל אֵיךְ עוֹצְרִים אֶת הַבְּכִי?

וּבַעַל-הַמָּלוֹן הוּא הָיָה יוֹדֵעַ סֵפֶר וְהוּא אָהַב לִשְׁמֹעַ דִּבְרֵי תוֹרָה, אֲנִי דִּבַּרְתִּי אִתּוֹ מֵרַבֵּנוּ וְהוּא הִתְרַשֵּׁם וַאֲנִי הָיִיתִי אֶצְלוֹ יָחִיד בָּעוֹלָם. אָז הָיָה לוֹ מְכוֹנָה כָּזוֹ שֶׁל דְּפוּס שֶׁל קוֹל, טֵייפ, זֶה הָיָה לִפְנֵי הַרְבֵּה שָׁנִים וּמְכוֹנָה כָּזוֹ עָלְתָה הַרְבֵּה כֶּסֶף, אֲבָל הוּא הָיָה עָשִׁיר גָּדוֹל, אָז הוּא אָמַר לִי: "אֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁאַתָּה מְזַמֵּר בְּשַׁבָּת 'אֵשֶׁת-חַיִל' וּזְמִירוֹת, אֲנִי רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ". אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי, אֲנִי חָשַׁבְתִּי: "נוּ, הוּא רוֹצֶה רַק לִשְׁמֹעַ", אָז אֲנִי זִמַּרְתִּי 'אֵשֶׁת-חַיִל'.

אַחַר-כָּךְ בַּשָּׁבוּעַ הַבָּא הוּא קָרָא אוֹתִי וּפָתַח אֶת מַכְשִׁיר הַהַקְלָטָה, וַאֲנִי שׁוֹמֵעַ אֶת הַקּוֹל שֶׁלִּי שֶׁאֲנִי שָׁר. אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה, מַה זֶּה!

בְּסוֹפוֹ שֶׁל דָּבָר בָּאתִי לְמִירוֹן וּבָא אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הֵירֵשׁ לֵייב, וְנָתַתִּי לוֹ שָׁלוֹם, הוּא אָמַר לִי: "מַה נִּשְׁמָע אֶצְלְךָ?"

אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי יֵשׁ לִי מַאֲפִיָּה, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מַה לַּעֲשׂוֹת!"

הוּא אָמַר לִי: "אַתָּה מְשֻׁגָּע? אַתָּה צָרִיךְ לָתֵת לְכָל טְבֶרְיָה לֶחֶם? עָזוֹב אֶת זֶה!"

אֲבָל לֹא יָכֹלְתִּי, הָיִיתִי בַּעַל-חוֹב, אָז מָכַרְתִּי אֶת הַמַּאֲפִיָּה כְּמַעַט בְּחִנָּם, בְּלִי כֶּסֶף, אָמַרְתִּי: "אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִרְאוֹת אוֹתָהּ!"

מָכַרְתִּי אֶת הַמַּאֲפִיָּה וּבָאתִי לִירוּשָׁלַיִם וְלֹא הָיָה לִי כֶּסֶף וְלֹא הָיָה לִי לֶחֶם בַּבַּיִת בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, וַאֲנִי הָלַכְתִּי לָעֲבוֹדָה וְעָלְתָה עָלַי עֲגָלָה מְלֵאָה עִם לֶחֶם עַל הָאֶצְבָּעוֹת שֶׁל הָרַגְלַיִם, וְנִשְׁבְּרוּ כָּל הָעֶצְמוֹת, וְלֹא הָיָה לִי לֹא רֶגֶל וְלֹא כֶּסֶף וְלֹא לֶחֶם, וְנִסִּים אֵיךְ נִשְׁאַרְנוּ בַּחַיִּים! נוּ, אֲנִי מָכַרְתִּי הַמַּאֲפִיָּה וְהַבֵּן שֶׁלִּי נַחְמָן הָיָה לוֹ מַחֲלָה קָשָׁה וְהָלַךְ כָּל הַכֶּסֶף וְנִשְׁאַר מֵהַבַּיִת רַק אֲבָנִים. לֶחֶם לֹא הָיָה וְכֶסֶף לֹא הָיָה, וַאֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לְבַקֵּשׁ מִשּׁוּם אָדָם, הִתְבַּיַּשְׁתִּי...

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁלֹּא הִרְגַּשְׁתִּי טוֹב עִם עַצְמִי כִּי לֹא הִצְלַחְתִּי לָקוּם בַּחֲצוֹת לַיְלָה, "מַה יִּהְיֶה הַתַּכְלִית מִמֶּנִּי!"

אָז עָבַרְתִּי בִּטְבֶרְיָה בַּשּׁוּק וְשָׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ שָׁעוֹן שֶׁמְּעוֹרֵר טוֹב, "זֶה טוֹב בִּשְׁבִילִי". אֲבָל אֵין לִי כֶּסֶף, מָה אֲנִי אֶעֱשֶׂה? אֲבָל קֹדֶם כֹּל נִכְנַסְתִּי לִרְאוֹת אֶת הַשָּׁעוֹן, נִכְנַסְתִּי וְנִתְלַהַבְתִּי: "שָׁעוֹן כָּזֶה שֶׁהוּא מְעוֹרֵר כָּל חֲמִשָּׁה רְגָעִים בְּקוֹלוֹת כָּאֵלּוּ", אָז אָמַרְתִּי לְבַעַל-הַחֲנוּת: "אֲנִי צָרִיךְ לְזֶה הַשָּׁעוֹן, אֲבָל אֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ כְּשֶׁיִּהְיֶה לִי כֶּסֶף, אֲנִי אֲשַׁלֵּם לְךָ". אֲבָל הוּא הֶאֱמִין לִי, הוּא הֵבִין שֶׁאֲנִי לֹא אֶגְזֹל מִמֶּנּוּ אֶת הַשָּׁעוֹן, אָז הוּא אָמַר: "קַח, קַח אֶת הַשָּׁעוֹן!"

אֲנִי בָּאתִי הַבַּיְתָה בְּשִׂמְחָה גְּדוֹלָה, "יֵשׁ לִי שָׁעוֹן כָּזֶה שֶׁהוּא יְעוֹרֵר אוֹתִי בַּחֲצוֹת לַיְלָה.."

נוּ, הִגִּיעַ זְמַן חֲצוֹת וְהַשָּׁעוֹן הָיָה מְעוֹרֵר, וַאֲנִי כָּל מַה שֶׁהוּא מְעוֹרֵר יוֹתֵר - אֲנִי רָצִיתִי לִישֹׁן יוֹתֵר, אָז לֹא קַמְתִּי. אָמַרְתִּי עַל עַצְמִי: "רָשָׁע כָּזֶה, יֵשׁ לְךָ שָׁעוֹן כָּזֶה וְאַתָּה לֹא קָם בַּחֲצוֹת לַיְלָה. מַה זֶּה אִתְּךָ, מַה יִּהְיֶה מִמְּךָ!"

אָז אָמַרְתִּי: "לֹא, הַשָּׁעוֹן לֹא מַסְפִּיק, אֲנִי אֶקְנֶה שְׁנֵי פַּחִים שֶׁל נֵפְט וַאֲנִי אַעֲמִיד אֶת הַשָּׁעוֹן עַל הַפַּחִים, אָז יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל אֲפִלּוּ בְּכָל טְבֶרְיָה". אָז קָנִיתִי שְׁנֵי פַּחִים וְנָתַתִּי אֶת הַשָּׁעוֹן עַל הַפַּחִים, וְכָל מַה שֶׁהוּא עוֹרֵר אוֹתִי יוֹתֵר - אֲנִי רוֹצֶה לִישֹׁן יוֹתֵר. הָיָה כָּל-כָּךְ מָתֹק הַשֵּׁנָה...

אַחַר-כָּךְ הָיָה הַמַּעֲשֶׂה מֵהָרֶכֶב הָרִאשׁוֹן שֶׁבָּא לִטְבֶרְיָה...

אָמְרוּ שֶׁבָּא מֵאַנְגְּלִיָּה אוֹטוֹבּוּס כָּזֶה שֶׁהוּא רַק בִּמְהִירוּת כָּזֶה עַל הָאֲוִיר. אָז בָּאָה כָּל הָעִיר לִרְאוֹת אֶת הַפֶּלֶא הַזֶּה. אָז רָאוּ שֶׁהַבַּעַל-הָרֶכֶב יָרַד מֵהַמַּדְרֵגוֹת שֶׁל הַמָּלוֹן וְנִכְנַס לְתוֹךְ

הָרֶכֶב, וְהִתְחִיל לְעוֹרֵר אֶת הָאוֹטוֹ 'לְלֶכֶת'! הֵם שָׁמְעוּ שֶׁהָאוֹטוֹ מַתְחִיל 'לְלֶכֶת', אָז רָאוּ כֻּלָּם שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בְּכָל מָקוֹם, וְעֵינַיִם אֵין לוֹ, מַה יִהְיֶה? נַעֲשָׂה בְּרִיחָה, כָּל אֶחָד בָּרַח שֶׁהָאוֹטוֹ לֹא יִהְיֶה עָלָיו. אֲנִי הָיִיתִי גַּם-כֵּן בְּתוֹךְ הָעִיר שֶׁדָּהֲרוּ לִרְאוֹת אֶת הַפֶּלֶא שֶׁל הָרֶכֶב. נוּ, רַק כְּשֶׁהִתְחִיל הָרֶכֶב 'לְלֶכֶת', אָז נַעֲשָׂה בְּרִיחָה כָּזוֹ...

וְגַם-כֵּן רָאִיתִי פַּעַם הָרַאשׁוֹן מְשֻׁגָּע, אַנְגְּלִי מְשֻׁגָּע...

אֲנִי הָלַכְתִּי לַיְשִׁיבָה, לְמַטָּה הָיָה מִסְעָדָה שֶׁל חַמֵּי-טְבֶרְיָה, וּכְשֶׁהָאַנְגְּלִים כָּבְשׁוּ אֶת הַתּוּרְכִּים הָיָה הַמִּשְׁרָד שֶׁלָּהֶם שָׁמָּה. אָז אֲנִי הוֹלֵךְ לַיְשִׁיבָה וַאֲנִי רוֹאֶה בַּמִּשְׁרָד שֶׁלָּהֶם שֶׁאַנְגְּלִי אֶחָד מְשֻׁגָּע הוּא מַחֲזִיק אִיזֶה חֲתִיכַת בַּרְזֶל לְיַד הָאֹזֶן וּמְדַבֵּר וּמְצַחֵק כְּמוֹ מְשֻׁגָּע..

מַה זֶּה, מְשֻׁגָּע! אֲנִי שָׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ טֶלֶגְרָף, אֲבָל טֶלֶפוֹן לֹא שָׁמַעְתִּי שֶׁיֵּשׁ, אָז הוּא מַחֲזִיק חֲתִיכַת בַּרְזֶל וּמְדַבֵּר אֵלָיו וּמְצַחֵק. מַה זֶּה, לֹא מְשֻׁגָּע, עִם מִי מְדַבֵּר? אֵין אַף אֶחָד...

פַּעַם אַחַת קְרוֹבַת מִשְׁפָּחָה מִפְּרִיז בָּאָה אֵלֵינוּ, אָז הִיא מְסַפֶּרֶת לְכָל הַמִּשְׁפָּחָה וּלְאִמָּא שֶׁלִּי: "אֶצְלֵנוּ בְּפָרִיז יֵשׁ מְקֻרָּר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הַקֶּרַח וְלֹא צְרִיכִים לִקְנוֹת!" אֲנִי יוֹדֵעַ שֶׁאֲנִי הָלַכְתִּי לִקְנוֹת קֶרַח בְּבֵית-חֲרֹשֶׁת, אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה, בַּבַּיִת אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת קֶרַח?

נוּ, אֲנִי שָׁאַלְתִּי אוֹתָהּ: "הַבֵּית-חֲרֹשֶׁת לְקֶרַח הוּא גָּדוֹל וְיֵשׁ פּוֹעֲלִים, וְהַמְקֻרָּר קָטָן, אֵיךְ הוּא עוֹשֶׂה קֶרַח!"

אָז הִיא אָמְרָה לִי: "אַל תִּתְפַּלֵּא, בְּבֵיתִי יֵשׁ מְקֻרָּר כָּזֶה, אֲנִי יֵשׁ לִי מְקֻרָּר כָּזֶה בַּבַּיִת שֶׁלִּי!"

אֲנִי לֹא רָצִיתִי לְהַאֲמִין, דָּבָר כָּזֶה? אֲבָל גַּם-כֵּן אִם הָיוּ אוֹמְרִים לִי לִפְנֵי שִׁבְעִים שָׁנָה שֶׁבְּרֶסְלֶב יִהְיֶה לוֹ קִיּוּם אַחֲרֵי שִׁבְעִים שָׁנָה, הָיִיתִי חוֹשֵׁב: "מְשֻׁגָּעִים, הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה הֵם מְדַבְּרִים, אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה!" הָיָה פַּחַד לִנְגֹּעַ בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב! הָיוּ מַחֲמִירִים גְּדוֹלִים שֶׁהֵם לֹא רָצוּ לֹא רַק לִנְגֹּעַ בַּסֵּפֶר, הֵם לֹא נָגְעוּ אֲפִלּוּ בַּשֻּׁלְחָן שֶׁהַסֵּפֶר הָיָה מוּנָח עָלָיו, הֵם הָיוּ 'מַחֲמִירִים גְּדוֹלִים'. נוּ, וְעַכְשָׁו קוֹנִים סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, קוֹנִים בְּרוּךְ הַשֵּׁם.

אֲנִי הָיִיתִי קָשֶׁה לִי: "טוֹב, סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב זֶה כֹּל הַגְּאֻלָּה, אֲבָל אֵיךְ יָבוֹא הַגְּאֻלָּה אִם לֹא רוֹצִים לִנְגֹּעַ בְּסֵפֶר בְּרֶסְלֶב? רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מָתַי, אֵיךְ יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה אִם לֹא רוֹצִים לִנְגֹּעַ בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, אִי אֶפְשָׁר לְהַשִּׂיג וְלֹא מַדְפִּיסִים, אֵיךְ יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה? מַה יִּהְיֶה, מַה יִּהְיֶה!"

וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה לוֹ מָקוֹם מְצַיָּן - מִירוֹן, זֶה הָיָה אָצְלוֹ הַגַּן עֵדֶן, הַגַּן עֵדֶן! נוּ, וְהוּא עָזַב אֶת מִירוֹן וְעָזַב אֶת צְפַת וְעָזַב אֶת הַמִּשְׁפָּחָה, יֵשׁ לוֹ דָּבָר אֶחָד: יִשְׂרָאֵל בָּעֶר! בִּטְבֶרְיָה יֵשׁ אֶחָד שֶׁשְּׁמוֹ יִשְׂרָאֵל בָּעֶר, שָׂמָּה הַמָּקוֹם שֶׁלּוֹ עַכְשָׁו, הוּא צָרִיךְ לְקָרֵב אוֹתִי. וַאֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ בְּהַלַּיְלָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהוּא קָנָה אֶת הַלֶּחֶם וְאָכַל אֶצְלֵנוּ: "זֶה מִן הַשָּׁמַיִם שְׁלָחוּ אֶתְכֶם אֵלַי, אֲנִי עוֹבֵר עָלַי מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת, אֲנִי צָרִיךְ מִי שֶׁיְּדַרְיֵךְ אוֹתִי. אֲנִי מַזְהִיר אֶתְכֶם, אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם שֶׁלֹּא תַּעַזְבוּ אוֹתִי!"

עָבַר הַזְּמַן וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁכֻּלָּם מִתְבַּיְּשִׁים, כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר הַזְּמַן יוֹתֵר - בְּרֶסְלֵב נַעֲשֶׂה חָשׁוּב בְּיוֹתֵר, הוֹלֵךְ וְגָדֵל!

מַדְפִּיסִים, מַדְפִּיסִים וְקוֹנִים, זֶה סִימָנִים עַל הֶעָתִיד. אֲבָל הַבְּחִירָה עֲדַיִן יֶשְׁנָהּ, מָשִׁיחַ עוֹד לֹא בָּא. רַק אוֹמְרִים מָשִׁיחַ בָּא, אֲבָל כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ אָז יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר, עוֹלָם כָּזֶה.. עוֹלָם חָדָשׁ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם וְיִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, עוֹלָם שֶׁל רַבֵּנוּ!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנַחְנוּ זוֹכִים לִשְׁמֹעַ וּלְקַבֵּל דִּבּוּרִים כְּאֵלֶּה, זֶה כְּבָר הַגְּאֻלָּה. כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּרַבֵּנוּ, הַכֹּל, הַכֹּל, בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ וְהַכֹּל. כֵּן, כְּמוֹ שֶׁהָיָה קָשֶׁה לִי אֵיךְ יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה, אֵין סְפָרִים לִקְנוֹת, אֶפְלוּ אִם יֵשׁ אֵיזֶה סֵפֶר אָז מְפַחֲדִים לִנְגֹּעַ, אוּלַי יַחְשְׁדוּ בּוֹ שֶׁהוּא נוֹטֶה לִבְרֶסְלֵב, אָז אֵיךְ יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה? אֲבָל אֲנִי לֹא נִתְיָאַשְׁתִּי, אֲנִי הָיָה לִי כִּסּוּפִים גְּדוֹלִים כְּמוֹ שֶׁלְּבִי אוֹמֵר לִי: "לֹא, לֹא, אַל תִּתְיָאֵשׁ. יָבוֹא הַזְּמַן!"

עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ יוֹשְׁבִים בִּבְנֵי-בְּרַק בַּסֵּכָּה וּמְדַבְּרִים דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה שֶׁזֶּה הַמְּתֻקָּה לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל בְּנֵי-בְּרַק, לְכָל יְרוּשָׁלַיִם, לְכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לְכָל הָעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הַמְּתֻקָּה גְּדוֹלָה לְכָל הָעוֹלָם!

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי, מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, מַה שֶּׁיֵּשׁ.. פֶּלֶא כָּזֶה כְּמוֹ רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּיו זֶה כָּל תִּקְוָתֵנוּ וְכָל חִיּוּתֵנוּ וְכָל יְשׁוּעָתֵנוּ וְכָל חַיֵּינוּ, הַכֹּל.

הַלְוַאי, יִהְיֶה זְמַן שֶׁכָּל הָעוֹלָם יִתְקַשְּׁרוּ וְיִתְקָרְבוּ לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְיִמְסְרוּ נַפְשָׁם לְקַיֵּם כָּל דִּבּוּר וְדִבּוּר שֶׁגִּלָּה בִּסְפָרָיו, כִּי זֶה כָּל תִּקְוָתֵנוּ וְכָל חִיּוּתֵנוּ. הָעוֹלָם עוֹד לֹא יוֹדֵעַ, אֲבָל הוּא יֵדַע. הָאֱמֶת לֹא מִתְבַּטֵּל, הָאֱמֶת נַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר חָזָק...

גדלתנו ותפארתנו

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְשׁוֹרֵר,

"גְּדֻלָּתֵנוּ וְתִפְאַרְתֵּנוּ, יְגֻלֶּה מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ.."

הוֹי אֵיזֶה שִׂמְחָה שֶׁיִּהְיֶה בָּעוֹלָם, מָשִׁיחַ יָבוֹא וְהוּא יְגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. עַכְשָׁו זוֹרְקִים אֲבָנִים, לֹא סְתָם אֲבָנִים, זוֹרְקִים אֲבָנִים כְּדֵי לְהָרֹג, אֲבָל עַכְשָׁו בָּא הַזְּמַן שֶׁהֵם שֶׁנּוֹפְלִים. הַשֶּׁקֶר נוֹפֵל וְנוֹפֵל מַהֵר. עַכְשָׁו כֻּלָּם יָרְדוּ וְנָפְלוּ, נָפְלוּ לְגַמְרֵי. הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם, הַשֶּׁקֶר נוֹפֵל וְהָאֱמֶת חַי וְקַיָּם!

הָיָה לְהַמִּתְנַגְּדִים שְׁנֵי בָּתֵּי-כְּנֶסֶת גְּדוֹלִים מְאֹד זֶה עַל-יַד זֶה וְהֵם הָיוּ מוֹשְׁלִים עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְהַיּוֹם הַבַּיִת-הַכְּנֶסֶת שֶׁלָּהֶם נֶחֱרַב לְגַמְרֵי וְהֵם בַּחשֶׁךְ, בְּחשֶׁךְ גָּדוֹל. הֵם רָצוּ רַק כֶּסֶף, אָז הַמַּמְשָׁלָה נָתְנָה לָהֶם כֶּסֶף וְלָקְחָה הַבַּיִת-כְּנֶסֶת, הָיוּ צְרִיכִים לַהֲרֹס אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת כְּבִישׁ. וְהַמִּתְנַגְּדִים הֵם לָקְחוּ כֶּסֶף הַרְבֵּה, לָקְחוּ נְיָר, וּמָכְרוּ אֶת הַבַּיִת-כְּנֶסֶת בְּשִׂמְחָה

גְּדוֹלָה וְלֹא נִשְׁאַר לָהֶם רַק נֵיר. יֵשׁ לָהֶם כֶּסֶף, וְאֵין לָהֶם בֵּית-כְּנֶסֶת, לֹא נִשְׁאַר אֲפִלּוּ לֹא אֶבֶן אַחַת. אֵין לָהֶם אֲפִלּוּ שׁוּם סֵפֶר תּוֹרָה וְאֵין לָהֶם כְּלוּם!

תִּרְאֶה, תִּרְאֶה אֶת הַבֵּית-הַכְּנֶסֶת, עַכְשָׁו יְכוֹלִים לִרְאוֹת אֵיךְ שָׁבָא הַחֻרְבָּן שֶׁלָּהֶם, אֵיךְ שֶׁהֵם נָפְלוּ וְיָרְדוּ בְּבִזָּיוֹן גָּדוֹל...

הַחֲסִידִים הֵם הָיוּ הַבַּעֲלֵי-הַבַּיִת שֶׁל הָעִיר, הַכֹּל הָיָה בְּיָדָם, הֵם הָיוּ עֲשִׁירִים גְּדוֹלִים, אָז בָּאוּ עֲרָבִים וּבָנוּ בָּתִּים גְּדוֹלִים מְאֹד וְיָפִים מְאֹד, וְאָמְרוּ לַחֲסִידִים שֶׁהֵם מוּכָנִים לִמְכֹּר לָהֶם אֶת הַבָּתִּים בְּזוֹל. אַחַר-כָּךְ הֶעֱרָבִים לָקְחוּ אֶת כָּל הַכֶּסֶף וְאָמְרוּ: "כָּל מִי שֶׁיִּכָּנֵס לַדִּירָה לֹא יִישַׁן - רַק לַיְלָה אֶחָד, אֲנַחְנוּ נִשְׁחֹט אוֹתוֹ!" וְכָל הַכֶּסֶף נִשְׁאַר אֵצֶל הַגּוֹיִים...

אֲנִי הִכַּרְתִּי אֶת כָּל הַחֲסִידִים, אֲנִי רָאִיתִי אֶת כֻּלָּם, אֶת הַגְּדוֹלִים וְאֶת הַמְפֻרְסָמִים. הֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם הַגְּדוֹלִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם וְהַשֶּׁקֶר וְהַגַּאֲוָה שֶׁלָּהֶם הָיָה עַד הַשָּׁמַיִם, הַגַּאֲוָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הָיָה אֲצִלָּם, הָיָה לָהֶם שֵׁם וְכָבוֹד וְכֶסֶף וְכָל הַתַּאֲוֹות. וַאֲנַחְנוּ הָיִינוּ בְּשִׁפְלוּת וּבְבִזָּיוֹן גָּדוֹל. אֲנִי יָכוֹל לְדַבֵּר וּלְסַפֵּר וּלְהַעִיד.

אֲנִי הִרְגַּשְׁתִּי אֶת זֶה, אֲנִי עָזַבְתִּי אוֹתָם, הֵם רָצוּ גֵּאוּת וַאֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי לִסְבֹּל אֶת הָרֵיחַ רַע שֶׁל הַגַּאֲוָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁל הַשֶּׁקֶר שֶׁלָּהֶם. הֵם הָיוּ הַמִּתְנַגְּדִים הֲכִי גְּדוֹלִים שֶׁל בְּרֶסְלֶב, אֲנִי זוֹכֵר אֵיךְ שֶׁהֵם הָיוּ בְּמַעֲלָה עֶלְיוֹנָה, מִי יָכַל לַחֲשֹׁב שֶׁהֵם יִפְלוּ? הֵם הָיוּ לְמַעְלָה בַּשָּׁמַיִם וַאֲנִי רָאִיתִי וְיָדַעְתִּי שֶׁהֵם יִפְלוּ, יִפְלוּ, יִפְלוּ. הֵם יָרְדוּ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי, יָרְדוּ מִתַּחַת לָאָרֶץ. בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁאֲנִי יָצָאתִי מֵהֶם, בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חַי!

אוֹי יוֹי יוֹי, כָּל שׁוֹנְאֵי רַבִּי נַחְמָן נָפְלוּ כֻּלָּם, הָרַב שֶׁלָּהֶם כְּבָר אֵינֶנּוּ, הָלְכוּ לַקֶּבֶר כָּל הַשְּׁקָרִים, וְהָאֱמֶת יִתְגַּבֵּר וְיִתְבָּרֵר לָנֶצַח נְצָחִים. רוֹאִים שִׁנּוּיִים, שִׁנּוּיִים כְּאֵלֶּה.. שֶׁעֲנִין רַבֵּנוּ שֶׁנִּתְגַּלָּה עַכְשָׁו בָּעוֹלָם בְּיוֹתֵר מִכָּל הַזְּמַן. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם וְהוּא עוֹלֶה וְעוֹלֶה וְעוֹלֶה וְעוֹלֶה. בָּרוּךְ הַשֵּׁם עַכְשָׁו נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְהֶפֶךְ, הֵם יוֹרְדִים וַאֲנַחְנוּ עוֹלִים - הַכָּבוֹד אֲצִלֵּנוּ וְהַשִּׁפְלוּת וְהַבִּזָּיוֹן אֲצָלָם. הַשֶּׁקֶר סוֹף-כָּל-סוֹף הוּא יוֹרֵד וְנוֹפֵל וְנוֹפֵל וְנוֹפֵל, וְהָאֱמֶת עוֹלֶה וְעוֹלֶה. בְּרֶסְלֶב עוֹלֶה מִיּוֹם לְיוֹם מִשָּׁנָה לְשָׁנָה מֵרֶגַע לְרֶגַע. דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ - זֶה כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, דִּבּוּר אֶחָד!

בִּירוּשָׁלַיִם הָיָה רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר וְלֹא הָיָה לוֹ בֵּית-כְּנֶסֶת בְּרֶסְלֶב, הוּא הִתְפַּלֵּל אֵצֶל הַמִּתְנַגְּדִים וְהֵם לֹא נָתְנוּ כְּלוּם לְרַב שְׁלֹמֹה, הוּא הָיָה מַלְאַךְ הַשֵּׁם, הוּא הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ. הָיָה בָּתֵּי-מַחֲסֶה קָרוֹב לַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי, רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר וְכָל אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ תָּמִיד מִתְקָרְבִים לַכֹּתֶל הַמַּעֲרָבִי וּמְבַקְּשִׁים רַחֲמִים עַל עַם יִשְׂרָאֵל. הָיָה פְּחָדִים גְּדוֹלִים מֵהַגּוֹיִים, וְהָלְכוּ לַכֹּתֶל, הָלְכוּ וְנִצְּלוּ.

רַב חַיִּים זוֹנֶנְפֶלְד הוּא הָיָה גָּאוֹן גָּדוֹל וּמְפֻרְסָם וְהוּא הָיָה יוֹדֵעַ כָּל הַשַּ"ס בְּעַל-פֶּה. כְּשֶׁהָרַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר נִכְנַס לְבֵית-הַכְּנֶסֶת בִּירוּשָׁלַיִם לְהִתְפַּלֵּל מִנְחָה בְּאֵיזֶה פַּעַם, אָז הָרַב חַיִּים זוֹנֶנְפֶלְד הַגָּאוֹן מִירוּשָׁלַיִם הָיָה שָׁמָּה וְלָמַד, אֲנִי הָיִיתִי גַּם-כֵּן שָׁם וְרָאִיתִי שֶׁרַב חַיִּים זוֹנֶנְפֶלְד קָם לִכְפֵי רַב שְׁלֹמֹה כְּמוֹ לִכְפֵי מֶלֶךְ, כְּמוֹ לִכְפֵי מַלְאָךְ!

הָרַב חַיִּים זוֹנֶנְפֶלְד הָיָה בִּמְדִינַת הוּנְגַרְיָה וְהוּא הָיָה גָּאוֹן, הָיָה שָׁמָּה הַרְבֵּה גְּדוֹלִים וְרַב שְׁלֹמֹה עָלָה עַל כֻּלָּם. הָרַב זוֹנֶנְפֶלְד הוּא אָמַר עַל רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר שֶׁהוּא סֵפֶר תּוֹרָה! רַב שְׁלֹמֹה הוּא הָיָה גָּאוֹן קָדוֹשׁ וְהָיָה עָנָו כְּמוֹ אָדָם פָּשׁוּט, כֵּן.

הָרַב חַיִּים זוֹנֶנְפֶלְד הוּא רָאָה אֶת הַסְּפָרִים שֶׁל רַבֵּנוּ וְהוּא נִבְהַל מְאֹד. הוּא הָיָה גָּאוֹן עוֹלָמִי, כֻּלָּם רָעֲדוּ מִמֶּנּוּ, פָּחֲדוּ מִמֶּנּוּ, וְהוּא נָתַן כָּבוֹד גָּדוֹל לְכָל מִי שֶׁנִּתְקָרֵב לְרַבֵּנוּ, וְכָל הַחֲסִידִים הֵם הֵבִינוּ אֶת זֶה...

מִי יָכוֹל לְתָאֵר וּמִי יָכוֹל לְשַׁעֵר מַה שֶּׁהָיָה, מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי. נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁאֲנִי נִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים, אֲנִי וְהַיְלָדִים. מִתְּחִלָּה אֲנִי לָמַדְתִּי בַּיְשִׁיבָה הַגְּדוֹלָה שֶׁלָּהֶם, אֲנִי הָיִיתִי שָׁכֵן שֶׁל הָרַב הָרָאשִׁי, וְעַכְשָׁו אֲנִי לֹא רוֹצֶה לִשְׁמֹעַ מֵהֶם. בַּעֲלֵי-גַּאֲוָה כָּאֵלֶּה, רַחֲמָנָא לִצְלַן, הֵם קִבְּלוּ כָּל הַכֶּסֶף שֶׁל אַמֶרִיקָה וְלֹא נָתְנוּ לִי אֲפִלּוּ חֻתִּיכַת לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים, לֹא לֶחֶם וְלֹא לִשְׁתּוֹת וְלֹא הָיָה לִי כְּלוּם. אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר אֵיזֶה פָּנִים הָיָה לִי בֵּינֵיהֶם.

אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְקַטְרֵג וּלְדַבֵּר, אֲנִי זָכִיתִי לִהְיוֹת אֶצְלָם וְלָצֵאת מֵהֶם. אֲנִי הָיִיתִי יָחִיד, אִישׁ פָּשׁוּט, וְכֻלָּם הָיוּ בְּגַאֲוָה גְּדוֹלָה וּבְכֶסֶף. אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חַי וְהַיְלָדִים חַיִּים. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם וְהַשָּׁקֵר נוֹפֵל וְנוֹפֵל מַהֵר, וְהָאֱמֶת חַי וְקַיָּם!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה עִמִּי פְּלָאוֹת. אֲנִי הָיִיתִי רָחוֹק מֵהֶם וַאֲנִי הָיִיתִי גִּבּוֹר, גִּבּוֹר! בְּטֶבֶרְיָה הָיָה יִשְׂרָאֵל בָּעֶר אוֹדֶסָר וְכֻלָּם צָחֲקוּ מִמֶּנִּי, וְעַכְשָׁו.. אֲנִי מְצַחֵק מִכֻּלָּם! אֲנִי יָכוֹל לְהִתְפָּאֵר שֶׁאֲנִי הָיִיתִי אִישׁ יָחִיד וְעָמַדְתִּי כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם. אֲנִי זָכִיתִי לְהִתְגַּבֵּר עַל כֻּלָּם וּלְנַצֵּחַ אוֹתָם. זָכִיתִי לְהִתְגַּבֵּר עַל הַכֹּל, עַל כָּל הָעוֹלָם...

בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי חַי וְכֻלָּם כָּל הַמִּתְנַגְּדִים כְּבָר מִתַּחַת לָאֲבָנִים בַּקֶּבֶר, לֹא נִשְׁאַר רַק אֶחָד - אֲנִי! נִשְׁאַרְתִּי רַק אֶחָד יָחִיד, כֻּלָּם נָגְדִי. אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי יָחִיד בֶּן מֵאָה שָׁנִים. אֵין בֶּן מֵאָה שָׁנִים, אֵין בֶּן שִׁבְעִים שָׁנִים.

לֹא הָיָה בְּרֶסְלֶב בִּטֶבֶרְיָה, רַק בֵּירוּשָׁלַיִם. אֲנִי הִתְפַּלַּלְתִּי בְּבֵית-כְּנֶסֶת שֶׁל הַמִּתְנַגְּדִים, אָז לֹא הָיָה לָנוּ בֵּית-כְּנֶסֶת. אֲבָל עַכְשָׁו בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנַחְנוּ כְּבָשְׁנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, אֵיךְ? לֹא הָיָה לָנוּ חַיָּלִים, לֹא הָיָה לָנוּ כֶּסֶף, לֹא הָיָה לָנוּ נֶשֶׁק. אֲנַחְנוּ כְּבָשְׁנוּ אֶת כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְזֶה רַק הִתְחָלָה, אֲנַחְנוּ בּוֹנִים אֶת יִשְׂרָאֵל, לֹא נִשְׁאַר - רַק בְּרֶסְלֶב.

כָּל הָעוֹלָם יֵדְעוּ שֶׁיֶּשְׁנוֹ בָּעוֹלָם רַק בְּרֶסְלֶב. מִי שֶׁרוֹצֶה לְהַכִּיר אֶת הַשֵּׁם וְלַעֲבֹד אֶת הַשֵּׁם - רַק בְּרֶסְלֶב!

הָיָה לַמִּתְנַגְּדִים לוֹמְדִים חֲכָמִים גְּדוֹלִים, וְהַלּוֹמְדִים הַגְּדוֹלִים הֵם אָמְרוּ: "הַתּוֹרָה כְּמוֹ שֶׁל רַבִּי נַחְמָן - אֵין בָּעוֹלָם כְּמוֹ הַתּוֹרָה שֶׁלּוֹ!"

אָז הֵם אָמְרוּ עַל הַגְּדוֹלִים שֶׁלָּהֶם: "הֵם מְשֻׁגָּעִים, הֵם לֹא יוֹדְעִים, אֲנַחְנוּ יוֹדְעִים, אֲנַחְנוּ מְלַמְּדִים", הֵם לֹא שָׁמְעוּ לְהַגְּדוֹלִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁלָּהֶם וְהֵם עָשׂוּ אֶת עַצְמָם לְגְדוֹלִים. יִהְיֶה לָהֶם מַחֲלַת לֵב עַל שֶׁהָיוּ מִתְנַגְּדִים עַל בְּרֶסְלֶב, שֶׁקָּרָן יוֹתֵר גָּדוֹל הוּא לַמְּדָן יוֹתֵר גָּדוֹל. הַשַּׁקְרָנִים לֹא מְקַבְּלִים. הֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם יְכוֹלִים לִלְמֹד, אֲבָל זֶה הָיָה שֶׁקֶר, כְּנֶגֶד רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הֵם לֹא יְכוֹלִים אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד לְדַבֵּר. הֵם כְּחֵרֵשׁ מִפְּנֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, לֹא יוֹדְעִים אֲפִלּוּ תֵּיבָה אַחַת. כָּל הָעוֹלָם לֹא הָיוּ אֲפִלּוּ כְּלוּם, מַמָּשׁ אֶפֶס לְנֶמְרֵי נֶגֶד רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

אִם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם - הָיָה עוֹלָם לֹא כְּמוֹ עַכְשָׁו, הָיָה עוֹלָם כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים אֲמִתִּיִּים!

הוּא הָיָה הָאֱמֶת שֶׁל כָּל הַגְּדוֹלִים, הוּא הָיָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם. הֵם הָיוּ כְּנֶגְדּוֹ כְּלוּם, כְּלוּם, כֵּן.

'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' - לֹא, אֵין עוֹד בָּעוֹלָם, רַק אֶחָד. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.. אֵין בָּעוֹלָם. אִם זֶה הָיָה מִתְגַּלֶּה הָיָה כָּל הָעוֹלָם צַדִּיקִים! לֹא כְּמוֹ הַיּוֹם...

אֲנִי שָׁמַעְתִּי מִזָּקֵן גָּדוֹל שֶׁהָיָה בֵּין הַמִּתְנַגְּדִים שֶׁהוּא דִּבֵּר דִּבּוּרִים לֹא טוֹבִים עַל בְּרֶסְלֶב, אֲבָל אַחַר-כָּךְ אֲנִי שָׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שֶׁאָמַר:"אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהָיָה בֵּין הַסְּפָרִים אֵצֶל הָאַדְמוֹ"ר שֶׁלָּנוּ אֶת הַסֵּפֶר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' שֶׁל רַבִּי נַחְמָן".

הַדַּיָּן הוּא הָיָה גָּאוֹן, הוּא אָמַר לָהֶם: "תּוֹרָה כְּמוֹ הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַר"ן' שֶׁל רַבִּי נַחְמָן - אֵין עוֹד בָּעוֹלָם!" אָז אָמְרוּ עָלָיו שֶׁהוּא מְשֻׁגָּע, שֶׁהוּא לֹא יוֹדֵעַ מַה הוּא מְדַבֵּר, "אָסוּר לוֹ לְהוֹצִיא מִפִּיו דִּבּוּר כָּזֶה".

הֵם רָאוּ שֶׁאֲנַחְנוּ אַנְשֵׁי אֱמֶת, אֲפִלּוּ הַמִּתְנַגְּדִים יָדְעוּ שֶׁבְּרֶסְלֶב הֵם אַנְשֵׁי אֱמֶת, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם הַיּוֹם בְּכָל הָעוֹלָם, אֲפִלּוּ הַסְּפָרַדִּים, אוֹהֲבִים בְּרֶסְלֶב וְרוֹצִים בְּרֶסְלֶב.

אִם אֲנִי הָיִיתִי מְדַבֵּר דִּבּוּרִים כָּאֵלּוּ לִפְנֵי שָׁנָה-שְׁנָתַיִם, הָיוּ מַחֲרִיבִים אוֹתִי, הָיוּ מְגָרְשִׁים אוֹתִי לַמִּדְבָּר, "לֵךְ, לֵךְ מִפֹּה! לֵךְ לַמָּקוֹם שֶׁלְּךָ, הַמָּקוֹם שֶׁלְּךָ לֹא בֵּינֵינוּ", וַאֲנִי עוֹד לֹא דִּבַּרְתִּי אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם. הָעוֹלָם לֹא יָדְעוּ וְלֹא הָיוּ רוֹצִים לָדַעַת מִבְּרֶסְלֶב, כֻּלָּם הָיוּ מְשֻׁקָּעִים בְּכָל הַתַּאֲוֹוֹת וְרָצוּ לִהְיוֹת בַּעֲלֵי-גַּאֲוָה, הֵם הִתְנַגְּדוּ, אֲבָל הָאֱמֶת הוּא הַכֹּחַ הַמְנַצֵּחַ הַכֹּל! אֲנִי חָיִיתִי וְרָאִיתִי פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה, מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר. בְּכָל צָפוֹן וּבְכָל הָעוֹלָם הָיוּ

נֶגֶד בֶּרֶסְלֶב, אֲבָל עַכְשָׁו רוֹאִים שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁכָּל הָעוֹלָם מְדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ, "רַק רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ!"

בָּרוּךְ הַשֵּׁם שֶׁזָּכִינוּ לְמָה שֶׁזָּכִינוּ, לִזְמַן הַגְּאֻלָּה. עַכְשָׁו זְמַן הַגְּאֻלָּה שֶׁהֵם יוֹרְדִים וְנוֹפְלִים, הַחוֹלְקִים מַתְחִילִים לְהַרְגִּישׁ וּלְהִתְבַּיֵּשׁ וְלִפֹּל, וַאֲנַחְנוּ עוֹלִים וְעוֹלִים בְּכָל יוֹם בְּכָל עֵת. הַמִּתְנַגְּדִים כֻּלָּם נִפְטָרוּ, מֵתוּ, וְיֵשׁ לַמִּתְנַגְּדִים הַיּוֹם יְלָדִים טוֹבִים, אִם הֵם הָיוּ רוֹאִים אֶת הַיְלָדִים שֶׁלָּהֶם הֵם הָיוּ הוֹרְגִים אוֹתָם, מַכִּים אוֹתָם, "מָה, אַתָּה רוֹצֶה בֶּרֶסְלֶב? צָרִיךְ חֲסִידוּת כְּמוֹ שֶׁלָּנוּ", וְהַיְלָדִים הָיוּ אוֹמְרִים: "לֹא, אֲנַחְנוּ רוֹצִים רַק בֶּרֶסְלֶב!"

יֵשׁ אֶחָד שֶׁבָּא מֵהַחֲסִידוּת שֶׁל הַמִּתְנַגְּדִים וְהוּא בָּא אֵלֵינוּ, וְהָאַבָּא וְהָאִמָּא וְהַמִּשְׁפָּחָה רוֹצִים לְהָרְגוֹ וְהוּא לֹא שָׁמַע לָהֶם. עַכְשָׁו מִיּוֹם לְיוֹם בָּאִים חֲדָשִׁים וְאוֹמְרִים: "הוֹ.. בֶּרֶסְלֶב זֶה טוֹב!" עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁנֶּהְפַּךְ לְהֵפֶךְ - הַדּוֹר הֶחָדָשׁ עַכְשָׁו לְכָל הָרַבָּנִים: "אֲנַחְנוּ רוֹצִים רַק בֶּרֶסְלֶב!"

הַמִּתְנַגְּדִים הֵם מִתְבַּיְּשִׁים נֶגְדּוֹ, הֵם מִתְבַּיְּשִׁים מְאֹד, "מַה זֶּה, בֶּרֶסְלֶב?"

הַיּוֹם כֻּלָּם אוֹמְרִים: "כֵּן, כֵּן, רַק בֶּרֶסְלֶב, בֶּרֶסְלֶב, בֶּרֶסְלֶב! אִם אַתָּה לֹא בֶּרֶסְלֶב לֵךְ, לֵךְ מֵאִתָּנוּ". הַיּוֹם כֻּלָּם אוֹהֲבִים אֶת בֶּרֶסְלֶב, כֻּלָּם רוֹצִים אֶת בֶּרֶסְלֶב, עַכְשָׁו בֶּרֶסְלֶב הוּא קָדוֹשׁ בָּעוֹלָם וְאֵין שׁוּם פַּחַד לִהְיוֹת בֶּרֶסְלֶב. זֶה רַק הַתְחָלָה, יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם אֱמֶת כְּזֶה.. כֻּלָּם יַחְזְרוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה, כֻּלָּם יִהְיֶה לָהֶם תִּקּוּן גָּמוּר. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יְתַקֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בָּא לָעוֹלָם לְגַלּוֹת הָאֱמֶת, שֶׁהַתַּאֲוֹוֹת לֹא כְּלוּם וְהַכֶּסֶף לֹא כְּלוּם, הוּא בָּא לָעוֹלָם לְבַטֵּל מִן הָעוֹלָם אֶת הַיֵּצֶר הָרַע, אֶת הַתַּאֲוֹוֹת שֶׁל הָעוֹלָם וְאֶת הַכֶּסֶף. הוּא זָכָה שֶׁכֻּלָּם נָפְלוּ וְיִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי כְּנֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ. הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן' וְהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', רוֹאִים שֶׁזֶּה חִדּוּשׁ בָּעוֹלָם. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה, מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה יֵשׁ עוֹד בָּעוֹלָם?!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, אֲנִי סָבַלְתִּי וְלֹא הָיָה לִי חֲתִיכַת לֶחֶם, לֹא אֲנִי וְלֹא הַיְלָדִים שֶׁלִּי, אֲבָל אֲנִי חָזָק מְאֹד וַאֲנִי עוֹמֵד כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם שֶׁהֵם כְּאִלּוּ אֵינָם בָּעוֹלָם, כְּלוּם לְגַמְרֵי. הֵם לֹא יוֹדְעִים אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ, הֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם מַה שֶּׁזֶּה. אֲנִי הָיִיתִי הֲכִי גָּרוּעַ שֶׁל כֻּלָּם, הֲכִי פָּשׁוּט, וְכֻלָּם הָיוּ לוֹמְדִים גְּדוֹלִים, וַאֲנִי הָיִיתִי חָזָק כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם וְלָמַדְתִּי סִפְרֵי בֶּרֶסְלֶב בְּתֹקֶף, בְּחֹזֶק יָד, וּבָרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי נִצַּחְתִּי אוֹתָם, אֶת כֻּלָּם, אֶת כָּל הָעוֹלָם! הָאֱמֶת יֵשׁ לוֹ כֹּחַ כָּזֶה שֶׁהוּא מְנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם!

כָּל הָעוֹלָם חָלְקוּ עַל רַבֵּנוּ, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר בְּסֵפֶר הַמִּדּוֹת: "הַקָּדוֹשׁ-בָּרוּךְ-הוּא - דַּעְתּוֹ נוֹטָה תָּמִיד לְהָרֵב, אֲבָל אִם הֵם רְשָׁעִים - אֵין דַּעְתּוֹ נוֹטָה לָהֶם". הָעוֹלָם הָיוּ מִתְנַגְּדִים עַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ וְהוּא אוֹמֵר: "אֲנִי נִצַּחְתִּי וַאֲנַצֵּחַ, גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר". נוּ, מָה אַתָּה אוֹמֵר עַל

זֶה? אָז הוּא כְּבָר הִפִּיל אוֹתָם כֻּלָּם רַק בְּדִבּוּרָיו הַקְּדוֹשִׁים שֶׁאָמַר. הוּא הָיָה לוֹ כֹּחַ לְהַרְאוֹת לְכָל הָעוֹלָם שֶׁהֵם שַׁקְרָנִים. הָאֱמֶת הוּא בַּעַל-כֹּחַ וְהוּא מִתְגַּבֵּר עַל כָּל הָעוֹלָם. מִכָּל הָעוֹלָם הוּא גָּמַר, הוּא הוֹצִיא אוֹתָם מֵהַתְּאֲוּוֹת, כֵּן. כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחֲכָמִים, כָּל הַגְּאוֹנִים, הוּא יִשְׁלַח אוֹתָם לְמַטָּה, "אֲנִי גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר, נִצַּחְתִּי וַאֲנַצֵּחַ!"

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יָבוֹא וְהוּא כְּבָר בָּא, הוּא נִמְצָא בְּכָל הָעוֹלָם בְּכָל לֵב יְהוּדִי, הוּא לוֹמֵד עִם כָּל יִשְׂרָאֵל הַדֶּרֶךְ אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת. הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' - מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר מַה שֶּׁכָּל דִּבּוּר עוֹשֶׂה בָּעוֹלָם. רַק הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי עֲצוֹת', מַה שֶּׁיֵּשׁ לָנוּ, רְפוּאוֹת כְּאֵלֶּה אֵין רוֹאִים בָּעוֹלָם. הָיָה יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, אֲבָל לֹא הָיוּ רוֹצִים לָגַעַת, לֹא הָיוּ רוֹצִים לָדַעַת. אֲבָל עַכְשָׁו מִתְגַּלֶּה קְצָת בָּעוֹלָם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הִתְחִיל לִכְבֹּשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם וְהוּא כּוֹבֵשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּרֶגַע אֶחָד, בְּדִבּוּר אֶחָד. רוֹאִים שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כֻּלָּם רוֹצִים רַק בְּרֶסְלֶב.

הַיּוֹם יְכוֹלִים לְדַבֵּר מִבְּרֶסְלֶב, גַּם כָּל הָעוֹלָם אוֹהֲבִים אֶת רַבֵּנוּ וְכֻלָּם, כָּל הָעוֹלָם, סְפָרַדִּים וְצִיּוֹנִים וְכֻלָּם, כָּל הַיְּהוּדִים, הֵם אוֹמְרִים: "הָעִקָּר - רַק בְּרֶסְלֶב!"

מרדכי ואסתר

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְסַפֵּר מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וִילָדָיו, וּמֵאֶחָד מֵאַנְשֵׁי הַקֹּדֶשׁ שֶׁל הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן - רַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר...

רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הוּא בָּא מֵחֶבְרוֹן לִטְבֶרְיָה וּמָצָא אוֹתִי בִּטְבֶרְיָה וְאֵינִי יוֹדֵעַ כְּלָל, אֲבָל זֶה אֲנִי יוֹדֵעַ, שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיָה בְּחֶבְרוֹן וְהוּא בָּא לִטְבֶרְיָה וּמָצָא אוֹתִי בִּטְבֶרְיָה, זֶה אֲנִי יוֹדֵעַ. הוּא הָיָה בְּחֶבְרוֹן שָׁנָה, אַחַר-כָּךְ הוּא יָצָא מֵחֶבְרוֹן וּבָא לִטְבֶרְיָה וְהָיָה קֶשֶׁר בֵּינֵינוּ. הוּא הָיָה אִישׁ פֶּלֶא רַבִּי יִשְׂרָאֵל. הָיָה לוֹ אִשָּׁה צַדֶּקֶת וּבָנִים, בֵּן יָחִיד וְכַמָּה בָּנוֹת. הַבֵּן יָחִיד הָיָה לוֹ שְׁמוֹ מָרְדְּכַי, וּבֵין הַבָּנוֹת הָיָה לוֹ בַּת צַדֶּקֶת אֶסְתֵּר. הָיָה לוֹ מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר.

מָרְדְּכַי הָיָה הַבֵּן הָרִאשׁוֹן, הוּא נוֹלַד, וְאַחַר-כָּךְ נוֹלְדָה אֶסְתֵּר, אַחֲרֵי מָרְדְּכַי הָיָה אֶסְתֵּר וְאַחַר-כָּךְ כַּמָּה יְלָדוֹת.

וְהוּא נִפְטַר בִּטְבֶרְיָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל, הוּא וְהַיְלָדִים שֶׁלּוֹ. וּמַה שֶּׁסָּבַלְתִּי כַּמָּה שָׁנִים זֶה אֵין לְשַׁעֵר...

מָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר, הוּא הָיָה לוֹ שְׁנַיִם, בֵּן יָחִיד וּבַת יְחִידָה. הַבֵּן יָחִיד מָרְדְּכַי הוּא לָמַד בְּצָפַת, הָיָה לוֹ כֵּלִים יְקָרִים לִלְמֹד, וַאֲנִי בָּאתִי בְּכָל פַּעַם וְלָמַדְנוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְדִבַּרְנוּ מֵרַבֵּנוּ. וְהוּא הָיָה לֹא רָחוֹק מִבֵּר-מִצְוָה וְנִפְטַר. הוּא מֵת אֵיזֶה יָמִים לִפְנֵי רַבִּי יִשְׂרָאֵל, וְהוּא קָבוּר לְיַד רַבִּי יִשְׂרָאֵל. וְגַם הָיָה לוֹ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל בַּת שְׁשְׁמָהּ אֶסְתֵּר, הִיא הָיְתָה צַדֶּקֶת

כְּזֶה, קְדוֹשָׁה כְּזֶה.. שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי וְלֹא רָאִיתִי דָּבָר כָּזֶה בְּחַיַּי! הִיא הָיְתָה.. אוֹר, אוֹר גָּדוֹל, אוֹר קָדוֹשׁ.

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁרַבִּי יִשְׂרָאֵל פִּתְאוֹם בָּא לִטְבֶרְיָה בְּלִי אֶסְתֵּר, הוּא בָּא אֵלַי וְאָמַר לִי: "בִּתִּי אֶסְתֵּר נִפְטְרָה!" כְּאִלּוּ לֹא קָרָה שׁוּם דָּבָר. הוּא בָּא לִטְבֶרְיָה וְהִשְׁאִיר אֶת אֶסְתֵּר בִּצְפַת. הוּא יָשַׁב עַל-יְדֵי בַּבִּית-כְּנֶסֶת וְאָמַר לִי: "בִּתִּי אֶסְתֵּר נִפְטְרָה בִּצְפַת", כְּאִלּוּ הִיא הָלְכָה לַחֲפָּה!

הִיא הָיְתָה בַּת אַחַת עֶשְׂרֵה, שְׁתֵּיים עֶשְׂרֵה. הִיא נִפְטְרָה בִּצְפַת, וְכָל הַיְלָדִים שֶׁהָיָה לוֹ עִם גִּיטֶל נִפְטְרוּ. הָיָה לוֹ כַּמָּה בָּנִים בִּטְבֶרְיָה וְהַיְלָדִים נִפְטְרוּ אַחַר-כָּךְ...

נוּ, נוּ.. אָז הָיוּ מִתְנַגְּדִים לִבְרֶסְלֵב וַאֲנִי הָיִיתִי חָסִיד בְּרֶסְלֵב יָחִיד, אֶחָד. וְכָל הַחֲסִידִים וְכֻלָּם אָמְרוּ עָלַי: "זֶה בְּרֶסְלֵבְ!"

אֲנִי הָיִיתִי בִּטְבֶרְיָה וְהָיוּ כֻּלָּם מִתְפַּלְּאִים: "מַה, חָסִיד בְּרֶסְלֵב בִּטְבֶרְיָה?"

אֲנִי בָּאתִי בְּכָל פַּעַם לִירוּשָׁלַיִם לְרַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר, הוּא הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ וְאִשְׁתּוֹ הָיְתָה גַּם-כֵּן קְדוֹשָׁה. אֲנִי בָּאתִי אֲלֵיהֶם וְאָכַלְתִּי אֶצְלָם, הָיָה לָהֶם אֹכֶל בְּצַמְצוּם גָּדוֹל, וְהֵם נָתְנוּ לִי לֶאֱכֹל. אֲנִי לֹא רָאִיתִי דָּבָר כָּזֶה, אֲנִי אָכַלְתִּי כְּמוֹ בֶּן-אָדָם, וְרַב שְׁלֹמֹה אָכַל כְּמוֹ מַלְאָךְ! אִשְׁתּוֹ הֶבִיאָה לוֹ אֵיזֶה דָּבָר לֶאֱכֹל עִם חָלָב, כְּמוֹ אִטְרִיּוֹת, כְּמוֹ לָאקְשִׁין, וַאֲנִי רָאִיתִי אֵיךְ שֶׁרַב שְׁלֹמֹה אוֹכֵל, חָשַׁבְתִּי: "אֲנִי אֵין לִי שׁוּם קֶשֶׁר עִם רַב שְׁלֹמֹה. הוּא אִישׁ קָדוֹשׁ, הוּא אוֹכֵל כְּמוֹ מַלְאָךְ.."

פַּעַם אֲנִי בָּאתִי לִירוּשָׁלַיִם עַל חַג הַשָּׁבוּעוֹת, הַבַּיִת שֶׁלִּי הָיָה רַב שְׁלֹמֹה. אֲנִי נִכְנַסְתִּי לְרַב שְׁלֹמֹה וֶקְסְלֶר וְרַב שְׁלֹמֹה הָיָה חוֹלֶה, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ מַה שֶּׁהָיָה לוֹ, עַל-כָּל-פָּנִים בָּרוּךְ הַשֵּׁם הוּא יָצָא מֵהַמַּחֲלָה וְאָכַל, אֲבָל הוּא אָכַל כְּמוֹ צִפּוֹר.

כְּשֶׁאֲנִי בָּאתִי לְרַב שְׁלֹמֹה הוּא קִבֵּל אוֹתִי בְּאַהֲבָה וְהָיָה הַבַּיִת שִׂמְחָה גְּדוֹלָה, שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. מַה הַשִּׂמְחָה? אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ. הוּא הָיָה לוֹ חֲלוֹן, הוּא יָשַׁב תָּמִיד אֵצֶל הַחֲלוֹן, הָיָה אוֹר וְשִׂמְחָה. וַאֲנִי בָּאתִי, הָיָה שִׂמְחָה גְּדוֹלָה. רַב שְׁלֹמֹה הָיָה כָּל-כָּךְ שָׂמֵחַ אֲבָל אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי, אֲנִי צָרִיךְ כְּבָר לֶאֱכֹל. אִשְׁתּוֹ הִיא הִרְגִּישָׁה שֶׁאֲנִי צָרִיךְ לֶאֱכֹל, רַב שְׁלֹמֹה לֹא צָרִיךְ לֶאֱכֹל, הוּא אוֹכֵל כְּמוֹ עוֹף, כְּמוֹ צִפּוֹר שֶׁאוֹכֶלֶת. לֹא יָדַעְתִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לִחְיוֹת עִם כַּמָּה פֵּרוּרִים כְּמוֹ עוֹף!

אָז אִשְׁתּוֹ כְּבָר יָדְעָה הָאֲכִילָה שֶׁלּוֹ, הִיא כְּבָר יָדְעָה מַה הוּא צָרִיךְ לֶאֱכֹל וְהִיא בִּשְּׁלָה לִשְׁנֵינוּ. הִיא נָתְנָה אֹכֶל לְרַב שְׁלֹמֹה בְּאֵיזֶה כְּלִי וְגַם לִי, שְׁנֵי כֵּלִים. כְּלִי אֶחָד בִּשְׁבִילִי וּכְלִי אֶחָד בִּשְׁבִילוֹ, וְאָכַלְנוּ שְׁנֵינוּ בַּבַּיִת.

הִיא נָתְנָה לִי חֲתִיכַת בְּשַׂר עוֹף, אֲנִי אָכַלְתִּי כְּמוֹ שֶׁאֲנִי רָגִיל, אֲבָל עִם רַב שְׁלֹמֹה לֹא יָכֹלְתִּי לֶאֱכֹל, אֲנִי פָּחַדְתִּי, נִכְנַסְתִּי לַבַּיִת וּפָחַדְתִּי מְאֹד מֵרַב שְׁלֹמֹה. לֹא יָכֹלְתִּי לִסְבֹּל, אֲנִי לֹא

אוֹכֵל, אֲנִי אָכַלְתִּי וְרַב שְׁלֹמֹה לֹא אָכַל. לֹא רָאִיתִי עוֹד בָּעוֹלָם הַזֶּה בֶּן-אָדָם שֶׁאוֹכֵל כָּךְ, הוּא לָקַח אֵיזֶה חֲתִיכָה קְטַנָּה וְהֶחֱזִיק אוֹתָהּ.. עַד שֶׁבָּלַע. אַחַר-כָּךְ הוּא לָקַח עוֹד אֵיזֶה טִפּוֹת. אֲנִי לֹא יָכֹלְתִּי, אֲנִי מֻכְרָח לֶאֱכֹל. הוּא אָכַל בִּקְדֻשָּׁה גְּדוֹלָה, כְּמוֹ עוֹף, אֶבָל אֲנִי הָיִיתִי בֶּן-אָדָם, אֲנִי צָרִיךְ לֶאֱכֹל, לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת כְּמוֹ כָּל אָדָם.

רַב שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה צָרִיךְ לֶאֱכֹל. אֲנִי אָכַלְתִּי יַחַד עִם רַב שְׁלֹמֹה, אָז נִתְבַּיַּשְׁתִּי מְאֹד, אֲנִי אוֹכֵל וְהוּא לֹא אוֹכֵל. אֲבָל נָתְנוּ לִי אֹכֶל, מַה שֶּׁהוּא לֹא אָכַל - אֲנִי אָכַלְתִּי. הוּא לֹא צָרִיךְ לֶאֱכֹל הַרְבֵּה, רַק כְּמוֹ צִפּוֹר...

רַב שְׁלֹמֹה וְקִסְלֶר הוּא הָיָה אֵצֶל הָאַבָּא שֶׁלּוֹ, הָאַבָּא שֶׁלּוֹ הָיָה הַרַב הַגָּדוֹל בְּבֶרְלִין וְרַב שְׁלֹמֹה הָיָה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וְאִישׁ קָדוֹשׁ, לֹא כְּמוֹ הָרַבָּנִים שֶׁל הַיּוֹם. הוּא בָּא לְאַבָּא שֶׁלּוֹ וְאָמַר לוֹ: "אֲנִי רָאִיתִי בַּשּׁוּק בְּרִחוֹב הַיְּהוּדִים חֲנוּת עִם סֵפֶר 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', אָז אֲנִי רָאִיתִי הַ'לִקּוּטֵי עֵצוֹת' שֶׁהוּא מְדַבֵּר עַל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אָז אֲנִי רוֹצֶה לִנְסֹעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!"

אָז הָאַבָּא אָמַר לוֹ: "טוֹב, אַתָּה רוֹצֶה אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל? קַח כֶּסֶף וְסַע לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֵךְ לְבַד".

הָאַבָּא נָתַן לוֹ כֶּסֶף וְרַב שְׁלֹמֹה בָּא לִירוּשָׁלַיִם, בִּירוּשָׁלַיִם הוּא הָיָה גָּאוֹן, גָּאוֹן גָּדוֹל. רַב שְׁלֹמֹה הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ, הוּא קֵרֵב אֶת הַמִּשְׁפָּחָה שֶׁלּוֹ מְגֻרָמַנְיָה וְגַם עוֹד אֲנָשִׁים לְרַבֵּנוּ.

רַב שְׁלֹמֹה הָיָה גָּדוֹל בַּתּוֹרָה וַאֲנִי אִישׁ פָּשׁוּט לְגַמְרֵי, וְהוּא אָהַב אוֹתִי וְלִמַּד אִתִּי וְדִבֵּר אִתִּי, הוּא נָתַן אֶת כָּל נַפְשׁוֹ עָלַי לְקָרֵב אוֹתִי לְרַבֵּנוּ.

רַב שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה לוֹ רֵיחַ שֶׁל כֶּסֶף, הוּא לֹא יָדַע כְּלָל אִם יֵשׁ כֶּסֶף בָּעוֹלָם. הוּא לֹא הָיָה לוֹ פַּרְנָסָה, הַמִּשְׁפָּחָה שְׁלְחָה אֲבָל לֹא הָיָה לוֹ פַּרְנָסָה. אֲנִי בָּאתִי וְהוּא נָתַן לִי אֶת כָּל הַבַּיִת, כָּל מַה שֶּׁיֵּשׁ בַּבַּיִת, פֵּרוֹת וּמָרָק, וְלִמַּדְנוּ בְּיַחַד וְרִקַּדְנוּ בְּיַחַד וְהָיִינוּ בְּשִׂמְחָה...

אֲנִי בָּאתִי מִטֶּבֶרְיָה לִירוּשָׁלַיִם וְהָיִיתִי אוֹרֵחַ שֶׁל רַב שְׁלֹמֹה וְקִסְלֶר. הַשִּׂמְחָה שֶׁלּוֹ, הָרְקוּדִים שֶׁלּוֹ.. הוּא הִרְגִּישׁ שֶׁרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא נִמְצָא בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל!

רַב שְׁלֹמֹה הוּא הָלַךְ בַּחֲצוֹת לַיְלָה לַכּוֹתֶל, הָיָה סַכָּנָה מֵהָעֲרָבִים וְהוּא הָלַךְ כְּאִלּוּ אֵין שׁוּם סַכָּנָה. הוּא הָלַךְ לַכּוֹתֶל וְלָקַח אוֹתִי וְהֶלְכָנוּ שְׁנֵינוּ לַכּוֹתֶל. הָיִינוּ שְׁנַיִם, הָלַכְנוּ לַכּוֹתֶל לַחֲצוֹת לַיְלָה.

הוּא הָיָה לוֹ הַפָּנִים שֶׁלּוֹ.. הָיָה כְּמוֹ מַלְאָךְ, מָלֵא קְדֻשָּׁה, רַק קְדֻשָּׁה, הָיָה קָדוֹשׁ מְאֹד הַפָּנִים שֶׁלּוֹ. כָּל הָאֲבָרִים שֶׁלּוֹ הָיָה מִן דָּבָר שֶׁל קְדֻשָּׁה כָּזֶה...

אוֹי יוֹי יוֹי, רַק לִרְאוֹת אֲכִילָה שֶׁל אִישׁ כָּזֶה - דַּי, מַסְפִּיק. פָּנִים כָּזֶה, אֲכִילָה כָּזֶה - לֹא רָאִיתִי. הַפָּנִים שֶׁלּוֹ הָיָה אוֹר!

רַב שְׁלֹמֹה הָיָה אִישׁ קָדוֹשׁ מְאֹד. אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ הוּא הָיָה חַי...

רַב שְׁלֹמֹה חַי אַחֲרֵי אִשְׁתּוֹ. הִיא נִפְטְרָה קוֹדֶם, אַחַר-כָּךְ הוּא נִפְטַר בִּירוּשָׁלַיִם. וּכְשֶׁאֲנִי בָּאתִי לְרַב שְׁלֹמֹה לֹא הָיָה לָהֶם בָּנִים. רַב שְׁלֹמֹה הוּא רָצָה לָתֵת לִי הַדִּירָה שֶׁלּוֹ אֲבָל זֶה הָיָה שֶׁל בָּתֵּי וְרָשָׁא, אָז אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה שֶּׁיִּהְיֶה עִמִּי, אֵיפֹה אֲנִי אֶהְיֶה, אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי. רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִפְטַר בִּטְבֶרְיָה, הָיָה לוֹ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כַּמָּה בָּנִים בִּטְבֶרְיָה וְהַיְלָדִים נִפְטְרוּ, וְגַם הַבֵּן יָחִיד מָרְדְּכַי וְהַבַּת אֶסְתֵּר, הֵם גַּם-כֵּן נִפְטְרוּ.

רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא נִפְטַר, הוּא נִפְטַר וְהִשְׁאִיר אוֹתִי לְבַדִּי...

משמד לרצון

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְדַבֵּר בְּהִתְלַהֲבוּת מֵהַכֹּחַ שֶׁבְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ הַקְּדוֹשִׁים...

כָּל הָעוֹלָם כְּאַיִן וְהֶבֶל, מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי אִם רוֹאִים מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ. וְיֵשׁ אֵיזֶה מֹחַ וְלֵב שֶׁהוּא מְחַפֵּשׂ בֶּאֱמֶת, מַה שֶּׁזּוֹכִים לְהַאֲמִין בָּזֶה...

מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ עוֹד לֹא הָיָה מֵעוֹלָם! תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם! הֲלָכוֹת כָּאֵלֶּה עֲדַיִן לֹא הָיוּ בָּעוֹלָם!

'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', יֵשׁ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה בָּעוֹלָם? לֹא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם! 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה יֵשׁ בָּעוֹלָם? תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ.. הַכֹּל בְּכֹחַ רַבֵּנוּ!

בְּדִבּוּר אֶחָד, רַק תְּנוּ לוֹ אֵיזֶה אֶצְבַּע, תְּנוּ אֵיזֶה תְּנוּעָה, הוּא לוֹחֵם בָּזֶה עִם כָּל הָעוֹלָם, עִם אֶצְבַּע אַחַת!

מַה שֶּׁרָאִיתִי בְּעֵינַי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָזַר לִי לְהָבִין מַה שֶּׁזֶּה.. אִי אֶפְשָׁר, אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר...

בְּרֶגַע אֶחָד הוּא מְהַפֵּךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַחָכְמוֹת שֶׁלָּהֶם. הֵם מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי, כָּל הָעוֹלָם מִתְבַּטְּלִים נֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ שֶׁיָּצָא מִפִּיו.

נוּ, מִי שֶׁרוֹצֶה בֶּאֱמֶת, מִי שֶׁמְּחַפֵּשׂ אֱמֶת, יֶשׁ לִבּוֹ לְאֵיזֶה דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ. 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', 'שִׂיחוֹת', רוֹאִים מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּזֶה. אֲנִי רָאִיתִי הַכֹּל!

הַיּוֹם יֵשׁ מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁנִּדְמֶה שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, לֹא נִתְגַּלָּה הָרְפוּאָה שֶׁלָּהֶם, נֶעֱלָם. אֲבָל בֶּאֱמֶת - יֵשׁ לָהֶם רְפוּאָה, יֵשׁ! נִתְגַּלָּה הָרְפוּאָה שֶׁלָּהֶם, לֹא יוֹדְעִים, אֲבָל יֵשׁ רְפוּאוֹת.

וְהוּא, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא רוֹפֵא אֶת כָּל הַמַּחֲלוֹת שֶׁל כָּל הַחוֹלִים.

זֶה זָכָה רַבֵּנוּ, שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר גַּם לָנוּ גַּם בְּכָל הַדּוֹרוֹת, לְקָרֵב אוֹתָנוּ לְאוֹר כָּזֶה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ אֵלָיו אֲפִלּוּ אִם נַעֲבֹד כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ בְּכָל רֶגַע וָרֶגַע בֶּאֱמֶת, לֹא נוּכַל לְקַבֵּל כְּלוּם כְּנֶגֶד רֶגַע אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְכָל הָעוֹלָם.

זֶה יִתְגַּלֶּה, הָאֱמֶת חָזָק מְאֹד. כָּל הַכֹּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם לֹא יְכוֹלִים לְהַזִּיק לְהָאֱמֶת, לְהָאֱמֶת הָאֲמִתִּי! יֵשׁ כַּמָּה מִינֵי אֱמֶת, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גִּלָּה לָנוּ טִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיָן זֶה, אֵיךְ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר אֲפִלּוּ לָנוּ.

'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה, לִרְאוֹת הַתּוֹרוֹת וְהַתְּפִלּוֹת, אָז נִתְבַּטֵּל לְגַמְרֵי. נַעֲשֶׂה פְּלָאוֹת כָּאֵלּוּ בָּעוֹלָם, אוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, שֶׁכָּל דִּבּוּר הוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל הַחוֹלִים, בְּדִבּוּר אֶחָד!

מִי שֶׁמַּשִּׂים אֶת לִבּוֹ בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוּנָה, אָז הוּא רוֹאֶה אֶת זֶה בְּעֵינָיו. לֹא צְרִיכִים לֹא לִכְלוּם. הוּא רוֹאֶה בְּעֵינָיו מַה זֶּה הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'...

כָּל דִּבּוּר הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה בְּכָל הַצַּדִּיקִים בְּכָל...

הַכֹּל בִּשְׁבִילֵנוּ!

מִי רָאָה, מִי שָׁמַע פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה! עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

אֲבָל יֵשׁ דְּבָרִים כָּאֵלֶּה שֶׁזֶּה מַפְסִיד הַכֹּל, הַשְׁטוּתִים שֶׁל הַכֶּסֶף, שֶׁל הַתַּאֲווֹת, כֵּן. רַבָּנִים, אֲפִלּוּ רַבָּנִים גְּדוֹלִים, הֵם שְׁקוּעִים בְּכָל הַתַּאֲווֹת וְרוֹצִים לִהְיוֹת רַבִּי. אֲבָל הוּא מְנַצֵּחַ אֶת הַכֹּל, הָאֱמֶת מְנַצֵּחַ הַכֹּל, בִּפְרָט אֱמֶת כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם.

עַכְשָׁו אֲנַחְנוּ חוֹלִים כְּאֵלֶּה שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים רְפוּאוֹת חֲדָשׁוֹת לְגַמְרֵי. רְפוּאוֹת כָּאֵלֶּה...

מִי שֶׁמְּחַפֵּשׂ בֶּאֱמֶת, הוּא רוֹאֶה בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', בַּ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', בַּ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', רַק לְהַכְנִיס אֶת מֹחוֹ וְלִבּוֹ בֶּאֱמֶת, אָז הוּא זוֹכֶה לְקַבֵּל וּלְקַיֵּם.

מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה חֵלֶק בֶּאֱמֶת בֶּאֱמוּנָה, הוּא רוֹאֶה בְּעֵינָיו, מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם! אֵין, אֵין בָּעוֹלָם, אֵין כְּמוֹהֶם!

תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ - אֵין בָּעוֹלָם!

חָכְמָה כָּזֶה, דַּעַת כָּזֶה, לֵב כָּזֶה עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. עַכְשָׁו יִתְגַּלֶּה!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר 'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה, שֶׁכָּל דִּבּוּר יָכוֹל לְהַחֲיוֹת וּלְרַפְּאוֹת וְלַהֲפֹךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ עֲדַיִן לֹא מַגִּיעַ לְטִפָּה מִן הַיָּם...

מִי שֶׁהוּא בַּר-דַּעַת יָכוֹל לְהָבִין עִם כָּל הַתּוֹרָה, אֲבָל יֵשׁ עִנְיָן שֶׁהוּא כָּל הַתּוֹרָה מְקֻבָּל מִמֶּנִּי!

כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַתִּקּוּנִים - הַכֹּל מִמֶּנִּי!

וּכְשֶׁזּוֹכִים לְשַׁבֵּר בֶּאֱמֶת אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וּלְהִכָּנֵס בְּהֵיכַל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה...

יְכוֹלִים לִרְאוֹת בָּעֵינַיִם - 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה, תּוֹרוֹת כָּאֵלֶּה יֵשׁ בָּעוֹלָם? שִׂיחוֹת כָּאֵלֶּה יֵשׁ בָּעוֹלָם? הוּא אָמַר שֶׁכָּל שִׂיחָה שֶׁלּוֹ הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה!

שׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר דָּבָר כָּזֶה.

מְכֻתָּבִים, מְכֻתָּבִים כָּאֵלֶּה.. 'עָלִים לִתְרוּפָה', מְכֻתָּבִים כָּאֵלֶּה, מִי שֶׁשָּׂם לִבּוֹ הוּא רוֹאֶה...

'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה לֹא הָיָה בָּעוֹלָם עֲדַיִן! 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלּוּ.. 'בֶּעֱרְגֶּר וְעָנִי', 'חָכָם וְתָם', וְהַמַּעֲשֶׂה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁל הַ'שָּׁבַע בָּעטְלֶירס' מִי רָאָה כָּזֶה, מִי?
מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אָזְנַיִם וְעֵינַיִם יָכוֹל לְהַרְגִּישׁ, יָכוֹל לִרְאוֹת וּלְהַרְגִּישׁ וּלְהָבִין שֶׁזֶּה עוֹד לֹא...
יֵשׁ עוֹד וְעוֹד וְעוֹד וְעוֹד.. מַעְיָן שֶׁנּוֹבֵעַ, מַעְיָן חָדָשׁ, רְפוּאוֹת חֲדָשׁוֹת!
אִם לֹא הָיִיתִי זוֹכֶה לִרְאוֹת טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁזֶּה - לֹא הָיִיתִי חַי בָּעוֹלָם. עָבַר עָלַי מַה שֶּׁעָבַר, כְּדֵי שֶׁאוּכַל לְהַכְנִיס בְּלִבִּי אוֹר כָּזֶה.
יֵשׁ דְּבוּרִים הַרְבֵּה לְדַבֵּר שֶׁצְּרִיכִים אוֹתָם כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים הַנְּשִׁימָה עַל הַחַיִּים.
מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, מַחֲלוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְשָׁם שׁוּם תִּקּוּן מִשּׁוּם עֶזְרָה, אָבוּד לְגַמְרֵי. וְהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל!
יֵשׁ שִׂיחָה שֶׁאָמַר: "גָּדוֹל הַשֵּׁם.. וְאֵין יוֹדְעִים כְּלָל!"
בְּכָל דְּבוּר שֶׁיְּצָא מִפִּיו הַקָּדוֹשׁ הוּא עִקַּר תִּקּוּן, וְשֶׁהוּא מֵאִיר בָּנוּ. מֵאִיר בָּנוּ אֱמוּנָה בְּהַשֵּׁם, בְּהַתּוֹרָה, הוּא פּוֹתֵחַ כָּל דָּבָר שֶׁצְּרִיכִים. כָּל הַמַּפְתְּחוֹת אֶצְלוֹ. וְהוּא פּוֹתֵחַ בְּמַפְתֵּחַ אֶחָד כָּל הָאוֹרוֹת!
הַבַּעַל-דָּבָר סוֹגֵר, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פּוֹתֵחַ! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פּוֹתֵחַ כָּל הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַתְּשׁוּבָה וְשֶׁל הַכֹּל, שֶׁל כָּל הַתִּקּוּנִים! דָּבָר כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. אֲבָל יֵשׁ סוֹדוֹת, סוֹדוֹת, לֹא...
רַק הַסּוֹד הַזֶּה שֶׁגִּלָּה אֲנִי זֶה נַחְמָן.
מִי זֶה נַחְמָן? נַחְמָן, אַתָּה יוֹדֵעַ מַה זֶּה נַחְמָן? נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן! אָז יִתְגַּלֶּה לָנוּ אוּלַי אֵיזֶה אוֹר, אֵיזֶה אוֹר מֵהָאוֹר שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהוֹשִׁיעַ...
עַכְשָׁו הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פֹּה בָּעוֹלָם. תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ, תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ, מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלּוּ.. הַאִם יֵשׁ, נִתְגַּלָּה עֲדַיִן? שֶׁיָּכוֹל לְהוֹשִׁיעַ אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּרֶגַע אֶחָד, בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל, כָּל הַכֹּחוֹת! זֶה אוֹר חָדָשׁ, זֶה אוֹר חָדָשׁ שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן.
יֵשׁ שִׂיחָה שֶׁאוֹמֵר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּקִצּוּר גָּדוֹל, הוּא אָמַר...
כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁיְּצָאוּ מִפִּיו, הוּא אָמַר: "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים!"
נוּ, מִי אָמַר דָּבָר כָּזֶה, "מִכָּל הַכְּתָמִים"?
הָעוֹלָם, הַבַּעַל-דָּבָר, הוּא הִתְגַּבֵּר מְאֹד, הוּא רָצָה לַהֲרֹג אֶת רַבִּי נָתָן וְרַבֵּנוּ וְהַכֹּל. וְהוּא חַי וְקַיָּם, דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל - חַי וְקַיָּם!
הוּא חָי וְקַיָּם בְּלִבֵּנוּ, בְּמֹחֵנוּ, בְּכָל דְּבוּר הוּא אוֹר כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מֵעוֹלָם! אִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לָזֶה, אֵיךְ?
רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ יֵשׁ לוֹ כֹּחַ לַהֲפֹךְ הַכֹּל, אֶת כָּל הָעוֹלָם. הוּא יִכְבֹּשׁ כָּל הָעוֹלָם, הוּא כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם בְּדִבּוּר אֶחָד. הוּא כּוֹבֵשׁ כָּל הָעוֹלָם, כָּל הָרַבָּנִים וְכָל הַחֲכָמִים וְכָל...

לֹא צְרִיכִים הַרְבֵּה לְדַבֵּר, רַק לִרְאוֹת הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', הַשִּׂיחוֹת שֶׁלּוֹ, הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' שֶׁלּוֹ, הַתּוֹרוֹת שֶׁלּוֹ. רוֹאִים בָּעֵינַיִם שֶׁזֶּה מַה שֶּׁגִּלָּה עוֹד לֹא מַסְפִּיק.

יֵשׁ עוֹד וְעוֹד.. בְּלִי סוֹף וְתַכְלִית!

הַכֹּל בִּשְׁבִילֵנוּ - לַעֲזֹר לָנוּ...

אֲנִי לֹא יָדַעְתִּי מַה זֶּה, כָּל מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רִחֵם עָלַי וְהֵאִיר בִּי בְּכֹחַ נִסִּים וְנִפְלָאוֹת כָּאֵלֶּה, שֶׁאֲנִי עָמַדְתִּי עִם מִלְחָמָה נֶגֶד גְּדוֹלִים מְפֻרְסָמִים כָּאֵלֶּה בְּכָל הָעוֹלָם. גְּאוֹנִים, גְּדוֹלִים. אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין בְּדֶרֶךְ הַטֶּבַע אֵיךְ יָכֹלְתִּי, אֵיךְ אֲנִי יָכוֹל לִחְיוֹת אַחֲרֵי שֶׁעָבַר עָלַי מַה שֶּׁעָבַר בְּעִנְיָן זֶה. נַס שֶׁאֲנִי חַי, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהָבִין אֵיךְ אֲנִי חַי בָּעוֹלָם, אֵיךְ נִשְׁאַרְתִּי בַּחַיִּים. הַמִּתְנַגְּדִים בְּעַצְמָם אָמְרוּ שֶׁלֹּא יְכוֹלִים לְהָבִין מַה שֶּׁזֶּה, אֵיךְ אֲנִי מַחֲזִיק מַעֲמָד, אֵיךְ אֲנִי לוֹחֵם כְּנֶגְדָּם, כְּנֶגֶד כָּל הָעוֹלָם. הֵם לֹא יְכוֹלִים לְהָבִין אֶת זֶה, אֵיזֶה כֹּחַ נִמְצָא בָּעוֹלָם.

כָּל דִּבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּיו הוּא רְפוּאָה לָנוּ וּלְדוֹרוֹתֵינוּ וּלְכָל הָעוֹלָם! הוּא רְפוּאָה וְתִקּוּן גָּמוּר! תִּקּוּנִים כְּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר דִּבּוּר דִּבּוּר קַל...

שָׂכַחְתִּי, הָיָה לִי מַה לְדַבֵּר אֵיזֶה דִּבּוּר שֶׁהוּא וְשָׂכַחְתִּי. זֶה מַסְפִּיק, אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן (צוֹחֵק)...

אֲנִי יָכוֹל לְשִׁיר לְכָל הָעוֹלָם, אֲנִי יָכוֹל לִכְבּשׁ פֹּה כָּל הָעוֹלָם!

וְהוּא כָּבַשׁ כְּבָר כָּל הָעוֹלָם. יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, אָז יֵשׁ כְּבָר רְפוּאָה לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל מַה שֶּׁיַּעֲבֹר עָלֵינוּ, וְכָל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֵינוּ וְיַעֲבֹר עָלֵינוּ. אֲנִי רָאִיתִי אֶת זֶה בְּעֵינַי, פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא שָׁמַעְתִּי וְלֹא רָאִיתִי מִיָּמַי.

מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם פְּלָאוֹת כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם. וְזֶהוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הַכֹּל!

כָּל אֶחָד לֹא מַאֲמִין עַל עַצְמוֹ שֶׁהוּא יֵשׁ לוֹ תִּקְוָה עֲדַיִן, שֶׁהוּא יָכוֹל לַחֲזֹר בִּתְשׁוּבָה. הוּא לֹא מַאֲמִין בְּזֶה, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא כְּבָר נִטְבַּע בְּכָל הַמִּינֵי רָע, בְּכָל מִינֵי...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "הַבַּעַל-דָּבָר מְסַבֵּב כָּכָה עִם הָאָדָם, מְסַבֵּב וּמְסַבֵּב, וְאֲנִי.. עוֹשֶׂה לְהֵפֶךְ!" הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל!

זֶה בְּהַ'שִּׂיחוֹת', הַבַּעַל-דָּבָר עוֹשֶׂה כָּכָה; וְהוּא - וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, עוֹשֶׂה לַכִּוּוּן הֶהָפוּךְ, כֵּן.

כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא רְפוּאָה וִישׁוּעָה לָנוּ וּלְכָל דּוֹרוֹתֵינוּ לְעוֹלְמֵי עַד, לָנֶצַח נְצָחִים!

כָּל דִּבּוּר הוּא כֹּחַ כָּזֶה שֶׁהוּא מִתְגַּבֵּר נֶגֶד כֹּחוֹת כָּאֵלּוּ, הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל!

יְכוֹלִים לִרְאוֹת רַק הַמַּעֲשִׂיּוֹת, הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל הַ'שֶּׁבַע בָּעטְלֶיְרס'. הַאִם יֵשׁ מַעֲשֶׂה כָּזֶה בָּעוֹלָם? הַאִם יֵשׁ תּוֹרוֹת כְּאֵלּוּ כְּמוֹ בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲרַ"ן' בָּעוֹלָם?

'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה שֶׁרַבִּי נָתָן אוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ: "מֵעוֹלָם לֹא נִתְגַּלָּה תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ, לֹא הָיָה תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ בָּעוֹלָם!"

צַדִּיק קָדוֹשׁ כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה, הוּא עָשָׂה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' שֶׁכָּל דִּבּוּר הוּא יָכוֹל לְהַחֲיוֹת כָּל הָעוֹלָם!

'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', בְּכָל דִּבּוּר הוּא מֵאִיר לָנוּ כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַטּוֹב וְכָל הָאוֹר שֶׁבּוֹ וְכָל הָאוֹר שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁאִי אֶפְשָׁר שֶׁיִּתְגַּלֶּה, שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַכְנִיס בָּנוּ. הוּא גִּבּוֹר חָכָם כָּזֶה שֶׁהוּא כְּנֶגֶד כֻּלָּם. כֻּלָּם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ, אֵין לָהֶם שׁוּם...

אֲנִי הָיִיתִי חַי חַיִּים, רָאִיתִי הַחַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם. מַה זֶּה חַיִּים שֶׁל הָעוֹלָם? דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ הָפַךְ הַכֹּל לִכְלוּם.

כּוֹבֶשׁ כָּל מִינֵי מְקוֹמוֹת בְּרֶגַע, הַכֹּל!

חֲדָשׁוֹת! הוֹי, יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם אוֹר כָּזֶה שֶׁיָּכוֹל לְהָפֹךְ כָּל הָעוֹלָם. הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹב - מִשְׁמַד לְרָצוֹן!

בְּ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' יֵשׁ תּוֹרָה: "הַצַּדִּיק עוֹמֵד בֵּין שְׁמַד לְרָצוֹן". הוּא מוֹצִיא מִשְׁמַד, אֲנַחְנוּ חַס-וְשָׁלוֹם כְּבָר טָבַעְנוּ כָּל-כָּךְ, בְּחִינַת שְׁמַד, שְׁמַד זֶה וְשָׁלוֹם הַיְרִידָה הֲכִי גְּדוֹלָה בָּעוֹלָם - שְׁמַד, לְרָצוֹן! לְהֵפֶךְ לְהֵפֶךְ.. לְרָצוֹן.

רָצוֹן הוּא הָאוֹר הֲכִי גָּדוֹל בָּעוֹלָם, רָצוֹן שֶׁבִּרְצוֹנוֹת, רַעֲוָא דְּרַעֲוִין. הַצַּדִּיק - הוּא עוֹשֶׂה מִשְׁמַד לְרָצוֹן, הוּא מַעֲלֶה מִשְׁמַד לְרָצוֹן, הוּא עוֹמֵד בָּאֶמְצַע. אֵיךְ?

מֶשֶׁה - בְּתֵיבַת הַשֵּׁם מֶשֶׁה יֵשׁ: מ, ש, ה.

שְׁמַד: ש, מ, ד.

מֶשֶׁה: זֶה ש, מ, ה.

וְרָצוֹן: ש, מ, ו.

אֵיךְ רָצוֹן ש מ ו? רָצוֹן בְּגִימַטְרִיָּה.. רָצוֹן!

הַצַּדִּיק עוֹמֵד בֵּין שְׁמַד לְרָצוֹן, הוּא מְהַפֵּךְ מִשְׁמַד לְרָצוֹן!

שְׁמַד זֶה יְרִידָה הֲכִי גְּדוֹלָה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר כְּלָל, שְׁמַד! הוּא מְהַפֵּךְ, הַצַּדִּיק - מֶשֶׁה עוֹמֵד בֵּין שְׁמַד לְרָצוֹן, הוּא בָּאֶמְצַע, הוּא מְהַפֵּךְ מִשְׁמַד לְרָצוֹן.

שְׁמַד זֶה הַחֹשֶׁךְ הֲכִי גָּדוֹל, וְרָצוֹן הוּא הֶפֶךְ שֶׁל שְׁמַד. הַצַּדִּיק עוֹמֵד בֵּין שְׁמַד לְרָצוֹן. הוּא מְהַפֵּךְ מִשְׁמַד לְרָצוֹן, דִּבּוּר אֶחָד רַק - נֶגֶד כָּל הָעוֹלָם!

מַה, שְׁמַד? יֵשׁ רְפוּאוֹת - נַ נַחְ!

הַצַּדִּיק, מִי זֶה הַצַּדִּיק? מֶשֶׁה! וּמֶשֶׁה זֶה מְהַפֵּךְ מִשְׁמַד לְרָצוֹן.

מֶשֶׁה רַבֵּנוּ, רַבֵּנוּ, מֶשֶׁה רַבֵּנוּ...

רַק לִרְאוֹת פֶּלֶא שֶׁל כָּל דִּבּוּר, אָז הוּא מוֹדֶה, הוּא רוֹאֶה, הוּא מַרְגִּישׁ מַה שֶּׁזֶּה 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', מַה זֶּה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', וּמַה זֶּה 'קִצּוּר לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', וּמַה זֶּה הַ'שִּׂיחוֹת'... מִי שֶׁמַּשִּׂים לֵב לָזֶה לְדִבּוּר אֶחָד בֶּאֱמֶת, אָז הוּא יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה וְתִקּוּן. נַעֲשֶׂה עִמּוֹ פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה.. פְּלָאוֹת חֲדָשׁוֹת שֶׁהוּא מְהַפֵּךְ מִשְׁמַד לְרָצוֹן.

מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ עֵינַיִם וְלֵב וּמְחַפֵּשׂ אֱמֶת, הוּא מוֹצֵא בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', שֶׁל 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם! שֶׁהֵם יְכוֹלִים לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם!

יֵשׁ עוֹד 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' כָּזֶה? הָיָה בִּטְבֶרְיָה רֹאשׁ הַמִּתְנַגְּדִים, כֻּלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים גְּדוֹלִים לְבֶרֶסְלֶב, וְהוּא הָיָה גָּאוֹן גָּדוֹל, הַמֹּחַ שָׁלוֹ. הוּא אָמַר לְכָל הַמִּתְנַגְּדִים: "עוֹד סֵפֶר כְּמוֹ 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' אֵין בָּעוֹלָם!"

הֵם רָצוּ לְהָרְגוֹ, "מַה זֶּה, הוּא נַעֲשָׂה מְשֻׁגָּע! דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, עוֹד אֵין כְּמוֹ 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן'".

כָּכָה הוּא לָהֶם: "סֵפֶר כְּמוֹ 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' אֵין עוֹד בָּעוֹלָם!"

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים עֲדִים?! הוּא עֵד לְעַצְמוֹ! הָאֱמֶת עֵד לְעַצְמוֹ, הוּא לֹא צָרִיךְ עֲדִים וּרְאָיוֹת!

רַק לִרְאוֹת הַ'מַּעֲשִׂיּוֹת' וְהַ'שִּׂיחוֹת' וְהַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', אָז יֵשׁ לוֹ מַסְפִּיק, יֵשׁ לוֹ כָּל-טוּב. כָּל הַתִּקּוּנִים וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת בְּדִבּוּר אֶחָד!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא שָׂאַג בְּקוֹל גָּדוֹל בְּקוֹלוֹ הַקָּדוֹשׁ: "גֶוַואלְד.. זַייט אַייךְ נִיט מְיָאֵשׁ. קַיין יֵאוּשׁ אִיז נָאהר נִיט פַּאר הָאַנְדִין!" ("אֲהָהּ.. אַל תְּיַאֲשׁוּ עַצְמְכֶם, יֵאוּשׁ אֵינוֹ בָּעוֹלָם כְּלָל!" וְדוֹחֵק תֵּבַת 'גֶוַואלְד' בְּקוֹל גָּדוֹל וּמֵעֹמֶק הַלֵּב). אִם הָיָה הָעוֹלָם מְקַבְּלִים אֶת זֶה - הָיָה הָעוֹלָם חָדָשׁ!

חוֹלִים כָּאֵלֶּה.. אִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר, רַק נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן!

אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי? אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן (צוֹחֵק)...

יֵשׁ עוֹד נַחְמָן?

נַ נַחְ, שִׁיר נִגּוּן כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

אֲנִי נַחְמָן! אֵיזֶה נַחְמָן? נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן.

אַתָּה יוֹדֵעַ מִי הָרַבִּ"י? הָרַבִּ"י הוּא 'רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', זֶה הָרַבִּ"י!

הוּא מְדַבֵּר בְּכָל תּוֹרָה לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל: "אַתֶּם יוֹדְעִים מִי הָרַבִּ"י? 'רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' הוּא הָרַבִּ"י!"

וַאֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, אֲנִי הָרַבִּ"י!

אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן שֶׁזֶּה נִגּוּן כָּזֶה שֶׁהוּא תִּקּוּן וּרְפוּאָה וִישׁוּעָה לְכָל אֶחָד!

יְעַיֵּן שָׁמָּה בַּ'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' הַתּוֹרָה ל', מַה שֶּׁגִּלָּה סַבָּא בְּכָל דִּבּוּר, שֶׁהוּא מְהַפֵּךְ מִשְׁמַד לְרָצוֹן. הַתּוֹרָה ל', יֵשׁ מַסְפִּיק לְכָל הָעוֹלָם, יִכְבֹּשׁ כָּל הָעוֹלָם, מַסְפִּיק זֶה - הַתּוֹרָה הַזֹּאת. כָּל תּוֹרָה, תּוֹרָה ח', הַתּוֹרָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא גִּלָּה בָּעוֹלָם.

הוּא לוֹקֵחַ חוֹלֶה שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה, הוּא מְרַפֵּא אוֹתוֹ בְּרֶגַע, בְּרֶגַע, בְּרֶגַע. בְּדִבּוּר אֶחָד! כָּל הָעוֹלָם!

בְּהַ'שִׂיחוֹת' יֵשׁ שִׂיחָה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: "אָסוּר לִהְיוֹת זָקֵן!"

הוּא לֹא הָיָה זָקֵן, הוּא כְּבָר סִפֵּר מַעֲשֶׂה מַה זֶּה זָקֵן. הַיֶּלֶד הַקָּטָן, הֲכִי קָטָן, הוּא הָיָה יוֹתֵר מִכָּל הַזְּקֵנִים. הֵיֵשׁ בָּעוֹלָם דִּבּוּר מַעֲשֶׂה כָּזֶה?

'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה יֵשׁ בָּעוֹלָם? 'שִׂיחוֹת' כָּאֵלֶּה יֵשׁ בָּעוֹלָם? 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - יֵשׁ בָּעוֹלָם כָּזֶה?

וְזֶה יֵשׁ עוֹד, נְהָרוֹת, יְשׁוּעוֹת שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בָּא לְאוּמַן אַחֲרֵי כָּל הַגְּדֻלּוֹת, הוּא הָיָה סָגוּר, הוּא הָיָה לוֹ הִתְבּוֹדְדוּת. הוּא דִּבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וְאָמַר לוֹ: "אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי, תַּעֲזֹר לִי, אֵיךְ זוֹכִים לִהְיוֹת יְהוּדִי.."

מֵהֵיכָן בָּא רַבֵּנוּ? הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ, הוּא זָכָה שֶׁהֵבִיא אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם. הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הָיְתָה לוֹ בַּת - אָדֶל. וְאָדֶל הוֹלִידָה אֶת הָאִמָּא שֶׁל רַבֵּנוּ - פֵּיגָא, רַבִּי נַחְמָן בֶּן פֵּיגָא. הִיא זָכְתָה לְהוֹלִיד בֵּן כָּזֶה.. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ, הָיָה מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "הוּא הָיָה מוּתָר בְּמוֹפְתִים, וַאֲנִי.. לֹא!"

אֲנִי לֹא (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ)...

אֲבָל מֵהֵיכָן בָּא רַבֵּנוּ - הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב!

מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הָיָה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ...

הוּא הָיָה צַדִּיק כָּזֶה...

כְּשֶׁהַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב נוֹלַד הָיָה חֲבִיּוֹת עִם תְּבוּאָה, כֻּלָּם רָעֲדוּ מִגֹּדֶל הָאוֹר שֶׁהָיָה בַּבַּיִת. וְעוֹד, עוֹד, עוֹד, עוֹד, עוֹד...

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, מַה שֶּׁהוּא זָכָה הַבַּעַל-שֵׁם הַקָּדוֹשׁ...

תַּלְמִידִים, שִׁשִּׁים תַּלְמִידִים שֶׁכֻּלָּם הָיוּ צַדִּיקִים, גְּאוֹנִים. הֵם הֶעֱרִיכוּ אוֹתוֹ וְיָדְעוּ שֶׁהֵם לֹא כְּלוּם נֶגְדּוֹ! כֻּלָּם הָיוּ גְּאוֹנִים, צַדִּיקִים...

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב גִּלָּה 'כֻּתָּר שֵׁם טוֹב', זֶה כְּבָר כַּמָּה דַּפִּים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ וּתְפִלּוֹת כָּאֵלֶּה וְשִׂיחוֹת כָּאֵלֶּה...

כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֵיזֶה עֵינַיִם וְלֵב רוֹאִים מַה שֶּׁזֶּה, רוֹאִים הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל ה'שֶׁבַע בֶּעטֶלְיֶרס'. הַדִּבְּרוֹת וְהַתּוֹרוֹת, הַתְּפִלּוֹת, יֵשׁ כָּזֶה בָּעוֹלָם? עוֹד לֹא הָיָה כָּזֶה!

כָּל תּוֹרָה זֶה עִנְיָן כָּזֶה שֶׁל אֵיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם, אֵיךְ בָּא מָשִׁיחַ. זֶה עִנְיָן פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם!

"אָסוּר לִהְיוֹת זָקֵן!"
הוּא לֹא הָיָה זָקֵן! (צוֹחֵק)...
כָּל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׂיחוֹת וְהַתְּפִלּוֹת.. עַכְשָׁו הִגִּיעַ זְמַן הַגְּאֻלָּה, נֵדַע מַה שֶּׁזֶּה, מָתַי יָבוֹא מָשִׁיחַ וְיִגָּלֶה מַה שֶּׁיִּגָּלֶה. כְּבָר גִּלָּה הַכֹּל!
בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת - שָׁמָה יֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה וְהַכֹּל! הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַכֹּל!
אֲנִי זוֹכֵר הַכֹּל מַה שֶּׁנַּעֲשָׂה עִמָּנוּ בָּעוֹלָם. לֹא פַּעַם אֶחָד רָאִיתִי אֶת מַלְאַךְ הַמָּוֶת! וְלֹא יָכוֹל לְהַזִּיק לִי, כֵּן.
וּכְבָר אֲנִי הָיִיתִי אֶצְלוֹ, וְהוּא הוֹצִיא אוֹתִי.. וַאֲנִי חַי, אֲנִי נִמְצָא בָּעוֹלָם!
הוּא כְּבָר עָשָׂה מַה שֶּׁעָשָׂה, הוּא כְּבָר אָמַר: "גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר!"
גָּמַרְתִּי וְאָגְמֹר! (צוֹחֵק)...
מִי שֶׁשָּׁמַע דִּבּוּר אֶחָד מֵהַתְּפִלָּה שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר, אָז נוֹפֵל פַּחַד וְיִרְאָה עַל כָּל אֶחָד שֶׁשָּׁמַע בְּהַזְמַן שֶׁשָּׁמַע הַנִּגּוּן שֶׁלּוֹ שֶׁל הַתְּפִלָּה. אֲנִי זוֹכֵר אֶת זֶה אֵיךְ הוּא דִּבֵּר עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...
הוּא הָיָה גָּר בִּצְפַת, בְּמִירוֹן, אֲנִי בִּקַּשְׁתִּי אוֹתוֹ שֶׁיָּבוֹא אֵלַי לְטְבֶרְיָה, הוּא אָמַר: "כֵּן! אֲנִי אֶשָּׁאֵר פֹּה!" הוּא נִשְׁאַר בְּטְבֶרְיָה בִּשְׁבִילִי.
וְכָכָה הָיָה, הוּא לֹא הָלַךְ כְּבָר לְשׁוּם מָקוֹם, הוּא נִשְׁאַר בְּטְבֶרְיָה כַּמָּה שָׁנִים בִּשְׁבִילִי. אוּלַי יַצְלִיחַ לְהוֹצִיא אוֹתִי מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. כֵּן, כְּמוֹ שֶׁצְּרִיכִים.
וְהוּא רָאָה 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' פֹּה בַּמֹּחַ, בַּלֵּב, וְהָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כְּבָר...
וְהוּא שֹׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל הָאוֹרוֹת, הַכֹּל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כֹּל.. שֶׁל הַכֹּל. וְזֶה עוֹד לֹא הָיָה דָּבָר כָּזֶה בָּעוֹלָם שֶׁהוּא מְחַדֵּשׁ וּמְתַקֵּן.
כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הָרְשָׁעִים וְכָל הַכּוֹפְרִים אוֹמְרִים שֶׁאוֹר כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם! כָּל הַחִלּוֹנְיִים וְכָל הַחֲכָמִים שֶׁלָּהֶם כֻּלָּם נוֹפְלִים, כֻּלָּם מִתְבַּטְּלִים נֶגֶד כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ!
וְרַבֵּנוּ הָיָה לוֹ אָח, אָח שֶׁמֵּת, שֶׁהָיָה שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, כֵּן.
הָאֱמָא שֶׁל רַבֵּנוּ, פֵּיגָא - כָּל הַגְּדוֹלִים, כָּל הַצַּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּים אָמְרוּ עָלֶיהָ שֶׁהִיא נְבִיאָה.
הִיא לֹא הָיָה לָהּ בָּנִים, אָז בַּסּוֹף הִיא הָלְכָה תָּמִיד לַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, וְהָיָה לָהּ בֵּן.
הָיָה לָהּ בֵּן, נוּ...
וְהַבֵּן נַעֲשָׂה חוֹלֶה.. וְנִפְטַר!
אָז הָאֱמָא שֶׁלּוֹ פֵּיגָא לָקְחָה אוֹתוֹ עַל הַקֶּבֶר שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב וְהִנִּיחָה אוֹתוֹ עָלָיו וְהָלְכָה הַבַּיְתָה, "כָּכָה נָתַתָּ לִי מַתָּנָה, כָּכָה נוֹתְנִים, זֶה מַתָּנָה?! מַדּוּעַ?"
הִיא הָלְכָה לְבֵית-הַקְּבָרוֹת וְנָתְנָה לוֹ אֶת הַיֶּלֶד עַל הַקֶּבֶר, "קַח אֶת הַמַּתָּן שֶׁלְּךָ, שֶׁיִּהְיֶה אֶצְלְךָ!"

בָּאוּ אֲנָשִׁים שֶׁשָּׁמְעוּ בְּכִיּוֹת שֶׁל יֶלֶד קָטָן, הֵם הָלְכוּ וּמָצְאוּ אוֹתוֹ בְּבֵית-הַקְּבָרוֹת עַל הַקֶּבֶר שֶׁל הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב שֶׁהוּא בּוֹכֶה שָׁמָּה, לֹא יָדְעוּ מִי הוּא זֶה, שֶׁל מִי הַיֶּלֶד, אָז לָקְחוּ אוֹתוֹ לָעִיר מֶעזְ'בּוּז וְשָׁאֲלוּ: "לְמִי הַיֶּלֶד?"

עַד שֶׁנּוֹדַע בָּעִיר שֶׁהוּא שֶׁל פִּינָא, אָז נוֹדַע שֶׁהוּא נֶכֶד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב.

שְׁמוֹ הָיָה - הַיֶּלֶד הָרִאשׁוֹן, יִשְׂרָאֵל. אָז קָרְאוּ אוֹתוֹ בְּשֵׁם 'יִשְׂרָאֵל מֵת', 'יִשְׂרָאֵל נִפְטַר' - הַנִּפְטָר!

אֲנִי שָׁמַעְתִּי מֵרַבִּי יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא רָאָה אֶת הַמַּצֵּבָה שֶׁלּוֹ, שֶׁל הַנֶּכֶד הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב, הוּא רָאָה אֶת הַמַּצֵּבָה וְכָתוּב עַל הַמַּצֵּבָה 'יִשְׂרָאֵל מֵת'. כָּכָה הָיָה כָּתוּב עַל הַמַּצֵּבָה. הוּא נִפְטַר.. וְהָיָה תְּחִלַּת-הַמֵּתִים!

זֶה הָיָה בְּיָמֵינוּ. זֶה מְפֻרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם שֶׁהוּא הָיָה מֵת וְנִחְיָה, נַעֲשָׂה חַי. וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה אַחֲרָיו. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ...

שְׁמוֹ נַחְמָן, וְזֶה מַשְׁמָעוּת נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן.

יֵשׁ עוֹד וְעוֹד, מַעֲיָנוֹת, מַעֲיָנוֹת, מַעֲיָנוֹת, מַעֲיָנוֹת...

הֵם אַף לְרֶגַע לֹא עוֹזְבִים אוֹתָנוּ, לֹא עוֹזְבִים אוֹתָנוּ אַף לְרֶגַע!

(מִי, רַבֵּנוּ?)

אֲנִי גַּם!

יֵשׁ עוֹד וְעוֹד וְעוֹד וְעוֹד.. בְּלִי סוֹף וְתַכְלִית!

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקָּדוֹשׁ בָּא אֶל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, לְהַנְחֵה, וְשָׁאַל אוֹתוֹ מַדּוּעַ הוּא מְצַעֵר אוֹתוֹ, כְּשֶׁעוֹלֶה הָעֲבוֹדָה שֶׁל רַבֵּנוּ.. אָז הוּא מִתְבַּיֵּשׁ שֶׁהוּא חַי!

הוּא אָמַר לְרַבֵּנוּ: "מַה, מַדּוּעַ אַתָּה מְצַעֵר אוֹתָנוּ? כְּשֶׁעוֹלֶה לַשָּׁמַיִם הָעֲבוֹדָה שֶׁלְּךָ אֵצֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.. אָז אֲנַחְנוּ מִתְבַּיְּשִׁים מִמֶּנָּה, מִתְבַּיְּשִׁים מִתְבַּטְּלִים לְגַמְרֵי! אֵין לָנוּ שׁוּם.. פָּנִים!"

להחיות מתים!

רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל מֵעִנְיַן הַגְּאֻלָּה וִירִידַת הַדּוֹרוֹת שֶׁבִּתְקוּפָתֵנוּ...

אַשְׁרֵינוּ שֶׁזָּכִינוּ, עִנְיַן רַבֵּנוּ זֶה עִנְיַן הַגְּאֻלָּה בִּשְׁלֵמוּת, בֶּאֱמֶת. אֱמוּנָה כָּזוֹ עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, חָכְמָה כָּזוֹ עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, שֶׁזֶּה כָּל חִיּוּתֵנוּ וְכָל חַיֵּינוּ. זֶה הַכֹּל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

בְּלִי רַבֵּנוּ אֲנַחְנוּ חֲסֵרִים הַכֹּל. עִם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - הַכֹּל, הַכֹּל טוֹב!

הוֹ.. יֵשׁ לָנוּ רוֹפֵא כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לְהַחֲיוֹת מֵתִים, הוּא יָכוֹל הַכֹּל!

מַה שֶּׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ.. הוּא יָכוֹל לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ. יֵשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה, מַה יֵּשׁ לָנוּ לְדַאֹג? עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם חִדּוּשׁ נוֹרָא וּפֶלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ, לְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, לָתֵת לָנוּ לֵב חָדָשׁ וּמֹחַ חָדָשׁ, הַכֹּל חָדָשׁ! הוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל חָדָשׁ!

דָּבָר כָּזֶה הוּא חָדָשׁ, לֹא הָיָה מֵעוֹלָם, עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם קְדֻשָּׁה כָּזוֹ, חָכְמָה כָּזוֹ שֶׁזֶּה יַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ. עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ - עוֹד לֹא הָיָה כָּזֶה! הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, לְכָל יִשְׂרָאֵל, אֲפִלּוּ יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה יִהְיֶה - הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לוֹ. הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּכָל רֶגַע. הוּא אָמַר: "יֵשׁ מַחֲלוֹת שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, שׁוּם רְפוּאָה", וְהוּא יָכוֹל לְרַפְאוֹת גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה!

"יֵשׁ חוֹלִים שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וַאֲנִי יָכוֹל לְרַפְאוֹת גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלּוּ!" הוּא מְרַפֵּא אוֹתָנוּ, הוּא מְחַיֶּה אוֹתָנוּ, הוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ, אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, וּמְמַיְלָא נַעֲשֶׂה חָדָשׁ לְנַמְרֵי. אָדָם שֶׁהוּא חוֹלֶה - הוּא עוֹשֶׂה אוֹתוֹ חָדָשׁ! מָה, נִשְׁבַּר? אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן תֵּכֶף! לַעֲשׂוֹת חָדָשׁ! הוּא עוֹשֶׂה תּוֹרָה חֲדָשָׁה, נְשָׁמוֹת חֲדָשׁוֹת, "לְמֶעְבַּד נִשְׁמָתִין בְּרִוחִין חַדְתִּין", הוּא מְחַדֵּשׁ, נוֹתֵן לָנוּ מֹחַ חָדָשׁ, לֵב חָדָשׁ, הַכֹּל חָדָשׁ. אֲנַחְנוּ הֶחֱרַבְנוּ הַכֹּל וְהוּא רוֹפֵא מְתַקֵּן וּמְחַדֵּשׁ! נוּ, יֵשׁ לָנוּ מַה לְדַאֵג?

זֶה יְכוֹלִים רַק לְדַבֵּר אֲבָל יֵשׁ עִנְיָנִים שֶׁלֹּא יְכוֹלִים אֲפִלּוּ לְדַבֵּר, יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ בָּעוֹלָם אָז בָּרוּךְ הַשֵּׁם יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, כָּל הַכְּפִירָה וְכָל הָרְשָׁעִים - יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה. יֵשׁ שִׂיחָה מֻרְבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ: "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה!" יֵשׁ עִנְיָן כָּזֶה שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, אֵיךְ? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְחַדֵּשׁ, הוּא מְרַפֵּא כָּל מִינֵי מַחֲלוֹת שֶׁבָּעוֹלָם שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וְהוּא מְתַקֵּן וּמְרַפֵּא. יֵשׁ כּוֹפְרִים וְלֹא מַאֲמִינִים בַּשֵּׁם וּבַתּוֹרָה, גַּם לָהֶם יֵשׁ תִּקְוָה עַל-יְדֵי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא מְרַפֵּא אוֹתָם, מְחַדֵּשׁ אוֹתָם.

הוֹי מַה שֶּׁהוּא עוֹשֶׂה אִתָּנוּ, הוּא לוֹקֵחַ חוֹלִים כְּאֵלֶּה שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה וְהוּא מְחַדֵּשׁ אוֹתָם, נוֹתֵן לָהֶם נְשָׁמָה וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָם וְהֵם נַעֲשִׂים צַדִּיקִים, מַרְשִׁעִים וְכוֹפְרִים - נַעֲשִׂים צַדִּיקִים גְּדוֹלִים קְדוֹשִׁים, עַל-יְדֵי כֹּחוֹ. אֲנִי רָאִיתִי עִנְיָן כָּזֶה שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם תִּקְוָה מִשּׁוּם צַד, וְהוּא מְרַפֵּא מְחַדֵּשׁ הַכֹּל.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים.

כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל לְעוֹלְמֵי עַד לָנֶצַח נְצָחִים!

הוּא מוֹרִיד עַצְמוֹ אֲלֵינוּ מֵרוֹם גְּבְהֵי מְרוֹמִים, הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ, הוּא מְרַפֵּא וּמְחַזֵּק וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ. הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ וְחִיּוּת כָּל הָעוֹלָמוֹת. כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל הֵם מְחַיִּם אֶת כָּל הָעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ!

עוֹלָם כָּזֶה שֶׁהוּא חָרוּב וְנֶחֱרָב עַד הַיְסוֹד, אֵין עִם מִי לְדַבֵּר. כְּפִירָה כָּזוֹ, חֹשֶׁךְ כָּזֶה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל. יֶשְׁנָם אוֹרוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁבְּלִי זֶה הָיָה הָעוֹלָם כְּבָר חַס-וְשָׁלוֹם חָרֵב, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "חִדּוּשׁ כְּמוֹנִי עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם". הוּא חָדָשׁ וּמְחַדֵּשׁ אוֹתָנוּ כֻּלָּנוּ, נִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, "יֵשׁ עִנְיָן שֶׁנִּתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה" נוּ, מִי

לֹא יִרְצֶה לִנְסֹעַ לְהָעִנְיָן הַזֶּה שֶׁמְּהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה? אֲבָל אַף אֶחָד לֹא יָדַע אֵיפֹה זֶה הָעִנְיָן, אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לוֹמַר אֶת הָעִנְיָן אֵיפֹה הוּא. מִי שֶׁגִּלָּה אֶת זֶה - הוּא הָעִנְיָן!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הָעִקָּר שֶׁלָּנוּ. הוּא עִקַּר הַנְּשָׁמָה שֶׁלָּנוּ, הוּא עִקַּר הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ. עוֹד לֹא הָיָה מִזְּמַן בְּרִיאַת הָעוֹלָם - עוֹד לֹא הָיָה אוֹר פָּלֵא כָּזֶה, עוֹד לֹא הָיָה. אֲבָל הוּא כְּבָר אָמַר שֶׁהוּא כָּבַשׁ כָּל הָעוֹלָם וְיִכְבּשׁ כָּל הָעוֹלָם, הוּא אָמַר: "אֲנִי לֹא גָּמַרְתִּי?! אֲנִי גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר!" הוּא בָּא לָעוֹלָם לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, כָּל הָרְשָׁעִים, כָּל הַטְּמֵאִים, כֻּלָּם יִהְיוּ נְקִיִּים וְיִהְיוּ בְּיַחַד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עִם הַתּוֹרָה.

אֵיךְ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר", אַף אֶחָד לֹא אָמַר דְּבָרִים כָּאֵלֶּה - "גָּמַרְתִּי וְאֶגְמֹר, כָּבַשְׁתִּי אֶת כָּל הָעוֹלָם!"

זֶה גִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן, הוּא הוֹדִיעַ אֶת זֶה, הוּא גִּלָּה אֶת זֶה, לֹא אֲנִי. אִם אֲנִי אוֹמֵר אֶת זֶה יָכוֹל לִהְיוֹת לְהֵפֶךְ, אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ הֵם דִּבְרֵי הַשֵּׁם מַמָּשׁ!

אָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרָיו, מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר צְרִיכִים אֲנַחְנוּ לְקַבֵּל וּלְקַיֵּם בֶּאֱמוּנָה שְׁלֵמָה. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה חָכְמָה חֲדָשָׁה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה בָּעוֹלָם עֲדַיִן וְהוּא יָכוֹל לְקָרֵב וּלְהָאִיר לְכָל אֶחָד.

בְּכָל דִּבּוּר שֶׁהוּא גִּלָּה הוּא מֵאִיר לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יִתְיָאֵשׁ אֶת עַצְמוֹ וְתָמִיד יִלְחֹם מִלְחָמָה קְדוֹשָׁה עִם הַתַּאֲוֹות, עִם הַגּוּף, וְהוּא עוֹשֶׂה אֶת הָאָדָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי. הוּא מֵאִיר וּמְלַמֵּד הַתּוֹרָה בְּכָל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה בָּעוֹלָם עִם כָּל אֶחָד מֵהַיְּהוּדִים, הוּא מְלַמֵּד אוֹתוֹ וּמֵאִיר לוֹ הָאֱמֶת.

אֲנִי לֹא אוֹמֵר מַה שֶּׁאֲנִי מֵבִין, כְּךְ קִבַּלְתִּי, כָּךְ קִבַּלְתִּי וְרָאִיתִי הַכֹּל!

יֵשׁ עִנְיָנִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְדַבֵּר בַּפֶּה מֵרַבֵּנוּ. אֲנַחְנוּ מְדַבְּרִים, כָּל דִּבּוּר עוֹלֶה עוֹלֶה לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, כָּל דִּבּוּר שָׁיָצָא מִפִּי רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ עוֹלֶה עַל הַכֹּל! כָּכָה הוּא אָמַר, לֹא מַה שֶּׁאֲנִי אוֹמֵר, הוּא גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מִי הוּא. זֶה חָדָשׁ, זֶה לֹא הָיָה, זֶה עַכְשָׁו נִתְהַוֶּה אֵיזֶה חוּט דַּק מִזֶּה בָּעוֹלָם, וְיִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ עִם כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ מִכָּל דִּבְרֵי הַתּוֹרָה.

כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא כְּלָלִיּוּת כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַקַּבָּלָה וְהַכֹּל! בְּדִבּוּר אֶחָד כָּלוּל כָּל.. הַכֹּל! רַבֵּנוּ הוּא הַגְּאֻלָּה. בְּלִי רַבֵּנוּ אֵין גְּאֻלָּה. הָעִקָּר הוּא רַבֵּנוּ, הוּא הַגְּאֻלָּה. הַגְּאֻלָּה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, עַכְשָׁו הוּא זְמַן הַגְּאֻלָּה וְכָל הָעוֹלָם יִתְהַפֵּךְ, יִתְהַפֵּךְ הַכֹּל לְטוֹבָה, הַכֹּל יִתְהַפֵּךְ.

הַכֹּל, כֻּלָּם, כֻּלָּם יַעַבְדוּ אֶת הַשֵּׁם, כֻּלָּם יַעֲשׂוּ רְצוֹן הַתּוֹרָה בֶּאֱמוּנָה, בֶּאֱמֶת.

עַכְשָׁו הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁל גְּאֻלַּת יִשְׂרָאֵל, יִהְיֶה גְּאֻלָּה כָּזֶה.. יִהְיֶה עוֹלָם אַחֵר לְגַמְרֵי, עוֹלָם שֶׁל תּוֹרָה, עוֹלָם שֶׁל חָכְמָה, עוֹלָם שֶׁל אֱמֶת כָּזֶה חָדָשׁ - עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם.

עַכְשָׁו יִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם רַבִּי נַחְמָן. הוּא אָמַר שֶׁהַשֵּׁם שֶׁלּוֹ - נַחְמָן, זֶה פְּשׁוּט כָּפוּל מְשֻׁלָּשׁ מְרֻבָּע. אֵיךְ? נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמַן, הַשּׁוֹכֵן בְּאוּמַן. רַבִּי נַחְמָן גִּלָּה אוֹר כָּזֶה, זֶה כֹּחַ חָדָשׁ,

אוֹר חָדָשׁ שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בָּרָא אֶת הָעוֹלָם, וְזֶה חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה וְשֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם, וְעַכְשָׁו הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה. תּוֹרָה כָּזֶה, חָכְמָה כָּזֶה, קְדֻשָּׁה כָּזֶה...

עַכְשָׁו צָרִיךְ לָבוֹא בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים. הוּא הוֹדִיעַ אֶת זֶה שֶׁהוּא הָעִקָּר הַתּוֹרָה וְהַכֹּל!

רַק הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן וּלְרַפְּאוֹת כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הָרְשָׁעִים. הוּא יָכוֹל לַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם מִכְּפִירָה לֶאֱמוּנָה כָּזֶה וְלֶאֱמֶת כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם. הוּא מַחֲזִיר כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, דִּבּוּר אֶחָד - "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל!"

רַק דִּבּוּר אֶחָד וְהוּא מְרַפֵּא מְחַזֵּק כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וּמְחַדֵּשׁ כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְנוֹתֵן לוֹ הַכֹּל חָדָשׁ - מֹחַ חָדָשׁ, לֵב חָדָשׁ, זֶה עִנְיָן כָּזֶה, דִּבּוּר פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם...

אוֹי, אוֹי, מַה שֶּׁזֶּה מַה שֶּׁזֶּה.. אֵיזֶה רְפוּאוֹת, אֵיזֶה יְשׁוּעוֹת, אֵיזֶה כֹּחַ, אֵיזֶה פֶּלֶא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה עֲדַיִן מֵעוֹלָם. זֶהוּ הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁאֲנַחְנוּ מְקֻוִּים וּמְצַפִּים בְּכָל יְמֵי חַיֵּינוּ. זֶהוּ הָעִקָּר שֶׁל הַתּוֹרָה, הָעִקָּר שֶׁל הַכֹּל. הוּא מַכְנִיס הַתּוֹרָה בָּאָדָם, אֱמוּנָה, אֱמֶת, שֶׁזֶּה פְּלָאוֹת כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. כָּכָה הוּא סִפֵּר, מָה אֲנִי יוֹדֵעַ? הוּא גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיַן גְּדֻלָּתוֹ שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ. הוּא אָמַר: "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים!" כְּתָמִים כָּאֵלֶּה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ מִי יָכוֹל לְנַקּוֹת? רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

אֲנִי לֹא כְּלוּם, אֲבָל אֲנִי מַרְגִּישׁ שֶׁזֶּה עִנְיַן תְּחִיַּת הַמֵּתִים, לְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ שֶׁנַּחֲזִיק מַעֲמָד, לִהְיוֹת תָּמִיד סָמוּךְ וּמְקֻשָּׁר וְדָבוּק בְּהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הַבְּחִיר שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת. אֲנַחְנוּ חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְהָרוֹפֵא הֲכִי גָּדוֹל שֶׁבָּעוֹלָם, וְהָרוֹפֵא כָּזֶה שֶׁהוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ - זֶה רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. הוּא הָרוֹפֵא הֲכִי גָּדוֹל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ. רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב!

(רַבִּי יִשְׂרָאֵל נִשְׁאַל אִם יֵשׁ לָנוּ תְּקֻוָּה עִם רַבֵּנוּ)

בְּוַדַּאי, הוֹ.. זֶה שְׁאֵלָה?!

שְׁאֵלָה כָּזֹאת - אָסוּר! הוּא מְהַרְהֵר אַחֲרֵי הַצַּדִּיק!

כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מִסְתַּכְּלִים בָּעוֹלָם כָּזֶה יְכוֹלִים לַחֲשֹׁב שֶׁאֵין מָקוֹם לַעֲזֹר, אִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר לְחוֹלִים כָּאֵלֶּה. וְאָצְלוֹ כָּל הָעוֹלָם לֹא כְּלוּם. הוּא יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, לַתּוֹרָה, לֶאֱמֶת. הוּא יְשַׁבֵּר כָּל הַכְּפִירוּת מִן הָעוֹלָם, אַדְרַבָּא, הוּא יַהֲפֹךְ אוֹתָם לְאוֹרוֹת גְּדוֹלִים. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רָאָה וְיָדַע אֶת כָּל הָרְשָׁעִים, אֶת כָּל הַקִּלְקוּלִים, וְהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל, הוּא עוֹמֵד וּמְהַפֵּךְ הַכֹּל לְהֶפֶךְ.

לֹא עַל חִנָּם עָבַר עָלֵינוּ גָּלוּת כָּזֶה, זֶה רַק כְּדֵי שֶׁנִּהְיֶה רְאוּיִים לִשְׁמֹעַ דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה, דְּבָרִים כָּאֵלֶּה. זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁאֲנַחְנוּ חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין מִי שֶׁיּוּכַל לַעֲזֹר לָנוּ אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם, רַק הוּא, רַק הוּא! אֲנַחְנוּ חוֹלִים כָּאֵלֶּה שֶׁאֵין מִי שֶׁיָּכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ, לְרַפְּאוֹת אוֹתָנוּ, רַק הוּא בְּעַצְמוֹ!

הוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת כָּל הַחוֹלִים שֶׁבָּעוֹלָם! כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא מְחַיֶּה מֵתִים, הַכֹּל! הוּא הַתּוֹרָה, הוּא כָּל הַחָכְמָה אֵיךְ לִהְיוֹת יְהוּדִי, אֵיךְ לָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, אֵיךְ לְתַקֵּן, הַכֹּל הוּא מְלַמֵּד אוֹתָנוּ. לְמוּדִים כָּאֵלֶּה שֶׁעַדַיִן לֹא נִתְגַּלּוּ, חָכְמָה כָּזוֹ עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלְּתָה בָּעוֹלָם, אֵיךְ לְתַקֵּן אוֹתָנוּ - רַק הוּא בְּעַצְמוֹ יָכוֹל, רַק הוּא!

יֵשׁ לָנוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר מַשִּׁיחַ וְכָל הַיְשׁוּעוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים מַה שָּׁוֶה, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר, לְדַבֵּר, לְתָאֵר. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', כָּל דִּבּוּר הוּא מְחַיֶּה מֵתִים, כָּל דִּבּוּר הוּא הִתְגַּלּוּת חָכְמָה כָּזֶה שֶׁלֹּא נִתְגַּלְּתָה עֲדַיִן בָּעוֹלָם. הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הַזֶּה, הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' הַזֶּה, אוֹי אוֹי...

הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' - כָּל דִּבּוּר הוּא כָּל הַתּוֹרָה, הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַתְּקוּנִים שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ!

אַשְׁרֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת', יֵשׁ לָנוּ יָם מֵרְפּוּאוֹת. רַק הוּא יָכוֹל לְרַפְּאוֹת לְהַחֲיוֹת אוֹתָנוּ. הוּא יַעֲזֹר אֲפִלּוּ לְרָשָׁע גָּמוּר בְּחֹשֶׁךְ גָּמוּר - הוּא יַהֲפֹךְ אוֹתוֹ לְקָדֻשָּׁה. מִי שֶׁנָּפַל - הוּא יַהֲפֹךְ אוֹתוֹ לְקָדֻשָּׁה עַל-יְדֵי דִּבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ. הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, תִּקּוּנִים כָּאֵלֶּה - אֵין! חִדּוּשׁ פֶּלֶא נוֹרָא כָּזֶה.. הוּא יָכוֹל לַהֲפֹךְ אֶת כָּל הָעוֹלָם!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַפְּאוֹת עַצְמֵנוּ, יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלּוּ. מַה, הָיִינוּ צְרִיכִים לִהְיוֹת צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים כָּאֵלֶּה.. נוּ, וְאֵיפֹה אֲנַחְנוּ? וְהוּא יָכוֹל לְתַקֵּן כֻּלָּנוּ, כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ - יְהוּדִים!

הוּא גִּלָּה "אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל". אֲבָל בִּלְעָדָיו (וְהֶרְאָה רַבִּי יִשְׂרָאֵל בְּכַף יָדוֹ עַל עַצְמוֹ) יֵשׁ יֵאוּשׁ וְיֵשׁ הַכֹּל, כָּל הַצָּרוֹת, תֹּהוּ וָבוֹהוּ. אֲבָל כְּשֶׁאֲנִי פֹּה בָּעוֹלָם, אָז כְּבָר אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ, אֲנִי יָכוֹל לְתַקֵּן הַכֹּל! (צוֹחֵק)...

עַכְשָׁו אֶפְשָׁר כְּבָר לִשְׂמֹחַ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא כְּבָר יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה לְמוּדִים שֶׁל מָשִׁיחַ! מָשִׁיחַ גַּם-כֵּן כָּלוּל בְּהַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ! הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה מָשִׁיחַ וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר...

יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי, נַ נַחְ נַחְמָן נַחְמָן מֵאוּמַן הוּא מְצַחֵק מִכָּל הָעוֹלָם. רַק הַנִּגּוּן נַ נַחְ - כָּל הָעוֹלָם הֵם בְּתִקּוּן, כָּל הָעוֹלָם הוּא כְּבָר בְּתִקּוּן גָּמוּר. יָבוֹאוּ כָּל הָעוֹלָם, כָּל הָעוֹלָם יָבוֹאוּ לַמְּשִׁיחַ: "תֵּן לִי תִּקּוּן, אֲנִי רוֹצֶה תִּקּוּן".

אַתֶּם צְרִיכִים תִּקּוּן? מוּכָן לִתֵּן תֵּכֶף, דִּבּוּר אֶחָד וְיֵשׁ עִנְיָן אַחֵר, עִנְיָן חָדָשׁ. יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן' בָּעוֹלָם - נוּ, כֻּלָּם יֵשׁ לָהֶם תִּקּוּן!

רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי תֵּבוֹת רַבִּי, הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ. הוּא נוֹתֵן לָנוּ הַכֹּל חָדָשׁ, לֵב חָדָשׁ, עֵינַיִם חֲדָשִׁים, הַכֹּל חָדָשׁ.

נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן - זֶה הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ, וְכָל הַצַּדִּיקִים כְּלוּלִים בַּשֵּׁם הַזֶּה, כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְהַכֹּל, כָּל הַדּוֹרוֹת.

אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן.

אֲנִי.. רַבִּי נַחְמָן! זֶה נַ נַחְ נַחְמָן נַחְמָן מֵאוּמַן!

אֲנִי - רָאשֵׁי תֵּבוֹת נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן, זֶה כְּבָר כָּלוּל כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל.. הַכֹּל!

תִּקּוּן, תִּקּוּן, תִּקּוּן, תִּקּוּן...

נקי לגמרי

חָסִיד הִגִּיעַ לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל לְהִתְחַזְּקוּת כְּנֶגֶד מִלְחָמוֹת יֵצֶר הָרָע...

אֲנִי אֲגַלֶּה לְךָ הַחַיִּים שֶׁלִּי, קְצָת...

אֲנִי.. אֵין לִי שׁוּם תַּאֲוָה! לֹא תַּאֲוַת אִשָּׁה, לֹא שׁוּם תַּאֲוָה, אֲנִי נָקִי לְגַמְרֵי!

אוּלַי לֹא כְּדַאי לְפָרְסֵם אֶת זֶה, לְהַגִּיד אֶת זֶה, אֲבָל בָּרוּךְ הַשֵּׁם הַתַּאֲוֹות הֵם עָזְבוּ אוֹתִי לְגַמְרֵי, אֵין לִי שׁוּם פֻּגָם שֶׁל פֻּגַם הַבְּרִית. אֲנִי נָקִי מִפֻּגַם הַבְּרִית. חָלִילָה וְחַס אִם לֹא זֶה - הָיִיתִי מֵת כְּבָר, אִם חַס-וְשָׁלוֹם הָיָה לִי אֵיזֶה רֵיחַ מִתַּאֲוָה - הָיִיתִי מֵת בְּכָל יוֹם, לֹא יָכֹלְתִּי לִחְיוֹת, הָיִיתִי מֵת!

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַתַּאֲוֹות הֵם יוֹדְעִים מִזֶּה וְהֵם עָזְבוּ אוֹתִי לְגַמְרֵי...

אוֹי וֵוי, אוֹי וֵוי.. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עָשָׂה אִתִּי דְּבָרִים פְּלָאִים כְּאֵלֶּה שֶׁלֹּא נִשְׁאַר בִּי אֵיזֶה גַּאֲוָה, אֵיזֶה כָּבוֹד חַס-וְשָׁלוֹם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה לוֹ בְּנֵי-אָדָם שֶׁהָיוּ קְדוֹשִׁים, צַדִּיקִים אֲמִתִּיִּים שֶׁבָּרְחוּ מִן הַפִּרְסוּם וְהַכָּבוֹד שֶׁל זֶה הָעוֹלָם. וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל קְרַדְּנֶר עָלָיו-הַשָּׁלוֹם הוּא כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא הָיָה עוֹסֵק לְקָרֵב אוֹתִי לְרַבֵּנוּ הָיָה רַק עַל זֶה, לִהְיוֹת נָקִי מִפֻּגַם הַבְּרִית. זֶה תָּלוּי בָּאָדָם עַצְמוֹ, בַּלֵּב, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר: "תְּנוּ לִבְּכֶם לִי, וַאֲנִי כְּבָר אֶעֱשֶׂה מַה שֶּׁאֲנִי יָכוֹל". "לִבְּכֶם" - לֵב זֶה הַנְּשָׁמָה, זֶה כָּל הַחַיּוּת - הַלֵּב!

אֲנַחְנוּ יְהוּדִים, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה, הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ הַכֹּל מַה שֶּׁצְּרִיכִים לַעֲשׂוֹת, אֵיךְ צְרִיכִים לְהִתְנַהֵג וְהַכֹּל. בִּשְׁבִיל זֶה הַתּוֹרָה. הָאֲבוֹת שֶׁלָּנוּ הָיוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְהָיוּ טְהוֹרִים

וּקְדוֹשִׁים מִכָּל הַתַּאֲוּוֹת. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לְאַבְרָהָם שֶׁיִּצְחָק אֶת יִצְחָק וְיִשְׁחֹט אוֹתוֹ וְיִשְׂרֹף אוֹתוֹ. אַבְרָהָם הוּא הָיָה מוּכָן לִשְׁחֹט וְלִשְׂרֹף אֶת בְּנוֹ יְחִידוֹ - יִצְחָק, כְּמוֹ שֶׁרוֹצֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ...

אֲנִי כְּשֶׁהָיִיתִי צָעִיר הָיָה לִי מִלְחָמָה לִשְׁבֹּר תַּאֲוֹת אֲכִילָה, בַּבַּיִת שֶׁלָּנוּ לֹא הָיָה בָּשָׂר אֲפִלּוּ בְּשַׁבָּת, הָיָה מַאֲכָלִים טוֹבִים אֲבָל לֹא בָּשָׂר. אֲנִי אָהַבְתִּי מְאֹד בָּשָׂר כִּי לֹא הָיָה לִי, אָז הָיָה לִי תֵּאָבוֹן לֶאֱכֹל בָּשָׂר, וּבִישִׁיבָה הָיָה שׁוֹחֲטִים טוֹבִים, יִרְאֵי הַשֵּׁם וּמַמְחִים, וְהֵם נָתְנוּ כְּמַעַט בְּכָל לַיְלָה בָּשָׂר, בָּשָׂר טוֹב. הֵם הָיוּ שׁוֹאֲלִים אוֹתִי: "אַתָּה רוֹצֶה לֶאֱכֹל בָּשָׂר?" אָמַרְתִּי: "לֹא!" וְלֹא אָכַלְתִּי הַבָּשָׂר, הִשְׁאַרְתִּי בַּקְּעָרָה הַבָּשָׂר. וְסָבַלְתִּי מִזֶּה הַרְבֵּה, הַגּוּף רָצָה, וַאֲנִי לָחַמְתִּי וְהִכְנַעְתִּי אוֹתוֹ וְלֹא אָכַלְתִּי בָּשָׂר. הָיָה לִי מִלְחָמָה קָשָׁה מְאֹד, רָצִיתִי בָּשָׂר כְּמוֹ הַחַיִּים!

נוּ, הָיְתָה לִי מִלְחָמָה קָשָׁה, אֲבָל הַיּוֹם אֵין לִי שׁוּם מִלְחָמָה. אֲנִי לֹא חוֹשֵׁב אִם כֵּן לֶאֱכֹל אוֹ לֹא לֶאֱכֹל, אֵין לִי מִלְחָמָה.

אִם יֵשׁ חַס-וְשָׁלוֹם אֵיזֶה פְּגָם - צְרִיכִים לִלְחֹם מִלְחָמָה, אַדְרַבָּא, יוֹתֵר טוֹב אִם יֵשׁ מִלְחָמָה וְנוֹתְנִים לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַכֹּל, כָּל הַחַיִּים. אֲבָל לֹא - הַתַּאֲוֹת הֵם לֹא בָּאִים אֵלַי כְּלָל וְאֵין לִי אִתָּם שׁוּם מִלְחָמָה וְשׁוּם עֵסֶק, הֵם בְּרֹגֶז אִתִּי לְנַמְרֵי, הֵם לֹא רוֹצִים לְהַכִּיר אוֹתִי, לֹא רוֹצִים לְהִתְקָרֵב אֵלַי. הַתַּאֲוָה הִיא שָׂמָה בְּסוֹף הָעוֹלָם.

אִם רוֹצִים בֶּאֱמֶת - אָז יְכוֹלִים לִפְתֹּר אוֹתָם, אֶת הַתַּאֲוֹת, שֶׁיִּהְיוּ בְּרֹגֶז לְנַמְרֵי וְלֹא יָבוֹאוּ. וּבְרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי אֵין לִי שׁוּם מִלְחָמָה לִלְחֹם עִם הַתַּאֲוָה, אֲנִי לֹא צָרִיךְ, כְּלוּם! הָעִקָּר הַטֶּמְאָה, הַתַּאֲוָה - אֵין לִי, כְּמוֹ מִי שֶׁאֵין לוֹ אֵיבָר, כְּאִלּוּ נוֹלַד בְּלִי אֵיבָר. אֲבָל הָיָה לִי מִלְחָמוֹת קָשׁוֹת מְאֹד, וּבְרוּךְ הַשֵּׁם פִּטַּרְתִּי לְנַמְרֵי, אֲנִי יָצָאתִי מִזֶּה לְנַמְרֵי לְנַמְרֵי. אִם הָיָה לִי חַס-וְשָׁלוֹם מִלְחָמוֹת - הָיִיתִי בִּשְׁפָלוּת גְּדוֹל, בְּבִזָּיוֹן גָּדוֹל...

יֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא חָי, יָכוֹל לִחְיוֹת בְּלֹא תַּאֲוָה? הַמִּלְחָמָה שֶׁל תַּאֲוֹת נָשִׁים, זֶה כָּל הָעוֹלָם מְשֻׁקָּע בָּזֶה, כֵּן. אֵיךְ אֶפְשָׁר שֶׁהָאָדָם שֶׁהוּא חָי בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵין לוֹ שׁוּם תַּאֲוָה לְנַמְרֵי? הַתַּאֲוָה הַזּוֹ זֶה הָעִקָּר שֶׁמְּקֻשָּׁר מְדֻבָּק לָאָדָם כָּל זְמַן שֶׁהוּא חָי. הָאָדָם דֶּרֶךְ הַטֶּבַע, אֲפִלּוּ אָדָם זָקֵן, כָּל זְמַן שֶׁהוּא חָי בָּעוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ לוֹ יֵצֶר הָרָע לְכָל הַתַּאֲוֹת, יֵשׁ לוֹ תַּאֲוָה לָזֶה, לָזֶה, לָזֶה, הוּא רוֹצֶה כָּל הַתַּאֲוֹת, בְּפֶרֶט הָעִקָּר הַתַּאֲוָה הַכְּלָלִית, הַתַּאֲוַת אִשָּׁה. זֶה מְמַיְלָא מֵעַצְמוֹ הַגּוּף רוֹצֶה כָּל הַתַּאֲוֹת, הַתַּאֲוָה הִיא לֹא עוֹזֶבֶת אֶת הָאָדָם. וְאוֹתִי הִיא עָזְבָה, כְּשֶׁאֲנִי פֹּה - הַתַּאֲוֹת הֵם בְּסוֹף הָעוֹלָם!

אֲנִי צוֹחֵק מֵהַתַּאֲוָה, צוֹחֵק מִמֶּנָּה, "לֵךְ, לֵךְ, אֲנִי לֹא צָרִיךְ אוֹתָךְ, לֵךְ!"

לֹא צָרִיךְ לִצְעֹק אֲפִלּוּ, הַתַּאֲוָה כְּשֶׁרוֹאֶה אוֹתִי - הִיא בּוֹרַחַת לְבַדָּהּ, לֹא יוֹדֵעַ אֵיפֹה. אֲנִי מְצַחֵק מִמֶּנָּהּ!

לֹא, לֹא, אֶצְלִי לֹא שַׁיָּךְ, כְּאִלּוּ אֵין בָּעוֹלָם תַּאֲוָה, כְּאִלּוּ לֹא נִבְרָא נָשִׁים, אֵין נָשִׁים בָּעוֹלָם, כְּאִלּוּ אֵין כְּלוּם. לֹא בַּחֲלוֹם וְלֹא בְּהָקִיץ, כְּלוּם כְּלוּם כְּלוּם! אֵיזֶה דָּבָר זֶה?!

אֲבָל סָבַלְתִּי הַרְבֵּה, סָבַלְתִּי הַרְבֵּה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מָצָא רְפוּאָה לַתַּאֲוָה שֶׁכָּל הָעוֹלָם נִכְשָׁל בָּזֶה, ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי'. אוֹי, מַה שֶּׁרָאִיתִי, כַּמָּה אֲנָשִׁים הָיוּ בּוֹכִים כְּשֶׁאָמְרוּ ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', הֵם הָיוּ בּוֹכִים וּבוֹכִים וּבוֹכִים, "מַה, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, אֲנִי כָּל-כָּךְ מוּנָח בְּהַתַּאֲוֹוֹת, מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי.."

אוֹי, כַּמָּה טִפּוֹת יָרַד מִכָּל אֶחָד מִגֹּדֶל הַצַּעַר שֶׁהוּא לֹא אִישׁ קָדוֹשׁ, שֶׁהוּא חָזָק בְּהַתַּאֲוָה, "מַה יִּהְיֶה מִמֶּנִּי, מַה, זֶה הַתַּכְלִית לַעֲשׂוֹת תַּאֲוֹוֹת? בִּשְׁבִיל זֶה אֲנִי חַי?"

אֲנִי רָאִיתִי אֶחָד אִישׁ שֶׁהָיָה בּוֹכֶה כָּל-כָּךְ לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּבָכִיתִי גַּם-כֵּן, אֲבָל הַיּוֹם אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ שֶׁיֵּשׁ תַּאֲוָה בָּעוֹלָם אָז אֲנִי לֹא אוֹמֵר 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' וְשָׂמַחְתִּי. הַיּוֹם לֹא בָּאָה אֵלַי שׁוּם תַּאֲוָה וְשׁוּם מַחֲשָׁבָה.

אֲנִי זוֹכֵר לִפְנֵי מֵאָה שָׁנִים אֲנִי הָיִיתִי בְּכָל יוֹם מִימֵי חַיַּי הוֹלֵךְ רֵאשִׁית כָּל לַמִּקְוֶה, בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְהָיִיתִי מִתְפַּלֵּל וְאוֹמֵר 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי'. אֲבָל הַיּוֹם אֵין לִי לֹא מִקְוֶה וְלֹא 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', אֵין לִי עַל מַה. שֶׁחַס-וְשָׁלוֹם נִכְשַׁל וְנָפַל הוּא צָרִיךְ רְפוּאָה, 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' זֶה רְפוּאָה. כְּשֶׁצְּרִיכִים רְפוּאָה אוֹמְרִים ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', מִי שֶׁחַס-וְשָׁלוֹם נָפַל, אָז תֵּכֶף - הוּא כְּאִלּוּ לֹא קָרָה כְּלוּם. אֲבָל אֲנִי לֹא אוֹמֵר 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' כְּלָל. כָּל אָדָם צָרִיךְ לִפְעָמִים, וַאֲנִי לֹא מֵבִין אֶת זֶה, אֲנִי לֹא צָרִיךְ. לֹא פַּעַם בְּשָׁבוּעַ וְלֹא פַּעַם בְּחֹדֶשׁ, אֲפִלּוּ לֹא פַּעַם אַחַת בְּשָׁנָה, כְּלוּם! רַב נַפְתָּלִי כֹּהֵן הָיָה בִּירוּשָׁלַיִם, הוּא הָיָה חָכָם גָּדוֹל וְזָקֵן, הוּא אָמַר לִי: "מִי שֶׁהוּא לֹא פּוֹגֵם בַּבְּרִית חַס-וְשָׁלוֹם, אָז לֹא צָרִיךְ לְהַגִּיד ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי'. ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' הוּא רַק בִּשְׁבִיל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִלְחָמָה וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְנַקּוֹת וְלִבְכּוֹת וְלַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה".

ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' זֶה דָּבָר קַל - לוֹמַר עֲשָׂרָה מִזְמוֹרֵי תְּהִלִּים. נוּ, וַאֲנִי לֹא אוֹמֵר בִּשְׁבִיל שֶׁאֲנִי לֹא צָרִיךְ אֶת זֶה. אֵין לִי שׁוּם פְּגָם, שׁוּם הִרְהוּר, אֵין לִי שׁוּם מִלְחָמָה לִלְחֹם בְּעִנְיַן פְּגַם הַבְּרִית, אֲנִי כְּמַעַט שֶׁשָּׂמַחְתִּי ה'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', אֲנִי לֹא אוֹמֵר אָז שָׂמַחְתִּי. אֲבָל צְרִיכִים אוּלַי עוֹד לוֹמַר 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' - כֵּן, מַה יֵּשׁ אִם לוֹמַר 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי'? אֲבָל בְּתוֹר חִיּוּב, בְּתוֹר רְפוּאָה - אֲנִי נָקִי מִזֶּה. אֲנִי לֹא צָרִיךְ לֹא מִקְוֶה וְלֹא 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי'...

אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁזֶּה אוּלַי מִלִּפְנֵי חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה שֶׁאֲנִי כָּךְ, אוּלַי יוֹתֵר, זֶהוּ בְּעֶרֶךְ מִגִּיל שִׁבְעִים-שְׁמוֹנִים. לִפְנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה לֹא הָיִיתִי מְשֻׁקָּע, אֲבָל הָיָה מִלְחָמוֹת. אֲבָל הַיּוֹם אֲנִי

לֹא יוֹדֵעַ וְלֹא מַרְגִּישׁ אִם יֵשׁ תַּאֲוָה בָּעוֹלָם, אִם יֵשׁ אִשָּׁה בָּעוֹלָם, כְּאִלּוּ אֵין שׁוּם תַּאֲוָה וְאֵין אִשָּׁה בָּעוֹלָם, אֲנִי נָקִי לְגַמְרֵי!

הַמֹּחַ שֶׁלִּי.. קָדוֹשׁ, וְאֵין לוֹ שׁוּם פְּסוּל, שׁוּם רֵיחַ שֶׁל תַּאֲוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה!

זֶה לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע, אִי אֶפְשָׁר לְהָבִין אֶת זֶה, זֶה הַכֹּחַ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל, זֶה דָּבָר שֶׁאֵין דִּבּוּרִים וְאֵין כֹּחַ בְּיַד אֱנוֹשִׁי לְדַבֵּר מִזֶּה, זֶה חַסְדֵי הַשֵּׁם וְנִפְלְאוֹתָיו, נִסִּים וְנִפְלָאוֹת, שֶׁזֶּה לֹא דָּבָר רָגִיל שֶׁהָאָדָם חַי בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאֵין לוֹ שׁוּם תַּאֲוָה שֶׁל אִשָּׁה. זֶה פֶּלֶא, פֶּלֶא גָּדוֹל, פֶּלֶא וְנִפְלָאוֹת הַבּוֹרֵא, זֶה מַתָּנָה מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי זֶה לֹא גְּבוּרָתֵנוּ, "מָה אָנוּ, מַה חַיֵּינוּ, מָה?" אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ אֵיךְ זָכִיתִי לָזֶה, אֲבָל אֲנִי זָכִיתִי לָזֶה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אָמַר לַתַּאֲוֹת שֶׁיִּהְיוּ בְּרֹגֶז אִתִּי וְלֹא יָבוֹאוּ אֲלַי...

אֲנִי רָאִיתִי אֵיזֶה דִּבּוּר בְּאֵיזֶה סֵפֶר, בַּסֵּפֶר 'שִׂיחוֹת הָר"ן', 'לִקּוּטֵי מוֹהַר"ן', אָז זֶה עָשָׂה לִי פְּלָאוֹת. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ מְטַהֵר אֶת הָאָדָם מִכָּל רָע, מִכָּל הַתַּאֲוֹת. וְזֶה עִקַּר הָרָע - הַתַּאֲוָה הַכְּלָלִית, זֶה הָעִקָּר מִכָּל, זֶה הָעִקָּר. אִם חַס-וְשָׁלוֹם זֶה לֹא בְּסֵדֶר, אָז הַכֹּל לֹא בְּסֵדֶר. זֶה הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, הַשֹּׁרֶשׁ. מַה שֶּׁהָאָדָם בָּא לָעוֹלָם הַזֶּה - רַק בִּשְׁבִיל זֶה, בִּשְׁבִיל לְשַׁבֵּר הַתַּאֲוָה.

כַּמָּה הָאָדָם צָרִיךְ לַעֲבֹד הַשֵּׁם וּלְהִתְפַּלֵּל הַרְבֵּה לַשֵּׁם וְלִבְכּוֹת וְלִצְעֹק לִפְנֵי הַשֵּׁם שֶׁיֵּצֵא מִן הַתַּאֲוָה, "הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ רַחֵם עָלַי, הַתַּאֲוָה לֹא רוֹצֶה לָלֶכֶת מִמֶּנִּי".

אֲנִי לֹא צָרִיךְ לְכָל זֶה, פָּטַרְתִּי הָעוֹלָם הַזֶּה לְנַמְרֵי בַּחַיִּים. לֹא צָרִיךְ מִלְחָמוֹת, לֹא צָרִיךְ לִבְכּוֹת, לֹא צָרִיךְ לִצְעֹק. אֲנִי נָקִי כְּמוֹ מֵת, לֹא מַרְגִּישׁ שׁוּם תַּאֲוָה.

'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כֻּלּוֹ שָׁכַל דִּבּוּר יָכוֹל לְשַׁנּוֹת כָּל הָעוֹלָם מֵהֶפֶךְ אֶל הֵפֶךְ, כָּל הָעוֹלָם!

יָכוֹל חַס-וְשָׁלוֹם לְהִתְגַּנֵּב אֵיזֶה פְּסוּל, אֵיזֶה מַחֲשָׁבָה.. לֹא, אֲנִי אֵין לִי שׁוּם פְּגָם לֹא בַּמַּחֲשָׁבָה וְלֹא בְּשׁוּם עִנְיָן שֶׁבָּעוֹלָם, כְּלוּם. אֲנִי נָקִי לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי. כְּמוֹ יֶלֶד שֶׁנּוֹלַד עַכְשָׁו. אֲנִי נָקִי לְגַמְרֵי!

אֲנִי כְּאִלּוּ אֵינֶנִּי מִזֶּה הָעוֹלָם, אֲנִי כְּמוֹ מְשֻׁגָּע בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ מְשֻׁגָּע. אִישׁ שֶׁאֵין לוֹ שׁוּם תַּאֲוָה לְשׁוּם דָּבָר. אֵין לִי שׁוּם רֵיחַ שֶׁל תַּאֲוָה, שׁוּם רֵיחַ שֶׁל פְּסוּל שֶׁל תַּאֲוָה. אֲנִי לֹא יָכוֹל לִסְבֹּל הָרֵיחַ שֶׁל תַּאֲוָה. אֲנִי לֹא יָכוֹל אֲפִלּוּ לְדַבֵּר מִזֶּה הַתַּאֲוָה כְּלָל, זֶה מַסְרִיחַ כְּמוֹ נְבֵלָה! בָּרוּךְ הַשֵּׁם אֲנִי נִרְאֶה לִי שֶׁכָּל הָעוֹלָם מְשֻׁגָּע, רַק אֲנִי מָצָאתִי אִישׁ אֶחָד בָּעוֹלָם. אוּלַי תֵּלֵךְ אִתִּי, נִהְיֶה שְׁנֵי מְשֻׁגָּעִים בָּעוֹלָם...

אֲנִי שָׁמַעְתִּי מַעֲשִׂיּוֹת אֲבָל דָּבָר כָּזֶה לֹא שָׁמַעְתִּי, שֶׁיִּהְיֶה עוֹלָם בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִי תַּאֲוֹת? מִי שֶׁשָּׁומֵעַ דָּבָר כָּזֶה הוּא מְצַחֵק: "מַה, אוֹ מֵת אוֹ נִפְטַר". כְּמוֹ שֶׁאֲנִי מְסַפֵּר לְךָ, אֲנִי חַי וְאֵין לִי שׁוּם תַּאֲוָה!

אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לְהַגִּיד שֶׁאֵין לִי תַּאֲוָה, מִתְבַּיֵּשׁ. אִם הָאָדָם מֵת - מֵבִין, אֲבָל בַּחַיִּים?! לֹא, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְהָבִין אֶת זֶה, אֲנִי לֹא מֵבִין אוֹתִי בְּשׁוּם אֹפֶן, אֵיפֹה כָּל הַתַּאֲוֹות, אֵיפֹה הוֹלְכִים, אֵיפֹה הָלְכוּ?

אֲנִי לֹא מַאֲמִין בִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר, זֶה אֲנִי בְּעַצְמִי מַתְמִיהַּ עַל עַצְמִי, אֲנִי מִתְפַּלֵּא עָלַי, אֵיךְ אֶפְשָׁר לִחְיוֹת בָּעוֹלָם הַזֶּה בְּלִי תַּאֲוֹות? מַה זֶּה, אֵיךְ אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה? מַה זֶּה, זֶה הַיָּד שֶׁלִּי? מַה זֶּה, עֶצְמוֹת? הַגּוּף הוֹלֵךְ בִּלְבוּשׁ שֶׁל עוֹלָם וְאֵין בּוֹ שׁוּם תַּאֲוָה. מַה, אֵיזֶה עוֹלָם זֶה, אֵיפֹה אֲנִי?

אֲנִי אִישׁ יָחִיד בָּעוֹלָם הַזֶּה, יָחִיד!

כְּאִלּוּ אֲנִי חַי בָּעוֹלָם הַזֶּה, כְּאִלּוּ אֲנִי בָּעוֹלָם בְּלִי תַּאֲוֹות לְגַמְרֵי. הִנֵּה אֲנִי פֹּה, אַחַר-כָּךְ אֲנִי בְּמָקוֹם שֶׁשּׁוּם בְּרִיָּה בָּעוֹלָם...

כַּמָּה שֶׁאֲנִי אֶסְפֹּר לְךָ עוֹד לֹא מַגִּיעַ לְחֵלֶק קָטָן. הַבָּנִים שֶׁלִּי, אֵיךְ יוּכְלוּ לִסְבֹּל אוֹתִי, אֲנִי יָכוֹל לְקַחַת אוֹתָם לְצַד אַחֵר, לְעוֹלָם אַחֵר...

לחם לילדים

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מִסַּפֶּר מְעַט מִן הַסֵּבֶל וְהַיִּסּוּרִים שֶׁעָבְרוּ עָלָיו בְּשֶׁל הֱיוֹתוֹ חָסִיד בְּרֶסְלֶב...

אַתֶּם הֱיִיתֶם יְלָדִים, אֵין אַתֶּם יוֹדְעִים מַה שֶּׁהָיָה לִפְנֵי מֵאָה שָׁנִים...

אָז הָיָה בְּרֶסְלֶב.. בְּתַכְלִית הַבְּזָיוֹן!

אַתָּה לֹא יוֹדֵעַ שֶׁהָעוֹלָם הָיָה מִתְנַגְּדִים עַל בְּרֶסְלֶב? אֲבָל בְּרֶסְלֶב הוֹלֵךְ וּמִתְעַלֶּה בְּכָל יוֹם.

זֶה אֲנִי רוֹאֶה, אֲנִי רוֹאֶה אֶת זֶה. אֲבָל סָבַלְתִּי, סָבַלְתִּי מְאֹד.. רָעָב, וְלֹא הָיָה לִי כְּלוּם!

הוֹי מַה שֶּׁעָבַר עָלַי, מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי.. בְּלִי שִׁעוּר. מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר, מִי יָכוֹל לְתָאֵר, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר מַה שֶּׁעָבַר עָלַי, מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי.. נִסִּים וְנִפְלָאוֹת אֵיךְ שֶׁאֲנִי וְהַיְלָדִים שֶׁלִּי נִשְׁאַרְנוּ בַּחַיִּים! הָיָה כֻּלָּנוּ בְּסַכָּנָה גְּדוֹלָה, אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנַחְנוּ נִשְׁאַרְנוּ בַּחַיִּים...

לֹא הָיָה לִי פַּרְנָסָה, לֹא הָיָה לִי לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים. הָיָה לִי עֲשָׂרָה יְלָדִים וְכֻלָּם הָיוּ צְרִיכִים לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ וְלֹא הָיָה לִי לָתֵת לָהֶם, לֹא נָתְנוּ לִי. עֲשָׂרָה יְלָדִים קְטַנִּים מְבַקְּשִׁים: "אַבָּא, לֶחֶם! לֶחֶם! לֶחֶם!"

יְלָדִים קְטַנִּים, קְטַנִּים וּגְדוֹלִים גַּם-כֵּן. הַיְלָדִים סָבְלוּ קוֹר וְרָעָב גָּדוֹל וְלֹא הָיָה לִי לֶחֶם לָתֵת לָהֶם. לֹא הָיָה לִי בֶּגֶד אֶפִלּוּ לַחֹרֶף, לֹא הָיָה לִי בִּשְׁבִיל יְלָדִים קְטַנִּים לֹא בֶּגֶד וְלֹא נַעֲלַיִם וְלֹא לֶחֶם וְלֹא כֶּסֶף וְלֹא כְּלוּם. הַיְלָדִים שֶׁלִּי וַאֲנִי סָבַלְנוּ מֵרָעָב גָּדוֹל כְּמוֹ בַּמִּדְבָּר. הָיָה לִי צָרוֹת כָּאֵלֶּה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר, אֲנִי אֵינֶנִּי יוֹדֵעַ אֵיךְ אֲנִי חַי...

אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לְסַפֵּר אֲבָל הָאֱמֶת הוּא כָּךְ, הִגִּיעַ רֹאשׁ-חֹדֶשׁ, אֲנִי הָיִיתִי חַיָּב עֲשָׂרָה גְּרוֹשׁ לְשַׁלֵּם לִשְׂכַר לְמוּד וְהַיְלָדִים שֶׁלִּי לֹא הֵבִיאוּ כֶּסֶף, אָז שָׁלְחוּ אֶת הַיְלָדִים הַבַּיְתָה כִּי לֹא

הָיָה לִי עֲשָׂרָה גְּרוּשׁ וְלֹא שִׂלַּמְתִּי שְׂכַר לִמּוּד. לֹא הָיָה לָהֶם לֹא אֹכֶל וְלֹא לִלְמֹד. וְהַיְלָדִים שֶׁלִּי אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לְסַפֵּר, הֵם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה א', מַה זֶּה ב', מַה זֶּה קָמַץ וּמַה זֶּה פַּתַח. אֲנִי מְדַבֵּר אֱמֶת, כָּכָה הָיָה!

הַיְלָדִים שֶׁלִּי שֻׁלְּמְדוּ בְּבֵית-סֵפֶר, כֻּלָּם קָרְאוּ לָהֶם: "בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב, בְּרֶסְלֶב", הֵם פְּסוּלִים, לֹא בְּסֵדֶר, פָּסוּל. יֵשׁ כָּשֵׁר וְיֵשׁ פָּסוּל, הֵם פְּסוּלִים.

לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם מַה שֶּׁהָיָה, מִי נָעמְט צוּ דָאס שְׁטִיקְל בְּרוֹיט פּוּן קְלֵיינָע קִינְדֶער, מִיהָאט נִישְׁט גֶעגִיבְּן קַיין שְׁטִיקְל בְּרוֹיט, מִיהָאט גֶעזָאגְט זָאל זִיצָן אִין יְרוּשָׁלַיִם צְווישָׁן דִּי אַרעמֶעלַייט וָואס זִיצָן בַּיִים כּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי ("לוֹקְחִים אֶת חֲתִיכַת הַלֶּחֶם מִילְדִים קְטַנִּים, לֹא נָתְנוּ חֲתִיכַת לֶחֶם. אָמְרוּ: שֶׁיֵּשֵׁב בִּירוּשָׁלַיִם בֵּין הָעֲנִיִּים שֶׁיּוֹשְׁבִים בַּכּוֹתֶל הַמַּעֲרָבִי").

אֲנִי בָּאתִי מִטֶּבֶרְיָה לְמֵירוֹן וּמִמֵּירוֹן לְטֶבֶרְיָה בְּלִי כֶּסֶף וְלֹא הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל, בְּלִי גֶּזֶמָה. לֹא הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל, הָיִיתִי יָכוֹל לָמוּת. וְהַדֶּם הִרְגַּשְׁתִּי בְּכָל הַגּוּף. אֲנִי רָאִיתִי אֶת כֻּלָּם, הָיָה לָהֶם פַּרְנָסָה בְּהַרְחָבָה גְּדוֹלָה וַאֲנִי לֹא הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל, אֲנִי וְהַיְלָדִים. וְהֵם הָיָה לָהֶם כֶּסֶף הַרְבֵּה כְּמוֹ זֶבֶל, עָשׂוּ לָהֶם עַל עַצְמָם בַּנְק שֶׁל דּוֹלָארִים מִן אֲמֶרִיקָה וְהַבַּנְק הָיָה עָשִׁיר יוֹתֵר מִכָּל הַבַּנְקִים!

הֵם הָיוּ אַכְזָרִים, הָיָה לָהֶם כָּל-כָּךְ דּוֹלָארִים. כָּל הַכֶּסֶף, כָּל הַדּוֹלָרִים שֶׁל אֲמֶרִיקָה הָיָה אֶצְלָם, וַאֲנִי לֹא הָיָה לִי.. חֲתִיכַת לֶחֶם בִּשְׁבִיל יְלָדִים קְטַנִּים לֶאֱכֹל וְלֹא שׁוּם דָּבָר. לֹא בַּיִת לָגוּר וְלֹא נַעֲלַיִם וְהָיָה קָרוּעִים, וְלֹא בֶּגֶד וְלֹא כֶּסֶף. מַדּוּעַ? אֲנִי לוֹמֵד בְּסִפְרֵי בְּרֶסְלֶב, זֶה הַכֹּל. מִי יָכוֹל לְתָאֵר מִי יָכוֹל לְשַׁעֵר!

כָּכָה הָיָה לֹא יוֹם אֶחָד וְלֹא שָׁבוּעַ אֶחָד וְלֹא חֹדֶשׁ; שָׁנִים! שָׁנִים לֹא הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל, רַק לֶחֶם לְבַד לֹא הָיָה לִי, לֹא אֲנִי וְלֹא הַיְלָדִים שֶׁלִּי. כָּל הַכֶּסֶף שֶׁל אֲמֶרִיקָה הָיָה אֶצְלָם וְהָיָה לָהֶם שֵׁם גָּדוֹל בָּעוֹלָם כְּאִלּוּ הֵם צַדִּיקִים, הַשֵּׁם שֶׁלָּהֶם הָיָה בְּכָל הָעוֹלָם. זֶהוּ הַצַּדִּיקִים, הַצַּדִּיקִים הַשַּׁקְרָנִים...

הָיְתָה אִשָּׁה אַחַת, מַה שֶּׁהִיא עָשְׂתָה בַּשְּׁבִילִי.. הִיא עָשְׂתָה לִי צְדָקוּת הַרְבֵּה בְּלִי שִׁעוּר. הִיא חִפְּשָׂה אוֹתִי הַרְבֵּה עַד שֶׁמָּצְאָה אוֹתִי וְהֵבִיאָה לִי בְּכָל יוֹם הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר אֹכֶל, וְגַם-כֵּן בְּשַׁבָּתוֹת, וְעוֹד וְעוֹד וָעוֹד. בָּרוּךְ הַשֵּׁם יֵשׁ לָהּ הַרְבֵּה נְכָדִים שֶׁעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, הוֹלְכִים לַיְשִׁיבוֹת וְעוֹבְדֵי הַשֵּׁם. נוּ, צְדָקָה זֶה דָּבָר לְעוֹלְמֵי עַד, לָנֶצַח נְצָחִים.

אֲנִי זוֹכֵר שֶׁפַּעַם אַחַת בָּא לְטֶבֶרְיָה אִישׁ אֶחָד לַמְּדָן וְלֹא הָיָה לוֹ בָּנִים, וְהוּא בָּא לְטֶבֶרְיָה לְהִתְפַּלֵּל עַל קִבְרֵי צַדִּיקִים שֶׁיִּהְיֶה לוֹ בָּנִים, וְהוּא נָתַן לִי כַּמָּה פְּעָמִים כֶּסֶף, הוּא תָּמַךְ אוֹתִי, וְאַחַר-כָּךְ הוּא יָרַד וְאָמַר לִי: "הַיּוֹם אֲנִי לֹא יָכוֹל כְּבָר לַעֲזֹר לְךָ!"

אוֹי הַחֻרְפַּת רָעָב, זֶה אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר...

אֲנִי סָבַלְתִּי רָעָב, רָעָב, לָמוּת! לֹא הָיָה מִי שֶׁיְּרַחֵם שֶׁיִּתֵּן לִי אֵיזֶה פְּרוּטָה. הַיְלָדִים בִּקְּשׁוּ: "אַבָּא, לֶחֶם, לֶחֶם, לֶחֶם", אֲנִי בָּאתִי לְרַב מְפֻרְסָם וְסִפַּרְתִּי לוֹ: "יֵשׁ לִי עֲשָׂרָה יְלָדִים קְטַנִּים וְאֵין לִי לֶחֶם לָתֵת לָהֶם". טוֹב, הוּא אָמַר לִי: "הַיּוֹם אֵין לִי זְמַן, אֲנִי צָרִיךְ לָלֶכֶת לְחוּץ לָאָרֶץ בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל, בִּשְׁבִיל הַגְּאֻלָּה, אֵין לִי זְמַן הַיּוֹם. אֲבָל אֲנִי אֶרְאֶה, אֲנִי אֲדַבֵּר, אֲנִי אֲדַבֵּר עִם זֶה, עִם זֶה.."

לֹא דִּבֵּר וְלֹא עָשָׂה כְּלוּם!

הוּא אָמַר: "אֲנִי אֶרְאֶה, אֲנִי אֶשְׁתַּדֵּל, אֲנִי אֲבָרֵר, אֲנִי אֲדַבֵּר, אֲנִי, אֲנִי, אֲנִי.." וְלֹא עָשָׂה כְּלוּם! הוּא הָלַךְ לְחוּץ לָאָרֶץ עִם הַסְּפִינָה, וְנַעֲשָׂה חוֹלֶה.. וְנִפְטַר בַּסְּפִינָה. הֵבִיאוּ לוֹ רוֹפְאִים גְּדוֹלִים וְלֹא יָכְלוּ לַעֲזֹר לוֹ...

נוּ, אֲנִי חַס-וְשָׁלוֹם לֹא מְדַבֵּר, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ בְּלִבִּי, אֲנִי בָּאתִי לְ'שַׁעֲרֵי חֶסֶד' וְאָמַרְתִּי לְמַשֶּׁהוּא שֶׁהָיָה לוֹ שֵׁם גָּדוֹל שֶׁהוּא בֶּרֶסְלֶב, אֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ שֶׁכָּכָה הַמַּצָּב שֶׁלִּי, הוּא לֹא נָתַן לִי כְּלוּם. לִפְעָמִים נָתַן לִי אֵיזֶה מַתָּנָה שֶׁנּוֹתְנִים.

הָיָה אֶחָד שֶׁהָיָה גָּדוֹל מְאֹד עַד הַשָּׁמַיִם, אֲנִי סִפַּרְתִּי לוֹ הַמַּצָּב שֶׁלִּי וְהוּא לֹא שָׂם לֵב עַל זֶה, הוּא דָּאַג רַק בִּשְׁבִילוֹ. אֲפִלּוּ פַּעַם אַחַת לֹא נָתַן לִי חֲתִיכַת לֶחֶם אוֹ אֵיזֶה כֶּסֶף. הַכֹּל בִּשְׁבִיל עַצְמוֹ, בִּשְׁבִיל הַבָּנִים שֶׁלּוֹ, אֲבָל לֹא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר.

אֲנִי הָלַכְתִּי בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת לְחַפֵּשׂ שֶׁיִּהְיֶה לִי חֲתִיכַת לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיֶּלֶד בַּלַּיְלָה וְאָמַרְתִּי לְכַמָּה חֲבֵרִים, סִפַּרְתִּי שֶׁיֵּשׁ לִי יְלָדִים וְאֵין לִי חֲתִיכַת לֶחֶם לָתֵת לָהֶם וְלֹא בֶּגֶד וְלֹא כְּלוּם, וְהֵם - כְּאִלּוּ לֹא אָמַרְתִּי כְּלוּם. אֲנִי יָצָאתִי בְּלִי כְּלוּם. כָּל אֶחָד הָלַךְ לַמַּכִּירִים וְהָיָה מְבַקֵּשׁ כֶּסֶף. אֲנִי - כְּלוּם, לֹא הָיָה לִי כְּלוּם!

חֲבֵרִים אֲמִתִּיִּים צְרִיכִים לָתֵת כֶּסֶף הַרְבֵּה שֶׁיִּהְיֶה לֶחָבֵר לִקְנוֹת לֶחֶם לַיְלָדִים. כֻּלָּם הָיָה לָהֶם מִשְׁפָּחָה וְהָיָה לָהֶם דִּירָה וְהַכֹּל, כָּל טוּב. רַק אֲנִי - אֲנִי לֹא הָיָה לִי לֶחֶם. נִסִּים שֶׁאֲנִי חַי, נִסִּים שֶׁהַיְלָדִים שֶׁלִּי חַיִּים, נִסִּים!

כֵּן, כָּל הַיְלָדִים שֶׁלִּי הָיָה לָהֶם נִסִּים שֶׁהֵם נִמְצָאִים בַּחַיִּים. לֹא הָיָה לִי לֹא כֶּסֶף וְלֹא כְּלוּם, אֲנִי הָיִיתִי כְּמוֹ בֵּין הַגּוֹיִים...

הָיָה רַב, אֵיזֶה רַב, כְּמוֹ גּוֹי!

הוּא הָיָה הָרַב שֶׁל כָּל הָרַבָּנִים בְּעִיר גְּדוֹלָה בָּאָרֶץ, וְהוּא הָיָה לוֹ גַּאֲוָה וְהָיָה מְפֻרְסָם מְאֹד. כָּל הָעִיר הָיָה בְּיָדוֹ, הוּא הָיָה הַבַּעַל-הַבַּיִת שֶׁל כָּל הָעִיר, עַל כָּל הַכְּסָפִים, עַל כָּל הַדִּירוֹת. כָּל הַכֶּסֶף שֶׁל הָעִיר הָיָה בַּכִּיס שֶׁלּוֹ, הוּא הָיָה יָכוֹל לָתֵת לִי דִּירָה, הָיָה לוֹ בִּשְׁבִיל כָּל הַבָּתִּים שֶׁל הָעִיר, אֲבָל בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל בֶּעֱר לֹא הָיָה לוֹ, הָיָה לוֹ רַק בִּשְׁבִיל אֲחֵרִים.

אֲנִי יְשַׁבְּתִי עַל-יָדוֹ כַּמָּה שָׁנִים וְלֹא הָיָה עָנִי כָּמוֹנִי בְּכָל הָעִיר וְהוּא לֹא נָתַן לִי אַף חֲתִיכַת לֶחֶם, לֹא נָתַן לִי אַף פַּעַם אֵיזֶה מַטְבֵּעַ לַעֲזֹר, אֵיזֶה מִיל, לֹא נָתַן לִי כְּלוּם. הוּא הָיָה אָדָם גָּדוֹל וְהוּא לֹא תָּמַךְ אוֹתִי כְּלוּם, כְּלוּם. גּוֹי מְקֻבָּל אֵיזֶה עֶזְרָה? גַּם-כֵּן אֲנִי. הוּא הִתְנַהֵג אִתִּי כְּאִלּוּ אֲנִי גּוֹי...

פַּעַם אַחַת, פַּעַם אַחֲרוֹן, בָּאתִי עֶרֶב פֶּסַח וְהוּא רָאָה אוֹתִי וְאָמַר לִי: "בֹּא אִתִּי לַבַּיִת שֶׁלִּי וְשָׁמָּה בְּאֵיזֶה מָקוֹם יֵשׁ לִי חֲצִי לִירָה וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ. בּוֹא, בּוֹא אִתִּי לַבַּיִת שֶׁלִּי וַאֲנִי אוֹצִיא וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ".

הוּא הָיָה גֶּר בְּבָתֵּי וַרְשָׁא וְהָיְתָה לוֹ דִּירָה יָפָה מְאֹד. הוּא אָמַר לִי: "אַתָּה תֵּלֵךְ אִתִּי, בַּבַּיִת יֵשׁ לִי בֶּגֶד וְיֵשׁ בּוֹ חֲצִי לִירָה, אֲנִי אֶתֵּן לְךָ עַל חַג הַפֶּסַח".

טוֹב, הוּא אָמַר לִי וַאֲנִי חָשַׁבְתִּי: "הוּא רַב.. הוּא לֹא סְתָם יַגִּיד", אָז אֲנִי הָלַכְתִּי אִתּוֹ. אֲנִי נִכְנַסְתִּי אֵלָיו לַבַּיִת וְהָיָה מַר לִי מְאֹד, אַחַר-כָּךְ אֲנִי רוֹאֶה שֶׁהוּא לֹא נוֹתֵן, אָז אֲנִי חִכִּיתִי...

אֲנִי חָשַׁבְתִּי שֶׁהוּא יִתֵּן לִי תֵּכֶף, אֲנִי מְחַכֶּה, מְחַכֶּה, מְחַכֶּה עַל הַחֲצִי לִירָה, אַחַר-כָּךְ הוּא בָּא אֲלַי וְאָמַר לִי: "בָּא אִישׁ אֶחָד לְבַקֵּשׁ אֶצְלִי עֶזְרָה בִּשְׁבִיל מִשֶּׁהוּ שֶׁהוּא לַמְדָן גָּדוֹל בַּתּוֹרָה, אָז הוּא לָקַח מִמֶּנִּי כָּל הַכֶּסֶף שֶׁהָיָה לִי וְלֹא נִשְׁאַר לִי כְּלוּם. נוּ, אֵין לִי מַה לָּתֵת לְךָ!"

אֲנִי הָלַכְתִּי מִמֶּנּוּ בְּלִי שׁוּם פְּרוּטָה, רֵיק לְגַמְרֵי מִכָּל וָכֹל, לֹא נָתַן לִי כְּלוּם עַל חַג הַפֶּסַח...

אוֹי אוֹי אוֹי, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שְׁלֵם לוֹ, הוֹ.. הוּא סָבַל. בְּכָל פַּעַם הָיָה מֵת בַּבַּיִת שֶׁלּוֹ יֶלֶד אוֹ יַלְדָּה, בְּכָל פַּעַם. אֲבָל אֵין שֵׂכֶל, וְהַלֵּב - כְּמוֹ אֶצֶל גּוֹי, אֵין לוֹ רַחֲמָנוּת כְּלוּם. בַּעַל-גַּאֲוָה כָּזֶה, רַק לַחֲשֹׁב אֵיךְ לִהְיוֹת מְפֻרְסָם בְּרֶסְלֶב...

אֲנִי הָיִיתִי גֶּר עַל-יָדוֹ בָּעִיר וְהוּא לֹא נָתַן לִי שׁוּם עֶזְרָה, כְּלוּם. אִם בָּא אִישׁ עָנִי שֶׁהַבָּנִים צְרִיכִים לֶחֶם וְלֹא נוֹתְנִים לוֹ לֶחֶם אָז הוּא דּוֹמֶה לְגוֹי. זֶה פֶּלֶא, דְּבַר פֶּלֶא, יִשְׂרָאֵל - רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים, אֲבָל לֹא אַכְזָרִים כָּזֶה. נוּ, זֶה מַעֲשֶׂה גּוֹי, לֹא מַעֲשֶׂה יְהוּדִי, יְהוּדִים הֵם רַחֲמָנִים בְּנֵי רַחֲמָנִים וְלֹא אַכְזָרִים כָּזֶה.

אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְדַבֵּר עַל רַבָּנִים, עַל גְּדוֹלִים, אֲנִי בָּאתִי וְאָמַרְתִּי לוֹ: "הַמַּצָּב נוֹרָא מְאֹד, תַּעֲזֹר לִי אֵיזֶה עֶזְרָה, אֲנִי אֵין לִי שְׂכַר דִּירָה, אֲנִי אֵין לִי כֶּסֶף, אֵין לִי לֶחֶם, אֵין לִי דִּירָה, אֵין לִי כְּלוּם".

הוּא שָׁמַע, וַאֲנִי יָצָאתִי מֵהַבַּיִת כְּאִלּוּ לֹא שָׁמַע, כְּאִלּוּ לֹא אָמַרְתִּי כְּלוּם, כְּאִלּוּ דִּבַּרְתִּי אֶל הַקִּיר. הוּא לֹא רִחֵם כְּלָל וְלֹא נָתַן לִי כְּלָל אֶפִלּוּ מֵהַכֶּסֶף שֶׁלּוֹ, הוּא הָיָה אַכְזָרִי כָּזֶה, לֹא נָתַן לִי כְּלוּם. כְּאִלּוּ אֲנִי גּוֹי. אוֹי, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְשַׁלֵּם טוֹב, הוּא שִׁלֵּם טוֹב גַּם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְגַם בָּעוֹלָם הַבָּא...

אֲנִי הָיָה לִי חָבֵר טוֹב שֶׁהָיְתָה לוֹ חֲנוּת וְכֻלָּם קָנוּ אֶצְלוֹ וְהָיָה לוֹ כֶּסֶף, אֲנִי אָמַרְתִּי לוֹ: "אֲנִי הֵנַחְתִּי אֶת הַיְלָדִים, אֵין לָהֶם לֶחֶם לֶאֱכֹל.."

וְהוּא לֹא נָתַן לִי כְּלוּם וְלֹא אָמַר לִי כְּלוּם. אַחַר-כָּךְ תּוֹךְ זְמַן קָצָר הוּא קִבֵּל מַחֲלָה עַל הָרֵאָה וְהוּא נִפְטַר, הוּא הָיָה אִישׁ צָעִיר, עַל-כָּל-פָּנִים הוּא נִפְטַר וּמֵת. אֲנִי הָיָה לִי טַעֲנוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: "מַדּוּעַ הוּא נִפְטַר, הוּא הָיָה יָכוֹל לִחְיוֹת הַרְבֵּה, מַדּוּעַ הוּא נִפְטַר.."

נוּ, נוּ, נוּ, נוּ.. הָעוֹלָם לֹא הֶפְקֵר!

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא מְשַׁלֵּם לְהַשַּׁקְרָנִים, הוּא מְשַׁלֵּם לָהֶם. מַה שֶּׁרָאִיתִי, כַּמָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא וְהַשְׁגָּחָתוֹ. הוֹ.. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ גָּדוֹל מְאֹד, רָאִיתִי אֵיךְ הוּא סוֹבֵל וְסוֹבֵל וּמְשַׁלֵּם בְּדִיּוּק. הוּא מְשַׁלֵּם טוֹב, הוּא מְקַבֵּל מְחִיר טוֹב. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שִׁלֵּם לָהֶם שֶׁאֲנִי הָיִיתִי בְּתוֹךְ הָעִיר וְלֹא הָיָה לִי לֶחֶם בִּשְׁבִיל יְלָדִים קְטַנִּים. הֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם צַדִּיקִים שֶׁהֵם קְדוֹשִׁים, שֶׁהֵם סוֹבְלִים בִּשְׁבִילִי, בִּשְׁבִילְךָ. אוֹי לְנַפְשָׁם וְאוֹי לְנִשְׁמָתָם.

לֹא, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא מְרַחֵם עַל אֵלּוּ שֶׁלֹּא עוֹשִׂים תְּשׁוּבָה. שֶׁעוֹשִׂים תְּשׁוּבָה - הוּא מְרַחֵם וּמוֹחֵל, אֲבָל בְּלֹא תְּשׁוּבָה - מִיתָה! הַכֹּל!

הֵם נִפְטְרוּ בְּלֹא תְּשׁוּבָה...

הֵם הָיוּ מִתְנַגְּדִים. הֵם חָשְׁבוּ שֶׁאֲנִי אִישׁ פָּשׁוּט...

הָיָה שְׁנֵי מִינֵי יְהוּדִים: סְפָרְדִים וְאַשְׁכְּנַזִּים. הָאַשְׁכְּנַזִּים לֹא נָתְנוּ לַסְּפָרְדִים, וְהַסְּפָרְדִים לֹא נָתְנוּ לָעֲנִיִּים הָאַשְׁכְּנַזִּים. אָז אֲנִי לֹא הָיָה לִי לֹא מֵהָאַשְׁכְּנַזִּים וְלֹא מֵהַסְּפָרְדִים וְלֹא הָיָה לִי חֲתִיכַת לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים. אֲבָל אֲנִי חָי, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁיֵּשׁ הַשְׁגָּחָה בָּעוֹלָם. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא בָּרָא הָעוֹלָם וְהוּא מַנְהִיג הָעוֹלָם וְהוּא יוֹדֵעַ הַכֹּל, כָּל פְּרוּטָה שֶׁגּוֹזְלִים.

אוֹי יוֹי יוֹי, אָסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, הַכֹּל בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְרַחֲמִים, כֵּן. לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן, הַכֹּל בְּמִשְׁפָּט, הַכֹּל בְּחֶשְׁבּוֹן...

אַי וַוי וַוי, אַי וַוי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם...

מִי שֶׁשּׁוֹמֵעַ אֶת זֶה יָכוֹל לְהַגִּיד: "זֶה דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר, אִי אֶפְשָׁר דָּבָר כָּזֶה!" אֲהָהּ, מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי בְּחַיַּי! מִי יָכוֹל לְתָאֵר לְשַׁעֵר, מִי יָכוֹל לְסַפֵּר מַה שֶּׁעָבַר עָלַי. לֹא עַל חִנָּם אֲנִי קִבַּלְתִּי שְׁנֵי מִכְתָּבִים מֵרַבֵּנוּ, זֶה לֹא עַל חִנָּם. זֶהוּ נִפְלָאוֹת כְּאֵלֶּה שֶׁאֵין בָּעוֹלָם. פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה...

שְׁנַיִם, הֵם הָיוּ שְׁנֵי מִכְתָּבִים, אֲבָל הָיָה לָהֶם קֶשֶׁר, זֶה הָיָה כִּמְעַט שְׁנַיִם שֶׁהֵם אֶחָד. עַל-כָּל-פָּנִים עַל הָרִאשׁוֹן אֵין לְדַבֵּר!

וְהַשֵּׁנִי, זֶה הַלָּשׁוֹן שֶׁאֲנִי מְסַפֵּר לְךָ, כָּכָה הָיָה הַנֹּסַח שֶׁל הַמִּכְתָּב הַשֵּׁנִי:

"מְאֹד הָיָה קָשֶׁה לִי לָרֶדֶת אֵלֶיךָ

תַּלְמִידִי הַיָּקָר לְהַגִּיד לְךָ כִּי נֶהֱנֵיתִי

מְאֹד מֵעֲבוֹדָתְךָ וְעָלֶיךָ אָמַרְתִּי

מַיִן פַּייֶערִיל וָועט טְרִינְקען בִּיז מָשִׁיחַ וָועט קוּמֶען". זֶהוּ הַפֶּתֶק הַשֵּׁנִי!
וְהָרִאשׁוֹן.. אֵינֶנִּי זוֹכֵר בְּדִיּוּק כְּמוֹ שֶׁהָיָה. הוּא חִזֵּק אוֹתִי, הִסְבִּיר לִי שֶׁמַּה שֶּׁאֲנִי סוֹבֵל זֶה דָּבָר טוֹב, זֶה דָּבָר טוֹב. אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁהֵם נִמְצָאִים אוֹתִי אֵצֶל הַבַּת שֶׁלִּי.
אוֹי וֵוי, מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי בִּשְׁבִיל בְּרֶסְלֶב, לֹא עַל חִנָּם רַבֵּנוּ כּוֹתֵב לִי: "תַּלְמִידִי הַיָּקָר", הוּא לָקַח מִמֶּנִּי אֶפִלּוּ חֲתִיכַת לֶחֶם, לֹא הִשְׁאִיר לִי כְּלוּם, הַכֹּל לָקַח. אֲבָל זֶה טוֹב, בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה אֲנִי הָיִיתִי סוֹבֵל וְהָיִיתִי בְּכַעַס עַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, "מַדּוּעַ? מַדּוּעַ?" וְעַכְשָׁו אֲנִי אוֹמֵר: "הַלְוַאי וְהָיִיתִי סוֹבֵל יוֹתֵר!"
אֲנִי הָיִיתִי בְּשִׁפְלוּת כָּזֶה מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר, מַה שֶּׁאִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר, וְזֶה הָיָה טוֹב מְאֹד. בָּרוּךְ הַשֵּׁם, זָכִינוּ לְפִתְקָאוֹת מֵרַבִּי נַחְמָן. אֲנִי הָיִיתִי אִישׁ פָּשׁוּט לְגַמְרֵי וְהוּא כּוֹתֵב לִי: "תַּלְמִידִי הַיָּקָר". אֲבָל אֲנִי חַי בָּרוּךְ הַשֵּׁם וַאֲנִי רוֹאֶה הַסּוֹף שֶׁלָּהֶם, כֻּלָּם סָבְלוּ צָרוֹת כְּאֵלֶּה.. רַחֲמָנָא לְצַלָּן. כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הוּא אוֹהֵב צַדִּיקִים, עַל צַדִּיקִים הוּא מִתְקַנֵּא יוֹתֵר מִכָּל הַתּוֹרָה, זֶה הָעִקָּר הַתּוֹרָה.
רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר הָיָה לוֹ גַּם-כֵּן בַּבַּיִת יְלָדִים וְלֹא הָיָה לָהֶם מַסְפִּיק לֶחֶם וְלֹא כֶּסֶף בִּשְׁבִיל לְמוּד הַיְלָדִים וְתָמִיד הָיָה בִּיסּוּרִים וְסָבַלוּ, וְהוּא קִבֵּל הַכֹּל בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה וְנָתַן צְדָקָה הַרְבֵּה, וְאִם לֹא הָיָה לוֹ לָתֵת צְדָקָה, אָז הוּא הָיָה לוֹוֶה מְאֵיזֶה בֶּן-אָדָם חֲמִשָּׁה שְׁקָלִים, עֲשָׂרָה שְׁקָלִים, עֶשְׂרִים שְׁקָלִים. כֵּן, הוּא הָיָה צָרִיךְ בִּשְׁבִיל לַעֲזֹר לְמִשֶּׁהוּ לִקְנוֹת לֶחֶם לַיְלָדִים, אָז הוּא הָיָה לוֹוֶה. הוּא הָיָה לוֹ תָּמִיד כֶּסֶף.
הָיָה אֶחָד מִירוּשָׁלַיִם מִמַּאה שְׁעָרִים, הוּא בָּא פִּתְאוֹם אִישׁ וְאִשָּׁה וִילָדִים לְטְבֶּרְיָה. נו, וְאֵין לָהֶם כֶּסֶף, וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל הֶרְאָה לָהֶם דִּירָה וְגַם-כֵּן כֶּסֶף וְהוּא נָתַן לוֹ צְדָקָה הַרְבֵּה. הוּא לֹא דַּאג לְעַצְמוֹ, הוּא דַּאג אִם חַס-וְשָׁלוֹם יֵשׁ מִשֶּׁהוּ שֶׁאֵין לוֹ לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים. וְהוּא חָטַף מִצָּוות, מַעֲשִׂים טוֹבִים.
רַבִּי יִשְׂרָאֵל הוּא הָיָה גָּרוּשׁ, הַשֵּׁם נָתַן לוֹ אִשָּׁה גִּיטָּעלֶ"ה. הוּא בָּא מֵחֶבְרוֹן לִירוּשָׁלַיִם וּמָצָא לוֹ אִשָּׁה גִּיטָּעלֶ"ה, כָּכָה הָיָה שְׁמָהּ. וְהִיא הָלְכָה וְעָסְקָה בְּצְדָקוּת, הַכְנָסַת אוֹרְחִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה, וְהִיא הָלְכָה תָּמִיד לְקַבֵּל כֶּסֶף מֵהָעֲשִׁירִים, הִיא בָּאָה לִשְׁנֵי הָעֲשִׁירִים הֲכִי גְּדוֹלִים שֶׁבִּירוּשָׁלַיִם וְאָמְרָה לָהֶם: "מַה יֵּשׁ לָכֶם מִכָּל הָעֲשִׁירוּת, מִכָּל הַכֶּסֶף, מַה יִּהְיֶה לָכֶם מִזֶּה?" וְהֵם אָהֲבוּ לִשְׁמֹעַ מַה שֶּׁהִיא מְדַבֶּרֶת. הֵם הָיוּ כְּבָר מְחוּץ לַקְּדֻשָּׁה, אֲבָל הֵם אָהֲבוּ לִשְׁמֹעַ דִּבּוּרִים מִגִּיטָּעלֶ"ה. הִיא עָשְׂתָה לָהֶם חֶשְׁבּוֹן שֶׁהֵם עֲנִיִּים, שֶׁאֵין לָהֶם כְּלוּם!
אֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל, יֵשׁ לָנוּ תּוֹרָה, זֶה הַתּוֹרָה - צְדָקָה וָחֶסֶד. לַעֲזֹר, לְרַחֵם אֶחָד עַל חֲבֵרוֹ. אִם חֲבֵרוֹ צָרִיךְ אֵיזֶה דָּבָר - לַעֲזֹר לוֹ, לְרַחֵם, רַחֲמָנוּת, אֲבָל לֹא לִפְחֹד. אַדְרַבָּא לִשְׁמֹחַ מְאֹד, אִם

הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַזְמִין מִצְוָה צְרִיכִים לִשְׁמֹחַ, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְהַשֵּׁם עַל הַמַּתָּנָה, זֶה מַתְּנַת חִנָּם, "אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ, בָּרוּךְ אַתָּה הַשֵּׁם נוֹתֵן הַתּוֹרָה!"
זֶה מַתָּנָה טוֹבָה אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מַזְמִין אֵיזֶה מִצְוָה, לֹא לִפְחֹד מִמִּצְוָה. כָּל הַבְּרִיאָה נִבְרְאָה רַק בִּשְׁבִיל הַתּוֹרָה, בִּשְׁבִיל לְקַיֵּם הַתּוֹרָה.
הַבָּנִים גַּם-כֵּן, כְּשֶׁרוֹאִים שֶׁהָאַבָּא הוּא מְמַחֵד מִמִּצְוָה, אָז הֵם מְמַחֲדִים גַּם-כֵּן, "מִי יוֹדֵעַ מַה זֶּה?"
זֶה מִצְוָה - צְדָקָה וָחֶסֶד, זֶה הַמִּדָּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל, רַחֲמָנוּת! לְרַחֵם! לֹא כְּמוֹ בְּהֵמָה, אֵין לָהּ שׁוּם רַחֲמָנוּת כְּלוּם, אַכְזָרִית כָּזֶה, חַיּוֹת, בְּהֵמוֹת. אֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַם אֶחָד בָּעוֹלָם, כֻּלָּם הֵם בְּהֵמוֹת, אֵין לָהֶם שׁוּם דַּעַת, שׁוּם שֵׂכֶל, שׁוּם לֵב, כְּמוֹ בְּהֵמָה, הֵם לֹא קִבְּלוּ הַתּוֹרָה. אִם לֹא הַתּוֹרָה - אֵין שׁוּם רַחֲמָנוּת בָּעוֹלָם!

אנחנו בלבנו כאבן!

אוֹי, מַה שֶּׁהֵם דִּבְּרוּ עַל בְּרֶסְלֶב, אֲנִי הָיִיתִי רַק מְקֻרָב וְהֵם אָמְרוּ: "אָסוּר לָתֵת לוֹ לָחֶם, הוּא לוֹמֵד בְּכָל הַיּוֹם 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְכָל הַלַּיְלָה הוּא לוֹמֵד בִּגְנֵבָה עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר סִפְרֵי בְּרֶסְלֶב".
"יִשְׂרָאֵל בֶּער הוּא לוֹמֵד בַּלַּיְלָה עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וּבְכָל הַיּוֹם הוּא לוֹמֵד גְּמָרָא. אֲנַחְנוּ כָּל הַיּוֹם לוֹמְדִים גְּמָרָא וּבַלַּיְלָה יְשֵׁנִים, וְהֵם לוֹמְדִים בַּלַּיְלָה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. אִם לֹא הָיִינוּ יְשֵׁנִים לֹא הָיִינוּ נוֹתְנִים לָהֶם לִלְמֹד 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', אֲבָל אֲנַחְנוּ יְשֵׁנִים".
הַמִּתְנַגְּדִים הֵם זָרְקוּ אֲבָנִים וְצָחֲקוּ: "זֶה בְּרֶסְלֶב". הֵם רָאוּ חָסִיד בְּרֶסְלֶב - אָז זָרְקוּ לוֹ אֲבָנִים שֶׁיָּמוּת! "בִּשְׁבִיל מָה בְּרֶסְלֶב, בִּשְׁבִיל מָה שֶׁיִּחְיֶה? בְּרֶסְלֶב? יוֹתֵר טוֹב שֶׁיָּמוּת מִלִּהְיוֹת בְּרֶסְלֶב!"
חֲמִי הָיָה מַכֶּה אֶת רַבִּי יִשְׂרָאֵל וְתָלַשׁ לוֹ הַזָּקָן. הוּא אָמַר לְרַבִּי יִשְׂרָאֵל מִקָּרְדָן: "מַה זֶּה, מָה אַתָּה רוֹצֶה מֵחָתָנִי? עָזַב אֶת חָתָנִי, מַה יִּהְיֶה? שֶׁיִּהְיֶה בְּרֶסְלֶב! אֲנִי יֵשׁ לִי עֲרָבִים שֶׁיַּהַרְגוּ אוֹתְךָ בַּדֶּרֶךְ בִּזְמַן שֶׁתֵּלֵךְ לְמִירוֹן. הֵם יַהַרְגוּ אוֹתְךָ בַּדֶּרֶךְ!"
אֲנִי הָיִיתִי יַחַד עִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר שְׁכֻלָּם הָיוּ מִתְנַגְּדִים. הֵם לֹא יָדְעוּ מַה זֶּה רַבִּי יִשְׂרָאֵל...
הֵם חָשְׁבוּ שֶׁהֵם גַּם-כֵּן צַדִּיקִים.
אוֹי, אוֹי וַאֲבוֹי לָהֶם...
אֵין לִי כֹּחַ לְסַפֵּר הַכֹּל, אֵין לִי כֹּחַ...

תִּמְחֹל לִי, אֲנִי לֹא רוֹצֶה לְדַבֵּר לְשׁוֹן הָרָע אֲפִלּוּ עַל שׁוּם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אֲבָל זֶה הָיָה מַמָּשׁ.. אֲנִי מְבָרֵךְ אֶת כָּל עַם יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַבְּרָכוֹת שֶׁבְּכָל הַיְשׁוּעוֹת. אֲנִי הָיִיתִי פָּשׁוּט, אִישׁ פָּשׁוּט. אֲבָל הָיָה לִי רָצוֹן חָזָק לַעֲבֹד הַשֵּׁם בֶּאֱמֶת.

לֹא סִפַּרְתִּי כְּלוּם עֲדַיִן מַה שֶּׁעָבַר עָלַי, עֲדַיִן אֵין אַתֶּם יוֹדְעִים כְּלוּם! אֲפִלּוּ הַרְבֵּה שָׁנִים אִם אֲנִי אֲסַפֵּר קְצָת לֹא יַסְפִּיק אֲפִלּוּ עַל חֵלֶק קָטָן מֵהַיְסוּרִים שֶׁעָבַר עָלַי, מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי. מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי אֵין פֶּה לְדַבֵּר לְסַפֵּר. עֲדַיִן לֹא סִפַּרְתִּי טִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי מַה שֶּׁעָבַר עָלַי. עֲדַיִן לֹא סִפַּרְתִּי כְּלָל!

ילד בן שנה

אֲנִי מִתְבַּיֵּשׁ לְסַפֵּר הַכֹּל, אֲבָל הָאֱמֶת הוּא כָּכָה...

אֲנִי זוֹכֵר הַטַּעַם וְהַמַּשָּׂא שֶׁהָיָה לִי. לֹא הָיָה לִי לֶחֶם, לֹא אֲנִי וְלֹא הַיְלָדִים, שָׁנִים לֹא הָיָה לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל. אֲנִי הָלַכְתִּי מִמַּאָה שְׁעָרִים לְ'שַׁעֲרֵי חֶסֶד' עִם רַגְלַיִם חוֹלִים וַאֲנִי בִּקַּשְׁתִּי: "אֲנִי צָרִיךְ לֶחֶם בִּשְׁבִיל הַיְלָדִים". אֲנִי חָזַרְתִּי הַבַּיְתָה וְלֹא הָיָה מִי שֶׁיִּרְחֵם, מִי שֶׁיִּתֵּן לִי לֶחֶם רַק. וְכָכָה הִשְׁאַרְתִּי הַיְלָדִים, וְהָלַכְתִּי לְהִתְפַּלֵּל וְחָזַרְתִּי.. וְאֵין לֶחֶם. לֹא לֶחֶם וְלֹא כֶּסֶף וְלֹא הָיָה לִי כְּלוּם...

אֲנִי טָעַמְתִּי הַטַּעַם אֵיךְ יְלָדִים בּוֹכִים: "לֶחֶם, לֶחֶם, לֶחֶם!"

יֶלֶד קָטָן מְבַקֵּשׁ לֶחֶם וְלֹא הָיָה לִי לָתֵת לוֹ. כָּכָה אֵיזֶה חֲתִיכַת לֶחֶם, רַק אֵיזֶה חֲתִיכָה שֶׁיְּרַגִּישׁ הַטַּעַם הַלֶּחֶם. אוֹי אֵיזֶה טַעַם זֶה...

רָאִיתִי כְּשֶׁהַיְלָדִים פָּתְחוּ אֶת פִּיהֶם: "לֶחֶם, לֶחֶם, לֶחֶם!"

יֶלֶד אֶחָד, יֶלֶד קָטָן.. הוּא מֵת מֵרָעָב!

הוּא נַעֲשָׂה נָפוּחַ, הוּא מֵת...

יֶלֶד אֶחָד בֶּן שָׁנָה נִפְטַר אֶצְלִי, הַיֶּלֶד הָרִאשׁוֹן שֶׁלִּי, הוּא הָיָה גִּבּוֹר, הוּא נִפְטַר מֵרָעָב. כַּמָּה בְּכִיּוֹת הוּא בָּכָה: "לֶחֶם, לֶחֶם, לֶחֶם!"

הוּא נַעֲשָׂה נָפוּחַ כַּמָּה יָמִים, וְהַמַּרְאֶה שֶׁל הַגּוּף הָיָה כְּמוֹ הַר שֶׁל זָהָב, וְנַעֲשָׂה רָגִיל.. עַד שֶׁהוֹצִיא נִשְׁמָתוֹ וְהִרְגִּישׁ טַעַם מִיתָה מֵרָעָב! כָּךְ וְכָךְ הָיָה!

אֲנִי רָאִיתִי שֶׁהוּא מֵת כָּל יוֹם וְיוֹם, לֹא רַק שֶׁהוּא מֵת יוֹם אֶחָד, בְּכָל יוֹם הוּא מֵת. בְּכָל לַיְלָה הוּא בָּכָה: "לֶחֶם, לֶחֶם, לֶחֶם", כָּל הַלַּיְלָה הוּא בָּכָה, אֲנִי שׁוֹמֵעַ וְאֵין לִי לָתֵת לוֹ. מִי יָכוֹל לְדַבֵּר לְסַפֵּר מַה שֶּׁעָבַר עַל בְּרֶסְלֶב!

הוּא סָבַל רָעָב כָּזֶה.. אֲנִי לֹא מְגַזֵּם אֲנִי לֹא מְשַׁקֵּר, אֲנִי לֹא מְגַזֵּם וְלֹא מְשַׁקֵּר חַס-וְשָׁלוֹם. זֶה עוֹד אֵינוֹ כְּטִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁסָּבַלְתִּי עַל זֶה שֶׁאֲנִי בְּרֶסְלֶב. אֵיפֹה נִשְׁמַע בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה! אֲנִי לֹא יָכוֹל לְסַפֵּר וּלְתָאֵר הַמַּצָּב כְּמוֹ שֶׁהָיָה!

כְּשֶׁאֲנִי מַזְכִּיר אֶת עַצְמִי הַיָּמִים וְהַלֵּילוֹת שֶׁסָּבַלְתִּי רָעָב כָּזֶה, הַיֶּלֶד שֶׁלִּי הוּא סָבַל גֵּיהִנֹּם בַּחַיִּים, רָעָב זֶה יוֹתֵר גָּרוּעַ מִכָּדוּר. רָעָב זֶה נוֹרָא מְאֹד. יֶלֶד בֶּן שָׁנָה יֵשׁ לוֹ כָּל הַכֹּחוֹת שֶׁל כָּל הַטָּעָמִים שֶׁבָּעוֹלָם וְהוּא הִרְגִּישׁ שֶׁזֶּה חָסֵר לוֹ, הוּא צָרִיךְ לֶחֶם, וְהוּא בָּכָה עַד שֶׁמֵּת. זֶה מִיתָה קָשָׁה מְאֹד יוֹתֵר מִן הַכֹּל - רָעָב. יֵשׁ פָּסוּק: "טוֹבִים חַלְלֵי חֶרֶב מֵחַלְלֵי רָעָב". חַלְלֵי חֶרֶב - הוּא מֵת, נִפְטָר. אֲבָל חַלְלֵי רָעָב.. זֶה רַחֲמָנָא לִצְלַן הַטַּעַם הַזֶּה.

אֲנִי הָיִיתִי בְּטֶבֶרְיָה, וְאִשְׁתִּי וְהַיֶּלֶד, וַאֲנִי בָּאתִי וְרָאִיתִי אֶת הַצַּעַר הַזֶּה שֶׁל חַלְלֵי רָעָב. זֶה אִי אֶפְשָׁר לְתָאֵר בַּמֹּחַ מַה שֶּׁזֶּה, זֶה צַעַר כָּזֶה מַה שֶּׁאֵין בָּעוֹלָם. אֲפִלּוּ חַלְלֵי חֶרֶב הֵם טוֹבִים מֵחַלְלֵי רָעָב.

אֲנִי סָבַלְתִּי מַה שֶּׁאֵין בָּעוֹלָם דִּבֶּר כָּזֶה! מִיתָה כָּזֶה אֵין בָּעוֹלָם, רַק בִּשְׁבִיל בְּרֶסְלֶב!

אֵיי, אֵיי, אֵיי.. אֲנִי הָיִיתִי בְּסַכָּנָה, סָבַלְתִּי חֶרְפַּת רָעָב כָּזֶה, רָעָב כָּזֶה, אֲנִי וְהַיְלָדִים. זֶה לֹא עַל חִנָּם, זֶה הַשְׁגָּחָה מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, אֲנִי אֵין לִי טְעָנוֹת לְשׁוּם אֶחָד, רַק אֲנִי הָיִיתִי צָרִיךְ לִסְבֹּל אֶת זֶה, לַעֲבֹר אֶת זֶה, וְזֶה הָיָה לְטוֹבָה גְּדוֹלָה. זֶה הָיָה לִי לְכַפָּרַת עָוֹון וְלִקְנוֹת דְּבָרִים טוֹבִים. אֲנִי מַרְגִּישׁ עַכְשָׁו הַטּוֹבָה הַזֹּאת, כֵּן.

מִי יוֹדֵעַ כַּמָּה עֲנָשִׁים כַּמָּה צָרוֹת אֲנִי פָּטַרְתִּי לְכָל עַם יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה שֶׁהַיֶּלֶד סָבַל מִיתָה כָּזֶה. הַבֵּן קָרְאוּ לוֹ נַחְמָן, הוּא מֵת וְיֶלֶד אַחֵר נוֹלַד וְקָרְאוּ לוֹ גַּם נַחְמָן, הָרִאשׁוֹן נַחְמָן מֵת מֵרָעָב.

אוֹי יוֹי יוֹי, מַה שֶּׁאֲנִי סָבַלְתִּי בְּחַיַּי זֶה אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעֵר וּלְתָאֵר. מִי יָכוֹל לְתָאֵר וּלְסַפֵּר? הָיָה מַה שֶּׁהָיָה, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְסַפֵּר...

הָיִינוּ בְּשִׁפְלוּת יוֹתֵר מֵהַיְהוּדִים אֵצֶל הַגּוֹיִים. בְּשִׁפְלוּת גְּדוֹל, בְּבִזָּיוֹן גָּדוֹל. הֵם הָיוּ אוֹמְרִים: "מָה, הוּא לוֹמֵד 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' שֶׁל רַבִּי נָתָן". אֲנִי בָּרוּךְ הַשֵּׁם הִתְגַּבַּרְתִּי וְעָמַדְתִּי בְּבִזָּיוֹן כָּזֶה...

לְכָל הַדּוֹרוֹת, לְנָצַח נְצָחִים, לְכָל הַדּוֹרוֹת לֹא יַסְפִּיקוּ לְסַפֵּר לְתָאֵר מַה שֶּׁסָּבַלְנוּ!

לֹא הָיָה לָנוּ נָשִׁים לְהִתְחַתֵּן, כָּל הַנָּשִׁים לֹא רָצוּ בְּרֶסְלֶב, הָיוּ אוֹמְרִים: "מַה, בְּרֶסְלֶב? הֵם לֹא צְרִיכִים לֹא כֶּסֶף וְלֹא כָּבוֹד וְלֹא שׁוּם דָּבָר, בִּשְׁבִיל מָה לְהִתְחַתֵּן? מַה, אֵיזֶה חַיִּים זֶה?" לֹא, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב אוֹמְרִים: "כֶּסֶף לֹא כְּלוּם, לֹא צְרִיכִים כֶּסֶף. וְכָבוֹד לֹא כְּלוּם, לֹא צְרִיכִים כָּבוֹד. כָּבוֹד לֹא וְכֶסֶף לֹא". נוּ, מַה כֵּן צְרִיכִים?

כָּל הָעוֹלָם לֹא רָצוּ לָקַחַת בְּרֶסְלֶב לְשִׁדּוּךְ, "הוּא בְּרֶסְלֶב? נוּ, נָלַךְ.."

אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר, אִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר לְתָאֵר לְדַבֵּר, כַּמָּה שֶׁתִּשְׁמְעוּ זֶה עוֹד לֹא כְּטִפָּה מִן הַיָּם מַה שֶּׁהָיָה מַה שֶּׁסָּבַלְנוּ רַק עַל זֶה שֶׁאֲנַחְנוּ בְּרֶסְלֶב. עוֹד לֹא כְּטִפָּה מִן הַיָּם...

בְּטֶבֶרְיָה וּבִצְפַת וּבִירוּשָׁלַיִם הָיָה שְׁנֵי בְּרֶסְלֶבִים, רַבִּי יִשְׂרָאֵל קָרְדוֹנֶר וְיִשְׂרָאֵל בָּעַר!

הֵם צָחֲקוּ מֵאִתָּנוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ בְּלִבֵּנוּ צָחַקְנוּ מֵהֶם. 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' אֵינָנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ נַעֲשָׂה בָּעוֹלָם, אֲנַחְנוּ צָחַקְנוּ מִכֻּלָּם, אֲנַחְנוּ הִדְפַּסְנוּ!

"עוֹד יִהְיֶה מַה לְסַפֵּר מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי". רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "יִהְיֶה מַה לְדַבֵּר, מַה לְסַפֵּר מֵהָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי, אֵיזֶה גִּבּוֹרִים הֵם!"

"כְּשֶׁיִּרְאוּ כָּל הָעוֹלָם הָעֶרֶךְ שֶׁל הָאֲנָשִׁים שֶׁלִּי שֶׁהֵם מוּכָנִים לִסְבֹּל הַכֹּל בִּשְׁבִיל הָאֱמֶת. אֵיזֶה גִּבּוֹרִים הֵם, אֵיזֶה חַיָּלִים הֵם, חֲסִידֵי בְּרֶסְלֶב - אֵיזֶה גִּבּוֹרִים הֵם! הֵם לֹא רוֹאִים בְּעֵינֵיהֶם, לֹא רוֹצִים לֹא שֵׁם וְלֹא רַעַשׁ!"

רבי ישראל מסביר סוד כונת הפתק הקדוש

רַבִּי יִשְׂרָאֵל מַרְבֶּה לְצַחֵק...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. יֵשׁ לוֹ כָּל הַמִּינֵי עֲצוּת, כָּל הַמִּינֵי רְפוּאוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מַה שֶּׁהוּא צָרִיךְ. הָרַבִּי כְּבָר הֵכִין לָנוּ לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת', הוּא כְּבָר הֵכִין לָנוּ הַכֹּל! לְכָל אֶחָד וְאֶחָד. הָרְפוּאוֹת וְהַיְשׁוּעוֹת וְהַתִּקּוּנִים.

וְהָרַבִּי, צָרִיכִים לְחַפֵּשׂ מְאֹד רַבִּי, רַבִּי שֶׁיּוֹכַל לַעֲזֹר לָנוּ. הָרַבִּי שֶׁל הָעוֹלָם הוּא רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, רַבִּי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. הוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, הוּא הָרַבִּי שֶׁל הַתּוֹרָה וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל!

אַשְׁרֵינוּ מַה טּוֹב חֶלְקֵנוּ שֶׁיֵּשׁ לָנוּ רַבִּי כָּזֶה...

אַתָּה יוֹדֵעַ מִי אָמַר אֶת זֶה, נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן? מְכָרְחִים, הֵם צְרִכִים לְהַמְתִּין עַד שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ, אֲנִי לֹא יָכוֹל לְלֶכֶת מִכָּאן קֹדֶם. אֲנִי לֹא יָכוֹל לָלֶכֶת מִכָּאן, רַק עַד שֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ. מַה! מַה אַתָּה חוֹשֵׁב...

"מְאֹד הָיָה קָשֶׁה לִי לָרֶדֶת אֵלַיִךְ
תַּלְמִידִי הַיָּקָר לְהַגִּיד לָךְ כִּי נֶהֱנֵיתִי
מְאֹד מֵעֲבוֹדָתֶךָ וְעָלַיִךְ אָמַרְתִּי
הָאֵשׁ שֶׁלִּי תּוּקַד עַד בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ
נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן"

מִי גִּלָּה אֶת זֶה, נַ נַחְ? רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה, אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים אַף אוֹת אַחַת, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה מִזֶּה. אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי? אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן.

אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם מִי אֲנִי, אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן.

אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים מִי אֲנִי, אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם מִי אֲנִי - אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן

אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי - לֹא, אַתֶּם לֹא יוֹדְעִים, אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם, אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. זֶהוּ אֲנִי...

כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִי אֲנִי, זֶה לֹא כָּל-כָּךְ קָשֶׁה. אֵיפֹה הַטֶּלֶוִיזִיָה, אֵיפֹה הַיְדִיעוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת, אֵיפֹה הֵם? מַדּוּעַ הֵם לֹא יָדְעוּ מִי אֲנִי!

צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לְכָל הָעוֹלָם מִי אֲנִי! אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן!

כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַמֻּמְשָׁלָה לֹא יוֹדְעִים מִי אֲנִי! אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם פֹּה, עַכְשָׁו, מִי אֲנִי: אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן.

צְרִיכִים לְהוֹדִיעַ לְכָל הָעוֹלָם. הֵם לֹא יוֹדְעִים מִי אֲנִי! אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן!

אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. זֶהוּ הַכֹּל! אַתֶּם יוֹדְעִים כְּבָר מִי אֲנִי...

כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים מִי אֲנִי וַאֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם, אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. הַטֶּלֶוִיזִיָה עוֹד לֹא בָּאָה? מַה זֶּה אִתָּם? אֵין לָהֶם שֵׂכֶל, כָּל הַטֶּלֶוִיזִיָה צְרִיכִים לָבוֹא לְהַנָּה!

אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. אֲנִי, אֲנִי מוֹדִיעַ לָכֶם, מַה שֵּׂכֶל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים - אֲנִי מוֹדִיעַ לָכֶם: אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן.

כָּל הָעוֹלָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא יוֹדְעִים מִי אֲנִי, אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם מִי אֲנִי, אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶהוּ!

נַחְמָן זֶה אֲנִי!

אֵיךְ בָּא לָעוֹלָם הַזֶּה פֶּתֶק כָּזֶה, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. זֶה אַף אֶחָד לֹא יָדַע מִסּוֹד הַזֶּה, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה שֶׁהוּא נַחְמָן. הוּא גִּלָּה חִיּוּתֵנוּ וְתִקָּוֹתֵנוּ וְכָל עִקַּר חִיּוּתֵנוּ וְכָל יִשְׂרָאֵל. הוּא כּוֹלֵל כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְכָל הַקְּדֻשּׁוֹת. נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן זֶהוּ כּוֹלֵל בְּרִיאַת כָּל הָעוֹלָם, בָּזֶה כָּלוּל כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְכָל הַפְּלָאוֹת וְכָל הָאוֹרוֹת הַפְּלָאוֹת, כֵּן.

אוֹי וֵוי זֶה יַעֲשֶׂה עוֹלָם חָדָשׁ, כְּבָר בָּרוּךְ הַשֵּׁם הוּא בְּזֶה הָעוֹלָם, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן...

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה אֶת זֶה, אַף אֶחָד לֹא יָדַע מִסּוֹד הַזֶּה, אֲפִלּוּ צַדִּיק אֶחָד לֹא יָדַע מִזֶּה הַסּוֹד, רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְבַד. רַק הוּא גִּלָּה אֶת זֶה: אַתָּה יוֹדֵעַ מִי זֶה נַחְמָן? זֶה נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן - זֶהוּ הַכֹּל!

רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה: אַתָּה יוֹדֵעַ מִי זֶה נַחְמָן? אֲנִי נַחְמָן! אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי אֲנִי, אֲנִי נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן!

כֵּן, רַק הוּא גִּלָּה זֶה הַסּוֹד, זֶה סוֹד מִכָּל הָעוֹלָם וְהוּא בְּעַצְמוֹ גִּלָּה לָנוּ: אַתֶּם יוֹדְעִים מִי זֶה הָרַבִּי שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל? רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לְבַדּוֹ הוּא גִּלָּה אֶת זֶה מַה זֶּה נַחְמָן: נַחְמָן זֶה אֲנִי! נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן זֶה אֲנִי. אֵין אַחֵר!

כבר חתמתי את שמי

וַאֲנִי.. אֲנִי כְּבָר חָתַמְתִּי אֶת שִׁמְי: נַ נַחְ!
אַתֶּם יוֹדְעִים מַה זֶּה נַ נַחְ? נוּ, תַּגִּידוּ, אִם אַתֶּם יוֹדְעִים אָז תַּגִּידוּ מַה זֶּה נַ נַחְ?
עַכְשָׁו אַתֶּם יְכוֹלִים לְהַגִּיד מַה שֶּׁאַתֶּם רוֹצִים, אֲנִי אָמַרְתִּי כְּבָר אֶת שִׁמְי: נַ נַחְ.
מַה זֶּה נַ נַחְ?
אֲנִי.. 'רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' - רָאשֵׁי-תֵבוֹת רַבִּ"י. אֲנִי הָרַבִּי!
מִי הוּא הָרַבִּי? נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן.
אֲנִי אוֹמֵר, אֲנִי הַכֹּל!
אַתֶּם יוֹדְעִים מִי אֲנִי?
אֲנִי רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - רָאשֵׁי תֵבוֹת רַבִּ"י, אַתֶּם יוֹדְעִים מִזֶּה? אֲנִי הָרַבִּי, כֵּן!
אַתֶּם לֹא מַכִּירִים אוֹתִי, מִי אֲנִי. אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָן מֵאוּמַן!
הוּא יַגִּיד לְכָל הָעוֹלָם שֶׁאַתֶּם לֹא יוֹדְעִים מַה זֶּה נַ נַחְ, אֵיךְ אַתֶּם יוֹדְעִים, אֵיךְ אַתֶּם יְכוֹלִים לַעֲזֹר? (צוֹחֵק)...

ספריו הקדושים

מִדִּבְרֵי רַבִּי יִשְׂרָאֵל מֵעִנְיַן גְּדֻלַּת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, וּמִמַּעֲלַת סְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים...
הַיּוֹם בַּזְּמַן הַזֶּה יִתְגַּלֶּה קְצָת רַבִּי נַחְמָן מִבְּרֶסְלֶב שֶׁהוּא לְמַעְלָה מִן הַתּוֹרָה, מִכָּל הַצַּדִּיקִים! הוּא בָּא לָעוֹלָם לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, כָּל הָרְשָׁעִים, כָּל הַטְּמֵאִים. כֻּלָּם יִהְיוּ נְקִיִּים וְיִהְיוּ בְּיַחַד עִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, עִם הַתּוֹרָה. רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן זֶה הַשֹּׁרֶשׁ וְהָעִקָּר. כָּל דִּבּוּר שֶׁיָּצָא מִפִּיו קָדוֹשׁ עוֹלֶה עַל הַכֹּל. כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל - מִן הַשָּׁמַיִם, מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעַצְמוֹ. כָּל הַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ הֵם דִּבְרֵי הַשֵּׁם מַמָּשׁ! יֵשׁ כְּבָר עֲצוּמוֹת מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - מִן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא קִבֵּל מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ!
אִם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הָיָה מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם - הָיָה הָעוֹלָם כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים אֲמִתִּיִּים...
עַכְשָׁו צָרִיךְ לָבוֹא בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁהוּא הָרַבִּי שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים. מִתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם פְּלָאוֹת כְּאֵלֶּה, חָכְמָה כָּזֶה, אֱמֶת כָּזֶה שֶׁעֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה בָּעוֹלָם, וְזֶהוּ רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, הוּא הַמַּפְתֵּחַ שֶׁל הַכֹּל. הַבַּעַל-דָּבָר סוֹגֵר, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פּוֹתֵחַ! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ פּוֹתֵחַ כָּל הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַתְּשׁוּבָה וְשֶׁל הַכֹּל, שֶׁל כָּל הַתִּקּוּנִים. כָּל הַמַּפְתְּחוֹת אֶצְלוֹ, וְהוּא פּוֹתֵחַ בְּמַפְתֵּחַ אֶחָד כָּל הָאוֹרוֹת! דָּבָר כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם...
הָעִקָּר הוּא רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, זֶה צָרִיךְ לְהָאִיר לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל יִשְׂרָאֵל. כָּל זְמַן שֶׁזֶּה עֲדַיִן לֹא נִתְגַּלָּה - אֵין לָנוּ כְּלוּם!
הָעוֹלָם בְּלִי רַבֵּנוּ הוּא.. אֵין לוֹ כְּלוּם, אֵין לוֹ שׁוּם חִיּוּת כְּלָל. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא עָלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת, עַל כָּל הַתּוֹרָה, עַל כָּל הַצַּדִּיקִים, עַל הַכֹּל. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הָאַבָּא, הוּא הָאִמָּא,

הוּא הַכֹּל. הוּא הַתּוֹרָה, הוּא הָאֱמוּנָה, הוּא הַכֹּל! הַכֹּל רַבֵּנוּ! בְּלִי רַבֵּנוּ אֲנַחְנוּ חֲסֵרִים הַכֹּל, בְּלְעָדָיו אֵין לָנוּ כְּלוּם. עִם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - הַכֹּל, הַכֹּל טוֹב...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אוֹמֵר שֶׁהוּא מְלַמֵּד אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֵיךְ לְהִתְנַהֵג אִתָּנוּ, הוּא נוֹתֵן לוֹ עֵצוֹת. מִי אָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה!

הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם, כָּל אֶחָד וְאֶחָד בִּשְׁלֵמוּת, תִּקּוּן גָּמוּר. כָּל הַתִּקּוּנִים תָּלוּי רַק בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ. כָּל הַתִּקּוּן שֶׁלָּנוּ, שֶׁל כָּל הָעוֹלָם - תָּלוּי רַק בַּהִתְקָרְבוּת לְרַבֵּנוּ. תִּקּוּנִים, תִּקּוּנִים כָּאֵלֶּה שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. הוּא יְתַקֵּן אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל הַפּוֹשְׁעִים וְכָל הָרְשָׁעִים. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְתַקֵּן, אֲבָל הוּא עוֹשֶׂה חָדָשׁ! בְּרֶגַע אֶחָד הוּא מֵאִיר כָּל הָעוֹלָם, מַכְנִיס אֵשׁ בְּכָל הָעוֹלָם. הוּא יָכוֹל לִבְרֹא עוֹלָם חָדָשׁ - בְּרֶגַע אֶחָד!

הוּא הַכֹּל אָצְלוֹ, בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, הַקֹּדֶשׁ-הַקָּדָשִׁים, אֲבָן-הַשְּׁתִיָּה - הַכֹּל אָצְלוֹ, הוּא עוֹלֶה עַל הַכֹּל! כָּל הַתּוֹרָה מְקַבְּלִים מֵרַבֵּנוּ, קֹדֶשׁ קָדָשִׁים מְקַבֵּל מֵרַבֵּנוּ, כֻּלָּם יוֹנְקִים מִמֶּנּוּ. הוּא גּוֹאֵל מוֹשִׁיעַ, הוּא הַכֹּל, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא בְּעַצְמוֹ יְטַפֵּל בָּהַכֹּל. הוּא בְּיָדוֹ הַכֹּל, כָּל הַבְּרִיאָה, כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַתּוֹרָה, כָּל יִשְׂרָאֵל. זֶה עִנְיָן פֶּלֶא שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם, בָּא בִּזְמַן הַגְּאֻלָּה...

כַּמָּה שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים אֵינוֹ כְּטִפָּה מִן הַיָּם מֵעִנְיַן גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ. הַכֹּל לֹא בָּא בְּחֶשְׁבּוֹן, לֹא כְּלוּם נֶגֶד גְּדֻלָּתוֹ. "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים", מִי, אֵיזֶה צַדִּיק אָמַר דָּבָר כָּזֶה, אִם לֹא מָשִׁיחַ!

כָּל הַגְּאֻלָּה תְּלוּיָה בְּרַבֵּנוּ, הַכֹּל, הַכֹּל, בִּיאַת הַמָּשִׁיחַ וְהַכֹּל. אִם יֵשׁ כְּבָר רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם - כְּבָר יֵשׁ מָשִׁיחַ. מָשִׁיחַ כְּבָר יִמְצָא הַכֹּל מוּכָן וּמְזֻמָּן, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵכִין הַכֹּל לַמָּשִׁיחַ. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר הֵכִין הַכֹּל!

כְּשֶׁיָּבוֹא מָשִׁיחַ הוּא יְגַלֶּה אֶת רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, מִי זֶה, מִי הוּא רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן. מָשִׁיחַ הוּא יַכְנִיס בָּעוֹלָם הָאוֹר שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, מָשִׁיחַ יִהְיֶה תַּלְמִיד רַבֵּנוּ...

כַּמָּה שֶׁאֲנַחְנוּ יוֹדְעִים מֵרַבֵּנוּ - כָּכָה הַיֵּצֶר הָרַע הוֹלֵךְ וּמִתְרַחֵק וְנֶעֱלָם. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוֹרֵג אוֹתוֹ עִם כָּל הַחַיָּלִים שֶׁלּוֹ.

מַה שֶּׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם, מַחֲלוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְהַגִּיעַ לְשָׁם שׁוּם תִּקּוּן מִשּׁוּם עֶזְרָה, אָבוּד לְגַמְרֵי. וְהוּא מְהַפֵּךְ הַכֹּל! חוֹלִים כָּאֵלֶּה כְּמוֹ שֶׁאֲנַחְנוּ הַיּוֹם - אֵין לָהֶם רְפוּאָה. אֲבָל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה הוּא יָכוֹל לְתַקֵּן, לְרַפְּאוֹת, לְשַׁמֵּחַ. הוּא יָכוֹל לַעֲזֹר לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּכָל רֶגַע. בְּדִבּוּר אֶחָד הוּא רוֹפֵא אֶת כָּל הַמַּחֲלוֹת שֶׁל כָּל הַחוֹלִים, בְּדִבּוּר אֶחָד!

זֶה פֶּלֶא כָּזֶה שֶׁאֲנַחְנוּ חוֹלִים כְּאֵלֶּה שֶׁאֵין מִי שֶׁיּוּכַל לַעֲזֹר לָנוּ אֲפִלּוּ טִפָּה מִן הַיָּם - רַק הוּא, רַק הוּא! הוּא יָכוֹל לִרְפּאוֹת כָּל הַחוֹלִים שֶׁבָּעוֹלָם! כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא מְחַיֶּה מֵתִים, הַכֹּל!

הוּא אָמַר שֶׁיֵּשׁ מַחֲלוֹת שֶׁאֵין לָהֶם רְפוּאָה, וַאֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת גַּם מַחֲלוֹת כָּאֵלֶּה. חוֹלִים כָּאֵלֶּה - אֲנִי יָכוֹל לַעֲזֹר לָהֶם, אֲפִלּוּ לְחוֹלֶה שֶׁאֵין לוֹ רְפוּאָה - אֲנִי יָכוֹל לְרַפְּאוֹת אוֹתוֹ! אִם אֲנַחְנוּ הָיִינוּ יוֹדְעִים מִזֶּה, מַאֲמִינִים בָּזֶה - הָיִינוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא סוֹד כָּזֶה שֶׁעוֹד לֹא הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם, פֶּלֶא כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. עוֹד לֹא הָיָה חִדּוּשׁ כָּזֶה בָּעוֹלָם, חָדָשׁ! כָּל מִלָּה שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם - נַעֲשָׂה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי. הוּא אָמַר שֶׁכָּל תֵּיבָה הִיא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְכָל יִשְׂרָאֵל. בְּתֵיבָה אַחַת! כָּכָה הוּא יָכוֹל לְהַכְלִיל כָּל הַתּוֹרָה.

דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ מְהַפֵּךְ כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַחָכְמִים. הוּא מַרְאֶה לָהֶם שֶׁהֵם לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם. הוּא עָלָה עַל כָּל הַגְּדוֹלִים, עַל הַכֹּל. וְהָאֱמֶת שֶׁלּוֹ - אֵין אֱמֶת כְּמוֹ זֶה, אֵין חָכָם כְּמוֹ זֶה. כָּל הָעוֹלָם לֹא יְכוֹלִים נֶגֶד דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל רַבֵּנוּ. כָּל הַחֲכָמִים כֻּלָּם יִתְבַּטְּלוּ לְגַמְרֵי נֶגֶד רַבֵּנוּ. כֻּלָּם מִשְׁתַּגְּעִים, כָּל הַגְּדוֹלִים, כָּל כֻּלָּם מִתְבַּטְּלִים נֶגֶד דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה. מִי רָאָה דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה! רַק דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ הוּא כּוֹלֵל כָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ! כָּל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ הוּא כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ!

כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ וְכָל עִנְיָן שֶׁלּוֹ הוּא לְמַעְלָה מִן הַטֶּבַע וְהוּא נִצְחִי וְהוּא תָּמִיד בְּכָל דּוֹר. כָּכָה הוּא אָמַר, שֶׁהוּא הַמַּנְהִיג הָאֱמִתִּי שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, זֶה לֹא נִפְסָק! מַה שֶּׁגִּלָּה לָנוּ עֲדַיִן לֹא מַגִּיעַ לְטִפָּה מִן הַיָּם...

אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים עֲדַיִן כְּלָל מֵרַבֵּנוּ, אֲנַחְנוּ וְכָל הָעוֹלָם וְכָל הַדּוֹרוֹת שֶׁעֲתִידִים לָבוֹא - עוֹד לֹא מַסְפִּיק לְהַשִּׂיג דִּבּוּר אֶחָד מֵרַבֵּנוּ!

יְכוֹלִים לִגְווֹעַ מִגֹּדֶל הַחִיּוּת שֶׁל כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בָּעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא מַעְיָן, הוּא יַם הַחָכְמָה. דִּבּוּר אֶחָד הוּא הַיָּם הַגָּדוֹל, יַם הַחָכְמָה, יָם כָּזֶה.. יָם שֶׁל יְשׁוּעוֹת רְפוּאוֹת חֲדָשׁוֹת כָּאֵלֶּה לֹא הָיָה עֲדַיִן. דִּבּוּר אֶחָד שֶׁלּוֹ שֶׁהוּא מְגַלֶּה, הוּא מְחַדֵּשׁ וּמְרַפֵּא כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הָרְשָׁעִים. כּוֹפְרִים גְּמוּרִים - וְהֵם יִהְיוּ צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים. דִּבּוּר אֶחָד מַסְפִּיק לְכָל הָעוֹלָם.

יַם, יַם הַגָּדוֹל לֹא יַסְפִּיק לִכְתֹּב עַל גְּדֻלָּתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל. בְּכָל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא יָכוֹל לִכְבֹּשׁ כָּל הָעוֹלָם...

יִהְיֶה עוֹד זְמַן שֶׁאֲנִי מְקַוֶּה לְשֵׁם, אוּלַי אֶזְכֶּה לְהִתְגַּבֵּר בִּתְפִלּוֹת וּלְהַמְשִׁיךְ וּלְסַפֵּר מַה זֶּה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. כָּל דִּבּוּר שֶׁמְּדַבְּרִים מֵרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הַמְתָּקָה גְּדוֹלָה לְכָל הָעוֹלָם. כָּל הַיְשׁוּעוֹת שֶׁל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת - אֵצֶל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ.

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא הַבָּחִיר שֶׁל כָּל הַדּוֹרוֹת. הוּא הָרוֹפֵא הֶכִי גָּדוֹל בְּכָל דּוֹר וָדוֹר. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא רְפוּאָה וִישׁוּעָה לָנוּ וּלְכָל דּוֹרוֹתֵינוּ לְעוֹלְמֵי עַד, לָנֶצַח נְצָחִים. בְּכָל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁגִּלָּה רַבֵּנוּ, הוּא קִיּוּם כָּל הָעוֹלָם וְכָל זַרְעֵנוּ עַד הַסּוֹף. הַכֹּל תְּלוּי בְּרַבֵּנוּ, כָּל הַתּוֹרָה וְהָאֱמוּנָה, כָּל חַיֵּינוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה, בָּעוֹלָם הַבָּא - הוּא רַק רַבֵּנוּ!

אָנַחְנוּ, הָעִקָּר שֶׁלָּנוּ לִהְיוֹת קָשׁוּר וְדָבוּק לְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ, כָּל מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר זֶה אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן, וּצְרִיכִים אֲנַחְנוּ לִמְסֹר נַפְשֵׁנוּ לְקַיֵּם כָּל דִּבּוּר שֶׁגִּלָּה. לֹא לִשְׁמֹעַ לְשׁוּם אֶחָד. שׁוּם דָּבָר לֹא יָכוֹל לַעֲזֹר לָנוּ - רַק רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן!

רַבֵּנוּ רַבִּי נַחְמָן הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ, הוּא הָרַבִּי שֶׁלָּנוּ וְשֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. הוּא הָרֹאשׁ שֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, שֶׁל הַכֹּל. הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ זַ"ל זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עַל כָּל הַגְּאוֹנִים, עַל הַכֹּל. כְּנֶגֶד רַבֵּנוּ זַ"ל - הַכֹּל בָּטֵל. הָעִנְיָן שֶׁל רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ זֶה עִנְיָן שֶׁעוֹלֶה לְמַעְלָה מִן הַכֹּל, וְרַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּעַצְמוֹ - יוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר...

נ נח נחמ נחמן מאומן

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן זֶה הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ, וְזֶהוּ כּוֹלֵל בְּרִיאַת כָּל הָעוֹלָם, כָּל הַצַּדִּיקִים כְּלוּלִים בַּשֵּׁם הַזֶּה, כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַצַּדִּיקִים וְכָל הָאוֹרוֹת הַפְּלָאוֹת וְהַכֹּל, כָּל הַדּוֹרוֹת.

עוֹד לֹא הָיָה פֶּלֶא כָּזֶה בָּעוֹלָם מִשּׁוּם צַדִּיק. זֶה גְּלָה רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ. נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן זֶה דָּבָר חָדָשׁ. נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן זֶה יוֹתֵר גָּדוֹל וְיוֹתֵר גָּבוֹהַּ מֵהַכֹּל. זֶה עוֹלֶה עַל הַכֹּל, עַל כָּל הַתּוֹרָה, עַל הַכֹּל.

רַק נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, מַסְפִּיק, זֶהוּ הַכֹּל. זֶה כָּל הָעוֹלָם, זֶה כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּהּ וְכָל יִשְׂרָאֵל, זֶה כָּל הַחָכְמוֹת וְכָל.. הַכֹּל! כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, הַכֹּל בְּדִבּוּר אֶחָד!

נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן הוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל שָׁלֵם, חָדָשׁ, הוּא חָדָשׁ וְהוּא עוֹשֶׂה הַכֹּל חָדָשׁ!

רַק לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם שֶׁל רַבֵּנוּ, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶה מַסְפִּיק. זֶה דָּבָר קַל לְהַגִּיד, וּמִי שֶׁאוֹמֵר נַ נַח, אָז הוּא מַחֲזִיק, הוּא נִכְנָס בְּהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַבְּרִיאָה, בְּהַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה וְשֶׁל כָּל הַצַּדִּיקִים, נִכְנָסִים בָּעוֹלָם אַחֵר.

רַק לְהַגִּיד בַּפֶּה אֶת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה, נַ נַח נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶה מַמְתִּיק כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַדִּינִים וְכָל הָעֲוונוֹת וְכָל הַנְּפִילוֹת וְכָל הַכְּפִירוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. זֶה מַסְפִּיק לְהַחֲרִיב כָּל הַסִּטְרָא-אַחֲרָא, כָּל הַחשֶׁךְ, הַכֹּל, מְהַפֵּךְ הַכֹּל. שֶׁזֶּה כֹּחַ כָּזֶה.. כֹּחַ חָדָשׁ שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם!

כֵּן, לְהַגִּיד כָּל הַיּוֹם נַ נַחְ - זֶה הַמַּפְתֵּחַ לְכָל הָרְפוּאוֹת, לְכָל הַיְשׁוּעוֹת, זֶה הַכֹּל, הַכֹּל! נַ נַחְ, זֶה יֵשׁ לוֹ כֹּחַ, זֶה פּוֹתֵחַ כָּל הַשְּׁעָרִים, כָּל הַשַּׁעֲרֵי רַחֲמִים, כָּל הַשַּׁעֲרֵי תְּפִלָּה, כָּל הַשַּׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה, כָּל הַתּוֹרָה. הוּא יֵשׁ לוֹ כָּל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת וְכָל מַה שֶּׁאֲנַחְנוּ צְרִיכִים. צְרִיכִים שֶׁיִּהְיֶה מָלֵא כָּל הָעוֹלָם בְּנַ נַחְ...

הַנִּגּוּן נַ נַחְ זֶה נִגּוּן שֶׁהוּא מְסֻגָּל לְרַפְּאוֹת כָּל הַמַּחֲלוֹת, הוּא יָכוֹל לְכָל דָּבָר. נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן הוּא נוֹתֵן רְפוּאוֹת לְכָל הַחוֹלִים הַקָּשִׁים שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲזֹר לָהֶם, רַק יַגִּיד - יְקַבֵּל! רַק הַנִּגּוּן נַ נַחְ - כָּל הָעוֹלָם הֵם בְּתִקּוּן גָּמוּר. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא יְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָם עִם הַשֵּׁם שֶׁלּוֹ - נַ נַחְ. מַסְפִּיק לְכָל הָעוֹלָם נַ נַחְ. אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, שֶׁזֶּה נִגּוּן כְּזֶה שֶׁהוּא תִּקּוּן וּרְפוּאָה וִישׁוּעָה לְכָל אֶחָד. אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ רְחֵם עָלֵינוּ, הוּא גָּלָה טִפָּה מִן הַיָּם מִי הוּא, מִי יוֹדֵעַ נַ נַחְ? בְּלִי זֶה אֵין חַיִּים, אֵין כְּלוּם...

נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן - הוּא הַכֹּל! אֲנִי אוֹדִיעַ לָכֶם מִי אֲנִי: אֲנִי נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן. זֶהוּ אֲנִי!

אֲנִי.. רַבִּי נַחְמָן! זֶה נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן!

אֲנִי - רְאֹשִׁי תֵּבוֹת נַ נַחְ נַחְמָ נַחְמָן מֵאוּמָן, זֶה כְּבָר כָּלוּל כָּל הָעוֹלָם עִם כָּל הַחֻכְמִים, עִם כָּל.. הַכֹּל!

'ספורי מעשיות'

הַמַּעֲשִׂיּוֹת הֵם מְגַלִּים אֶת רַבֵּנוּ, מְגַלִּים אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ.

כָּל דִּבּוּר שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת הוּא הַחִיּוּת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם. מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלֶּה עֲדַיִן לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. מַעֲשִׂיּוֹת כְּאֵלּוּ.. אֵין, אֵין בָּעוֹלָם, אֵין כְּמוֹהֶם! רַק דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' - הוּא מַכְנִיעַ אֶת כֻּלָּם. בְּדִבּוּר אֶחָד שֶׁל הַמַּעֲשִׂיּוֹת - שָׁמָּה יֵשׁ כָּל הַתּוֹרָה וְהַכֹּל! הַשֹּׁרֶשׁ שֶׁל הַכֹּל! עוֹד לֹא הָיָה תּוֹרוֹת כְּאֵלֶּה, 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כְּאֵלּוּ. רַק תֵּיבָה אַחַת מִן הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' עוֹלֶה עַל הַכֹּל. עַל כָּל הַתּוֹרָה, עַל כָּל הַחָכְמוֹת. מִלָּה אַחַת! עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם אוֹר פֶּלֶא כָּזֶה...

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר שֶׁזֶּה הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', עַל-יְדֵי זֶה זוֹכִים לִפְקֹד עֲקָרוֹת!

יֵשׁ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כְּאֵלֶּה.. עַד רַבֵּנוּ לֹא הָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְלֹא הָיָה 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְלֹא הָיָה כְּלוּם. לֹא הָיָה, אַיִן, כְּלָל! אִם לֹא הָיָה בָּעוֹלָם רַק דַּף אֶחָד מֵהַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', דַּף אֶחָד מֵהַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', דַּף אֶחָד מִ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', אָז הָיָה הָעוֹלָם בָּטֵל לְכָלוּם! אִם לֹא הָיָה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' בָּעוֹלָם, עוֹד לֹא הָיָה כְּלוּם. בְּלִי הַ'סִּפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' - כָּל הָעוֹלָם לֹא כְּלוּם. יֵשׁ לָנוּ כְּבָר 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת', זֶה שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם, כָּל דִּבּוּר הוּא שָׁוֶה יוֹתֵר מִכָּל הָעוֹלָם. נוּ, אֵיזֶה שִׂמְחָה זֶה...

'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' כָּאֵלֶּה, דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה.. אֵין בָּעוֹלָם. אִם זֶה הָיָה מִתְגַּלֶּה הָיָה כָּל הָעוֹלָם צַדִּיקִים! סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת כָּאֵלֶּה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם, זֶה רַק שֶׁל מָשִׁיחַ...

'לקוטי מוהר"ן'

בָּרוּךְ הַשֵּׁם, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ נָתַן לָנוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ שָׂמַח מְאֹד שֶׁיֵּשׁ בָּעוֹלָם הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', כָּל תּוֹרָה הוּא כָּל חִיּוּתֵנוּ וְזַרְעֵנוּ, הַכֹּל. דַּף אֶחָד מִ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כְּנֶגֶד כָּל הַתּוֹרָה, דַּף אֶחָד מִ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'! כָּל דִּבּוּר שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' הוּא כָּל הַתּוֹרָה וְכָל הַתִּקּוּנִים שֶׁכָּל אֶחָד צָרִיךְ...

הוֹי, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר נִמְצָא בָּעוֹלָם וְהוּא נָתַן לָנוּ 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת' וְ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - הוּא כְּבָר בָּרָא עוֹלָם חָדָשׁ!

רַבִּי נָתָן אָמַר שֶׁבָּעוֹלָם הַבָּא - אִם יִפָּסְקוּ לוֹ גֵּיהִנָּם, אָז הוּא יַגִּיד תּוֹרָה בַּ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', אָז יִהְיֶה נַעֲשָׂה שָׁמָּה גַּן-עֵדֶן! יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' בָּעוֹלָם - נוּ, כֻּלָּם יֵשׁ לָהֶם תִּקּוּן! יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הוּא יַעֲשֶׂה אֶת כֻּלָּם צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים. כָּל הַכּוֹפְרִים, כָּל הָרְשָׁעִים יִהְיוּ צַדִּיקִים!

'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' כָּזֶה הָיָה מִיּוֹם בְּרִיאַת הָעוֹלָם? דִּבּוּר אֶחָד שֶׁל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' זֶה כּוֹלֵל אֶת כָּל הַצַּדִּיקִים וְכָל הַתּוֹרָה. אֵין דִּבּוּרִים לְדַבֵּר...

'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', מַה שֶּׁזֶּה, מַה שֶּׁזֶּה.. אֵיזֶה יְשׁוּעָה זֶה, אֵיזֶה רְפוּאָה, אֵיזֶה.. זֶה כָּל תִּקּוּנֵנוּ, זֶה הַכֹּל! יֵשׁ בּוֹ הַכֹּל לְיִרְאַת שָׁמַיִם וֶאֱמוּנָה וּתְשׁוּבָה וְכָל מַה שֶּׁצְּרִיכִים יֵשׁ שָׁמָּה בְּכָל דִּבּוּר וְדִבּוּר. שׁוּם צַדִּיק לֹא אָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה: "וּמָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'". נוּ, הוּא רַק יָחִיד בְּכָל הָעוֹלָם, יָחִיד, שֶׁאָמַר דִּבּוּרִים כָּאֵלֶּה: "מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ עַל 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן'!" כָּל הַגְּאוֹנִים וְכָל הַגְּדוֹלִים שֶׁל הָעוֹלָם יִתְבַּיְּשׁוּ וְיִתְבַּטְּלוּ נֶגֶד רַבֵּנוּ, נֶגֶד אִישׁ אֶחָד. דִּבּוּר אֶחָד מִ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' מְנַצֵּחַ אֶת כֻּלָּם, אֶת כָּל הָעוֹלָם. דִּבּוּר אֶחָד!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי הֲלָכוֹת', הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', זֶה לְמוּדִים שֶׁל מָשִׁיחַ! רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "יֵשׁ כְּבָר בָּעוֹלָם הַ'לִּקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', אָז הָעוֹלָם לֹא יֵחָרֵב.."

'לקוטי תפלות'

הִגִּיעַ הַזְּמַן שֶׁיִּתְגַּלֶּה בָּעוֹלָם הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', אֲנַחְנוּ לֹא יוֹדְעִים כְּלוּם אֵיזֶה פְּעֻלּוֹת הוּא עוֹשֶׂה בָּעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר שֶׁלּוֹ הוּא תִּקּוּנִים וְחִיּוּת כָּל הָעוֹלָם!

הוֹי 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה.. כָּל הָעוֹלָם צְרִיכִים אוֹתוֹ בְּכָל רֶגַע. כָּל הָעוֹלָם! הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' צְרִיכִים לְהַדְפִּיס בְּכָל הָעוֹלָם, לְכָל הַיְשִׁיבוֹת, בְּכָל מָקוֹם יִהְיֶה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הֵם יִרְאוּ

אִם הָיָה כְּבָר בָּעוֹלָם דָּבָר כָּזֶה, פֶּלֶא כָּזֶה.. 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. הָיָה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה בָּעוֹלָם? זֶה רַק שֶׁל מָשִׁיחַ!

זֶה הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' יְגַלֶּה מָשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, הוּא יְגַלֶּה מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'. מָשִׁיחַ הוּא יְכַנֵּס כָּל הָעוֹלָם, כָּל יִשְׂרָאֵל, וְיִתַּקֵּן אוֹתָם. הוּא יִתֵּן לָהֶם 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהֵם יַגִּידוּ 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - זֶה הַכֹּל.

מָשִׁיחַ, מָשִׁיחַ יַגִּיד פֵּרוּשׁ מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', מַה זֶּה 'לִקּוּטֵי עֲצוֹת', מַה זֶּה 'סִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת'. מָשִׁיחַ הוּא יִקַּח כָּל פַּעַם אֵיזֶה טִפָּה מִן הַיָּם וְיַגִּיד וְכֻלָּם יִהְיוּ נַעֲשִׂים צַדִּיקִים, בַּעֲלֵי-תְּשׁוּבָה גְּמוּרִים, צַדִּיקִים קְדוֹשִׁים, כֻּלָּם! הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' עוֹשֶׂה צַדִּיקִים!

'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם? מִי יָכוֹל לְהַגִּיד שֶׁיֶּשְׁנוֹ בָּעוֹלָם אֲפִלּוּ דִּבּוּר אֶחָד מֵהַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'? אֱמֶת כָּזֶה, תּוֹרָה כָּזֶה, 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם. תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ - אֵין בָּעוֹלָם!

'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה שֶׁרַבִּי נָתָן אוֹמֵר בְּפֵרוּשׁ: "מֵעוֹלָם לֹא נִתְגַּלָּה תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ, לֹא הָיָה תְּפִלּוֹת כָּאֵלּוּ בָּעוֹלָם!" 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' כָּזֶה שֶׁכָּל דִּבּוּר יָכוֹל לְשַׁנּוֹת כָּל הָעוֹלָם מֵהֶפֶךְ אֶל הֵפֶךְ, כָּל הָעוֹלָם! כָּל דִּבּוּר יָכוֹל לְרַפְּאוֹת כָּל הָעוֹלָם, לְשַׂמֵּחַ כָּל הָעוֹלָם, לְחַזֵּק כָּל הָעוֹלָם. כָּל דִּבּוּר!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא יָכוֹל לְקַבֵּל כָּל הָעוֹלָם, הוּא יִכְבֹּשׁ כָּל הָעוֹלָם. הוּא יְחַיֶּה יְשַׂמַּח וִירַפֵּא אֶת כָּל הָעוֹלָם, אֶת כָּל הָרְשָׁעִים, אֶת כָּל הַכּוֹפְרִים. הוּא יְרַפֵּא וְיַחֲזִיר אוֹתָם לַטּוֹב. דִּבּוּר אֶחָד יַהֲפֹךְ כָּל הָעוֹלָם!

הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא מְקֹרָב אוֹתָנוּ לַתּוֹרָה וּלְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בֶּאֱמֶת. בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' הוּא חִיּוּת שֶׁל כֻּלָּם, הוּא נוֹתֵן חִיּוּת לְכָל הָעוֹלָם, לְכָל הָרְשָׁעִים. הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' זֶה הַבַּיִת-חוֹלִים שֶׁל כָּל הָעוֹלָם! זֶה יִהְיֶה הַשִּׂמְחָה הַגְּדוֹלָה בָּעוֹלָם, הוּא יִתְגַּלֶּה - הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'...

אַיֵּי, הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת'.. רְאוּי שֶׁאֲנַחְנוּ נַעֲסֹק בָּזֶה הַרְבֵּה, זוֹכִים לְאוֹרוֹת כָּאֵלּוּ שֶׁלֹּא נִתְגַּלָּה עֲדַיִן בָּעוֹלָם. אִם יֵשׁ לְךָ שֵׂכֶל תִּקָּנֶה הַ'לִּקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְתַגִּיד הַרְבֵּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְתִתְמְצָא חִיּוּת, חַיִּים נִצְחִיִּים, חַיִּים שֶׁנִּקְרָא חַיִּים. מִי שֶׁאוֹמֵר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' - אָז הוּא מוֹצֵא הָאֱמֶת! שֶׁנִּזְכֶּה לְהַגִּיד הַרְבֵּה 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת' וְהַרְבֵּה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה דִּבּוּרִים שֶׁל מָשִׁיחַ, רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ גִּלָּה טִפָּה מִן הַיָּם...

'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'

הוֹי רַבִּי נָתָן, צַדִּיק קָדוֹשׁ כָּזֶה, אוֹר כָּזֶה, הוּא עָשָׂה 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת'. 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' שֶׁכָּל דִּבּוּר הוּא יָכוֹל לְהַחֲיוֹת כָּל הָעוֹלָם! 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', כָּל דִּבּוּר הוּא מְחַיֶּה מֵתִים. 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', 'לִקּוּטֵי עֵצוֹת', סִפְרֵי רַבֵּנוּ - זֶהוּ הַגְּאֻלָּה, זֶהוּ הַתּוֹרָה וְזֶה הָאֱמוּנָה וְזֶה הַכֹּל!

תּוֹרוֹת כָּאֵלּוּ עוֹד לֹא הָיָה בָּעוֹלָם! הֲלָכוֹת כָּאֵלֶּה עֲדַיִן לֹא הָיוּ בָּעוֹלָם! אֵיךְ יְכוֹלִים לְהִפָּרֵד אֲפִלּוּ רֶגַע אֶחָד מִ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', מִ'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה עוֹלֶה עַל כָּל הַתּוֹרָה!

יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', יֵשׁ כְּבָר 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת', זֶה לְמוּדִים שֶׁל מָשִׁיחַ! מָשִׁיחַ גַּם-כֵּן כָּלוּל בְּהַדִּבּוּרִים שֶׁלּוֹ. הַתּוֹרָה שֶׁל רַבֵּנוּ זֶה מָשִׁיחַ וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר... 'אֲבִי הַנַּחַל'

'אֲבִי הַנַּחַל', כָּל מִי שֶׁרוֹאֶה הַמִּכְתָּבִים - נַעֲשֶׂה בַּעַל-תְּשׁוּבָה! כָּל מִכְתָּב הוּא אוֹר הַשֵּׁם, כָּל דִּבּוּר - אוֹר הַשֵּׁם. נֶעֱלָם מִכָּל הָעוֹלָמוֹת! תִּשְׁתַּדֵּל לְקַבֵּל הַסֵּפֶר 'אֲבִי הַנַּחַל' - אָז תִּהְיֶה חָסִיד בְּרֶסְלֶב...

'תקון הכללי'

רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ אָמַר: "אֲנִי נָהָר הַמְטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים!" כְּתָמִים כָּאֵלֶּה שֶׁיֵּשׁ לָנוּ, מִי יָכוֹל לְנַקּוֹת? רַק רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ!

כְּשֶׁצְּרִיכִים רְפוּאָה, אוֹמְרִים הַ'תִּקּוּן הַכְּלָלִי', מִי שֶׁחַס-וְשָׁלוֹם נָפַל, אָז תֵּכֶף - הוּא כְּאִלּוּ לֹא קָרָה כְּלוּם. 'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' - זֶה אוֹר שֶׁל מָשִׁיחַ!

הַ'תִּקּוּן הַכְּלָלִי' עַל צִיּוּן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ - זֶה תִּקּוּן כָּזֶה שֶׁאֵין לָנוּ מוּשָׂג!

עַכְשָׁו רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ כְּבָר יֶשְׁנוֹ בָּעוֹלָם, עַכְשָׁו יֵשׁ כְּבָר הַגְּאֻלָּה, יֶשְׁנוֹ הַ'לִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן' וְ'לִקּוּטֵי תְּפִלּוֹת', 'לִקּוּטֵי הֲלָכוֹת' וְעוֹד. רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ הוּא גְּלָה חָכְמָה חֲדָשָׁה שֶׁעוֹלָה עַל כָּל הַחָכְמוֹת. הַכֹּל כָּתוּב בְּכָל דִּבּוּר שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, בִּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים יֵשׁ לְכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל כָּל הַתִּקּוּנִים וְכָל הָרְפוּאוֹת וְכָל הַיְשׁוּעוֹת. זֶה כָּל הַיְשׁוּעוֹת - הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, לְהַדְפִּיס סִפְרֵי רַבֵּנוּ, זֶה חִיּוּת כָּל הָעוֹלָם!

אֲנַחְנוּ צְרִיכִים לִמְסֹר כָּל נַפְשֵׁנוּ וְזַרְעֵנוּ עַל זֶה, שֶׁיִּהְיֶה בְּכָל מָקוֹם סִפְרֵי רַבֵּנוּ ז"ל, אָז יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה, גְּאֻלָּה כָּזֶה שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם!

כָּל מִי שֶׁרוֹצֶה לְרַחֵם עַל עַצְמוֹ וְעַל בָּנָיו שֶׁיִּקְנֶה סִפְרֵי רַבִּי נַחְמָן וְיַעֲסֹק בָּהֶם וִיקַיֵּם אוֹתָם, אָז יִהְיֶה עוֹלָם חָדָשׁ לְגַמְרֵי...

תַּם וְנִשְׁלַם, שֶׁבַח לָאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם.

בָּרוּךְ הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ

וּלְאֵין אוֹנִים עָצְמָה יַרְבֶּה:

חזק חזק ונתחזק